

AĞRI İBRAHİM ÇEÇEN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

Hatice KALA

**ÖMER SEYFETTİN HİKÂYELERİNDE METİNDİLBİLİMSEL BAĞDA-
ŞIKLIK**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Dr. Öğr. Üyesi Fatih KAYA

AĞRI-2018

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

**ÖMER SEYFETTİN HİKÂYELERİNDE METİNDİLBİLİMSEL BAĞDA-
ŞIKLIK**

HATİCE KALA

2018, 401 sayfa

Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi

Sosyal Bilimleri Enstitüsü

Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Türk Dili Bilim Dalı

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Fatih KAYA

Ömer Seyfettin milliyetçi bir yazar olarak Türkçeyi bir milli mesele olarak gördü. Yazın dili olarak kullanılan dil ile gündelik yaşamda halkın kullandığı dilin aynı olması gerektiğinin öncülüğünü yaptı. Ortak ideal dilin Türkçe'nin İstanbul şivesi olması gerektiğini söyledi. Öykülerini sade dil için uygulama sahası olarak gördü, sade dil ile eserler verdi ve yazılar yazdı. Millî hikâyeciliğin başlatıcısı olarak bilinir. Türk yazınında hikâye türünün yerleşip gelişmesinde oldukça önemli katkıları bulunan Ömer Seyfettin'in hikâyeleri dil malzemesi yönünden zengin bir yapıya sahiptir.

Dil, insanlar arasında iletişimi sağlayan bir araçtır. Dilin malzemesi sözcük olmasına rağmen dille iletişim ne tek tek sözcüklerle ne de tek tek cümlelerle sağlanmaktadır. İletişimi sağlayan, cümlelerin yer aldığı bütünlerdir. Dil bilimin bugün geldiği noktaya bakıldığında şüphesiz dili bir bütün olarak görür. Bu da karşımıza metinleri çıkarmaktadır. Böylece metindildilim adında yeni bir çalışma sahasının doğmasını sağlamıştır. Metindilbilimi, metinlerin yani cümle ötesi dilsel birimlerin incelenmesiyle ilgilenir. Metin cümlelerden oluşan değil, cümlelerin bir araya gelerek oluşan anlamlı bir bütündür. Bir bütünün metin olabilmesi için tutarlılık, bağdaşıklık, kabul edilebilirlik, amaçlılık, durumsallık, bilgesellik ve metinlerarası ilişki ölçütlerine uygun olması gerekir.

“Ömer Seyfettin Hikâyelerinde Metindilbilimsel Bağdaşıklık” adlı bu çalışmayla yazarın hikâyelerindeki Metindilbilimsel bağdaşıklık öğelerini ortaya koymak ve bu doğrultuda yapılan çalışmalara katkıda bulunmak amaçlanmıştır.

ANAHTAR KELİMELER: Ömer Seyfettin, Dil, Metindilbilim, Metindilbilimsel Bağdaşıklık

ABSTRACT

Master Thesis

TEXTILE BIOGRAPHY IN ÖMER SEYFETİN STYLES

HATİCE KALA

2018, 401 sayfa

Ağrı İbrahim Çeçen University

Institute of Social Sciences

Department of Turkish Language and Literature Department of Turkish Language and Literature

Advisor: Dr.Associate Fatih KAYA

As a nationalist writer, Ömer Seyfettin saw Turkism as a national affair. The language used in the summer language and the language used by the people in everyday life should be the same. He said that the ideal ideal language for Turkish should be Istanbul shiv. He regarded the stories as a place of practice for plain language, gave artifacts in plain language and wrote writings. He is known as the initiator of national storytelling. The stories of Ömer Seyfettin, who has a significant contribution to the establishment and development of the story line in Turkish literature, has a rich structure in terms of language material.

Language is a means of communicating between people. Despite the fact that the language is a word, dille communication is not provided with individual words or individual phrases. It is all that communities are involved in providing communication. When we look at the point where language science is today, the language is undoubtedly seen as a whole. This also produces antitrust texts. Thus, a new field of study named "Textile Science" was born. Text linguistics deals with the examination of texts, ie, translatable linguistic units. It is not a set of text cues, but a meaningful set of cues. In order for a whole text to be text, it must conform to the criteria of con-

sistency, cohesion, acceptability, purposefulness, conditionality, knowledge and intertextuality.

This work, "Metindilomonical Coherence in Omer Seyfettin's Stories", aims to reveal the texts of the writers' narratives in the texts and to contribute to the work done in this direction.

KEY WORDS: Ömer Seyfettin, Language, Textual Text, Textual Textual Coherence

TEŞEKKÜR

Öncelikle bu çalıőmanın gerçekleőtirilmesinde değerli bilgilerini benimle paylaőan çalıőmam boyunca desteğini esirgemeyen, bu süreçte bilgi ve deneyimleriyle çalıőmamı bilimsel temeller ışığında biçimlendiren sayın hocam Dr. Öğr. Üyesi Fatih KAYA'ya, tez çalıőmam boyunca her zaman yanımda olan değerli arkadaşlarım Mehmet Sena KARAKAYA 'ya, Semiha ÜLKER BADI 'ye ve maddi manevi destekleriyle hayatımın her anında yanımda olan aileme sonsuz teőekkürlerimi sunarım.

Ağrı-2018

Hatice KALA

KISALTMALAR

A. ESER KISALTMALARI

Bu çalışmada Ömer Seyfettin'in hikâyeleri metindilimsel bağdaşıklık açısından ele alınacaktır. Ömer Seyfettin'in hikâyeleri aşağıdaki gibi numaralandırılıp ele alınmıştır. Ayrıca hikâyelerdeki cümleler tek tek numaralandırılmış olup örnek verilen cümleler parantez içerisinde önce hikâye numarası daha sonra cümle numarası verilerek gösterilmiştir.

Hikâyenin Numarası	Hikâyenin Adı
1.KİTAP	
1	Bomba
2	Yüz Akı
3	Topuz
4	Vire
5	Yuf Borusu Seni Bekliyor
6	Nasıl Kurtarmış?
7	Hürriyet Bayrakları
8	Muhteri
9	Zeytin Ekmek
10	And
2.KİTAP	
11	Falaka
12	Kızıl Elma Neresi?
13	Büyücü
14	Piç
15	Bir Temiz Havlu Uğruna
16	Terakki
17	Ruzname
18	Elma
19	Kurbağa Duası
3.KİTAP	
20	Pembe İncili Kaftan
21	Başını Vermeyen Şehit
22	Tarih Ezeli Bir Tekerrürdür

23	Tuhaf Bir Zulüm
24	Mehdi
25	Nezle
26	Yeni Bir Hediye
27	İffet
28	Çirkinliğin Esrarı
29	Acaba Ne idi
4.KİTAP	
30	Beyaz Lale
31	Bahar ve Kelebekler
32	Tuğra
33	Öpücüğün İlkel Biçimi
34	Tos
35	Kıskançlık
36	Ferman
37	Teke Tek
38	Namus
5.KİTAP	
39	Yüksek Ökçeler
40	Dünyanın Düzeni
41	Bekârlık Sultanlıktır
42	Türkçe Reçete
43	Nişanlılar
44	İnsanlık ve Köpek
45	Acıklı Bir Hikâye
46	Pireler
47	Mermer Tezgâh
48	Rütbe
49	Uçurumun Kenarında
50	Cesaret
51	Düşünme Zamanı
52	Horoz
53	Tavuklar
54	Aşk ve Ayak Parmakları
55	Antiseptik
6.KİTAP	
56	Diyet

57	Forsa
58	Teselli
59	Kütük
60	Nakarat
61	Primo Türk Çocuğu
7.KİTAP	
62	Üç Nasihat
63	Eleğimsağma
64	Türbe
65	Hafiften Bir Seda
66	İrtica Haberi
67	Nadan
68	Şefkate İman
69	Velinimet
70	Memlekete Mektup
71	Müjde
72	Kaç Yerinde
73	Pamuk İpliği
74	Kumrular
75	Muayene
8.KİTAP	
76	Perili Köşk
77	İlk Namaz
78	İlk Cinayet
79	Kaşığı
80	Koleksiyon
81	Aşk Dalgası
82	At
83	Mehmaemken
84	Baharın Tesiri
85	Birdenbire
86	Miras
87	Rüşvet
88	Bir Hayır
89	İlk Düşen Ak
9.KİTAP	
90	Yalnız Efe

91	Niçin Zengin Olmamış?
92	Dama Taşları
93	Makul Bir Dönüş
94	Gizli Mâbed
95	Havyar
96	Yemin
97	Bir Vasiyetname
98	Nokta
99	Çanakkale'den Sonra
10.KİTAP	
100	Bir Çocuk Aleko
101	Çakmak
102	Apandisit
103	Keramet
104	Devletin Menfaati Uğruna
105	Ay Sonunda
106	Korkunç Bir Ceza
107	Bit
108	Gürültü
109	Balkon
110	Lokanta Esrarı
111	Külâh
112	Uzun Ömer
113	Binecek Şey
DIĞER HİKÂYELER	
114	Kesik Bıyık
115	Buse-i Makter
116	Ayn Takdiri
117	Beynamaz
118	Bir Hatıra
119	Bir Kayışın Tesiri
120	Fon Sadriştaynın Karısı
121	Fon Sadriştaynın Oğlu
122	İki Mebus
123	Kurumuş Ağaçlar
124	Sivrisinek
125	Kır Sineği

B. DİĞER KISALTMALAR

Bk.	:	bakınız
CBB	:	cümleden büyük birim
s.	:	sayfa
TDK	:	Türk Dil Kurumu
Yay.	:	yayınları

İÇİNDEKİLER

ÖZET	ii
ABSTRACT.....	iv
TEŞEKKÜR.....	vi
KISALTMALAR.....	vii
TABLO LİSTESİ.....	xviii
GİRİŞ	1
BİRİNCİ BÖLÜM	3
1. ÖMER SEYFETTİN'İN HAYATI.....	3
2. ÖMER SEYFETTİN'İN ESERLERİ.....	8
İKİNCİ BÖLÜM.....	10
3. METİN KAVRAMI.....	10
4. DİLBİLİM KAVRAMI VE SÖYLEM ÇÖZÜMLENMESİ	11
5. METİNDİLBİLİM KAVRAMI	14
6. METİNDİLİMSEL BAĞDAŞIKLIK	17
6.1. Artgönderimsel	18
6.1.1. Adilla Yapılan Artgönderim	18
6.1.1.1. Tekil Adıllar Tarafından Karşılana n Dilsel Kullanımlar (Ben, Sen, O)	19
6.1.1.1.1. Birinci Tekil Şahıs Adılı Kullanımı İle Yapılan Artgönderimler	20
6.1.1.1.2. İkinci Tekil Şahıs Adılı Kullanımı İle Yapılan Artgönderimler	25
6.1.1.1.3. Üçüncü Tekil Şahıs Adıl Kullanımı İle Yapılan Artgönderimler	30
6.1.1.2. Çoğul Adıllar Tarafından Karşılana n Dilsel Kullanımlar (Biz, Siz, Onlar)39	
6.1.1.2.1. Birinci Çoğul Şahıs Adılı.....	39
6.1.1.2.2. İkinci Çoğul Şahıs Adılı.....	44
6.1.1.2.3. Üçüncü Çoğul Şahıs Adılı.....	46
6.1.2. Göndergenin Yinelenmesiyle Yapılan Artgönderim Tespitleri	49
6.1.2.1. Birinci Derecedeki Hikâye Kahramanlarına Yönelik Göndergenin Yinelenmesiyle Yapılan Artgönderimler	50
6.1.2.2. Hikâyenin İkinci Derecede Aktif Kahramanlarına Yönelik Göndergenin Yinelenmesiyle Yapılan Artgönderim	62
6.1.2.3. Hikâyelerdeki Cümcelere Yönelik Göndergenin Yinelenmesiyle Yapılan Artgönderim.....	65
6.1.3. Çok Bağımlı Artgönderim Tespitleri	69

6.1.3.1.	Adıl Kullanımı İle Yapılan Çok Bağımlı Artgönderimler	70
6.1.3.2.	Farklı Kavramlara Yönelik Çok Bağımlı Artgönderimler	72
6.1.4.	Belirteçle Yapılan Artgönderim Tespitleri.....	75
6.1.5.	Gösterenin Yinelenmesi Olarak Artgönderim (İşaret Adılı Kullanımı İle Yapılan Artgönderimler).....	82
6.1.5.1.	Sözcüğü Karşılamanın Gösterenin Yinelenmesiyle Yapılan Artgönderim....	82
6.1.5.1.1.	“Bu” İşaret Adılına Karşılmasıyla Oluşturulan Gösterenin Yinelenmesiyle Yapılan Artgönderim	83
6.1.5.1.2.	“Şu” İşaret Adılına Karşılmasıyla Oluşturulan Gösterenin Yinelenmesiyle Yapılan Artgönderim	85
6.1.5.1.3.	“O” İşaret Adılına Karşılmasıyla Oluşturulan Gösterenin Yinelenmesiyle Yapılan Artgönderim	86
6.1.5.1.4.	“Bunlar” İşaret Adılına Karşılmasıyla Oluşturulan Gösterenin Yinelenmesiyle Yapılan Artgönderim	86
6.1.5.1.5.	“Şunlar” İşaret Adılına Karşılmasıyla Oluşturulan Gösterenin Yinelenmesiyle Yapılan Artgönderim	88
6.1.5.1.6.	“Onlar” İşaret Adılına Karşılmasıyla Oluşturulan Gösterenin Yinelenmesiyle Yapılan Artgönderim	88
6.1.5.2.	Sözcük Öbeğini Karşılamanın Gösterenin Yinelenmesiyle Yapılan Artgönderim.....	88
6.1.5.2.1.	“Bu” İşaret Adılına Karşılmasıyla Oluşturulan Gösterenin Yinelenmesiyle Yapılan Artgönderim	89
6.1.5.2.2.	“O” İşaret Adılına Karşılmasıyla Oluşturulan Gösterenin Yinelenmesiyle Yapılan Artgönderim	92
6.1.5.2.3.	“Bunlar” İşaret Adılına Karşılmasıyla Oluşturulan Gösterenin Yinelenmesiyle Yapılan Artgönderim	93
6.1.5.2.4.	“Onlar” İşaret Adılına Karşılmasıyla Oluşturulan Gösterenin Yinelenmesiyle Yapılan Artgönderim	96
6.1.5.2.5.	“Şu” İşaret Adılına Karşılmasıyla Oluşturulan Gösterenin Yinelenmesiyle Yapılan Artgönderim	97
6.1.5.2.6.	“Şunlar” İşaret Adılına Karşılmasıyla Oluşturulan Gösterenin Yinelenmesiyle Yapılan Artgönderim	98
6.1.5.3.	Cümleyi Karşılamanın Gösterenin Yinelenmesiyle Yapılan Artgönderim....	98
6.1.5.3.1.	“Bu” İşaret Adılına Karşılmasıyla Oluşturulan Gösterenin Yinelenmesiyle Yapılan Artgönderim	99
6.1.5.3.2.	“O” İşaret Adılına Karşılmasıyla Oluşturulan Gösterenin Yinelenmesiyle Yapılan Artgönderim	104

6.1.5.3.3. “Bunlar” İşaret Adılına Karşılımasıyla Oluşturulan Gösterenin Yinelenmesiyle Yapılan Artgönderim	105
6.1.6. Gösterilenin Yinelenmesi Olarak Artgönderim (-Ki Ekiyle).....	106
6.1.7. Dönüşlülük Adılı (Kendi) Kullanımı İle Yapılan Artgönderimler.....	107
6.2. Öngönderimsel İlişki.....	113
6.3. Eksilteli Yapılar	117
6.3.1. Özne Eksikliği.....	119
6.3.1.1. Roman Kahramanlarına Yönelik Olarak Yapılan Özne Eksikliği	120
6.3.1.2. Sözcük ve Söz Öbeklerine Yönelik Yapılan Özne Eksikliği	132
6.3.2. Yüklem Eksikliği	139
6.3.2.1. Noktalama İşareti İle Yapılan Yüklem Eksikliği	139
6.3.2.2. Tasvir Edici Anlatımın Kullanımıyla Yapılan Yüklem Eksikliği.....	145
6.3.3. Nesne Eksikliği	148
6.3.3.1. Sözcüğün İfade Edilmediği Nesne Eksikliği.....	149
6.3.3.2. Sözcük Öbeğinin İfade Edilmediği Nesne Eksikliği.....	153
6.3.4. Tümleç (Yer Tamlayıcı) Eksikliği	155
6.3.4.1. Uzaklaşma Tümlecine Yönelik Tümleç Eksikliği	156
6.3.4.2. Yönelme Tümlecine Yönelik Tümleç Eksikliği	156
6.3.4.3. Bulunma Tümlecine Yönelik Tümleç Eksikliği	158
6.3.4.4. Zarf Tümlecine Yönelik Tümleç Eksikliği	160
6.3.5. Tamlayan ve Tamlanan Eksikliği.....	160
6.4. Bağıntı Ögeleri.....	167
6.4.1. Karşıtlık İfade Eden Bağıntı Ögeleri.....	169
6.4.2. Sebep İfade Eden Bağıntı Ögeleri.....	193
6.4.3. Sonuç İfade Eden Bağıntı Ögeleri.....	198
6.4.4. Zaman İfade Eden Bağıntı Ögeleri	207
6.4.5. Birlik İfade Eden Bağıntı Ögeleri	217
6.4.6. Almasım (Art Arda Gelme) İfade Eden Bağıntı Ögeleri	226
6.4.7. Karşılaştırma İfade Eden Bağıntı Ögeleri	228
6.4.8. Amaç İfade Eden Bağıntı Ögeleri.....	229
6.4.9. Katkı/Süreklilik İfade Eden Bağıntı Ögeleri.....	234
6.4.10. Benzerlik İfade Eden Bağıntı Ögeleri	247
6.4.11. Başkalık İfade Eden Bağıntı Ögeleri.....	255

6.4.12.	Miktar/Derece/Mesafe İfade Eden Bağınrtı Ögeleri	257
6.5.	Örtük Anlatım	259
6.5.1.	Önvarsayım	259
6.5.2.	Sezdirim	261
7.	SÖZCÜKSEL BAĞDAŞLIK	264
7.1.	Yinelemeler.....	264
7.1.1.	Aynı Sözcüklerin Yinelemesi	266
7.1.2.	Eş / Yakın Anlamlı Sözcüklerle Yapılan Yinelemeler.....	280
7.1.3.	Sesleri Birbirini Andıran Sözcüklerle Kurulan Yinelemeler	282
7.1.4.	Zıt Anlamlı Sözcüklerle Yapılan Yinelemeler.....	283
7.1.5.	Kısmi Yinelemeler	287
7.1.6.	Alt / Üst Terimlerin İlişkisine Dayanılarak Yapılan Yinelemeler	297
7.1.7.	Genel Kavramlar Kullanarak Yapılan Yineleme	298
7.1.8.	Sözcük Öbeklerinin Tekrarıyla Yapılan Yinelemeler	303
7.1.9.	Aynı Cümlelerin Tekrarıyla Yapılan Yinelemeler.....	304
7.2.	Eşdizimsel Örüntüleme	307
8.	DİLBİLGİSEL ŞEKİL VE ZAMAN EKLERİ.....	316
8.1.	Yalın Zamanlar:	317
8.1.1.	Geçmiş Zaman:	318
8.1.1.1.	Belirli Geçmiş Zaman (Görülen Geçmiş Zaman):	318
8.1.1.1.1.	Ad Eylem Yoluyla Yapılan Görülen Geçmiş Zaman:	320
8.1.1.2.	Belirsiz Geçmiş Zaman (Öğrenilen Geçmiş Zaman):	322
8.1.1.2.1.	Ad Eylem Yoluyla Yapılan Öğrenilen Geçmiş Zaman:.....	324
8.1.2.	Şimdiki Zaman:.....	326
8.1.2.1.	Sürerlilik Belirten Şimdiki Zaman:	327
8.1.2.2.	Ad Eylemler Yoluyla Belirtilen Şimdiki Zaman:	328
8.1.3.	Gelecek Zaman:	329
8.1.4.	Geniş Zaman:	331
8.1.5.	Tasarlama (İsteme) Kipleri	332
8.1.5.1.	Emir.....	332
8.1.5.2.	Dilek/Koşul:	334
8.1.5.3.	İstek.....	335
8.1.5.4.	Gereklilik	338

8.2.	Bileşik Zamanlar:.....	340
8.2.1.	Hikâye Bileşik Zamanı (Yalın Zamanların Anlatımsal Kullanımı):.....	341
8.2.1.1.	Belirli Geçmiş Zaman:.....	342
8.2.1.2.	Belirsiz Geçmiş Zaman:.....	342
8.2.1.3.	Şimdiki Zaman:.....	344
8.2.1.4.	Geniş Zaman (Anlatımsal Kullanım):.....	347
8.2.1.5.	Gelecek Zaman:.....	349
8.2.1.6.	Tasarlama Kipleri.....	351
8.2.1.6.1.	Dilek-Koşul.....	351
8.2.1.6.2.	İstek.....	352
8.2.1.6.3.	Gereklilik.....	353
8.2.2.	Rivayet Bileşik Zamanı (Öğrenilen Geçmiş Zamanın Anlatımsal Kullanımı): 354	
8.2.2.1.	Belirsiz Geçmiş:.....	354
8.2.2.2.	Şimdiki Zaman:.....	354
8.2.2.3.	Geniş Zaman:.....	356
8.2.2.4.	Gelecek Zaman:.....	358
8.2.2.5.	Dilek- Koşul:.....	360
8.2.2.6.	İstek:.....	360
8.2.2.7.	Gereklilik:.....	360
8.2.2.8.	Emir:.....	360
8.2.3.	Koşul/İstek Bileşik Zaman:.....	360
8.2.3.1.	Belirli Geçmiş:.....	361
8.2.3.2.	Belirsiz Geçmiş:.....	361
8.2.3.3.	Şimdiki Zaman:.....	361
8.2.3.4.	Geniş Zaman:.....	362
8.2.3.5.	Gelecek Zaman:.....	364
8.2.3.6.	Gereklilik Zaman:.....	364
8.2.3.7.	Ad Eylem Yoluyla Yapılan Koşul:.....	365
8.2.4.	Katmerli Bileşik Zaman:.....	365
8.2.4.1.	Anlatım Zamanının Koşul Durumu:.....	365
8.2.5.	Güçlendirme ve Olasılık:.....	365
9.	METNİ BÖLÜMLERE AYIRAN BELİRTİCİLER.....	370

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	375
SONUÇ	375
KAYNAKÇA.....	381
ÖZGEÇMİŞ	385

TABLO LİSTESİ

Tablo 1-Adılla Yapılan Art Gönderim Kullanım Oranları	20
Tablo 2-Çoğul Adıllar Tarafından Karşılana Dilsel Kulanım Oranları	39
Tablo 3-Göndergenin Yinelenmesiyle Yapılan Artgönderim Kulanım Oranları.....	50
Tablo 4-Çok Bağımlı Artgönderim Kullanım Oranı.....	70
Tablo 5-Belirteçle Yapılan Artgönderim Kullanım Oranları.....	75
Tablo 6-Sözcüğü Karşıl原因 Gösterenin Yinelenmesiyle Yapılan Artgönderim Kullanım Oranları	83
Tablo 7-Sözcük Öbeğini Karşıl原因 Gösterenin Yinelenmesiyle Yapılan Artgönderim Kullanım Oranları	89
Tablo 8-Cümleyi Karşıl原因 Gösterenin Yinelenmesiyle Yapılan Artgönderim Kullanım Oranları	99
Tablo 9-Gösterilenin Yinelenmesi Olarak Artgönderim Kulanımı Oranı	107
Tablo 10-Dönüşlülük Adılı (Kendi) Kullanımı İle Yapılan Artgönderimler Kullanımı Oranı	108
Tablo 11-Öngönderimsel İlişki Kullanım Oranı	114
Tablo 12-Eksiltili Yapı Kullanım Oranı	119
Tablo 13-Bağıntı Öğeleri Kullanım Oranı	169
Tablo 14-Yinelemeler Kullanım Oranları.....	265
Tablo 15-Yalın Zamanlar Kullanım Oranı.....	317
Tablo 16-Bileşik Zamanlar Kullanımı Oranı	341

GİRİŞ

Muharrem Ergin'e göre dil "İnsanlar arasında anlaşmayı sağlayan tabii bir vasıta, kendisine mahsus kanunları olan ve ancak bu kanunlar çerçevesinde gelişen canlı bir varlık, temeli bilinmeyen zamanlarda atılmış bir gizli antlaşmalar sistemi, seslerden örülmüş içtimai bir müessesedir" (Ergin, 2006: 3).

Dilin en küçük birimi sestir. Bu sesler sayesinde kelimeler ve cümleler oluşturulur. Cümlelerin bir araya gelmesiyle en büyük birim olan metinler meydana getirilir. Seslerden örülmüş olan dil bir matruşkaya benzetilebilir. Küçükten büyüğe sıralanışı anlamlı bir yapı olan metinleri oluşturur.

Dil, metinlerde oluşan bir olgudur. Akbayır metni şu şekilde tanımlar: "Metin, bildirişim değeri taşıyan, eyleme yönelik devingen bir bütündür; başı ve sonu ile kapalı bir yapı oluşturan dilsel göstergelerin art arda geldiği anlamlı yapıdır" (Akbayır, 2007: 219). Mehmet Rifat ise "Metin her şeydir: Hem dilsel üretimi tamamlanmış bir üründür; hem bir üretim sürecinin izlerini taşıyan son biçimdir; hem okurların kavrama kapasitesine göre yorumlanacak bir üretim kaynağıdır; hem de kurcalandıkça çoğalarak açılan, bu özelliğiyle de okuruna haz veren bir dokudur" der (Rifat, 2007: 4-5).

Anadilinde uygulama alanı bulan metindilim için Ayata belirli dilbilgisel kurallarla bir araya gelen tümcelerin oluşturduğu bütünlüğü inceleyen metindilbilim, anadili derslerinde uygulama alanı bulduğunu söyler (Ayata, 2005: 57).

"Metindilbilimin en küçük birimi cümledir. Başarılı ve etkili bir anlatım için, cümlenin bütün özellikleriyle bilinmesi gerektiğini vurgular. Bu anlatım ise verilmek istenen mesajı içinde taşıyan metindir. Metni, en kısa tanımıyla, cümleler topluluğu olarak belirtmiştir. Cümlelerin başarısı, metnin başarısını da etkiler. Böylece cümle ve metin kavramları arasındaki yakın ve sıkı ilişki ortaya çıkar. Cümle bilgisindeki yeterliliğin metinlerin anlaşılmasını kolaylaştıracağını belirtmektedir. Söz konusu özelliklerin bilinmesinden sonra, dil ve öğretiminin önemli araçları olan cümle ve metin üzerinde yeterli seviyeye ulaşılması gerektiğini savunmaktadır" (Erkul, 2007: 45).

Dil biliminin bugün geldiği nokta, dili bir bütün olarak görmeyi zorunlu kılmaktadır. Mademki dil bir bütündür, o halde bütünü oluşturan, sorumluluğunu taşıyan temel değerler olmalıdır. Yapı taşları da denebilecek bu değerler, önce kendine oluşturan birimler içinde, sonra yer aldığı bütün içinde oluşumları, işlevleri, bağlantıları vb. bakımından çok yönlü olarak irdelenmelidir. Bilim çevrelerinde kabul gören bu görüşler, dilde bakış açısını değiştirdiği gibi çalışmaların da yönünü değiştirir. Hepsinden önemlisi dil; bir dizge, bir sistem olarak kabul edilir (Üstünova, 2014: 14-15).

Kaplan dil için “Dil, bir milletin kültürel değerlerinin başında gelir. Bundan dolayı ona büyük ehemmiyet vermek gerekir. Aynı dili konuşan insanlar “millet” denilen sosyal varlığın temelini teşkil ederler. Dil, duygu ve düşüncüyü insana aktaran bir vasıta olduğu için, insan topluluklarını bir yığın ve kitle olmaktan kurtararak, aralarında “duygu ve düşünce birliği” olan bir cemiyet, yani “millet” haline geldiğini söyler (Kaplan, 1983: 45). Denilebilir ki Osmanlı'dan Cumhuriyet'e kalan en büyük miras, Arapça-Farsça karşısında istiklal mücadelesini kazanmış Türkçedir ve bu mücadeleyi kazanmada en büyük pay sahibi ise Ömer Seyfettin'dir. Edebi formasyonunu almaya başladığı yıllarda edebiyat âleminde hâkim temayül Edebiyat-ı Cedide anlayışı idi. II. Meşrutiyet sonrasında Fecr-i Ati'nin, öz itibarıyla aynı anlayışı devam ettirmesi, Türkçenin Tanzimat'tan beri tabii yürüyüşünü engellemiştir. Ömer Seyfettin, Yeni Lisan hareketiyle Türkçeyi tekrar tabii mecrasına sokmuştur (Polat, 2015: 26).

“Ömer Seyfettin, Tanzimat'tan sonraki Türk edebiyatında farklı ve oldukça önemli bir yere sahiptir. Bu farklılık onu sıradan bir yazar konumundan alıp, kıymetli bir sanatkâr mevkiini oturtur. Onu sadece “hikâye” yazmış bir yazar olarak değerlendirmek mümkün değildir. Çünkü Ömer Seyfettin hem milli konuları hikâyeye sokmuş bir yazar, hem dili sade kullanmış bir hikâyeci, en önemlisi de “küçük hikâye”nin yaygınlaşmasında çok dikkate değer çalışmalar yapmış bir edebiyatçıdır. Bu ilklerin başlatıcısıdır. Ömer Seyfettin, bir hikâyeci olduğu kadar dil, edebiyat ve milliyet meseleleri üzerinde kavga vermiş bir kültür adamıdır aynı zamanda. Türkçe'nin sadeleşmesine, yabancı dillerden arındırılmasına ve öz haliyle yaşatılmasına uğraşır. “Genç Kalemler” adlı derginin ilk sayısında yayınladığı “Yeni Lisan” isimli makale-

si, yaşıyan Türkçe'nin meydana gelmesine bir başlangıç olarak değerlendirilebilir” (Yardım, 2002: 42-43).

Ömer Seyfettin, Ziya Gökalp ve Ali Canip'in öncülüğünde Milli Edebiyat akımının yaygınlaşmasına katkıda bulunmuştur. Ömer Seyfettin edebiyatta en fazla hikâye alanında eser vermesinin yanında roman, şiir, tiyatro, fıkra, mensur şiir, makale, musahabeleri, hatta mektup, hatıra ve günlük türlerinde de eserler vermiştir. Ömer Seyfettin asıl hikâye alanında ün yapmıştır. Türk edebiyatında Maupassant tarzı hikâyeciliğin bizde temsilcisi olan Ömer Seyfettin hikâyelerinde daha çok anılarından, tarihteki kahramanlık hikâyelerinden, duyduğu veya okuduğu anlatılardan faydalandığı dikkati çeker. Konu olarak ağırlıklı merkezi milli meselelerdir. Biz bu çalışmada Ömer Seyfettin'in hikâyelerini metindilbilimsel bağdaşıklık açısından ele alacağız.

BİRİNCİ BÖLÜM

1. ÖMER SEYFETTİN'İN HAYATI

Ömer Seyfettin, 1884 yılında Balıkesir Gönen kasabasında dünyaya geldi. Tahir Alangu, Ülkücü Bir Yazarın Romanı adlı kitabında Ömer Seyfettin'in doğduğu yer hakkında iki söylenti olduğunu söyler. “Kimilerine göre Gönen'de Çarşı Camii'nin arkasındaki evde dünyaya geldiğini, kimilerine göre de Gönen'e üç kilometre uzaklıktaki Karalar Çiftliği'nde dünyaya geldiğini söyler. Ömer Seyfettin'in ablası Güzide Hanım'dan alınan bilgiye göre, Ömer Seyfettin Gönen'deki evlerinde doğduğunu söyler” (Alangu, 1968: 27). Dört çocuklu bir ailenin ikinci çocuğudur. Kendisinden on yaş büyük güzide adlı ablası, kendisinde küçük Hasan adlı erkek kardeşi ve küçük yaşta vefat eden bir kız kardeşi vardır.

Cumbur ise Ömer seyfettin'in hakkında şunları kayda geçmiştir. Ömer Seyfettin, Babası Ömer Şevki Bey binbaşı olan bir asker olup annesi ise Fatma Hanım İsfendiyaroğullarından bir asker kızıdır. Ömer Seyfettin Gönen'de Mahalle Mektebi'nden sonra babasının görev değişikliğinden dolayı İstanbul'da Mekteb-i Osmaniye'ye kayıt yaptırdı. 1893-1896 yıllarında Eyüp Askeri Baytar Rüştüyesinin asker

çocukları için açılan özel sınıfta okudu. Daha sonra Edirne Askeri idadisinden devam etti. Ömer, Edirne Askeri İdadisi'ni 1900 yılında bitirir. Ömer Seyfettin' in "yad" adlı şiiri de yine bu yıl içinde Mecmua-i Edebiyye'nin 14 Şubat 1900 tarihli 16. Sayısında yayınlanmıştır. İdadi'de olduğu dönemlerde kendisini geliştirmiş, yazı hayatındaki kabiliyetide ortaya çıkmıştır. (Cumbur A, 1992:6). 1900 yılında İstanbulla döner ve Mekteb-i Harbiye-i Şahanede kaydolur. 2 Ağustos 1903'te Makedonya'da patlak veren çetecilik ve isyanlardan dolayı, bir an önce o bölgede görevlendirilmek üzere, "sınıf-ı müsta'cele" sıfatıyla, 9 Ağustos 1319' da (22 Ağustos 1903) son sınıftayken apar topar mezun edilir (Alangu, 1968: 60, 86).

Ömer Seyfettin'in meslek hayatı, karargâhı Selanik'te bulunan 3. Ordu'nun İzmir'deki Redif Fırkasına (tümen) bağlı Kuşadası Piyade Taburunda "mülazım-ı sani" (teğmen) olarak başlar. Ancak "Sehat" hikâyesinin, "Temenni-i Hab" şiirinin altındaki tarih ve yer kayıtlarından anlaşıldığına göre Ömer Seyfettin, İzmir'e gelmeden, "sınıf-ı müsta'cele" gerekçesine uygun biçimde, doğrudan taburunun gönderildiği Selanik, Rumeli ve Manastır'a bağlı bir sancak olan Pirlepe' de vazifelerde bulunmuştur. (Huyugüzel, 2000: 210). "Buradaki görevinde gösterdiği başarılarından dolayı iki liyakat madalyası ile ödüllendirilmiştir. İsyanın bastırılmasından sonra, bağlı bulunduğu tabura 6 Eylül 1904'te dönmüştür. 1907 Temmuz'unun başlarında, baştabip olan dayısı Faik Paşa'nın da delaletiyle, İzmir' deki Aydın Vilayeti jandarma Alay Mektebi'nin kuruluşunda, İtalyan subayı Miralay Tomas'a yardım etmek üzere, bu okulun "Kavaid-i Diniye" hocalığına atanır. İzmir'den ayrılış tarihi kesin biçimde bilinmemekle birlikte, 30 Aralık 1908 tarihli İttihat gazetesinde çıkan bir haberden, "mülazım-ı evvel" (üsteğmen) rütbesiyle aynı görevde olduğu anlaşılmakta, Selanik'teki bir nizamiye taburuna 1909 başlarında tayin edildiği tahmin olunmaktadır" (Huyugüzel, 2004: 211-212).

"Jandarma Mektebindeki görevi iki yıl kadar sürmüştür. Teğmenliğe yükselmiştir. Meşrutiyetin ilanı üzerine III. Ordunun Selanik'teki nizamiye taburlarına gönderilir. Selanik merkezinden Serez Mutasarrıflığına bağlı Menlik Kazasının Razlık Kasabası yakınlarındaki Yakorit Köyü sınır bölüğün komutan olarak gönderilir. Bir süre sonra Manastır'ın Pirlepe kazasına verilir. Cavit Paşaya maiyet subayı olur.

VelmeŒçe, Osenova, Pirbeliçe, Serez, İŒtip, Babina, Demirhisar, Cumaybala Köprölü gibi çeŒitli yerlerde görevlerde bulunur” (Cumbur, 2012: 8).

MeŒrutiyet inkılabında Bulgaristan’daki Yakorıt hudut bölüğüne tayin edilen Ömer Seyfettin, buradan İstanbul’daki AŒiyan ve Selanik’te çıkan Kadın mecmuasına Œiirler yollamıŒ, bazı yazılarında “Perviz” takma adını kullanmıŒtır. 1909’dan itibaren Bahçe, TeŒvik, Piyano dergilerinde Rumeli gazetesinde yazıları çıkmaya baŒlamıŒtır. 1910 da ücretini ödeyerek askerlikten ayrılan Ömer Seyfettin, Ali Canip ve Ziya Gökalp’le tanışmıŒ, bir inkılapçılık ruhuyla yazdığı “Yeni Lisan” makalesi 11 Nisan 1911 tarihli (Genç Kalemler) in ilk sayısında çıkmıŒtır. 1912’den itibaren de savunduğu yeni sade dille yazılmıŒ hikâyeleri, Türk Yurdu, Zekâ, Genç Kalemler mecmualarında yayınlanmıŒtır. 1912 sonunda patlayan Balkan SavaŒı üzerine, Ömer Seyfettin tekrar ordudaki vazifesine dönmüŒtür. 1913’te yazdığı makale ve hikâyeleri Türk Yurdu ile Tanin gazetesinde çıkmıŒ, esir düŒtüđu Yanya kalesinde hazırladığı Balkan harbi ruznamesi yayınlanmamıŒtır. 1913 sonunda İstanbul’ dönen Ömer Seyfettin’in annesi ölmüŒ, 1914’de KabataŒ Sultanisine edebiyat ve felsefe öğretmeni olarak atanmıŒ (YücebaŒ, 1960: 2-3). Memurluk istememesine rağmen, sadece yazarlıkla geçinemediği için Darülmualliminde (İstanbul Erkek Öğretmen Okulu) "Edebi Kıraat" ve KabataŒ Sultanisinde (ölümüne kadar) “Edebiyat" öğretmenliği yaptı. Aynı yıl, Darülfünun’da kurulan "Tedkikat-ı Lisaniye Encümeni" üyeliğine seçildi (Alangu, 1968: 298).

II. MeŒrutiyet' in ilanını takip eden günlerde İstibdat Devri aleyhine, İttihat ve Terakki lehine bazı kalem tecrübeleri varsa da devrin bu en önemli siyasi örgütüyle iliŒkisi Selanik'e atandığı 1909’dan itibaren baŒlar. 17 Nisan 1909' da "31 Mart Vakasını bastırmak üzere aralarında Ömer Seyfettin’inde bulunduğu hareket ordusu İstanbul’a gelir. Ordudaki asker-siyaset iliŒkisi, onun askerlikten soğumasına neden olur (Tural, 1984: 11).

Hem üyesi olduğu siyasi kadronun Mondros Mütarekesi'ne giden sondaki sorumluluğu, yönetimdeki birtakım aksaklıklar, hem de özel hayatındaki sıkıntılar sıhhatinin daha da kötüye gitmesine neden olmuŒtur. Komutanı olan Cavit PaŒa’nın KalamıŒ Koyu’ndaki yalısına yerleŒti. Ömrünün bundan sonrasını, bu mekânda münferit ve münzevi olarak yaŒadı. 23 Œubat 1920’de yatağa düŒtüđünde, önce Dr. Hakkı Bey

"nevralji" sonra, Dr. Neşet Ömer İrdelp "nevralji ile romatizma karışık" teşhisi koydu. 4 Mart 1920'de Haydarpaşa Tıp Fakültesi hastanesine kaldırıldı. Naaşı Kadıköy-Kuşdili Mahmutbaba Mezarlığı'na gömüldü. Mezarlığın tramvay garajına dönüştürülmesinden, kemikleri 23 Ağustos 1939'da Zincirlikuyu Asri Mezarlık'a götürüldü. Eski yazı olduğu gerekçesiyle Mahmutbaba'daki kitabesinin üzeri örtülmüştür (Yöntem, 1947: 42-46).

Bu dünyaya gelip göçen gibi, Ömer Seyfettin'in otuz altı yıl süren ömrünün kup-kuru hayat çizgisi, hususi hayatı bundan ibaret... Bu, onun maddi hayatının geri kalan bir iskeleti... Fakat bu iskeleti etiyle, kanıyla, kalbi ve beyniyle canlandırıp ayakta tutabilen manevi bir hayatı da vardır: şiirleri, küçük ve büyük hikayeleri, roman ve tiyatro eserleri, fıkraları, mensur şiirleri, çoğu Türk dili, Türk milliyetçiliği, Türk edebiyatı, ayrıca muhtelif konulardaki makale ve musahabeleri, hatta mektupları, hatıraları, onu manen, türlü yönleriyle de yaşatmakta ve yaşatacaktır (Tansel,1992: 54)

ÖMER SEYFETTİN'İN FİKİR HAYATI

Ömer Seyfettin de 1908'den sonra yetişen yazarlardan arasında milliyetçilik düşüncesine en çok bağlı kalan ve onu öykülerinde çeşitli yönleriyle işleyenlerden biridir. Onda milliyetçilik düşüncesinin uyanmasına ve gelişmesine 1909-1911 yıllarında Makedonya'da sınır boylarında yaşadığı dönemlerin etkisi büyüktür. Balkan milletlerin milli uyanış ve özgür olma hareketlerinin en çok etkinlik gösterdiği yerlerde görev alması Ömer Seyfettin'e onları bu düşüncelere sevk eden düşüncelerin nedenlerini yakından görme olanağı sağlamıştır. Bulgar ve Makedonya komitacılarının kendi milli ülkeleri uğruna yaptıkları hareketler bütün aydınlar gibi Ömer Seyfettin'i de etkilemiş. Yazar ünlü öykülerinin gereçlerini sınır boylarında geçen bu yıllarda derlemiştir. İrtica Haberi, Tuhaf Bir Zulüm, Nakarat, Bomba, Beyaz Lale gibi hikâyeleri o yılların ürünüdür (Önertoy, 2012: 74-75). İnci Enginün de dediği gibi Ömer Seyfettin eserlerini (1908-1920) ihtilal ve savaş yıllarında vermiştir. Hem asker olarak görev aldığı hem de askerlikten sonra savaşın sebep olduğu facialara şahit olmuştur. Bu savaşlar Trablusgarp, Balkan ve I. Dünya Savaşı eski savaşlardan farklıdır. Bunlar savunma savaşlarıdır. İşte Ömer Seyfettin 1917'de Yeni Mecmua'da

yayımlanan öykülerinde mazi kahramanlık özlemi konularına yer vermiştir (Enginün, 1992: 40).

Ömer Seyfettin, döneminin en başarılı hikâyecilerindendir. Maupassant tarzı hikâye yöntemini dile Ömer Seyfettin kazandırmıştır. Bu tarz hikâyelerde olayların sıralaması; kişi, zaman ve mekân ögesine bağlıdır. Olaylar serim, düğüm, çözüm sırasına uygun olarak ele alınır. Bu hikâye yönteminde vaka her zaman birinci plandır, karakter tahlili ve mekân tasviri ikinci planda kalır. Ömer Seyfettin de hikâyelerini bu yöntemine uygun olarak yazmış ve klasik vaka öyküsü olarak da adlandırılan bu yöntemin ülkemizde en önemli temsilcisi olmuştur.

Hikâyelerinin genel özelliklerini N.H. Polat maddeler hâlinde şöyle açıklamıştır:

1. Yeni Lisandan önce yazdıklarında önemli ölçüde Edebiyat-ı Cedide kalıntıları vardır. Arapça-Farsça kelime kadrosunun kabarıklığı, süs için yapılmış terkipler, hayaller ve benzetmelerdeki yapaylık hep bu tortunun izleridir. Yeni Lisandan sonraki hikâyeleri ise arı, duru bir İstanbul Türkçesiyledir.

2. II. Meşrutiyet sonrası hikâyelerinin tamamında sosyal faydacı sanat anlayışını bulmak mümkündür.

3. Kelime kadrosu itibariyle konuşma dilinden alınmış olması dışında, süssüz bir üslupla yazılmış olması da hikâyelerinin tanıtıcı vasıflarındandır.

4. “Edebiyatsız edebiyat yapmak” isteyen Ömer Seyfettin’ de bilgilendirme çabası yüzünden, üslupçuluk gölgelenmiştir.

5. Hikâyelerinde mekânın memleket sathına yayılmış genişliği de dikkat çekmektedir.

6. Konu ve vakayı her şeyin önüne almakla beraber, karakter ve tip yaratmada da başarılıdır. Başarıyla çizdiği üç tipten bahsedilir:

A. Türk tarihinden alıp “Eski Kahramanlar” ortak üst başlığıyla bir ideal insan olarak işlediği kahraman tipi.

B. II. Meşrutiyet sonrasında fikri ve siyasi yönelişlerdeki olumsuzlukları göstermek üzere Efruz Bey adıyla çizdiği şarlatan tipi.

C. Gündelik hayatın içinde yaşadığı iddiasız, arif, babacan Bican Efendi tipi (Polat, 2011: 23-25).

“Ömer Seyfettin sadece bir hikâyeci değildir. Edebiyatımızın şiir, roman, makale gibi diğer türlerinde de eserler vermiş bir edebiyatçımızdır. Araştırmacı Fevziye Abdullah Tansel, Ömer Seyfettin’in yayınlanmış 77 şiirini tesbit etmiştir. Ö.S., (Ayın Sin), Ç. Kemal, C. Nazmi, Süheyl Feridun, Perviz, M. Enver, Camsab, Şit, Ayas, Tarhan, Enver Perviz, Ayın Ha, Tekin müstear yani takma isimlerini Müjgan Cumbur yapmıştır” (Yardım, 2002: 21).

“Ömer Seyfettin'in diğer bir hizmet alanı da tercümedir. Milli edebiyatların oluşumunda destanların rolüne dikkat çekmek amacıyla, "Kırk Kız" ve "Koroğlu Kimdi?" gibi destani metinler üzerinde çalıştığı sıralarda, Kalevala ve İlyada'yı çevirdi. Neşri yarım kalan bu metinlerden başka, Fransızca üzerinden, Batı edebiyatlarından çevirdiği 22 kalem tecrübesi daha bulunmaktadır. Ömer Seyfettin'in bazı hikayeleri Almanca, Fransızca ve Rusçaya çevrilmiştir” (Yöntem, 1947: 38-41).

2. ÖMER SEYFETTİN'İN ESERLERİ

H. Fethi GÖZLER Ömer Seyfettin'in eserlerinden şu şekilde bahseder. Ömer Seyfettin'in eserlerini tam ve kesin olarak tespit etmek zordur. Zira basılanlarından ayrı olarak tasarı halinde kalanlar, taslak halinde bulunanlar ve adları bilindiği halde ele geçmemiş olanlar vardır ki, bunları gün ışığına çıkarmak bundan ötürü zordur. Biz bu sebeple basılanlar üzerinde duracağız.

Basılmış Olan Eserleri:

A. Roman

Ashab-ı Kehfimiz, Efruz Bey, Yalnız Efe

B. Hikâye

Büyük Hikâye (Harem), Küçük Hikâye (Ömer Seyfettin'in Ahmet Halit Kitabevi tarafından basılan küçük hikâyelerin adedi 114'tür. Bu yüz 114 hikâye 9 ciltte toplanmıştır: 1. İlk Düşen Ak, 2. Yüksek Akçeler, 3. Bomba, 4. Gizli Mabet, 5. Asılzadeler, 6. Bahar ve Kelebekler, 7. Beyaz Laleler, 8. Mahçupluk İmtihanı, 9. Dalga. Ömer Seyfettin'in Tahir Alangu tarafından hazırlanan ve Rafet Zaimler yayınevince yayınlanan hikâyelerinin adedi ise (30) fazlasıyla 144'tür. Bu 144 hikâye 11 ciltte toplanmıştır: 1. Bomba, 2. Beyaz Lale, 3. İlk Düşen Ak, 4. Yüksek Akçeler, 5. Eski Kahramanlar, 6. Gizli Mabet, 7. Bahar ve Kelebekler, 8. Efruz Bey, 9. Falaka, 10. Mahçupluk İmtihanı, 11. Aşk Dalgası. Bu hikâyeler çeşitli yaynevleri tarafından bugün de basılmaktadır: Ötüken Yayınevi, Bilgi Yayınevi, Damla Yayınevi.)

C. Tercümelere

Ilyada, Kalevala.

D. Diğer Eserleri

Yarınki Turan Devleti, Milli Tecrübelerden Çıkarılmış Ameli Siyaset (Gözler, 1976: 112-114).

Ömer Seyfettin'in yazılarının basıldığı süreli yayın organları şunlardır:

Pul, Mecmua-i Edebiye, Musavver Fen ve Edep, Sabah, Malumat, İrtika, Haftalık İzmir (Serbest İzmir, Üsbü İzmir), Aşyan, Eşref (Musavver Eşref), 11 Temmuz, Bahçe, Çocuk Bahçesi, Teşvik, Piyano (Düşünüyorum), Felsefe Mecmuası, Tenkit, Musavver Hale, Musavver Eşref, Kadın (Selanik), Hüsün ve Şiir, Genç Kalemler, Hıyaban, Dicle, Serbest Fikir, Yirminci Asırda Zeka (Zeka), Felsefe, Tanin, Nevsal-i Milli, Türk Yurdu, Çocuk Dünyası, Talebe Defteri, Safahat-ı Şiir ve Fikir, Donanma, Halka Doğru, Türk Sözü, Yeni Mecmua, Milli Mecmua, İfham (İfham'ın Edebi ilavesi), Büyük Mecmua, Birinci Kitap (İkinci Kitap, Üçüncü Kitap), Kırım, Türk Kadını, Milli Talim ve Terbiye Mecmuası, Tercüman-ı Hakikat, Turan, Vakit, İleri, Atı, Zaman, Şair, Türk Dünyası, Muallim, Yeni Dünya, Akşam, Büyük Mecmua, Diken, İnci.

Ömer Seyfettin'in vefatından sonra metinlerinin yayımlandığı yerler:

Vakit, Resimli Ay, Hayat, Hayat Tarih, Yeditepe.

İKİNCİ BÖLÜM

3. METİN KAVRAMI

Büyük Türkçe Sözlükte, Metin kavramı, “bir yazıyı biçim, anlatım ve noktalama özellikleriyle oluşturan kelimelerin bütünü” olarak tanımlar (Büyük Türkçe Sözlük, 1988: 2499).

Metin bilimin ana kavramı olan metin sözcüğü Latince ‘kumaş’ anlamındaki textus sözcüğünden gelir. Fransızca texte kelimesi, İngilizce text kelime kökenlerinin de aynı kelimeye dayanır. İpliklerin dokunarak bir araya gelmesi nasıl bir kumaş meydana getiriyorsa dilsel öğelerin birbirine eklenmesi de metni meydana getirmektedir. “Kubilay Aktulum metindilbilim ile ilgili çalışmalarında örgü kelimesinin dokumacılığın söz dağarcığından esinlenip metin, anlatı, söylem, yazı konusunda sıklıkla yinlendiğini belirtmiş olup, doku, dokuma, kumaş, iplik, uç, örme, düğüm gibi örgü ve değişkenleri bazen bir benzeşim bazen de yaklaşık bir anlamda kullanılmıştır. Bir benzeşim ilişkisi kurmak ya da yaklaşık bir anlam yanında örgü ile dokuma sözcüğüne simgesel anlamlar yüklenmiş, bazı yerlerde bir izlek olarak belirmiş, ayrıca söylensel bir değerle bezenmiştir” (Aktulum, 2004: s. 119). Doğan Günay’a göre “Metin, belirli bir bildirişim bağlamında bir ya da birden fazla kişi tarafından sözlü ya da yazılı olarak üretilen bir dil dizgesi bütünü olarak tanımlar. Bir başka deyişle, bildirişim değeri taşıyan, eyleme yönelik devingen bir bütündür. Bildirişim işlevi olmayan yazılı ya da sözlü bir belge, metin değildir. Kısaca metin, başı ve sonu ile kapalı bir yapı oluşturan dilsel göstergelerin art arda geldiği anlamlı yapı olarak tanımlanabilir. Her metnin göstergesi, öncelikle kendi üzerinedir. Yazınsal metin “kendi içinde ve kendisi için” biçiminde tanımlanan bir kapalılık içinde değerlendiril-

rilmelidir. Yazınsal bir yapıt, gerçek dünyayla bir gönderge ilişkisi kurmaz, yani kendisinden başka bir şeyi tasarımlama görevi yoktur” der. (Günay, 2013: 45)

“Halliday ve Hasan’a göre de metni tümceler bütünü olarak görmek yanlış olur. Onlara göre metin, dilin kullanımındaki birimdir ve tümce veya tümcecik gibi dilsel bir birim değildir ve büyüklüğüyle tanımlanamaz. Metin, biçimsel değil, anlamsal bir birliktir. Metin tümcelerden oluşmaz, tümceler tarafından gerçekleştirilir ya da tümceler içinde kodlanır. Buna göre metin sözlü veya yazılı, mensur veya manzum, diyalog veya monolog biçiminde olabilir. Tek bir atasözünden tüm bir oyuna, bir anlık yardım çağrısından bir topluluktaki tüm gün süren bir tartışmaya kadar her şey metin olabilir. Metnin özünde biçimsel birlik değil, anlamsal birlik vardır. Metin kendisini oluşturan tümcelerin toplamından farklıdır” (Halliday-Hasan,1976: 1-2).

“Dilsel açıdan metin ele alındığında, birbirini takip eden, sıralı ve anlamlı bütünlükler oluşturan tümceler sıralamasıdır. Bu sıralanışı rastlantısal bir durum olarak görmek yanlıştır, aksine yazar tarafından bilinçli olarak belli bir mantık sırasına göre, dilbilgisel ulamlara ve metnin işleyişine göre ele alınmıştır. Dilsel göstergelerin mantık sırasına göre düzenli bir bütün haline gelen yazınsal metinler; his, sevinç, coşku, üzüntü ya da insan ruhuna hitap eden başka soyut değerleri üretmeye ya da kullanmaya elverişli, anlam bakımından da zengin dilsel öğelerdir” (Akbayır, 2004: 12).

4. DİLBİLİM KAVRAMI VE SÖYLEM ÇÖZÜMLENMESİ

Kerime Üstünova, Türkiye Türkçesinde Yapı Kavramı ve Söz Dizimi incelemeleri adlı kitabında Dil biliminin Saussure ile başlayan ve günümüze kadar gelen dönemi üç evrede ele almaktadır:

Birinci Evre: Saussure ve Sapir ile başlar. Dilin yüzey yapılarının incelenmesiyle yetinilir. Önemli olan belirgin dilsel yapıları tanımlamaktır. Göstergelerin tek başlarına salt değerleri yoktur. Belli bir dizge içinde değer kazanırlar. Dil birimi sözcük düzeyindedir. Ancak bunlar, daha büyük birimlerle de ilgilenir. Bunların izleyicileri durumundaki çeşitli dil bilimi okullarında: dil göstergesini oluşturan en küçük birimler incelendiği gibi, göstergenin anlam birimi, sözcük birimi, biçim birimi vb.

düzeyleri ortaya konur, ilin dizimsel, çizgisel ekseninde göstergeler arasındaki bağıntıları incelenir.

İkinci Evre: yüzey yapıları açıklayan dilin görünmeyen yapılarına ya da derin yapı kurallarına oluşturulduğu dönemdir. N. Chomsky'nin üretici dönüşümsel dil bilimi ile en yetkin anlatımını bulur. Yapısalcılığın son yıllardaki temsilcisi Chomsky, bir yandan anlamın ortaya çıkışını diğer yandan derin yapıları yüzey yapılarına dönüştüren işleyiş biçimlerini inceler. Dilsel birim olarak cümle alınır. İkinci evre, temel amacı bakımından birinci evreden ayrılmasına karşın uygulamada benzerlik gösterir.

Üçüncü Evre: 1970'li yıllardan sonra dil incelemelerinde bir değişim başlar. Dilin kullanım yönüne önem verilir. Dilsel birim olarak cümlelerden daha büyük birimler kabul edilir. Metinler, konuşma ortamları inceleme alanlarını oluşturur. Üçüncü evre, özellikle incelemeye konu olan dil birimi olarak cümleden büyük birimleri seçişiyle birinci ve ikinci evrenden ayrılır (Üstünova, 2014: 13-14).

Zelling S. Harris'in ilk olarak dilbilimin gerçekte cümlelerle değil söylemlerle ilgilenmesi gerektiğini ortaya koymuştur. Daha sonra *Discourse Analysis* adlı çalışmasında bu yaklaşımın doğru olmadığını dile getirmiştir. Cümle ve metnin farklı analiz yöntemleri ve modelleri gerektiren dilbilimin iki ayrı alanı olduğunu söyler. Dilin cümlelerle sınırlandırılmış biçimde değil, söylem olarak değerlendirilmesi gerektiğine değinmiştir. Ancak Harris'in çalışmalarında daha çok biçim bilimsel özelliklere vurgu yapması ve bunun yanı sıra önceki çalışmalarda olduğu gibi, metni tümcenin bir uzantısı, daha uzun ve karmaşık biçimi olarak değerlendirmesi metindeki tümcelerin bağlam içinde kazandığı işlevlerini ihmal etmesine yol açmıştır (Esmer, 2010: 17-18).

Söylem, gerçekleşmiş bir dil ürününün sözcelem durumlarıyla, yani üretilme süreciyle birlikte ele alınması gerekmektedir; çünkü söylem, kişinin dili kendi sorumluluğunda ve belli bir iletişim amacı için kullanmasından meydana gelmiştir. Bu sebeple de üretim sürecinin araştırılması söylemin incelenmesi basamağında büyük önem taşır. Metine bakıldığında ise, tümceötesi bir dilsel ürünün çeşitli seviyelerin-

deki eklemlemeleri ve bu ürünün biçimsel ve anlamsal bir bütün oluşturması düşünlür (Onursal, 2003: 4).

“Kaynaklara bakıldığında dilbilimsel anlamda söylem çözümlemesi (discourse analysis) terimini ilk kez Harris (1952)’in metindilbilimi terimini ise Coseriu (1955)’un kullandığı görülmektedir” (Aksan, 1991: 91). Bu anlamda dilbiliminde ve onun bir alt inceleme disiplini olan cümleler üstü çalışma alanında birbiriyle karıştırılan en belirgin kavramlar: metindilbilimi ve söylem çözümlemesi ile bu iki disiplinin yöntem adlandırmalarıdır. Bu durum, söz konusu kavramların birbirleriyle benzeşen yanlarının varlığından kaynaklanır. Öyle ki, “...gerek söylem çözümlemesi gerekse de metindilbilimi, konu ve uygulamalarıyla çoğu zaman birbirleriyle örtüşmekte, kimi bilginlerce her ikisi aynı alan olarak kabul edilmektedir” (Aksan, 1999: 147, 148). “Söylem çözümlemesi’ni oluşturan, tümceden çok sözcendir. Bu çözümleme, sözce de konuşan kişinin varlığını ve iletişimini, başka bir deyişle, sözcelem durumunu gösteren izleri arar. Öte yandan günümüze kadar en çok incelenen söylem türü yazınsal söylem olmuştur. Bu da beraberinde metindilbilimi kavramını ve inceleme alanını doğurmuştur. Bu yeni alan metnin değişik yapılarını ortaya koymaya çalışmıştır. Metin kavramı ile dil edimleri ve metinsel tutarlılık kavramları her tür metin çözümlemesinin özünü oluşturmuştur” (Kıran, 2001: 279). Söylem Çözümlemesi içinse cümle sınırlarını aşarak daha üst düzeyde yer alan söz ürünlerine yönelik çözümleme (Vardar, 2002: s. 39). Hengirmen metin dilbilimini dili cümleler arası bağlantıları temel alarak inceleyen dil kullanımını metin üretme olarak gören metinleri bir bütünlük içinde ele alan bilim dalı olarak tanımlamış. Söylem çözümlemesinde ise yine Vardar gibi cümlenin sınırlarının aşıldığı benzer bir tanımlama yapılmıştır (Hengirmen, 1999: s. 276).

“Bu sözlerden hareketle cümleden çok sözcenin söylem çözümlemesini oluşturduğu görülür. Bu analiz sözcede konuşan kişinin kendisini ortaya koymasını, iletişimini arar. Yazınsal söylem günümüzde en çok incelenen söylem türü olmasından dolayı metin bilimi kavramını ortaya koymuştur. Böylece metnin farklı yapıları bu yeni alanla ortaya konulmuştur. Her çeşit metin çözümlemenin özünü metin kavramı, dil edimleri ve metinsel tutarlılık kavramları oluşturmuştur” (Kıran, 2001: s. 279).

5. METİNDİLBİLİM KAVRAMI

“Metin, içindeki tek tek tümceler değil metnin bütünüdür. Diğer bir deyişle, incelenen, metnin bir bütün olarak yapısı ve işlevi; metni oluşturan ögeler arasındaki bağlar ve ilişkilerdir. Bu anlayışla inceleme konusuna (metne) eğilen *metindilbilimi*; bir şiir, bir öykü, bir dilekçe olsun her türlü dilsel olguyu metin yapan ölçüt ve kuralları saptar. Böylece, çeşitli metin türleri arasındaki ilişkileri araştırır, metinlerin anlamsal yapılarını belirlemeye çalışır. Onların kullanım *bağlam*larını bularak, hangi koşullar altında çeşitli ürünlerin ne tür iletişimsel işlevler üstlendiklerini saptar. Bir metni oluşturan birimler (tümceler) arasında çeşitli bağlar bulunur. Bir metinde, tümceler sadece yan yana sıralanmaz. Bir metindeki tümceler arasındaki bağlar, metin oluşumunda tümcede kullanılan herhangi bir birimin daha sonraki tümcelerde ya aynen karşımıza çıkması ya da yerini kendisiyle anlamsal veya dilbilgisel ortaklığa sahip başka bir birime bırakmasıyla gerçekleşir. Bu bağların, metindeki görünüşleri: art arda gelen tümcelerde görülen sözcük birimlerin yinelenmesi, biçim ve içerik açısından da bu sözcük birimlerin tek ve aynı dil dışı gerçeğe gönderme yapımları vb. sonucu ortaya çıkar. Tümceler arasında ilişkiyi sözlük birimlerin belli bir sözlüksel alanın üyeleri olmaları da sağlar. Diğer taraftan tümceler arasında ilişkilerin Türkçede yüklemelerin taşıdığı kişi ekleriyle de gerçekleştiği görülmektedir. Bununla bağlantılı olarak anlatı türüne ve zamanına uygun zaman ekleri de tümceler arası ilişkilerin kurulmasını sağlayan kullanımlardır” (Oralış ve Ozil, 1992: 38-40).

Tümce metin ilişkisinde bilinmesi gereken durum şudur: “Metin, onu oluşturan tümceler toplamından farklı, kendine özgü bir bütündür. Tümcelerden oluşan değil, tümcelerle gerçekleşen anlamlı bir yapıdır. Tümce, biçimsel bir dilbilgisinin temel taşı olarak kullanılabilecek kuramsal bir tabandır. Metin ise dil dışı ögelerle kavranabilen bir birimdir. Yani tümce, dilbilgisinin bir birimi olarak ele alınabilirken; metin, bildirişim işlevinin göz önüne alınmasını gerektiren devingen bir süreç olarak düşünülür. Metin, dilin durağan bir birimi değil devingen bir sürecidir. Bir başka deyişle metin, hem (yazarın oluşturduğu) ürün hem de (okuyucunun okuma sırasında anlamlandırması bakımından) süreç olma özelliğini bir arada taşır. Tümce yalnız dilsel bir düzenleme içerir ve dilsel bir amacı vardır; hâlbuki metin, bağlama dönük bir düzenleme içerir” (Günay, 2013: 45-46).

“Metindilbilim, metinsellik ölçütlerini araştıran ve metinleri sınıflandırma normlarını belirleyen bir dilbilim alanıdır” (Özkan, 2004: 168). “Başka bir ifade ile metindilbilimi, söylem çözümlemesi çalışmalarıyla koşut bir çizgide ilerleyerek, tümceötesi dilsel birimlerin incelenmesiyle ilgilenir” (Kıran, 2001:279). “Metindilbiliminin temel amacı, metinlerin yapılarını, yani metinlerin dilbilgisel ve içeriksel kurgulanış biçimlerini ve bildirişimsel işlevlerini ortaya çıkarmak ve uygulamalı örneklerle göstermektedir. Kısaca Metindilbilim, metinlerin temel ölçütlerini ve kurallarını betimler” (Şenöz, 2005: 112).

“Akbayır göre her tümce dizisi metin olarak tanımlamaz. Metin olmanın bazı ölçütleri vardır. Bu ölçütler şunlardır:

1. **Bağlaşıklık:** Metindeki dilsel, dilbilgisel uyum, yani bütünlüktür. Bir metnin yüzey yapısındaki dilsel birimler birbirlerine dilbilgisel kurallar çerçevesinde ardıl bir biçimde bağlıdır. Başka bir deyişle, dilbilgisel bağımlılık da denilebilir bu duruma. Sözcüklerin cümleleri, cümlelerin daha büyük bir birimi yani metni oluşturmak için birbirlerine hangi dilbilgisel kurallarla bağlandıklarını konu edinir.
2. **Tutarlılık:** metindeki anlamsal-mantıksal uyum, yani bütünlüktür.
3. **Amaçlılık:** Metnin iletişimsel amaçlarına uygun biçimde bağlaşıklık ve tutarlı kılınmasıdır. Kabul edilebilirlik taşıyan bir metin iletişimsel amaçlarına uygun bir biçimde bağlaşıklık ve tutarlı kılınmış ve uygun bir durum bağlamında kullanılmıştır.
4. **Kabuledilebilirlik:** Metnin durum bağlamı ile uyumlu olmasıdır.
5. **Durumsallık:** metnin iletişimsel amaçlarının durum bağlamı içinde belirginleşmesidir.
6. **Bilgisellik:** metnin alıcısı için yeni bir bilgi taşımasıdır. Yeni bilgi değeri taşımayan tümce yığınlarının metinsellik değerleri çok azalır ya da yoktur.
7. **Metinlerarası ilişkiler:** bir metnin önceki metinlerle kurduğu ilişkidir. Her metin, önceki diğer metinlerle ilişkiye girer. Bu metnin anlamlandırılması sırasında alıcının o metni ilişkili olduğu diğer metinleri de düşünerek kavramasını sağlar” (Akbayır, 2003: 13-15).

Kısaca bir metnin metin olabilmesi için bazı ölçütlere sahip olması gerekir. Bir metinde tutarlılık, bağdaşıklık, kabul edilebilirlik, amaçlılık, durumsallık, bilgesellik ve metinlerarası ilişki kuralına uygun olması gerekir. Bu kurallar metinde ana yapıyı oluşturur. Bu ana yapının temelinde bağdaşıklık ve tutarlılık yatar. Metinlerin yapısal, işlevsel ve anlamsal olarak çözümlemesi bağdaşıklık ve tutarlılık ilkelerine göre şekillenmektedir. Metin dilbilimciler bağdaşıklığa küçük ölçekli yapı, tutarlılığa ise büyük ölçekli yapı olduğunu söyler. Tutarlılık metnin içindeki anlamsal ve mantıksal bağlantılarına dayanır. Bağdaşıklık ise bir metindeki metin parçaları arasında dilsel ilişkilerini kapsar.

Metin kavramını, kendisini oluşturan tümce dizilerinin birbirlerine bağdaşıklık ve tutarlılık ölçütleriyle bağlanarak bir anlam bütünü oluşturmasıyla meydana gelen, belli bir amaçla üretilmiş, başı ve sonu kesin çizgilerle sınırlandırılan yazılı ya da sözlü bir dilsel ürün olarak tanımlayabiliriz.

“Doğan GÜNAY dilbilimsel yönden ve metin kuramları açısından metni çözümlemede üç yapıdan söz eder. Ve şöyle sıralar:

Küçük yapı (fr. microstructure): Tümceler arası düzenlemeyi ilgilendirir. Bağlantı, yinelenme, artgönderim ve öngönderimler, eksilteli yapı, eylem zamanı, tümceler arası bağlantı öğeleri, metnin belirticileri, çıkarsamalar gibi durumlar, metnin küçük yapısına yönelik incelemelerde ele alınır.

Büyük yapı (fr. macrostructure): Değişik boyuttaki metin birimlerinin düzenlenmesi ile ilgilidir. Paragraf, bölüm, fasikül, cilt gibi metnin temel bölümleri ya da tutarlılık gibi metin içi genel anlamsal yapının incelenmesi büyük yapı ile ilgili bir betimlemedir. Olay örgüsü, anlatı izlencesi, anlatıcı (bakış açısı, anlatıcı tipleri vb.), uzam ve zaman gibi metnin bütünü ele alınarak yapılacak her türlü inceleme de büyük yapı bağlamında düşünülmelidir. Yine metnin genelini göz önünde bulundurarak yapılabilecek çözümleme işi ve metnin özetlenmesi de büyük yapıyı ilgilendirir. Burada şu da belirtilmelidir: Büyük yapı, özetlenebilir metinler üzerinde yapılabilen bir inceleme biçimidir.

Üstyapı (fr. superstructure): Her türlü metnin sahip olduğu temel özelliklerle ilgili durumları belirtir. Yani, metin türleri (özyaşamöyküsel, gülünç (fr. comique),

öğretici, dramatik, destansı, mektup, içsel (fr. lyrique), olağanüstü, hitabetle ilgili, polemik, romanesk, ağılatısal (fr. tragique) türler), tonları (öğretici, esenlikli (fr. euphorique), içsel, dokunaklı (fr. pathétique), dramatik, ağılatısal (fr. tragique), destansı, düşlemsel (fr. fantastique), kalem kavgasına yatkın (fr. polemique), ve değişik biçimleri ile gülünç metinler: absürd, gülmeceye dayalı (fr. humouristique), alaycı vb.) ve tipleri (anlatısal, betimleyici, kanıtlayıcı, söyleşimsel, açıklayıcı, buyurucu, önceden haber verici tipler) bir anlatı için belirtilen genel özellikler, mektup, deneme ya da bir başka anlatımın genel özellikleri üstyapı incelemelerinde ortaya konulur. Yalnızca metin bağlamı ile yetinilmeyen yorumlama işi de üstyapı ile ilgilidir” (Günay, 2013: 69-70).

6. METİNDİLİMSEL BAĞDAŞIKLIK

Her tümce dizisi, metin olamayacağını bazı ölçütlere sahip olmasını daha önce belirtmiştik. Kısaca hatırlayacak olursak metin olmanın ölçütlerini şu şekilde sıralayabiliriz: bağdaşıklık, tutarlılık, amaçlılık, kabuledilebilirlik, durumsallık, bilgesellik ve metinlerarası ilişkilerdir. Biz bu çalışmada Ömer Seyfettin’in hikâyelerini metindilbilimsel bağdaşıklık açısından ele alacağız.

“Bağdaşıklık, bir metni oluşturan sözcükler arasında anlam bağıntısıyla birlikte ilişkilerin bulunması durumunu anlatır. Bu ilişkiler ise, yerine göre gönderim (reference)’lerle sağlanır” (Aksan, 1999: 151). Bağdaşıklık ölçütü, “önermelerin birbirlerine bağlanması ve metnin çizgisel biçimde düzenlenmesi sonucunda ortaya çıkar” (Maingueneau, 1996: 16). “Bağdaşıklık Metin, bağdaşık (fr. cohesif) tümce dizilişleridir ya da metin, birden çok tümceciğin kendi içindeki bir bağıntısı ve ilişkisi ile oluşmuştur. Bu durumda bağıntı, tümcelerin art arda gelmesini ve metnin çizgiselliğini belirtir. Her dilin kendine has bir söz dizimi ve tümceler ya da sözcükler arası düzenleniş biçimi vardır. Mesela Türkçede sözcükler arası ilişkiler eklerle meydana gelir. İki sözcük arasındaki ilişki ekle belirlenmişse araya başka sözcükler gelebilir, fakat ilişki, eksiz kurulmuşsa araya başka sözcük gelemmez. Bağıntı bir yanıyla dilbilgisel, diğer yanıyla da olaylar arası mantıksal ilişkiyle kurulmaktadır. Metni meydana getiren tümceler, belirli bir başlangıç ve son ile kendi içinde bir bağıntı ve bütünlük meydana getirir” (Günay, 2013: 76).

Konu, cümle üstü birimler açısından ele alınırsa: Cümleden büyük birimi kuran cümleler arasında dil bilgisi kuralları doğrultusunda biçimsel bağlantı sağlanmasına da doğal olarak bağdaşıklık denir. Bir söz topluluğunun cümleler dizisi olmaktan çıkıp cümleden büyük birlik özelliği kazanabilmesi için eski bilgilerin yeni bilgilerle harmanlanması, eski bilgiler yinelenirken bir yandan da cümleden büyük birlikte verilen konunun gelişmesi, dolayısıyla yeni öge ve bilgilerin metne katılması gerekmektedir. İşte bunların yüzey yapıda sözcük ve söz dizimi açısından nasıl uygulandığı bağdaşıklıkla açıklanmaktadır (Üstünova, 2014: 52).

Ömer Seyfettin'in Hikâyelerin Metindilbilimsel bağdaşıklık adlı çalışmamda metnin bağdaşıklık görünümünü yansıtan küçük yapısı metin dilbiliminin ilkeleri ve yaklaşımları ışığında ele alınarak ortaya konulması amaçlanmıştır. Bağdaşıklık sağlayan dilsel ögeler metnin anlam bütünlüğünü sağlar. Bu ögeler, yineleme, artgönderim ve öngönderimler, eksilteli yapı, eylem zamanı, tümceler arası bağlantı ögeleri, metnin belirticileri, çıkarsamalar gibi durumlardır. Ömer Seyfettin'in hikâyeleri üzerine yapılan bu çalışmamda, metinlerde bağdaşıklığı sağlayan dilsel ögeler ışığında ele alınarak incelenecektir.

6.1. Artgönderimsel

“Artgönderim, “daha önce kullanılmış bir biçime (öncül) daha sonra gelen bir öge (...) aracılığıyla gönderme” dilsel ögeye denir” (Vardar, 1998: 232). Bir metin içinde bir şey önce söylenir, sonra aynı şeye gönderimde bulunulur. Bu öge kişi, durum ya da nesne olabilir.

“Artgönderim, metinde daha önce ifade edilen bir dilsel birime ya da anlama dönerek yapılan gönderimdir. Başka bir deyişle, gönderim ögesinin, kendisine gönderimde bulunulan ögeden sonra geldiği, yani gönderimin metinde geriye doğru bir ilişki meydana getirdiği gönderim türüdür” (Çoşkun, 2005: 57). Ömer Seyfettin'in hikâyelerine baktığımızda artgönderim ögelerine sıkça rastlanılmaktadır. Artgönderim daha çok adlarla yapıldığını görmekteyiz.

6.1.1. Adilla Yapılan Artgönderim

Metin içinde daha önce sözü edilen ya da adlandırılan kişinin ya da kişilerin metindeki kişiye gönderimde bulunurken adıl kullanılmaktadır. Adıların hem cümle

içinde hem de cümleler arasında gönderim değeri vardır. Ömer Seyfettin hikâyele-
rinde gönderim değeri taşıyan adılar sıkça kullanılmıştır.

“Varlığın gerçek adının yerini tutma, onları kişi, işaret veya soru yolları ile temsil etme görevi yüklenmiş isim soylu bir söz türüdür. Ana yardımcı eylemin isim soylu sözler içindeki paralelidir. Ana yardımcı eylemin ‘var oluş’ gibi bütün eylemlerin en geneline işaret etmesi gibi, zamirler de başka başka adları olan varlıkları, genel ‘var oluş’ biçimleri içinde adlandırılan sözlerdir. Ana yardımcı eylem ve zamirler kullanımlarının bütün dillerin en çok kullanılan dil birimleri oluşunun kaynağı da bu genellikleridir” (Karaağaç, 2012: 50).

Her iletişim süreci, *gönderici/gösteren, gönderi/gösterge, alıcı/yorumlayan* arasındaki ilişkidir. Buna “üçlü ilişki” denir. Göndericinin yazdığı ya da söylediği söz göndericidir, gönderici ve alıcı dışındaki her şeydir, bütün bilgilerdir; kısacası. *O* veya *onlar*’dır. Gönderici alıcıyla üçlü sacayağı tamamlanmış olur. Burada üçüncü kişiler, nesnelere farksızdır; sözü edilen her şey ister kişi olsun ister nesne olsun, *o*’dur.

Türkçede kişi zamirleri bu üçlü ilişkiyi şöyle yansıtırlar.

1. Konuşan (gönderici/gösteren): ben
 2. Dinleyen (alıcı/yorumlayan): sen
 3. Sözü edilen (gönderi/gösterge): o
- Bunların çokluk biçimlerinden oluşur:
1. Konuşanlar (göndericiler/gösterenler): biz
 2. Dinleyenler (alıcılar/yorumlayanlar): siz
 3. Sözü edilenler (gönderiler/göstergeler): onlar (Karaağaç, 2012: 51).

6.1.1.1. Tekil Adılar Tarafından Karşılanan Dilsel Kullanımlar (Ben, Sen, O)

“Bunlar varlıkları şahıslar hâlinde ve temsil suretiyle karşılayan kelimelerdir. Bütün varlıklar üç şahıs altında toplanır, üç şahıs teşkil ederler. Bunlardan birincisi konuşan, ikincisi dinleyen, üçüncüsü adı geçendir. Her varlık şahıs olarak ya konuşan ya dinleyen veya adı geçen durumunda bulunur. Bunlara gramerde sıra ile birinci şahıs ikinci şahıs, üçüncü şahıs diyoruz. Konuşan, dinleyen, adı geçen, bir tek varlık

ise teklik birinci, ikinci, üçüncü şahsı; birden fazla varlık ise çokluk birinci, ikinci, üçüncü şahıs teşkil eder” (Ergin, 2006: 265). Şahıs zamirleri ben, sen, o ve bunların çoklukları biz, siz, onlar’ dır.

Ömer Seyfettin’in ele alınan 126 hikâyesinde 28.889 cümle ve 226.782 kelime kullanılmış olup bu kelimelerden adilla yapılan art gönderim kullanımı Tablo1 de gösterilmiştir.

KONU	KELİMENİN KULANIM SAYISI	TOPLAM KELİME SAYISI	TOPLAM KELİMEYE GÖRE ORAN	TOPLAM CÜMLE SAYISI	TOPLAM CÜMLEYE GÖRE ORAN
Birinci tekil şahıs adılı kullanımı ile yapılan artgönderimler	1.611	226.782	0,71	28.889	5,58
İkinci tekil şahıs adılı kullanımı ile yapılan artgönderimler	577	226.782	0,25	28.889	2,00
Üçüncü tekil şahıs adılı kullanımı ile yapılan artgönderimler	1.703	226.782	0,75	28.889	5,89
Toplam	3.891	226.782	1,72	28.889	13,47

Tablo 1-Adilla Yapılan Art Gönderim Kullanım Oranları.

6.1.1.1.1. Birinci Tekil Şahıs Adılı Kullanımı İle Yapılan Artgönderimler

Birinci tekil adılı söz söyleyeni yani konuşanı gösterir. Birinci tekil şahıs adılı “ben” dir. Ömer Seyfettin hikâyelerinde birinci tekil şahıs adılına sıkça rastlanır.

- “-**Magda** birden durdu. Çorabını dizlerinin üzerine indirdi. Mütereddin ve şüpheli İslav gözleriyle kocasına baktı. Kaşlarını çatarak, "**Benim** de içimde bir sıkıntı var! ... " diye söylendi.” (1/13-16)
- “-**Boris** mandolinini kucağından bıraktı. Ellerini pantolonunun cebine soktu, ayaklarını uzattı. "Evet, **ben** de bu hayalin hakikat olacağına kail değilim" dedi.” (1/63-65)
- “-**Boris** de tekrar etti: "**Benden** de heyhat!” (1/73-74)
- “-Şimdi senden bir ricam var, bu bombayı **bana (komitacı)** saklayacaksın. Sakın jandarmalara filan verme. Nasıl vaat ediyor musun? **Ben (komitacı)** de gidip hemen Boris'ini bırakayım.” (1/686-689)
- “-Kardeşim bile **beni (Mehmet Efendi)** aldattı.” (2/15)

- “-Evet. Mehmet Efendi, arasının üzerine yeni bir yara açılmış gibi, suratını acı acı ekşitti: -Hele o çobanlar? Diye derin derin bir ah çekti, bin beş yüz koyundan nihayet elli tane bıraktılar. Pekâlâ, bu elli koyunu **benim (Müftü)** söylediğim doğru adama ver.” (2/28-36)
- “Çoban susmuyordu: Yoğurt iki buçuk okka. Yarım okkası **benim (Çoban).**” (2/100-102)
- “-Siyah atının yelesini okşayan **zabit:** -Kansız zafer olmaz! diye başını salladı. -Niçin olmasın? - **Benim** Türklere emniyetim yok.” (3/41-45)
- “-Sen bunamışsın **Dimko...** Birinci zabit acı acı gülümsedi. Tüysüz yüzünü ekşitti. Atının yelesinden kaldırdığı dalgın sönük gözleriyle kumandanına baktı: -**Ben** bunamışım ha?” (3/100-104)
- “Yukarıdan koşa koşa gelen sipahi zâbiti **Mahmud Ağa** kumandana yaklaştı. - Hücüm başlayacak, beyim, emret, topları dolduralım! -Hayır, toplara lüzum yok. -Onlar toplarını kurdular. -Kursunlar. -Ey, biz ne yapacağız? -Bekleyeceğiz. Gaazîlere söyle, **ben** yukarı gelinceye kadar ateş etmesinler.” (4/411-118)
- “-**Bana (Barhan Bey)** emniyetiniz var mı? -Var, var. -O halde **ben (Barhan Bey)** düşmanla Vire’yi konuşacağım. Maksadım teslim olmak değil, muharebe etmektir. Varın yoldaşlara söyleyin. Sakın yanlış fikirlere kapılmasınlar. **Benim (Barhan Bey)** emrimden dışarı çıkmasınlar.” (4/183-189)
- “-**Benim** gibi ağızsız, dul kadınların, saçı bitmedik yetimlerin beş, on dirhem şekeri sana kan olsun, irin olsun... Yüzünü halka doğru dönerek devam etti: -A dostla...rr, buna hangi can dayanır? Bizden ufaladığını bari hayırlı bir işte kullansa canım yanmaz... Bu kaparozlar, sokak sokak fink atan kokona kızlarının tango çarşaflarına, havaleli iskarpinlerine gidiyor... Hele dur sen, **benim** kafam kızmasın, yoksa... İnşallah o kokorozlar nasibimden geçmesin, eğer onları tükürüklere boğmazsam, **bana** da **Fitnat** demesinler.” (5/24-30)
- “-Siz ne anlarsınız, halk **beni (Kadı İbrahim Efendi)** gözü gibi sever!” (6/9)
- “-**Ben (Kadı İbrahim Efendi)** yoğurt filan ısmarlamadım.” (6/47)
- “Baş ağrısı **bana (anlatıcı)** eski ve pis otelin aç tahtakurularını bile duyurmadı. Fakat sabahleyin zurna ve davul seslerine karışan naralar, türküler **beni (anlatıcı)** uyandırdı.” (7/3-4)

- “Esvabından, kılıcının parıltısından bir zabıt olduğunu anladım. O da yere inmiş, dinleniyor ve tabakasından cigara sarıyordu. Yanına gittim. Türkler’ de "takdim ve takaddüm" e hacet yoktur. Bu teklifsizliğimi çok sever ve çok samimi bulurum. Yaklaştım. Selam verdim. Nereye gittiğini sordum. Gülümseyerek cevap verdi: -Razlık'a efendim, siz? **-Ben de (anlatıcı)**. -O halde beraber gideriz.” (7/54-65)
- “Yüzüme şaşalamış gibi bakıyor, onun şüphesiz ilk defa işittiği bu kadar basit ve adi bir hakikatten şaşalamasını sersemliğe çevirmek için **ben (anlatıcı)** izahımda, daha mufassal ve hararetli devam ediyordum.” (7/144)
- “Hani bir hafta evvelki **ben? (Anlatıcı)** Paraya, menfaate ehemmiyet vermeyen, yalnız fikrinin galebesini saadet sanan masum **ben? (Anlatıcı)** Hani lüksü, sefahati hayatın en yorucu bir angaryası telakki eden **ben? (Anlatıcı)** Hani sükûnu, sadeliği seven; gürültüden, kalabalıktan kaçan **ben? (Anlatıcı)**.” (8/109-112)
- “Herkesin işiteceği bozuk bir Fransızca ile "Hemşehriler" dedi, "siz **beni (milyoner)** tanımazsınız. Ama bütün Amerika, bütün Avrupa beni tanır. **Bana (milyoner)** babamdan on para kalmadı. **Ben (milyoner)** milyonlarımı, başka milyonerler gibi, dolar dolar kazanmadım. Bir anda, evet bir anda... Aklımla... "Daha yüksek bir sesle nakarat gibi ilave ediyordu: "**Ben (milyoner)** muhteriyim, **ben (milyoner)** dâhiyim, **ben (milyoner)** dâhiyim!"” (8/246-300)
- “**Ben (Sabire)** senin burada ne aradığını anlarım, dedi.” (9/49)
- “-Kuzum Sabire, tanıştı... -Erkeklerle konuşmaz yavrurum. O bize mahsus... -Allah aşkına diyorum. -Bize gel bu gece. -Siz kalabalıksınız. Biliyorsun ya, **ben (Genç)** artık içemiyorum. Siz eğlenirsiniz. Son vapurla geldim. Karnım da tok... Sonra aranızda **ben (Genç)** seyirci kalırım. -İyi ya işte, seyirci kal. -Yağma mı var? -Ey, sen de bu peri kızını al götür, yağma mı var? -Sabire, aksilik etme. Bizimkiler bir haftadır Büyükada'da. Köşkte kimseler yok. Bu fırsat bir daha ele geçmez. Takdim et, şunu **bana (Genç)**; birkaç gün sayende yaşayayım.” (9/426-444)
- “**Fasih**, -Ay! Diye haykırdı. Ne kadar eşeğim! Güzelliğiniz beni şaşırttı. Karnınızın aç olup olmadığını sormadım. Allah aşkına affediniz. **Ben** İstanbul'da yemiş de gelmişim.” (9/596-603)

- “Fasih, önlemek istedi. -Allah aşkına **beni (Naciye)** bırakınız.” (9/672-673)
- “**Ben (anlatıcı)** Gönen'de doğdum.” (10/1)
- “Kızlar, belki saçlarımın açık sarı olmasından, **bana (anlatıcı)** hep "Ak Bey" derlerdi.” (10/33)
- “**Ben (padişah)** hastalandım, iyi olmak için buradan uzaklaşmaya mecburum. Siz sebat ediniz.” (13/132-133)
- “Şimdi böyle zevkimin taban tabanına zıddına kurulmuş bir yuva **bana (Kalem Beyi)** ne kadar saadet verebilir?” (15/124)
- “**Kumral şişman** acı acı güldü. Dedi ki:"Ailem hakkında şimdiye kadar kimsese bir şey söylemedim. Hem böyle gevezelikleri âdeta namussuzluk sayarım. Ama şimdi icap etti. Dertliler gibi hasbıhal ediyoruz. Birbirimizi ayıplayacak halimiz yok. **Ben** de senin gibi ezberden evlendim, ama kendim istemedim. Gençken meramım ölünceye kadar bekâr kalmaktı. Bir akşam annem damdan düşer gibi, -Eğer evlenmezsen sana hakkımı helal etmem, dedi. Gayet uygun bir kız bulduğunu söyledi. Şart mart koymaya meydan vermedi. **Beni** sıkboğaz etti. Ne mizacıma ne zevkime ne arzuma önem verdi. Mesela **ben** okuryazar şeytanca, şuh bir kadın isterdim.” (15/134-142)
- “Kendine temiz havlu tutan kızı annesinden, Allah’ın emriyle, peygamberin kavliyle istemiş! **Benim (Kalem Beyi)** hiçbir şeyden haberim yokken iş olup bitmiş!” (15/168-169)
- “-Zavallı aşk, dedi, **ben (Süzun)**, Madam Amede'nin sofrasında ilk defa birbirimizi gördüğümüz akşam verdiği elmayı, o elmayı verirken eğilerek o kadar heyecan ve tahassüsle **bana (Süzun)** fısıldadığın Musset'in şiirini hatırlayacaksınız sanıyordum.” (18/53)
- “**Doktor:** "Sâki **benim!**" diye herkese sunuyor, Bâhir Hoca'nın önünde dikilip kalıyordu.” (19/109-110)
- “"Sâki benim!" diye herkese sunuyor, **Bâhir Hoca'nın** önünde dikilip kalıyordu: -İşte **benim** nargilem var?” (19/110-111)
- “Bir cesur adam bulun, dedi. Hâcegân'dan, Enderun'dan, Dîvan'dan **benim** (padişah) aklıma böyle gözü pek bir adam gelmiyor.” (20/23-24)
- “**Muhsin Çelebi**, gayet tabii bir sesle sordu: -**Beni** istetmişsiniz, ne söyleyeceksiniz efendim?” (20/110-111)

- “Taraflımızdan sen gider misin, oğlum? -**Ben (Muhsin elebi)** mi? -Evet. -Ne münasebet? -Aradığımız gibi bir adam bulamıyoruz da... -**Ben (Muhsin Çelebi)** Şimdiye kadar devlet mansıbına girmedim. -Niçin girmedin? Muhsin elebi biraz durdu. Yutkundu. Gölümsedi: -çünkü **ben (Muhsin elebi)** boyun eğmem, el etek öpmem, dedi; hâlbuki zamanın devletlileri mevkilerine hep boyun eğip, el etek hatta ayak öpüp, bin türlü tabasbusla, riya ile tekâpu ile çıktıklarından etraflarına daima hep bu zelil mazilerinin çirkin hareketlerini tekrarlayanları toplarlar.” (20/151-161)
- “O halde! Diye yüzüne baktım. -Yalnız, lütfediniz, **ben (Arap karısı)** ölürsem cenazemi erkeklerin çukuruna attırmayınız. Gölüdü, bu tuhaf bir arzuydu. -Niçin? diye sordum. -**Ben (Arap karısı)** dünya evine girmedim, kızım! Dedi.” (27/16-20)
- “-Kaptan, haydi kalk, gayet abuk Hacı Hasan Bey’i **benim (Radko)** yanıma getireceksin. **Ben (Radko)** merkeze gidiyorum.” (30/490-491)
- “Evvela **beni (Âsime Hanımefendi)** sen sevdin, yalvardın, yakardın, benim aşkım âdeta senin galeyanına sönük bir cevaptı. Sonunda **beni (Âsime Hanımefendi)** aldın. **Ben (Âsime Hanımefendi)** zengindim. Atım, arabam vardı. Bütün bugünün gençleri **beni (Âsime Hanımefendi)** istiyorlardı. Herkesin isteğine sen nail oldun. Mesuttun. **Ben (Âsime Hanımefendi)** sana sadıktım. Sonra nasıl oldu, birdenbire döndün. **Benden (Âsime Hanımefendi)** soğudun. **Beni (Âsime Hanımefendi)** görmekten kaçtın, yine sonunda **beni (Âsime Hanımefendi)** boşadın... Bu mektubumu alınca sanma ki, sana yalvarıyorum. Fakat merak ediyorum! Niçin beni istemeyesin? **Benim (Âsime Hanımefendi)** neyim var? Yahut neyim eksik? Daha bu sene Kadıköy kadınları arasındaki güzellik müsabakasında birinci geldim. Tahsilim birinci derecede... Zenginim de. O hâlde niçin **beni (Âsime Hanımefendi)** istemeyesin? **Benden (Âsime Hanımefendi)** güzelini bulsan bile, eminim ki **benden (Âsime Hanımefendi)** zenginini bulamayacaksın. O hâlde niçin, niçin **beni (Âsime Hanımefendi)** istemeyesin?” (54/1-22)
- “Fakat **Ali'nin** mizacında "başkasına minnettar kalmak" ihtimali derin bir elem sızlatıyordu. **Ben** kimseye eyvallah etmeyeceğim," dedi.” (56/34-35)

- “**Hacı Kasap** çubuğu yanına bıraktı. Hizmetçisinin bu ağır bakışından kurtuluvermiş gibi dırlandı: -Kolunun diyetini **benim** verdiğimi unutuyorsun galiba, dedi, **ben** olmasam şimdi çolak kalacaktın.” (56/357-359)
- “Karaya çıkan askerler, **aksakallı bir ihtiyarın** kendilerine doğru koştuğunu görünce: -Dur! Diye bağıldılar. İhtiyar durmadı, bağırdı: -**Ben** Türk'üm, oğullar, **ben** Türk'üm.” (57/115-118)
- “**Grazia** inanamaz. Peki, **ben** diye sorar.” (61/85-86)
- “**Durmuş**: -Hayır efendim, **bana** para lazım, öğüt lazım değil, dedi.” (62/90-91)
- “Eğer **bana (Ahmet)** o gün ekmek parası verseydin, **ben (Ahmet)** fabrikaya gitmeyecektim. **Bana (Ahmet)** ağır bir iş gördürdün, amma çalışmayı öğrettin.” (69/184-185)
- “**Sermet Bey**: -Onun sebabini **ben** bilirim!” (76/228-229)
- “**Hasan**, Dadaruh'un elinde duran alete şaşkın şaşkın baktı! Sonra sarı saçlı başını sarsarak: -**Ben** kırmadım, dedi. -Yalan söyleme, diyorum. -**Ben** kırmadım.” (79/98-102)
- “**Ali Hoca** soğukkanlı: -**Benim** gönderdiğim koç sayesinde kazandık! Cevabını verdi.” (87/64)
- “-Hayırdır inşallah, **Molla?** -Sabahleyin **ben** bir köye kadar gideceğim.” (111/107-108)
- “**Mıstık**, ortağının gündüz oruçlu olduğunu hatırladı. Bir şaka etmek istedi: -Keşke **beni** de iftara davet edeydin!” (111/144-146)

6.1.1.1.2. İkinci Tekil Şahıs Adılı Kullanımı İle Yapılan Artgönderimler

Bu adıl, konuşmacının karşısındaki dinleyen kişiyi yerine kullanılan bir adıdır. İkinci tekil şahıs adılı “sen” dir. Ömer Seyfettin hikâyelerinde ikinci tekil şahıs adılına da sıkça rastlanır.

- “-Bil ki o hain kafanı balta ile vücudundan koparacak, **sana (Boris)** uyanların, **seni (Boris)** sevenlerin eline vereceğiz.”(1/139)
- “-O vakit anladım ki burada, **seninle (Magda)**, **senin (Magda)** aşkınla yaşamak benim için mümkün değil. (1/144)”

- “-Aziz ahababı Müftü Hacı Ali Efendi ile dertleşirken: – Hepsini yanmış, kül olmuş farz ediyorum. Artık dünyada bir tane olsun doğru adam yok. Dedi. Faziletin, iyiliğin varlığına dini gibi iman eden Müftü: – Var ama **sen (Hacı Ali Efendi)** bulamıyorsun.” (2/3-8)
- “Kılıçları ne kadar süslü olsa yine keser...-**Sen (Zabit)** korkaksın!” (3/113-114)
- “-Kalede kimse buna razı olmaz, beyim. -Nene lazım. -**Sen (Mahmut Ağa)** şimdi benimle gel, yukarı çıkalım.” (4/137-139)
- “**Şövalyelerin** saflarından gayet düzgün bir Türkçe ile cevap verdiler. -Biz kaleyi istiyoruz, teslim etmezseniz zorla alacağız. Artık tercümana lüzum kalmadığını gören, Barhan Bey, bağırarak kendi konuşmaya başladı: -Pekâlâ... Kaleyi **size bırakalım**. Vire’yi söyleşelim. -Söyleşelim.-Biz burada yüz elli kişiyiz. Hepimiz harp eriyiz. İçimizde çoluk çocuk, kadın, ihtiyar yok. **Siz** hücumla bu kaleyi bizden alamazsınız. Cephaneliğimiz ağzı ağzına barut dolu. Erzakımız var. Silahlarımız mükemmel. Adamlarınızdan birini gönderin. İçeri girsin. Biz de **size** bir rehin veririz.” (4/199-216)
- “-**Seni (paşa)** istiskalar paşası, **seni... (paşa)**, Aç gözünü, yoksa açarlar gözünü... **Sen (paşa)** hükümet kapısında yetim hakkı yemeye alışmışsın. Galiba şimdi de mahalle bakkallığını mı yiyim yeri yaptın? Hiçbir şeycik demem. Benim gibi ağızsız, dul kadınların, saçı bitmedik yetimlerin beş, on dirhem şekeri **sana (paşa)** kan olsun, irin olsun... Yüzünü halka doğru dönerek devam etti: -A dostla.....rr, buna hangi can dayanır? Bizden ufaladığını bari hayırlı bir işte kullansa canım yanmaz... Bu kaparozlar, sokak sokak fink atan kokona kızlarının tango çarşaflarına, havaleli iskarpinlerine gidiyor... Hele dur **sen (paşa)**, benim kafam kızmasın, yoksa...” (5/19-29)
- “-Yuf borusu **seni (paşa)** bekliyor...” (5/98)
- “Cigaralarımız bitmişti. Nihayet: -**Seninle (Anlatıcı)** münakaşa edemem, dedi, çünkü fikirlerimiz taban tabana zıt...” (7/147-149)
- “Herkesin işiteceği bozuk bir Fransızca ile "**Hemşehriler**" dedi, "**siz** beni tanımazsınız.” (8/293)
- “Rastgele bir **avukata** başvurduğum. O, Ermeni gibi gülmedi."Pekâlâ! Ben patenti alayım. Peşin para istemem. Sonra ilanları da ben yaparım. -En nihayet

- seninle** uzlaşırız" dedi." (8/373-378)
- “-Yalancı **seni (Naciye)**! Aç bakayım kapıyı! Ben **senin (Naciye)** burada ne aradığımı anlarım, dedi.” (9/47-49)
- “-Kız, **sen (Naciye)** budala imişsin!” (9/137)
- “Sabire yemin ediyordu. -Vallahi tebdil değil! **Senden (Muazzez)** giyecek; etek, çarşaf, ayakkabı almaya geldik.” (9/305-307)
- “Amma **sizi(Naciye)** görünce şaşırđım vallahi...” (9/633)
- “O vakit Mıstık, "**Sen (anlatıcı)** arkama saklan!" diye haykırdı, önüme geçti.” (10/200)
- “**Mıstık**’la diğer çocuklar sıralarını bekliyorlardı. Nasıl oldu, farkına varmadım, söğüdün kabuğu birden yarıldı. Arasından kayan çakı sol elimin şehadet parmağını kesti. Sulu, kırmızı bir kan akmaya başladı. O saatte aklıma bir şey geldi: Ant içmek... Parmağımın acısını unuttum, Mıstık'a: -Haydi, dedim, hazır elim kesildi. Kan kardeşi olalım. **Sen** de kes...” (10/153-162)
- “O vakit Mıstık, "**Sen (anlatıcı)** arkama saklan!" diye haykırdı, önüme geçti.” (10/200)
- “-Orası neresi? -**Sen** bilirsin **padişahım!**” (12/241-242)
- “**Sana (Büyücü Doğan)** bir deve, yüz bin dinar, hem de bütün Kerk malikâne-lerini ihsan ettim.” (13/242)
- “Ben **sana (Ahmet Nihat)** gebe kalmıştım.” (14/314)
- -Bu elma **sana (Süzun’un Eşi)** bir şey ihsas etmiyor mu, sevgilim? **Sana (Süzun’un Eşi)** kıymettar bir hatırayı yad ettirmiyor mu? (18/25-26)
- “Doktor ısrar etti: "**Siz (muallim)** içmezsiniz.” (19/85-86)
- “-Ne biliyorsun? -Çünkü **sen (Bâhir Hoca)** kurbağalara nefes ettin.” (19/209-210)
- “Hâcegân'dan, Enderun'dan, Dîvan'dan benim aklıma böyle gözü pek bir adam gelmiyor. **Siz (Kubbealti vezirlerinin)** de düşünün bakalım.” (20/24-25)
- “Süslü **hademelerine** dedi ki: -Evlatlarım! Bindiğiniz atları, haşaları, takımları, üstünüzdeki esvâbları, belinizdeki murassâ hançerleri **size** bağışlıyorum.” (20/333-334)
- “-Haklısın **Bidar**. Fakat **sen** onun güzelliğinden yüzde birini görmedim. Yalnız benden işittin. Amma ben **sana** göstereceğim. Kulaklarına belki itimat etmiyor,

- söylediklerime inanmıyorsun. Gözlerinle görünce, mübalâğalarımın birer hakikat olduğuna hiç şüphen kalmayacak. Şaşkın, mütehayyir sordu: -Fakat nasıl? -Nasıl mı? **Sana** Efser'i çırılçıplak göstereceğim.” (22/217-226)
- “Bu ferahla, **genç uşağın** tüysüz yanağım okşadım. -Uyuyordun, **seni** rahatsız ettim! dedim.” (22/409-410)
- “Şiddetli bir hiddetle: -Alçak, **seni** elimle boğacağım... diye yatağa, **Bidar'a** doğru yürüdüm.” (22/443-444)
- “**Sizden (Müverrih Bey)** intikam almaya karar verdim. **Sizin (Müverrih Bey)** bütün maneviyatınızın muhassalası hodgâmlık, şehvetti. **Size (Müverrih Bey)** başkasıyla muaşaka ettiğimi gösterince, birincisini yaralayacak, **sizden (Müverrih Bey)** ayrılınca, ikincisini yıkacaktım. Ben de böyle hareket ettim. Bidar şüphesiz odamıza kendi kendine giremezdi. Mutlaka onu **siz (Müverrih Bey)** getirmiş, bu korkunç ahlâksızlığa teşvik etmişsiniz.” (22/570-575)
- “-**Himmet!** -Efendum? -Yüzünü bu tarafa dön. -Başüstüne efendum. -**Sen** türkü bilir misin hiç? -Hiç bilmem efendum. -Ulan Himmet, **senin** gözlerin ne kadar güzel?” (25/126-132)
- “Eğer beni almazsan, vallahi, billahi kendimi öldürürüm. -**Sen** deli olmuşsun, **sen** deli olmuşsun.” (28/124-125)
- “**Dimço** çıkarken döndü: -Kusura bakma gospodin Balkaneski, diye gülümsedi, kadınlara ne soracaksınız? Zenginlerin kimler olduğunu biz biliyoruz, hepsini toplarız. Paralarını bizden saklayamazlar. Radko hiddetlenerek cevap verdi: -**Sen** bunamışsın. **Sen** bir tarafa çekil de rahatına bak, kadınları para tahkiki için toplamıyorlar.” (30/266-272)
- “-Oğlum **Tosun**, dedi, **sana** bir iş çıktı. **Senin** gibi at sürece er yok.” (36/177-178)
- “Kendi eviymiş gibi **hizmetçiye**: -Haydi kızım, **sen** de bize birer şekerli kahve yap! Dedi. (42/65-66)
- **Camsap**, “**Sen** bunların kim olduklarını biliyor musun?” diye gülümsedi.” (43/56)
- “Dizdarbaşı: -**Ali Usta**, **sen** deli mi oldun? dedi.” (56/132-133)
- “**Grazia** inanamaz. Peki, ben diye sorar. **Sen** de...” (61/85-87)

- “Orhan **Primo**’ya sorar, ‘**Senin** baban Türk değil mi?’ Primo biraz kızarak niçin soruyorsun? der. Soruyorum, neye inkâr ediyorsun? **Senin** baban Türk mühendisi değil mi? ‘Evet...’ ‘O halde **sen** de Türk’sün!’” (61/93-98)
- “**Müstakim Efendi**'ye gitti. Eteğini öptü: -Vereceğiniz öğüdü merak ettim, dedi, bir sene **size** hizmet edeceğim.” (62/99-101)
- “**Hasan** zaviyeleri görünen mustatil bir gülüşle çırpınıyordu. Soğukkanlı: Çalış, daha çalış! Dedi. Çalışacağım. **Sen**, benim velinimetimsin. **Sana** ölünceye kadar minnettaram. Estağfurullah. Vallahi her yerde, herkese söylüyorum. **Sen** bana akıl vermeseydin, ben yine eskisi gibi sürünecektim. Canım. **Senin** talihin varmış! Ben **sana** para yerine nasihat verdim.” (69/66-77)
- “Sevgili **Celil**, İşte bir haftadan beri her sabah **sana** mektup yazmak azmiyle kalkıyorum.” (70/1)
- “Kuzum **Ali Efendi**, **sana** niçin 'Meh-ma-emken' diyorlar?” (83/33)
- “**Cabi Efendi** ilerledi. Bohçasını aldı. Tam çıkacaktı, doktor elindeki saatle kösteği sallayarak tekrar, "Ha bakınız" dedi, "**sizi** getirdikleri vakit üzerinizdeki paraları filan oğlunuz alıp götürmüştü.” (93/27-29)
- “Kırpmadan bakan mavi derin gözlerini **Ali**'ye dikti: -**Sana** bir şey söyleyeceğim, dedi. Otur karşıma. -Buyurun. -**Sen** çok güzel Türkçe biliyorsun. -Biliyorum. -Ben Türküm, desen askerler şüphelenmezler, inanırlar. -Evet. -**Sana** bir mektup vereceğim.” (100/237-245)
- “Gâvur Ali **çocuğa**, "**Sen** bunları bataklığa sürmüşsün! Hepsi zehirli ot yemişler! " diye çıkışmak istedi.” (117/239)
- ““**Ey genç dâhi (Orhan)**! **Sen** bizim hâlikimizsin! **Senden** evvel Türk milleti birbirini tanımazdı. Hıyve, Buhara, Semerkant, Kâşgar, Kafkasya, Azerbeycan, Anadolu, İstanbul'un lisanını anlamazdı. İstanbul'un içinde, yaşayanlar bile kendi memleketlerinin edebiyatını duymazlardı. **Senden** evvel şairler, bütün duygularını ondan saklardı. Dinin sırrı derinliklerine istiğrak ederek orada lâhutî vecitler yaşamazlardı. Edebiyatımıza asrî bir diyaneti, bugünkü felsefeye uygun bir tasarrufu ilk defa sokan **sen** oldun. **Sen** mukaddes bir güneş gibi doğdun!” (121/164-172)

6.1.1.1.3. Üçüncü Tekil Şahıs Adıl Kullanımı İle Yapılan Artgönderimler

Metinlerde adı geçen şahısların yerine kullanılan adıdır. Üçüncü tekil şahıs adılı “O” dur. Ömer Seyfettin hikâyelerinde üçüncü tekil şahıs adılına da sıkça rastlanır.

- “Beş sene nihayetinde potursuz ve kuşaksız dönen dinç ve güzel **Boris** babasının evinde, ihtiyar anasının yanında çok oturmamış, bir gün dağa çekilip gitmişti. Senede ancak birkaç defa, geceleyin gelir, anasıyla babasıyla görüşür, yine kaybolurdu. Genç Türkler hiç beklenilmeyen Meşrutiyet’i ilan edince **o** da bütün arkadaşları gibi şehre inmiş, silahını hükümete teslim etmiş ve köyüne gelmişti.” (1/20-22)
- “-Artık **babası** pek ihtiyardı. Tarlaları ve çifti idare edemiyor, adamları **onu** aldatıyorlardı. İşleri eline aldı. Zaten sa’ye karşı derin bir muhabbeti vardı.” (1/27-28)
- “-**Magda** çok saçlı güzel başını kaldırdı. İnce kaşları, muntazam bir burnu, pem-be ve taze bir rengi vardı. Geniş omuzları, kabarık memeleri esvabının altından taşmak istiyor gibiydi. Alevlerle aydınlanan eteklerinin altındaki kalın bacaklarından sonra ayakları pek küçük ve nazik kalıyordu. Gebelik **onu** daha güzel-leştirmiş, daha nefis ve mükemmel bir kadın yapmıştı.” (1/50-54)
- “Bu **çoban** doğru çıkarsa, köydeki bütün işlerimi de ona bırakacağım.” (2/57)
- “-Mum rengi çehrelerin şaşkın gözleri karşısında bu tek **Türk**, kaftanının uzun eteklerini omuzlarına attı. Kılıcını kınına koydu. Uzandı, ezdiği baş üstünde duran kanlı topuzu aldı. Yere bıraktı. Sonra tahttaki ölüyü aşağı çekti. **Onun** yerine oturdu.” (3/222-227)
- “-Sonbahar başında bir gece **Hamza Bey’in ulaklarından bir genç** gelmişti. **Ondan** padişahın Acemistan hududunda olduğunu öğrendiler.” (4/4-5)
- “**Barhan Bey’in** kısa vücudu, yuvarlak omuzları üstünde, hatta biraz sakil görünen kocaman bir başı vardı. Ağırlığından daima bir tarafa eğilmiş gibi duran bu başın içinde sönmez ateş, sönmez bir zekâ alevi tutuşuyordu. İşte bu mukaddes alev, **onu** daha pek genç iken en namlı kumandanların sırasına yükseltti. Yıllar-ca süren muharebenin hudutsuz meydanındaki en son nokta, en ileri kale, padişahın emriyle **ona** emanet edilmişti.” (4/33-36)

- “Bu, meşhur muhariplerden Petonleç idi. -Uğradığı susuzluk, cephanesizlik vartasından ziyade, vuruşarak namuskârane ölmek ihtimalinin âdemi **onu** birtirmişti.” (4/393-394)
- “-**Paşam** müsrif de değildir. Eğer iş devam etseydi, beş on para sahibi de olacaktı. Nerede? Kör talih geldi, **ona** da yetişti, günün birinde bu işin de modası geçti.” (5/51-54)
- “-**Aksaraylı Câbir Paşa'yı** bir zamanlar tanımayan yoktu; zevcesi, Cennetmekânın gözdelelerinden mi, hazinedar ustalarından mı ne imiş... İşin içyüzünü bilenler, o kolunda taşıdığı kat kat sırmaları Saraylı Hanımın sayesinde kazandığını; yani, düğün olmadan evvel el öpmelik binbaşılığı, sonra da kandillerde, bayramlarda münasebet düştükçe kaymakamlığı, miralaylığı, livâlığı, Meşrutiyet'ten bir sene evvel de ferikliği yakalamış olduğunu hikâye ederler. (Orduyu gençleştirmek sevdasına düşen akıllılar iş başına geçince, birçoqlarıyla beraber **onu da** tekaüde sevk ederek mağdurlar arasına karıştırdılar.” (5/1-3)
- “**Paşa** birkaç gündür İstanbul'a geldikçe, işlere agâh olmaya başladı. Hay Allah layığını versin! Meğer **o**, köyde, Takunyalı Fitnatlar, Belalı Ayşeler ile uğraşırken, açık göz tekaütler rahat kârın kolayını bulmuşlar da **onun** haberi yok!” (5/34-36)
- “**O (Hatiloğlu Ahmet Ağa)** sizi tanıyor efendim. Bu yoğurdu hediye gönderdi. **Ona (Hatiloğlu Ahmet Ağa)** büyük bir iyilik etmişsiniz.” (6/60-62)
- “Esvabından, kılıcının parıltısından bir **zabit** olduğunu anladım. **O** da yere inmiş, dinleniyor ve tabakasından cigara sarıyordu.” (7/54-55)
- “**Genç mülazımın** koyu siyah gözlerinde sanki bir taassup ateşi parladı. Dinine küfür edilmiş bir evvel zaman Müslümanı gibi bakıyordu. Birden başlamayarak aklî sualciklerle **onun** hissi mantığını şaşırtmaya karar verdim.” (7/92-94)
- “**Bacanak Bey er-Rıza irat sahibi.** İhtimal milyoner! **Onun** gibi müsrifçe yaşamak senin için mümkün mü?” (8/82-84)
- “Ben **Edison'dan** büyük bir adamım. **O** ne yaptı?” (8/388-390)
- “Rastgele bir **avukata** başvurdum. **O**, Ermeni gibi gülmedi.” (8/373-374)
- “Annen nerede? -Öldü. -Baban? -**O** da öldü. -Kardeşin? -**O** da öldü.” (9/73-78)

- “**Naciye** yalnız kalınca, ev sahipleri olan dul kadın, haline acımış, **ona** çarşıya gidip bekâr odalarından bir kocacık buluvermişti.” (9/128)
- “-**Annen?** -**O** da beraber...” (9/154-155)
- “Zaten **o (sabire)** da kendi gibi Rumeliliydi.” (9/164)
- “İki kadın **ona (Naciye)** acıyor, dört senedir kulübesinde sıcak yemek pişmediğini duydukça, üzüntülerinden ne yapacaklarını bilemiyorlardı.” (9/221)
- “Hepsi birden tekrar dönüp **Naciye'ye** baktılar. Füsün, -Giyinsin de siz **ona** o vakit bir bakın! Geniş bir yatak odasında, gayet büyük bir aynalı dolabın karşısında, üç kadın Naciye'yi soydular. **Onu** çıplak görünce deli oluyorlardı.” (9/315-319)
- “-**Miloviç'e** on bin lira vermiş! -**O** başka...” (9/350-351)
- “-Ey, **Hacı İbrahim** görse ne yapar? -İşte **ondan** korkarım.” (9/354-355)
- “Bu vehim ile rüya dinlemek, tâbir etmek merakında olan zavallı **anneme**, her sabah ayılı rüyalar uydurur; ırı, kızgın bir ayının beni kapıp dağa götürdüğünü, ormandaki inine kapadığını, kollarımı bağıladığını, burnumu, dudaklarımı yediğini, sonra Bayramiç yolundaki su değirmeninin çarkına attığını söyler, **ona** birçok: "Hayırdır inşallah..." dedirtirdim.” (10/17)
- “-Musluğu **Ali** koparmıştı, dedi, ben de biliyordum. Ama **o** çok zayıf, hem hastadır. Görüyorsun, falakaya dayanamaz. Belki ölür, daha yataktan yeni kalktı. -Ama sen niçin **onun** yerine dayak yedin? -Niçin olacak. Biz **onunla** ant içmişiz. **O** bugün hasta, ben iyi, kuvvetliyim. **O** bugün hasta, ben iyi, kuvvetliyim.” (10/81-88)
- “-Musluğu **Ali** koparmıştı, dedi, ben de biliyordum. Ama **o** çok zayıf, hem hastadır. Görüyorsun, falakaya dayanamaz. Belki ölür, daha yataktan yeni kalktı. -Ama sen niçin onun yerine dayak yedin?” (10/81-85)
- “Niçin **Mıstık** öyle uslu dururdu. Niçin birden fırlayıp bu kızlara birkaç tokat atmaz, sıkıştığı katran kokulu arabadan kurtulmazdı? Hepimizden kuvvetli **o** idi. Sanki adı gibi her tarafı yuvarlaktı; başı, kolları, bacakları, vücudu... Hatta elleri... Bütün çocukları güreşte yenerdi... Yazın, her cuma sabahı, büyük bir deste söğüt dalı getirirdi. Bu dallardan kendimize atlar yapar, cirit oynar, yarışa çıkardık. Yarışta da hepimizi geçirdi. **Onu** hiçbirimiz tutamazdık.” (10/137-146)

- “O vakit **Mıstık**, "Sen arkama saklan!" diye haykırdı, önüme geçti. Köpek **onun** üzerine hücum etti.” (10/200-201)
- “Şehirde her felaketi **onun (Doğan Bey)** uğursuzluğuna yormak âdetti.” (13/40)
- “Kuraklığı, fırtınaları, yangınları, kavgaları, cinayetleri hep **o (Doğan Bey)** ... “ (13/41)
- “Büyük küçük herkes **ona (Doğan Bey)** levmediyor, lanetler yağdırıyordu.” (13/44)
- “Buradan çekilip gitsin. Kararını verdi. Vâkıa **o (Selahaddin)** da büyüye, sihire inanmazdı.” (13/88-90)
- “Arkadaki, **kambur hizmetçisi... Onu** zaten tanıyorlardı.” (13/98-99)
- “Bingazi'deki muharebeye karışmak için beraber yola çıktığım **arkadaş** Kahire'de hastalanmıştı. Doktor on gün istirahat lazım geldiğini söyledi. **Onu** beklemeye mecburdum.” (14/18-20)
- “Mutlaka **o (adam)** da beni tanımak istiyordu. Artık rahatsız oluyor, halledilemeyen muammaların karşısında bizi üzen o tatsız sıkıntıya benzer bir şey duyuyordum. **Onun (adam)** da benim gibi sıkıldığını görüyor, rahatsızlığının farkına varıyordum.” (14/80-82)
- “Hiç heyecan falan göstermiyor, eski dininden, eski soyundan, eski memleketinden bir arkadaşla bulunmak **onda (Ahmet Nihat)** herhangi bir yesir yapmıyordu.” (14/167)
- “Bir şey anlamıyor dalgın dalgın yüzüne bakıyordum. **O (Ahmet Nihat'ın annesi)**, zorla kaldırdığı elleriyle gözlerini kapayarak devam etti.” (14/269-270)
- “Arkasında babanın, **sevgili Dubois'nin** adresi yazılıdır. Git, **onu** bul.” (14/350-351)
- “Yalnız genç mülazım arkadaşım **Eşref Efendi** var. **O** da bugün nöbetçi...” (17/89-90)
- “Hastalar ilacından ziyade **onun (doktor)** sözlerinden şifa bulurlardı.” (19/100)

- “Fakat **Bâhir Hoca**, yine hiddetlenmiş bir Karagöz tehâlükü ile yumruğunu sallıyor, hepimizin itikatsızlığına sövüp sayıyordu. **Onun** bağırtısı bir taraftan, bir milyon kurbağanın kopardığı kıyamet bir taraftan...” (19/160-161)
- “Şaşırmıştık. **O (Bâhir Hoca)**, yumruğunu sıkarak muzafferane döndü, geldi.” (19/178-179)
- “Kendine iltica eden tarafları bile çağırdığı ziyafette, yemekmiş gibi, kaynatırdığı büyük kazanlara atıp söğüş yapan, mağlup ettiği Özbek padişahının kafatasıyla şarap içen **bu gaddar Şah**, dünyada hakikaten eşi görülmemiş bir zalimdi. Bayezid Dîvanı'nın edib, sakin, haluk, dindar vezirleri, **onun** vahşetlerini hatırlamaya tahammül edemezlerdi.” (20/43-44)
- “İlmi, kemali herkesçe malumdu. İbn-i Kemal **ondan (Muhsin Çelebi)** bahsederken "Beni okutur!" derdi.” (20/132-133)
- 2Sadrazam, **Muhsin Çelebi'yi** yemeğe de alıkoymak istedi. Muvaffak olamadı, giderken **onu** tâ sofaya kadar teşyi etti.” (20/261-262)
- “Kendisinin daha görmediği şeye sahip olan bu zengin elçiye karşı nefsinde derin bir gazez duydu. **Onu (Muhsin Çelebi)** hakareti altında ezmeye karar verdi.” (20/276-277)
- “Merdivende **çavuşa** rastgeldi. **Onu** itti.” (21/76-77)
- “**İhtiyar topçu** gelince, **ona** da hemen "haber topları" nı atmasını söyledi.” (21/104)
- “**Kuru Kadı'nın** gözleri kamaştı. Ruhu yandı. Kendinden geçti. **Onu**, daha ilk defa böyle derin bir uykuya dalmış gören yoldaşları zorla kaldırdılar.” (21/317-320)
- “O kadar muntazam, o kadar bedîf, o kadar âlî ki, Venüs'ün en eski, cazip statüsü **onun (Efser)** yanında hasta, aciz kalır.” (22/66)
- “İşte vahşiyane bir yalan! İzdivacımdan sonra **onu (Efser)** o kadar çok sevmeye başladım ki... Kadınlığa yakışmayacak ilmî, fennî meşguliyetlerini bile hoş görüyor, rasat dürbünlerini bizzat getiriyor, **onun (Efser)** hoşuna gitmek için cahil, karanlık muhitimizde âlim şöhretini taşır adı, mutavassıt bir fizik muallimi olmadığımı teessüfler ediyordum.” (22/77-79)
- “**Efser** orada asla İngiliz mektebinin ukalâ, münasebetsiz mezunu değildi. Yorganımızın altında lâtif, tatlı bir kadın, haris, münkat bir Çerkez kızıydı.

Fecrin pembe nazarlari odamızın mavi tül perdeleri arasından süzülürken bu sıcak yatağın haricinde geçecek bütün bir günü düşünerek mahzun olur, çılgın deraguşlarla **onu** uyandırır, gözlerini buselerimle açar, şeffaf, dolgun göğsünün teravetli kokusunu sükûn bulmaz deliliklerimle massederdim.” (22/85-87)

- “Efser gözlerini gözlerime dikerek devam etti: -**Onun** iğimi, niçin **onu (Bidar)** arzu ettiğimi sana söyleyeceğim.” (22/450-453)
- “Yanıdaki şişman ve yeni seyahat elbiseleri giymiş, siyah ve alafranga sakallı **beyefendi** bana baktı. Güldü. **Onun** karşısındaki sarı, uzun boylu, son moda elbiseli, kuvvetli ve gözleri parlak bir genç.” (24/25-27)
- “Çırpıcı Çayırının daimî seyircileri **onu (Masume Hanım)** iyice tanırlardı.” (25/23)
- “İşte **onun (Masume Hanım)** kısmeti ta ayağının dibinde değil di?” (25/88)
- “Kadıköy’ndeki zengin akrabalarından **Gülsüm Hanım** aklına geldi. **O** da kendisinden yirmi beş yaş küçük olan arabacısını sevmiş, nikâhla varmış, arabacıyı giydirmiş kuşatmış âlâ bir bey yapmıştı.” (25/103-104)
- “Orta hizmetini bile Himmet'e gördürüyor, koca evi **ona (Himmet)** sildirip süpürtüyordu.” (25/114)
- “Kafiye ve milli vezin **ona (Cevriye Hanım)**, hayat iksiri gibi tesir ediyor, yeni şiirler okudukça şişiyor, bu yazın dayanılmaz sıcaklığında Tokatlıyan'ın "framboazlı" dondurmasını yemiş gibi ferahlıyor, iştahı açılıyor, günde on iki defa karnı acıkıyordu.” (26/14)
- “Sade esvabı **onu (Sütüde)** daha ziyade güzelleştirmişti.” (28/69)
- “-**Çesban'a** niye varmadın? -**Ondan** nefret ederim. -**O** genç! -Evet. -**O** zengin! -Evet. -**O** güzel! -Evet. -**O** çok güzel. Tam sana lâyük! Senin kadar güzel... Yüzünü ekşitti. Tekrar: -Ben **ondan** nefret ederim, dedi.” (28/152-165)
- “**Semercinin ahmak oğlunu** gözleriyle gördü. Boş bir öküzgözünden daha boş, daha baygın, daha manasız, daha hayvansı gözleri, eskisi gibi bakmasaydı, **onu** tanıyamayacaktı. Evvelki sıskalığından eser kalmamış, tulum gibi şişmiş, yüzünü koyu kırmızı bir renk kaplamış, parıl parıl altınlar, elmaslar parlayan göğsüyle, kollarıyla, parmaklarıyla şık bir canlı kuyumcu vitrinine dönmüştü. Müessesede "Her şey, her şey, bütün işler **onun** elinde!” diyorlardı.” (29/75-78)

- “İşte bu ihtiyar **Dimço** da yılların üzerek yıprattığı sinirlerini; hastalanmış, kanı kurumuş gevşek kalbini dinliyordu. Hâlbuki genç olsaydı... **Onun** gençlik hikâyelerini bilirdi.” (30/121-123)
- “**Radko**, masanın üzerinden bir ustura aldı. Kebap yapılacak kestaneleri nasıl çatlamasın diye yararlırsa, **o** da fırında yakacağı adamın vücudunu öyle yararlı.” (30/398-399)
- “Evinin içinde bile namaz bezini çıkarmaz, kocasını abdestsiz yatağa almaz, besmelesiz bir şey yapmaz, "Yarabbi şükür!" süz hiçbir işi bitirmezdi.” (34/33)
- “Hatta Erenköy'ün ihtiyar, eski kibar takımından kadınları Balkan bozgunluğunda **ona (Fatma Hanım)** müracaat etmişlerdi. Biliyorlardı ki, **o (Fatma Hanım)** ne isterse Allah hemen verir...-Fatma Hanım, dua et de, bizim asker gâvuru bozsun! Dediler. Lâkin **o (Fatma Hanım)** korktu.” (34/33-37)
- “**Maymuna** ilk defa hiddetlendim. Meğerse bu hiddetim sonuncu olacakmış. Odama girince, **onun**, masamın altına girmiş, parlak, memnun bir nazarla bana baktığını gördüm.” (35/242-244)
- “Bu takiplerde Dergâh-ı âlî mensuplarından ve padişahın gözdelelerinden pek genç bir kahraman olan **Tosun Bey** yine kendini gösterdi. Tek başına dağları, ormanları, mağaraları dolaştı. Beşer, onar rastgeldiği eşkiyalarla tek başına vuruşarak hepsini yere serdi. Bütün ordu yolunu temizledi. Hiçbir yasakçı **onun** arkasından at süremiyor, kimse **ona** yetişemiyordu. İleri, geri, üç konağı birden gidiyor; uykusuzluk, yorgunluk nedir bilmiyordu. Dört sene evvel padişah, **onu** sipâhîler arasında görmüş, güzelliğine, şeci tavırlarına meftun olarak maiyetine almış, kendisine birçok hizmetler vermiş, hatta bir sene içinde çavuşbaşığa kadar çıkarmıştı.” (36/47-53)
- “Hayır, **Raika**, hayır, biraz akli olan sefalet uçurumuna yuvarlanmaz. Gel, **benim** gibi yap! Hayatını seni güzel giydirecek bir sa'ye hasret. **Biz**, kadınlar için kumaşlar içinde, ütü başlarında yaşamaktan büyük ne zevk var?” (49/134-137)
- “Bu **Murat** neydi bir vakitler... Galata memleketinde, İstanbul'da, Eyüp'te, Üsküdar'da namı söylenirdi. Semai kahvelerinde **onun** gibi destan söyleyen, mâni düzen yoktu. Çok cesurdu. Ama en ufak, en ehemmiyetsiz şeyi derin derin düşünür, derin derin hesap ederdi. **Onun** için "Ödlek" lakabını almıştı. Hiç hapse girmemiş, ömründe bir defacık olsun karakola çağrılmamıştı. Namuslu

- kabadayılardandı. Semt halkı **ona** " haysiyet, mertlik, doğruluk" timsali gibi bakarlar, en nazik kalem beyleri bile **onu** yerden selamlarlardı. (51/201-209)
- “Eğer bu doğruysa **babamın** kahrı kâfi değil mi? **O** ölürse evimizde büyüğün korkusundan ötemeyen kaç tane yavru horoz var!” (52/208-209)
- “**Koca Ali** yine cevap vermedi. Dizdarlar **onun** namuslu bir adam olduğunu biliyorlardı.” (56/141-142)
- “**Efendisi** bir çiftçiydi. On sene kuru ekmekle **onun** yanında çalıştı.” (57/31-32)
- “**İhtiyarın** kollarına girdiler. Kuş gibi deniz kenarına uçurdular. Bir sandala koydular. Büyük bir kadırgaya çıkardılar. Askerin içinde **onun** menkıbelerini bilmeyen, şöhretini duymayan yoktu.” (57/137-141)
- “-Birkaç **zâbit** gelmiş efendim. -Defterdara gönder, **onunla** konuşsunlar.” (58/57-58)
- “**Papaz Marten**, ordugâha red haberini getirmek için dönerken, Zondi, **onu** tutmuş.” (59/69)
- “Askerler, gözleriyle **kumandanlarını** aradılar. **O**, burç kapısına giden yolun gediğinde, atıyla dolaşıyordu.” (59/226-227)
- “Çavuş teknil haberini getirdi. **O** çıkınca üşümek için dar odanın içinde gezinmeğe başladım.” (60/121-122)
- “**Rada**" diye güldü. "Rada mı?" "Ha." " Pekâlâ. İşte sana bir çeyrek! Biliyorsun, ben artık gidiyorum. **Ona** çok selam söyle.” (60/453-459)
- “**Grazia** gelmiştir. **Ona** sabah aldığı kararı nasıl söyleyeceğinin sıkıntısı içindedir.” (61/70-71)
- “Tam Üsküdar'a geçecekleri akşam, **Durmuş**, efendisinin evine gitti. -İşte gidiyorum efendim, dedi. İhtiyar kalktı, "Yolun açık olsun. Al şu hediyelerimi, anana götür" diye **ona** iki büyük somun uzattı.” (62/197-199)
- “"Arkadaşlar! " diye başladı, "Emin olun uz ki Meşrutiyet'e, milletin ümidine vurulan bu yeni ve tahammül olunmaz darbe **Sultan Hamit'tendir!** Başka canı, başka katil aramayınız! Meşrutiyet **onun** için ölümdür; **o** zulmetmeden, öldürtmeden, ağlatmadan, kan ve gözyaşı döktürmeden yaşayamaz, ölür.”” (66/183-185)

- “**Namık Efendi** haksız davaları alamazdı. Ali Hoca'nın vekâlet teklifini reddetmek istiyordu. Fakat "Bozoyük" köyünün halkı otuz senelik müşterileriydi. Eşek, ahırını beller gibi **onun** dükkânını bellemişler, hükümetteki her işleri için **ona** müracaatı âdet edinmişlerdi.” (87/32-35)
- **Sermet'in** dairesi ikinci kattaydı. Geniş mermer merdivenleri **onun** gibi dinlenmeden çıktım. (84/104-105)
- “**Zavallı Yumuk** 'un bir buçuk sene onunla çekmediği kalmadı. **O**, hayatı tamamıyla romanlardaki gibi bilirdi.” (85/32-33)
- “**Yumuk** ne olduğu bilinmeyen, lakin var olduğuna kimsenin şüphesi olmayan ruha dair ıstılahsız bir tasavvuf konferansına girişti. **O** söyledikçe Ahter gü-lümsüyor, "Bunlar hep laf! Hep kelime, hep kelime!" diyordu.” (85/87-88)
- “Amcam, oğlu **Nihat** Çanakkale'de şehit düştüğü günden beri, beni **onun** yerine koymuştu.” (86/26)
- “Bu mikropları **amcanın** gece içtiği suya atacaksın. Tifoya tutuldu mu doktorlar **onu** iyi etmeğe çalışırken sen yine mikroplu suları **ona** ilaç diye vereceksin.” (86/175-176)
- “**Küçük Ali**, işte köyünün geri çekilen ahalisini, anasını, ihtiyar babasını bulmak için iki gündür yürüyordu. Gece açıkta yatmak, gündüz güneşin altında yürümek **onu** zayıflatmıştı.” (100/20-21)
- “-**Paşa** nerede oturur? -Ne yapacaksın? Ali **ona** geriden bir mektup getirdiğini, bu mektubun muharebeye dair olduğunu anlattı.” (100/318-320)
- “"Dev Fernand'ı ha? " "Evet. " "Fakat sevgilim **o** bu odaya sığmaz, boyu iki buçuk metredir. **O** bir yerlere sığmaz. **O** bir alamettir."” (104/184-188)
- “Kuvvetli **zayıfın** her zaman tepesinde. Daima **onu** gagalar, öldürmezse süründürür.” (108/26-27)
- “**Hamdune Hanım** oğluna gülümseyerek baktı. Bu şımarık çocuk **onun** gönlüne hâkimdi.” (109/171-172)
- “**Çocuk** nefes nefese çıkınca her gazeteden birer tane aldı, geri kalan parayı **ona** bağışladı.” (121/123)
- “"Ben **Orhan Bey'in** dehası karşısında secde ederim. **Ona** kadar tabî lisanlar-ıydı, bu kadar yüksek eserler yazılmamıştı. **O**, İstanbul lehçesini bütün Türk milletine sevdirdi. İstanbul lehçesi **onun** sayesinde bütün bir milletin samimî

lisanı oldu. **Ona** kadar herkes ya Acem'i ya Frenk'i taklit ediyordu. **O** ne Frenk'e ne Acem'e baktı.” (121/178-183)

6.1.1.2.Çoğul Adıllar Tarafından Karşılanan Dilsel Kullanımlar (Biz, Siz, Onlar)

Çoğul adılar üç şekilde karşımıza çıkmaktadır: Konuşanlar, dinleyenler ve adı geçenler. Bunlar sırasıyla şu şekildedir: Çokluk birinci şahıs biz, çokluk ikinci şahıs siz, çokluk üçüncü şahıs onlar. Ömer Seyfettin'in hikâyelerinde tekil adılar gibi çoğul adılar da yoğun şekilde kullanılmıştır.

Ömer Seyfettin'in ele alınan hikayelerinde çoğul adılar tarafından karşılanan dilsel kelimeler 1.090 tane olup kullanılan kelimeler ve cümlelere göre oranlar Tablo 2'de belirtilmiştir.

KONU	KELİMENİN KULANIM SAYISI	TOPLAM KELİME SAYISI	TOPLAM KELİMEYE GÖRE ORAN	TOPLAM CÜMLE SAYISI	TOPLAM CÜMLEYE GÖRE ORAN
Birinci çoğul şahıs adılı	499	226.782	0,22	28.889	1,73
İkinci çoğul şahıs adılı	337	226.782	0,15	28.889	1,17
Üçüncü çoğul şahıs adılı	254	226.782	0,11	28.889	0,88
Toplam	1.090	226.782	0,48	28.889	3,77

Tablo 2-Çoğul Adıllar Tarafından Karşılanan Dilsel Kullanım Oranları.

6.1.1.2.1. Birinci Çoğul Şahıs Adılı

- ““Evet, ihtilal komitesi tarafından... 'Ey dinsiz Boris!' diye başlıyordu. Ve 'Vak-tiyle dağlardan neşretmek istediğin sosyalistliği burada öğretmeğe başladın. Hainsin! Vatanımızın düşmanısın! Bil ki o hain kafanı balta ile vücudundan koparacak, sana uyanların, seni sevenlerin eline vereceğiz.”(1/139)"Ah. . . " "Yahut **bize** dehalet et. **Bizimle** beraber Balkan'a çık.” (1/134-142)
- “Görüyorsun ki burada her dakikamız elem, matem, ıstırap içinde geçiyor. Bir dakika kalbimiz rahat değil. -Ufak bir gürültü **bizi (Magda ve Boris)** korkutuyor. (1/197-199)”

- “Raçof, Baba İstoyan'a döndü, "Gel bakalım çorbacı" dedi, “karşıma otur. Seninle konuşacağım. Magda, sen de şöyle yanıma gel. Baban aksilik ederse **bize** muavenet et ki fenalık yapmayalım.””(1/459-464)
- “-Siyah atının yelesini okşayan zabıt: -Kansız zafer olmaz! diye başını salladı. -Niçin olmasın? -Benim Türklere emniyetim yok...-Kuşkulanmaya da hacet yok! **Biz** daha resmen ihtilale kalkmadan onlar haber gönderdiler.” (3/41-47)
- “Coşkun kumandan görünmeyen bir surata tokat atacakmış gibi elini yukarı kaldırdı. Hiddetli bir tehalükle: Asla! diye bağırdı. -**Biz** artık müstakiliz!” (3/54-57)
- “İşte bak, padişahın hediyelerini, beratını üç yüz atıyla bir elçi getiriyor! Elçi bunları yalnız getirseydi daha iyi olurdu. -Niçin? -İşte öyle...-Ama **biz** kabul etmezdik.” (3/87-91)
- “Yukarıdan koşa koşa gelen sipahi zâbiti Mahmud Ağa kumandana yaklaştı. -Hücum başlayacak, beyim, emret, topları dolduralım! -Hayır, toplara lüzum yok. -Onlar toplarını kurdular. -Kursunlar. -Ey, **biz** ne yapacağız?” (4/111-116)
- “-Barhan Bey bir elini, padişahın son defa ihsan ettiği murassâ kılıca dayamıştı. Ağır, levent bir sükûn ile: -Ağalar, dedi, görüyorsunuz kaleyi saranlar **bizden** çok. Belki **bizim** iki mislimiz... (Müdafaada kalsak üç aylık erzakımız var. Çok dayanamayız. Hâlbuki bu sene **bize** imdat gelmesinin imkânı yok. Huruç da edemeyiz. -Niçin? -Niçin? Diye mırıldandılar. -Bakınız niçin? Bu kaleyi **biz** yapmadık. Vaktiyle düşmandan Vire ile aldık. Düşman, galiba burasını yalnız müdafa için yapmış, çünkü hem kapısı çok dar hem de bir meydana doğru açılmıyor. Kapının karşısındaki, şu gördüğünüz tümsekte, elli kişi yaylım ateşi açsa, dışarıya kimse çıkamaz. İhtiyar Mahmud Ağa titriyordu.” (4/160-176)
- “-Şövalyelerin saflarından gayet düzgün bir Türkçe ile cevap verdiler. -**Biz** kaleyi istiyoruz, teslim etmezseniz zorla alacağız. Artık tercümana lüzum kalmadığını gören, Barhan Bey, bağırarak kendi konuşmaya başladı: -Pekâlâ... Kaleyi size bırakalım. Vire’yi söyleşelim... -Söyleşelim. -**Biz** burada yüz elli kişiyiz. Hepimiz harp eriyiz. İçimizde çoluk çocuk, kadın, ihtiyar yok. Siz hücumla bu kaleyi **bizden** alamazsınız. Cephaneliğimiz ağzı ağzına barut dolu. Erzakı-

- mız var. Silahlarımız mükemmel. Adamlarınızdan birini gönderin. İçeri girsin. **Biz** de size bir rehin veririz.” (4/199-216)
- “-Barhan Bey istediğini söyledi: -**Biz** yüz elli kişiyiz. Siz üç yüzden fazlasınız. Evvela iki kısma ayrılınız. Bir kısmınız bütün silahlarını öteki kısma versin. Silahlarımızın adedi müsâvi olsun. O vakit emniyetle kapıdan çıkarız. Sonra **biz** çıkınca evvela silahlılarınız, sonra silahsızlarınız kaleye girsin. **Biz** size birçok cephane, top bırakıyoruz.” (4/257-265)
- “-Kaleyi alan galipler, aman verdikleri mağlupların bu garip hareketlerinden evvela bir şey anlamadılar. "Ne oluyor?" diye bedenlerden bakışıyorlardı. Türkçe sordular: -İşte **biz** kalenin içindeyiz... Neye gitmiyorsunuz? Barhan Bey'in kahkahası cevap verdi: -Sizi muhâsara ettik.” (4/285-291)
- “--A dostla...rr, buna hangi can dayanır? **Bizden** ufaladığını bari hayırlı bir işte kullansa canım yanmaz.” (5/26-27)
- “Fakat biraz ilerde, tarlanın nihayetinde bel ile çalışan Bulgar, köpeğin havlamasını işitmemiş gibi hiç **bize (mülazım ve anlaticı)** bakmıyor, kim olduğumuzu bile merak etmiyordu. On Temmuz bayramını tebci için asılan bayraklara baktım. Bunlar hava aldirmek için güneşe asılmış kırmızıbiber dizileri idi... Alçak kapıdan gözükken kolları sıvalı, pis, sarı, esmer bir kadın, hain ve mavi gözleriyle kızdırılmış vahşi bir hayvan gibi **bizi (mülazım ve anlaticı)** süzüyor, etrafımızda havlayan, sıçrayan, deliren köpeği mahsustan çağırıyordu. ... Bulgar hâlâ işini bırakmıyor, başını çevirip **bize (mülazım ve anlaticı)** bakmıyordu.” (7/255-263)
- “**Biz (kumral genç ve anlaticı)** manyetize edilmiş insanlar gibi sessizce arkasından yürüyorduk.” (8/204)
- “Bacanağı takliden çıkarmamıştım. Selam verdim. Aldılar. Şen, teklifsiz kumral dedi ki: "Çoktan burada mısınız, hem şehri?" "Hayır, iki günden beri..." "**Biz** bugün geldik."” (8/122-128)
- “Yüzlerce çift, tek, parlak tuvaetli kadınların, şık erkeklerin arasından geçiyorduk. Beş fesin göz alıcı rengi hepsini **bize (Beş Fesli)** baktırıyordu.” (8/209-210)

- “-**Bize (Sabire ve Füsün)** gideceğiz... -Aaa, nasıl olur? -Nasıl olacak, bayagı! -Kocamdan izin almadan... -Haydi, deliliği bırak, gel bir gece **bizde (Sabire ve Füsün)** kal.” (9/210-214)
- “(**Sabire, Fasih**) bu gece **bizde** kalabalık çok, Naciye gürültüye alışmamıştır. Bu gece sende misafir kalacak!” (9/506-509)
- “Yine arka rahlelerde idim... Küçük Hoca abdest almak için dışarı çıkmıştı. Bü-yük Hoca, arkasını **bize (öğrencilere)** çevirmiş, yavaş yavaş, bir sümüklü böcek kadar ağır, namazını kılıyordu.” (10/104-106)
- “**Bize (Mıstık ve anlatıcı)**, "Kaçınız, kaçınız, ısıracak!" diye bağırdılar.” (10/195)
- “Mıstık'la sokağın tozları içinde yavaş yavaş yürüyorduk. Ben fesimin altına mendilimi koymuştum... Terimi silemediğim için yüzüm sırlıslıklam idi. Büyük, geniş bir yoldan geçiyorduk. Kenarda yıkılmış bir duvarın temelleri vardı. Birdenbire karşıdan iri, kara bir köpek çıktı. Koşarak geliyordu. Arkasından birkaç adam kalın sopalarla kovalıyorlardı. **Bize**, "Kaçınız, kaçınız, ısıracak!" diye bağırdılar. Korktuk, şaşırдық. Öyle kaldık. Evvela ben biraz kendimi toplayarak, "Aman, kaçalım..." dedim. Gözleri ateş gibi parlayan köpek **bize** yetişmişti.” (10/187-199)
- “Büyük Hoca, **bizi (çocukları)** yarım azat etti.” (10/185)
- “**Biz (çocuklar)** daha avlunun kapısından girmeden Hoca Efendi'nin bulunup bulunmadığını, şöyle bir bakar, anlardık.” (11/4)
- “Her sabah **bizim (öğrenciler)** gibi erkenden mektebe gelir, akşama kadar kalır; evlerimizden nöbetle getirdiğimiz kucak kucak otları, yazsa ağaçların, kışsa sol taraftaki abdestlik sundurması altında yavaş yavaş yerdi.” (11/9)
- “**Kızları** birkaç ay evvel **bizden** ayırarak başka yere kaldırmışlardı.” (11/16)
- “Ortalarından, **kara sakallı, bastı bacak, şişman bir fakih**, bir adım ilerledi. Bu hem en âlimleri hem en cesurlarıydı: -Padişahım! dedi, bu "Kızıl Elma", halk kullarının uydurduğu bir efsanedir. Ne aslı vardır ne faslı... Bir hakikat değildir ki, **biz** bilelim.” (12/97-101)
- “Padişahım! Dedi, kazasker kullarının ilimleri kitaptandır! Vezir kullarınla, **biz** kölelerine gelince...” (12/183-185)

- “Garip tereddüt etmedi: -Padişahımızın **bizi (askerler)** götüreceği yer!” (12/221-222)
- “Padişahın "Kızıl Elma neresi?" sualine, düşünmeden: -Önümüze düşüp **bizi** götüreceğin yer...” (12/237-238)
- “Selahaddin geldiği zaman, Emeviye Camiinin önünde bütün Dımışk toplandı. O namazdan çıkarken, -Ey Sultan! **Bizi** bu Büyücü Doğan'dan kurtar!” (13/47-50)
- “Hava sıcaktı. Boğaz'ın tepelerindeki tek tük korular parlıyor, deniz düz mavi bir kadife gibi uzanıyordu. Başka milletlerin elinde olsa, **bizim** içinde yalnız sıkıntı duyduğumuz bu eğlencesiz, bu zevksiz, bu neşesiz İstanbul, kim bilir nasıl bir dünya cenneti olurdu? Babalarımız bu güzelliklerden istifade etmişler, yemişler, içmişler, sevmişler, sevilmişler, zevk içinde, heyecan içinde hayatlarını geçirmişlerdi. **Biz** şimdi babalarımıza benzemedikten başka, onların zevklerini ayıplamaya bile kalkıyorduk. O kadar kabalaşmış, alıklaşmış, aptallaşmıştık. İsmi hatırlayamadığım eski okul arkadaşım: Ah keşke biz o vakitler dünyaya gelseydik...” (15/2-9)
- “-**Bizim (Niyazi ve Neşet)** elimizden gelmez. -Fakat şunu itiraf etmeli ki, her gülün bir dikenini olur.” (16/40-41)
- “Altınlara gark olsak, demirden, çelikten kaleler içine saklansak, mutlaka ölüm oku gelip **bizi (Niyazi ve Neşet)** bulacak. Er geç **bize (Niyazi ve Neşet)** yetişecek. Bu kadar muhakkak bir akibet karşısında gaflete düşen, nefesine uyan, yarını unutan insan mıdır?” (16/77-79)
- “Tedfin ettiğimiz mukaddes aşk hatıralarının matemi **bizim** için o kadar muazzezdi ki, bir gecelik iftirak kurtuluşu mümkün olmayan bir vicdan azabı bırakacak bir günah olabilirdi.” (18/7)
- “Hâkim sadrazam doğruldu. Arkasına dayandı: -Pekâlâ öyleyse, dedi, bu habis "elçiye zeval yok" kaidelerini kabul etmez. **Bizimle** rekabet davasındadır. Er meydanında hakkımızda yapamadıklarını **bizim** göndereceğimiz elçiye yapmak ister.” (20/199-203)
- “**Bizim (Efsar ve eşi)** yatak odasının kapısı arkasında yarım açılmış bir paravan vardır. Sana gündüzden gösteririm. Yarın gece bahçeye çıkarız, geç vakte kadar kalırız. Sen rahatsızlığımı bahane ederek, sözde yatmaya gidersen. Doğ-

ru git bu paravanın arkasına saklan. Tabii biraz sonra yatmak için **biz (Efser ve eşi)** de geleceğiz.” (22/247-252)

- “Herkes: -**Biz** evladımızı esir yapamayız, diyordu.” (62/317-318)
- “Bütün köy halkı orada idi. Hiçbirisi onu tanımıyordu. -Hayır, Bozkaya'dan değilsin. -**Biz** köylümüzü tanımaz mıyız? -Eğleniyorsun!” (63/165-169)
- “Reşit'in artık iradesi kalmamıştı. Arkalarından yürüdü. Bunlar dört kişiydi. Fenerlerin önünden geçerken yüzlerine baktı. Üstleri başları kendisinininki gibi perişandı. Biraz gittikten sonra ona da bir köşebaşını göstererek "Sen burada dur! " dediler. "Yukarıdan kimse gelirse öksürerek bu sokaktan geç. Kimse gelmezse **bizi** bekle! On dakika sürmez **biz** döneriz.” (68/83-91)
- “Sermet Bey'e annesi: "**Bizi** bu köşkten çıkarmazsan sana hakkımı helâl etmem" demeye başladı.” (76/167)
- “Arkadaşları kendisi gibi müteheyyiç değiller. Ellerini, başını göğe kaldırdı: - Bunların ne vakit asıldıklarını göreceğiz Allah'ım! Diye derin, acı, karanlık bir ah çekti. Ben hiç ses çıkarmadım. Evet, insanları böyle açlıktan öldüren **bizlerdik!** **Bize** yol gösteren, **bize** müsaade edip **bizimle** beraber çalanlardı!” (91/295-300)
- “Mıstık koynundan tütün kesesini çıkardı. Molla'ya uzatırken, peykenin yanındaki pencereden içeriye bağırdı: -**Bize** iki kahve getir.” (111/64-66)
- “Vezir beyazlaşan sakalını tuttu. Vuruşan saflara bir kere daha baktı. Çavuşa, "Haydi git, ağalara söyle, gayret etsinler! Hücuma hazırlansınlar. **Biz** de şimdi geliyoruz. Kâfiri perişan ederiz" dedi.” (112/32-34)

6.1.1.2.2. İkinci Çoğul Şahıs Adılı

İkinci çoğul şahıs adılı ‘siz’ dir. Yazar ‘Siz’ adılı kullanarak artgönderimde sıkça bulunmuştur.

- “-**Siz (Şövalyeler)** üç yüzden fazlasınız. Evvela iki kısma ayrılınız. Bir kısmınız bütün silahlarını öteki kısma versin. Silahlarımızın adedi müsâvi olsun. O va-kit emniyetle kapıdan çıkarız. Sonra biz çıkınca evvela silahlılarınız, sonra si-lahsızlarınız kaleye girsin. Biz **size (Şövalyeler)** birçok cephane, top bırakıyoruz. **Siz (Şövalyeler)** de toplarınızı içeri alın.” (4/259-266)

- “-**Kaleyi alan galipler**, aman verdikleri mağlupların bu garip hareketlerinden evvela bir şey anlamadılar. "Ne oluyor?" diye bedenlerden bakışıyorlardı. Türkçe sordular: İşte biz kalenin içindeyiz... Neye gitmiyorsunuz? Barhan Bey'in kahkahası cevap verdi: -**Sizi** muhâsara ettik.” (4/285-291)
- “-Korkmayınız ne sarnıç ne de kuyu zehirlidir, dedi, ben **sizi (Şövalye)** aldatmak için yalnız içine biraz siyah boya attım. **Siz (Şövalye) tatmaya** korktunuz.” (4/408-409)
- “Koyunları parçalayacakmış, o vakit **siz (Kadı İbrahim Efendi)** gelmişsiniz işte... Kocaman, azgın, dehşetli bir yaban domuzu olmuşsunuz. Bu kurda saldırılmışsınız. Kurt kaçmış. **Siz (Kadı İbrahim Efendi)** kovalamışsınız.” (6/100-104)
- “Hakikatler görmek istidadı **sizde (anlatıcı)** yok. Hâlâ şüphe mi ediyorsunuz? Evet, bunlar hürriyet bayraklarıdır. Şu dağ başında kaybolmuş Osmanlı-Bulgar köycüğü On Temmuz'u takdis ediyor. İnanmıyor musunuz? Onlar Osmanlı değil midir? Yarın Osmanlı vatanına düşmanlar hücum ettiği vakit **sizden (anlatıcı)** evvel onlar koşacaklar, Osmanlılık namına kanlar dökecekler, Osmanlılığı kanlarıyla kurtaracaklar.” (7/196-202)
- “Âdeti olmayan bir hiddetle **kazaskerle** döndü. Acı acı gülümsedi: -Yazık **sizin** ilminize!” (12/88-90)
- “Padişah yine acı acı güldü: -Dünya ne tuhaftır! Dedi. **Siz** işte bu halkın başlarırsınız.” (12/146-149)
- "Ben hastalandım, iyi olmak için buradan uzaklaşmaya mecburum. **Siz** sebat ediniz.” (13/132-133)
- “Fakat ben **sizi** sıkmamak için uzatmayarak anlatacağım.” (14/169)
- ““İşte, **sen** de tabasbus, riya, tekâpu yollarından yükselenler gibi, serbest, düz, bir lafi çekemiyorsun! **Sen** de karşında mert bir insan değil, ayaklarını yalayan bir köpek, zilletinin altında iki kat olmuş bir maskara, bir rezil istiyorsun!”” (20/180-181)
- “**Surpik** (Şaşkın ve mütehayyir)- Teşekkür ederim. Behzat - Ve **sizi** son derece arzu ediyorum. **Sizinle** izdivaç edecek olursam tamamıyla mesut olacağım.” (73/78-80)
- “Sonra sofradakilere döndü: -**Çocuklar!** **Siz** de oraya gelin!” (109/4-6)

6.1.1.2.3. Üçüncü Çoğul Şahıs Adılı

Üçüncü çoğul şahıs adılı ‘O’ dir. Yazar ‘O’ adıyla kullanarak artgönderimde sıkça bulunmuştur.

- “-**Magda, Boris'e** vardıktan sonra mektebi terk etmiş, hayatını evine, zevcine hasretmişti. Aşkları gittikçe ziyadeleşiyor, fikirlerinin tevafuku **onları** daha şedit bir iştihak ile birbirleriyle rapt eyliyordu.” (1/34-35)
- “-**Genç ve iri Boris** müştak gözlerle zevcesini süzüyor, ruhundaki sıkıntıyı atmağa, bu meçhul kaderi unutmaya çalışıyordu. Konuşmak istedi. "Yaşasın sa'y ve taab!" dedi, "Değil mi Magdacığım, çalışan mesut olurAcaba sosyalistlerin hayali ne vakit hakikat olacak! "Magda başını salladı, gülümsedi. "Hiç, hiç, hiçbir vakit... **Onların** hayali hep hayal kalacak!” (1/55-61)
- “-**Hainler** babamın her şeyi sattığını haber aldılar, hicret edeceğimizi tahmin ettiler. Şimdi bütün servetimiz olan sekiz yüz lirayı isteyecekler. Babam giderse işkence ve tahkir edecekler. Şimdi ben giderim. **Onlarla** konuşur; kendileriyle beraber dağa çıkmağa razı olduğumu söylerim.” (1/333-337)
- “-**Arkadaşlarına**, "Siz de meze alınız, be!" dedi. -Cansız bir yumak gibi Magda'yı **onların** kucağına attı.” (1/593-594)
- “-İki senedir Goça taraflarını alan, talan eden on altı bin kişilik Türk ordusundan şimdi, bu kalede yadigâr gibi, **yüz elli** asker kalmıştı. **Onlar da** işte iki yazdır padişahın gelmesini bekliyordular.” (4/1-2)
- “-**Şövalyeler**, namusları üzerine söz vermek istediler. Barhan Bey bunu kâfi görmedi. Vâkıâ **onlar** hakikatte Vire'yi bozmasını düşünmüyorlardı.” (4/252-254)
- “Binbaşı —kır saçlı, esmer ve saf çehreli bir adam— beyaz atının üzerinde şaşırılmış bir gelin gibi sallanarak ve önüne bakarak gidiyor, arkasından dörder dörder gelen ezeli acemiler, amirleri gibi önlerine bakarak, mızıkanın çaldığı; Ordumuz etti yemin, Titredi hak ü zemin. Parçasını tekrarlayarak geçiyorlardı. Ondan sonra sırmalı Türk esvapları giymiş genç ve fazla sarı bir bey, **bir sürü genç arkadaşlarıyla** büyük bir muzafferiyetten dönüyormuş gibi kabarak askeri takip etti. **Onların** arkasından da çingenelerden ve sefillerden mürekkep diğer bir sürü...” (7/19-21)

- “Şu dağ başında kaybolmuş **Osmanlı-Bulgar köycüğü** On Temmuz’u takdis ediyor. İnanmıyor musunuz? Yarın Osmanlı vatanına düşmanlar hücum ettiği vakit sizden evvel **onlar** Osmanlı bulgar köyü koşacaklar, Osmanlılık namına kanlar dökcekler, Osmanlılığı kanlarıyla kurtaracaklar.” (7/199-202)
- “**İki kadın** ona acıyor, dört senedir kulübesinde sıcak yemek pişmediğini duydukça, üzüntülerinden ne yapacaklarını bilemiyorlardı. Kendileri bugün araba ile Kadıköy'den buraya bir aşçı aramaya gelmişler, bu kadının evini bulamamışlardı. Evdeki aşçı, hizmetçilerle geçinemiyordu. Onun için savmak istiyorlardı. Füsün, bu akşamki, yemeklerden başladı. Yaptırdığı tatlıları söylüyordu. Şaraptan, şampanyadan bahis açtılar. Naciye, çocukluk arkadaşının her sofrada kırk liralık şampanya içtiğini duyarken, kulaklarına inanamıyor, tatlıların, böreklerin, külbastıların hikâyesiyle midesi uyuşur gibi oluyordu. **Onlarla** konuşukça, kendi talihsizliği, sefaleti gözünde daha ziyade büyüyor, felaketinin birdenbire farkına varıyordu.” (9/221-229)
- “**Sabire** ona bakıyor, bakıyor, -Allah aşkına **Füsün**, bir kere şuna bak! Bu paçavraların içinde bile sultan gibi durmuyor mu? Diyordu. Kapıdan çıktıktan sonra çok yürümediler. Küçük caddenin önünde bir araba **onları** bekliyordu.” (9/258-263)
- “Sabire ile Füsün'un konuştuklarını duymadan işitiyordu. Haydarpaşa'da deniz kenarından geçerlerken etrafına görmez nazarlarla bakıyordu. Kadıköy'ü hiç bilmezdi. Üsküdar'ın, mahallesinin harap evlerine alışan gözleri, temiz parke döşeli sokakları yabancı görüyor, kâgir binalara bakarken, kendini bir ecnebi memleketinde sanıyordu. Yolda gayet şık beyler, **onlara** eliyle selam veriyorlardı.” (9/399-403)
- ““Her şeyi biliyoruz!” sanan bu "**Horasanî**" **kavuklu** başlar uğradıkları hakaretin altında hafifçe sallandılar. **Onlar**, her şeyi kabul edebilirlerdi.” (12/93-94)
- “Otağın kapısında, **onlar** da şimdiye kadar asla ulviyetinin, mehâbetinin farkında olmadıkları muazzam bir manzara karşısında donup kaldılar; sefer eğlencesi yapan yüz binlerce asker, kol kol olmuş, cirit oynayarak, kaynaşarak otağ etrafında geniş bir daire çeviriyorlar.” (12/269)
- ““**Saf adamların** itikatlarını bozmamalı. **Onlara** ilmî hakikatlerin lüzumu yok.” (19/238-239)

- “Süslü **hademelerine** dedi ki: -Evlatlarım! Bindiğiniz atları, haşaları, takımları, üstünüzdeki esvâbları, belinizdeki murassâ hançerleri size bağışlıyorum. Bana hakkınızı helal ediyor musunuz? -Ediyoruz. -Ediyoruz. -Anamızın ak sütü gibi. Cevabımı alınca **onları** başından savdı.” (20/333-339)
- “Ertesi gün geç kalkmıştım. Bahçede **onları (Efser ve Bider)** geziyor buldum.” (22/275-276)
- “Çünkü **Türk** o kadar çoktu ki... Mutlaka Sobranya'da müsavi gelecektik. Kabinenin yansı da bir gün **onlardan** olabilirdi.” (23/151-153)
- “**Türklere** böyle kanlı muameleye hacet yoktu. Ben biliyordum ki, **onların** en aziz duyguları taassuplarıdır.” (23/193-194)
- “**Ufak çocuklardan, kadınlardan** ne istiyoruz? Biz muharebe ettik. Buralarını aldık. **Onların** canlarını bağışlamalıyız. **Onlar** bize silah atmadılar.” (30/112-116)
- “Hiç gülmüyor, hep mahzun duruyordu. Ah, işte hep bu kitaplar **onları (genç kız)** zehirliyor, **onları (genç kız)** solduruyordu. **Onları (genç kız)** bahara, saadete yabancı bırakıyordu.” (31/62-64)
- “**Gençler** başkadır!” diyenlere: -Aman, aman! **Onlar** da bir gün olup ihtiyarlamazlar mı?” (39/4-6)
- “Belkıs: ‘Biz **Avrupa kadınlarından** çok talihsiziz. **Onların** büyük elemelerini uyutacak birçok teselli melceleri var!’ diyordu.” (42/83-85)
- “**Annem, babam** vermeğe kalkıyorlar. Diyorum ki **onlara**, "Ben kocaya varmayacağım, kocaya varmayacağım."” (52/195-196)
- “Hiçbir şey anlamıyor, o ana kadar anladıklarının da boş olduğunu nagehan idrak edenlere mahsus muzaaf bir şaşkınlıkla, yüzüme bakarak, "**Onların (tavuklar)** kümesleri yoktur, ahırda yatarlar" diyordu. "Hem biz **onlara(tavuklar)** hiç yem vermeyiz."” (53/75-76)
- “**İstanbuluların** zihniyeti bizden çok farklı. Biz son mağlubiyetle, duçar olmak ihtimaline maruz kaldığımız felaketleri, bir an aklımızdan çıkaramadık. **Onların** dünya umurunda değil.” (70/34-36)
- “Sürpik - Ve safsınız, **erkekler** yirmi ile otuz arasında hatıralarıyla daima mektep hayatını yaşarlar. Katiyen çocukturlar. **Onlara** itimat olunmaz.” (73/20-22)

- “**Türklerle** sıkı münasebette bulunmak işte böyle felaketlere sebebiyet verir. Papazlarımızın bizi daima **onlardan** uzak durmağa sevk ettiklerinin hikmeti budur.” (73/329-330)
- ““Hayır, hayır” dedim, “lakin **anneniz** ve **babanız** bizi böyle görürlerse?” Bir kahkaha attı. “Hakikaten masumsunuz” dedi, “**onlar** burada koleksiyonuma bakacağınızı bilmiyorlar mı?”” (80/113-115)
- “İçeride **üç dört zâbit** oturuyordu. Ali’yi onlara gösterdi. (**Onlara**) Paşa’nın arzusunu anlattı.” (100/445-447)
- “-Ulan **İboş**, sen be! -Vay **Mıstık** sen ha! -Ben ya... İki hemşeri hemen kucaklaştılar. Makedonya’dan çıktıkları günden beri görüşmemişlerdi. Şimdi bu ücra Anadolu kasabacığının dışarısında, bu inleyerek akan çakıllı dereciğin başında, böyle karşı karşıya gelmek... **Onlar** için umulmadık bir saadet oldu!” (101/1-7)
- “**Babam** bir köşede yorgun bir tavırla gazetesini okuyor, **annem**, ah sevgili anneciğim elinde bir şey dikmekle meşgul, kardeşlerim henüz yemek trapezinden ayrılmamışlar, haddinden fazla yiyeceğe mahsus bir tavr-ı bati ile gevezelik, gürültü ediyorlar. Elmas -kedimizin ismi- boş bir sandalye üzerinde belini yükselterek geriniyor, **onlara** bakıyor.” (105/8-9)

6.1.2. Göndergenin Yinelenmesiyle Yapılan Artgönderim Tespitleri

Gönderge, dış dünyada yer alan gerçek dışı varlık veya nesnedir. Ele alınan nesne gerçekliği dili ifade eder ve yeniden sunar. Gönderge soyuttur, somuttur, nesnedir, olaydır, olgudur, niceliktir, durumdur, kanıdır. Kısacası, dil göstergeleri gerçek dünyada yer alan durumları, nesnelere, varlıkları belirtirler ve ifade ederler. Bunlara gönderge denir (Kıran, 2001: 57).

Yazar anlatımı akıcı hale getirmek için söylem içinde kullandığı göndergeler yerine başka sözcük kullanarak artgönderimlerde bulunur. Ömer Seyfettin’in hikâyelerine bakıldığında hikâyeye kahramanlarına yönelik göndergenin yinelenmesiyle yapılar artgönderimler ve bazı tümcelere yönelik göndergenin yinelenmesiyle yapılar artgönderimler yoğun bir şekilde kullanmıştır.

Ömer Seyfettin'in ele alınan hikayelerinde göndergenin yinelenmesiyle yapılan artgönderim kelimeler 462 tane olup kullanılan kelimeler ve cümlelere göre oranlar Tablo 3'te belirtilmiştir.

KONU	KELİMENİN KULANIM SAYISI	TOPLAM KELİME SAYISI	TOPLAM KELİMEYE GÖRE ORAN	TOPLAM CÜMLE SAYISI	TOPLAM CÜMLEYE GÖRE ORAN
Birinci derecedeki hikâye kahramanlarına yönelik göndergenin yinelenmesiyle yapılan artgönderimler	235	226.782	0,10	28.889	0,81
Hikâyenin ikinci derecede aktif kahramanlarına yönelik göndergenin yinelenmesiyle yapılan artgönderim	100	226.782	0,04	28.889	0,35
Hikâyelerdeki cümcelere yönelik göndergenin yinelenmesiyle yapılan artgönderim	127	226.782	0,06	28.889	0,44
Toplam	462	226.782	0,20	28.889	1,60

Tablo 3-Göndergenin Yinelenmesiyle Yapılan Artgönderim Kullanım Oranları.

6.1.2.1. Birinci Derecedeki Hikâye Kahramanlarına Yönelik Göndergenin Yinelenmesiyle Yapılan Artgönderimler

Ömer Seyfettin'in hikâyelerinde birinci dereceden kahramanlara yönelik göndergenin yinelenmesiyle yapılan artgönderimler bakacak olursak:

- “**Magda** kocasının bacaklarını daha ziyade sıktı ve dönerek boynuna sarıldı. "Niçin benden sakladın?" dedi. "Oh, ne kadar mesut olacağız! "-**Boris karısının** dudaklarını öperek cevap verdi.” (1/117-120)
- “Magda tekrar **Boris'i** öperek sordu: “Ah, ne vakit gideceğiz? Söyle buradan ne vakit gideceğiz?" "O kadar yakın bir zamanda ki... Söylesem inanmazsın." "Söyle." "Yarın! " "Yarın mı? Aman ya Rabbi... Hızla kocasının kucağından kalktı. Sevincinden çırpındı. Tekrar **kocasının** dizlerine oturarak onu öpmeğe başladı.” (1/147-157)
- “-**Boris zevcesinin** sevincinden memnun ve mahzuz, onu okşayarak, buseler içinde devam etti: "Evet **Magdacığım.**” (1/161-160)
- ““**Magda'nın** dudaklarındaki buseler söndü. Birden "Oh, ben korkuyorum!" dedi. Boris hayretle sordu: "Neden?" "Bilmem. Fakat o kadar korkuyorum ki..." **kadın** asabî bir teheyüce uğramıştı.” (1/210-216)

- “**Komitalar...** "Düşmemek için duvara dayandı. Magda birden sapsarı kesildi. Elini kalbinin üstüne koydu: "Komitalar mı? "Melina, gitmek isteyerek, "Bilmem, işte **silahlı adamlar...** " dedi.” (1/292-297)
- “Eğer gitmezse gelip mutlaka bir edepsizlik edeceklerini, **Baba İstoyan** gitse **zavallı ihtiyardan** hakaret ve işkencelerle para isteyeceklerini anlattı ve ilave etti: "**Hainler** babamın her şeyi sattığını haber aldılar, hicret edeceğimizi tahmin ettiler.” (1/332-333)
- “**Gelinini (Magda)** bahçe kapısının eşiğinde uzanmış görünce şaşaladı, "Ne yapıyorsun orada?" dedi.” (1/369)
- “-Magda **kayın babasının (Baba İstoyan)** sesini işitir işitmez kalktı.” (1/370)
- “**İhtiyar (Baba İstoyan)** mütereddit ve korkak, tekrar sordu: "Siz kimsiniz?" Kaptan Raçof, Pançe, Sandre... **İhtiyar (Baba İstoyan)** yıldırımla vurulmuş gibi dondu kaldı. Bunlar en müthiş, en kanlı, en merhametsiz, en gaddar komitalardı. Namları bütün ova köylerini titretiyordu. **İhtiyar (Baba İstoyan)** bir hayal gibi kapıya yürüdü.” (1/425-431)
- “Raçof, **Baba İstoyan'a** döndü, "Gel bakalım çorbacı" dedi, " karşıma otur. Se-ninle konuşacağım. **Magda**, sen de şöyle yanıma gel. Baban aksilik ederse bize muavenet et ki fenalık yapmayalım." **İkisi de** tereddüt etmedi.” (1/459-465)
- “-**Haydutlar (komitacılar)** parayı bu kadar çabuk elde ettikleri için sevindiler.” (1/560)
- “**Magda** mukavemet etti ve ağlamağa başladı. Raçof **genç kadını** bırakmayarak diyordu ki: Yanaklarından meze alacağım.” (1/580-582)
- “-**İşte bu herifler (komitacılar)** artık namusunu da tahkir ediyorlardı.” (1/637)
- “-**Kaptan** daha şiddet ve iştiyak ile çalmaya başladı. Diğerleri yerlerinde oturamıyorlar, bu beyaz ve dolgun bacaklara, onların atılışlarındaki şehveti cazip muharrik hareketlere bakarak birbirinin boynuna sarılıyor, itişiyor, kakışıyorlardı. Kalktılar, **Raçof'un** yanına gittiler.” (1/644-646)
- “Ve derin, behimi, muhrik bir hırsla **güzel kadına (Magda)** baktı ve "Ah, vakit olsaydı..." diye müteessif oldu.” (1/651)

- “**Zavallının (Magda)** gözleri çerçevesinden çıkmış, karışık saçları dimdik olmuş, omuzları gerilmiş, iki eliyle tuttuğu bu şeye haşyet ve dehşetle bakıyordu.” (1/739)
- “**Müftü (Hacı Ali Efendi)**, tanıdığı çobanı anlatmaya başladı. Bu, dünyada yalan nedir bilmez bir adamdı. Gayet saftı, dervişti. Ömrünü dağlarda, meRALARDA geçirirdi. Beş vaktine beş daha katardı. **Müftü (Hacı Ali Efendi)**, met-hettikçe Mehmet Efendi yumuşadı.” (2/41-46)
- “**Bir avuç atlı (düşman)** , üç yüz kişi koca bir devletin içinde ne yapabilir?” (3/115)
- “Kırk senedir düşman karşısında saç, sakal ağartan Mahmud Ağa, çok itimat et-tiği **genç kumandanını** yine biraz toy buluyordu.” (4/59)
- “-Sonra anlamadan bakan **Mahmud Ağa'ya** güldü: -Artık serbestçe Vire'yi ko-nuşabiliriz. -Ne? Vire'yi mi? -Evet. -Sahi mi söylüyorsunuz, **beyim?** -Sahi ya. -Cephaneliğimiz barut dolu, silahlarımız mükemmel, gaazîlerimiz hazır, üç ay-lık yiyeceğimiz de var. Biz nasıl teslim oluruz? -...-Kalede kimse buna razı ol-maz, **beyim.**” (4/127-137)
- “Kapıdan **silahsız bir düşman askeri** içeri alındı. Bir sipahi de rehin olarak dışarı verildi. Barhan Bey, kendi eliyle bu askere kalenin her tarafını gezdirdi. Dolu cephaneliği, topları, silahları, askeri ayrı ayrı gösterdi: -Haydi, **yiğidim**, git, kumandanlarına gördüklerini aynıyla söyle...” (4/222-226)
- “**Aksaraylı Câbir Paşa'yı** bir zamanlar tanımayan yoktu; **zevcesi**, Cennetme-kânın gözdelelerinden mi, Doğruyu söylemek lazım gelirse, **paşanın** on para serveti de yoktur.” (5/1-5)
- “**Zavallı Paşa (Aksaraylı Câbir Paşa)** hanımlara yaranmak için her şeyi yapıyor, kuyudan su çekiyor, bahçe suluyor, sebzevat ayıklıyor, yine makbul olamıyordu.” (5/64)
- “Sonra da yakın yerlere, bakkala çakkala, mahalle kahvesine entari ve hırka ile gider ve soranlara "Artık **derviş** olduk", derdi.” (5/69)
- “Fakat şöyle bakarken insana yüzüyle, hareketiyle, sözleriyle pek fena tesir bırakan **bu doğru kadı (İbrahim Efendi)**, kendi kalbinin çok iyi olduğuna kaniydi.” (6/5)
- “-**Efendim (İbrahim Efendi)**, babam size şu yoğurdu gönderdi, dedi.” (6/44)

- “Kadı İbrahim Efendi de tanımadığı bir **adama (Çobanın Babası)** nasıl iyilik ettiğini merak etti.” (6/64)
- “Esvabından, kılıcının parıltısından bir zabıt olduğunu anladım. O da yere inmiş, dinleniyor ve tabakasından cigara sarıyordu. Yanına gittim. Türkler’ de "takdim ve takaddüm" e hacet yoktur. Bu teklifsizliği çok sever ve çok samimi bulurum. Yaklaştım. Selam verdim. Nereye gittiğini sordum. Gülümseyerek cevap verdi: -Razlık'a **efendim (Anlatıcı)**, siz?” (7/54-63)
- “Mülazım sevinerek ve gülererek: -Ah bakınız, **azizim (Anlatıcı)**... diye haykırdı, bakınız, işte Osmanlılığın şahidi!” (7/178-179)
- “Mülazım rica ve ısrar ediyor, mutlaka **bu zavallıların (Bulgar köyünün halkı)** samimiyet ve sadakatlerini bana göstermek istiyordu. Ben vazgeçmesini, kendi fikirlerini kabul ettiğimi, kendisiyle bir fikirde olduğumu, deminki sözlerimin şakadan başka bir şey olmadığını söyledikçe o ısrar etti. Nihayet dayanamadım. -Haydi gidelim. Dedim. O önden, ben arkadan derin bir uçuruma yuvarlanır gibi indik.” (7/232-237)
- “Kadın aynı hain gözlerle bize bakıyor, etrafımızda çırpındıkça daha ziyade ku-duran köpek havlamasında devam ediyor, domuzlar gayet adi ve ehemmiyetsiz **mahlûklar (Mülazım ve Anlatıcı)** olduğumuzu anlamışlar gibi sahiplerini tak-lit ederek bize bakmaktan vazgeçiyorlar, gübrelerde ezeli gıdalarını araştırma-ya başlıyorlardı.” (7/271)
- “Vakit vakit galeyana ederek "Mısır Mısırlıdır, biz Arap falan değiliz, biz Kıpti'yiz... " dedikçe gayr-i ihtiyari hayalime küçükken kuş tuttuğum yıkık kale bedenlerini, siyah çakıllı Sulukule Deresi 'ni tedai ettiren bu muhterem **genç (Mısırlı Genç)** gibi sarfiyata başladım.” (8/76)
- “Milyoner oturduğu yerden kötü bir İngilizce ile "**Hemşehrilerimi (İstanbul'dan Gelenler)** bu gece memnun ederseniz hepinize ayrıca üçer bin frank bahşiş vereceğim" dedi. Hepsi bu para kuvvetinin karşısında mabudunu görmüş mürninler gibi iki kat eğildiler. Galiba otuz kişiden ziyade idiler. "**Hemşehrilerimin (İstanbul'dan Gelenler)** sağına soluna birer aktris otursun." "Pekâlâ, pekâlâ." "Çabuk." " , Hepimizin etrafına aktrisler hücum etti. Milyoner bir kumanda daha verdi: " Teklif yok! **Hemşehrilerim (İstanbul'dan Gelenler)** de benim gibi incelikten hazzetmezler."” (8/236-246)

- “**Milyoner (Şişman, esmer, çatık kaşlı, ablak çehreli, siyah esvaplar giymiş, iri bir adam zarif, bir adam)** ince bir merdivenden sahneye çıktı, biz de arkasından. ... Kulislerden sahne esvaplarıyla aktörler, aktrisler sökün etti. **Milyoner (Şişman, esmer, çatık kaşlı, ablak çehreli, siyah esvaplar giymiş, iri bir adam zarif, bir adam)** oturduğu yerden kötü bir İngilizce ile "Hemşehrilerimi bu gece memnun ederseniz hepinize ayrıca üçer bin frank bahşiş vereceğim" dedi. Hepsi bu para kuvvetinin karşısında mabudunu görmüş mürninler gibi iki kat eğildiler. Galiba otuz kişiden ziyade idiler. "Hemşehrilerimin sağına soluna birer aktris otursun." "Pekâlâ, pekâlâ." "Çabuk." " Hepimizin etrafına aktrisler hücum etti. **Milyoner (Şişman, esmer, çatık kaşlı, ablak çehreli, siyah esvaplar giymiş, iri bir adam zarif, bir adam)** bir kumanda daha verdi.” (8/230-244)
- “**Sarhoş (Milyoner)** bize döndü.” (8/292)
- “Fakat Sabire, **Naciye'nin** üstünü başını görünce, -Bu ne hâl **kız!**” (9/55-56)
- “-**Kocanın (Naciyenin Kocası)** evi mi? -Evet. -Neci bakayım, **kocan (Naciye'nin Kocası)?**” (9/81-83)
- “Bu kadar güzel bir **kadına (Naciye)** rast geldin mi?” (9/99)
- “İşte dört senedir onunla yaşıyordu, bu **adamcağız (Naciye'nin Kocası)** iyiydi, fakat çok fakirdi.” (9/129)
- “Evdeki aşçı, **hizmetçilerle (Füsün hanımın evindeki çalışanlar)** geçinmiyordu.” (9/223)
- “Artık dört senedir **zavallıya (Naciye)** bir tikslenme gelmişti.” (9/250)
- “Bu, fazla boyanmış, oldukça yaşlı, oldukça güzel, yorgun bir **kadıncı (Muazzez Hanım).**” (9/298)
- “Bu tebdil **hanım (Naciye)** da kim?” (9/302)
- “**Hizmetçi kız, (Muazzez Hanımın Evinde Çalışan Bayan)** gümüş bir tepsi içinde çay getirdi.” (9/330)
- “Bu kadın gayet ciddi duruyor, **delikanlıyı (Fasih Bey)** görmemiş gibi davranıyordu.” (9/421)
- “Haydi, artık **çocuklar (Naciye, Sabire, Fasih Bey)**, gidelim, dedi.” (9/496)

- “Kendisini bir takdim için Sabire'ye iki yüz lira veren **gencin(Fasih Bey)** zenginliğini düşünen Naciye, bu akşam oturacağı sofrayı da gözünün önüne getirmeye çalışıyordu.” (9/538)
- “Sakın sıkılma **cicim (Naciye)!**” (9/567)
- “-**Efendum (Fasih Bey)**. -Gel buraya ulan, çabuk diyorum...-**Efendum (Fasih Bey)!** -Haydi, biraz yiyecek bir şey uydur. Naciye yemek lafına iyice kulak kabarttı. -Ne yapalım **efendum (Fasih Bey)?** -Ne yaparsan yap! -Gece yarısı oldu **efendum (Fasih Bey)**., şimdi her taraf kapalı. -Ulan kafa ağrıtmı, diyorum, git, ne bulursan bul, çabuk yemek odasına getir. -**Efendum (Fasih Bey)** her taraf şimdi kapalı...” (9/610-620)
- “-Gel buraya **ulan**, çabuk diyorum...-Efendum! -Haydi, biraz yiyecek bir şey uydur. Naciye yemek lafına iyice kulak kabarttı. -Ne yapalım efendum? -Ne yaparsan yap! -Gece yarısı oldu efendum, şimdi her taraf kapalı. -**Ulan** kafa ağrıtmı, diyorum, git, ne bulursan bul, çabuk yemek odasına getir.” (9/611-619)
- “İçeri giren **Arnavut'un (hizmetçi)** ayak sesleri işitildi. Fasih'in söylediklerini artık duymuyor, hep ayak sesleri işitiyor gibi oluyordu. **Arnavut (hizmetçi)** kapının dışındaydı.” (9/634-636)
- “İki dakika sonra zırhlarını giymiş, **tolgalı zâbitler çavuşlar** etrafına toplandılar. Barhan Bey bir elini, padişahın son defa ihsan ettiği murassâ kılıca dayamıştı. Ağır, levent bir sükûn ile: -**Ağalar**, dedi, görüyorsunuz kaleyi saranlar bizden çok.” (4/159-162)
- “**Hoca Efendi**, aksakallı, uzun boylu, bağırkan bir **ihtiyardı**. Yaz, kış, daima cübbesiz, abdest almaya hazırlanmış gibi kolları paçaları çıplak, sıvalı, yerinde otururdu.” (11/20-21)
- “**Padişah (Süleyman)**, tahtından yavaşça ayağa kalktı.” (12/18)
- “Bu **zavallı adam (Doğan Bey)**, kırk senedir, merak ettiği bir noktaya ömrünü hasretmişti.” (13/83)
- “Ferruşah, o gün adamlarını ihtiyar Doğan'a gönderdi. **Sultanın (Süleyman)** emrini tebliğ etti.” (13/93-94)
- “Ertesi sabah, evinin önüne toplanan halk, büyük kapının açıldığını, yedeklerinde birer deve çeken **iki ihtiyarın (Büyücü Doğan ve Büyücü Doğan'ın Hizmetçisi)** çıktığını gördü.” (13/95)

- “Bu milliyetinden çıkmış **herif (Ahmet Nihat)**, denizden çıkmış veya patlamış ölü bir köpek balığına benziyordu.” (14/159)
- ““Haydi, bakalım, seni dinliyorum!” gibi bu **Türk kaçıgının, bu hissiz Sart'ın (Ahmet Nihat)** yüzüne baktım.” (14/166)
- “**Annemin (Nihat'ın Annesi)** memesinde seratan çıkmış. İki defa ameliyat yapmışlar. Doktorlar her gün, ‘Yarına çıkmaz’ diyorlarmış. Beklemedim. Hemen yanına girdim. **Zavallı annem (Nihat'ın Annesi)** sanki ölmüştü.” (14/232-237)
- “Bu bunamış, ak saçlı ve aksakallı bir **ihtiyardı (Mösyö Dubois, Nihat'ın babası)**.” (14/392)
- “**İkisi** de manalı manalı gülümsedi. **Kumral şişmancası**, azarlanmış bir çocuk küskünlüğü ile denize baktı. **Öbürü** yüzünü ekşitti: “Yarama dokundun.” dedi.” (15/42-46)
- “**Zavallı (Kumral Şişman)**, yüzünü daha beter ekşiterek uzamış tıraşlarını kaşdı.” (15/57)
- “**Kumral şişman (Kalem Beyi)** acı acı güldü.” (15/127)
- “Annemin pek uygun bulduğu **kız** son derece sessiz, iki lafı bir araya getiremez, durgun, okuyup yazması yok, anlayışsız bir **zavallıydı**.” (15/144)
- “**Annem (Kumral şişman olan kişinin annesi)** abdest almak istediğini söylemiş. Kızcağız, -Buyrun, **hanım nine**, diye hiç tereddüt göstermeden annemi içeri almış.” (15/150-152)
- “**Niyazi ile Neşet**, duvarları yeşil kâğıt kaplı odanın kapı tarafındaki geniş bir koltuğa **iki canlı** keyif heykeli gibi uzanmış, cigaralarının dumanları içinde konuşuyorlar.” (16/5)
- “Ve bizi samimî ve sade soframızda bir yabancı görseydi, mutlaka **bunamış iki kardeş (Süzun ve eşi)** zannedecekti.” (18/9)
- “Bâhir Hoca'nın bir üfürüşte kurbağaları susturduğundan bahsolunduğu vakit, **zavallı (doktor)** boynunu büküp: -Dünyada ne kadar meçhul var.” (19/247-248)
- “Yüksek ipek şiltelere diz çökmüş yorgun vezirler, önlerindeki halının renkli nakışlarına bakıyorlar, uzun beyaz sakalını zayıf eliyle tutan **ihtiyar sadraza-**

- mın (dönemin padişahı)** sönük gözleri, gayet uzak, gayet karanlık şeyler düşünüyor gibi, mevcut olmayan noktalara dalıyordu.” (20/3)
- “-Cesur bir adam lazım, **paşalar (vezirler)** , dedi.” (20/4)
 - “Böyle göğsü ileride kabarık, başı yukarı kalkık **bir adamı (Muhsin Çelebi)** ömründe ilk defa görüyordu.” (20/108)
 - “-Beni istetmişsiniz, ne söyleyeceksiniz **efendim (padişah)** ? -Şey... - Buyrunuz **efendim (padişah)**. -Buyur oğlum, şöyle bir otur da...” (20/111-114)
 - “-Buyur **oğlum**, şöyle bir otur da... **Muhsin Çelebi**, çekinmeden, sıkılmadan, ezilip büzülmeden, gayet tabii bir hareketle kendine gösterilen şilteye oturdu.” (20/114-115)
 - “İşte küstah, türedi bir **hükümdara (Şah İsmail)** haddini bildirmek için gönderilecek tam bir adam bulunmuştu.” (20/257)
 - “Tahtın önünde serili kaftanı topladı. **Türk elçisine (Muhsin Çelibi)** yetiştii.” (20/319-320)
 - “Sarayınızda büyük bir **padişah elçisini (Muhsin Çelibi)** oturtacak seccadeniz şilteniz yok...” (20/327)
 - “Serhat muharebelerinde, hayale sığmayacak yararlılıklarıyla masal kahramanları gibi inanılmaz bir şöhret kazanan bu **iki deli (Deli Mehmed, Deli Hüsrev)**, hiçbir nizama, hiçbir kayda, hiçbir zapt ü rapta girmeyen, dünya şerefinde gözleri olmayan Anadolu dervişlerindendi.” (21/120)
 - “**Şövalye (Düşman)** atından inmiş, kargıladığı şehidin başını teninden ayırmıştı.” (21/249)
 - “Tetebbu ile kısalan kıymettar zamanınızı suiistimal etmediğime emin olarak hikâyemi, kendi tarihimi, Milâttan evvel, sekizinci asırda cereyan etmiş bir vak'anın, haberim olmadan benim **zavallı (Müverrih Bey)** başımda nasıl teker-rür ettiğini size anlatacağım.” (22/43)
 - “Bütün o kitapları okuyanlar gibi ben de artık her şeyi inkâr eden, hiçbir şeye inanmaz, paradoksal, **münasebetsiz bir herif (Müverrih Bey)** olmuştum.” (22/53)
 - “**Hanımının (Efser)** nerede olduğunu sordum.” (22/488)
 - “Elinde küçük bir zarf vardı: **Hanımefendi (Efser)** giderken bunu bıraktı.” (22/505-506)

- “**Beyefendi (Müverrih Bey)**, Bugün artık tamamıyla birbirimize yabancı bulunuyoruz.” (22/533-534)
- “Bununla beraber, o gece benim yatağında gördüğünüz adam yarın meşru **kocam (Bidar)** olacaktır.” (22/719)
- “Suyun başında çamaşırlarım döven kalın çıplak baldırlı kadınları, evinin önünde ezeli çoraplarım ören hiddetli kızları, batan güneş, fundalıkları neftiye bo-yarken birdenbire karşıma çıkararak "Dobra veçer!" diye beni selamlayan **köylüleri (Bulgaristan köyünde bulunanlar)** sanki ezelden tanırım.” (23/3)
- “-Seni bu gece bizim eski **diplomatomuza (Goşpodin Kepazef)** takdim edeceğim, dedi, gayet iyi Türkçe bilir.” (23/20)
- “Gir, be **oğlan... Koştanof** yine güldü.” (23/69-70)
- “-**Bu cahil gençler (Genç Türkler)** bizim kıymetimizi bilmezler.” (23/157)
- “-Sen dâhisin **bre (Goşpodin Kepazef)**!” (23/258)
- “Bu ufak bir **beydi (Serezli)**, Daha bıyıklan yeni terliyordu. Ellerini kaputunun bine sokmuş, bir şeyden ürküyor gibi başını omuzlarının arasına çekmiş, kumral ve ince kaşlarını yukarı kaldırmıştı. Zayıf ve kansızdı.” (24/19-22)
- “**Serezli ufak bey** korkmuyor, içimizden birisinin Yunan hafiyesi olabileceğine ihtimal vermiyordu.” (24/33)
- “**Esmer bir kondüktör, silindir şapkalı bir Ruma: -Buyurunuz. Diyordu. Bu herif** bize tarif olunamayacak derecede derin bir nefret ve tiksintiyle bakarak, Rumca: -Fakat burada Türkler var! Diye durdu.” (24/161-164)
- “Kaf dağının arkasından insanların içine gezmeye gelmiş bir dev **padişahının kızı (Masume Hanım)** sanılacaktı. Bununla beraber ablak yüzü çok renkli, çok güzeldi.” (25/20-21)
- “-On dokuz yaşındayım **efendum (Masume Hanım)**!” (25/99)
- “Bu **adam (Himmet, Gülsüm Hanımın çalışanı)**, Gülsüm Hanımın parasını yemek şöyle dursun hatta işleterek arttırmıştı.” (25/105)
- “İnsanın böyle genç, dinç, canlı bir **kocası (Himmet)** olduktan sonra...” (25/112)
- “**Karısı Cevriye Hanım** –kocasına inat– gürbüz, şişman, canlı kanlı, genç, dinç bir vücuttu.” (26/9)

- “Karısı Cevriye Hanım –**kocasına (Sadi Bey)** inat– gürbüz, şişman, canlı kanlı, genç, dinç bir vücuttu.” (26/9)
- “Sadi Bey uykudan uyanmış gibi, sersem bir hayretle sordu: -Niçin **karıcığım (Cevriye Hanım)?**” (26/24-25)
- “**Karı koca (Sadi ve Cevriye Hanım)** birbirlerine baktılar.” (26/74)
- “-**Canım (Sadi Bey)**, sende hiç sürati intikal yok mu?” (26/176)
- “**Uşağım (Doktorun yanında çalışan)** bir sabah elime bir mektup verdi.” (27/4)
- “**Bir kadını** tavsiye ediyordu. **Dadısı** mı imiş, nesi imiş! Kapıdan gayet korkunç derecede çirkin, siyah bir **Arap karısı** girdi, beni itekledi. Ben dünya evine girmedim, kızım! Dedi.” (27/8-20)
- “Dayanamadım: -**Bacı (Arap karısı)!**” (27/21-22)
- “Arap birdenbire şahlandı. Yüzüme: 'Tuhaf, utanmaz **herif (doktor)!**' diye tükürdü.” (27/28-29)
- “Kapıdan girince halime gülen hizmetçi kız, evde **küçük hanımdan (Sütüde)** başka kimse olmadığını söyledi.” (28/14)
- “-Ey, **büyük hanımefendi (Sermet'in halası)?**” (28/15)
- “Vâkîâ işte o büyümüş, koca **bir kız (Sütüde)** olmuştu.” (28/55)
- “**Zavallı kızım (Sütüde)** zihninde bir bozukluk mu vardı?” (28/128)
- “**Çirkinler kralı (Ali Bey)** şüphesiz gözünün önüne gelmişti.” (28/225)
- “**Zavallı güzel Çesban** da ümitsiz kalınca yaşayamadı.” (28/256)
- “-Merhamet buyurunuz, **beyim (Otomobildeki Genç)**; affedin **beyefendim (Otomobildeki Genç)**, yapmayınız bırakınız, **beyefendi (Otomobildeki Genç)** hazretlerim.” (29/197)
- “İşte yine kocası onun kurbanlığıyla uğraşüyor, bu mübarek hayvanı kızdırıyor, **zavallıya (kurbanlık koyun)** tos vurduruyordu.” (34/6)
- “**İhtiyar padişah** hastaydı.” (36/14)
- “Tosun Bey'i, **sadrzamanın** yanına götürdüler.” (36/174)
- “Bu **Bey**, onun cesaret ve kahramanlığına meftun, **ihtiyar**, feleğin çemberinden geçmiş **eski bir askerdi.**” (36/394)
- “Kırçıl pos bıyıklarını, burnunun ucuna bakarak iki eliyle büken **ihtiyar zâbit:**” (36/10)

- “Göztepe'deki köşkünü, **hizmetçi Eleni** ve evlatlığı Gülter'le her sabah beraber temizler, aşçısı Mehmet'i her gün tıraş ettirir, zavallı Bolulu oğlanı tepeden tırnağa kadar beyazlar giymeye mecbur ederdi.” (39/9)
- “Göztepe'deki köşkünü, hizmetçi Eleni ve evlatlığı Gülter'le her sabah beraber temizler, aşçısı **Mehmet'i** her gün tıraş ettirir, **zavallı Bolulu oğlanı** tepeden tırnağa kadar beyazlar giymeye mecbur ederdi.” (39/9)
- “-Neden beni öldürdün? -Susuyorsun işte, **hain kız!**” (40/59-61)
- “Fatma Hanım işte bu dünya yurdunda tek başına kalan **Sabri Beyi** sokakta bırakmadı. -Şimdi han yok, hamam yok, otel yok. **Zavallı** nerede yatacak! -dedi.” (41/50-52)
- “**Anasından** biraz yiyecek istedi. **Kadıncağz** ağlamaya başladı: -Bir şey yok oğlum, iki gündür ağzıma lokma girmedi.” (62/277-279)
- “**İmadeddin Efendinin** penceresinden kendi kendim attığı anlaşıldı. Babasının kırk yıllık sakın ocağını, Beyoğlu arkadaşlarıyla gürültülü bir meyhaneye çevirerek, konduğu mirası, bin türlü rezaletle yerken, kimse Kötü Tahsin'e aldırıyor, herkes İmadeddin Efendiye lanetler yağdırıyordu. Ama bıraktığı hayr-ül-halef için değil; sırf kendi kendisini öldürdüğü için... Evet, halk **zavallı adamcağzın** nasıl haberi olmadan, keramete ererek, aceleyle yanlış tarafa uçtuğunu hiçbir vakit anlayamadı.” (65/181-184)
- “-Heyhat **azizim (Anlatıcı)**, sen fen adamısın, dedim, mazinin zevkini duymazsın.” (72/68)
- “Hizmetçi içeri bir **hasta** sokar. **Zavallının** vücudu iri, göğsü geniş, ama benzi sapsarıdır.” (75/2-3)
- “Ahter, talihini biraz kendisine benzettiği için **Yumuk'u** çok severdi. İhtiyar paşa babasının çilgınca muhabbeti içinde lalaların, dadıların kucaklarında şımartıla şımartıla büyütülen bu **kızcağzda** daha on sekizini doldurmadan abus bir zabite verilmişti.” (85/29-30)
- “**Genç kadın (Yumuk)** doğruldu. Yatağında yan yastıklarına dayandı.” (85/45-46)
- “Sabahleyin erkenden **amcamın** yanına indim. **Zavallı** ihtiyar balkonun önünde sütünü içiyordu.” (86/221-222)

- ““**Cabi Efendi!**” Deli döndü. Kapıya baktı. Eski arkadaşını hemen tanıdı. Akıllı akıllı güldü. Başını salladı. Yavaş yavaş ayağa kalktı. "Vay sen misin Dana! Kardeşim! Şükür bizi dünya gözüyle görüştürene!" "**Ah zavallı kardeşim!**” (92/169-179)
- “Bu **Frengi**, daha beter Şark pitoreskinin içine batırmak için yayan olarak Fatih'e götürdüm. Caminin karşısındaki kahveye oturduk. Bir nargile ısmarladım. Dışarı üflemesin diye evvelâ ehemmiyetle içmek ameliyesini öğrettim. Keyiflerimiz gelmeye başlıyordu. **Zavallıyı** yine azıttırmak, coşturmak için.” (94/125-130)
- “Geceleri zavallı **Servinur'un** odasına hücumu bile kalktı. Hamdune hanım bu rezalete artık tahammül edemedi. **Zavallı kızının** gözleri iki çeşmeydi.” (95/82-84)
- “**Bit**, herkesin tanıdığı bu meşhur hayvan, kendini doğuran insanın bu ehil misafiri, servetimize, evimize, barkımıza, mukaddesatımıza iştirak eden bu sadık refik en derin bir hakarete maruz bırakılıyor, insafsızca ezilerek öldürülüyor. Ondan yalnız su, toprak sakınılmıyor, **zavallı** yaşayabileceği yegâne sahadan, insan vücudundan kovuluyor.” (10//23-24)
- “**Genç kız (Resan)** gözlerini önüne indirdi. Uzun, kumral kirpikleri gözlerini göstermiyordu.” (109/113-114)
- “**İhtiyar (cambaz Hüseyin)**, böyle bir hayvanın bulunacağını ümit etmiyordu. Elli senedir cambazlık ettiği halde, ancak ömründe bir defa beyaz eşek görmüştü.” (111/176-177)
- “Kapıyı vurdu, karşısına çıkan Hacı Hüseyin: -**Oğul (mıstık)**, senin talihin varmış! diye bağırdı.” (111/186-187)
- “Odama **annem** geldi. Ben, dişlerim ağrıyormuş gibi ağzımı tutuyor, bıyıklarımı göstermiyordum. -Ah hain, alçak! Artık benim evlâdım değilsin! dedi. Hıçkırığa hıçkırığa ağlıyordu. **Zavallı** kansız elleri titriyor, yüreğinin şiddetli çarpmasından derin derin geçirmeler göğsünü, başım sarsıyordu.” (114/19-24)
- “Yarın gazetesinin muhabiri **genç şairle (Orhan)** yaptığı bir mülakatı da yazıyordu.” (121/207)

6.1.2.2.Hikâyenin İkinci Derecede Aktif Kahramanlarına Yönelik Göndergenin Yinelenmesiyle Yapılan Artgönderim

Ömer Seyfettin'in hikâyelerinde sadece birinci dereceden kahramanlara değil aynı zamanda hikâyelerde adı geçen diğer kahramanlara yönelik göndergenin yinelenmesiyle yapılan artgönderimler de mevcuttur.

- “Birden gözlerini **kıza (Melina)** kaldırdı ve "Haydi git söyle, ben geleceğim...“ dedi. "Baba İstoyan hasta imiş!" de. " **Kız (Melina)** "Sıs zdrave" dedikten sonra çıktı.” (1/317-319)
- “**Öbürleri (Kaptan Raçof, Pançe, Sandre)** de karşısına oturdular.” (1/456)
- “-Bu **iki kuvvetli (komitacılar)** herif bu nefis kadına yapıştılar.” (1/595)
- “-**Haydutlar (komitacılar)** bu güzel kadının bu kan içinde ağlamasına bakarak sanki mahzuz oluyorlardı.” (1/606)
- “-**Diğer iki haydut (Pançe, Sandre)** durmadan içiyorlar ve gülerek Magda'nın oynayışını seyrediyorlardı.” (1/624)
- “-**Diğerleri (Kaptan Raçof, Pançe, Sandre)** yerlerinde oturamıyorlar, bu beyaz ve dolgun bacaklara, onların atılışlarındaki şehveti cazip muharrik hareketlere bakarak birbirinin boynuna sarılıyor, itişiyor, kakışıyorlardı.” (1/645)
- “Müftü, tanıdığı **çobanı** anlakmaya başladı. Bu, dünyada yalan nedir bilmez **bir adamdı.**” (2/41-42)
- “İşte bu bir **koyuna** da gözüm gibi bakıyordu. Evvelki akşam sağdım. Sütüyle şu yoğurdu yaptım. Dün sabah yayladan inerken **zavallı** yuvarlandı.” (2/90-93)
- “Çünkü (**Aksaraylı Cabir Paşa'nın Kızları**) kızlarıyla (**Aksaraylı Cabir Paşa'nın eşi**) **büyük hanım**, kendisini açıktan açığa mıymıntılıkla itham ettiler.” (5/57)
- “Zavallı paşa **hanımlara (Aksaraylı Cabir Paşa hanımı ve kızları)** yaranmak için her şeyi yapıyor, kuyudan su çekiyor, bahçe suluyor, sebzevat ayıklıyor, yine makbul olamıyordu.” (5/64)
- “**Kadın (Bulgar Köyünde Yaşayan)** aynı hain gözlerle bize bakıyor, etrafımızda çırpındıkça daha ziyade kuduran köpek havlamasında devam ediyor, domuzlar gayet adi ve ehemmiyetsiz mahlûklar olduğumuzu anlamışlar gibi sahiplerini taklit ederek bize bakmaktan vazgeçiyorlar, gübrelerde ezeli gıdalarını araştırmaya başlıyorlardı.” (7/271)

- “**Sarhoş kadın (Prima Donna)**, ihtimal şuhluk olsun diye küstahça haykırdı:” (8/275)
- “Zavallı kız, bu şık **hanımları (Sabire, Füsun Hanım)**, tek odacığına çağır-mıyordu.” (9/90)
- -Refika'yı düşün Füsun! (9/173) O kazık kadar **karı...** (9/174)
- Karşılarna çıkan uzun boylu, bahçıvan kılıklı bir **herifti.** (9/563)-**Bahçıvandan** başka kimse yok. (9/563-566)
- “**Büyük Hoca**” dediğimiz, kınalı, az saçlı, kambur, uzun boylu, ihtiyar, bunak bir **kadındı.** (10/26)
- “**Çocuklar (Mistik ve Arkadaşları)** ondan hiç korkmazlardı...” (10/30)
- “**Kızlar (Mistikla Aynı Sınıfta Olan Kızlar)**, belki saçlarımın açık sarı olma-sından, bana hep "Ak Bey" derlerdi.” (10/33)
- “Bu, mavi cepkenli, kırmızı kuşaklı, hasta, zayıf bir **çocuktü (Ali).**” (10/53)
- “Vakit Büyük Hoca, "Niçin yalan söylüyor, bu **zavallıya (Ali)** iftira ediyor-sun?" diye kulağıma yapıştı.” (10/61)
- “Arkadaki, **kambur hizmetçisi (Büyücü Doğanın Yanında Çalışanı)...**” (13/98)
- “Ben pek gençken **kocaya (Ahmet Nihat’ın üvey babası)** vardım.” (14/295)
- “-**Evlatlarım (Süslü hademeleri)!** Bindiğiniz atları, haşaları, takımları, üstü-nüzdeki esvâbları, belinizdeki murassâ hançerleri size bağışlıyorum.” (20/334)
- “Huzuruna çıkınca bu **melike (Kraliçe)** ona dedi ki:” (22/644)
- “**Köylüler de (Bulgaristan Köyünde Yaşayanlar)** kasabalıların arkasından ayrılmıyorlardı.” (23/247)
- “**Ağabeyim (Sütüde’nin abisi)** şimdi gelir.” (28/198)
- “Radko, sabahleyin geçerken atının üzerinden yolun kenarındaki hendekte **bu kızların (seçilen on dört-on beş yaşında dokuz tane kız)** süngülenmiş ölüle-rini görmüştü...” (30/68)
- “Cami tarafından **çete reislerinin** birkaç askerle konuşarak geldiklerini gördü. Cami tarafından **çete reislerinin** birkaç askerle konuşarak geldiklerini gördü. Bu reisler çok saçlı, silahlanmış **heriflerdi.**” (30/73-74)

- “Her bölük kendi dairesindeki kızları, bir hafta sıra ile alıkoyacak, bu esnada kimsenin münasebetsizlik etmemesine **komiteler (Düşmanlar)** tarafından tertip olunacak devriyeler dikkat edecekti.” (30/102)
- “**Bu efendi**, yemekten sonra kahvelerimizi içerken ismimi sordu. Söyledikten sonra babamın kim olduğunu sordu. Onu da söyleyince, tuhaf bir hareketle elini ağzıma uzattı: **-Dayınızın** elini öpünüz! Dedi.” (35/54-57)
- “İhtiyar **yoldaşlarına (Sırmalı siyah kebelerde oturanlar)**: -Teke tek vuruşmaya gidiyor, dedi.” (37/207-208)
- “**Jandarmalar**, elleri arkasına bağlanmış zayıf, cılız, ürkek bir adamı dışarı çıkardılar.” (38/4)
- “-Nereye gidiyoruz be **ağam**? diye sordu.” (38/7)
- “-Deminden **imam efendi** sana ne dedi?” (38/10)
- “-Öyleyse çok iyi ettin! cevabını veren jandarma, **mahkûmu** arabanın içine tıktı.” (38/15)
- “-Yapmazsın **hâkim efendi**.” (38/134)
- “**Hâkim**, şaşkın şaşkın yüzüne bakarken, mahkûm susmuyor: "Namus, bre namus!... Yaptırmazsan ahrette iki elim yakanda kalsın!" diye jandarmaların kolları arasında çırpınıyordu.” (38/149)
- “"Artık **horozlara** da inanmamalı" dedi, "ne olacak? Bir tanesine kırk tavuk veriyorlar. **Zavallıların** sınırları bozuluyor.” (47/57-58)
- “Müşteriler, berberler, ben, arkadaşım, küçük çırak, gişedeki **narın kızcağız (Rum Kızı)**, uzun endam aynasına akseden hayallerimiz, hep birden kapıya baktık.” (50/44)
- “Hatta geçen gün çeşme dönüşünde köyün imamına, **Kurt Hoca'ya** rast gelmişti. Kuru elini öperken bu hiç hoşlanmadığı **huysuz ihtiyar** ona: -Kız Ayşe, anana söyle.” (63/27-29)
- “**İhtiyar Arap** açtı: -Sütannem yok mu? Diye sordum. -Komşuda... Buyrun... -Haydi, **Karanfil Dadı**, git koş, benim geldiğimi söyle.” (94/64-68)

6.1.2.3.Hikâyelerdeki Cümcelere Yönelik Göndergenin Yinelenmesiyle Yapılan Artgönderim

Ömer Seyfettin'in hikâyelerin baktığımızda artgönderimler sadece kelimelere değil aynı zamanda söz öbeklerine cümlelere de yapıldığını görmekteyiz. Örneklere bakacak olursak:

- “-**Ve paraların da henüz alınmadığını, bir hafta sonra elimize geçeceğini anlatır ve kandırırım. Yarın akşam bizi burada bulamazlar. . .**" Magda meyus ve perişan, "Ah inanmazlar, sana bir fenalık yaparlar" dedi. Boris tekrar temin etti. Mutlaka kandıracağını, **böyle hareketten** başka çare olmadığını, Baba İstoyan giderse işte asıl fenalık o vakit olacağını uzun uzadıya anlattı.” (1/338-342)
- “Kapıda çobanı, suratı **yoğurt içinde görünce** şaşırıldı, sordu: – Ulan, bu **ne hâl?**” (2/112-113)
- “-Ama Eflaklılar bu hâkime boyun eğmemiş, **Zips Kontu Zapolya'dan imdat istemişlerdi. İşte bu tehlikeli ittifaktan** ürken Mehmet Bey çarçabuk onların haklarını, imtiyazlarını, istiklallerini vermişti.” (3/30-31)
- “-**Bize müsaade edin. Silahlarımızla dışarı çıkalım. Atlarımızı, cephaneliğimizi, erzakımızı size** bırakacağız. Aşağıya, memleketimize doğru çekilip gideceğiz. Şövalyeler, **bu teklifi** kısa bir müzakereden sonra kabul ettiler.” (4/238-243)
- “**Siz de toplarınızı içeri alın. Yalnız şu karşıdaki tepelere varıncaya kadar kaleden dışarı çıkmayacağınıza söz veriniz. Bu teklifin** müzakeresi de epeyce sürdü.” (4/266-269)
- “-**Kalede bir gürültüdür gidiyordu. Dar kapının önünde, zırlı oklar, çatal kurşunlarla yaralananlar acı acı iniyorlardı. Siperlerde koşuyorlar, topları yerlerinden oynatıyorlar, eğilip asabî, korkunç nazarlarla aşağıya, deminden Vire ile bıraktıkları müthiş mağluplarına bakıyorlardı. Bir saat sürmedi; kalede akıl, muhakeme, şaşkınlığa galebe çalar gibi oldu. Sarnıçla kuyunun simsiyah suyunu, cephanelikteki açılan çuvalların kömür tozlarıyla dolu olduğunu gören şövalyeler vaziyetlerinin vehâmetini takdir ettiler. Su yoktu. Barut yoktu. Kalenin dar kapısından çıkmak imkânı yoktu. Öyle korkunç bir künde gelmişlerdi ki...**” (4/331-339)

- “**Bir ay içinde bu istediklerim kaleye gelmezse, rehin tuttuğum elli kişiyi keseceğim.** Prens Petonleç, daha beter sarardı, dudaklarını ısırdı. **Bu şart,** felaketin en müthiş tarafıydı.” (4/398-400)
- “**Hele seyf-i mücellâsını beline dolayan sırmalı kayışın hâsıl ettiği buruşukluklarla, bir insandan ziyade, bostan korkuluğuna benziyordu. O, bu halden** bîhaber, yalnız öne doğru birkaç derece meyleden vücudunu doğrultmaya gayret ederek arada sırada boyalı bıyıklarına çeki düzen vererek, mehabet-i askeriyesine yakışan bir gururla tren yoluna doğru ilerliyordu.” (5/85-86)
- “-Fakat günün birinde vesika şekerini tevzi ederken köyün sayılı sulularından, hatta azıllılarından Takunyalı Fitnat namında bir kadın, ona bir bayrak açtı, bütün mahalleyi bir anda başına topladı. Fitnat'ın bir eli belinde, diğeriyle birtakım işaretler yaparak: -Seni istiskalar paşası, seni... Aç gözünü, yoksa açarlar gözünü... **Sen hükümet kapısında yetim hakkı yemeye alışmışsın. Galiba şimdi de mahalle bakkallığını mı yiyim yeri yaptın? Hiçbir şeycik demem. Benim gibi ağızsız, dul kadınların, saçı bitmedik yetimlerin beş, on dirhem şekeri sana kan olsun, irin olsun...** Yüzünü halka doğru dönerek devam etti: -A dostla...rr, **buna** hangi can dayanır?” (5/17-26)
- “**Bizden ufaladığını bari hayırlı bir işte kullansa canım yanmaz... Bu kaparozlar, sokak sokak fink atan kokona kızlarının tango çarşaflarına, havaleli iskarpinlerine gidiyor... Hele dur sen, benim kafam kızmasın, yoksa... İnşallah o kokorozlar nasibimden geçmesin, eğer onları tükürüklere boğmazsam, bana da Fitnat demesinler... Câbir Paşa, bu vakadan sonra mahalle bakkallığına tövbekâr oldu.**” (5/27-31)
- “Ben ve mülazım, **donmuş kalmıştık. Öyle** duruyorduk.” (7/266-268)
- “**Vakit halıların uçları yıpranmaz. İstenildiği vakit kolayca çıkarılır, yine yerlerine takılır!** Bulduğum bu fikrin karşısında bütün Amerika ahalisini düşündüm. Hepsi bana minnettar kalacaktı. Çünkü işte **bunu** yapmak kimsenin aklına gelmiyordu.” (8/354-358)
- “-“**Halkın dediği! Hakkın dediği!**” -...Bodur kazasker, **bu sözden** bir şey anlamadı.” (12/104-107)
- “**Lakırdı söylerken sesi titriyor. Bu hal** kalbinin iyiliğine, yani ruhunun hafifliğine delâlet eder.” (17/14-15)

- **“Yaralılar arabaların üstünde, yerlerde, karların ve çamurların içinde kıvranarak, inleyerek can veriyorlar. Bu hal, sefaletin şüphesiz son derecesidir.2 (17/330-331)**
- **“-Cezve-i Rahman ne demek? Dedi. -Öyle şey olmaz!” (19/34-36)**
- **“Gayet tatlı bir ruhiyat bahsi açtım. Böyle şeylere çok meraklıydı.” (19/200-201)**
- **“Şah İsmail, bu zavallıları ateşte kızartıp kebab ettirdi. Etlerini kuzu gibi yedi. Böyle bir vahşet şarkta yeni duyuluyordu.” (20/52-54)**
- **“İhtiyar topçu gelince, ona da hemen "haber topları" nı atmasını söyledi. Bu bir âdetti.” (21/104-105)**
- **“Ovada, Grişgal'e gelen yollardan bir toz dumandır kalkıyordu. Nice bin atlı imdada koşuyor sanılırdı. Düşman, bu hâli görünce şaşırıldı.” (21/220-222)**
- **“Kuru Kadı, gittikçe öyle serseri, öyle perişan, öyle berbat oldu ki... Kendisini o kadar seven Vali Ahmed Bey bile, Budin'den gelince, onun hallerine dayanamadı.” (21/386-387)**
- **“Tarih en can sıkıcı, en faydasız, mürteciâne bir meşgaledir, köhneliktir. Ben de dört sene evvel tamamıyla böyle düşünüyordum.” (22/15-16)**
- **“Benimle gayri meşru bir temasta bulunuyor, beni -Fransızca manasıyla-öpüyor gibi görünecekti. Bu hali size bir cürmümeşhut gibi gösterecek, hodbininizi insafsızca yaralayacaktık.” (22/700-701)**
- **“Esirlikten kurtulan Hıristiyan milletlerin kurtarıcılarını taklit ederler. Cezayir'dekiler, Fas'takiler, Tunus'takiler, Sudan'dakiler, hatta Mısır'dakiler de öyle... Başka yerlerdeki de öyle... Kendi içlerinden, kendi kavimlerin-den kurtarıcı hâdiler yetişecek.” (24/140-143)**
- **“İri, siyah gözleri birdenbire bulutlandı. Öyle durdu.” (28/223-224)**
- **“O vakit hissiyat sahnesinde yalnız hayvanî bir galebe hırsı, bir kazanç hissi fadiyette kalıyordu. Bu hal, yalnız harp meydanında değil; iktisat, ahlak, muâşeret (olumlu ilişkiler) meydanında da aynı idi.” (29/92-93)**
- **“Bir saatten beri ikisi de susuyor, öyle duruyorlardı.” (31/12)**
- **“Evvela isminizi, yaşınızı, evli misiniz, bekâr mısınız gibi içinizi, dışınızı soran bir arkadaş, bir hafta sonra en teklifsiz muhiblerinizin sorama-**

- yacağı şeyleri sorar. Ben, **bu hali** bildiğim için, telgraf muhaberelelerinde kısa cevaplar veriyor, onların gevezeliklerini soğuk bir ciddiyet içinde boğuyordum.” (35/169-170)
- “**Uyanınca, onu karşımda, gözlerini bana dikmiş, gördüm.** Artık bu, her gün **böyle** idi.” (35/185-186)
 - “**Niçin onun vücudu devlete muzırdı? Böyle** bir itham, canını devlet uğruna nezretmiş bir insan için ne acı bir tahkir ne acı bir küfürdü...” (36/340-341)
 - “**El gibi kullandığın bu ayaklarından bir tanesini şimdi kalbinin üzerine koy, öyle hükmet.**” (54/140)
 - “**Birbirlerine bakıştılar. Öyle** kaldılar.” (59/305-306)
 - “Hırkamı çıkardılar, kollarımı sıvadılar, **abdest leğeninin yanına çömeldim.** Anneciğim: **-Öyle** yorulursun. Diye küçük bir iskemleyi altına koydu, ona oturdum.” (77/38-40)
 - “**O, iftitahtekbirini ellerini omuzlarına kaldırarak kadın gibi yaparken, ben de gayr-i ihtiyarî onu taklit etmişim.** Sünneti bitirdikten sonra, bana, gözlerinin nûşin ve nafiz bir tebessümü ile gülerek: -Yavrum, demişti, sen kadın mısın? Kadınlar **öyle** başlar, sen erkeksin, ellerini kulaklarına götüreceksin.” (77/60-63)
 - “**Üçüncü derecede veremden yatağa düşmüş bir zavallıya teselli ve cesaret vermek zahmetine girilmeden nasıl mahzun, mütevekkil bakılırsa bir an bana öyle, acır gibi baktı.**” (81/65)
 - “**Gayeleri tombul, beyazca, sessiz, mıymıntı, budala, cahil, ıslanmış tavuğa benzeyen kızlardır. Böyle** bir kıza rasgeldiler mi, "Ah işte bir melek!" diye haykırırlar; başlarlar oğullarına, kardeşlerine mübalâğalandırarak anlatmaya.” (81/176-177)
 - “On beş, yirmi sene evvel ordunun manzarası ne latifti! Taburlarda mektepli zabitler tek tük bulunurdu. Ekseriyet okuyup yazmak bilmeyen alaylılardaydı. **İntizamın, zabt u raptın mükemmel olmasına mukabil azgın bir cahillik kışlaya karanlık kanatlarını germiştir.** Ben **öyle** bir zamanda orduya karıştım.” (83/1-5)
 - “Üçüncü gün sabahı Camsap geldi. **Beni yatakta uzanmış görünce,** "Ne oldu sana, bu **ne hal?**" dedi.” (84/187-188)

- **“Penceredeki donuk sonbahar seması içinde -mesnedinden düşüp yıkık bir ciciara dayanmış meyus bir heykelin gölgesi gibi duran- Ahter, görmemek için gözlerini kapadı. Tekrar öyle "temayül, hürmet, takdir" gibi umumi hislerden doğup birdenbire ölebilen fani bir aşk değil; birdenbire doğan, birdenbire yakan, birdenbire bütün hayata hükmeden ilahi bir aşk düşünmek istedi.”** (85/215-216)
- **“-Milliyetperver misiniz? ... Birdenbire cevap veremedim. Böyle bir suale ömrümde ilk defa maruz kalıyordum.”** (89/211-214)
- **“Ömründe ilk defa olarak zahitlerin mabuduna yalvarmağa başladı: -Allah'ım, bana merhamet et, dedi, açım, ihtiyarım! Karşıma çıkardığın bu yokuşu çıkamayacağım. Bana bir «binecek şey» gönder. Yalnız şu yokuşu aşayım. Öbür taraf için seni taciz etmem. Sonra, sürüklenerek, kurumuş çeşmenin başında çınarların gölgesine gitti: At istemem, araba istemem. Binecek kötü bir şey... Bir topal eşek olsun Allah'ım, merhamet, merhamet... Diye inledi. Böyle inlerken, ansızın aczinden, Allah'a karşı yaptığı arsızlıktan utandı.”** (113/92-102)
- **“Enine boyuna belki birer metre büyümüş, genişlemişti. -Aman, nedir bu hal, sana ne olmuş? Diye ağzım açık kalınca:”** (120/235-236)

6.1.3. Çok Bağımlı Artgönderim Tespitleri

Çok bağımlı artgönderim, aynı sözcüğün söylemin farklı yerlerinde tekrarlanmasına denir. Ömer Seyfettin'in hikâyelerine baktığımızda çok bağımlı artgönderimlerine sıkça rastlanılmaktadır. Yazarın çok bağımlı artgönderimlerinin kullanılmasıdaki amaç bu yöntemle okuyucuya vermek istediğini vurgular ve metni daha akıcı hâle getirir. Ömer Seyfettin'in hikâyelerinde adil kullanımı ile yapılan çok bağımlı artgönderimlerin yanında farklı kavramlara yönelik çok bağımlı artgönderimler de mevcuttur.

Ömer Seyfettin'in incelenen hikâyelerinde çok bağımlı artgönderim kelimeler 477 tane olup kullanılan kelimeler ve cümlelere göre oranlar Tablo 4'te belirtilmiştir.

KONU	KELİMENİN KULANIM SAYISI	TOPLAM KELİME SAYISI	TOPLAM KELİMEYE GÖRE ORAN	TOPLAM CÜMLE SAYISI	TOPLAM CÜMLEYE GÖRE ORAN
Adıl kullanımı ile yapılan çok bağımlı artgönderimler	352	226.782	0,16	28.889	1,22
Farklı kavramlara yönelik çok bağımlı artgönderimsel	125	226.782	0,06	28.889	0,43
Toplam	477	226.782	0,21	28.889	1,65

Tablo 4-Çok Bağımlı Artgönderim Kullanım Oranı.

6.1.3.1.Adıl Kullanımı İle Yapılan Çok Bağımlı Artgönderimler

Hikâyelerdeki adıl kullanımı ile yapılan çok bağımlı artgönderimlerin örneklerine bakacak olursak bu artgönderimler şahıs adılı, dönüşlülük adılı, işaret adılı ve belgisiz adılı kullanarak yapılmıştır.

Şahıs adılı kullanımı ile yapılan çok bağımlı artgönderimler:

- “**Ben** muhteriyim, **ben** muhteriyim, **ben** dâhiyim, **ben** dâhiyim.” (8/288)
- “Sofrada yemeğimi yerken dimağım, **benim** vücudumun haricinde, **benim** irademim haricinde, **benim** ruhumun haricinde yabancı bir makine imiş gibi işliyor, düşünüyor, planlar kuruyordu.” (86/132)
- “**Sana** yalvarıyorum, mutlaka bana «bir binecek şey» göndereceksin, üzerine eserini yükleteceğim. Göndermezsen... **Senin** ağır, **senin** sefil eserini taşımayacağım. Burada yıkılıp yatacağım. **Sana** inat, açlıktan, susuzluktan, sıcaktan öleceğim. **Sen** görücü, bilici, işiticisin.” (113/106-111)
- “Düşman ordusunda **onun** kadar kuvvetli, **onun** kadar mehîb, **onun** kadar iri bir muharip yoktu.” (37/250)
- “Sabah namazından beş saat evvel şehirden iki saat ötedeki mandırasından o gün satılacak koyunları **ona** (**Koca Ali**) getirtiyor, **ona** (**Koca Ali**) kestiriyor, **ona** (**Koca Ali**) yüzdürüyor, **ona** (**Koca Ali**) parçalatıyor, **ona** (**Koca Ali**) sattırıyor. ... Odununu bile ormandan **ona** (**Koca Ali**) kestiriyor, suyunu **ona** (**Koca Ali**) taşıyor, her işi, her işini **ona** (**Koca Ali**) gördürüyordu.” (56/297-302)
- “Hatta evinin bahçesindeki lağım kuyusunu bile **ona** (**Koca Ali**) ayıklattı.” (56/303)
- “-Burada ikiniz de **bizim** için çalışacağınız yerde babanıza mallarını sattırıp kaçmak istediniz. Sizin için milletin verdiği parayı çalmak arzu ettiniz. İşte **biz**

buna müsaade etmiyoruz. Elinizden paraları alacağız. Buradan bir yere gide-
meyeceksiniz. **Bizim** için çalışacaksınız.” (1/513-518)

- “Gözlerim kararıyor, kulaklarım uğulduyordu. **Bizim** olacak, **bizim** olacak, İstanbul **bizim** olacak.” (60/540-541)
- “Eğer **siz** eziyet edip parayı vermeye idiniz, **sizden** yine zorla alacak ve müca-
zat olmak üzere ikinizi bir araya bağlayacak, bu bomba ile atacaktık. Lakin **siz**
akıllılık ettiniz. Bize zahmet vermediniz. Mücazata hacet kalmadı. Şimdi **sen-**
den bir ricam var, bu bombayı bana saklayacaksın.” (1/682-686)
- “Henüz akilü'l-fevakih olan insanların yanına geldi. **Onlara** dost, **onlara** refik,
onlara esir oldu.” (126/161-162)

Dönüşlülük adlı kullanımı ile yapılan çok bağımlı artgönderimler:

- “Bütün Türk zabitleri gibi **kendi** malumatına ve mantığına, **kendi** itminanları-
na pek büyük bir ehemmiyet veriyor, münakaşa için fırsat arıyordu.” (7/69)
- “Ben vazgeçmesini, **kendi** fikirlerini kabul ettiğimi, **kendisiyle** bir fikirde ol-
duğumu, deminki sözlerimin şakadan başka bir şey olmadığını söyledikçe o ısr-
rar etti.” (7/233)
- “**“Kendim** ekerim, **kendim** biçerim, **kendim** yerim, ne kadar pahalı olsa yine
kâr!” diyordu.” (29/121)

İşaret adlı kullanımı ile yapılan çok bağımlı artgönderimler:

- Dünyada **bunlar (tavuklar)** kadar sevimli, **bunlar (tavuklar)** kadar kendi
hallerinde, **bunlar (tavuklar)** kadar saf, **bunlar (tavuklar)** kadar masum bir
mahlûk var mıdır? (52/34)

Belgisiz adlı kullanımı ile yapılan çok bağımlı artgönderimler:

- “**Kimi** Çin, **kimi** Hind, **kimi** Sind, **kimi** Viyana, **kimi** Roma diyordu.”
(12/173)
- “**Biri** Kızıl Arslan'ın, **biri** Pehlivanoğlu Özbek'in, **biri** de Harzemşah Döğüş'ün
ordusunda idi.” (13/18)
- “Kolayımı bulup "serseridir! " diye dışarıya sürülmekten kurtulanların **kimi**
kahve, **kimi** kuşçu dükkânı açmış, **kimi** koleje yazılmış, **kimi** uşak olmuş, **ki-**
mi gazete müvezziliğine başlamıştı.” (51/12)

- “**Kimi** kaşa göze, **kimi** cilde, **kimi** ellere ayaklara, **kimi** şişmanlığa, **kimi** boya, **kimi** kalçaya bakar.” (54/28)
- “Bu zavallı güzel Türk kızlarını görücü hanımlar beğenmez. "A, kardeş çok güzel ama şeytan gibi çokbilmiş... Biz oğlumuzu ecinni değil kız almak isteriz." derler. **Kimine** alafranga, **kimine** sıska, **kimine** şirret gibi kusurlar bulurlar.” (81/172-175)

6.1.3.2.Farklı Kavramlara Yönelik Çok Bağımlı Artgönderimler

Ömer Seyfettin’in hikâyelerinde, çok bağımlı artgönderim en fazla adıyla yapılmıştır. Fakat yer yer diğer sözcüklerinde tekrarlandığını görmekteyiz. Ömer Seyfettin hikâyelerinde bu tekrarları kullanarak olayların akışını daha etkili kılmaya çalışmıştır. Tekrarladığı sözcükleri farklı görevlerde kullanıldığını görmekteyiz. Aynı sözcüğün metnin farklı yerlerinde, çeşitli ekler olarak kullanılması bu gönderim türüdür. Bu gönderim türü adlarla yapılabildiği gibi farklı sözcüklerle de yapılmıştır.

Aynı gönderge söylemin farklı yerlerinde tekrarlanır. Sadece göndergelerin başındaki tanımlıklar değişir. Aynı zamanda aynı sözcüğün metnin farklı yerlerinde, çeşitli ekler olarak kullanılması da bu gönderim türü içerisinde değerlendirilir. Ömer Seyfettin’in hikâyelerinde farklı kavramlara yönelik çok bağımlı artgönderimlere rastlanılmaktadır.

- “-Hücum başlayacak, beyim, emret, **topları** dolduralım! -Hayır, **toplara** lüzum yok. -Onlar **toplarını** kurdular.” (4/112-114)
- “Barutsuz, susuz, bir **kale** ne işe yarardı? Bu **kaleyi** alıp içine girmek zaten tuzağa düşmek demektir. İşte buna kendileri bir misaldi! Şövalyeler, Barhan Bey'e şartlarını sordular. Onun şartları gayet makul, gayet basitti. **Kalede** kapalı kalanlar tüfek, ok, kılıç, kama, meç, topuz, kalkan, piştov gibi ne kadar silahları varsa hepsini bedenlerden aşağı atacaklardı. Barhan bey bunları sayıp topladıktan sonra **kalenin** içinde herkesin silahsız kaldığına emniyet getirirse bir "şart" ile canlarını bağışlayacaktı.” (4/348-354)
- “Aaa, **nasıl olur?** -**Nasıl olacak**, bayağı! -Kocamdan izin almadan... -Haydi, deliliği bırak, gel bir gece bizde kal. Ye, iç sonra bak bir daha buraya dönebilir

- misin? -A, aaa... -Haydi, haydi diyorum. Naciye'nin evden çıkıp izinsiz bir yere gitmeyi aklı almıyordu. Vâkıâ, kocası bu gece gelmeyecekti. Fakat **nasıl olurdu?**" (5/211-220)
- “Ona büyük bir **iyilik etmişsiniz**. Kadının dünyada kimseye **iyilik edebileceğine** ihtimal vermeyen eşraf, baştan aşağı kulak kesildi. Kadı İbrahim Efendi de tanımadığı bir adama nasıl **iyilik ettiğini** merak etti. -Ne **iyilik etmişim?** – Koyunlarını kurtarmışsınız efendim. -Ne vakit? -Dün gece. Kadı, yürüğe "Deli olmasın?" diye dikkatli dikkatli baktı. Dün gece evinden dışarı çıkmamıştı. Yalanını tutmak için sordu: -Nerede? -Rüyasında efendim. Eşraf, gülmekten katılıyordu. Kadı, haysiyetinin incindiğini duydu. Suratını daha beter astı. Fakat "**iyilik etmek**", ret olunacak bir şey değildi." (6/62-78)
- “Sonra kocaman bir **kurt** peyda olmuş. Koyunları parçalayacakmış, o vakit siz gelmişsiniz işte... Kocaman, azgın, dehşetli bir yaban domuzu olmuştunuz. Bu **kurda** saldırmışsınız. **Kurt** kaçmış... Siz kovalamışsınız. Sonra... Tutunca **kurdun** karnını azı dişlerinizle yarmışsınız. (6/99-106)
- “İşte bizim **feslerin** tesiri! Ben bilirim. Anladınız ya, niçin **fesleri** size çıkartmadım. Avrupa'da kadınlar **fese** bayılırlar.” (8/154-157)
- “Avukata yirmi **fabrika** birden müracaat etti. Uzatmayayım. Nihayet bir **fabrikaya** ihtiramı işletmek hakkını verdim. İlk elde bir milyon alıyor ve **fabrikasının** ihtiramdan istihsal edeceği kazanca da ortak oluyordum.” (3/381-384)
- “Aaa, **nasıl olur?** -**Nasıl olacak**, bayağı! –Kocamdan izin almadan... -Haydi, deliliği bırak, gel bir gece bizde kal. Ye, iç sonra bak bir daha buraya dönebilir misin? -A, aaa... -Haydi, haydi diyorum. Naciye'nin evden çıkıp izinsiz bir yere gitmeyi aklı almıyordu. Vâkıâ, kocası bu gece gelmeyecekti. Fakat **nasıl olurdu?**" (5/211-220)
- “Evet, musluğu **koparıırken** gözümle görmüştüm. Akşam azadında dayağı yiyen çocuğu tuttum: -Niçin beni yalancı çıkardın? Dedim. Musluğu sen **koparmamıştın**... -Ben **koparmıştım**. -Hayır, sen **koparmamıştın**. Öbür çocuğun **kopardığını** ben gözümle gördüm.” (10/66-73)
- “**Baban**, senin asıl **baban** değildir... Gözlerimi açtım. Ve şaşırdım. Zayıf kolunu tutarak: -Benim **babam** değil mi? Öyleyse **babam** kim?” (14/284-289)

- “Eğer sağ ise söyle ki, son nefesinde **onu** hatırlayarak, **onun** adını söyleyerek, **onunla** geçirdiğimiz güzel ve tatlı saatleri düşünerek öldüm.” (14/352)
- “İnsanlar ihtiyarladıkça, **ölüme** yaklaştıkça pek tabii bir değişim olayından başka bir şey olmayan **ölümü** sevmezler, vukuuyla mutlaka diğer bir hayatı başlatan **ölümden** çekinirlerdi.” (30/120)
- “**“Kocaya var!”** dedi. “Beni senin gibi giydirecek **kocayı** nerede bulayım? ” **“Kocan** giydirmez. Sen kendin giyiniyorsun. . . ” “Nasıl? ” “Benim gibi. . . ” “Sana esvaplarını **kocan** yapmıyor mu?””(49/52-58)
- “-Söylemem **darılırsın**... Dedi. -Söyle oğlum derdini bana, ne **darılacağım?** – Vallahi **darılırsın**. -**Darılmam** diyorum. Çoban derdini söylemiyor, daha ziyâde heyecana gelerek avazı çıktığı kadar ağlıyordu. Köse Vezir, biraz düşündü. Başkasını ağlatan bir sebebe kendisi nasıl **darılabilirdi?** Merak etti. Tekrar: -Söyle oğlum. Senin derdinden bana ne? -**Darılırsın** baba. - **Darılmam**, söyle...” (67/122-135)
- “Hâlâ aşk dalgası geçmene bakılırsa hayatı anlamamış, açık ve bariz **hakikatin** farkına varmamışsın. Mademki **hakikate** bu kadar yabancı kalmışsın, mesut değilsin ve ölünceye kadar mesut olamayacaksın. -Hangi **hakikat?** diye gü-lümsedim. -Hangi **hakikat** mi dedin? İçtimaî **hakikat**... Eğer sen bu **hakikati** sezebilseydin asla aşkla uğraşmayacaktın.” (81/73-78)
- “Topal, o bütün kara çete teşkilatı, o bir ejderha gibi memlekete sarılmış! Ka-nımızı, iliğimizi, kemiğimizi emiyor. Evet, **öldürmeliyim**. Onlardan bir tanesi-ni **öldürmek**, siperde bin düşman neferini **öldürmekten** çok, hem pek çok ha-yırlı... 19 Mart... -Onları **öldüremedim**. Onları, ancak yaşarsa, millet **öldüre-cek!** Hepsini ipe çekecek! Onları **öldürmek** bir kişinin harcı değil! Hainler ye-di başlı, dokuz canlı bir ejderha kuvvetinde! Korkunç bir teşkilat! Fakat ken-dimi **öldürdüm!** Yani muhtekir beni! Nem var, nem yok hepsini sattım. Bütün milletimi açlıktan **öldürerek** soyduğum paraları aşhanelere, fikaraperver cemi-yetlerine dağıttım.” (91/334-348)
- “Mektepten çıktıktan sonra **okumaya** başlamış, **okudukça** ümidini kaybetmiş, **okuyup** düşündükçe intihan kurmuştu; ama (kuvvetli tahsilin neticesi olan) ilm-i fikri ona hâkimdi.” (99/17)

6.1.4. Belirteçle Yapılan Artgönderim Tespitleri

Bir anlatı metninde konuşma ortamına göre yer ve zaman belirleyicileri de artgönderim ve öngönderim olarak kullanılabilir. Ömer Seyfettin'in hikâyelerinde belirteçlerle yapılan artgönderimlere sıkça rastlanmaktadır. Ömer Seyfettin hikâyelerinde belirteçle yapılan artgönderimler daha çok yer belirleyicileri kullanılarak yapılmıştır.

Ömer Seyfettin'in ele alınan hikâyelerinde Belirteçle yapılan artgönderim kelimeler 420 tane olup kullanılan kelimeler ve cümlelere göre oranlar Tablo 5'te belirtilmiştir.

KONU	KELİMENİN KULANIM SAYISI	TOPLAM KELİME SAYISI	TOPLAM KELİMEYE GÖRE ORAN	TOPLAM CÜMLE SAYISI	TOPLAM CÜMLEYE GÖRE ORAN
Belirteçle yapılan artgönderim tespitleri	420	226.782	0,19	28.889	1,45
Toplam	420	226.782	0,19	28.889	1,45

Tablo 5-Belirteçle Yapılan Artgönderim Kullanım Oranları.

- “Köyünde, **Sofya'dan** gelen muallimden okuduktan sonra, genç papazın delaliyetiyle kendisi de Sofya'ya gitmiş, **orada** tahsilini bitirmişti.” (1/19)
- -Ah bu kanlı **Makedonya...** Tam **buradan** çıkacağımız gün söyleyecektim. (1/113)
- “Yarın **Amerika'ya** gideceğiz, **orada** çalışacağız. Küçük, rahat, asude bir evimiz olacak. Ne komite ne eşkıya ne vahşet ne cinayet! Yalnız çalışacağız. Gider gitmez çocuğumuz **orada** doğacak. Zavallı babam geçirdiği yetmiş senelik azabın mükâfatını **orada** görecek.” (1/162-167)
- “-**Burada (evde)** otur, bekle, yarım saat sevgilim, cesur ol.” (1/354)
- “-Daha erzak bitmeden **Adelsberg, Riskinç, yahut Breg kasabalarına** bir akın yapılmasını teklif ediyordu: "Grobing" çok zengindir. Ah, **orasını** vurabilsek...” (4/16-18)

- “Müdafaadan başka çare yoktu. Zira **kalenin** medhali pek dardı. Huruç hareketi imkânsızdı. Hafif bir yaylım ateşi bile **buradan** kimseyi çıkartmazdı.” (4/97-99)
- “-**Kalenin üstüne** çıkınca Mahmud Ağa'ya döndü: -Zâbitleri, bölükbaşları, çavuşları çağır. **Buraya** gelsinler, kendileriyle konuşalım.” (4/149-151)
- “**Razlık'a** gidecektim. Demek bu geceki milli şenliği **orada** görecektim.” (7/31-32)
- “**Bir sel yarıntısının içinde** yürüdüm. İrili ufaklı taşlar ayaklarımı acıtıyor, atların yürümesine mâni oluyordu. **Buralarda** hiç yol yoktur.” (7/41-43)
- “Hâlâ yarın başında, uzakta kırmızı bayrakları görünen **Bulgar köyünün** karşısında duruyorduk. Birden elimden tuttu: -İster misiniz, **oraya** kadar gidelim, dedi, doğruluğuna inanamadığımız Osmanlılığın nasıl kavi ve halis olduğunu kendi gözlerinizle göreceksiniz.” (7/219-221)
- “Vâkıâ **köy** ancak bin metre kadar vardı. Lâkin aradaki dere pek sarptı. **Oraya** varmak için en aşağı bir saat lazımdı.” (7/226-228)
- “İşte bu kadın, kumar, içki, rahat, zevk, eğlence cennetinde iki günden ziyade yaşayamıyordum. Her sene iki ay **burada (monaco)** yaşayabilmek...” (8/104-105)
- “Geçen sene **burada (Monaco)** geçirdikleri günleri hatırlıyorlardı.” (8/135)
- “**Büyük bir tiyatroya** girdik. **Burası** tenhaydı.” (8/211-212)
- “Ben **Kayseri'** de doğdum. **Oranın** rüştiyesinden başka mektepte okumadım.” (8/303)
- “Ama dedi, **bizim apartmanda** bugün büyük temizlik yapıyoruz. Gidip afal afal sokaklarda gezeceğine hizmetçilere yardım edeceksin **burada.**” (8/322-323)
- “Gözümü açtığım zaman kendimi -koltuklamı, karga tulumba mı- nasıl geldiğimi bilmediğim bir yatakta buldum. Hemen kalktım. Zaten esvaplarım üzerimde, potinlerim ayağымda hatta fesim başымda idi. Deli gibi otele koştum. Bir dakika durmadan, beni **buraya (Monaco)** getiren Bacanak Bey er-Rıza'ya bile veda etmeden, bavulum elimde, geniş peronun mermer basamaklarını dörder dörder atlayarak indim.” (8/407-411)

- “**Bu yer odasının** kopuk, perişan kaplamalarına baktı. Kırık camlara gazete kâğıtları yapıştırılmıştı. -Ayol **burada** ne arıyorsun? -Hiç. -Ne demek hiç? - Evimiz işte! -Eviniz mi? -Evet. Uzun boylu kadının yanındaki de şaşırmişti. Birbirlerine bakiştılar. Bir şaka işitmiş gibi gülümsediler. Uzun boylu, cumbadakine, -Yalancı seni! Aç bakayım kapıyı!... Ben senin **burada** ne aradığını anlarım, dedi.” (9/35-49)
- “Sabire, gözlerini etrafa bir gezdirdi. Sıvaları dökülmüş bölmeler, kaplamasız tavan, **buraya (Naciyen'nin evi)** ahırdan bozma, sefil bir kümes manzarası vermişti.” (9/62-63)
- “Cumba ile perdesiz pencerenin **önündeki tahtadan sedirin üstüne ince, eski bir yol keçesi** örtülmüştü. Naciye, "Buyurun! Temizdir!" diye **burasını** gösterdi.” (9/114-115)
- “-Ben seni **burada (Naciyen'nin evi)** bırakmam vallahi Naciye!” (9/206)
- “Ye, iç sonra bak bir daha **buraya (Naciyen'nin evi)** dönebilir misin?” (9/215)
- “Araba nihayet bir **meydanlıkta** durdu. **Burası** yüksek bir yerdi.” (9/404-405)
- “**Karanlık denize** baktı, baktı, baktı. Evet, **buraya** kendini atmaktan başka çare yoktu. Cennete gitse, sefalet yine onun yakasını bırakmayacaktı. Fakat atılacak kuvveti kendinde bulamadı. **Oraya** yıkıldı.” (9/706-710)
- “Baktırmak için Mıstık'ı **Bandırma'ya** götürdüler. **Oradan** İstanbul'a göndereceklerdi.” (10/234-235)
- “Bu **kaleyi** biz yapmadık. Vaktiyle düşmandan Vire ile aldık. Düşman, galiba **burasını** yalnız müdafaa için yapmış, çünkü hem kapısı çok dar hem de bir meydana doğru açılmıyor.” (4/172-174)
- “O vakit **bu şehir**, fasılalı fakat mütarekesiz din muharebeleri yüzünden âdeta bir Türk ordugâhına dönmüştü. Sıkışan halifelerin, ürkmüş emîrlerin seyrek saflarını doldurmak için Turan'dan taşan "bahadırlar tufanı" sanki **burada** birikmiş, karar kılmıştı.” (13/11-12)
- “Ramazanda, ordusu ile Şam'dan çıkan Selahaddin, birkaç hafta sonra **Safad'la Kevkeb'i** de aman vererek aldı. **Oranın** ahalisini de Sur'a gönderdi.” (13/108-109)
- “**Ah Mısır!** Bazı Türkler **oraya** eğlenmeye, hava değişimine giderler!” (14/1-2)

- “Nihayet hukuk tahsili için **Paris'e** gittim. **Orada** kimse bana Türk diyemedi.” (14/190-191)
- “Mösyö Dubois, **memleketine** gidiyordu. **Orada** babası ölmüş, bütün ailesi, evi, küçük çiftliği kendisine kalmıştı.” (14/317-318)
- “**Paris'in civarında bir köy...** Hatta geçen sene **oraya** gezmeye gitmişim.” (14/367-368)
- “**Ordugâhtayım. Burası** Köprülü'nün iki saat ötesinde bir vadi.” (17/22-23)
- “Yarın **Güzeyil'e** gideceğiz. **Burası** küçük bir köymüş.” (17/35-36)
- “Cuma günü cümbür cemaat **Bektaşî Tekkesi'ne** gittik. **Burası** eski mesut zamanlarda taptaze kalmış bir cennetin hayaline benziyordu.” (19/101-102)
- “İçimizden birisi: -**Buradan (Bervişlik Tekkesi)** kaçmaktan başka çare yok!” (19/145-146)
- “Sabah namazından sonra sarayının selamlığında, Hint kumaşından ağır perdeli küçük, loş **bir odada** kâtibinin bıraktığı kâğıtları okurken, sadrazama, Muhsin Çelebi'nin geldiğini haber verdiler. -Getirin **buraya**, dedi.” (20/100-101)
- “Bunların kızı Efser, Macar- Çerkez güzelliğini, sıhhatini vücudunda toplamış, muhteşem, inanılmaz bir afet, nurdan, şeffafiyetten, esîrden masnu, zihayat bir harika... **İngiliz mektebinde** tahsilini ikmal etmişti. Bütün **orada** tahsilini ikmal eden kızlar gibi biraz fazla ukalâ, nazariyeci, kendini beğenmişti.2 (22/72-73)
- “Arzusu üzerine **Bağlarbaşı'nda** bir köşk tutmuştuk. Yaz-kış **orada** oturuyorduk.” (22/80-81)
- “Bulgaristan'ın en sevdiğim yeri **Lajina'dır!** Geçen sene banyo bahanesiyle yine **oradaydım.**” (23/5-6)
- “İşte size söylüyorum ki, Müslümanların yaşamaya hakkı yoktur. Ve Türkler asla bir daha **buralara (Bulgaristan'a)** gelemez. Türkiye'de ağızıma alamayaçağım hakikatleri burada sizden saklamaya lüzum yoktur.” (24/51-53)
- “Taarruzi her Müslüman, **İslam olmayan memleketleri** almak, **oralarını** hep Müslüman yapmak emelini besler.” (24/110)
- “**Trenin kapısı** birdenbire açıldı ve ihtiyar hoca susuverdi. Esmer bir kondüktör, silindir şapkalı bir Ruma: -Buyurunuz... diyordu. Bu herif bize tarif oluna-

- mayacak derecede derin bir nefret ve tiksintiyle bakarak, Rumca: -Fakat **burada** Türkler var! diye durdu.” (24/160-164)
- “Onu küçükken nasıl **sinemaya** götürdüğümü, **orada** nasıl dizime başını koyarak uyduğunu hatırlattım.” (28/84)
 - “Kenarında yürüdüğü, birkaç gün evvel yağın yağmurla temizlenmiş tozsuz **şoseyi** eğilip öpeceği geldi. **Burada** her gün tek başına gezmek ne büyük bir saadet ne büyük bir nimetti!” (29/132-133)
 - “Sonra işte **Çin seferi...** **Oraya** hem Alman, hem Fransız, hem İngiliz, hem Rus bölükleri gitmişti.” (30/217-218)
 - “Süvari neferi büyük bir **kapının önünde** atını durdurdu. Hemen yere indi. Daima eli şapkasında: -**Burası** kumandan... dedi.” (30/313-316)
 - “Hayalinde ansızın masalların anlattığı **bir harem dairesi** canlandırıyor, **orada** büyük ve ipek perdeler arasından yumuşak divana uzanmış beyaz ve çıplak bir kız görüyordu.” (30/479)
 - **2Mahkemeye** havale edeceğim, **orada** bülbül gibi söylersin.” (30/536)
 - “O vilayette bir **kasabaya** gidecektim. **Orada** muhabere memuru olacaktım.” (35/15-16)
 - ““Paralarımı **Atina'da** yer, adamakıllı eğlenirim." düşüncesiyle **burada** eğlenmekten vazgeçtim.” (35/49)
 - ““**Kızılelma**"ya gidilecekti. Bu hücumlar, bu akınlar, bu muhasaralar, hep **oraya** yol açmak içindi. **Orası**, dünya üzerinde bir cennetti! Bütün dünyanın zaferi, şanı, saadeti, ganimeti **orada** idi. İhtiyar zâbit, pos bıyıklarına baktı. Biraz düşündü. Başını salladı. Kalın damarları görünen kıllı, esmer elini kaleye doğru uzattı: -**Burası** iki sene bizde kaldı.” (37/64-72)
 - “-**Manastır!** **Orada** bir kadın bedbaht oldu mu, kilisenin ağuşunda ezeli bir teselli bulur.” (42/88-89)
 - “Sacanın çıkardığı kapkara dumanlar içinden temiz, beyaz martı sürüleri kirlenmeden geçiyor, koyu mavi denizin ortasında " **Kızkulesi** " köpükten bir alev gibi parlıyordu. Cabi Efendi elli senedir, her gün İstanbul' da seyahat ettiği halde henüz **buraya** gitmediğini düşündü.” (47/78-79)
 - “Karadan Harem iskelesine gelecek, **oradan** sanclalla Kızkulesi'ne çıkacaktı.” (47/88)

- “Sen muhteşem bir eve girdin, öyle bir **eve** ki **orada** beş yüz bin liradan beş on kuruş gibi bahs olunur. Cephesinin azametiyle, antresinin süsüyle, mermer heykelleriyle, ağır halılarıyla, billur elektrik avizeleriyle gözleri kamaştıran bu ev bir iffet kapağıdır. **Oraya** insan sevinerek girer, bir an mesut olur.” (49/18-20)
- “Bu bulman içinde çırpınırken elime **bir gazete** geçti. **Orada** bir terzi ilanı gördüm.” (49/98-99)
- “Günlerce, hasta bir sırtlan sükunuyla, eski meyhanelerde gezdi, tozdu... Evvelden **buraları** onların çöplüğüydü.” (51/16-17)
- “**Sivas'a** sürüldüm, işte..." "Ee" “**Orada** kahveilik ettim." (51/219-221)
- “Önünde durduğu dükkânın pis tozlu camları üstünde gayet kötü mavi bir boya ile "**Gülistan Lokantası**" yazılmıştı. "**Buraya** girelim! " dedi.” (51/369-370)
- “-Hırsızlar, çaldıkları bir kuzuyu **köprüünün altında** kesmişler. Meşin keselerin içindeki paraları alarak bir tanesini **oraya** bırakmışlar.” (56/188-189)
- “-Daha **bu kaleye** bir tüfek atılmamış... Ben attan inerken yoldaşlar söylediler. -Ben, **burasını**, bir kurşun atmadan alacağım.” (59/118-120)
- “Ben **pencerenin içine** oturdum. **Burası** adeta bir cumba.” (60/133-134)
- “**Taraçalı evi** gösterdim. Sordum: "**Burada** bir kız var, biliyor musun?" (60/449-451)
- “Avlularının sonunda **tek bir oda** vardır. Gider, onları kandırır, bu kadını **oraya** yatırırım.” (62/383-384)
- “-Nerede imiş? -**Fundahlıklarda**. Uyumuş kalmış... -Bu yağmurda **orada** ne yapıyormuş ki...” (63/269-272)
- “Evvela **Beyazkule'ye** gitmek, **oradan** tramvay dedikleri arabaya bir örnek lazımdı.” (64/76)
- “Nehrin demiryoluyla ayrıldığı yerdeki **mezarlığın içine** girdik. Tarladan dönmüş birkaç rençber **orada** oturuyorlardı.” (66/35-36)
- “Nöbetçi zabiti Hasan' la beraber Süvari Beşinci **Bölük odasına** gittik. **Orada** zabitlerle beraber kulübe indik.” (66/162-163)
- “Ben **Yeni Otel'in bahçesine** geldim. **Orada** Akil' i buldum.” (66/196-197)
- “Biraz gittikten sonra ona da bir **köşebaşını** göstererek "Sen **burada** dur! " dediler.” (68/88)

- “Bilmiyordu ki sanatkâr, hâl içinde mefkûresini olanca heyecanıyla duyamayınca **romantik maziye** döner. **Orada** ezeli efsanelerini yaşayan binlerce tayf vardır.” (72/63-64)
- “İhtiyar bekçi yolda **beyaz köşkün** tarihini kısaca anlattı. On senedir **buraya** girenler bir aydan ziyade oturamamışlardı.” (76/51-52)
- “**Köşke** dair daha bin türlü hikâyeler işitmeye başladılar. Sözde **burası** eskiden kabristanmış.” (76/177-178)
- “**Arabistan'a** ve **Acemistan'a** git, **oralarda** bütün bütün başka...” (81/100)
- “Başladım Sermet'e nasıl rast geldiğimi, **evine** nasıl gittiğimi, sonra **orada** musiki dinlerken birdenbire nasıl Mediha'yı gördüğümü, birdenbire kalbimin nasıl çarptığını söyledim.” (84/208)
- “Mehmet'i sandala **Sarıyer'e** gönderdim. Beş şişe konyak aldurdım. Mehmet **orada** konuştuklarına soğuktan bahsetmiş.” (84/317-319)
- “O gün bana kapıyı açan uşak yine "Beyefendi **kütüphanede**, isterseniz **oraya** buyurun! " dedi.” (86/39)
- “Hâlbuki **Araf** insanlara mahsus değildir. Hayvanlar **orada** istirahat eder.” (89/226-227)
- “Sırtında çiftesi ile üç günlük yiyeceğimizden başka benim kebemi de taşıyan bu dinç köylüye yorgunluğumu söylemedim. -Ha biraz gayret! **Yârın** başına bir çikalım, **oradan** öte Akkovuk'a kadar yol iyidir, dedi.” (90/15-17)
- “Sanki o an **bir deniz** olacak, **oralarda** beni boğacaklardı.” (94/223)
- “Köyüne dönmüştü, ama **köyünde** de kimseyi bulamamıştı. Evler kapanmış, ahırlar boşalmış, küçük cami meydanı at, araba, asker, çadır dolmuştu. "**Buralarda** muharebe olacak, devlet ahaliyi geri çekti." diyorlardı.” (100/17-19)
- “Anası, babası **Malkara'ya** gitmiş olacaktı. **Orada** bir akrabaları olduğunu hatırlıyordu.” (100/28-29)
- “**Derenin kenarı düz bir çimenlikti**. İhtiyar söğüt ağacı alaca gözlerini sudaki aksine karıştırıyor, etraftaki nihayetsiz tarlalar, tenhalıklarıyla zümrüt, kumlu bir çölü andırıyordu. -Çökelim **şuraya**, be can!” (101/46-48)
- “Bit kendine ikametgâh olarak vücudun en yüksek, en asil kısmını, yani **başı** intihap eder. **Orada** doğar. **Orada** büyür. **Orada** servetini kurar.” (107/27-30)

- “Fon Sadriştayn **büyük şairin evini** çok kalabalık tasavvur ediyordu. Hâlbuki **burada** çıt bile yoktu.” (121/382-383)

6.1.5. Gösterenin Yinelenmesi Olarak Artgönderim (İşaret Adılı Kullanımı İle Yapılan Artgönderimler)

“Gösterge, farklı bir varlığın yerini geçebilecek özellikte olduğundan kendi dışında bir şey gösteren her türlü nesne, varlık ya da olguya denir” (Kıran ve Kıran, 2001: 47).

Dilsel gösterge; dil içi gösterge, metin içi gösterge terimleriyle de karşlanır. Temel özelliği anlatma işlevini gerçekleştirmektir. Gösteren yan; sese, sözcüğe dökülen yan; yani biçim yanıdır. Gösterilen yan ise kulağımızla duyup gözümüzle gördüğümüz biçimsel yanın iletişimde kullanılan anlamsal yanıdır. Bir başka deyişle gösteren, göstergenin yüzey yapıdaki; gösterilen ise göstergenin derin yapıdaki biçimidir denebilir (Üstünova, 2014: 30).

Gösterenin yinelenmesi olarak artgönderim çoğu zaman işaret adlarıyla yapılmaktadır. Metin içinde daha önce sözü edilen nesnelere tekrarlanmasını engellemek amacıyla işaret adları kullanılarak gönderimde bulunur. İşaret adları metinde kimi zaman sözcüğün kimi zaman sözcük öbeğinin kimi zaman da cümlenin yerini tutar.

“Bunlar işaret etmek, göstermek amacıyla nesnelere yerini geçen kelimelerdir. İşaret zamirleri nesnelere bir yer içinde gösterir, onlara yerlerine göre işaret ederler. Yani bu zamirlerle belirtilen varlıklar şu veya bu vasıfları ile değil, yerleri ile ifade edilmiş olurlar. İşaret zamirleri bu, şu, o ve bunların çoklukları olan bunlar, şunlar, onlar’dır” (Ergin, 2006: 273).

Ömer Seyfettin’in hikâyelerinde işaret adılı kullanımıyla ilgili yapılan artgönderimlere sıkça rastlanır.

6.1.5.1.Sözcüğü Karşılamanın Gösterenin Yinelenmesiyle Yapılan Artgönderim

Ömer Seyfettin’in incelenen hikâyelerinde sözcüğü karşılayan gösterenin yinelenmesiyle yapılan Artgönderim kelimeler 153 tane olup kullanılan kelimeler ve cümlelere göre oranlar Tablo 6’da belirtilmiştir.

KONU	KELİMENİN KULANIM SAYISI	TOPLAM KELİME SAYISI	TOPLAM KELİMEYE GÖRE ORAN	TOPLAM CÜMLE SAYISI	TOPLAM CÜMLEYE GÖRE ORAN
“Bu” işaret adının karşılamasıyla oluşturulan gösterenin yinelenmesiyle yapılan artgönderim	120	226.782	0,05	28.889	0,42
“Şu” işaret adının karşılamasıyla oluşturulan gösterenin yinelenmesiyle yapılan artgönderim	9	226.782	0,01	28.889	0,03
“O” işaret adının karşılamasıyla oluşturulan gösterenin yinelenmesiyle yapılan artgönderim	5	226.782	0,00	28.889	0,02
“Bunlar” işaret adının karşılamasıyla oluşturulan gösterenin yinelenmesiyle yapılan artgönderim	17	226.782	0,01	28.889	0,06
“Şunlar” işaret adının karşılamasıyla oluşturulan gösterenin yinelenmesiyle yapılan artgönderim	2	226.782	0,00	28.889	0,01
“Onlar” işaret adının karşılamasıyla oluşturulan gösterenin yinelenmesiyle yapılan artgönderim	1	226.782	0,00	28.889	0,00
Toplam	154	226.782	0,07	28.889	0,53

Tablo 6-Sözcüğü Karşılıyan Gösterenin Yinelenmesiyle Yapılan Artgönderim Kullanım Oranları.

6.1.5.1.1. “Bu” İşaret Adının Karşılımasıyla Oluşturulan Gösterenin Yinelenmesiyle Yapılan Artgönderim

- “Kapıda bir **mektup** buldum. Açtım. **Bu**, ihtilal komitesi tarafından yazılmıştı.” (1/130-132)
- “Müftü, tanıdığı çobanı anlatmaya başladı. **Bu**, dünyada yalan nedir bilmez bir adamdı.” (2/41-42)
- ““Doğru **Monaco**'ya gidelim azizim" dedi, "şimdi tam mevsimi! Mademki Avrupa'yı ilk defa göreceksiniz, nafiye payitahtlarda yorulmayınız. Monaco' da bütün Avrupa vardır. Hem öyle eğlenirsiniz ki..." Reddedemedim. Ah romanları on yaşımdan beri kilometrelerle, hektometrelerle okuduğum o uzun, o bit-

mez tükenmez, nihayetsiz romanları Monaco'yu, gazinosunu, prensinin sarayını, sokaklarını, meydanını, abidelerini, hatta belediye dairesindeki daima boş duran küçük hapisanesini, müntehirler mezarlığını, minimini orducuğunun teşkilatını, hatta evet, kanun-ı esasisini bile biliyordum. Tuhaf bir merakla Martin gazetesinden kesmiş, kitaplarının arasında saklamıştım. Şimdi **bu** küçük devletçiği görmek...” (8/65-72)

- ““...**Sezerim!**” Azıcık ferahladı. Sezdiğini düşünmeye başladı. **Bu**, tabiatın, ilmin, irfanın ötesinde bir hakikattir.” (12/165-168)
- “-Ben **Ahmet Nihat'im**... Şapkanın altında yabancı ve Şarklılara özgü duran gözlerini hemen tanıdım. **Bu**, benim okul arkadaşım.” (17/97-99)
- “Kusuru yalnız **nargilesiydi**. **Buna** o kadar müptela idi ki, kahvede, mektepte, günde on tane içmeden yapamazdı.” (19/58-59)
- “Tekrar **Muhsin Çelebi'ye** baktı. Ortasında geniş bir kılıç yarasının izi parlayan yüksek alnı... al yanakları... yeni tıraşlı beyaz, kalın boynu... biraz büyücek, eğri burnu... ince sarığı... tıpkı Şehnâme sayfelerinde görülen eski kahramanların resimlerine benziyordu. Evet, **bu**, alnında yarası görülen kılıcın yere düşüremediği canlı bir kahramandı.” (20/184-186)
- “Bu esnada İtalya'daki halazadem **Ahmet Bidar** İstanbul'a gelmişti. **Bu**, benden küçük, zayıf, narin bir çocuktur...” (22/93-97)
- “Bidar'ın paravanın arkasında olduğunu bildiğimden şimdi **öpmüyordum**. **Bu**, onun dikkatini celbetti.” (22/313-314)
- “Muhakemesi bunun sebebini bulamadan **otomobil** yanında durdu. **Bu**, küçük çapta bir arabaydı.” (29/163-164)
- “**Binaya** baktı. **Bu**, büyük ve geniş pencereci, mavi boyalı, üç katlı minimini bir saraydı.” (30/677-678)
- “Sonra geminin kıçında sallanan **sancağı** göstererek: -Şehit olursam **bunu** üzerime örtün!” (57/186-187)
- “Annem, İstanbul'a gittiği için benden bir yaş küçük olan kardeşim Hasan'la artık **Dadaruh'un** yanından hiç ayrılmıyorduk. **Bu**, babamın seyisi, ihtiyar bir adamdı.” (79/3-4)

- “**Hasan**, inkârında inat etti. Babam hiddetlendi. Üzerine yürüdü, "Utanmaz yalancı" diye yüzüne bir tokat indirdi. -Götür **bunu** eve; sakın **bunu** bir daha buraya sokma.” (79/106-109)
- “Ben bu süprüntü parçasına bakarken amcam yeni ele geçirdiği **mücevherini** çıkarıp "**Bunu** görmedin, **bunu** da görmedin! " diye birer birer masanın üzerine bırakıyordu.” (86/84)
- “Hakikaten ben pek genç bir **sinekürriyen** olmuştum. **Bu**, şüphesiz bir talih eseri idi.” (89/180-181)

6.1.5.1.2. “Şu” İşaret Adılına Karşılmasıyla Oluşturulan Gösterenin Yenilenmesiyle Yapılan Artgönderim

- “-Ey, sen de bu peri **kızını** al götür, yağma mı var? -Sabire, aksilik etme. Bizimkiler bir haftadır Büyükada'da. Köşkte kimseler yok. Bu fırsat bir daha ele geçmez. Takdim et, **şunu** bana; birkaç gün sayende yaşayayım...” (9/439-444)
- “Gözlerini daha beter süzdü. İçinden, "**Şunun (Muhsin Çelebi)** başını vurdursam..." dedi.” (20/176-177)
- “**Muhsin Çelebi** dışarı çıkarken, kendi gibi hayretten donan nedimlerine: -**Şunun** kaftanını veriniz, dedi.” (20/316-317)
- “Cabi Efendi, küstahlıkla dalkavukluğun bu mücadelesine bakarak gülümsüyordu. -Bırak bakalım **şunun (genç)** tabancasını da göreyim, dedi.” (29/200-201)
- “Efe, **Durmuş'un** aptallığına hem güldü hem kızdı. Adamlarına: -**Şu** budalaya bir sopa çekin de bir daha para kazanmadan gurbette kalmayı öğrensin, dedi.” (62/265-267)
- “**Hasan** dedim. -Hasan mı? -Evet, dün Dadaruh uyurken odaya girdi. Sandıktan aldı. Sonra yalağın taşında ezdi. -Niye Dadaruh'a haber vermedin? -Uyuyordu. -Çağır **şunu** bakayım.” (79/78-85)
- “Eğer **taş** alırsam sana yuttururum." Dana Efendi gözlerini fal taşı gibi açtı: “Neyi yutturursun?" "Aldığım taşı." " " "Evet, dikkat et." "Böyle şey olur mu, Cabiciğim? " "Olur, mu olmaz mı, görürsün şimdi... " " " "Haydi, sür bakayım." " " ... “Hop...” " " " Hop, al **şunu** yut bakayım.” (92/256-269)

- “Gözlerini küçülterek yere baktı: “**Şuna(Molla)** bir külah... İlk fırsatta bir külah...” (111/160-162)

6.1.5.1.3. “O” İşaret Adılının Karşılmasıyla Oluşturulan Gösterenin Yinelenmesiyle Yapılan Artgönderim

- “**Kalbi** taş kesilmiş gibiydi. Göğsünde **onun** ağırlığını duyuyordu.” (9/689-690)
- “**Kaftanınızı** unutuyorsunuz. Muhsin Çelebi durdu, güldü. Çıktığı kapıya doğru dönerek Şah'ın işiteceği yüksek bir sesle:-Hayır, unutmuyorum. **Onu** size bırakıyorum.” (20/322-326)
- “İnkâr ettiğim şeylerin içinde **aşk** da vardı. **Ona** da bütün ahlâk kanunları, bütün içtimaî itikatlar gibi mevzu, mevhum bir yalan diyordum.” (22/55-56)
- “Elinde hiç kullanmadığım **revolverim** de vardı. **Onu** niçin getirdiğini sordum.” (22/375-376)
- “**Evde** tekti. **Onu** da yıktılar. Kapıları, pencereleri, enkazı müsavat üzere aralarında taksim ettiler.” (88/105-107)

6.1.5.1.4. “Bunlar” İşaret Adılının Karşılmasıyla Oluşturulan Gösterenin Yinelenmesiyle Yapılan Artgönderim

- “-Bu **Bulgarlar** ha? -Evet, bu **Bulgarlar!** **Bunlar** en sadık Osmanlılardır.” (7/204-206)
- “Gübreleri burunlarıyla karıştıran irili ufaklı domuzlar, minimini gözleriyle “**Bunlar** kim?”(**zabit ve mülazım**) gibi merak ve tecessüsle bakıyorlardı.” (7/254)
- “**Araplar, Arnavutlar, Rumlar, Bulgarlar, Sırplar, Ulahlar, Yahudiler, Ermeniler, Türkler...** Hâsılı hepsi... -**Bunlar** demek hep bir millet?” (7/97-99)
- “**Sabire** ona bakıyor, bakıyor. -Allah aşkına **Fusun**, bir kere şuna bak! Bu paçavraların içinde bile sultan gibi durmuyor mu? Diyordu. Kapıdan çıktıktan sonra çok yürümediler. Küçük caddenin önünde bir araba onları bekliyordu. Binerken Sabire arabacıya, -Doğancılar'a çek! Dedi. Naciye karşlarına oturdu. Yolda hep eğlenceden, esvaptan, modadan konuştular. Fakat Naciye pek **bun-**

- ları** dinlemiyor, bu akşam bir zengin yemeği yiyeceğini hayal ediyordu.” (9/258-269)
- “Bu akşam biraz sıcak yemek yerim, yarın erkenden yanlarından kaçırım!” diye düşündü. Midesi tıpkı bir kalp gibi atıyordu. Yine onların sözlerini duymuyor, dört senedir hasret kaldığı etleri, tatlıları, muhallebileri hatırlıyordu. Karnı fena hâlde acıkmıştı. Şimdi kalkıp kaçsa, evinde ne yiyecekti? Gözünün önüne odasında, gaz sandığındaki yeşil çanak geldi. Bu siyah zeytinler sanki birer azap aletiydi. Vesika ekmeğini çiğniyor gibi, bir an dişleri gıcırdadı... Yutkundu. Ne olursa olsun, bu gece, **bunlarda (Sabire ve Füsün)** kalacaktı.” (9/368-378)
- “Yüksek sesle hükümdarlarından, kaleye hemen kendisinin emir nasbolunmasını yalvarmaya başlayan **Akkâhları** göstererek ilave etti: -Yalnız beni **bunların** elinden kurtar!” (13/262-263)
- “Kocaman havuzun içinde belki bir milyon **kurbağa**... Avazları çıktığı kadar haykırıyorlardı. Kadar ki, âdeta birbirimizin söylediğini işitemiyorduk. Doktor: -Vay anasını! dedi, **bunları** nasıl susturmalı?” (19/127-131)
- “Yaralıları taşıttı. **Şehit** olanları saydırdı. **Bunlar** tam on dokuz kahramandı...” (21/296-298)
- “Gazinoda **arkadaşlarımı** buldum. **Bunların** hepsi bekârdı.” (22/388-389)
- “Serez’de **Türkler** çok zengindiler. Şimdi **bunların** kaçamayanları toplanacak, evvela işkence ile kasalarındaki ve bankalardaki paralan alınacak, sonra fidye gibi bütün mülkleri Bulgar mekteplerine verdirilecek, en nihayet hepsi vaftizlenip Hıristiyan yapıldıktan sonra öldürülecekti.” (30/53-54)
- “**Tavukların** düzeni gerçekten bozulmuştu. Zamanla kümese girmiyorlardı. Horoz sağken dövüşmezlerdi. Şimdi birbirlerinin gözlerini oyuyorlardı. **Bunlara** bir baş, bir efendi, bir kral lazımdı.” (40/147-151)
- “Ceplerini **altınla** doldurmuş. "Al **bunları** paşaya götür.” (59/72-73)
- “Kenan Bey Türklüğe, yani medeniyetsizliğe karşı olan garazi Avrupalılara, onların **adetlerine, ananelerine, terbiyelerine, cemiyetlerine** hayran olan ve **bunları** uygulayan kişiliği ile tanınmaktadır.” (61/6)
- “Hele **tramvaylar**... Aman ya Rabbi, **bunlar** nasıl şeylerdi?” (64/84-85)

- “Ben beyazlar giymişim. Başım açık. **Saçlarım** gür. Hem galiba dağılmış. An-nem **bunları** düzeltirken başımı yukarıya kaldırıyorum.” (78/27-31)
- “Diye mübalâğalı bir tehâlûkle başımı salladım: “Sabit fikir"lerinin hududunu aşamayan **Frenkler** ne masumdurlar! Bu genç Avrupalı da **bunlardan** biriy-di.” (94/21-23)
- “Yürük, **arkadaşlarını** çağırdı. **Bunlar** öyle ağız patirtısına pabuç bırakır ta-kımından değildiler.” (113/172-173)

6.1.5.1.5. “Şunlar” İşaret Adılının Karşılmasıyla Oluşturulan Gösterenin Yinelenmesiyle Yapılan Artgönderim

- “Koca bir delikanlı! Amma **arkasındakiler** erkek elbisesi değil. -Eve gideyim, **şunları** değiştireyim, dedi.” (63/108-110)
- “Papaz **etrafındakilere** döndü. -Su verin şu çocuğa! -Teşekkür ederim. Hemen eline bir testi uzanmıştı. ... Ali, küçük bir planla açlıktan kurtulduğuna sevini-yor, içinden: "Kandırdım **şunları!** Ne vakit olsa, köyün nereye göçtüğünü ha-ber alınca, yanlarından kaçırım" diyordu.” (100/96-111)

6.1.5.1.6. “Onlar” İşaret Adılının Karşılmasıyla Oluşturulan Gösterenin Yinelenmesiyle Yapılan Artgönderim

- “Sonra beyaz kuşun uzanan ince boynunu yavaşça elimle tutuyorum. Bütün gücümle sıkmaya başlıyorum. **Kanatlarımı** açmak istiyorum. Öteki elimle **onları** da tutuyorum.” (78/77-80)

6.1.5.2. Sözcük Öbeğini Karşılamanın Gösterenin Yinelenmesiyle Yapılan Artgönderim

Ömer Seyfettin’in ele alınan hikâyelerinde sözcük öbeğini karşılayan gösterenin yinelenmesiyle yapılan artgönderim kelimeler 64 tane olup kullanılan kelimeler ve cümlelere göre oranlar Tablo 7’ de belirtilmiştir.

KONU	KELİMENİN KULANIM SAYISI	TOPLAM KELİME SAYISI	TOPLAM KELİMEYE GÖRE ORAN	TOPLAM CÜMLE SAYISI	TOPLAM CÜMLEYE GÖRE ORAN
“Bu” işaret adının karşılamasıyla oluşturulan gösterenin yinelenmesiyle yapılan artgönderim	27	226.782	0,01	28.889	0,09
“O” işaret adının karşılamasıyla oluşturulan gösterenin yinelenmesiyle yapılan artgönderim	0	226.782	0,00	28.889	0,00
“Bunlar” işaret adının karşılamasıyla oluşturulan gösterenin yinelenmesiyle yapılan artgönderim	15	226.782	0,01	28.889	0,05
“Onlar” işaret adının karşılamasıyla oluşturulan gösterenin yinelenmesiyle yapılan artgönderim	14	226.782	0,01	28.889	0,05
“Şu” işaret adının karşılamasıyla oluşturulan gösterenin yinelenmesiyle yapılan artgönderim	6	226.782	0,00	28.889	0,02
“Şunlar” işaret adının karşılamasıyla oluşturulan gösterenin yinelenmesiyle yapılan artgönderim	2	226.782	0,00	28.889	0,01
Toplam	64	226.782	0,03	28.889	0,22

Tablo 7-Sözcük Öbeğini Karşılayan Gösterenin Yinelenmesiyle Yapılan Artgönderim Kullanım Oranları.

6.1.5.2.1. “Bu” İşaret Adının Karşılamasıyla Oluşturulan Gösterenin Yinelenmesiyle Yapılan Artgönderim

- “-Yavaşça siyah bezi çözdü. **İkinci bir bez** daha vardı. **Bu** bez kandan kıpkırmızı idi. O bezi de çözdü.” (1/732-735)
- “**On Temmuz’u** takdir etmek... Dedi. **Bu** da laf mı? **Bu** bizim en büyük, en şanlı, en âlî bir günümüz, en mukaddes milli bayramımızdır.” (7/77-80)
- ““Affedersiniz ama...” diye başladı ve coştı; eğer **benim iddiam** doğru olsaydı o kadar büyük adamlar **bunu** kabul etmezler miydi?” (7/163)
- “Caddeden daha karanlık **bir sokağa** saptı. **Bu** bir yokuştı.” (9/691-692)
- “-Biz birbirimizin **kanlarını içeriz. Buna** "ant içmek" derler.” (10/96-97)

- “İskender Paşa, otağın mehâbetinde **ürkerek sapsarı kesilmiş, başında perîşânîsi dağılmış, tirtir titreyen bir adamı** soktu. **Bu**, uzun boylu, pala bıyıklı, kuvvetli bir garipti.” (12/205-206)
- “Padişah sordu: -"**Kızıl Elma, Kızıl Elma**" dersiniz, **bu**, neresi?” (12/212-213)
- “Bu esnada kapıdan **bir adam** girdi. Başında büyük ve hasır bir şapka vardı. Gayet şık ve uzun boylu idi. Garsonun yardımıyla şapkasını ve paltosunu çıkardı. Tam yanımdaki masaya oturdu. Karşısındaki aynada hayalini görüyordum. Dikkatle bakmaya başladım. Çünkü ben bu çehreyi tanıyordum. Fakat nereden? O da aynadan bana bakıyordu. İstanbul'da ve Selânik'te kendileriyle münasebette bulunduğum yabancıları ve Rumları aklımdan geçiriyordum. Bir türlü **bunu** hatırlıyamadım. Çorbadan sonra iki tabak yemek daha yedim.” (14/67-78)
- “Bütün kasaba halkı **hocanın nefes kerâmetini** işitti. Hatta Bektaşiler de **buna** şahitti.” (19/244-245)
- “Elinde **küçük bir zarf** vardı: Hanımefendi giderken **bunu** bıraktı.” (22/505-506)
- “**Bir mektup** yazdı. "**Bunu** Goşpodin Kepazefe götür!” diye eline verdi.” (23/30-31)
- “**Sadi Bey** üçüncü sigarasını da bitirdi. **Bu**, otuz yaşına gelmeden altmışını tamamlamış sıksa bir gençti.” (26/4-5)
- “Şehrin yağmasını ahalinin katliamının intizam ve usul dairesinde idare etmek, daha içeri girilmeden merkez kumandanı tayin edilen **Binbaşı Radko Balkaneski'nin** vazifesiydi. **Bu**, gayet mükemmel tahsil ve terbiye görmüş bir gençti.” (30/21-22)
- “Izbandut gibi iki iri komita, kümeden tuttıkları **bir kadını** sürüklediler, Radko'nun karşısına getirdiler. **Bu**, balıketinde, kumral ve genç bir hanımdı.” (30/356-357)
- “**Beyaz maymunu** okşayarak: Hindistan'a mahsus bir nevi cins. Fevkalade zeki. Hem nadir. Ben hayret ettikçe marifetlerini, oyunlarını, zekâsına delalet eden hareketlerini anlattı. En sonunda: -**Bunu**, sana yadigâr vereceğim.” (35/100-106)

- “Karısına "Hayrola" dedi. "**Bu kuzu** nereden esti?" "Sana sormalı?" "Ne demek?" "Bugün sen gönderdin." "Haşa., "Haşa mı?" Karısı merhum eski Kasımpaşa imamının üvey kızıydı. Pek çabuk hiddetlenirdi. Yine kıpkırmızı oldu. Ellerini geniş kalçalarına dayadı. Yüzünü eğiltti: "Haşa, ha? " " " "Vay, demek ben **bunu** çaldım, ha?"” (47/263-277)
- “**Naş, naş, Çarigrad naş...** ' ne demek çorbacı?" dedim. İhtiyarın beti benzi soldu. Küçük sönük gözleri parladı. Çamurlanmış bir tahta parçasına benzeyen kirli elini bir şeyi protesto eder gibi havaya kaldırdı. "Haşa efendim" dedi, "bizim köyümüzde **bunu** kimse söylemez! Biz **bunu** kabul etmeyiz."” (60/495-500)
- “Karşımızdan **bir otomobil** geldiğini gördük. Şosenin kenarına çekildik. **Bu**, canlanmış büyük bir piyano kadar parlak, siyah, ihtişamlı bir arabaydı.” (69/39-41)
- “Ona **bir tavsiye** yazdım. Al **bunu**, götür.” (69/146-147)
- “Annem sigarasını **ince gümüş bir maşaya** takmış. Ben **bunu** istiyorum.” (78/16-17)
- “Odada **siyah, büyük ve çok kuvvetli bir köpek** vardı. Beni görünce havlamağa başladı. "**Bunu** dışarı atmadan rahat edemeyiz, hıncır ne kıskançtır!" diye bir kahkaha koy verdi.” (80/96-98)
- “-Sana **bir mektup** vereceğim. **Bunu** poturunun içine dikeceksin.” (100/245-246)
- “Kiliseden çıkınca Ali jandarma karakoluna gidip, İngiliz kumandanına verilecek **bu kâğıdı** vermeyi düşündü. Ama vazgeçti. Her şey jandarmaların gözü önünde olurken onlar aldırıyor, başlarını sallıyorlardı. "Ben **bunu** Çanakka-le'ye paşaya götürürüm" dedi.” (100/286-289)
- “Sana **küçük bir saatli bomba** vereceğiz. **Bunu** kurup gizlice Türk paşasının çadırı yanına bırakacaksın.” (100/582-583)
- “Delikanlının karşısında havlusunu katlayan **genç kız**: -Aman, siz de hep beybabamla uğraşırsınız! Dedi. Sofranın üzerindeki lambanın kırmızı abajurundan süzülen ziyâ içinde iri, mavi gözleriyle, kumral saçlarıyla harikûlade güzel görünüyordu. İnce, keten bluzun altından, iri, gürbüz, muntazam bir vücudun,

geniş bir göğsün şekli sanki taşıyordu. **Bu**, Hamdune Hanım'ın daha memede iken alıp kendine evlat ettiği bir kızdı.” (109/36-40)

- “**İhtiyar cambaz Hüseyin**'in evini buldu. **Bu**, aksakallı, kısacık boylu, şeytana benzer bir adamdı.” (111/171-172)

6.1.5.2.2. “O” İşaret Adılına Karşılıkla Oluşturulan Gösterenin Yine- lenmesiyle Yapılan Artgönderim

- “Yavaşça siyah bezi çözdü. **İkinci bir bez** daha vardı. Bu bez kandan kıpkırmızı idi. **O** bezi de çözdü.” (1/732-735)
- “Galiba **Gülhane Rüştüyesi**'nden arkadaşım. Kıyafetinden **onun** da bir kalem beyi olduğu anlaşılıyordu.” (15/20-21)
- “**Nargilenin marpucunu** sarkıttım... -Ey? -Kurbağalar **onu** yılan sandılar.” (19/231-233)
- “Elçilikten yadigâr kalan atı ile murassâ takımını satıp Kuzguncuk'ta minimini **bir bahçe aldı. Onu** ekip biçti.” (20/366-367)
- “-Ben **bir şiir** yazayım. **Onu** götürelim.” (26/112-113)
- “**Minimini serçecik** açlıktan ölmek, soğuktan donmak üzere idi. **Onun** bu ümitsiz hali bütün kâinatı yaratan Allah'ın gözünden kaçmadı.” (49/65-66)
- “Bavulumda açılmamış **küçük bir şişe kolanya** var. **Onu** göndereceğim.” (60/384-385)
- “Daima fazilete, insaniyete hizmet ettiğini haykıran bu millet, yüz senedir Afrika'yı kana boyamakta, masum, **silahsız insanları** öldürmekte **onları** esir edip hayatlarını, ruhlarını zapt etmektedir.” (61/15)
- “Primo sonra seri bir hareketle kenardaki hasır sandalyeyi kaparak kanepeye fırlar ve şiddetle **Victor Emmanuel'in resmine** vurarak **onu** parçalar.” (61/138)
- “**Öbür somunu** da kırdılar. **Onun** da içi altın dolu imiş.” (62/285-286)
- “**Milliyeti, milliyet denen birliği** Allah yapmıştır. Hiçbir kuvvet **onu** parçalamaz!” (70/243-244)
- “Şimdi **onun** ruhu, **onun** vicdanı büyük bir kâinatı istiap eden başlı başına bir dünya... Görüyordum: Bu **genç doktor**, birçok meslektaşları gibi, biraz da hapti. Üç senelik durma dinlenme bilmeyen bir uğraşma **onun** sınırlarını çelik-

letmiş; senelerce, daima üzerinde bomba atan tayyarelerin uçtuğu hastane çadırlarında itidalini bozmadan ameliyatlar yapmak, müthiş yaralar, kopmuş kollar, yarılmış karınlar, parçalanmış kafalar, korkunç ölümler görmek **onu** tamamıyla başka bir adam yapmıştı.” (72/117-119)

- “Evde çalışmayan yalnız **yetmiş beşlik annesiydi. O** da mutfağa, hizmetçilere, filan bakardı.” (76/126-127)
- “Yatağın altında, **yeşil tahtadan bir sandık** duruyordu. **Onu** açtım.” (79/47-48)
- ““Lakin o koltuğunuzun altındaki ne?” "**Dama kutusu.**" "**Onu** da mı beraber götüreceksiniz?”” (92/136-138)
- “**Muhsin Beyin marpucu** elinden düştü. Ağır hareketlerle **onu** yerden alırken: “ (109/285-286)

6.1.5.2.3. “Bunlar” İşaret Adınının Karşılmasıyla Oluşturulan Gösterenin Yinelenmesiyle Yapılan Artgönderim

- “Hiçbir sefalete müsaade etmeyen büyük şefkat müesseseleri... Hastahaneler, sanatoryumlar... Mektepler, darülfünunlar... Hâsılı cennet! Mümkün değil **bunları** tahayyül edemezsin.” (1/179-183)
- “Dışarıdan uzak **köpek sesleri** işitildi. **Bunlar** mutlaka komşunun köpekleriydi.” (1/389-390)
- “Raçof’un arkasında **iki kişi** daha vardı. **Bunlar** da manliher tüfenkleriyle müsellah idiler.” (1/438-439)
- “Elinde büyük **bir toprak kapla ıslak bir post** vardı. **Bunları** selam vermedenden sedirin yanındaki pencerenin içine bıraktı.” (2/62-63)
- “Koca Eflak’ın içinde **üç yüz atlıdan** kuşkulanıyorsun. **Bunlar** elçi maiyeti... İşlemeli mızraklarına, süslü esvaplarına, altın haşalarına, sırma eyerlerine aldanma... Göze parlaklıklarıyla çarparlar ama ellerinden bir şey gelmez. - **Bunlar** Türk değil mi?” (3/106-110)
- “**Mahmud Ağa, Barhan Bey'in** yanında kaldı. Tercümanı çağırtdılar. Asabî adımlarla kapının üstündeki yüksek sipere gittiler. Barhan Bey, tercümana: - Sor **bunlara**, ne istiyorlar bizden?” (4/192-196)

- “**Kalede kapalı kalanlar tüfek, ok, kılıç, kama, meç, topuz, kalkan, piştov** gibi ne kadar silahları varsa hepsini bedenlerden aşağı atacaklardı. Barhan bey **bunları** sayıp topladıktan sonra kalenin içinde herkesin silahsız kaldığına emniyet getirirse bir "şart" ile canlarını bağışlayacaktı.” (4/353-354)
- “Hakikat bu geçiş, her günkü geçişlere benzemedi, **herkes iki keçeli** ayağa kalktı, adeta küçük bir merasim oldu. Paşa içinden: "Ah fırsat düşkünleri, ah!" diyordu. Bak, bak, her gün bir omuz silkmekle geçen aşinalar şimdi kandilli temennalarla yerlere kadar eğilerek: -Efendim memuriyet-i cedîdenizde muvaffakiyetler temenni eder ve arz-ı tebrikat ederim. İrfan-ı âlînizi ihmal edenler cihana maskara oldular paşam... gibi yağlı ballı hulûslar savurarak geçip gidiyorlardı. -**Bunlar** arasında yalnız biri fikrini değiştirmemişti.” (5/89-95)
- “Kapalı vitrinin önünde **dört feslinin** oturduğunu görünce uyandım. Dikkat ettim. "Acaba **bunlar** da kongreci Mısırlılar mı?" Diye baktım. Hayır, feslerinden, feslerinin renklerinden belliydi. ... Yanlarına oturdum. Memlekette bir senede yenecek parayı **bunlar** da şüphesiz bir hafta içinde eriteceklerdi.” (8/114-133)
- “Bütün yerlere, duvarlara gayet **pahalı halılar** mihlanmıştı. **Bunları** silkmek için söküyorduk.” (8/326-327)
- “Dördüncü, **beşinci tabakadan siyah noktalar** yerlere atlıyordu. Diğer iki burçtaki askerler de bağırarak kaçıyorlardı. Yarım saat geçmedi, **bunlar** da ateş aldı.” (13/175-177)
- “Acı acı gülümseyen kumral, çocukluk arkadaşım canlı tahtelbahirler gibi bata çıka vapurla yarış yapmaya çalışan **yunus balıklarını** göstererek, "Bütün Boğaz'ın keyfi, eğlencesi, mehtabı **bunlara** kaldı” dedi.” (15/30-31)
- “Doktor: "**Bu kurbağalar** yarım baş ağrısı değil ki, bir nefeste dursunlar; **bunlar** baş belası!" diyordu.” (19/158-159)
- “Muhsin Çelebi, her türlü zilleti hazmederek ikbal tepelerine **iki büklüm tırmanan maskara harislerden, izzetinesiz kölelerden, zâhifeler gibi yerlerde sürünen mülevves esirlerden** nefret ederdi. Hatta **bunları** görmemek için merdümgiriz olmuştu.” (20/145-146)
- “**Dîvan'ın nazik, korkak, hesapçı çelebileri** canlarıyla mallarını çok severlerdi. **Bunlardan** biri elçi gönderilse, devletinin haysiyetinden ziyade alacağı ih-

- sanı düşünerek, hakkında revâ görülen her hakareti kabul edecekti.” (20/259-260)
- “... Altı ay içinde Muhsin Çelebi **büyük çiftliğini, mandırasını, evini, dükkânını, bahçesini, bostanını rehine koydu**. Tüccarlardan para topladı. Atlarını, hademelerini düzdü. **Bunların** hepsi hakikaten emsali görülmedik derecede muhteşemdi.” (20/263-266)
 - “Palanga kapısının sağındaki beden siperinde sahipsiz bir gölge kadar sakin duran Kuru Kadı yavaşça kıyıladı; ikindiden beri rutubetli rüzgârın altında düşünüyor, uzakta, belirsiz sisler içinde süzülen **kurşuni kulelere** bakıyordu. **Bunların** hepsi Türklerin elindeydi.” (21/10-11)
 - “Palanganın ruhu, neşesi, keyfi olan **iki arkadaş**, bu esnada tuhaf tuhaf laflar söyleyip yine herkesi güldürüyordu. **Bunların** ikisine de "deli" derlerdi.” (21/117-118)
 - “**Bu gelenler**, gidenlere hiç benzemiyorlardı. **Bunlar** adeta ürkütülmüş bir hayvan sürüsüydü.” (30/4-5)
 - “Kendisine Cuma’dan, Osenova’dan seçilen on dört-on beş yaşında **dokuz tane kız** getirmişlerdi. Çadırda giysilerini soydurdu, vücutlarına baktı, beğenmedi. **Bunların** ikisi güzelce idi ama pek zayıf ve sıtmal idiler.” (30/58-60)
 - “**Sekiz yaşından aşağı kızlara** dokunulmayacak, **bunların** çirkin, zayıfları öldürülecekti.” (30/105)
 - “... İstanbul’dan kırk dokuz günde Belgrad’a gelen **yorgun ordu**, yollarda birtakım haydutların taarruzuna uğramıştı. Yeniçeri ağası **bunların** takibine çıktı.” (36/42-43)
 - “Hâkim, kendine bakan **memurlara, polislere, jandarmalara** bir göz gezdirdi. Vaadini katiyetle tekrarladı: -**Bunlar** şahit olsun, Allah şahit olsun, yapacağım!” (38/136-138)
 - “Dükkânında **örsü ile çekicinden** başka kıymetli bir şeyi yoktu. **Bunlar** da çalınmaya değmezdi.” (56/154-155)
 - “Evvelce esir aldığı **iki Türk delikanlısını** yanına getirmiş. **Bunlara** gayet kıymetli erguvanî elbiseler giydirmiş.” (59/70-71)
 - “İki üç köyden nasihatle, tazyikle **yüz elli kadar silah** bulduk. **Bunlar** merkeze gönderildi.” (60/78-79)

- “Burada **beş bin kitap** var. Ben **bunların** hepsini okudum.” (62/80-81)
- “Hepsinin müfekkiresi'devlet mefhumu' içinde zebun! Hâlbuki **siyası hudutların** ne ehemmiyeti olabilir. **Bunları** insanlar yapar.” (70/240-242)
- “Muhitimizin dininden, ananelerinden, âdetlerinden, ulemalarından, ihtiyarlarından, mültecilerinden, hükümetin zabitasından ziyade bu aşk yasağını isteyen kimlerdir, biliyor musun? Kadınlar! **Türk kadınları. Bunlar** aşkın, güzelliğin en korkunç düşmanlarıdır!” (81/148-151)
- “Gözümün önüne **birbiri ardına dikilmiş sayısız darağaçları** geliyor. **Bunların** bir tanesinde ben sallansam!” (91/369-370)
- “Dana Efendi **arkadaşının gözlerini** görünce sarardı. **Bunlar** artık göz değil, iki alev parçasıydı.” (92/243-244)
- “Çocuk tezgâhtan **irili ufaklı bir tutam kâğıt** getirdi. "**Bunlar** ne?"” (93/223-224)

6.1.5.2.4. “Onlar” İşaret Adılınmın Karşılmasıyla Oluşturulan Gösterenin Yinelenmesiyle Yapılan Artgönderim

- “Diğerleri yerlerinde oturamıyorlar, bu beyaz ve **dolgun bacaklara, onların** atılışlarındaki şehveti cazip muharrik hareketlere bakarak birbirinin boynuna sarılıyor, itişiyor, kakışıyorlardı.” (1/645)
- “Benim odamda, kapının arkasında **iki büyük kutu** var. Haydi, çabuk **onları** getir.” (4/108-109)
- “İnşallah **o kokorozlar** nasibimden geçmesin, eğer **onları** tükürüklere boğmazsam, bana da Fitnat demesinler...” (5/30)
- “Şu dağ başında kaybolmuş **Osmanlı-Bulgar köycüğü** On Temmuz’u takdis ediyor. İnanmıyor musunuz? **Onlar** Osmanlı değil midir?” (7/199-201)
- “Serhat muharebelerinde, hayale sığmayacak yararlılıklarıyla masal kahramanları gibi inanılmaz bir şöhret kazanan bu **iki deli**, hiçbir nizamı, hiçbir kayda, hiçbir zapt ü rapta girmeyen, dünya şerefinde gözleri olmayan Anadolu dervişlerindendi. Her zaferden sonra kumandanları **onlara** rütbe, hilat, murassâ kılıç gibi şeyler vermeye kalkınca, gülerler.” (21/120-121)

- “Bu kıymetli, bu en doğru hakikatleri ihtiva eden altın satırları ihtimal **bazı gençler**, masum müstehzi bir gülüşle okudular. **Onların** fikirlerince mazi mezarıdır, ölümdür, yokluktur.” (22/13-14)
- “Evet, bütün kavimlerin kendilerine **özgü hâdileri** vardır. **Onları** hidayete eriştirir.” (24/135-136)
- “**Mesela Bosna-Hersek'teki Müslümanları** halife gidip kurtaramaz. **Onlar** çalışırlar, içlerinden bir fedakâr, birçok fedakâr çıkar.” (24/137-138)
- “**Altmış yaşını geçmiş erkeklerin, kırk beşini geçmiş kadınların** çocukları olmaz. **Onlar** kum basmış tarlalara benzerler.” (30/136-137)
- “Bütün rahatsızlığınıza sebep **bu ökçelerdir**, hanımefendi dedi, **onları** çıkarın.” (39/31)
- “-Mesela **koltuğunuzun altındaki kılları** kesersiniz. -**Onların** görevi ne?” (46/231-232)
- “**Bu tayflara** tarihin hayalinden renkler, şekiller verir. **Onlara** meftun olur.” (72/65-66)
- “Eski edebiyata Acemistan'dan, yeni edebiyata Fransa'dan gelen aşk masalları, şiirler, hikâyeler şifa bulmaz bir frengi gibi **bu kaçakçıların** bütün varlığına geçmiştir. **Onlar** daima, bir macera ararlar.” (81/112-113)
- “**İyi giyinmiş kadınlar, genç kızlar, şen mektepliler, sonra hepsini mesut gibi gördüğüm bir sürü halk** bilet alıyordu. Ben de gayr-i ihtiyari **onların** arasına karıştım.” (84/46-47)

6.1.5.2.5. “Şu” İşaret Adılının Karşılmasıyla Oluşturulan Gösterenin Yenilenmesiyle Yapılan Artgönderim

- “Sonra cebinden çıkardığı altın bir tabakadan **yaldızlı bir sigara** çıkardı. Belkıs'a uzattı: -**Şunu** alınız bakayım.” (42/67-69)
- “Sacanın çıkardığı kapkara dumanlar içinden temiz, beyaz martı sürüleri kirlenmeden geçiyor, koyu mavi denizin ortasında " **Kızkulesi** " köpükten bir alev gibi parlıyordu. ... Bugün **şuraya** gideyim.” (47/78-85)
- “Padişahın soluk çehresi karardı. Elleri titredi. Tahtın gerisine çekildi. Yüzünü buruşturarak: -Kaldırım **şunu (Köse Vezir)**! Diye bağırdı. Sırma perdenin arka-

sından birer hayal sessizliğiyle koşan hademeler, yere basmıyor sanılacak derecede hafif adımlarla çabucak vezirin başına üşüştüler.” (67/36-41)

- “... Yine işte aşağıya, **Babali Caddesi'ne** baktım. Bir uçurum gibi! Şeytan diyor ki: Kaldır, **şuradan** kendini at!” (70/211-214)
- “İçinden **bir sigara** çıkardı. Ahter'e verdi. "Al bakayım **şunu**" dedi, "sana bugün aşkın ne olduğunu öğreteceğim.” (85/80-82)
- “Yanında oturan esmer bir adamla konuşuyor ve **koca bir tabak kirazını** yiyordu. İçeri girdim. "Ah doktor, size büyük ihtiyacım var!" dedim. Güldü, "Oturunuz, **şunu** bitireyim" dedi, "beraber çıkarız.” (102/37-40)

6.1.5.2.6. “Şunlar” İşaret Adının Karşılmasıyla Oluşturulan Gösterenin Yinelenmesiyle Yapılan Artgönderim

- “Uzakta **bir kalabalık** gördü. Yoksa asker miydi? Dikkat etti. Bu kalabalık gayet yavaş yürüyordu. "Bekleyeyim de **şunlardan** su isteyeyim" dedi.” (100/41-45)
- “Lafını kestim: -**Rica ederim, nasıl Almanya'ya gittiniz? Nasıl evlendiniz? Nasıl âb-ı hayat içtiniz. Şunları** anlatınız.” (120/129-133)

6.1.5.3.Cümleyi Karşılamanın Gösterenin Yinelenmesiyle Yapılan Artgönderim

Ömer Seyfettin'in ele alınan hikâyelerinde cümleyi karşılayan gösterenin yinelenmesiyle yapılan artgönderim kelimeler 99 tane olup kullanılan kelimeler ve cümlelere göre oranlar Tablo 8' de belirtilmiştir.

KONU	KELİMENİN KULANIM SAYISI	TOPLAM KELİME SAYISI	TOPLAM KELİMEYE GÖRE ORAN	TOPLAM CÜMLE SAYISI	TOPLAM CÜMLEYE GÖRE ORAN
“Bu” işaret adının karşılamasıyla oluşturulan gösterenin yinelenmesiyle yapılan artgönderim	80	226.782	0,04	28.889	0,28
“O” işaret adının karşılamasıyla oluşturulan gösterenin yinelenmesiyle yapılan artgönderim	5	226.782	0,00	28.889	0,02
“Bunlar” işaret adının karşılamasıyla oluşturulan gösterenin yinelenmesiyle yapılan artgönderim	14	226.782	0,01	28.889	0,05
Toplam	99	226.782	0,04	28.889	0,34

Tablo 8-Cümleyi Karşılıyan Gösterenin Yinelenmesiyle Yapılan Artgönderim Kullanım Oranları.

6.1.5.3.1. “Bu” İşaret Adının Karşılmasıyla Oluşturulan Gösterenin Yinelenmesiyle Yapılan Artgönderim

- “-Vuruşmak için bir meydan bulacağız. **Buna** razı mısınız?” (4/180-181)
- “Barhan Bey kabul etmedi. Barutsuz, susuz, bir kale ne işe yarardı? **Bu kaleyi alıp içine girmek zaten tuzağa düşmek demektir.** İşte **buna** kendileri bir misaldir!” (4/347-350)
- “**Sen iki yüzeli silahsız askerle var, git, bir ay içinde bana mutlaka bin çuval un, beş yüz kazevi pirinç, beş yüz koyun, iki yüz tulum yağ, yüz tulum peynir, yüz tulum pekmez getireceksin.** Bir ay içinde **bu** istediklerim kaleye gelmezse, rehin tuttuğum elli kişiyi keseceğim.” (4/397-398)
- “**Orduyu gençleştirmek sevdasına düşen akıllılar iş başına geçince, birçoğlarıyla beraber onu da tekaüde sevk ederek mağdurlar arasına karıştırdılar.** İlk günler tekaüt muhassasatıyla geçinmek kabil oluyordu. Doğruyu söylemek lazım gelirse, paşanın on para serveti de yoktur. Zaten Devr-i Saadet'te, harem-selamlık o koca daireyi eline geçen ihsanlar, maaşlarla ancak idare edebiliyordu. **Bu** musibetten sonra evin kadrosu kendi kendine küçüldüğünden ilk günleri tekaüt maaşı biraz işe yarıyordu.” (5/3-7)
- “**Sonra maişet derdi sarpa sarıp da herkes başının çaresine düştüğü zaman, paşa da ilk tedbir olarak köşkün selamlık tarafını kiraya verdi. Bu da** derde derman olamayınca, zemin katını bakkal dükkânına tahvil etti.” (5/8-9)

- “**Sen hükümet kapısında yetim hakkı yemeye alışmışsın.** Galiba şimdi de mahalle bakkallığını mı yiyim yeri yaptın? Hiçbir şeycik demem. Benim gibi ağızsız, dul kadınların, saçı bitmedik yetimlerin beş, on dirhem şekeri sana kan olsun, irin olsun... Yüzünü halka doğru dönerek devam etti: -A dostla...rr, **buna** hangi can dayanır?” (5/21-26)
- “**Bu sefer de bize yarım vagon çıkmış, buna da** bereket versin.” (5/48)
- “**On Temmuz’u takdir etmek...** Dedi. **Bu** da laf mı?” (7/77-79)
- “**Bir cinsten olan şeyler cem olunabilirler. Mesela on kestane, sekiz kestante, dokuz kestane! Hepsi yirmi yedi kestane eder, değil mi? -Evet! -Bir cinsten olmayan şeyler cemedilemez. Mesela on kestane, sekiz armut, dokuz elma...** Nasıl cemedeceksiniz. **Bu** mümkün değildir. Ve **bu** imkânsızlık nasıl riya ve bozulmaz bir kaide ise birbirinden tarihleri, ananeleri, meyilleri, müesseseleri, lisanları ve mefkûreleri ayrı milletleri cemedip hepsinden bir millet yapmak da o kadar imkânsızdır.” (7/133-141)
- “**Artık ruhum tamamıyla değişmişti. Bunu** sarıh bir hüzn ile görüyordum.” (8/107-108)
- ““Kaf" ları hep “gayın"dan ibaret olan gayet kaba bir Anadolu lehçesiyle “Hem şehirler, benim davetimi kabul ettiğinize çok teşekkür ederim" dedi, "**ben nerede milletimden bir adam görürsem hemen davet ederim. Bu**, benim en birinci zevkimdir.” (8/189-190)
- “**Bir çakı ile bu dalların ucunu keser, kabuklarından iki kulak, bir burun çıkartır, tıpkı bir at başına benzetirdik. Bunu** en güzel ben yapardım.” (10/150-151)
- “**Daha medresede minimini bir çömezken sipahi, yeniçeri bölüklerinin bu narayı bastıklarını işitirdi. Bunu** iyice hatırlıyordu.” (12/125-126)
- “**Örfün hakikatini şeriat da tasdik etmiyor muydu? Padişah, bunu** bilen fâzıllardandı.” (12/142-143)
- “**Balkan hükümetlerinin istedikleri verildikten sonra harbe ne hacet? Buna** aklım ermiyor.” (17/8-9)
- “**Padişah yüz yirmi bin kişi ile Edime ye hareket etmiş. Buna** da kimse inanmıyor.” (17/215-216)

- **“Garp Ordusu kumandanı buraya yazmış ki, “Sebat, sebat ediniz. Netice donanmanın muzafferiyeti- Bu, ne demek?” (17/991-992)**
- **“Fakat niçin darılıyordu. Bunu soracaktım.” (18/49-50)**
- **“Taşra âlemi... Yani İstanbul'un dışında geçen hayat, ne hoştur! Bunu ancak yaşayan bilir.” (19/2-4)**
- **“Bu zalim, bir gün mutlaka bizim hududumuza da tecavüz edecek, şark eyaletlerini zapta kalkacaktı. Bunu herkes biliyordu.” (20/45-46)**
- **“Hem bir Türk yere serdiği şeyi bir daha arkasına koymaz... Bunu bilmiyor musunuz?” (20/328-329)**
- **“Binlerce kitapların tozlanmış sahifelerini süzen gözlerinizde harikulade bir kuvvet vardır. Bunu biliyorum.” (22/46-47)**
- **“Şüphesiz Efser dünyanın en güzel kadını idi. Bunu yalnız ben biliyordum.” (22/118-119)**
- **“Fakat sen bütün ruhun onun müstesna güzelliğini tasdik edeceksin. Ben bunu istiyorum.” (22/238-239)**
- **“İntikamımı almalıyım! dedim. Fakat nasıl? İşte bunu düşünemiyor, bunu muhakeme edemiyordum.” (22/500-502)**
- **“Bana bir aktör, bir intikam şeriki lâzımdı. Bu da ancak Bidar olabilirdi.” (22/586-587)**
- **“Bütün itminan içinde sizi bir müddet mustarip ederek boşanmayı temin edecektim. İşte bu da oldu.” (22/702-703)**
- **“Türklerin taassubundan nasıl istifade ettiniz? Bunu söyler misiniz?” (23/163-164)**
- **“Mutlaka bir gün İslamların öcü alınacaktır. Ama nasıl? Buna büyük ve mukaddes kitabımız Kur'an-ı Kerim cevap veriyor.” (24/130-132)**
- **“O genç, dinç, kendisi kadar kuvvetli bir koca istiyordu. Bu, vardığı zaman canlı bir ölüye benzeyen eski kocasının daha sağlığında uzun uzadıya kurduğu bir emel, bir arzuydu. Bu, onun en samimi, en azgın bir emeliydi.” (25/46-48)**
- **“Acaba şuh gençlerin hasta ihtiyaçları, en güzellerin en çirkinleri böyle delice sevmelerinde de bu ahlâksız, bu menfaatperest tabiatın gizli bir hilesi, gizli bir kârı mı var? İşte, şimdi ben bunu düşünüyorum...” (28/265-266)**

- “En büyük iki fırın yarım saate kadar yakılıp hazırlanacak. Buna Dimço Kaptan memur.” (30/246-247)
- “Her gün beş vakitte abdest aldırıp dizinin dibinden ayırmadığı, durmadan namaz kıldırıldığı, Kur'an okutturduğu bu kıza, kocası iyi bir gözle bakmıyordu. Bunu görüyor, bunu anlıyordu.” (34/55-56)
- “Otağ-ı hümayun nasıl kaybolurdu? Bunu havsalası almıyordu.” (36/109-110)
- “Böyle bir arslanı, celladın eline vermek ne büyük bir insafsızlıktı. Hangi vicdan buna razı olurdu?” (36/426-427)
- “Mızrağa karşı kılıç olur mu? -O vakit biz de buna şaştık.” (37/152-153)
- “Flaubert'in miydi, yoksa bir başkasının mı, iyice hatırlayamıyorum. "Le grade dégradé...", yani: "Rütbe, haysiyeti düşürtür." cümlesi! Bundan bir türlü mânâ çıkaramadım.” (48/22-24)
- “Eteklerimiz kirlenmeden süslenemez miyiz? Bunu ben uzun uzadı ya düşündüm.” (49/24-25)
- “Evet, mutlaka geleceklerdi. Buna o kadar emindi ki...” (57/69-70)
- “Gelin, size elli manda ile buraya getirdiğim topu seyrettireyim, dedi. Tercüman bunu tekrarlayınca, hepsi birbirlerine bakıştılar.” (59/278-279)
- “"Faziletli olmak insanın elinde değildir. Fakat kim isterse namuslu olabilir. Bu, ihtiyari bir şeydir!" derdi.” (60/196-198)
- “Erkek olacaktı! Bundan hiç şüphesi yoktu.” (63/70-71)
- “Gayr-i ihtiyari sordu: -Ne ağlıyorsun oğlum? Bu, vezirin hapsedildiğinden beri söylediği ilk sözdü.” (67/118-120)
- “Hani bizim Hukuk'a devam ettiğimiz zamanın İstanbul'u, on beş sene evvelki İstanbul artık yok! Sokaklar daralmış, insanlar küçülmüş, kadınlar sıkışmış. Çehreler solgun. Herkeste üst baş perişan. İnanılmaz bir zaruret bu halkı eziyor. Mahallelerde birçok evler aç! Buna mukabil haydutlar hala kâşanelerde yaşıyorlar.” (70/10-16)
- “Ayrılırken doktora: -Hem artık azizim, yaralanmaktan bıkmıştım, dedi, tayyarede bu yok işte... En çok buna seviniyorum.” (72/310-312)
- “Sermet Bey, bir gün çamlığın içine saklanıp birdenbire perinin karşısına çıkmayı yahut arkasından yavaşça gidip elini sürüvermeyi düşündü. Ev-

dekilerin hiçbiri **buna** razı olmadı: "Seni hemen oracıkta çarpar!" diyorlardı.”
(76/182-183)

- “"Uzun lafın kıyası!" dedi, "**Ben iddia ediyorum ki sende aşk filan yok! Yalnız bir bahar tesiri!** İstersen **bunu** sana ispat edeyim.”” (84/267-269)
- “Sarıyerliler, "**Kireçburnu'nda ağustosta insan donar!** " demişler. Hakikaten **bunda** mübalağa yok.” (84/320-321)
- “Bu gülünç mektubu tekrar tekrar okuduktan sonra ruhumda üç hafta evvel tutuşan muvakkat buhranın hikâyesini çabucacık şu sahifelere yazdım. **Fakat niçin ilkbahar, bu tabiatın şeytanı, beni yirmi sene evvel baştan çıkarmadı? Niçin uzun bir gençlik içinde kadına, aşka, heyecana, muhabbete yabancı yaşadım?** Camsap gelince soracağım. Bakalım **bunu** da izah edebilecek mi?” (84/360-364)
- “**Meşhur -ama niçin meşhur- mühendis filân bey bir roman neşretmiş! Bu,** tıpkı eski bir nafia nazırının [bayındırlık bakanı], nazırlığı esnasında bir “il-mihâl” kitabı telif etmesine benzeyecekti!” (89/250-251)
- “**Anadolu'nun bu yalçın ufuklu, bu boş, bu kayalık, bu korkunç tarafı, Bozdağı'na giden bu ıssız yol eskiden beri eşkıya uğrağı idi; bunu** bilmiyordum.” (90/41)
- ““**Yörük'ün kızı vurdu**” diye bir laf olur. Ama **buna** kimse inanmaz.” (90/82-83)
- “Kasabada Yalnız Efe'nin namını işitirler. **Boş durmamak için onu tutmaya kalkarlar.** Yerli zaptiyeler kılavuzluğu kabul etmezler. Yalnız Efe **bunu** haber alır.” (90/123-126)
- “Yenecek ne varsa, ortadan kaldıran, altıyüz yıllık bir devletle beraber kocaman, masum Türk milletini fakrû'd-dem kılıcından geçirenleri geberteceğim. **Evet, bu milleti hükümet mahvetmek istiyor! Bunda** artık hiç şüphem kalmadı! **Bunda** şüphesi olan eşektir!” (91/330-333)
- “Bizim fırka siperlerdedir. **İstersen seni bizim paşaya götüreyim.**” dedi. Ali **buna** razı oldu.” (100/324-326)
- “**Rumlar'la İngilizler'in parolasını bildiğini, kolaylıkla düşman tarafına gidip onlara da kendini Rum gösterebileceğini söyledi. -Belki bizim taraf için faydalı bir şey görürüm, anlarım. Size haber getiririm. Dedi. Paşa bu**

fikri çok muvafık buldu. "Bak, **bunu** düşünemedik." diye hâlâ hiç sesini çıkarmadan oturan zayıf zâbite döndü." (100/415-419)

- “Tercüman kumandana soruyor, onun söylediğini Rumca tekrar ediyordu: -Bu en dehşetli cehennem makinasıdır. İki yüz metrelik yerde ne varsa hepsini havaya uçurur. -Demek karargâhta ne kadar adam varsa hepsi ölecek? -Hepsi... Belki yangın da çıkacak. Cephaneleri bizimki gibi karargâhlarına yakınsa, onlar da ateş alacaktır. -Ya bomba ateş almazsa? -Mutlaka alır. **Emniyet düğmesini ittikten sonra yarım saat geçer geçmez hemen patlar. -Bunda hiç şüphe yoktur ya...**” (100/708-718)
- “Kendi kendime: "**Acaba bir tanesini haberim olmadan yuttum mu?** " dedim. Hayır. . . **Bunu** mutlaka hissedecektim.” (102/11-13)
- “**Bu tepenin eteğini dönünce yolun tırmanıp aştığı öyle dik, öyle sarp bir yokuş gördü ki...** Vallahi **bunu** çıkamam! Diye haykırdı.” (113/85-86)
- “Evet, **Allah mutlaka bir «binecek» gönderecekti. Bu**, eserini seven merhametli Allah'ın en birinci vazifesiydi.” (113/119-120)
- “Eğer Ali inat etmeyip namaza başlarsa sürüsü binleri bulacak, ağıh büyüyecek, hatta bir gün bütün civar meraların sahibi bile olacaktı. **Dünyayı bir yara-tan vardı. Veren de oydu, alan da... Onu memnun etmek en büyük akıllılıktı.** Gâvur Ali'nin de **buna** akli yattı.” (117/141-145)
- “Fakat: -Bu rahat, bu saadet, bu fazilet Almanya'nın toprağında, taşında, coğrafyasında değil, Alman kadınındadır, dedi, Almanya'nın saadetini, refahını, zenginliğini Alman kadını yapar. **Sana bir Alman kızı bulalım. Onunla evlen. İstanbul'a dön. Tıpkı Almanya'daki intizam, Almanya'daki istirahat içinde yaşarsın. Bu**, olabilir miydi?” (120/281-287)
- “Bir gün daha bu program bozulmadı. **Geçen sene maaşım onbeş lira oldu.** Karım **bunun** masrafımıza hiçbir tesir yapamayacağını söyledi.” (120/361-363)

6.1.5.3.2. “O” İşaret Adılımla Karşılmasıyla Oluşturulan Gösterenin Yenilenmesiyle Yapılan Artgönderim

- “-**Erkeklerle konuşmaz yavrumsun. O** bize mahsus... (9/427-428)

- **Mademki halk söylüyor; halktan gelen ses, Hakk'ın sesidir! Ona** efsane denmez.” (12/110-111)
- **“Kızıl Elma neresidir? Onu söyle!”** (12/219-220)
- **“Soyu sopu belli. Ona tamah ettim.”** (15/110-111)
- **“-Bir milyon kuruş kıymetinde, ama tanesi bir liraya... -O ne?”** (26/268-269)

6.1.5.3.3. **“Bunlar” İşaret Adınının Karşılmasıyla Oluşturulan Gösterenin Yinelenmesiyle Yapılan Artgönderim**

- **“-Hendeseden, cebirden, müsellesattan vazgeçelim. Hatta hesap bilmiyorsunuz. Hesabın "cem" kaidesini bilmiyorsunuz. Yahut biliyorsunuz da bunların doğru ve esaslı şeyler olduğuna inanmıyorsunuz.”** (7/121-123)
- **“Bu kadar parayı nasıl kazanmıştı? Görüyordum; kaba saba bir şeydi. Halinde, tahsilin hani o pek uzaktan sezilen görülmez gölgesi yoktu. Gözlerimi kendisine dikmiş bunları düşünüyordum, bin türlü tahminler, faraziyeler yapıyor, hayalata dalıyordum.”** (8/266-269)
- **“Kimi Çin, kimi Hind, kimi Sind, kimi Viyana, kimi Roma diyordu. Kızıl Elma bunların hiçbiri değildi!”** (12/173-174)
- **“Türklerle beraber Araplar da eziliyor, Sudan, Fas, Cezayir, Tunus ve nihayet Trablus ve Bingazi de alınıyordu. Kalbim, bunları düşününe düşününe dimağımda ateşlenen kanımdan, yanmaya başladılar.”** (14/28-29)
- **“Aynaların üzerindeki kralının ve kraliçesinin, Galler Prensi'nin büyük ebatta yapılmış resimleri göze çarpıyordu. Yanlarında başka küçük resimler de vardı. Galiba Mısır'ın ehramları, Sfenks'in yağlıboya manzaraları idi. Bunlara dalmıştım.”** (14/63-66)
- **“Havlularımız hep ketenden... hep ütülü! Keskin keskin lavanta çiçeği kokuyor... Ama bunlar benim için bir saadet değil...”** (15/179-182)
- **“Sözde Edime tarafında muzafferiyet varmış, filan ve falan. Bunlara kimse inanmıyor.”** (17/211-212)
- **“Onun elçisi gayet ağır giyinmişti. Atları, hademeleri mükemmeldi. Bizim elçimizin atları, hademeleri, esvabı daha muhteşem, daha ağır olmak icap**

- eder. Bunlar** için mutlaka hazineden sana birkaç bin altın vereceğiz.” (20/220-223)
- **“Hareketleriniz, konuşmalarınız, düşünceleriniz, hâsılı her şeyiniz gayri ahlâkî idi. Ben bunların** hepsine tahammül edecek, sizi tashihe çalışacak: «Talihim! Talihim!» diye müteselli olacaktım.” (22/558-559)
 - **“Komşularımız hep Türk’tü. Bunların** kimseye gazezleri yoktu.” (23/196-197)
 - **“Çocukluk, mektebe başlayış, ferâceye giriş, kocaya varış, doğuruş, hatta ihtiyarlayış bile... Bunların** hep ayinleri vardı.” (31/149-150)
 - “Siyah şahane gözlerinin yüksek bakışından, kibar tavrından, mağrur sükûnundan, düzgün sözlerinden onun öyle sıradan bir adam olmadığı belliydi... **Ama kimdi? Nereliydi? Nereden gelmişti? Bunları** bilen yoktu.” (56/16-20)
 - **“Birkaç ay sonra Rumeli’nin her tarafında bombalar patlayacak, Girit Yunanistan’a bağışlanacak, Arnavutluk’a, Makedonya’ya, Suriye’ye, Arabistan’a muhtariyet verilecektir. Sultanlık Avrupalıların himayesine alınarak Türkiye’de de ‘Beynelmilel bir idare’ tesis olunacaktır.** Avrupa’nın programı budur. Grazia **bunları** çabuk anlatır, tercümanın korkularını tekrar eder.” (61/77-80)
 - **“Yaptığı kahramanlıkları anlattım. Bunlar** hep birer vazife... dedi, milyonlarca asker vazifesini yapıyor, öyleyse hepsinin fotoğraflarını çıkarıp gazetelere basmalı...” (72/244-245)
 - “Seccadenin kenarına diz çöktü. **Ağlaya ağlaya mazisini anlattı. Bunlar** hatırında durdukça, peygamberin mezarına yüz sürmeye cesaret edemeyecekti.” (123/38-40)

6.1.6. Gösterilenin Yinelenmesi Olarak Artgönderim (-Ki Ekiyle)

Ömer Seyfettin’in hikâyelerine bakıldığında -ki ekiyle yapılan gösterilenin yinelenmesi olarak artgönderimler yok denecek kadar azdır. -ki ekiyle yapılan artgönderimlere birkaç yerde rastlanılmaktadır.

Ömer Seyfettin’in incelenen hikâyelerinde gösterilenin yinelenmesi olarak artgönderim kelimeler 2 tane olup kullanılan kelimeler ve cümlelere göre oranlar Tablo 9’ da belirtilmiştir.

KONU	KELİMENİN KULANIM SAYISI	TOPLAM KELİME SAYISI	TOPLAM KELİMEYE GÖRE ORAN	TOPLAM CÜMLE SAYISI	TOPLAM CÜMLEYE GÖRE ORAN
Gösterilenin yinelenmesi olarak artgönderim (-ki ekiyle)	2	226.782	0,00	28.889	0,01
Toplam	2	226.782	0,00	28.889	0,01

Tablo 9-Gösterilenin Yinelenmesi Olarak Artgönderim Kullanımı Oranı.

- “Bir bakkalın önünde, yırtık, kirli başörtülü bir kızcağızın, cebindeki kâğıda benzer bir banknotu bozduğunu gördü. Dikkat etti. Çıkardı. Kendisinin**ki**ne (**bankotuna**) baktı.” (93/149-152)

İlk cümlede banknot göndergesi kullanıldığını görmekteyiz. O cümleyi takip eden cümlelere baktığımızda banknot yerine dönüşlülük adılına -ki eki kullanılarak gösterilenin yinlendiğini görmekteyiz.

- “İçinden bir sigara aldı, genç kıza verdi.-İstemem, canım istemiyor...-Al, al, karanlık düşmanı. İçmeye başlayınca ister! Sigarayı kendi eliyle Resan'ın güzel dudaklarına dokundurdu. Bir kibrit çaktı. Evvela onun**ki**ni (**sigarasını**), sonra kendisinin**ki**ni (**sigarasını**) yaktı.” (109/72-78)

Yukarıdaki kullanıma bakıldığında iki yerde -ki ekiyle artgönderim yapıldığını görmekteyiz. İlk cümlede bulunan sigara göndergenin yerine “o” ve “kendi” adılına – ki eki getirilerek gösterilenin yinlendiğini görmekteyiz.

6.1.7. Dönüşlülük Adılı (Kendi) Kullanımı İle Yapılan Artgönderimler

Dönüşlülük adılı kişi adıllarında daha kuvvetli bir anlam taşıyan, onları anlam bakımından pekiştirilmiş bir tür kişi adıllarıdır (Korkmaz, 2003: 414). Dönüşlülük adılı kendi sözcüğüdür. Dönüşlülük adılı olarak kullanılan diğer sözcük öz kelimesidir (Ergin, 2003: 273).

Türkçede kendi adılı ve adılın iyelik ekleri olarak oluşturulan çekimleri “kendim, kendin, kendisi, kendimiz, kendileri” şeklindedir. Ömer Seyfettin hikâyelerine bakıldığında dönüşlülük adılları daha çok kendi sözcüğü kullanılarak artgönderim yapılmıştır. Hatta “öz” adılını kullanılmadığını görmekteyiz. Dönüşlülük adılı kulla-

nımı ile yapılan artgönderimler hikâyelerde yoğun bir şekilde kullanıldığını görmekteyiz.

Ömer Seyfettin'in incelenen hikâyelerinde dönüşlülük adlı (kendi) kullanımı ile yapılan artgönderimler kelimeler 789 tane olup kullanılan kelimeler ve cümlelere göre oranlar Tablo 10'da belirtilmiştir.

KONU	KELİMENİN KULANIM SAYISI	TOPLAM KELİME SAYISI	TOPLAM KELİMEYE GÖRE ORAN	TOPLAM CÜMLE SAYISI	TOPLAM CÜMLEYE GÖRE ORAN
Dönüşlülük adlı (kendi) kullanımı ile yapılan artgönderimler	789	226.782	0,35	28.889	2,73
Toplam	789	226.782	0,35	28.889	2,73

Tablo 10-Dönüşlülük Adılı (Kendi) Kullanımı İle Yapılan Artgönderimler Kullanımı Oranı.

- “-Köyünde, Sofya'dan gelen muallimden okuduktan sonra, genç papazın delaletiyle **kendisi (Boris)** de Sofya'ya gitmiş, orada tahsilini bitirmişti. “(1/19)
- “Onlarla konuşur; **kendileriyle (komitacılar)** beraber dağa çıkmağa razı olduğumu söylerim.” (1/337)
- “-Kalbi burkuluyor ve avazı çıktığı kadar haykırarak ağlamak, **kendisini (Magda)** yerlere atmak, koşarak Melina'nın evine gitmek, Boris'i bulmak, onun kolları içine atılmak istiyordu.” (1/384)
- “-**Kendi (Boris'in ve Magda'nın)** köpekleri de havlıyorlardı.” (1/399)
- “-Son Eflak tacını giyen papazı Tergoviç'te bozan Mehmet Bey, bir sene vardı ki **kendisini (Mehmet Bey) sancak** beyi ilan etmişti.” (3/29)
- “Kumandan atını şahlandırarak “Hurra, hurra...” diye **kendisini (kumandan)** alkışlayan keyifli halka boyun kırarak kabarıyordu.” (3/154)
- “Etrafında **kendine (elçi)** bakanlara gülümsüyor, selamlar veriyordu.” (3/165)
- “**Barhan Bey kendi** eliyle kutunun birini açtı.” (4/121)
- “Kalenin üstüne çıkınca Mahmud Ağa'ya döndü: **-Zâbitleri, bölükbaşları, çavuşları çağır.** Buraya gelsinler, **kendileriyle** konuşalım.” (4/149-151)
- “Artık tercümana lüzum kalmadığını gören, **Barhan Bey**, bağırarak **kendi** konuşmaya başladı.” (4/201)

- “-Üç gün susuz duran kumandan **kendine (kumandan)** uzatılan şeyi reddedemezdi.” (4/412)
- “-Fakat Paşa, "sabrın sonu selamet" diyerek büyük bir metanet ile **kendini (Aksaraylı Cabir Paşa)** bu hayata da alıştırdı, hatta biraz kanıksadı bile...” (5/16)
- “Çünkü kızlarıyla büyük hanım, **kendisini (Aksaraylı Cabir Paşa)** açıktan açığa mıymıntılıkla itham ettiler.” (5/57)
- “Paşa, **kendisini (Aksaraylı Cabir Paşa)** görenler tanımayacak kadar zayıflamıştı.” (5/65)
- “Fakat şöyle bakarken insana yüzüyle, hareketiyle, sözleriyle pek fena tesir bırakan bu doğru kadı, **kendi (kadı İbrahim Efendi)** kalbinin çok iyi olduğuna kaniydi.” (6/5)
- “Ömründe hiç gülmeyen Kadı İbrahim Efendi, işittiklerini hep **kendine (Kadı İbrahim Efendi), kendi (Kadı İbrahim Efendi)** üzerine alındı.” (6/15)
- “Mülazımın bakışı bütün bütün değişti. **Kendisiyle (Mülazım)** eğleniyorum sandı.” (7/124-125)
- “Birçok misaller getiriyor, "Osmanlılık" kelimesinin düveli bir tabirden başka bir şey olmadığını; **Rumların, Bulgarların, Sırların**, bütün o eski esirlerimiz olan bugünkü uyanık milletlerin Türklerden intikam almak ve **kendi** öz kardeşleriyle, Balkan hükümetleriyle birleşmekten daha tabii, daha makul, daha mantıklı, daha haklı mefkûreleri olamayacağını anlattım.” (7/145)
- “Söyledikçe müdafaasında ve mantığında **kendini (mülazım)** haklı sanıyor, haklı sandıkça daha ziyade coşuyor ve biraz eğlenir gibi.” (7/168)
- “Böyle kaybettiğim eski "**kendimi**" (**Anlatıcı**) araya araya, farkında olmadan, taraçadan içeri girmişim.” (8/113)
- “**İnsan kendini** güneşe karşı tutulmuş bir billur köşk içinde sanacaktı.” (8/184)
- “New York 'ta **Kayserili bir Rum hemşehrim** vardı. Bir cumartesi günü ona gittim. Kayseri'den **kendisine** göndermek üzere bir yol parası borç istedim.” (8/314-316)
- “Bu **kendinden (Sabire)** biraz yaşlıca, fakat daha şık, daha kokot bir kadındı, kumral yüzünde bir Çerkez gururu vardı.” (9/68)

- “Gördün ya, Füsün Hanım, Allah'ın ne iyi kulları var, dedi. **İkisi de** Naciye'ye tereddütlü gözlerle bakıyorlardı. Açlık, sefalet içinde bu renk, bu güzellik, bu vücut nasıl dayanıyor, solmuyordu. **Kendileri**, zenginler, bol yemeklerle, şırıngalarla, şaraplarla kansızlıktan kurtulamıyorlardı.” (9/142-145)
- “**Kendileri (Füsün Hanım, Sabire)** bugün araba ile Kadıköy'den buraya bir aşçı aramaya gelmişler, bu kadının evini bulamamışlardı.” (9/222)
- “Onlarla konuştuğunda, **kendi (Naciye)** talihsizliği, sefaleti gözünde daha ziyade büyüyor, felaketinin birdenbire farkına varıyordu.” (9/229)
- “Sabire, Füsün, Muazzez yapacaklarını ondan gizlemiyorlar, **kendini (Naciye)** birtakım beylere göstererek hepsini deli edeceklerini söylüyorlardı.” (9/380)
- “Üsküdar'ın, mahallesinin harap evlerine alışan gözleri, temiz parke döşeli sokakları yabancı görüyor, kâgir binalara bakarken, **kendini (Naciye)** bir ecnebi memleketinde sanıyordu.” (9/402)
- “**Kendisini** bir takdim için Sabire'ye iki yüz lira veren gencin zenginliğini düşünen **Naciye**, bu akşam oturacağı sofrayı da gözünün önüne getirmeye çalışıyordu.” (9/538)
- “Sonra **diğer bir çocuk** çıktı. **Kendi** kopardığını, onun kabahati olmadığını söyledi.” (10/57-58)
- “Hatta **bazı kızlar** bile **kendi** aralarında ant içmişlerdi.” (10/102)
- “Koca mektebin içinde **kendimi (Anlatıcı)** yapayalnız, arkadaşsız, hamisiz zannediyordum, anneme fikrimi, her çocuk gibi birisiyle ant içmek istediğimi söyledim.” (10/114)
- “Andı için ölen, hayatını mahveden kahraman kan kardeşimin, sıcak dudaklarını tekrar parmağımın ucunda duyar, beni kurtarmak için o **kendisinden (Mıstık)** büyük, kudurmuş, iri ve kara çoban köpeğiyle pençelesen aslan ve bahadır hayalini görürüm.” (10/242)
- “Her şeyi evvela **kendi (padişah)** nefsinde muhakeme eder; her hükmü, her kararı vermezden evvel bir kere **kendi (padişah)** vicdanından geçirirdi.” (12/158)
- “**Kendisi (Doğan Bey)** hiçbir orduya girmemiş, gençliğini medresede geçirmiş, Dınişk'tan hiç ayrılmamıştı.” (13/19)

- “-**Kendine (Doğan Bey)** minnettar kalan ahalinin elleri üzerinde geziyor.” (13/210)
- “Ben Mısır'da çok sıkılır, **kendimi(anlatıcı)** adeta bir zindanda sanırım. Bu sefer de yine **kendimi (anlatıcı)** böyle hapsetmişim.” (14/17)
- “Lâkin İstanbul'da doğan, anası Türk, babası Türk olan, Türkçe konuşan bir aileden çıkan, damarlarında Türk kanı akan bir **Ahmet Nihat** milliyetini değiştiremez, Fransız olamaz, yalnız **kendini** aldatır...-Hayır, **kendimi** aldatmıyorum.” (14/141-142)
- “Ve Türk olduğumu düşünmek, **kendimi (Ahmet Nihat)** öldürmek arzuları verirdi.” (14/201)
- “**Kumral şişman** acı acı güldü. Dedi ki: "Ailem hakkında şimdiye kadar kimseye bir şey söylemedim. Hem böyle gevezelikleri âdeta namussuzluk sayarım. Ama şimdi icap etti. Dertliler gibi hasbıhal ediyoruz. Birbirimizi ayıplayacak halimiz yok. Ben de senin gibi ezberden evlendim, ama **kendim** istemedim.” (15/127-134)
- “**Kendine** iltica eden tarafları bile çağırıldığı ziyafette, yemekmiş gibi, kaynatıldığı büyük kazanlara atıp söğüş yapan, mağlup ettiği Özbek padişahının kafatasıyla şarap içen bu **gaddar Şah**, dünyada hakikaten eşi görülmemiş bir zalimdi.” (20/43)
- “İşte Divan'da bu kurnaz, bu zalim, gaddar türediye gönderilecek münasip bir elçi bulunamıyordu; çünkü **kendini (Şah ismail)** Osmanlı hakanıyla bir tutan, hatta bütün şarkta cihangirlik kuran bu serseri, karşısında devleti temsil edecek adama karşı şüphesiz birçok münasebetsizlikler edecek; münasebetsizliklerine mükâbele eden ihtimal kazığa vuracak, derisini yüzecek, akla gelmedik kaba bir vahşetle öldürecekti.” (20/60)
- “-Bir kere **kendisini (Muhsin Çelebi)** görsek... -Bilmem, çağırınca ayağınıza gelir mi? -Nasıl gelmez? -Gelmez işte...” (20/87-90)
- “İcap eden muhteşem takımlı atları, süslü hademeleri ben **kendi (Muhsin Çelebi)** paramla düzeceğim.” (20/228)
- “Bu başsız vücut uçar gibi koşuyordu. **Kendi (Mehmed)** kellesini götüren zırhlı şövalyeye yetiştii.” (21/262-263)

- “**Kendimde (Müverrih Bey)** gayri ihtiyarî bir falcı ruhu hissediyorum.” (22/28)
- “Beraber geçirdiğimiz bir senelik hayatta nispeten beni bile **kendine (efser)** benzetmişti.” (22/114)
- “Söylediğim gibi hareket ederse, Efser’in **kendini (bidar)** görmeyeceğine mutmain oldu.” (22/263)
- “Cebinden büyük bir tabaka çıkarda Hazır kalın sigaralardan ikimize verdi. **Kendi (Gospodin)** de bir tane yaktı.” (23/170-171)
- “Karşımdan bir ses: -**Kendimi (anlatıcı)** Türkiye zamanında zannettim, dedi Yanımızda hiç yabancı yok!” (24/15-16)
- “İhtiyar hocanın karşısındaki **genç** de zavallı Serez beyinin saflığına gülmekten **kendini** alamıyor.” (24/88)
- “**Masume Hanım**, her vakit **kendini** sinirlen yüzünü buruşturan bu münasebetsizliklerin hiçbirini duymuyordu.” (25/36)
- “**Kendini** [Masume Hanım] isteyenler hep cılız, sıksa, ihtiyar, bunak adamlardı. Genç, dinç, **kendisi** kadar kuvvetli bir koca istiyordu.” (25/45-46)
- “-Söyle, nedir, yoksa vallahi **kendimi (Cevriye Hanım)** aşağı atarım! diye haykırdı. Sadi Bey, gülmekten katılıyor, parlak kafası sarsılıyordu. -**Kendini (Cevriye Hanım)** atmaya gerek yok, de ki, "Bende sürati intikal yok!" söyleyeyim.” (26/205-207)
- “Eğer **beni** almazsan, vallahi, billahi **kendimi (Sütüde)** öldürürüm. (28/124)
- “**Cabi Efendi**, bu zengin kimyagere "vesika ekmeğini daha ilk defa mı gördüğünü” sormaktan **kendini** men edemedi.” (29/35)
- “Bu takiplerde Dergâh-ı âlî mensuplarından ve padişahın gözdelelerinden pek genç bir kahraman olan **Tosun Bey** yine **kendini** gösterdi.” (36/47)
- “**Kendilerinden** başka yiğit olduğuna asla ihtimal vermeyen **mağrur yeniçeriler** bile önlerinden o geçerken **kendilerini** tutamazlar, galeyana gelirler.” (36/61)
- “Minimini, güzel, şeytan **Bedia'yı** ailesi büyük bir adama vermek istiyordu. Hâlbuki o iki senedir, tıbbiye talebesinden olan kuzeni Namık'la işi pişirmişti. **Kendini** almayı arzu eden bu büyük adam tek gözlüklü, şık bir büyükelçiydi.” (55/1-3)

- “-Karıyı **kendi (Durmuş)** bulunmadığım yere misafirlığe göndermem. - Akrabalarının yanına göndermez misin? -Göndermem. -Anasının, babasının yanına da göndermez misin? -**Kendim (Durmuş)** bulunmadığım hiçbir yere göndermem.” (62/306-310)
- “**Selanikli Akil'i** buldum. Bu kırmızı saçlı, çalışkan, faal bir çocuk... Üç gündür **kendisini** tanıyorum.” (66/4-6)
- “Orada **yabancılar kendi** muhitlerini, **kendi** âdetlerini yaşarlar.” (81/123)
- “**Cabi Efendi**, bu sözleri ciddi sanıp münakaşaya girişse, **kendi** de **kendinin** deli olduğuna kanaat getirecekti.” (93/49)
- “Yine bir sabah, **Ali**, kiliseyi süpürmüş, elinde süpürge, yattığı odaya dönüyordu. Papazın, açık penceresinden eliyle **kendini** çağırdığını gördü.” (100/227-228)
- “**Onun karısı** da hizmetçi aşçı, uşak kullanmaz. Çarşıdan erzakını bile **kendi** pazarlık eder, **kendi** alır, **kendi** evine getirir.” (120/375-376)

6.2.Öngönderimsel İlişki

“Ön gönderim, artgönderimlerin tersine, “anamlı bir birimin yerini tutan bir ögenin söylemde ondan daha önce anılması”yla meydana gelir” (Vardar, 1998: 162). “Gönderim ögesinin, kendisine gönderimde bulunulan ögeden önce geldiği, yani gönderimin metinde ileriye doğru bir ilişki meydana getirdiği gönderim türüdür” (Çoşkun, 2005: 56). “Ön gönderimler, doğrusal olarak işlenen söylem yapısı içerisinde henüz söyleme dâhil olmayan, ancak ileride dâhil olacak ögelere yapılan gönderimdir” (Güner, 2008: 6). Başka bir deyişle öngönderim, metin içerisinde kullanılan gönderim değeri taşıyan ögenin söylemden önce ifade edilmesidir. Ömer Seyfettin’in hikâyelerini incelediğimizde, artgönderim kadar sık kullanılmadığını görmekteyiz. Fakat çok fazla olmasa da öngönderim ögeleri mevcuttur.

Ömer Seyfettin’in ele alınan hikâyelerinde öngönderimsel ilişki kelimeler 70 tane olup kullanılan kelimeler ve cümlelere göre oranlar Tablo 11’ de belirtilmiştir.

KONU	KELİMENİN KULANIM SAYISI	TOPLAM KELİME SAYISI	TOPLAM KELİMEYE GÖRE ORAN	TOPLAM CÜMLE SAYISI	TOPLAM CÜMLEYE GÖRE ORAN
------	--------------------------	----------------------	---------------------------	---------------------	--------------------------

Öngönderimsel İlişki	70	226.782	0,03	28.889	0,24
Toplam	70	226.782	0,03	28.889	0,24

Tablo 11-Öngönderimsel İlişki Kullanım Oranı.

- “Hele **burada, bu pis ve Vahşî yerde, bu zalim Makedonya'da** rahatla çalışmak mümkün değil.” (1/75)
- “Eğer gelmezse **oraya** gelir hem hepsini keseriz hem **evlerini** yakarız' diyorlar.” (1/303)
- “**Bunlar** en müthiş, en kanlı, en merhametsiz, en gaddar **komitalardı.**” (1/429)
- “İşte **bu, bir koyuna** da gözüm gibi bakıyordum.” (2/90)
- “-Sor **bunlara**, ne istiyorlar bizden? Dedi. Tercüman bağırdı. **Şövalyelerin** saflarından gayet düzgün bir Türkçe ile cevap verdiler.” (4/196-199)
- “**Bu**, meşhur muhariplerden **Petonleç** idi.” (4/393)
- “Tam Paşa trene ayağını atacağı sırada yine en son sözü **o, Takunyalı Fitnat** söyledi.” (5/96)
- “Babana selam söyle oğlum, dedi, bırak **oraya** lengeri. Ben namazdan sonra aldırırım. Delikanlı, yoğurt kabını **kapının yanına** bıraktı.” (6/85-87)
- “Yol arkadaşlarım beş Yahudi, üç Rum, bir Mısırlı gençti. **Bu gencin** ismi o kadar tuhaftı ki hiç unutamam: Mehmet **Bacanak Bey er-Rıza.**” (8/27-29)
- “**Bu, fazla boyanmış, oldukça yaşlı, oldukça güzel, yorgun bir kadındı.**” (9/298)
- “Sonra hemen **oraya, şezlonga** oturarak eserlerine hayran kalan sanatkârlar gibi, süsledikleri bu vücudu seyre daldılar.” (9/328)
- “**O**, her akşam sürülerle mandaların, ineklerin geçtiği tozlu, **taşsız yollar;** yosunlu, siyah kiremitli çatılar; yıkılacakmış gibi duran büyük duvarlar, küçük, ahşap köprüler, nihayetsiz tarlalar, alçak çitler hep bu duman içinde erir.” (10/8)
- “İskender Paşa üçüncüyü huzura soktu. **Bu**, geniş omuzlarına batarasının uçları düşen genç bir bostancıydı.” (12/244-245)
- “Necip Araplık, yükselmek isteyen Türklüğün o kuvvetli ve mukaddes kanadı, **orada kendi vatanında** esirden başka bir şey değildir.” (14/10)

- “Miras işini **babama**, pardon... **Annemin Türk kocasına** bırakıyordum.” (14/383)
- “**Öbürü?** Onun da ismini bilmiyordum. Galiba **Gülhane Rüştüyesi'nden arkadaşım**.” (15/18-20)
- “**Şunları** yazıyorum. **Askerin hepsi hasta. Sisten hiçbir taraf görünmüyor. Hafif karla karışık ince bir yağmur yağıyor. Bu sabah oturduğumuz Muğilla köyünden hareket için emir verildi. Hemen kalktık. Buraya geldik. Öbür bölükleri bekliyoruz. Nereye ve niçin gidiyoruz? Bunu yine kimse-nin, bildiği yok. Tek tük silah sesleri geliyor. Alayımızın ikinci taburu şo-senin üzerinden Manastır'a doğru geçti.**” (17/365-376)
- “Evet, **bu, alın**da yarası görülen kılıcın yere düşüremediği canlı bir kah-ramandı.” (20/186)
- “Fakat **Efser'i -bu, boşadığım karımın adıdır-** görünce fikrim değişmişti.” (22/57)
- “Sigarasını yaktı. **Burası kalın fesrengi perdeli, halı döşeli süslü bir oda idi.**” (30/45-46)
- “Kendisine layık kız **burada, Serez'de** idi.” (30/69)
- “Araba, katilin dokuz insanı baltayla kestiği **yerde** durdu. **Burası bir şose ke-narıydı.**” (38/86-87)
- “-Pekâlâ, hâkim efendi, dedi, senden istediğim **şu: Hüsmen'in sarı köpeğini buldur, gözlerinin önünde iğdiş yaptır.**” (38/147)
- “Mahalle mektebinden diplomasını aldıktan sonra mukaddes, gayr-ı mukaddes hiçbir kerpici eline almamakla iftihar eden Cabi Efendi işte **bu, yalnız hayatı okuyan ariflerden biriydi!**” (47/22)
- “Garson kahvemi getirdi. Yudum yudum içiyor, **şuna** "benim cümlemin mânâsını bir sorayım" diyordum. Nutkunu en coşkun yerinden kestim: -"Le grade dégrade!" ne demektir, **hocam?** Diye sordum.” (48/76-79)
- “Namık'ın verdiği şişeyi getirdi. -**Şurada, pencerenin önünde,** dedi.” (55/81-82)
- “Kahkahalarının çirkinliği içinde, minimini parmağıyla, -**Buradan, buradan,** diye parlak **alnını** gösterdi.” (55/92-93)

- “**Bu, her gece uykusunda kendini kurtarmak için birçok gemilerin pupa yelken geldiğini gören zavallı eski bir Türk forsasıydı.**” (57/19)
- “Karanlık sessizliği dinledi. **Bu, şırıltı değil, pek derinden gelen ahenkli bir mırıltı idi.**” (65/118-119)
- “Reşit, verdikleri kâğıda baktı. **Bu, iki buçuk liralık bir banknottu.**” (68/123-124)
- “Bu yaz acaba **buralarda** eğlenebilecek miyiz? **Kâğıthane'de** mi? Evet.” (69/11-13)
- “**Bu, yerde bulduğu kırık bir kalkanla zırhlı iki düşman süvarisine esirken hücum ederek kafalarını kesen ihtiyar bir sipahinin hikâyesiydi.**” (72/37)
- “-**Şuraya** bak. dedi. Sol tarafındaki kanepenin ta ucunu gösteriyordu. -... - Gördün mü, **o zabiti?**” (72/148-151)
- “Hâsılı **şuramdan... Sağ kaburgasını** gösterir.” (75/10-11)
- “İki ay sonra aldığım fikirleri yekûn ettim, şu çıktı: **Dili, dini “bir” olan insanlar bir millettendir.**” (89/254-255)
- “Nöbetçi doktoru **orada, odasında** idi.” (92/97)
- ““Bir fenalık yapar.” “Ayol **bunlar küçük küçük taşlar!**” (92/147-148)
- “Ben işte hiçbir Avrupalının görmediği şeyi gördüm. **Burası** ihtiyar, dul bir kadının evi. Gayet dindar bir kadın. Evin içi, sofrası, âdet, tarzlar, hâsılı her şey hiç bozulmamış. Tamamıyla alaturka.” (94/182-186)
- “Ben hemen uzandım, budak deliğine sağ gözümü uydurdum. **Bu, iriyan, pala-bıyıklı, siyah fesli, kabadayı bir gençti.**” (96/66-67)
- “Artık katiyen ölmeğe karar verdim. Tabancamı doldurdum. İşte **şurada masanın üzerinde** duruyor.” (97/3-5)
- “İki zâbit bir tahta kutu ile içeri girdiler. Kutudan bir şey çıkardılar. Masanın üzerine bıraktılar. **Bu, bombaydı.**” (100/591-594)
- “İboş dişlerini sıktı. Açılan yumrukları titremeye başladı. **Bu, âdeta insanı eşek yerine koymaktı!**” (101/94-96)
- “Bir dakika sonra içeriye kendinden ihtiyar kambur bir adam girdi. **Bu, Avrupa'nın en büyük diplomatıydı.** “ (104/28-29)

- “Bu akşam kimseyi görmedim, kimseyle görüşmedim, sevgili Ayda'nı ihmal ettim, verdiğim söze ehemmiyet vermedim, erkenden **buraya**, o **dama** geldim, bunları düşünüyor, bunları yazıyorum.” (105/38)
- “**Şuna** dikkat ediniz: Hiçbir **vakit bir eşeğin vücudunda bit bulamayacaksınız. Bilakis, bu fatcineyle meşhan hayvancığı insanda, köpekte, bülbülde, hilkatın üç Ali mahlakunda mebzuliyetle bulacaksınız.**” (107/32-34)
- “Ben burada yanamam. -Uğurlar olsun. **Bu, şişman bir adamdı; ihtiyar bir şişman!** Sallana sallana kapıdan çıktı.” (109/14-17)
- “Korkudan patlamış gözleri, boğazına sarılanı tanıdı. **Bu, Hacı Hüseyin'di.**” (111/284-285)
- “Ova komşuları artık **buraya "Doğanlı"** namını vermiyorlar, "**Sofular Köyü**" diyorlardı.” (117/19)
- ““Acaba kim?” diye dikkatle baktı. Tanıdı. **Bu, Hacı İmam' dı.**” (117/61-63)
- “Çakır İmam Gâvur Ali'nin omzundan tuttu. "**Çök şuraya!**" dedi. **Çimlerin üstüne oturdular.**” (117/129-131)
- “**Bu**, zayıf, açık sarı saçlı, saz benizli, sinemalarda aşkla elem rollerine çıkan aktrislerle benzer narin bir **kızdı.**” (120/166)
- “**Burası mutfağıyla, aptesanesiyle, ayrılmış bir apartıman dairesi gibiydi. İki odası vardı. Birini yatak odası yaptı, birini oturma...** Bu ikinci odada hem misafirlerimizi kabul ediyor hem de yemeğimizi yiyorduk.” (120/341-344)
- “-Orhan Bey'in köşkü mü? -Evet efendim. **Bu**, ince bir **kız** sesiydi.” (121/311-313)
- “Bir çocuk gibi sevindi. **Orada, yolun kenarında kesif ağaçların, mebzûl ve münevver yaprakların altında bulunan bir kamış kanepesi** göstererek: - Buraya oturalım da... Dedi.” (122/68-70)

6.3.Eksilteli Yapılar

İletişimde zamandan-emekten tasarruf –en az çaba ilkesi-, dilin tekrardan hoşlanmayı, estetiğe olan düşkünlüğü gibi nedenler, kimi birimlerin yüzey yapıya taşınmasına izin vermez. Bir başka deyişle kimi dil birimleri, derin yapıda bırakılır yani anlatım kısalığına gidilir. Kısaca verici, alıcının bildiğini varsaydığı bilgiler için

ayrıntıya girmez; kendi üslubu doğrultusunda iletilerini kapalı bir biçimde, alıcıyı düşünmeye itecek tarzda sunabilir. Verici, anlatı bakımından her şeyi yüzeysel yapıda göstermemek için genellikle birtakım şeyleri sezdirir ya da metin içinde açıkça sunulan bilgiden ya da alıcının bildiği varsayılan bilgiden hareketle, akıl yürüterek söylenmemiş yeni bilgiyi çıkarmasını bekleyebilir. Anlam bütünlüğünü bozmadan cümlelerin bazı öğelerinin düşürülmesiyle oluşan eksilteli yapılar, iletişimin sürdürülmesi için yeterli olabilmektedir. Eksilteler de tıpkı tekrarlar gibi CBB'nin oluşumunda önemli görevler üstlenirler. Çünkü eksilti, diğer yanıyla sıfır tekrardır. Eksiltiye de daha çarpıcı, daha etkili anlatımlara ulaşmak için başvurulur. ¹(Üstünova, 2014: s.58-59)

Eksilteli, bir cümlede bir ya da birden fazla ögenin silinmesi ile yapılır. Bu silinme işlemi sonunda cümlelerin bağlam içindeki anlamına etki etmez. Her dilde, kendi kullanım olanaklarından faydalanılarak, birden fazla cümleyi, birbirine bağlı olarak daha kısa söyleme biçimi vardır. Bu biçime eksilteli (fr.elliptique) yapı denir. (Günay, 2013: 85)

Eksilteli yapılara, anlatımı daha akıcı ve etkili kılmak için başvurulur. Eksilteler metinlerde “özne eksikliği, yüklem eksikliği, tamlayan ve tamlanan eksikliği, nesne eksikliği ve tümleç eksikliği” şeklinde yer alırlar. Ömer Seyfettin'in hikâyelerine bakıldığında yüklem, özne ve tamlayan-tamlanan eksikliğinin yoğun olarak kullanıldığı görülmektedir. Bunun yanında diğer eksilteli yapılara rastlanılmaktadır.

Ömer Seyfettin'in incelenen hikâyelerinde eksilteli yapı kelimeler 2.002 tane olup kullanılan kelimeler ve cümlelere göre oranlar Tablo 12'de belirtilmiştir.

¹ Ayrıntılı bilgi için bk. Üstünova, Kerime Türkiye Türkçesinde Yapı Kavramı ve Söz Dizimi İncelemeleri, s. 21-29

KONU	KELİMENİN KULANIM SAYISI	TOPLAM KELİME SAYISI	TOPLAM KELİMEYE GÖRE ORAN	TOPLAM CÜMLE SAYISI	TOPLAM CÜMLEYE GÖRE ORAN
Roman kahramanlarına yönelik olarak yapılan özne eksikliği	402	226.782	0,18	28.889	1,39
Sözcük ve söz öbeklerine yönelik yapılan özne eksikliği	140	226.782	0,06	28.889	0,48
Noktalama işareti ile yapılan yüklem eksikliği	720	226.782	0,32	28.889	2,49
Tasvir edici anlatımın kullanımıyla yapılan yüklem eksikliği	150	226.782	0,07	28.889	0,52
Sözcüğün ifade edilmediği nesne eksikliği	91	226.782	0,04	28.889	0,31
Sözcük öbeğinin ifade edilmediği nesne eksikliği	26	226.782	0,01	28.889	0,09
Uzaklaşma tümlecine yönelik tümleş eksikliği	15	226.782	0,01	28.889	0,05
Yönelme tümlecine yönelik tümleş eksikliği	40	226.782	0,02	28.889	0,14
Bulunma tümlecine yönelik tümleş eksikliği	17	226.782	0,01	28.889	0,06
Zarf tümlecine yönelik tümleş eksikliği	1	226.782	0,00	28.889	0,00
Tamlayan ve tamlanan eksikliği	400	226.782	0,18	28.889	1,38
Toplam	2.002	226.782	0,88	28.889	6,93

Tablo 12-Eksilteli Yapı Kullanım Oranı.

6.3.1. Özne Eksikliği

Cümlede önem bakımından yüklemden sonra gelen en önemli ögedir. Yükleme diğer ögelerden daha yakın olan özne, aynı zamanda tümcenin yükleminden ayrılmayan bir parçasıdır. Bundan dolayı bazen ayrı bir kelime hâlinde olmayıp, yüklemde içinde şahıs eki hâlinde kullanılır. Özne, yüklemde bildirdiği anlamı tamamlayan, başka bir ifadeyle cümlede bildirilen hükmün meydana gelmesini sağlayan ögedir. Özne, bir kişi veya nesne olabileceği gibi, soyut bir kavram da olabilir. Cümlede yapanı ve olanı temsil eden özne, bir kelime veya bir kelime grubundan oluşabilir (Özkan ve Sevinçli, 2015: 126).

Yazar, bir söylem içinde anlatımı etkili hale getirmek için bazen özneyi kullanmaz. Öznenin kullanılmaması söylem içinde anlatımı bozamaz. Çoğu yazar sözcük tekrarını sevmediğinden Türkçede özne atma yolunu tercih ederler. Birinci ve ikinci kişi adlarından oluşan öznelerin çoğu kez kullanmazlar. Sadece yüklemdeki şahıs ekini öznenin yerine kullanırlar. Ömer Seyfettin'in hikâyelerine bakıldığında özne eksikliği sıkça kullanıldığını görmekteyiz.

6.3.1.1. Roman Kahramanlarına Yönelik Olarak Yapılan Özne Eksikliği

Ömer Seyfettin'in hikâyelerine bakıldığında roman kahramanlarına yönelik olarak yapılan özne eksikliği sıkça kullanıldığını görmekteyiz. Çoğu zaman yüklemdeki şahıs eki öznenin yerine kullanılır.

- “**(Mahpus gibi duran bodur ve çirkin ocak)** Hızla tutuşarak uzanan ve sönen alevler mandolinle heyecanlı sosyalist marşını çalan genç Boris' i, karşısında ezeli ve nihayet bulmaz milli çorabını ören güzel karısı Magda'yı hafif ve akıcı bir kırmızıya boyuyor, **(mahpus gibi duran bodur ve çirkin ocak)** bütün odayı kaplayan büyük ve kötürüm gölgelerini titretiyordu.” (1/2)
- “Köyünde, Sofya'dan gelen muallimden okuduktan **sonra**, genç papazın delaletiyle kendisi de Sofya'ya gitmiş, **(Boris)** orada tahsilini bitirmişti. Beş sene nihayetinde potursuz ve kuşaksız dönen dinç ve güzel Boris babasının evinde, **(Boris)** ihtiyar anasının yanında çok oturmamış, **(Boris)** bir gün **(Boris)** dağa çekilip gitmişti. **(Boris)** Senede ancak birkaç defa, **(Boris)** geceleyin gelir, **(Boris)** anasıyla babasıyla görüşür, **(Boris)** yine kaybolurdu. **(Boris)** Genç Türkler hiç beklenilmeyen Meşrutiyet'i ilan edince o da bütün arkadaşları gibi şehre inmiş, **(Boris)** silahını hükümete teslim etmiş ve **(Boris)** köyüne gelmişti.” (1/19-22)
- “**(Boris'in anası)** O üç ay evvel, "Ah Boris! Ah Boris! " diye ölmüştü.” (1/24)
- “**(Boris ve Magda)** Konuştular ve çok sürmedi, **(Boris ve Magda)** seviştiler. **(Boris ve Magda)** İzdivaç ettiler. Magda, Boris'e varduktan **sonra** mektebi terk etmiş, hayatını evine, zevcine hasretmişti. Aşkları gittikçe ziyadeleşiyor, fikirlerinin tevafuku onları daha şedit bir iştihak ile birbirleriyle rapt eyliyordu. **(Boris ve Magda)** işte aylardan beri böyle gece yarılarını bulurlar, **(Boris ve Magda)** konuşurlar, **(Boris ve Magda)** sevişirler **(Boris ve Magda)** uyumak istemezlerdi.” (1/32-36)
- “**(Magda)** Çorabını bıraktı. **(Magda)** Boris' in yüzüne baktı. Kalbi hızla çarpmağa başlamıştı. **(Magda)** Rüzgârın bir küfrü andıran şiddetli gürültüsünü işitti. **(Magda)** Ocağın üzerindeki saatin kırık bir kalp gibi vuran kuvvetsiz ve mahzun tik taklarını duydu. **(Magda)** Ayağa kalktı. **(Magda)** Boris' in boynuna atıldı. **(Magda)** "Ah, yatalım" dedi. ... "Genç kadın iri ve çıplak bacaklarını

- kocasının kavi bacaklarına dolaştırdı. **(Magda)** Sıktı. **(Magda)** Bütün vücudu takallüs etti ve **(Magda)** sordu: Magda kocasının bacaklarını daha ziyade sıktı ve **(Magda)** dönerek boynuna sarıldı. **(Magda)** "Niçin benden sakladın?" dedi. **(Magda)** Hızla kocasının kucağından kalktı. **(Magda)** Sevincinden çırpındı. **(Magda)** Tekrar kocasının dizlerine oturarak onu öpmeğe başladı." (1/78-157)
- "Acaba **(Melina)** şimdi niçin gelmişti?" (1/261)
- "Baba İstoyan, yalnız Bulgar köylülerine has olan o esir ve mazlum tavır ile eğildi, **(Baba İstoyan)** yine bu köylülere has olan o çolak ve sahte selamla voyvodayı selamladı. **(Baba İstoyan)** " Buyurunuz gospodin! " dedi." (1/436-437)
- "Raçof ve arkadaşları Magda'nın yalvarmasını seyrediyor ve **(Raçof ve arkadaşları)** gülüşüyordu." (1/528)
- "Diğer iki haydut durmadan içiyorlar ve **(Diğer iki haydut)** gülererek Magda'nın oynayışını seyrediyorlardı." (1/624)
- "Ve derin, behimi, muhrik bir hırsla güzel kadına baktı ve **(Raçof)** "Ah, vakit olsaydı. . . " diye müteessif oldu." (1/651)
- "**(Haydut)** Zorla kanlı yanağını öptü. **(Haydut)** Yaladı." (1/670-671)
- "**(Çoban)** Ömrünü dağlarda, meralarda geçirirdi." (2/44)
- "**(Çoban)** Bunları selam vermeden sedirin yanındaki pencerenin içine bıraktı:" (2/63)
- "**(Mehmet Efendi)** Önce kızardı, **(Mehmet Efendi)** sonra sarardı. . . **(Mehmet Efendi)** Yoğurt kabını eline aldı, **(Mehmet Efendi)** yavaş yavaş doğru çobanın önüne geldi. **(Mehmet Efendi)** Dolu kabı bütün kafasına geçirdi. **(Mehmet Efendi)** Al hakkını kerata! Diye yumruklamaya başladı. **(Mehmet Efendi)** Tekmeleme tekmeleme kapıdan dışarı attı!" (2/99-110)
- "**(Müftü Efendi)** Kapıda çobanı, suratı yoğurt içinde görünce şaşırıldı, sordu:" (2/112)
- "**(Çoban)** Ne olacak efendim, dedi, **(çoban)** hesabını doğru veren işte böyle yüzünün akıyla dışarı çıkar." (2/117)
- "**(Kumandan)** keyifleniyordu." (3/27)
- "Ama Eflaklılar bu hâkime boyun eğmemiş, **(Eflaklılar)** Zips Kontu Zapolya'dan imdat istemişlerdi." (3/30)

- “Kumandan zırlı göğsünü kabartan tatlı bir teessürle bir halka, **(Kumandan)** bir askerine bakıyor, **(Kumandan)** mahmuzlarıyla dokunarak atını şahlandı-
yordu.” (3/33)
- “**(Zabit)** Elini kalçasına dayadı. **(Zabit)** Atının siyah yelesine daldı gitti.”
(3/63-64)
- “Padişahın gönderdiği Türk ak bir atın üstünde, **(Padişahın gönderdiği Türk)**
yüksek kavuğu ile geliyor, **(Padişahın gönderdiği Türk)** uzun kaftanının etek-
leri iki tarafında çırpınıyordu.” (3/125)
- “**(Türk elçisi)** Sarayın kapısına gelince attan atladı. Tercüman vasıtasıyla nasıl
arkasından huzura gireceklerini, nasıl selam vereceklerini, nasıl divan duracak-
larını elçiyle “meşin kılıflı bir davul, kırmızı torbaya konmuş bir sancak, ağır
bir topuz” taşıyan üç askere anlattı. **(Türk elçisi)** Kılıcını çekti. **(Türk elçisi)**
Taş basamakları bir hamlede çıktı. **(Türk elçisi)** Büyük dehlizi geçti. **(Türk
elçisi)** Kavuğunun kenarına dokunuyordu.” (3/157-168)
- “**(Kumandan)** Döndü. **(Kumandan)** Türklerin kıyafetinde teşrifata mugayir
bir şey var mı gibi dikkatle hepsini bir süzdü. **(Kumandan)** Sonra eliyle elçi-
nin pek öne eğilmiş kavuğunu düzeltti. **(Kumandan)** Biraz geri itti. **(Kuman-
dan)** Prens huzurunda nasıl eğileceklerini işaretle anlattı. **(Kumandan)** Son-
ra iki tarafında yalın kılıç nöbetçiler duran yüksek kapı perdesini açtı. **(Ku-
mandan)** Önden girdi. **(Kumandan)** Tahtta oturan prene ilerledi. **(Kuman-
dan)** Yerlere kadar eğildi. **(Kumandan)** Geri çekildi. **(Kumandan)** Dışarı çık-
tı.” (3/170-180)
- “**(Prens)** Sol eliyle aldığı bu kâğıda gayet ehemmiyetsiz bir şeymiş gibi baktı.”
(3/190)
- “Boyar reisleri, zırlı muharipler, kahraman voyvodalar, cansız gibi kımıl-da-
namıyorlar, **(Boyar reisleri, zırlı muharipler, kahraman voyvodalar)** tah-
tında kafası ezilmiş ölü hükümdarlarına baka baka titriyorlardı.” (3/208)
- “**(Onlar)** Ondan padişahın Acemistan hududunda olduğunu öğrendiler.” (4/5)
- “Diye **(Barhan Bey)** başını salladı.” (4/14)
- “**(ihtiyar sipahi zabiti Mahmud Ağa)** Daha erzak bitmeden Adelsberg, Ris-
kinç yahut Breg kasabalarına bir akın yapılmasını teklif ediyordu.” (4/16)
- “**(Biz)** İçinde elli kişi muhafız bırakırız...” (4/21)

- “**(Barhan Bey)** Odadan fırladı. **(Barhan Bey)** Mazgallardan sızan hafif bir ziyâyla aydınlanmış dar merdivenleri üçer üçer atladı. Mahmud Ağa'yla çavuş da arkasından koşuyorlardı. **(Barhan Bey)** Kuleye çıkınca sabah güneşinin henüz dağılmadığı hafif sislerle örtülü ufka dikkatle baktı.” (4/82-85)
- “**(Kumandan)** Kapının önüne gelen ilk on iki çuvalın üst taraflarından birer karış kadar barut aldırdı. **(Kumandan)** başka bir çuvala koydurdu. **(Kumandan)** İçlerinden barut alınan çuvalların üst taraflarını da dövülen kömür tozlarıyla doldurttu. **(Kumandan)** Ağzılarını yine eskisi gibi bağlattı. **(Kumandan)** Sonra sarnıcın başına koştu.” (4/102-106)
- “**(Şövalyeler)** Sert kumandalarla askeri ikiye ayırdılar. **(Şövalyeler)** Bir kısmını silahsız bıraktılar. **(Şövalyeler)** Kapıdan iki yüz adım kadar uzaklaştılar”. (4/271-276)
- “**(Düşman askeri)** Hemen burcun kulesine bayraklarını çektiler. **Düşman askeri)** Çifte katırlara yüklü toplarını da dar kapıdan soktular.” (4/278-279)
- “**(Kaleyi alan galipler)** "Ne oluyor?" diye bedenlerden bakışıyorlardı.” (4/286)
- “**(Kalede kapalı kalanlar)** Geceleri dar kapıdan çıkmaya çalışıyorlardı. ... **(Kalede kapalı kalanlar)** Sonlarını, akıbetlerini düşünmeye başladılar. **(Kalede kapalı kalanlar)** Nihayet Vire şartını anlamak için silahlarının hepsini kalenin bedenlerinden aşağı atmaya karar verdiler.” (4/360-367)
- “Bu da derde derman olamayınca, **(Cabir Paşa)** zemin katını bakkal dükkânına tahvil etti. **(Cabir Paşa)** Ufak bir sermaye ile ticarete koyuldu.” (5/9-10)
- “Şişmanlık günlerinin hatırasını saklayan bu esvabı paşa giymemiş, **(Cabir Paşa)** belki de içine düşmüştü. Hele seyf-i mücellâsını beline dolayan sırmalı kayışın hâsıl ettiği buruşukluklarla, bir insandan ziyade, bostan korkuluğuna benziyordu. O, bu halden bîhaber, yalnız öne doğru birkaç derece meyleden vücudunu doğrultmaya gayret ederek arada sırada boyalı bıyıklarına çeki düzen vererek, **(Cabir Paşa)** mehabet-i askeriyesine yakışan bir gururla tren yoluna doğru ilerliyordu. **(Cabir Paşa)** Eskisi gibi sağdan sola selamlar saçıyor ve **(Cabir Paşa)** mukabilini de bekliyordu.” (5/84-87)
- “**(Kadı İbrahim Efendi)** En sakın lafı bile havlar gibi hamle hamle söyler, **(Kadı İbrahim Efendi)** sonra birdenbire susuverirdi. Fakat şöyle bakarken in-

sana yüzüyle, hareketiyle, sözleriyle pek fena tesir bırakan bu doğru kadı, kendi kalbinin çok iyi olduğuna kaniydi. **(Kadı İbrahim Efendi)** Herkesin iyiliğini isterim sanırdı. **(Kadı İbrahim Efendi)** Herkesi acı sözleriyle haşlar ama **(Kadı İbrahim Efendi)** elinden gelecek yardımı da saklamamaya çalışırdı.” (6/4-7)

- “**(Avukat Hüsameddin Efendi)** İnsanın fikrindeki neyse, zikrinde de o olduğunu tekrar ederek, iddiasını ispata girişti.” (6/30)
- “**(Genç yürük)** Sonra arkasına baktı, **(Genç yürük)** ellerini önüne kavuşturdu. **(Genç yürük)** Mavi donunun üstündeki kocaman kuşağını kollarıyla sıktı. **(Genç yürük)** Yutkundu. **(Genç yürük)** Gözlerini tavana dikti. **(Genç yürük)** Anlatmaya başladı:” (6/92-96)
- “Yörük, rastgele tavandan çektiği sakın gözleriyle Kadı Efendi'nin kararmış suratını görünce, **(Genç yürük)** birdenbire hikâyesini kesti.” (6/109)
- “**(Mülazım)** Taşmadı; **(Mülazım)** âdeta fıskırdı.” (7/193)
- “Şimdi hürriyet bayrakları sandığı şeylerin ne olduğunu gören mülazım dudaklarını ısırıyor, **(Mülazım)** sapsarı kesiliyordu.” (7/259)
- “Bulgar hâlâ işini bırakmıyor, **(Bulgar)** başını çevirip bize bakmıyordu.” (7/263)
- “**(Mısırlı)** Banknot dolu cepleriyle canlı bir bankaya benziyordu.” (8/64)
- “**(Milyoner)** Ayağa kalktı. Kadehler hepimizin elinde kalmıştı. **(Milyoner)** Yumruğunu sofraya vurdu. Prima donna şaşırdı. **(Milyoner)** Kabahat yaptığını anlayan masum bir çocuk sükûnuyla sandalyesine çöktü.” (8/280-284)
- “**(Genç, beyaz, gürbüz kadın)** Gür, kıvırcık, kumral saçları, mermer kadar beyaz omuzlarına dökülmüş, celladını bekleyen bir masum gibi, derin derin düşünüyor; çürük kafesli, çarpık cumbadan sokağa bakıyordu.” (9/3)
- “**(Genç, beyaz, gürbüz kadın)** Kalçalarını sarsan hızlı bir hareket ile toplandı. **(Genç, beyaz, gürbüz kadın)** Dizlerinin üzerine kalktı. **(Genç, beyaz, gürbüz kadın)** Sonra dirseklerini pencerenin kenarına dayadı. **(Genç, beyaz, gürbüz kadın)** Canlanarak, **(Genç, beyaz, gürbüz kadın)** uzandığı dayanağından birdenbire doğrulmuş bir heykel kadar bedî ve şirindi. **(Genç, beyaz, gürbüz kadın)** Sesiyle:” (9/10-14)

- “**(Sabire ile Naciye)** Kaçarken birbirlerini kaybettiler. **(Sabire ile Naciye)** işte altı sene sonra yine karşı karşıya geliyorlardı.” (9/53-54)
- “**(Naciye)** Sanki bu sefalet kendi cinayetiymiş gibi önüne bakıyor, **(Naciye)** utanıyor, **(Naciye)** sıkılıyor, **(Naciye)** kızarıyordu.” (9/110)
- “**(Sabire)** Basma entarinin altında parlayan ensesini tuttu, **(Sabire)** boynundan öptü.” (9/169)
- “İçinden, "Bir gecelik misafirlik! Ne olur? Bari **(ben)** doya doya bir yemek yerim!" diyordu.” (9/230)
- “**(Naciye)** Son derece acıkmadan vesika ekmeğiyle zeytini midesine indiremiyordu. Artık dört senedir zavallıya bir tikslenme gelmişti. Naciye'nin yemek, aşçı, tatlı, börek laflarıyla hayali alevlenmişti. **(Naciye)** Artık bir şey düşünmüyor, **(Naciye)** “Ah, bu gece kim bilir neler yiyeceğim?” diyordu. **(Naciye)** Birdenbire evine gelen bu talihli arkadaşının nasıl zengin olduğunu muhakeme edemiyor, **(Naciye)** dimağında sabit bir fikri, altın bir sofraya gibi doluyor, **(Naciye)** ağırlaşıyordu. **(Naciye)** Gayri ihtiyarî gözünün önüne beyaz örtülü bir masa geliyor, bu hayali masanın üstünde dumanlı külbastılar, hoşaf, tepelme pilavlar, kompostolar, dondurmalar görüyor gibi oluyordu. **(Naciye)** Daldığı yemek hülyasıyla tamamıyla sersemlemiş gibiydi. Onlar kalkınca, o da meçhul bir sevinçle doğruldu, **(Naciye)** yatağın arasından eski, yamalı, siyah yünden bol bir çarşaf çıkardı. **(Naciye)** Utana utana giydi.” (9/249-257)
- “**(Rıza)** Pis, kurum satar, ama paraya gelince cesareti yoktur.” (9/349)
- “**(Hacı İbrahim)** Para vermez, ama **(Hacı İbrahim)** o saatte köşk filan almaya kalkar.” (9/356)
- “Sabire, Füsün, Muazzez yapacaklarını ondan gizlemiyorlar, **(Sabire, Füsün, Muazzez)** kendini birtakım beylere göstererek hepsini deli edeceklerini söylüyorlardı.” (9/380)
- “**(Sabire, Füsün, Muazzez)** Kalktılar. **(Sabire, Füsün, Muazzez)** Çarşaflandılar. **(Sabire, Füsün, Muazzez)** Naciye'ye de siyah ipekten bir çarşaf giydirdiler. Eline kadifeden, altın kenarlı, şık bir çanta verdiler. **(Sabire, Füsün, Muazzez)** sonra uzun uzun öpüşmeye başladılar.” (9/387-391)

- “**(Fasih)** “Ne oldu?” diyemiyor, **(Fasih)** Naciye’nin arkasına attığı pelerinin altından görünen beyaz ensesine bakıyor, **(Fasih)** vesika ekmeğiyle tabaktaki zeytinleri göremiyordu.” (9/660)
- “**(Arnavut)** Akşam fasulyesini de bitirmiş, **(Arnavut)** hiç bırakmamıştı.” (9/662)
- “Sabahları annem beni bir bebek gibi pencerenin kenarına oturtur, **(annem)** dersimi tekrar ettirir, **(annem)** sütümü içirirdi.” (10/13)
- “**(O)** Bu vehim ile rüya dinlemek, tâbir etmek merakında olan zavallı anneme, her sabah ayılı rüyalar uydurur;**(O)** iri, kızgın bir ayının beni kapıp dağa götürdüğünü, ormandaki inine kapadığını, kollarımı bağladığını, burnumu, dudaklarımı yediğini, sonra Bayramiç yolundaki su değirmeninin çarkına attığını söyler, ona birçok: **(Ben)** "Hayırdır inşallah..." dedirtirdim.” (10/17)
- “Sınıf kapısının açılmayan kanadında sallanan " geldi-gitti" levhası yassı, cansız bir yüz gibi bize bakar, kalın duvarların tavana yakın dar pencerelerinden giren donuk bir aydınlık durmadan bağırarak, haykırarak okuyan çocukların susmaz, keskin çığlıklarıyla sanki daha ziyade ağırlaşır, **(kalın duvarların tavana yakın dar pencerelerinden giren donuk bir aydınlık)** bulanırdı...” (10/35)
- “**(Ant içenler)** Birbirlerine ölünceye kadar yardım ederler, **(Ant içenler)** imdadada koşarlar.” (10/99)
- “**(Ben)** Sonra dikkat ettim, mektepte birçok çocuk, birbirleriyle ant içmişlerdi.” (10/100)
- “**(Mıstık)** Gülerdi. Biz de bazen bu beyitleri bağırarak tekrarlar, eğlenirdik. Bu iki minimini beyit, benim hayalime bile tesir etmişti. Rüyamda, birçok arsız kızın onu büyük bir muhacir arabasına sıkıştırarak, etrafına üç mum yakarak seyirine baktıklarını görürdüm. Niçin Mıstık öyle uslu dururdu. Niçin **(Mıstık)** birden fırlayıp bu kızlara birkaç tokat atmaz, **(Mıstık)** sıkıştığı katran kokulu arabadan kurtulmazdı? Hepimizden kuvvetli o idi. Sanki adı gibi her tarafı yuvarlaktı; başı, kolları, bacakları, vücudu... Hatta elleri... **(Mıstık)** Bütün çocukları güreşte yenerdi... **(Mıstık)** Yazın, her cuma sabahı, büyük bir deste söğüt dalı getirirdi. Bu dallardan kendimize atlar yapar, cirit oynar, yarışa çıkardık. **(Mıstık)** Yarışta da hepimizi geçerdi.” (10/133-145)

- “Sonra (**Mıstık ve köpek**) tıpkı güreşir gibi boğaz boğaza geldiler.” (10/203)
- “(**Sopalı amcalar**) Köpeğe odunlarının bütün kuvvetiyle birkaç tane indirdiler.” (10/210)
- “Köpek, kuyruğunu bacaklarının arasına sıkıştırmış, ağzı yerde, (**Köpek**) dört-nala kaçtı.” (10/213)
- “(**Abil ana**) Uzun uzadıya kasıklarım, (**Abil ana**) korku damarlarıma bastı. (**Abil ana**) Öyle bir dua okuyarak yüzüme üfledi ki, sarımsak kokusundan ak-sırdım. Ertesi günü Mıstık mektebe gelmemişti. Daha ertesi günü yine gelmedi... (**Abil ana**) “Hastaymış yavrum" dedi.” (10/223-228)
- “(**Biz**) Her sabah Çarşı Camii'nin arkasındaki harap zaptiye ahırlarının önünden, bir serçe sürüsü gibi cıvıdayarak geçerdik.” (11/1)
- “(**Hoca Efendi'nin ihtiyar eşeği**) Her sabah bizim gibi erkenden mektebe gelir, akşama kadar kalır; evlerimizden nöbetle getirdiğimiz kucak kucak otları, yazsa ağaçların, kışsa sol taraftaki abdestlik sundurması altında (**Hoca Efendi'nin ihtiyar eşeği**) yavaş yavaş yerdı.” (11/9)
- “(**Kaymakam Bey**) Birisini çağırıyormuş gibi elini, başını sallayarak bizi oturttu. (**Kaymakam Bey**) Hepimizi ayrı ayrı gözden geçirdi. (**Kaymakam Bey**) Birkaçımızı okutmak istedi. Hâlbuki biz tek ağızla, ahenksiz okuyamadık. (**Kaymakam Bey**) Yüzünü buruşturdu. (**Kaymakam Bey**) Yere bakarak başını salladı. (**Kaymakam Bey**) Sonra gözlerini Hoca Efendi'nin başında asılı duran falakaya dikti. (**Kaymakam Bey**) Baktı, baktı... (**Kaymakam Bey**) Ömründe ilk defa bir falaka görüyormuş gibi dikkatle baktı. (**Kaymakam Bey**) Döndü, selam vermeden çıkarken; (**Kaymakam Bey**) "Biraz dışarı gelir misiniz, Hoca Efendi?" dedi.” (11/33-43)
- “Hoca Efendi titreyerek dîvan duruyor gibi kollarını önüne kavuşturarak yürüdü. (**Hoca Efendi**) Hâkim Efendi ile kaymakamın arkasından bahçeye çıktı.” (11/44-45)
- “(**Abdurrahman Çelebi**) Genzine bir tabanca sıkılmış gibi şaha kalktı, (**ben**) ikinci boruyu üfleyemedim.” (11/169)
- “(**Süleyman**) Otağında yalnızdı. (**Süleyman**) Yarım saat evvel dağılan Dîvân'ın cenk için gösterdiği kahraman arzuyu düşünüyordu. (**Süleyman**) Bugün, yalnız vezirleri değil, kazaskerleri, defterdarları, nişancıları, "ağa, ket-

hüdâ, serdar, yayabaşı, bölükbaşı, vekilharç" gibi, yeniçeri zâbitlerini, hatta solakları bile çağırmış, hepsini huzurunda toplamıştı.” (12/7-9)

- “Padişah, tahtından yavaşça ayağa kalktı. **(Padişah)** Sağ elini altın koltuğa dayadı. **(Padişah)** Gökten inen, mânâsı anlaşılmaz bir sese kulak verir gibi başını büktü. **(Padişah)** Ordunun velvelesini dikkatle dinledi. "Kızıl Elma, Kızıl Elma..."**(Padişah)** bu ismi şehzadelüğinden beri binlerce defa duymuştu. **(Padişah)** Sonra tekrar tahta oturdu. **(Padişah)** Gözlerinin üstüne kadar eğilmiş yusufluyesini geri itti. **(Padişah)** Gayet çikik, geniş alnını, esmer uzun parmaklarıyla tuttu. Düşündü. Düşündü.-Kızıl Elma neresi? Diye **(Padişah)** mırıldandı.” (12/ 18-30)
- “**Büyük Selahaddin**, kendisinden aman dileyen Kudüs'ü aldıktan sonra hiç durmamıştı. Şam'da "Biraz dinlenelim!" istirahatında bulunan askerine, -Ömür kısadır. Ecelden emin değiliz! Büyük Selahaddin, kendisinden aman dileyen Kudüs'ü aldıktan sonra hiç durmamıştı. Şam'da "Biraz dinlenelim!" istirahatında bulunan askerine, **(Büyük Selahaddin)** -Ömür kısadır. Ecelden emin değiliz! Cevabını verdi. **(Büyük Selahaddin)** Yayından çıkmış bir alev ok şiddetiyle yabancı Avrupalıların haksız yere sahiplendikleri kasabalar üzerine atılıyor, **(Büyük Selahaddin)** müthiş nekkaplarıyla deldiği kaleleri hemen zapt ediyordu.” (13/1-6)
- “Sıkışan halifelerin, ürkmüş emîrlerin seyrek saflarını doldurmak için Turan'dan taşan "bahadırlar tufanı" sanki burada birikmiş, **(bahadırlar tufanı)** karar kılmıştı.” (13/12)
- “**(Doğan Bey)** Üç küçük kardeşini yirmi senedir görmemişti. **(Doğan Bey)** Kendisi hiçbir orduya girmemiş, **(Doğan Bey)** gençliğini medresede geçirmiş, **(Doğan Bey)** Dımışk'tan hiç ayrılmamıştı. **(Doğan Bey)** Etrafı yüksek duvarlarla çevrili büyük bir bahçenin ortasındaki harap evinde yalnız oturuyordu. **(Doğan Bey)** Çoluk çocuğa karışmamış, **(Doğan Bey)** kitaplarının üstünde ihtiyarlamıştı.” (13/17-21)
- “**(Doğan ve hizmetçisi)** Savrulan küfürleri, lanetleri duymuyor gibi ikisi de yere bakarak yürüyorlardı.” (13/100)
- “**(Selahaddin)** Atına bindi. **(Selahaddin)** Bir dakika durmadı. **(Selahaddin)** Cihada koştu. **(Selahaddin)** Yine eskisi gibi ordusunu "Tel Kisan" da kurdu.

(Selahaddin) Akk'acirc;'yı saran hesapsız kuvvete her gün hücumla başladı.”
(13/142-146)

- “**(Ben)** Boğulacak gibi oluyordum. Gece yarısı yaklaşıyordu. **(Ben)** "Biraz hava alayım" dedim. **(Ben)** Paltomu giyerek sokağa çıktım. **(Ben)** Nereye gideceğimi bilmiyordum.” (14/40-44)
- “Veda için son defa evine gittiğim gün **(biz)** tam beş saat odasında kapandık. Ve yatağının içinde **(biz)** ağladık, **(biz)** ağladık.” (14/326-327)
- “Babamın Paris'te çok ahbabları vardı. Hukuktan diplomamı alınca **(babam)** bir ticaret bankasında bana mühim bir memuriyet buldu.” (14/400-401)
- “**(Siz)** Güzel evlerin içinde, temiz karyolalarda, rahat rahat gündüz uykularına yatınız.” (16/94)
- “Ne yapsak **(kurbağalar)** susmuyorlar daha ziyade azıtıyorlardı.” (19/143)
- “Sadrazam, sakalından çektiği elini dizine dayadı. **(Sadrazam)** Doğrudu. **(Sadrazam)** Başını kaldırdı. **(Sadrazam)** Parlak tuğları ürperen vezirlere ayrı ayrı baktı. -Haydi öyleyse... **(Sadrazam)** Bir cesur adam bulun, dedi.” (20/18-23)
- “Vakit Trabzon valisi bulunan Şehzade Yavuz, babası gibi sabredememiş, **(Şehzade Yavuz)** Tebriz hududunu geçmiş; **(Şehzade Yavuz)** Bayburd'a, Erzincan'a kadar her tarafı talan etmiş, **(Şehzade Yavuz)** hatta Şah'ın kardeşi İbrahim'i esir almıştı.” (19/58)
- “- **(Bu adam)** Ne iş yapıyor?” (20/71)
- “- **(Musa Çelebi)** fakat çok cesurdur. **(Musa Çelebi)** Doğrudan ayrılmaz. **(Musa Çelebi)** Ölümden çekinmez. **(Musa Çelebi)** Birçok defa gaza etmiştir. **(Musa Çelebi)** Yüzünde kılıç yaraları vardır.” (20/80-84)
- “Bu kadar pervasız bir adam devletine, milletine yapılacak hakareti de çekemez, **(Bu kadar pervasız bir adam)** ölümden korkarak, göreceği hakaretlere eyvallah diyemezdi.” (20/189)
- “Şah İsmail "Pembe İnci"yi yalnız masallarda işitmiş, **(Şah İsmail)** daha nasıl şey olduğunu görmemişti.” (20/275)
- “Kuru Kadı'dan hepsi çekinirlerdi. **(Kuru Kadı)** Gayet sert, gayet titiz, gayet sinirli bir adamdı. **(Kuru Kadı)** Âdeta deli gibi bir şeydi. **(Kuru Kadı)** Sabah-tan akşama kadar namaz kılar, zikreder, geceleri hiç uyumazdı.” (21/45-48)

- “**(Kıraçin haini)** Üzerimize iki bin kişi ile geldi.” (21/144)
- “Gazilerin hepsi buna razı oldu. **(Gaziler)** Öğleye kadar durdular. **(Gaziler)** Abdest aldılar, **(Gaziler)** namaz kıldılar, **(Gaziler)** tekbir çektiler, **(Gaziler)** helalleştiler.” (21/210-212)
- “Efser daha ziyade şenlenmiş; bilmem niçin her vakit ifratla üzerine düştüğü mütalâasını terk etmiş, **(Efser)** çok konuşuyor, **(Efser)** çok gülüyor, **(Efser)** şimdiye kadar kendisinde asla müşahede etmediğim suni bir hoppalık, tuhaf bir fazlalık gösteriyordu.” (22/365)
- “-Seni bu gece bizim eski diplomatımıza takdim edeceğim, dedi, **(eski diplomatımız)** gayet iyi Türkçe bilir.” (23/20)
- “İhtiyar, velensenin altındaki ayaklarını, yüzünü buruştura buruştura topladı. **(İhtiyar)** Bağdaş kurdu.” (23/168-169)
- “Serezli genç bey, kafasını zayıf omuzlarının arasından çıkarmış, **(Serezli genç bey)** güzel ve şahane gözlerini açmıştı.” (24/76)
- “**(Cabi Efendi)** Eve gelince oğlunu sordu. Odaya kazara bir dızdız girince, tepesinde şarapnel patlamış gibi korkup dışarı kaçan bu kahramanın ihtiyat subayı olduğunu, Irak cephesinde bir hücum taburunda bölük kumandanı bulunduğunu duyunca "lâ havle..." çekerek gülümsedi. Sonra bir hafta kadar genel durum belirlemesiyle uğraştı. **(Cabi Efendi)** Muhtelif semtlere seyahatler etti. **(Cabi Efendi)** Tenha sokaklarda gezindi. **(Cabi Efendi)** Ücra kahvelerde oturdu. **(Cabi Efendi)** Tekkelere girdi. **(Cabi Efendi)** Viranelerde yemek için ot toplayan kimsesiz, çaresiz kadınlarla konuştu. **(Cabi Efendi)** “bileşiminde nelerin bulunduğu belli olmayan” vesika ekmeklerine, günlerce, irili ufaklı büyüteçlerle baktı. **(Cabi Efendi)** Hatta bir gün tahlil ettirmeye bile kalktı. **(Cabi Efendi)** Gittiği meşhur kimyagerin baba dostuydu. **(Cabi Efendi)** Onun mahal- lede geçen çocukluğunu biliyordu.” (29/5-16)
- “Galipler sevinçlerinden bir yerde duramıyorlar, **(Galipler)** ayaklarında görünmez kanatlar varmış gibi, oraya buraya koşuyorlardı.” (30/20)
- “Köşede bir nargile, efendisiyle kaçmamış da korkusundan apışmış kalmış gibi iki-üç gündür şüphesiz aç kalan tekir bir kedi kapıdan bakıyor, **(kedi)** gözlerini Radko'nun gözlerine dikerek masum ve hissiz bir şada ile miyavlıyordu.” (30/49)

- “Radko, insana uyku getiren bu yumuşak koltukta duramadı. **(Radko)** Ayağa kalktı, **(Radko)** gitti, **(Radko)** açık pencerenin kenarına dayandı. **(Radko)** Aşağıda kaynaşan askerlere bakarak planını zihninden geçirdi.” (30/50-52)
- “**(Maymun)** Sevincinden geçiriyor gibi sedalar çıkarıyordu.” (35/128)
- “Koton fena halde hastalandı. **(Koton)** Yemiyor, **(Koton)** içmiyor, **(Koton)** oynamıyor, **(Koton)** daima yatıyor, **(Koton)** zayıflıyor, **(Koton)** eriyordu.” (46/43-44)
- “**(Badik Ahmet)** Hapse girdi, **(Badik Ahmet)** çıktı. **(Badik Ahmet)** Sürüldü, **(Badik Ahmet)** afvoldu. **(Badik Ahmet)** Yine İstanbul 'a geldi.” (51/29-31)
- “Hancı, uyuyacak zannıyla beni yalnız bırakmış, **(hancı)** işine gitmişti.” (53/3)
- “Büyük, parlak, kırmızı bir horoz etrafındaki tavuklara sarkıntılıklar ediyor, **(Büyük, parlak, kırmızı bir horoz)** kabarıyor, **(Büyük, parlak, kırmızı bir horoz)** silkiniyor, **(Büyük, parlak, kırmızı bir horoz)** kaşınıyor, **(Büyük, parlak, kırmızı bir horoz)** gagasıyla kanatlarının, **(Büyük, parlak, kırmızı bir horoz)** kuyruğunun tüylerini düzeltiyordu.” (53/9)
- “Durmuş tam bir sene kitap odasını süpürdü. **(Durmuş)** Bahçeyi belledi. **(Durmuş)** Su taşıdı. **(Durmuş)** Merdivenleri yıkadı. **(Durmuş)** Camları sildi. **(Durmuş)** Müstakim Efendi'nin her hizmetini yaptı.” (62/103-108)
- “Küçük bahçeyi gölge içinde bırakan kocaman tek dut ağacının altında eski temiz bir hasırın üstüne serdiği kırmızı şiltesinde Şefika Molla oturmuş, **(Şefika Molla)** sarı, iskelet eliyle nazlı kedisi Mercan'ı okşuyordu.” (64/2)
- “Akil de hiç uyumamış, **(Akil)** postahannede, mitingde müdürün okuması için nutuk yazmış.” (66/176)
- “Paşa sükuneti tavsiye ediyor, **(Paşa)** acele işe şeytan karışacağını söylüyordu.” (66/192)
- Padişah saatlerce tahtında düşündü, **(padişah)** taşındı. **(Padişah)** Saatlerce yalnız kaldı. (67/72-73)
- “Ahmet'e: «Senin Koton kadar hissin yok muydu?» dedim. **(Ahmet)** Utandı, **(Ahmet)** başını daha beter eğdi, **(Ahmet)** önüne baktı.” (69/142-143)
- “Fırsat düştükçe, "O yalancı" derdi babam. Hasan yediği tokat aklına geldikçe ağlamaya başlar, **(Hasan)** güç susardı.” (79/116-117)

- “Altın Peri annesiyle konuştuklarımıza karıştı, (**Altın Peri**) babasıyla beraber musahabemize güzel itirazlar etti.” (80/75)
- “Genç kız bu delikanlıyı uzaktan uzağa sevmiş. (**Genç kız**) Derdini kimseye söylememiş.” (85/160-161)
- “Fakat işte karısı inat ediyor, (**karısı**) yaklaşan ölümün lafını ağzına aldırmyordu.” (88/54)
- “Ali, kilise hizmetçisinin yanında yatıyor, (**Ali**) sabahları erkenden kalkıyor, (**Ali**) kiliseyi süpürüyor, (**Ali**) sabah ibadetlerinde hazır bulunuyordu.” (100/161)
- “Halim karımın umurunda değildi. (**Karım**) Mütiharrik bizzat bir tuvalet makinesi gibi temizleniyor, (**karım**) pudralanıyor, (**karım**) boyanıyor, (**karım**) giyiniyor, (**karım**) geziyor, (**karım**) tozuyor, (**karım**) geliyor, (**karım**) yemeğini yiyor, (**karım**) yatağına yatıyor, (**karım**) rahat rahat uyuyordu!” (120/216-217)

6.3.1.2.Sözcük ve Söz Öbeklerine Yönelik Yapılan Özne Eksikliği

Ömer Seyfettin’in hikâyelerinde roman kahramanlarına yönelik yapılan özne eksikliğin yanında sözcük ve söz öbeklerine yönelik yapılan özne eksikliğini de sıkça rastlanmaktadır.

- “Rüzgâra karışan köpek havlamaları daha ziyade şiddetleniyor ve (**Rüzgâra karışan köpek havlamaları**) daha ziyade yaklaşıyordu.” (1/242)
- “Köpekler koşuyorlar ve (**Köpekler**) bir yabancıya saldırarak havlıyorlardı.” (1/246)
- “Şiddetli bir rüzgâr giriyor, (**Şiddetli bir rüzgâr**) lambanın ziyasını dalgalandırıyor, (**Şiddetli bir rüzgâr**) Magda'nın eteklerini kıvıldatıyordu.” (1/321)
- “Hainler babamın her şeyi sattığını haber aldılar, (**Hainler**) hicret edeceğimizi tahmin ettiler. (**Hainler**) Şimdi bütün servetimiz olan sekiz yüz lirayı isteyecekler. Babam giderse (**Hainler**) işkence ve tahkir edecekler.” (1/333-335)
- “Karanlık, elle tutulacak ve (**Karanlık**) hiss olunacak kadar siyah ve kesif idi.” (1/360)
- “(**Köpekler**) Boris'e niçin havlıyorlardı?” (1/401)

- “Yanağından akan kan beyaz boynuna gidiyor, **(Yanağından akan kan)** ona tekrar hayata gelmiş bir şehit manzarası veriyordu.” (1/625)
- “Diğerleri yerlerinde oturamıyorlar, bu beyaz ve dolgun bacaklara, onların atılışlarındaki şehveti cazip muharrik hareketlere bakarak birbirinin boynuna sarılıyor, **(Diğerleri)** itişiyor, **(Diğerleri)** kakışıyorlardı.” (1/645)
- “Genç kadın açılmağa başlayan geceye bakıyor, **(Genç kadın)** köydeki bütün horozların birbirlerine cevap verir gibi öttüklerini duyuyordu. **(Genç kadın)** Kalbi şiddetle atıyor, **(Genç kadın)** Boris'ini bekliyordu.” (1/707-708)
- “**(Bu haydutlar)** ihtimal bu bombayı, ateş alması için, saniyeli tıpasını tanzim etmiş, öyle bırakmışlardı.” (1/719)
- “**(Bütün kadınlar)** beyaz poturlu dinç erkeklerin dolu testilerle sundukları şarapları içerek coşuyorlardı.” (3/3)
- “Nihayetsiz bir “hurra” zinciri, bağırarak, sallanarak kalabalığın içinden geçiyor, **(bir “hurra” zinciri)** canlı bir girdap dalgası hâlinde, döne döne, sarayın meydanında birikiyordu.” (3/5)
- “Saray kapısının önünde cesur boyar atlıları saf saf olmuş, **(cesur boyar atlıları)** bekliyorlardı.” (3/7)
- “**(Sabahtan beri çektiği şaraplarla epeyce başı dönen meşhur kumandan)** Atının ağır üzengileri üstünde biraz kalktı. **(Sabahtan beri çektiği şaraplarla epeyce başı dönen meşhur kumandan)** İleriye baktı.” (3/9-10)
- “Yarım baygın kızlar şen delikanlıların kucaklarında, **(Yarım baygın kızlar)** gaydaların ahengine ayak uyduruyorlar, **(Yarım baygın kızlar)** “yaşasın prens, yaşasın prens!” nakaratını haykırarak yeni hükümdarlarının şerefine testileri deviriyorlar, **(Yarım baygın kızlar)** oynuyorlar, **(Yarım baygın kızlar)** sığıyorlardı...” (3/28)
- “Halkın gürültüsü taşmış, **(Halkın gürültüsü)** bir tufan gibi sarayın saçaklarına çarpıyor, **(Halkın gürültüsü)** muhafız neferlerin yüksek atlarını huylandırıyor, **(muhafız neferlerin yüksek atlarını)** tepindiriyordu.” (3/66)
- “Açık pencerelerden giren çiğ bir aydınlık bu ağır saray sükûnuna karışıyor, **(Açık pencerelerden giren çiğ bir aydınlık bu ağır saray)** kalabalık salona تنها bir mabet hâli veriyordu.” (3/184)
- “**(Hepsi)** Taş kesildi.” (3/202)

- “**(Bu Tek Türk)** Kılıcını kınına koydu. **(Bu Tek Türk)** Uzandı, **(Bu Tek Türk)** ezdiği baş üstünde duran kanlı topuzu aldı.” (3/223-224)
- “Sebebi bilinmez bir korkunun şaşırtıcı heyecanıyla dilleri tutulmuş kurt kürklü zengin boyar reisleri, büyük kılıçlı cesur muharipler, çelik zırhlı voyvodalar iki dakika evvelki hükümdarlarının daha soğumayan na’sını çiğneyerek, bir anda, **(Sebebi bilinmez bir korkunun şaşırtıcı heyecanıyla dilleri tutulmuş kurt kürklü zengin boyar reisleri, büyük kılıçlı cesur muharipler, çelik zırhlı voyvodalar)** bir darbeye bütün Eflak’ı zapt ediveren bu korkunç Türk’ün elini öpüyorlar, **(Sebebi bilinmez bir korkunun şaşırtıcı heyecanıyla dilleri tutulmuş kurt kürklü zengin boyar reisleri, büyük kılıçlı cesur muharipler, çelik zırhlı voyvodalar)** yüzüne bakamıyorlardı.” (3/231)
- “**(Sarayın dışındaki muhafızlar)** Korkudan kımıldayamadılar. **(Sarayın dışındaki muhafızlar)** Silahlarını yerlere atıp teslim oldular.” (3/234-235)
- “Hâlbuki akın için askerinden bir kısmını ayırса, düşman hemen haber alacak, **(düşman)** fazla kuvvetle kaleye yüklenecekti.” (4/38)
- “**(Türk askeri)** Kumandanları ne söylerse hemen yaparlar. Fakat **(Türk askeri)** yalnız bir emre karşı itaat göstermezler.” (4/142-143)
- “Sen kasavet etme birader, yine bu öksüz milleti yine bir mucize kurtarır filan derken Bekirağa Bölüğü dolup dolup boşalıyor, katiller, kanlılar bacadan kaçıyor, **(katiller, kanlılar)** kaçıyor...” (5/78)
- “Yüzü daima buruştu, **(Yüzü)** buz tutmuş sirke kadar ekşiydi, **(Yüzü)** hiç gülmezdi; **(Yüzü)** pek sertti.” (6/3)
- “**(Kasabanın Bütün Eşrafı)** Namaz vaktini beklemeye gelmişlerdi.” (6/13)
- “Tozlu ve soluk kırmızı perdelerden yakıcı bir güneş taşıyor, **(yakıcı bir güneş)** bütün odayı dolduruyordu.” (7/6)
- “**(Genç mülazım)** Dinine küfür edilmiş bir evvel zaman Müslümanı gibi bakıyordu.” (7/93)
- “Doğru yürüsek atların ayakları sakatlanacaktı. **(Atlar)** belki düşeceklerdi.” (7/175-176)
- “Atlarımız bu münasebetsiz seyahatten şaşalamış gibi bazı duruyorlar, **(Atlarımız)** gelmemek istiyorlardı.” (7/240)

- “Ayaklarımızın altında toprak parçaları yuvarlanıyor, kertenkeleler kaçıyor, **(kertenkeleler)** fundaların arasına saklanıyorlardı.” (7/244)
- “Fakat biraz ilerde, tarlanın nihayetinde bel ile çalışan Bulgar, köpeğin havlamasını işitmemiş gibi hiç bize bakmıyor, **(bel ile çalışan Bulgar)** kim olduğumuzu bile merak etmiyordu.” (7/255)
- “Tarlada çalışan Osmanlı-Bulgar vatandaşı, bir kere olsun dönüp bakmıyor, **(Tarlada çalışan Osmanlı-Bulgar vatandaşı)** çapasıyla uğraşıyordu.” (7/272)
- “Kumral gencin sorduğu prima donna şimdi ötüyor, **(prima donna)** ötüyor ve orkestra hiç durmuyordu.” (8/251)
- “Perde aralarında aktrisler yanınıza oturmakla kalmıyorlar, **(aktrisler)** kucaklarımıza çıkıyorlardı.” (8/256)
- “**(New York 'ta Kayserili bir Rum hemşehrim)** Nihayet borç vermeye razı oldu.” (8/321)
- “**(Halılar)** İstenildiği vakit kolayca çıkarılır, **(Halılar)** yine yerlerine takılır!” (8/355)
- “Aktrisler işi azıtıyor, **(Aktrisler)** kucaklarımızdan sofranın üzerine çıkıyorlar, aktörler kol kala etrafında dans ederek dönüyorlar, garsonlar mütemadiyen çalışan orkestra sanatkârlarına da şişe şişe şampanya taşıyorlardı.” (8/406)
- “Saçaklarda, kırık kiremitler arasındaki yuvalarının insani sefaletini duymayan mesut serçeler, sanki başka bir bayramın zevkini sürüyorlarmış gibi cıvıldıyorlar, **(kırık kiremitler arasındaki yuvalarının insani sefaletini duymayan mesut serçeler)** uçuyorlar, **(kırık kiremitler arasındaki yuvalarının insani sefaletini duymayan mesut serçeler)** sevinçlerinden kaplarına sığamıyorlardı.” (9/6)
- “Naciye yalnız kalınca, ev sahipleri olan dul kadın, haline acımış, **(ev sahipleri olan dul kadın)** ona çarşıya gidip bekâr odalarından bir kocacık buluvermişti.” (9/128)
- “**(Bu adamcağız)** işte dört senedir onunla yaşıyordu, bu adamcağız iyiydi, fakat **(bu adamcağız)** çok fakirdi. ... **(Bu adamcağız)** Eve izinli geldiği akşamları, **(bu adamcağız)** bazı karavana çorbası da getiriyordu.” (9/129-132)
- “Açlık, sefalet içinde bu renk, bu güzellik, bu vücut nasıl dayanıyor, **(bu renk, bu güzellik, bu vücut)** solmuyordu.” (9/144)

- “İki kadın onun güzelliğine şaşıyorlar, **(İki kadın)** gür saçlarını okşuyorlardı.” (9/167)
- “İki kadın, talihin bu güzel vücuda nasıl musallat olduğuna kızıyorlar, **(İki kadın)** çirkin zenginlerden bahsediyorlardı.” (9/171)
- “Kocam, her hafta ne yapıp yapıyor, **(Kocam)** yarım okka zeytin getiriyor.” (9/193)
- “Kendileri bugün araba ile Kadıköy'den buraya bir aşçı aramaya gelmişler, **(Kendileri)** bu kadının evini bulamamışlardı.” (9/222)
- “**(Duman)** Renkleri siler, **(Duman)** şekilleri kaybeder...” (10/6)
- “Erkek çocuklarla kızlar karmakarışık otururlar, **(Erkek çocuklarla kızlar)** beraber okur, **(Erkek çocuklarla kızlar)** beraber oynarlardı.” (10/25)
- “**(Küçük Hoca ve Büyük Hoca)** belki iltimas ediyorlardı.” (10/45)
- “O kadar hızlı çekmişti ki, **(kulağım)** ertesi gün bile yanıyordu. **(Kulağım)** Kıpkırmızı idi.” (10/47-48)
- “Büyük Hoca, arkasını bize çevirmiş, yavaş yavaş, bir sümüklüböcek kadar ağır, **(Büyük Hoca)** namazını kılıyordu.” (10/106)
- “**(İki çocuk)** Çıkan büyük, kırmızı damlayı kolları üzerinde bu çizgiye sürdüler. **(İki çocuk)** Kanlarını karıştırdılar. Sonra **(İki çocuk)** birbirlerinin kollarını emdiler. **(İki çocuk)** Ant içerek kan kardeşi olmak...” (10/108-111)
- “Şayet benim de kan kardeşim olsa idi, **(kan kardeşim)** hocaya kulağımı çek-tirmeyecek, ihtimal falakaya yatacağım zaman **(kan kardeşim)** beni kurtaracaktı.” (10/113)
- “Diye **(kızlar)** bağırsırlar, **(kızlar)** ellerini yumruk yaparak ona karşı dururlardı.” (10/131)
- “**(Köpek)** Koşarak geliyordu.” (10/193)
- “**(Birkaç adam)** bize, "Kaçınız, kaçınız, ısıracak!" diye bağırdılar.” (10/195)
- “**(Mektep)** Tek kattı, etrafında yükselen büyük kestane ağaçlarının birbirine karışmış koyu gölgeleri, bütün çatısını kaplardı.” (11/3)
- “**(Genç kalfa)** Müezzinlik de yapıyordu.” (11/23)
- “**(Onlar)** "Falaka yasak olmuş..." diyorlardı.” (11/48)
- “Her akşam Hoca Efendi'nin izin verdiği iki çocuk önden çıkar, **(iki çocuk)** eşeğin yularını, **(iki çocuk)** semerini vururdu.” (11/159)

- “Kapının yanından bir çocuk içeri koşmuş, **(bir çocuk)** falakayı, değneği çıkarmıştı.” (11/203)
- “Kılıçla, kalkanla, tolgayla, eyersiz atlar üzerinde gelenlerin çocukları Arapça öğrenip medreselerde âlim oluyorlar, **(Kılıçla, kalkanla, tolgayla, eyersiz atlar üzerinde gelenlerin çocukları)** medeni bir zevk içinde, şiir, edebiyat, ticaret sahasında yaşıyorlardı.” (13/14)
- “Ötede beride kalan mutaassıp güruhu aman istiyor, **(mutaassıp güruhu)** teslim oluyorlardı.” (13/111)
- “Ah Mısır! Bazı Türkler oraya eğlenmeye, hava değişimine giderler! Bilmem **(Bazı Türkler)** o hayata, o manzaraya nasıl tahammül ederler?” (14/1-3)
- “Yanımızda büyük bir saksı vardı, içinde tanımadığım bir bitki büyük yapraklarını tavana kadar çıkarıyor, **(tanımadığım bir bitki)** iri ve tuhaf gölgelerini üzerimize düşürüyordu.” (14/164)
- “Mermere dayalı dirseklerim uyuşmuş, **(dirseklerim)** acıyordu.” (14/405)
- “Havlularımız hep ketenden... **(havlular)** hep ütülü! **(Havlular)** Keskin keskin lavanta çiçeği kokuyor...” (15/179-181)
- “**(Elçi gidecek adam)** Öyle bir adam ki, ölümden korkmasın. **(Elçi gidecek adam)** Devletin şanına dokunacak hareketlere karşı koysun. **(Elçi gidecek adam)** Ölüm korkusu ile uğrayacağı hakaretlere boyun eğmesin...” (20/12-14)
- “Yalnız **(bu kaftan)** bir debdebe aletidir.” (20/245)
- “Tebriz sarayındaki macera, tarihin karanlığına karıştı, **(Tebriz sarayındaki macera)** sır oldu.” (20/364)
- “Kargalar, havaya boşaltılmış bir çuval canlı kömür ellemeleri gibi karmakarışık geçiyorlar, **(kargalar)** sükûtu parçalayan keskin, sivri sesleriyle gaklıyorlardı.” (21/59)
- “Bu sıcak, bu yeşil nur büyüdü. **(Bu yeşil nur)** Taştı.” (21/314-315)
- “Yalnız yazdığı destan okunuyor, **(yazdığı destan)** hiç unutulmuyordu.” (21/393)
- “Onların fikirlerince mazi mezardır, **(mazi)** ölümdür, **(mazi)** yokluktur.” (22/14)
- “Tarih en can sıkıcı, en faydasız, **(Tarih)** mürteciane bir meşgaledir, **(Tarih)** köhneliktir.” (22/15)

- “Bulgarların domuzları sokaklarda geziyor, **(Bulgarların domuzları)** çeşmele-
rin yalıklarını kirletiyorlar. **(Bulgarların domuzları)** Tarlaları eşiyorlar.”
(23/232-233)
- “Dinler bir kâinatı yıkar, yerine, **(dinler)** ikinci bir kâinat kurar.” (24/56)
- “Mehdi çıkacak. **(Mehdi)** Müslümanların başına geçecek. **(Mehdi)** Gâvurların
hepsini öldürecek. **(Mehdi)** Bütün dünyayı Müslüman yapacak. Şişman beye-
fendi tombul ve beyaz elleriyle kamım tutarak gülüyor, al yanakları pençe pen-
çe kızarıyordu.” (24/83-87)
- “Evet, bütün kavimlerin kendilerine özgü hâdileri vardır. **(Özgü hâdileri)** onla-
rı hidayete eriştirir.” (24/135-136)
- “Araba bozuk kaldırımların üstünde sallanıyor, **(araba)** devrilecek gibi oluyor-
du.” (25/169)
- “Kesilmeyen Bulgarlar çiftleşe çiftleşe çoğaldılar, **(Kesilmeyen Bulgarlar)**
kuvvetlendiler.” (30/149)
- “**(Kar)** Alçak yerleri de beyaz bir Acem halısı gibi kaplar.” (45/13)
- “**(Burası)** Hoşuna gitti.” (47/32)
- “Müezzin buradan başını çıkarır, **(Müezzin)** ezanını okurdu.” (56/73)
- “Arslan Bey'in atı duramıyor, **(Arslan Bey'in atı)** şaha kalkıyor, **(Arslan
Bey'in atı)** sağa sola tepiniyor, kethüdâ dizgininden tutmaya çalışıyordu.”
(59/246)
- “Para kullanılır, **(para)** biter yahut **(para)** kaybolur, oğlum.” (62/68)
- “Yağmur bazı hızlanıyor, **(Yağmur)** bazı yavaşlıyordu.” (63/102)
- “Yeniçeriler kazan devirmişler, **(Yeniçeriler)** sipâhî zorbaları zâbitlerini parça-
lamışlar, **(Yeniçeriler)** payitahtı yağmaya hazırlanmışlardı.” (67/5)
- “Sanki kaşağının muntazam tıkırtısı Tosun'un hoşuna gidiyor, **(Tosun)** kulakla-
rını kısıyor, **(Tosun)** kuyruğunu kocaman bir püskül gibi sallıyordu.” (79/36)
- “İhtiyarlar uyuklayarak gazetelerini okuyorlar, **(ihtiyarlar)** yanındakilere kısaca
bir şey söylüyorlar.” (81/48)
- “Şişmanlar sigaralarını içerek çarkların gürültüsünü dikkatle dinliyorlar, son
moda esvaplı şık gençler, tek gözlüklerini düşürmemek için dimdik duruyorlar
ve dizlerinin buruşturulmaması için yukarı çektikleri ütülü pantolonlarından

- renkli acurlu çoraplarını gösteriyorlardı. Ama hepsi ihtiyarlamış, (**hepsi**) yorulmuş, (**hepsi**) bunamış sanılıyordu.” (81/49-50)
- “Suyun kenarında kalın ve çıplak baldırları görünen birkaç Bulgar kızı iki kat olmuş, (**Bulgar kızları**) bir şeyler yıkıyorlar, serseri köpekler bana havlıyorlardı.” (82/35)
 - “Hiç dinmeyen rüzgâr tabiatın ezeli hiddeti gibi durmuyor, (**rüzgâr**) dinlenmiyor, (**rüzgâr**) ha bire esiyordu.” (84/310)
 - “Pencereden giren sabah güneşi aynaya vuruyor, (**sabah güneşi**) gözlerimi kamaştırıyordu.” (89/45)
 - “Saadetlerimiz, sevinçlerimiz, hoş günlerimiz tıpkı bir rüya hafifliğiyle eriyiveriyor, (**Saadetlerimiz, sevinçlerimiz, hoş günlerimiz**) unutuluyor.” (91/15)
 - “Sert kumral saçları güneşin aydınlığı ile yaldızlanıyor, (**Sert kumral saçları**) parlıyordu.” (100/59)
 - “Nihayetsiz tayyare kümeleri, mukaddes bir Kâbe'yi tavaf eden şeffaf Cennet kuşları gibi Çamlıca tepesinin üstünde dönüyor, (**tayyare kümeleri**) dolaşıyordu.” (121/7)
 - “Bütün İstanbul sevinçten taşıyor, (**Bütün İstanbul**) kabına sığamıyordu.” (121/25)

6.3.2. Yükleme Eksikliği

Yüklem, fiil cümlelerinde yapılan, kılınan; isim cümlelerinde oluş bildiren ögedir. Cümlenin ana ögelerindendir. Diğer ögeler yüklem sayesinde anlam kazanır. Bundan dolayı yüklem cümlenin düğümlendiği sözcüktür. Cümlenin türünü de yüklem yapıları belirler. (Özkan ve Sevinçli, 2015: 119) Bazı metinlerde yüklem eksik bırakılır. Eksik olan bu öge bir önceki cümlede verilerek onun tamamlanması okuyucuya bırakılır. Genellikle eksik bıraktığı yüklem yerine üç nokta koyarak doldurulması okuyucudan istenir. Ömer Seyfettin’in hikâyelerine bakıldığında yüklem eksikliği sıkça kullanılmıştır.

6.3.2.1. Noktalama İşareti İle Yapılan Yükleme Eksikliği

Ömer Seyfettin’in hikâyelerinde noktalama işareti ile yapılan yüklem eksikliği sıkça kullanıldığı görülmektedir.

- “Hiç, hiç, hiçbir vakit...” (1/60)
- “Hain politika unutulacak, herkes kardeş gibi...” (1/70)
- “Ah bu kanlı Makedonya...” (1/76)
- “Evet, ihtilal komitesi tarafından...” (1/134)
- “O kadar yakın bir zamanda ki...” (1/150)
- “Demek bu son kederli gecemiz...” (1/159)
- “Güzel ve asayişli şehirler...” (1/175)
- “Birbirine ihtiram etmesini bilen adamlar...” (1/178)
- “Gözümüzün önüne pis ve dar sokaklar, sefil ve üryan adamlar...” (1/187)
- “Hayalimde o kadar çirkin ve kanlı levhalar var ki...” (1/202)
- “Benim yanımda, kucağımda...” (1/227)
- “Komitalar...” (1/292)
- “Daskalla beraber dört kişi...” (1/316)
- “Birden gözlerini kıza kaldırdı ve “Haydi git söyle, ben geleceğim...” dedi.” (1/317)
- “Muharebeye gitmiyorum ki...” (1/356)
- “Kaptan Raçof, Pançe, Sandre...” (1/427)
- “Magda da yanına...” (1/467)
- “Altmış senedir o kadar iktisat ve eziyet ile kazanılmış bir malın semeresi...” (1/485)
- “Ve mütevekkil bir sesle, "Oynayayım, ah Boris... " dedi.” (1/621)
- “Ve derin, behimi, muhrik bir hırsıyla güzel kadına baktı ve "Ah, vakit olsaydı... " diye müteessif oldu.” (1/651)
- “Mutlaka gelecek, mutlaka...” (1/666)
- “-Herkes yalancı, herkes dolandırıcı...” (2/13)
- “Gemin oldu, kışında...” (2/18)
- “Çiftin oldu, içinde...” (2/19)
- “-Yoğurt iki buçuk okka...” (2/101)
- “Tıpkı ilkbaharda bir bayram gibi...” (3/2)
- “Genç, ihtiyar, kadın, çocuk...” (3/4)
- “Kara kuru bir şey...” (3/35)

- “-Tabiiyet alametleri...” (3/53)
- “Sancak, davul, topuz... Da padişahın prensimize hediyeleri...” (3/59)
- “-İşte öyle...” (3/90)
- “-Bir emir, lütuf, bir ihsan gibi...” (3/94)
- “-Hâlbuki böyle maiyetinde üç yüz atlı bulunan bir elçi...” (3/95)
- “Bunlar elçi maiyeti...” (3/107)
- “İşlemeli mızraklarına, süslü esvaplarına, altın haşalarına, sırma eyerlerine aldanma...” (3/108)
- “-Kılıçları ne kadar süslü olsa yine keser...” (3/113)
- “Gözle görülmeyecek bir çabuklukla havaya kaldırdığı bu müthiş topuzu prensin elması tacına öyle bir indirdi ki...” (3/199)
- “-İşte gördünüz ya...” (3/204)
- “Yalnız iki kişinin...” (3/236)
- “İşte bu kadar...” (3/238)
- “-On gün değil, on saat içinde neler olur...” (4/26)
- “Ne asildi ne de kul...” (4/29)
- “Yüz elli kişi...” (4/41)
- “-Yine Allah kerim...” (4/50)
- “Galiba asker...” (4/73)
- “Üç, dört yüz kişi kadar...” (4/75)
- “-Mızraklarından, bayraklarından...” (4/89)
- “Belki bizim iki mislimiz...” (4/163)
- “Sonra müthiş bir uğultu...” (4/297)
- “Küfürler, kumandalar...” (4/299)
- “-Seni istiskalar paşası, seni...” (5/19)
- “Hem ne hoş...” (5/45)
- “Koca bir lenger yoğurt...” (6/52)
- “-Hatıloğlu Ehmet Ağa...” (6/58)
- “Koyunlar da...” (6/107)
- “Kadı Efendi ise...” (6/114)

- “Onların arkasından da çingenelerden ve sefillerden mürekkep diğer bir sürü...” (7/21)
- “Hatta bir keçi yolu bile...” (7/44)
- “Taşlar, taşlar, taşlar...” (7/47)
- “Sarı (topraklar) ve akim topraklar, cılız (ağaçlar) ve sıska ağaçlar, çalılar, çalılıklar, yine çalılıklar...” (7/48)
- “Öteden beriden...” (7/72)
- “Çünkü bir gün bir gece, pek az...” (7/82)
- “-Osmanlı milletinin...” (7/88)
- “Bütün Osmanlıları...” (7/91)
- “Araplar, Arnavutlar, Rumlar, Bulgarlar, Sırpalar, Ulahlar, Yahudiler, Ermeniler, Türkler...” (7/97)
- “-Bulgarlar da...” (7/111)
- “-Tabii Sırpalar da...” (7/113)
- “Mesela on kestane, sekiz armut, dokuz elma...” (7/138)
- “Bir gayret, bir gayret daha...” (7/247)
- “-Nezman Türkçe bre...” (7/265)
- “Yeni potinler, yeni gömlekler, güzel bir bavul, falan...” (8/20)
- “İki şapka...” (8/22)
- “Öyle pahalı ki...” (8/24)
- “Açık patulumba renginde uzun, çirkin bir sima...” (8/31)
- “Kalın dudaklı, dişlek bir ağız...” (8/32)
- “Sonra...” (8/56)
- “Hayalleri, hatıramda capcanlı duran yerlerin hakikati içinde gezmek...” (8/73)
- “Her sene iki ay burada yaşayabilmek...” (8/105)
- “Amerikalı milyoner bir hem şehri...” (8/195)
- “Hâlbuki söylediği Türkçe...” (8/198)
- “Sonra o boy, o pos...” (8/199)
- “Milyoner zarif, ince bir merdivenden sahneye çıktı, biz de arkasından...” (8/230)
- “İsimlerini bilmediğim nevi nevi çiçekler, billur şampanya kovaları, gözleri

- kamaştırarak elektrik süsleri, beyaz örtüler, narin tabaklar...” (8/234)
- “Bir anda, evet bir anda...” (8/297)
 - “Aklımla...” (8/298)
 - “İşte deham...” (8/342)
 - “İşte bu mukaddes ateş...” (8/343)
 - “Böyle büyük bir 'fermejüp' yapılsa da erkeği duvarlara, yerlere mihlansa, di-
şisi halılara dikilse...” (8/353)
 - “Yani yüzde elli...” (8/385)
 - “Fonograf, gramofon...” (8/391)
 - “Daha buna benzer oyuncak neviden şeyler...” (3/392)
 - “-Ya...” (9/33)
 - “-Burası kocamın evi...” (9/80)
 - “Gece gündüz, vesika ekmeği...” (9/138)
 - “Katık zeytin...” (9/139)
 - “-O da beraber...” (9/155)
 - “O kazık kadar karı...” (9/174)
 - “-Yalan, yalan...” (9/309)
 - “-O başka...” (9/351)
 - “O bize mahsus...” (9/428)
 - “-İki yüz...” (9/461)
 - “Halılar, duvarlarda resimler, vazolar, ağır perdeler, ortadaki masa...” (9/575)
 - “Âdeta bilmece...” (9/681)
 - “Büyük bir bahçe...” (10/10)
 - “Sağ köşesinde her vakit oturduğumuz beyaz perdeli oda...” (10/12)
 - “Daha ilerisinde küçük, ağaçsız bir bahçe...” (10/23)
 - “Bahçenin nihayetinde ayakyolu, gayet kocaman abdest fiçisi...” (10/24)
 - “Küçük Hoca'nın ağır tokadı...” (10/41)
 - “Büyük Hoca'nın uzun sopası...” (10/42)
 - “Mıstık...” (10/127)
 - “Hatta elleri...” (10/141)
 - “Ha koldan, ha parmaktan...” (10/170)

- “Belki altı ay...” (10/180)
- “Tıpkı perşembe günü gibi...” (10/186)
- “Fakat heyhat...” (10/231)
- “Hele hapşırmaq...” (11/78)
- “Her vakit ki gibi derin bir uğultu...” (3/105)
- “Ah bugün biriniz hapşırırsa...” (11/141)
- “Hapşırmaq için...” (11/240)
- “Zamanın Süleyman'ı, ansızın...” (12/5)
- “Otağın biraz uzağında...” (12/12)
- “Asla...” (12/96)
- “Çünkü...” (12/131)
- “İşte...” (12/132)
- “Hâlbuki bu vezirler, kazaskerler, beylerbeyleri...” (12/170)
- “Vezir kullarınla, biz kölelerine gelince...” (12/185)
- “Hakk'ın beni göndereceği yer...” (12/258)
- “Naralarıyla, sanki hayalin eremeyeceği derecede yüksek, pek yüksek bir arşa doğru...” (12/272)
- “Kuraklığı, fırtınaları, yangınları, kavgaları, cinayetleri hep o...” (13/41)
- “-Çok defa...” (13/63)
- “-Ooo, kahramanlık ha...” (14/113)
- “-Katoliğim ve Fransız'ım...” (14/135)
- “Paris'in civarında bir köy...” (14/367)
- “Küçük ve temiz bir köy evi...” (14/386)
- “İşte o kadar...” (15/17)
- “Şimdi, şimdi, şimdi...” (15/29)
- “Bir sessizlik...” (15/33)
- “Doğrusu şimdi yalnızın her yeri bir hamam kadar temiz...” (15/177)
- “Hava öyle sıcak ki...” (16/3)
- “İşte yorgun ve ümitsiz bir dua...” (17/71)
- “Pis ve camsız pencerele bir han odası...” (17/1154)
- “Öbür taraftan memurlar, zâbitler, muallimler...” (19/6)

- “Sonra kasabanın çift, çubuk sahibi yerli ahalisi...” (19/7)
- “Âlî, ruhanî, lâhutî bir hakikat...” (22/59)
- “Rusya'daki Türkler, Bosna-Hersek, Rumeli, Hive, Buhara, Acemistan, Türkistan, Afganistan, Bulucistan, Hindistan Mısır, Trablus, Sudan, Tunus, Cezayir, Fas, Sahra-yı Kebir, Zengibar, Cava, Somali, Sumatra...” (24/61)
- “Bir torpido...” (26/146)
- “-Havada ay...” (26/147)
- “Denizde ayın aksi...” (26/148)
- “Özellikle konsoloslar...” (30/97)
- “Hayatın her adımında binlerce garibe, binlerce sır...” (47/14)
- “İlim, hikmet, hars, felsefe, irfan, hep...” (47/16)
- “Hem üç günden beri...” (51/315)
- “Bir sürü köpek, öküz, keçi, leylek, at, eşek, baykuş, kartal, tavuk, papağan, arı, güvercin, karga, balık, ayı, kaz, kaplan, ilâh...” (54/37)
- “Fakat bu herifin ikide bir de bu yaptığını başa kakmasına tahammül...” (56/328)
- “Fakat bu ne bir şikâyet ne de bir ah olacaktır! Tatlı, temiz, asude, bedi bir hatıra...” (60/188-189)
- “Ama en uzak hudutlara giderek, hiç durmadan çalışarak...” (72/10)
- “Birtakım divanlar, tarihler, tercümele, filanlar...” (86/85)

6.3.2.2. Tasvir Edici Anlatımın Kullanımıyla Yapılan Yüklem Eksikliği

Ömer Seyfettin'in hikâyelerinde tasvir edici anlatımın kullanımıyla yapılan yüklem eksikliği yoğun şekilde kullanıldığı görülmektedir.

- “Boris kolunu Magda'nın beline (**koydu**), kalçasının üzerine koydu.” (1/87)
- “Aşk (**hissedeceğiz**), hayatı (**hissedeceğiz**), güzelliği (**hissedeceğiz**), iyiliği (**hissedeceğiz**), fazileti hissedeceğiz...” (1/170)
- “Kapı tekrar (**vuruldu**) ve daha şiddetle vuruldu.” (1/417)
- “Magda bu lafı işitince tekrar hıçkırmağa (**başladı**) ve Raçof'a yalvarmağa başladı.” (1/590)
- “Eğer o gelmezse açlıktan (**ölürüz**) ve ümitsizlikten ölürüz.” (1/662)

- “Denemediğim ne hıslım kaldı ne akrabam (**kaldı**).” (2/14)
- “Ömrünü dağlarda (**geçirirdi**), meralarda geçirirdi.” (2/44)
- “Birinci zabıt onun gibi iri (**değildi**), yakışıklı değildi.” (3/34)
- “Biz size birçok cephane (**bırakıyoruz**), top bırakıyoruz.” (4/265)
- “Ömrümde ilk defa olarak Viyana’yı (**görecektim**), Berlin’i (**görecektim**), Paris’i (**görecektim**), Londra’yı görecektim.” (8/13)
- “Gayet şık (**giyinmişlerdi**), gayet mükemmel giyinmişlerdi.” (8/119)
- “O önde (**geçti**), biz arkada başka bir salona geçtik.” (8/187)
- ““İşte” dedi, “bu gece bütün opera kumpanyasını (**kiraladım**), tiyatroyu ben kiraladım.” (8/217)
- “Gözlerimi kendisine dikmiş bunları düşünüyordum, bin türlü tahminler (**yapıyor**), faraziyeler yapıyor, hayalata dalıyordum.” (8/269)
- “İçmeye (**başladık**), yemeye başladık.” (8/248)
- “Ama bütün Amerika (**tanır**), bütün Avrupa beni tanır.” (8/294)
- “Gittim, ressamdan planlarımı (**aldım**), yani büyük fermejüp resimlerini aldım.” (8/372)
- “Aklımın kuvveti vücudumu çalışmaktan (**kurtardı**), yorulmaktan bir anda kurtardı.” (8/387)
- “Büyücek bir testi (**duruyordu**), yanında bir vesika ekmeği (**duruyordu**), yeşil bir çanak dolusu zeytin duruyordu.” (9/113)
- “Yıllar vardı ki, ta bozgundan beri tatlıya (**hasretti**), böreğe hasretti.” (9/231)
- “Yolda hep eğlenceden (**konuştular**), esvaptan (**konuştular**), modadan konuştular.” (9/268)
- “Altıyolağzı’nı (**geçtiler**), Yoğurtçu’yu (**geçtiler**), Bağdat Caddesi’ni dörtlüğe geçtiler.” (9/539)
- “Anlamadığı birçok şeyler söylüyor, ona ebedi aşklarından (**bahsediyordu**), hatta izdivaçtan (**bahsediyordu**), doğacak çocuklardan (**bahsediyordu**), sonsuz saadetlerden bahsediyordu.” (9/582)
- “Falakadan korkmayan (**yoktu**), titremeyen yoktu.” (10/39)

- “Koca mektebin içinde kendimi yapayalnız (**zannediyordum**), arkadaşsız (**zannediyordum**), hamisiz zannediyordum, anneme fikrimi, her çocuk gibi birisiyle ant içmek istediğimi söyledim.” (10/114)
- “Bir çakı ile bu dalların ucunu keser, kabuklarından iki kulak (**çıkartır**), bir burun çıkartır, tıpkı bir at başına benzetirdik.” (10/150)
- “Uzun uzadıya kasıklarına (**bastı**), korku damarlarına bastı.” (10/223)
- “Beni müteselli (**eder**) ve mesut eder”. (10/244)
- “Her sabah bizim gibi erkenden mektebe gelir, akşama kadar kalır; evlerimizden nöbetle getirdiğimiz kucak kucak otları (**yerdi**), yazsa ağaçların, kışsa sol taraftaki abdestlik sundurması altında yavaş yavaş yerdi.” (11/9)
- “Bize şeker (**satardı**), leblebi (**satardı**), keçiboynuzu (**satardı**), hünnap (**satardı**), iğde vesaire satardı.” (11/24)
- “Çoraplarını (**giydi**), mestini giydi.” (11/148)
- “Kapının yanından bir çocuk içeri koşmuş, falakayı (**çıkarmıştı**), değneği çıkarmıştı.” (11/203)
- “Bu narayı yeniçeri kışlalarında (**duymuştu**), sipahi ocaklarında (**duymuştu**), geçit resimlerinde (**duymuştu**), hatta İstanbul'da, sarayın iç bahçesinde bile duymuştu.” (12/32)
- “Bütün Turan (**esirdi**), bütün Hindistan esirdi.” (14/26)
- “Garsonun yardımıyla şapkasını (**çıkardı**) ve paltosunu çıkardı.” (14/70)
- “Geceleri Avrupa ve Batı şehirleri rüyama girer, daima odama kapanır, bağırarak milli parçalar (**söyler**), operalar söyler, kalkar bazı da yapayalnız oynardım.” (14/189)
- “Orada babası ölmüş, bütün ailesi (**kalmıştı**), evi (**kalmıştı**), küçük çiftliği kendisine kalmıştı.” (14/318)
- “On beş, yirmi sene evvel şimdiki gibi görme görüşme (**yoktu**), sevme sevişme yoktu.” (15/62)
- “Esasen sükûndan (**nefret ederim**), sessizlikten nefret ederim.” (15/143)
- “Evvelâ yataklarımız (**ayrılmıştı**), sonra odalarımız ayrılmıştı.” (18/4)
- “Telgrafçı udunu (**aldı**), tapu memuru kanununu aldı.” (19/106)

- “Geçtiği yerlerde dikili ağaç bırakmayan, babasıyla büyük babası Cüneyd'in intikamını aldığı için delice bir gurura kapılan bu kudurmuş Şah, akla gelmedik canavarlarla sağına (**saldırıyordu**), soluna saldırıyordu.” (20/42)
- “Sağında vezirleri (**duruyorlardı**), solunda muhripleri duruyorlardı.” (20/280)
- “Kalanlarımız gazi (**olsun**), ölenlerimiz şehit olsun!” (21/202)
- “Kollardan birisine Deli Hüsrev (**baş olmuştu**), birisine Deli Mehmed baş olmuştu.” (21/219)
- “Tahsilimi ikmal ile hayata girdiğim vakit Kurunuvusta'nın nereden başladığını (**bilmiyordum**), Hannibal'ın kim olduğunu (**bilmiyordum**), hattâ Roma'nın kimler tarafından tesis edildiğini (**bilmiyordum**), İstanbul'u zapteden Fatih'in babasının hangi padişah olduğunu bilmiyordum.” (22/18)
- “Edebiyatı (**seviyordum**), san'atı seviyordum.” (22/50)
- “Pencereye dayanarak sisler altında titreyen uzaklara (**bakıyordum**), güneşle parlayan bulutlara bakıyordum.” (35/189)
- “Kimi kaşa göze (**bakar**), kimi cilde (**bakar**), kimi ellere ayaklara (**bakar**), kimi şişmanlığa (**bakar**), kimi boya (**bakar**), kimi kalçaya bakar.” (54/28)
- “Yirmi sene içinde birkaç defa halkalarını (**değiştirdiler**), çivilerini değiştirdiler.” (57/26)
- “Altı ay gündüz (**olurdu**), altı ay gece olurdu!” (57/46)
- “Akil bira istedi, ben bir gazoz (**istedim**).” (66/48)
- “Kemikleri saklamak için çiçekleri (**bozuyordu**), tarhları bozuyordu.” (69/139)
- “Devletimiz hükümdarsız (**kalmış**), hükümete kalmış.” (70/218)
- “Sigara içilmeyecek, kibrit (**yakılmayacaktı**), fener yakılmayacaktı.” (71/6)
- “Hem çocuğa (**yetiştiriyor**), hem evin işine yetiştiriyor.” (91/46)

6.3.3. Nesne Eksikliği

Cümlede yüklem doğrudan etki ettiği ögeye nesne denir. Öznenin yaptığı işten doğrudan etkilenen kelime veya kelime grubudur (Özkan ve Sevinçli, 2015: 137). Metinlerde eksilteli yapılardan biride nesne eksikliğidir. Nesne eksikliği kimi zaman bir sözcük kimi zamanda sözcük öbeğinin ifade edilmediği şeklinde gerçekleşir.

Ömer Seyfettin hikâyelerine bakıldığında nesne eksiliği yapılardan söz etmek mümkündür.

6.3.3.1.Sözcüğün İfade Edilmediği Nesne Eksikliği

- “Boris, "Artık aşkı duyacağım" diyordu, "hatta (**aşkı**) şimdiden duyuyorum.” (1/208)
- “Magda'yı aradı. (**Magda'yı**) Göremiyordu.” (1/264-265)
- “Boris onu öperek teselli ve (**Onu**) teskin etmeye çalıştı.” (1/331)
- “Onlarla konuşur; kendileriyle beraber dağa çıkınağa razı olduğumu söylerim. Ve paraların da henüz alınmadığını, (**Paraların**) bir hafta sonra elimize geçeceğini anlatır ve (**Onları**) kandırırım.” (1/337-338)
- “Odun attı, (**Odunu**) tutuşturmağa başladı.” (1/376)
- “İhtiyar bir hayal gibi kapıya yürüdü. (**Kapıyı**) Açtı.” (1/431-432)
- “Raçof cebinden bir tabaka çıkardı. (**Tabakayı**) Ortaya koydu.” (1/471-472)
- “Bir dakika sonra kırmızı ve ağır bir çıkın ile geldi. (**Çıkını**) Masanın üzerine bıraktı.” (1/558-559)
- “Bu laftan bir şey anlamayan Magda'yı belinden tuttu ve (**Magda'yı**) öpmek istedi.” (1/579)
- “Artık Raçof onun taze yanaklarından bol bol öpüyordu. Kadeh kadeh içiyor ve (**yanaklarını**) tekrar tekrar öpüyordu.” (1/591-592)
- “Dışarısı hafifçe ağarıyor, (**Dışarısı**) esmerleşiyordu.” (1/703)
- “Yünlerini ne yaptın? – Daha (**Yünleri**) kırpmamıştım.” (2/75-76)
- “Tekmeleme tekmeleme (**Çobanı**) kapıdan dışarı attı!” (2/110)
- “Adımları hem seyrek, (**Adımları**) hem ağırdı.” (3/164)
- “Elçi koynundan çıkardığı beratı öptü. (**Beratı**) Başına koydu.” (3/185-186)
- “Uzandı, ezdiği baş üstünde duran kanlı topuzu aldı. (**Kanlı Topuzu**) Yere bıraktı.” (3/224-225)
- “(**Çuvalların**) Ağızlarını yine eskisi gibi bağlattı.” (4/105)
- “Düşman, galiba burasını yalnız müdafaa için yapmış, çünkü hem kapısı çok dar, (**burası**) hem de bir meydana doğru açılmıyor.” (4/174)

- “Fakat paşa, "sabrın sonu selamet" diyerek büyük bir metanet ile kendini bu hayata da alıştırdı, hatta **(Bu Hayatı)** biraz kanıksadı bile...” (5/16)
- “Ben namazdan sonra **(lengeri)** aldırırım.” (6/86)
- “Üzerinde üstünlü esreli birtakım yazılar vardı ki, **(yazıları)** okuyamıyordum.” (7/23)
- “Bu teklifsizliğimi çok sever ve **(Bu teklifsizliğimi)** çok samimi bulurum.” (7/58)
- “Herkes yanılıyor da aldaniyor da hakikati yalnız siz anlıyorsunuz, **(sizi)** tebrik ederim, tebrik ederim öyleyse...” (7/170)
- “Tuhaf bir merakla Matin gazetesinden **(onu)** kesmiş, **(onu)** kitaplarımın arasında saklamıştım.” (8/71)
- “Sanki her gün **(elleri)** sütle yıkanmış gibi...” (9/274)
- “**(Naciye’yi)** Ortalarına oturtular.” (9/396)
- “**(Burası)** Âdeta bir seyir yeri gibi kalabalıktı.” (9/406)
- “**(Onu)** Öpmeye, **(onu)** koklamaya başladı.” (9/625)
- “**(Kulağımı)** O kadar hızlı çekmişti ki, ertesi gün bile yanıyordu.” (10/47)
- “Bu kelimeyi söylerken sanki mütelezziz olur, **(Bu kelimeyi)** hep tekrarlardım.” (10/128)
- “Kanı o kadar koyuydu ki, **(Kanı)** akıyor, **(Kanı)** bir damla halinde kabarıyor, **(Kanı)** büyüyordu.” (10/174)
- “Baktırmak için Mıstık’ı Bandırma’ya götürdüler. **(Mıstık’ı)** Oradan İstanbul’a göndereceklerdi.” (10/234-235)
- “Beni müteselli ve **(beni)** mesut eder.” (10/244)
- “Dayaksız bizi okutamayacağını anlayan Hoca Efendi, nihayet yine bir gün falakayı çıkardı. Ama **(falakayı)** başucuna asmadı, **(falakayı)** oturduğu minde-
rin arkasına sakladı.” (11/52-53)
- “O zaman kalktık, rahlenin üzerindeki enfiye kutusunu aldık, hepimiz **(enfiye-
yi)** çektik.” (11/60)
- “Büyük küçük herkes ona levmediyor, lanetler yağdırıyordu. Yanılıp da bir gün dışarı çıksa, ihtimal üzerine atılıp **(onu)** parçalayacaklardı.” (13/44-45)

- “Hepsini kırdılar, (**Hepsini**) kopardılar, (**Hepsini**) döktüler, (**Hepsini**) dağıttılar, (**Hepsini**) yıktılar.” (13/105)
- “Gündüz garsona gazeteleri aldırır, (**gazeteleri**) okur, bir koltuğa uzanarak saatlerce adı dünya yüzünden kaldırılmaya çalışılan Türklüğün talihini düşünür ve terlerdim.”
- “Her akşam, Niçin gebe kalmıyorsun? diye beni azarlar, (**beni**) tahkir eder, (**beni**) hırpalardı.” (14/298)
- “Babama yüreğimin dayanamayacağından bahsetmiş ve (**babamı**) kandırmıştım.” (14/380)
- “Ben de senin gibi ezberden evlendim, ama (**evlenmeyi**) kendim istemedim.” (15/134)
- “Kapı vuruldu, (**kapıyı**) açtım.” (17/1316)
- “Doktorun bile şüpheleri yavaş yavaş gevşedi, (**şüpheleri**) eridi.” (19/246)
- “... derisini yüzecek, (**adamı**) akla gelmedik kaba bir vahşetle öldürecekti.” (20/60)
- “İhtimal işkenceyle (**elçiyi**) idam eder.” (20/204)
- “(**Elçiyi**) Huzuruna kabul etmezden evvel tahtının arkasına cellatlarını hazırlattı.” (20/278)
- “Yoksa burasını bırakmaz, (**burayı**) mutlaka almaya kalkardı.” (21/34)
- “Gözlerini küçülttü, (**Gözlerini**) büyülttü.” (21/95)
- “Ben bunu herkesten ziyade hissettim, (**bunu**) yaşadım.” (22/40)
- “Kitaplarımı karıştırırken büyük bir albüm gördüm. (**Albümü**) Aldım, bakmağa başladım.” (22/126-127)
- “Mutlaka onu siz getirmiş, (**onu**) bu korkunç ahlâksızlığa teşvik etmişsiniz.” (22/575)
- “Uşağım bir sabah elime bir mektup verdi. (**Mektubu**) Açtım. (**Mektubu**) Okudum.” (27/4-6)
- “Kollarından tuttum. (**Sütüde’yi**) Kaldırdım.” (28/147-148)
- “Ben tehlikeyi kolayca savdığım için seviniyor, bu sevinçle beyaz, nefis ellerini tutuyor, (**ellerini**) öpüyordum.” (28/190)

- “Sanki dön sene içinde korkunç bir "kötülük salgını", bir "fazilet kıranı" tımarhanenin dışarısını yakmış, **(dışarısını)** kavurmuştu.” (29/84)
- “**(Maymunu)** Kucağıma aldım.” (35/126)
- “Beni okşar, **(beni)** sever, sonra karşıma geçer, uyurken beni seyrederdi.” (35/187)
- “**(Keseyi)** Basına koydu.” (36/187)
- “Sırtına vurup öldürdüğüm taş... Bunu kaldırdı, **(taşı)** üzerime fırlattı.” (40/35-36)
- “-Paris'ten bir Ermeni doktorunun peşine takılmış, doktorun ailesi kabul etmemiş, **(onu)** kovmuşlar.” (46/9)
- “-Azizim, köpeğini kaybetmek istemezsen, Avrupalı bir veteriner bul, **(köpeği)** göster, dedi.” (46/62)
- “Evvela kemikleri iyice kemirdim. Sonra **(kemikleri)** taşla kırdım, **(kemikleri)** ezdim, **(kemikleri)** hamur gibi yaptım, **(kemikleri)** yedim.” (51/330-331)
- “Kopardığı ekmeği hızla yemeğe batırıyor, **(ekmeği)** hiç çiğnemedi yutuyordu.” (51/415)
- “Gözleri dikti, **(Gözleri)** yuvarlaktı.” (52/107)
- “**(Çorabı)** Yukarı kaldırdın, **(Çorabı)** yatağın içinde, oturarak giydin.” (54/101)
- “**(Kapıyı)** Kilitlemeye lüzum görmezdi.” (56/69)
- “Zincirleri küflendi, **(Zincirleri)** çürüdü, **(Zincirleri)** kırıldı.” (57/25)
- “Sırma perdenin arkasından birer hayal sessizliğiyle koşan hademeler, yere basmıyor sanılacak derecede hafif adımlarla çabucak vezirin başına üşüştiler. **(Veziri)** Göz açıp kapamadan dışarı çıkardılar.” (66/41-42)
- “Hasan'ın ellerinden tuttu. **(Hasan'ı)** İki eliyle sarsarak sıktı.” (69/53-54)
- “Kendine verilen kemiklerin beşte birini bile yemez, gider, **(kemikleri)** bahçenin tarhlarına gömer, **(kemikleri)** saklardı.” (65/137)
- “**(Koton'u)** Çok dövdük, **(Koton'u)** azarladık.” (69/140)
- “Harb esnasında yazıhanesini, evini, barkını, eşyasını, hâsılı nesi var, nesi yok, hepsini satmış, **(hepsini)** yemiş.” (70/64)
- “Sahibini küçültür, **(Sahibini)** düşürür.” (72/254)

- “Sermet Bey, dokununca kaybolmadığı için bu hayalin peri filan olmadığını hemen anlamıştı. Peşini bırakmadı. **(Hayali)** Kovaladı. Çamlığın sonundaki alçak duvara dayalı bir tahtaya tırmanırken **(hayali)** yakaladı.” (76/204-207)
- “Bu, beyaz bir kuş... **(kuşu)** Annem alıyor elimden, **(kuşu)** öpüyor, **(kuşu)** sarı saçlı hanım da öpüyor, **(kuşu)** ben de öpüyorum.” (78/52-53)
- “İçimde bir tımar etmek hırsı uyandı. Kaşağıyı aradım, **(kaşağıyı)** bulamadım.” (79/40-41)
- “Altın Peri, saçlarını yüzüme dokundurarak yazıhanenin büyük gözünü açıyordu. Abanoz bir kutu çıkardı, **(kutuyu)** açtı.” (80/108-109)
- “Ben lafi döndürdüm, **(lafı)** dolaştırdım, onun lafına geldim.” (83/32)
- “Türbedar ağzıma anahtarı soktu. **(Anahtarı)** Sağa sola çevirdi.” (83/65-66)
- “Elime kitap alıyor, **(kitabı)** okuyamıyordum.” (84/297)
- “Kendine sormadan, danışmadan hemen **(kızı)** vermişler.” (85/164)
- ““Aman amca, hiç durmayınız, satınız! ” dedim. Gözlerini okuduğu kitaptan kaldırdı, **(gözlerini)** bana çevirdi.” (86/100-101)
- “Doğruldu, beni kucakladı. **(Beni)** Alnımdan öptü.” (86/264-265)
- “Durmuş Ağa mor dokuma örtülü yastığından başını kaldıramıyor, **(başını)** sağına soluna döndüremiyordu.” (88/14)
- “Artık kendimi düşünemez, **(kendimi)** dinleyemez oldum.” (89/270)
- “Havuzun kenarına eğildi. Bu kurbağayı tutmak, **(kurbağayı)** öpmek istiyordu.” (92/48-49)
- “Ama nereye kaçacaktı? Hemen onu tutarlar, **(onu)** öldürürlerdi.” (100/644-645)
- “Ağzımı silerken usta benimle Atina'ya dair konuşmağa başladı. Lafı döndürdüm, **(lafı)** dolaştırdım, **(lafı)** mutfağın sırrına getirdim.” (110/156-157)

6.3.3.2.Sözcük Öbeğinin İfade Edilmediği Nesne Eksikliği

- “Duvarları ve tavanı uzun bir kışın isleriyle kararmış bu yer odasında mahpus gibi duran bodur ve çirkin ocak, içindeki odunları sanki hiddetle yakıyor, **(içindeki odunları)** bir an evvel yutmağa çalışıyordu.” (1/1)

- “Sevgili Boris'ini yutan bu siyah rüzgârlı gecenin âdemi andıran, **(Sevgili Boris'ini yutan bu siyah rüzgârlı gecenin)** ölümü ihtar eden korkutucu karanlığı gözlerinden vücuduna, **(Sevgili Boris'ini yutan bu siyah rüzgârlı gecenin)** damarlarına giriyor, **(Sevgili Boris'ini yutan bu siyah rüzgârlı gecenin)** kanına karışıyor, **(Sevgili Boris'ini yutan bu siyah rüzgârlı gecenin)** ruhuna nüfuz ediyordu.” (1/362)
- “**(Küçük payitahtın karışık sokakları)** Tıpkı ilkbaharda bir bayram gibi...” (3/2)
- “Köse yüzü hem zayıf, **(Köse yüzü)** hem buruştu.” (3/37)
- “Akşam fasulyesini de bitirmiş, **(akşam fasulyesini)** hiç bırakmamıştı.” (9/662)
- “Baktıkça bu ziya gözlerinin içinde büyüyor, altın tepsi gibi kırmızılaşıyor, sanki gözlerinden giren tatlı baygın aydınlığı, taş kesilmiş donuk kalbini yavaş yavaş ısıtıyor, **(taş kesilmiş donuk kalbini)** eritiyordu.” (9/712)
- “Kazara, kendiliğinden hapşıranı, "Benimle eğleniyor musunuz?" diye yere yıkıyor, **(kendiliğinden hapşıranı)** bayıltıncaya kadar dövüyordu.” (11/79)
- “**(Abdurrahman Çelebi'yi)** Tekmeleyerek kaldırdık.” (11/162)
- “**(Abdurrahman Çelebi'yi)** Sıçrata sıçrata taş merdivenin önüne doğru götürdüm.” (11/171)
- “Şah İsmail "Pembe İnci"yi yalnız masallarda işitmiş, **(Pembe İnci'yi)** daha nasıl şey olduğunu görmemişti.” (20/275)
- “Hemen sırtından Pembe İncili Kaftan'ı çıkardı. **(Pembe İncili Kaftan'ı)** Tah-tın önüne, yere serdi.” (20/297-298)
- “Hatta bir gün **(vesika ekmeklerini)** tahlil ettirmeye bile kalktı.” (29/14)
- “Elindeki siyah kütleyi eviriyor, **(siyah kütleyi)** çeviriyor, şaşırıyordu.” (29/34)
- “Elinde tuttuğu kırmızı torbayı öptü. **(Kırmızı torbayı)** Başına koydu. Sonra **(kırmızı torbayı)** ona uzattı.” (58/213-215)
- “Son hücumda bizim asker kalenin kapısını zorladı. **(Kalenin kapısını)** Kırdı.” (59/81-82)
- “Bu ateşte Köse Vezir'i yakmalı, **(Köse Vezir'i)** fakat öldürmemeliydi.” (67/88)

- “Daima mihrap gibi yerde asılı gördüğüm yeşil, ipek bir bohçaya sanlı Kuran-ı Kerim’i aldı, **(Kuran-ı Kerim’i)** öptü, **(Kuran-ı Kerim’i)** başına koydu.” (96/109)
- “Kocaman bir altın parçasına bakıyormuş gibi bu kaba mısır ekmeğini evirdi, **(bu kaba mısır ekmeğini)** çevirdi, **(bu kaba mısır ekmeğini)** ucundan ısırıldı.” (100/26)
- “Ağzında lokmayı birdenbire yutmaya kıyamıyor, **(Ağzında lokmayı)** dilinin üstünde eziyordu.” (100/27)
- “Cebinden, karargâhtan verdikleri beyaz bezi çıkardı. **(Beyaz bezi)** Kopardığı bir değneğe taktı.” (100/505-506)
- “Rehberde Orhan Bey’in adresini aradı, **(Orhan Bey'in adresini)** buldu.” (121/305)
- “Bu kadar güzel ve genç bir kadın bu pis köpeği nasıl kucağına alır ve **(bu pis köpeği)** sevebilirdi?” (126/53)

6.3.4. Tümleç (Yer Tamlayıcı) Eksikliği

Yer tamlayıcısı, cümlede yüklem bildirdiği hareket, iş veya oluşun yerini ve yönünü bildiren ögedir. Başka bir deyişle hareketin, oluş ve kılışın yöneldiği, geçtiği veya ayrıldığı yeri gösteren cümle ögesidir. Yer tamlayıcıları, bir isim veya isim gibi kullanılan kelime gruplarıdır. Yer tamlayıcıları genelde ismin yaklaşma (-A), bulunma (-dA) ve ayrılma/uzaklaşma (-dAn, -tAn) hâli eklerinden birini alarak yükleme bağlanırlar. Bir cümlede birden fazla yer tamlayıcısı bulunabilir (Özkan ve Sevinçli, 2015: 149).

“Cümlede, yaklaşma, bulunma ve uzaklaşma bildirerek yüklemi tamamlayan öge, yer tamlayıcısıdır. Bir yüklem özne ile şekil ve zaman özelliğinden sonra, en önemli özelliği yerdir. Yer tamlayıcısı, yaklaşma, bulunma ve uzaklaşma bildirerek eylemi niteleyen ögedir; bu yüzden, cümlelerde, yer ve zaman zarflarıyla aynı görevi üstlenirler. Türkçenin yaklaşma, bulunma ve uzaklaşma bilgileri, genel bir yaklaşma, genel bir bulunma ve genel bir uzaklaşmadır. Bu yüzden, bu yer ile ilgili çekimler, yer kadar, zaman, sebep, sınırlama, vb. pek çok bilginin ifadesinde kullanılabilirler” (Karaağaç, 2012: 233-234). Ömer Seyfettin’in hikâyelerinde bakıldığında tümleç eksikliği olan yapılara rastlanmaktadır.

6.3.4.1.Uzaklaşma Tümlucine Yönelik Tümluç Eksikliği

- “Herkesi acı sözleriyle haşlar ama elinden gelecek yardımı da **(kimseden)** saklamamaya çalışırdı.” (6/7)
- “Falakadan korkmayan, **(Falakadan)** titremeyen yoktu.” (10/39)
- “Türk ve Türklüğe benzer her şeyden tiksindir, **(Türk ve Türklüğe benzer her şeyden)** iğrenirdim.” (14/180)
- “Sonra birden diz çökerek ayaklarıma kapandı, **(benden)** af istemeye başladı.” (22/672)
- “Ben Türklerin bu taassuplarından Bulgaristan'da çok istifade ettim. Eğer bugün hükumette olsam yine **(Türklerden)** istifade ederdim.” (23/147-148)
- “**(Süprüntü tenekelerinden)** İçinden üç tane külbastı kemiği kaptım.” (51/321)
- “Yine erkenden mandıraya gitmiş, **(mandıradan)** koyunları getirmiş, salhâne-de yüzmüş, dükkândaki çengellere asmıştı.” (56/332)
- “Efendisinin eteğini öptü. **(Efendisinden)** İzin aldı.” (62/125-126)
- “... kendilerini ona okuturlar,**(Şefika Molladan)** muska alırlar, üzerlerine kurşun döktürürler, ondan şifa, ondan ümit beklerlerdi.” (64/14)
- “Ben işte bu imanı bozmamak için çabucak buradan kaçmak, **(buradan)** uzaklaşmak istiyorum.” (70/245)
- “İstediğim vakit artık sevmediğimi, artık bıktığımı ona söyler ve **(ondan)** ayırırım.” (73/320)

6.3.4.2.Yönelme Tümlucine Yönelik Tümluç Eksikliği

- “Onu kucağına çektii **(kucağına)** oturttu.” (1/88)
- “Baban aksilik ederse bize muavenet et ki **(size)** fenalık yapmayalım.” (1/464)
- “Etrafında kendine bakanlara gülümsüyor, **(Etrafında kendine bakanlara)** selamlar veriyordu.” (3/165)
- “**(Naciye’ye)** Şık, beyaz ipekten, gayet ağır bir elbise giydirdiler.” (9/323)
- “**(Naciye’ye)** Çoraplarını giydirirken ayaklarının, bacaklarının beyazlığı, güzelliği onlara çığlık attırıyordu.” (9/324)
- “**(Saçlarına)** Sahte kıl koymaya hacet bırakmıyordu.” (9/327)

- “Sabahları annem beni bir bebek gibi pencerenin kenarına oturtur, **(bana)** der-simi tekrar ettirir, **(bana)** sütümü içirirdi.” (10/13)
- “Yemeklerimizi pişiren, çamaşırlarımızı yıkayan, tahtalarımızı silen, babamın atına yem veren, av köpeklerine bakan hizmetçimiz Abil Ana'nın her gece **(ba-na)** anlattığı korkunç, bitmez hikâyelerdeki ayıyı, bu karanlık pencerede görür gibi olurdum.” (10/16)
- “Ertesi günü Mıstık mektebe gelmemişti. **(Mektebe)** Daha ertesi günü yine gelmedi...” (10/225-226)
- “Muallimlerin odasında beni tuttu: **(bana)** -**Cezve-i Rahman** ne demek? De-di.” (19/33-35)
- “Biz onun sırmalara, altınlara, elmaslara garkederek gönderdiği elçisine, padi-şahımızın elini öptürmedik; ancak **(elçisine)** dizini öpmesine müsaade ettik.” (20/5)
- “Osmanlı toprağına geçtiği için özür diliyor, **(Osmanlı toprağına)** birbiri arka-sına elçiler gönderiyordu.” (20/57)
- “Nâmeyi Şah'a verdiğini, hiçbir hakarete uğramadığını, Şah'ın müsaadesine tenezzül etmeden habersizce kalkıp İstanbul'a döndüğünü **(sadrözama)** söyle-di.” (20/344)
- “Kitaplarımı karıştırırken büyük bir albüm gördüm. Aldım, **(albüme)** bakmağı başladım.” (22/126-127)
- “Bidar gözlerim bana kaldırdı. **(Bana)** Tuhaf tuhaf baktı.” (22/139-140)
- “**(Efser'e)** Koyu renkli esvabı pembe çehresine ifrat derecede bir parlaklık, hayalî bir ışık vermişti.” (22/179)
- “O da kendisinden yirmi beş yaş küçük olan arabacısını sevmiş, **(arabacısına)** nikâhla varmış, arabacıyı giydirmiş kuşatmış âlâ bir bey yapmıştı.” (25/104)
- “Yarın akşam davetliyiz... **(dayımın çocuklarına)** Ne hediye götüreceğiz? “ (26/104-105)
- “**(Arap karısına)** Ne istediğini sordum.” (27/12)
- “Elindeki siyah kütleyi eviriyor, çeviriyor, **(siyah kütleye)** şaşırıyordu.” (29/34)
- “Hiddetim tamamıyla geçtiği için bu kıymetli yadigâra acımaya başlamıştım. **(Ona)** Zorla yedirmeye, **(ona)** can vermeye çalıştım.” (35/267-268)

- “Nasıl düşünmezsin? Şimdi beni görmedin, **(bana)** çarptın.” (51/296-297)
- “El kadar kopardığı ekmek parçalarını yuvarlarken karşısında üç gündür aç yaşayan Ödlek'in yiyişine bakıyor, **(Ödlek'in yiyişine)** gülümsüyordu.” (51/413)
- “Kalktı, Müstakim Efendi'nin evine geldi. **(Müstakim Efendiye)** Tam bir sene daha hizmet etti.” (62/139-140)
- “O, yazın, yağmursuz günlerde sabahtan akşama kadar hep buracıkta oturur, gelen hastalara okur, **(gelen hastalarda)** kurşun döker, akşam namazcığını kıldıktan sonra bir katlı evceğizine girerdi.” (64/4)
- “Hacı Niyâzi Efendi'nin evinden çıktıktan sonra Sermet Bey bekçiyi çıkardı, **(bekçiye)** bahşiş diye bir yirmi beşlik kâğıt verdi.” (76/110)
- “Sermet Bey, her defasında hayalin üzerine gidiyor, bir türlü **(hayale)** elini süremiyordu.” (76/171)
- “Adı İsmail. Her imtihanda beni yanına alır, **(bana)** kopya ettirirdi.” (83/78-79)
- “Kapıya ilerledim. Evvel zaman üslubu takınağın altındaki kilitte bir sarı pirinç anahtar sokuluydu. Parmağımla **(kapıya)** yavaşça vurdum. İşitmedi, **(kapıya)** biraz daha hızlı vurdum, uşak zannetti.” (86/43-46)
- “Yaver, Ali'yi çadırına götürdü. **(Ali'ye)** Çikolatalar, şekerler verdi.” (100/423-424)
- “Başvekilin nutkunu kesti, **(başvekile)** sordu: "Bu felaketin önüne nasıl geçebiliriz? "" (104/58-59)
- “Sana her hafta mektup yazdım, **(sana)** çağırdım, **(sana)** yalvardım, **(sana)** yakardım, gelmedin.” (109/327)
- “Çünkü İstanbul'da kimse benim nerede olduğumu bilmiyordu. Hatta karım bile... Jandarmanın elinden mektubu aldım, **(mektuba)** baktım... Hakikaten bana...” (124/23-26)

6.3.4.3.Bulunma Tümlencine Yönelik Tümlaç Eksikliği

- “Karşı karşıya duran iki kapıdan birisine girecekler ve **(Karşı karşıya duran iki kapıdan birisinde)** yatacaklardı.” (1/233)
- “Burada otur, **(Burada)** bekle, yarım saat sevgilim, cesur ol.” (1/354)

- “Saray kapısının önünde cesur boyar atlıları saf saf olmuş, (**Saray kapısının önünde**) bekliyorlardı.” (3/7)
- “Sahnede yiyeceğiz, (**sahnede**) içeceğiz.” (8/219)
- “Bu dallardan kendimize atlar yapar, cirit oynar, yarışa çıkardık. Yarışta da hepimizi geçerci. (**yarışta**) Onu hiçbirimiz tutamazdık.” (10/144-146)
- “Her sabah bizim gibi erkenden mektebe gelir, akşama kadar (**mektepte**) kalır; evlerimizden nöbetle getirdiğimiz kucak kucak otları, yazsa ağaçların, kışsa sol taraftaki abdestlik sundurması altında yavaş yavaş yerci.” (11/9)
- “(**Mektepte**) Ona su vermek, onu tımar etmek mektepte bir imtiyazdı.” (11/10)
- “Siyah bayraklı hadsiz hesapsız bir ordu Akkâ'ya doğru taştı, (**Akkâ'ya doğru**) fişkirdi.” (13/118)
- “Ben, mümkün değıl (**orada**) bir hafta oturamam.” (14/5)
- “Aşağılara bakıyor, bakıyor, fakat (**aşağıda**) bir şey göremiyordum.” (17/234)
- “Gece yarısı geçmiş, (**gazinoda**) bizden başka kimse kalmamıştı.” (22/394)
- “şehrin en büyük fırını hazırlanacak, yüksek mahkeme için lüzumu olan sandalyeler, büyük masa, kırmızı örtü, İncil, ip, zeytinyağı, kerpeten, ustura, şiş vesaire gibi şeyler oraya götürülecek, (**orada**) vakit geçirmeden işe girişilecekti.” (30/100)
- “Yine hayalinde, fırındayken dalga geçtiğı o harem köşesi, mor ve parlak hallerle karışık, canlanıyor, bir efsane şiirinin rüyalara giren müphem akisleri hayalinde büyüyor, (**hayalinde**) uzuyor, (**hayalinde**) derinleşiyordu. “(30/602)
- “O gece saat üçe kadar Kordon'da bir kahvede oturduk, (**kahvede**) konuştuk.” (35/65)
- “Günlerce, hasta bir sırtlan sükunuyla, eski meyhanelerde gezerdi, (**eski meyhanelerde**) tozdu...” (51/16)
- “Ara sıra kasabaya iniyor, (**kasabada**) ihtiyarlığına acıyanların verdiğı ekmek parçalarını toplayıp dönüyordu.” (57/59)
- “Buraya geldiğı gündən beri askere istirahat ettiren Arslan Bey, her sabah erkenden atına biniyor, tek başına gerilerdeki ormanların içine dalıyor, (**ormanda**) saatlerce kalıyor, gülererek dönüyor.” (59/136)

6.3.4.4.Zarf Tümlencine Yönelik Tümlaç Eksikliği

Ömer seyfettin'nin hikâyelerinde zarf tümlencine yönelik tümlaç eksikliği yok denecek kadar azdır.

- “Hakikaten korkudan titriyor ve (**korkudan**) ağlıyordu.” (1/217)
- “O önden (**derin bir uçuruma yuvarlanır gibi**) indi, ben arkadan derin bir uçuruma yuvarlanır gibi indik.” (7/237)

6.3.5. Tamlayan ve Tamlanan Eksikliği

“Bir nesnenin başka bir nesnenin parçası olduğunu, bir nesnenin başka bir nesneye ait bulunduğunu veya bir nesnenin başka bir nesne ile tamamlandığını ifade etmek için bu kelime grubuna başvurulur. Gurubu meydana getiren iki isim unsurundan biri tamlayan, biri tamlanan unsurdur. Tamlayan önce, tamlanan sonra gelir. İki unsur iyelik sistemiyle birbirine bağlanır ve gurubun temelini iyelik ifadesi teşkil eder. İyelik ekleri eklendikleri sözcük dışında bir şahıs ifade ettikleri için iyelik gurubunun yalnız tamlanan unsuru da gurubun yerini tutabilir” (Ergin, 2006: 381-383).

Ad ve sıfat tamlamalarında hem tamlayan hem de tamlanan düşürülerek eksilti anlatım oluşturulur. Ömer Seyfettin'in hikâyelerine bakıldığında eksilti yapıardan en fazla kullanılan ögelerden biri de tamlamalardır.

- “Fakat (**Boris'in**) anası yoktu.” (1/23)
- “Boris kolunu Magda'nın beline, (**Magda'nın**) kalçasının üzerine koydu.” (1/87)
- “(**Boris'in**) Dudaklarından öptü.” (1/89)
- “(**Magda'nın**) Kolları yanına düştü.” (1/193)
- “(**Bizim**) Saadetimiz seni müteessir ediyor, haydi yatalım.” (1/226)
- “Eğer gelmezse oraya gelir, hem hepsini keseriz, hem (**onların**) evlerini yakarız' diyorlar.” (1/303)
- “Karısını tekrar öperek ve (**Karısını**) elini sıkarak, "Haydi sevgilim, cesur ol" dedi.” (1/345)
- “Acaba (**Boris'in**) yanında bir yabancı mı vardı?” (1/402)
- “Sanki hiç lafları işitmiyor, (**lafların**) manalarını anlamıyordu.” (1/530)

- “**(Raçof’un)** Kulağına bir şey fısıldadılar.” (1/647)
- “Faziletin (**varlığına**), iyiliğin varlığına dini gibi iman eden Müftü:” (2/7)
- “Müftü Efendi, dünyada doğruluğun (**var olduğunu**), faziletin hâlâ var olduğunu biliyordu.” (2/24)
- “İşte bu tehlikeli ittifaktan ürken Mehmet Bey çarçabuk onların haklarını, (**onların**) imtiyazlarını, (**onların**) istiklallerini vermişti.” (3/31)
- “**(Prens)** Gözleri alevlenmiş, (**prens**) boyu birdenbire bir dev kadar büyümüş, (**prens**) kavuğu sivrilmiş, (**prens**) düşük bıyıkları kabarmıştı.” (3/207)
- “Sebebi bilinmez bir korkunun şaşkıncu heyecanı dilleri tutulmuş kurt kürklü zengin boyar reisleri, büyük kılıçlı cesur muharıpler, çelik zırhlı voyvodalar iki dakika evvelki hükümdarlarının daha soğumayan na’sını çiğneyerek, bir anda, darbeyle bütün Eflak’ı zapt ediveren bu korkunç Türk’ün elini öpüyorlar, (**bu korkunç Türk’ün**) yüzüne bakamıyorlardı.” (3/231)
- “**(Kalenin)** İçinde elli kişi muhafız bırakırız.” (4/21)
- “**(Bizim)** Atlarımızı, (**bizim**) cephaneliğimizi, (**bizim**) erzakımızı size bırakacağız.” (4/240)
- “Sonra biz çıkınca evvela (**sizin**) silahlılarınız, sonra (**sizin**) silahsızlarınız kaleye girsin.” (4/264)
- “Silahların (**şıkırtısından**), kılıçların şıkırtısından başka hiçbir sada işitilmiyordu.” (4/275)
- “Dışarıda, yalnız (**onların**) ağırlıkları, (**onların**) cephaneleri, (**onların**) mekkâreleri kalmıştı.” (4/280)
- “Abus çehreli bir adamın ne namazı, (**bir adamın**) ne niyazı, (**bir adamın**) ne zekâtı, (**bir adamın**) ne orucu makbuldür.” (6/22)
- “Tatlı dil, güler yüzün münafıklara mahsus (**olduğunu**), doğru sözün acı (**olduğunu**), haklı adamın de sert olduğunu söyledi.” (6/26)
- “**(Yürüğün)** Yüreği hop etti.” (6/110)
- “Fakat sabahleyin zurna (**seslerine**) ve davul seslerine karışan naralar, türküler beni uyandırdı.” (7/4)
- “Karşiki çürük tahta peykeli Ulah (**dükânları**) ve Bulgar dükânları açıldı.” (7/12)

- “Vatanımın, Türkiye'nin, bu mutlaka öleceğine iman edilen hasta adamın hayatını düşünüyor, yeisse pek benzeyen acı bir hisle bütün zihniyetimin büzüldüğünü, (**zihniyetimin**) işlemez bir hale geldiğini duyuyordum.” (7/28)
- “Sanki üzerinde insan (**yaşamayan bir kürenin**) ve hayvan yaşamayan bir kürenin, mesela ölmüş ve donmuş denilen ayın bir köşesinde idim.” (7/46)
- “İster misiniz, oraya kadar gidelim, dedi, doğruluğuna inanmadığınız Osmanlılığın nasıl kavi (**olduğunu**) ve halis olduğunu kendi gözlerinizle göreceksiniz.” (7/221)
- “(**Bizim**) Ayaklarımızın altında toprak parçaları yuvarlanıyor, kertenkeleler kaçışıyor, fundaların arasına saklanıyorlardı.” (7/244)
- “(**Benim**) Zihnim, (**benim**) fikrim, (**benim**) düşüncem, (**benim**) emelim, (**benim**) iştiyakım, (**benim**) arzum yalnız bir noktada toplanıyor, bu noktanın haricindeki her şey (**benim**) nazarımda siliniyordu.” (8/102)
- “(**Onun**) Kucağındaki prima donnanın kadehini yukarı kaldırdığını gördüm.” (8/270)
- “(**Sizin**) Zekânızın ne ehemmiyeti var; asıl ehemmiyeti olan (**sizin**) milyonlarınızın aşkına!” (8/276)
- “Fakat Naciye, Sabire'nin İstanbul'da akrabaları (**olduğunu**), hem de zengin akrabaları olduğunu bilmiyordu.” (9/163)
- “Basma entarinin altında parlayan ensesini tuttu, (**onun**) boynundan öptü.” (9/169)
- “Çoraplarını giydirirken (**Naciye'nin**) ayaklarının, (**Naciye'nin**) bacaklarının beyazlığı, (**Naciye'nin**) güzelliği onlara çığlık attırıyordu.” (9/324)
- “(**Siyah, kesik bıyıklı, zayıf, sarışın gencin**) Ayağında beyaz pantolon, (**siyah, kesik bıyıklı, zayıf, sarışın gencin**) arkasında lacivert bir ceket vardı.” (9/415)
- “Antrenin (**gazları**), salonun gazları yakılmıştı.” (9/572)
- “(**Sizin**) Güzelliğiniz beni şaşırttı.” (9/600)
- “Yirmi yıldan beri (**benim**) görmediğim bu kasaba (**benim**) hayalimde artık seraplaştı.” (10/2)
- “Fakat beyaz bir nisyan dumanı (**benim**) önüme yığılır.” (10/5)

- “**(Bizim)** Yemeklerimizi pişiren, **(bizim)** çamaşırlarımızı yıkayan, **(bizim)** taltalarımızı silen, babamın atına yem veren, av köpeklerine bakan **(bizim)** hizmetçimiz Abil Ana'nın her gece anlattığı korkunç, bitmez hikâyelerdeki ayıyı, bu karanlık pencerede görür gibi olurdum.” (10/16)
- “Bu vehim ile rüya dinlemek, tâbir etmek merakında olan zavallı anneme, her sabah ayılı rüyalar uydurur; ırı, kızgın bir ayının beni kapıp dağa götürdüğünü, ormandaki inine kapadığını, **(benim)** kollarımı bağladığını, **(benim)** burnumu, **(benim)** dudaklarımı yediğini, sonra **(beni)** Bayramiç yolundaki su değirmeni- nin çarkına attığını söyler, ona birçok: "Hayırdır inşallah..." dedirtirdim.” (10/17)
- “**(Kadının)** Mavi gözleri pek sert parlar, gaga gibi iri, sarı burnu ile tüyleri dökülmüş hain, hasta bir çaylağa benzerdi.” (10/27)
- “**(Mıstık'ın)** Seyrine baktık!” (10/130)
- “Tek kattı, **(mektebin)** etrafında yükselen büyük kestane ağaçlarının birbirine karışmış koyu gölgeleri, **(mektebin)** bütün çatısını kaplardı.” (11/3)
- “Taş merdiveni koşarak indik. Abdurrahman Çelebi, yiyemediği otların üstüne uzanmış yatıyordu. Tekmeleyerek kaldırdık. **(Abdurrahman Çelebi'nin)** Yularını, **(Abdurrahman Çelebi'nin)** semerini vurduk.” (11/160-163)
- “Yavaşça eğildim. Abdurrahman Çelebi daha bir şey anlamıyordu. Bu borular- dan bir tanesini bütün kuvvetimle burnuna üfledim. Genzine bir tabanca sıkıl- mış gibi şaha kalktı, ikinci boruyu üfleyemedim. **(Abdurrahman Çelebi'nin)** Yularından tuttum.” (11/166-170)
- “**(Padişahın)** Kaşları hiç görünmüyordu, **(padişahın)** yüzü her vakitkinden daha sertti.” (12/43)
- “Bu daima taşan **(kuvvetin)**, kabaran **(kuvvetin)**, coşan bir kuvvetin ne olduğu bilinmeyen bir gayesi idi.” (12/124)
- “**(Doğan Beyin)** Babası, Alp Arslan'ın en eski kumandanlarındandı.” (13/16)
- “Biri Kızıl Arslan'ın **(ordusunda)**, biri Pehlivanoğlu Özbek'in **(ordusunda)**, biri de Harzemşah Döğüş'ün ordusunda idi.” (13/18)
- “Ferruḫşah, Doğan'ın yıllarca süren sessiz itikâfını, **(Doğan'ın)** asaletini, **(Do- ğan'ın)** gençken medresede kimya ilmiyle hendese ilmine çalıştığını, **(Do- ğan'ın)** gayet derin bir âlim olduğunu, şimdi madde ile yanar cisimlerle uğra-

şıp bilinmeyen şeyler keşfine savaştığını amcasına uzun uzadıya anlattı.”
(13/81)

- “Kalenin kapısından zafer (**naraları**), sevinç (**naraları**), şevk naraları savuran bir kalabalık çıktı.” (13/224)
- “Geniş (**caddeler**) ve otomobil dolu caddeler, heykelli meydanlar, içine girilmez bir kuvvet ve bir para kalesi gibi yükselen büyük bankalar, büyük tiyatrolar, peri saraylarını andıran süslü (**gazinolar**) ve billurlu gazinolar...” (14/6)
- “İşte Asya'daki Türk hükümetlerini bitiren Avrupalılar, onların din (**kardeşlerine**) ve şan kardeşlerine, Araplara da saldırmaya başlamışlardı.” (14/25)
- “Ansızın bir Türk lokantasına benzeyen bu تنها yere girmek arzusunu duydum. (**Türk lokantasının**) Açık kapısından girdim.” (14/52-53)
- “İngilizce (**yazılmış listeyi**) ve Fransızca yazılmış listeyi vererek ne istediğimi sordu.” (14/56)
- “Geceleri Avrupa (**şehirleri**) ve Batı şehirleri rüyama girer, daima odama kapanır, bağırarak milli parçalar, operalar söyler, kalkar bazı da yapayalnız oynardım.” (14/189)
- “Annenize ameliyat yapıldı. Ölümü muhakkaktır. Yetişiniz. (**Annenizin**) size bir vasiyeti var.” (14/212-215)
- “Anneniz ruhunu teslim ediyor. (**Annenizin**) size bir vasiyeti var. Gelmezseniz (**annenizin**) mirasından mahrum kalacaksınız.” (14/219-221)
- “Doktorlar her gün, ‘Yarına çıkmaz’ diyorlarmış. Beklemedim. Hemen (**annenin**) yanına girdim. Zavallı annem sanki ölmüştü.” (14/234-237)
- “Bari vaat et, büyüdüğü vakit, hiç olmazsa görmek için bana gönderecek misin? Ağlayarak ve yemin ederek vaat ettim. Bana köyünün (**adresini**) ve çiftliğinin adresini verdi.” (14/332-334)
- “... Acaba bunların da hepsi piç mi? Hepsinin anneleri Beyoğlu'nda mı gebe kaldı? Diyor; korkunç kâbuslar arasında yırtılmış al ve harap hilaller içinde yükselen tunç (**renginde**) ve ateş renginde büyük; siyah ve kanlı haçlar görüyordum.” (14/422)
- “Bütün Boğaz'ın keyfi, (**Boğaz'ın**) eğlencesi, (**Boğaz'ın**) mehtabı bunlara kaldı” dedi.” (15/31)

- “Benim sol ayağım fena halde Şişti. (**Sol ayağımın**) Üzerine basamıyorum.” (17/260-261)
- “Artık geceleri geç vakte kadar benim odamda beraber oturuyor, ben yarın dershanede talebelerime yazdıracağım notlarla, meselelerimi tertip ile uğraşıyor, o daima müteheyyiç ve mütelezziz olmak için sevinçli sevda (**romanlarını**) ve seks romanlarını mütalâaya dalıyordu.” (18/5)
- “Ve bizi samimî (**soframızda**) ve sade soframızda bir yabancı görseydi, mutlaka bunamış iki kardeş zannedecekti.” (18/9)
- “Biz onun sırmalara, altınlara, elmaslara gark ederek gönderdiği elçisine, padişahımızın elini öptürmedik; ancak (**padişahın**) dizini öpmesine müsaade ettik.” (20/5)
- “... (**adamın**) derisini yüzecek, akla gelmedik kaba bir vahşetle öldürecekti.” (20/60)
- “(**Şah’ın**) Gözlerinin beyazları kayboldu.” (20/288)
- Mukarripler, vezirler, cellatlar, muharipler hükümdarlarının sabrına, (**hükümdarlarının**) tahmmülüne ŐaŐıyorlardı. (20/310)
- “Kuru Kadı’nın iri patlak gözleri yaŐardı. (**Kuru Kadı’nın**) Yüzü sapsarı oldu.” (21/180-181)
- “Bu yeşil nurun içinde Deli Mehmed’in kanlı boynuna sarılmış beyaz kanatlı bir melâike, hem onu nurdan elleriyle okşuyor, hem (**onun**) açık alnını öpüyordu.” (21/313)
- “Fecrin pembe nazarları odamızın mavi tül perdeleri arasından süzülürken bu sıcak yatağın haricinde geçecek bütün bir günü düşünerek mahzun olur, çılđın deraguşlarla onu uyandırır, (**Efser’in**) gözlerini buselerimle açar, (**Efser’in**) Şeffaf, dolgun göğsünün teravetli kokusunu sükûn bulmaz deliliklerimle mas-sederdim.” (22/87)
- “Gerinirken ayağı acıdığını, (**ayağının**) bir parça burkulduğunu söyledi.” (22/351)
- “(**Domuzun**) İnsana hiçbir zararı dokunmaz, kendi halinde bir mahlûkcağız.” (23/204)
- “(**Bu ufak beyin**) Daha bıyıklan yeni terliyordu.” (24/20)

- “Sadi Bey, gülmekten katılıyor, (**Sadi Bey’in**) parlak kafası sarsılıyordu.” (26/206)
- “Bu esnada, Sermet’in spor arkadaşı Tevfik Çesban tarafından Sütüde'nin, istenildiğini, (**Tevfik Cesban’ın**) sonra reddolunduğunu duymuştum.” (28/102)
- “Hepsinin tıraşları uzamış, (**Hepsinin**) yüzleri pis ve kırmızı, giysileri parça parça idi.” (30/6)
- “Bahçe halkı, o saatte bahçenin ortasında küme olur, (**bahçe halkının**) benizleri sararmış, (**bahçe halkının**) nefesleri tıkanmış, müthiş sarsıntıyı beklerlerdi.” (41/41)
- “Titrek zayıf elleriyle Koton'u kucağımdan aldı. (**Kotonun**) Gözlerine, (**kotonun**) ağzına baktı.” (46/85-86)
- “-Ah siz Türkler, vücut için, hayat için ne kadar lüzumlu olan organlarını keser, (**organların**) görevlerini bozarsınız! Dedi.” (46/229)
- “Kalpağının tüyleri dökülmüş, (**Kalpağının**) etrafı kelleşmişti.” (51/166)
- “Önündeki sac mangalda bakır bir cezve kaynıyor, (**mangalın**) sağ tarafında kahve takımları duruyordu.” (64/3)
- “Kabul etti. (**Akil’in**) Koluna girdim.” (66/14-15)
- “Yalnız başına ölümü bekleyen Köse Vezir'in huzuru, (**Köse Vezir'in**) tevek-külü bozuldu.” (67/106)
- “İstanbul milletinin kadrini, (**İstanbul milletinin**) kıymetini, (**İstanbul milletin**) kuvvetini bilmiyor.” (70/230)
- “Sermet Bey köşkü çok beğenmişti. Hem (**köşkün**) kirası da ucuzdu.” (76/105-106)
- “Bağırdı: -Lamba getirin, (**hayalin**) suratını görelim.” (76/213-214)
- “Dadaruh'la beraber onları suya götürmek, (**atların**) çıplak sırtlarına binmek, ne doyulmaz bir zevkti.” (79/7)
- “Kadın dururken sönmüş bir lamba gibidir. (**Kadının**) Güzelliği gülerken tutuşur.” (84/113-114)
- “Baharın nebat üzerindeki tesirinden tutturdu, (**baharın**) hayvanlar üzerindeki tesirine geçti.” (84/228)

- “Yirmi senedir insan diye sevdiği, evdeki şişman, arsız, hayasız hizmetçi kızın dizlerine kapanmış, (**hayasız hizmetçi kızın**) pis eteklerinden öpmüyor mu?” (85/191)
- “Kocasının yüzüne baktı. Gözleri kapanmıştı. "Uyuyo mu ki?" diye şüphelendi. Eliyle (**kocasının**) omzuna dokundu.” (88/94-97)
- “Getirdiğim kitaplar o kadar çoktu ki... Hatta (**kitapların**) yarısını okuyup bitiremedim.” (89/267-268)
- “Kocaman bir altın parçasına bakıyormuş gibi bu kaba mısır ekmeğini evirdi, çevirdi, (**bu kaba mısır ekmeğinin**) ucundan ısırıldı.” (100/26)
- “Ali siperde yalnız kalınca bu zâbitin yanına oturdu. Neferin kısaca söylediklerini daha uzun anlattı. Zâbit: -Peki çocuğum, bize misafir olursun, gece salıveririm, dedi. Sonra onu kum dolu torbaların arasındaki küçük bir deliğe yaklaştırdı. Funda ormanını, derinyarı gösterdi. (**Ali'nin**) Eline bir dürbün verdi.” (100/475-481)
- “Yataktaki külhanbeyi korkusundan nefes alamıyor, (**külhanbeyinin**) kalbinin çarpıntısı odanın içinden bir duvar saati gibi işitiliyordu.” (106/101)
- “Muhsin Bey, bu sefer marpucu elinden attı. Doğruldu. (**Muhsin Beyin**) Yüzü kıpkırmızı oldu.” (109/296-298)
- “Sonra, torbasındaki o kimseye göstermediği, kimseye ismini söylemediği siyah ottan bir tutam yedirince, zavallı hayvanı yirmi dört saat şaha kaldırır, (**zavallı hayvanı**) gözlerini parlatır, azgın bir ejderha haline sokardı.” (111/37)
- “Karım dört beş yaşına girmeden bir çocuğun hiçbir masrafı olamayacağını söylüyor... Bir hafta geçmeden çocuğun uyuması, (**çocuğun**) ağlaması, (**çocuğun**) yemesi intizama girdi.” (120/440-441)

6.4.Bağıntı Ögeleri

“Bağıntı ögeleri, metinde yer alan birden fazla unsuru belirli anlamlar da katacak şekilde birbirine bağlar. Bağıntı ögeleri, bağlayıcılık özelliği sayesinde metnin bir bütün oluşturmasında önemli bir rol üstlenir. Metin içindeki olaylar ve durumlar arasındaki bağlayıcı yapılarla gerçekleştirilebilir. Bağlayıcı alt türü olarak bağlaçlar, metnin küçük ölçekli yapısında ardışık sözceler arasındaki anlamsal ilişkilerin metnin alıcısı, yani okuyucusu ya da dinleyicisi tarafından açık olarak algılanmasını sağ-

layan belirgenleştirici öğelerdir. Bu rolleriyle ardışık sözceler arasındaki eklem yerlerini işaret eder ve eklemelemin sonucunda ortaya çıkan küçük ölçekli anlam ilişkilerini tanımlarlar” (Uzun ve Subaşı, 2006: 700).

“Cümle başında veya sonunda yer alan ve kendisinden önceki dil birliklerini bir bütünlük içinde kendisinden önceki veya sonraki dil birlikleriyle ilişkilendiren bu edatların önemli bir bağlama rolü vardır. Bağlama edatları, parça-bütün, neden-sonuç, denkleştirme-ayırma vb. gibi ilişkilerle cümleleri birbirlerine bağladıkları için cümle ögesi değil, cümleler arası metin öğeleridir. Cümle başı bağlaçları ise, başında buldukları cümleyi kendisinden önce veya sonra gelen cümle ve cümlelere çeşitli görevler ile bağlayan sözcüklerdir” (Karaağaç,2012: 55-56).

Metindilbilimsel bir anlayışta metin cümcelerin basit bir dizilişi olmadığı cümceler arası ilişkilerde oluşturulan bağdaşık bir dilsel öge olduğunu daha önce belirtmiştik. Bu bağdaşık dilsel öğeler, cümceler arasında karşıtlık, amaç, sebep, sonuç, katkı, zaman, karşılaştırma, birlik, benzerlik, başkalık, miktar, derece ve alması ilişkisi kurmak amacıyla kullanılır. Eş anlamlı sözcükleri, sözcük öbeklerini ve cümceler çeşitli anlam ve görev ilişkileri kurarak bağlayan bağıntı öğeleri tek başlarına bir anlam ifade edemezler. Metin içinde kullanıldıkları zaman anlamlı hale gelir.

Ömer Seyfettin’in ele alınan hikâyelerinde bağıntı öge kelimeler 17.867 tane olup kullanılan kelimeler ve cümlelere göre oranlar Tablo 13’ de belirtilmiştir.

KONU	KELİMENİN KULANIM SAYISI	TOPLAM KELİME SAYISI	TOPLAM KELİMEYE GÖRE ORAN	TOPLAM CÜMLE SAYISI	TOPLAM CÜMLEYE GÖRE ORAN
Karşıtlık ifade eden bağıntı ögeleri	1.944	226.782	0,86	28.889	6,73
Sebepl ifade eden bağıntı ögeleri	1.539	226.782	0,68	28.889	5,33
Sonuç ifade eden bağıntı ögeleri	735	226.782	0,32	28.889	2,54
Zaman ifade eden bağıntı ögeleri	1.664	226.782	0,73	28.889	5,76
Birlik ifade eden bağıntı ögeleri	3.180	226.782	1,40	28.889	11,01
Almasım (art arda gelme) ifade eden bağıntı ögeleri	75	226.782	0,03	28.889	0,26
Karşılaştırma ifade eden bağıntı ögeleri	34	226.782	0,01	28.889	0,12
Amaç ifade eden bağıntı ögeleri	701	226.782	0,31	28.889	2,43
Katkı/süreklilik ifade eden bağıntı ögeleri	4.181	226.782	1,84	28.889	14,47
Benzerlik ifade eden bağıntı ögeleri	2.817	226.782	1,24	28.889	9,75
Miktar/derece/mesafe ifade eden bağıntı ögeleri	997	226.782	0,44	28.889	3,45
Toplam	17.867	226.782	7,88	28.889	61,85

Tablo 13-Bağıntı Ögeleri Kullanım Oranı.

Ömer Seyfettin'in hikâyelerindeki bağıntı ögeleri şu şekilde kullanılmıştır:

6.4.1. Karşıtlık İfade Eden Bağıntı Ögeleri

(*Ama yine de, ama, ayrı olarak, böyle olmakla beraber, böyle olmakla birlikte, buna karşın, bununla beraber, bununla birlikte, -diği halde, - aykırı olarak, -e zıt olarak, fakat, halbuki, -in tersine, ise de, ise, de, göre, ne var ki, oysa ki, oysa, -sine karşın, -sine rağmen, tam tersine, tersine, yalnızca..., bile, yine de, ancak, lakin, meğer, yalnız, hele, dahi, amma*)

- “Kaşlarını çatarak, "Benim de içimde bir sıkıntı var! " diye söylendi. Boris **ancak** yirmi beş yaşında vardı. Baba İstoyan'ın bir tanecik oğluydu.” (1/16-18)
- “Genç Türkler hiç beklenilmeyen Meşrutiyet'i ilan edince o da bütün arkadaşları gibi şehre inmiş, silahını hükümete teslim etmiş ve köyüne gelmişti. **Fakat** anası yoktu.” (1/22-23)
- “"Evet, ben de bu hayalin hakikat olacağına kail değilim" dedi. **Lakin** bu hayaldeki insanlık fikrine meftunum!" (1/65-66)
- “Ne komite ne eşkıya ne vahşet ne cinayet! **Yalnız** çalışacağız.” (1/164-165)

- “Baba İstoyan, **yalnız** Bulgar köylülerine has olan o esir ve mazlum tavır ile eğildi, yine bu köylülere has olan o çolak ve sahte selamla voyvodayı selamladı.” (1/433)
- Diğer Raçof gibi sarı, **fakat** daha genç ve daha az çirkindi. (1/439)
- “Bu sekiz yüz lirayı verirse muhakkak açlıktan ölecekti. Bir eşeği **bile** kalmamıştı.” (1/505-506)
- “**Artık** dünyada bir tane olsundoğru adam yok. Dedi. Faziletin, iyiliğin varlığına dini gibi iman eden Müftü: Var ama sen bulamıyorsun.” (2/5-8)
- “Müftü Efendi, dünyada doğruluğun, faziletin hâlâ var olduğunu biliyordu. **Fakat** nasıl ispat etmeliydi?” (2/24-25)
- “Son Eflak tacını giyen papazı Tergoviç’te bozan Mehmet Bey, bir sene vardı ki kendisini sancak beyi ilan etmişti. **Ama** Eflaklılar bu hâkime boyun eğmemiş, Zips Kontu Zapolya’dan imdat istemişlerdi.” (3/29-30)
- “Elçi bunları yalnız getirseydi daha iyi olurdu. -Niçin? -İşte öyle...-**Ama** biz kabul etmezdik.” (3/88-91)
- “Çünkü şanımızla mütenasip olmazdı. -Bir emir, lütuf, bir ihsan gibi... - **Hâlbuki** böyle maiyetinde üç yüz atlı bulunan bir elçi...” (3/93-95)
- “Kumandan sarayın önündeki atlılarına, onların etrafında sıkışık nizamda duran dalkılıç piyadelerine bir göz gezdirdi. Sonra atını oynatarak zabite döndü: - **Yalnız** şu meydanda dört binden fazla askerimiz var! Dedi, Türkler teşrifatta bir kabalık yaparlarsa hepsini tükürükle boğarız.” (3/317-119)
- “Etrafta her nevi kuşlar uçuşuyor... **Ama** hiçbir kervan geçmiyordu.” (4/10-11)
- “Sonra yüz kişiyle nasıl akın ederiz? -Basbayağı... **Fakat** elli kişi bu kaleyi tutamaz.” (4/22-24)
- “Şehzâde Beyazıd’ın bütün Anadolu’yu hayrette bırakan meşhur pehlivanı kahraman Kuduz Ferhad’ın üvey kardeşiydi. **Lâkin** ona hiç benzemezdi.” (4/30-31)
- “O vakit kaleyi bırakıp mutlaka Tata’ya çekilmek icap edecekti. **Hâlbuki** yüz elli kişiyle günlerce düşmanın, martolosların, oskofların, morlokların, haydukların arasından nasıl geçilirdi?” (4/56-57)
- “Müdafaadan **başka** çare yoktu. Zira kalenin medhali pek dardı.” (4/97)
- “Hafif bir yaylım ateşi **bile** buradan kimseyi çıkartmazdı.” (4/99)

- “Kumandanları ne söylerse hemen yaparlar. **Fakat** yalnız bir emre karşı itaat göstermezler.” (4/142-143)
- “Yavaş yavaş silah sesleri kesildi. **Ama** bir cevap çıkmadı.” (4/313-314)
- “Geceleri dar kapıdan çıkmaya çalışıyorlardı. **Fakat** aksi gibi ayın on dördü idi.” (4/360-361)
- “Hele o eskiden etek öpmek için fırsat bekleyenlerin bugünlerde yan gözle bakıp bıyık altından gülmelerini görüp de kalpler sızlamamak kabil değildi. **Fakat** paşa, "sabrın sonu selamet" diyerek büyük bir metanet ile kendini bu hayata da alıştırdı, hatta biraz kanıksadı bile... **Fakat** günün birinde vesika şekerini tevzi ederken köyün sayılı sulularından, hatta azılılarından Takunyalı Fitnat namında bir kadın, ona bir bayrak açtı, bütün mahalleyi bir anda başına topladı.” (5/15-17)
- “Sizden laf çıkmaz, açıkçası ihracat vesikası işine kayırıldı. -Allah bin bin bereket versin. **Meğer** fincancı katırlarını ürkütmeyenlerin bu kadarcık olsun mükâfatı varmış.” (5/43-44)
- “Vesikacılıktan mahrum kalan bazı açık göz arkadaşlar iâşe dalaverelerine dâhil oldular, **fakat** paşam bir türlü bunun pundunu bulamadı.” (5/55)
- “Sen kasavet etme birader, yine bu öksüz milleti yine bir mucize kurtarır filan derken Bekir Ağa Bölüğü dolup dolup boşalıyor, katiller, kanlılar bacadan kaçıyor, kaçıyor... **Ama** şimdi mahüvelhakkını söylemeli.” (5/78-79)
- “Hele şu cilve-i kadere bak. **Meğer** devlet kuşu yakınlar gelmiş de haberimiz yok.” (5/81-82)
- “O, bu halden bîhaber, **yalnız** öne doğru birkaç derece meyleden vücudunu doğrultmaya gayret ederek arada sırada boyalı bıyıklarına çeki düzen vererek, mehabet-i askeriyesine yakışan bir gururla tren yoluna doğru ilerliyordu. (5/86)
- “Eskisi gibi sağdan sola selamlar saçıyor ve mukabilini de bekliyordu. **Meğer** hakkı da varmış.” (5/87-88)
- “En sakın lafı **bile** havlar gibi hamle hamle söyler, sonra birdenbire susuverirdi.” (6/4)
- “En sakın lafı bile havlar gibi hamle hamle söyler, sonra birdenbire susuverirdi. **Fakat** şöyle bakarken insana yüzüyle, hareketiyle, sözleriyle pek fena tesir bırakan bu doğru kadı, kendi kalbinin çok iyi olduğuna kaniydi.” (6/4-5)

- “Herkesi acı sözleriyle haşlar **ama** elinden gelecek yardımı da saklamamaya çalışırdı.” (6/7)
- “Müdafaa için ağzını açacak oldu. Düşündü, sustu. **Fakat** eşraf efendiler münakaşalarında epey ileri gittiler.” (6/16-18)
- “Suratını daha beter astı. **Fakat** "iyilik etmek", ret olunacak bir şey değildi.” (6/77-78)
- “Açtı ağzını, "mânâ âlemi"nin hakikat olduğunu, "görüntünün hayalden ibaret" bulunduğunu, acı bir felsefe çeşniyle anlattı. Hakikat **ancak** rüyada tecelli edebilirdi.” (6/80-81)
- “Delikanlı, yoğurt kabını kapının yanına bıraktı. Gidecekti. **Fakat** "mânâ âlemi"nin ehemmiyetini ilim diliyle iyice anlattım sanan Kadı Efendi, rüyada yaptığı iyiliğe dair daha ziyade tafsilat almak istedi.” (6/87-89)
- “Baş ağrısı bana eski ve pis otelin aç tahtakurularını **bile** duyurmadı.” (7/3)
- “Baş ağrısı bana eski ve pis otelin aç tahtakurularını bile duyurmadı. **Fakat** sabahleyin zurna ve davul seslerine karışan naralar, türküler beni uyandırdı.” (7/3-4)
- “Gerinirken yalancı inkılâbımızın, bu kansız ve hakikatte **ancak** manasız alkış tufanlarından ibaret olan zavallı düzme Türk inkılâbının ikinci senesi olduğunu hatırladım.” (7/7)
- “Evet, bugün milli bir bayramdı! "**Lâkin** acaba hangi milletin bayramı?" diye düşünerek kalktım. (7/8-9)
- “Gökte ufak bir duman **bile** yoktu.” (7/38)
- “Ben "On Temmuz" un buralarda **bile** takdir olunduğunu söyledim.” (7/72)
- “-Bunlar demek hep bir millet? -Şüphesiz... Tekrar güldüm. **-Fakat** ben şüpheleniyorum.” (7/99-100)
- “Birçok misaller getiriyor, "Osmanlılık" kelimesinin düveli bir tabirden başka bir şey olmadığını; Rumların, Bulgarların, Sırların, bütün o eski esirlerimiz olan bugünkü uyanık milletlerin Türklerden intikam almak ve kendi öz kardeşleriyle, Balkan hükümetleriyle birleşmekten daha tabii, daha makul, daha mantıklı, daha haklı mefkûreleri olamayacağını anlattım. **Lâkin** mülazımın anlamadığını gözlerinden, birden coşmasından pekiyi anlıyordum.” (7/145-146)

- “-Vâkıâ fikirlerimiz zıt, **fakat** azizim inkâr edemezsiniz, benimkiler doğru değil mi?” (7/155)
- ““Affedersiniz **ama**...” diye başladı ve coştı; eğer benim iddiam doğru olsaydı o kadar büyük adamlar bunu kabul etmezler miydi?” (7/161)
- “-Demek koca Türkiye'de herkes cahil de **yalnız** siz âlimsiniz.” (7/167)
- “Vâkıâ köy **ancak** bin metre kadar vardı.” (7/224)
- “Fakat biraz ilerde, tarlanın nihayetinde bel ile çalışan Bulgar, köpeğin havlamasını işitmemiş gibi hiç bize bakmıyor, kim olduğumuzu **bile** merak etmiyordu.” (7/253)
- “Masrafı iradıma uydurmayı hayatımın en büyük vazifesi sayarım. **Fakat** ahlak gibi vazife de muhite göre değişiyor.” (8/2-3)
- “Biz bunun farkında olmuyoruz. Biz... Ama **hâlbuki** ben hududu geçer geçmez en esaslı, en irsi seviyemin yani "masrafımı iradıma uydurmak" faziletimin bozulduğunu, sıcak havada başıma dökülen buzlu bir duş banyosu kadar sarıh bir tahassüsle duydum.” (8/6-8)
- “Bacanak Bey er-Rıza ile pokere girdim. Kazandım, kaybettim. Tekrar kazandım. **Ama** iki gün geçmeden cebimde doksan liradan başka on para kalmadı.” (8/93-96)
- “Zihnim, fikrim, düşüncem, emelim, iştihakım, arzum **yalnız** bir noktada toplanıyor, bu noktanın haricindeki her şey nazarımda siliniyordu.” (8/102)
- “Paraya, menfaate ehemmiyet vermeyen, **yalnız** fikrinin galebesini saadet sanan masum ben?” (8/110)
- “Memlekette bir senede yenecek parayı bunlar da şüphesiz bir hafta içinde eriteceklerdi **ama** hiçbirisi benim gibi acemi değildi.” (8/133-134)
- “İçlerinden birisi o sene kumardan çok kazanmıştı. "**Fakat** doğrusu gazino bu sene daha parlak!”” (8/136-137)
- “Bana: "Gördünüz mü?" diye sordular. **Hâlbuki** ben iki gündür vakit bulup tiyatro salonuna girmemiştim.” (8/143-145)
- “Bu akşam **yalnız** size mahsus olmak üzere şu Monaco' da mükemmel alaturka bir eğlenti tertitledim.” (8/190)
- “Acaba şımarık bir milyoner bizimle alay mı ediyordu? **Hâlbuki** söylediği Türkçe...” (8/197-198)

- “Ben, biraz sarhoş, **fakat** çok şaşkın, bu gürültülü zevkin lezzetini hiç tadamıyor, bilakis derin bir elem duyuyordum.” (8/251)
- “Tekrar memlekete dönmeye karar verdim. **Fakat** yol param yoktu.” (8/312-313)
- “Nihayet borç vermeye razı oldu. '**Ama**' dedi, 'bizim apartmanda bugün büyük temizlik yapıyoruz.’” (8/321-322)
- “Dışarı çıktım. **Fakat** halılara yapılan ziyanlık bir türlü aklımdan çıkmıyordu.” (8/334-335)
- “Esası Söylemedim. **Yalnız**, 'Amerika ailelerinin başlıca servetlerini teşkil eden halıları yıpranmaktan muhafazaya yarar bir ihtira...' dedim.” (8/368-369)
- “Bir dakika durmadan, beni buraya getiren Bacanak Bey er-Rıza'ya **bile** veda etmeden, bavulum elimde, geniş peronun mermer basamaklarını dörder dörder atlayarak indim.” (8/410)
- “Bu kendinden biraz yaşlıca, **fakat** daha şık, daha kokot bir kadındı, kumral yüzünde bir Çerkez gururu vardı.” (9/68)
- “İşte dört senedir onunla yaşıyordu, bu adamcağız iyiydi, **fakat** çok fakirdi.” (9/129)
- “-Doğru söyle, ayda **yalnız** otuz kuruşla mı geçiniyorsun?” (9/182)
- “Bu paçavraların içinde **bile** sultan gibi durmuyor mu?” (9/259)
- “Gümüş tepsinin üzerinde altın kakmalı şeker kutusuna bakıyor, sabahtan **beri** ağzına hiçbir şey atmamış bir oruçlu muhayyilesiyle külbastılar, pilavlar, tatlılar, börekler düşünüyordu.” (9/339)
- “Para vermez, **ama** o saatte köşk filan almaya kalkar.” (9/355)
- “-Biliyorsun ya, beni de öyle altı ay kadar aldatmıştın. **Ama** bu pek güzel!” (9/468-469)
- “İradesiz bir hayal gibiydi. **Yalnız** gülümsedi.” (9/516-517)
- “Eğer Sabire'de kalsa, çalgı çağanak, içki, gürültü içinde ihtimal yemek zamanı uzayacak, gece yarısında **bile** sofraya oturulamayacaktı.” (9/517)
- “Eğer Sabire'de kalsa, çalgı çağanak, içki, gürültü içinde ihtimal yemek zamanı uzayacak, gece yarısında bile sofraya oturulamayacaktı. **Hâlbuki** bu delikanlının evi tenhaydı.” (9/518-519)

- “Büfelerin billurları içinde, yanan lambanın akisleri parlıyordu, büyük dört köşe masanın kenarına, karşı karşıya iki sandalye konulmuştu. **Yalnız** bir sandalyenin önünde bir tabak duruyordu.” (9/646-647)
- “Mektepte **yalnız** bir nevi ceza vardı.” (10/36)
- “Büyük kabahatlılar, hatta kızlar **bile** falakaya yatarlardı.” (10/38)
- “Belki iltimas ediyorlardı. **Yalnız** bir defa Büyük Hoca, kuru, kemikten elleriyle yalan söylediğim için sol kulağımı çekmişti.” (10/45-46)
- “O kadar hızlı çekmişti ki, ertesi gün **bile** yanıyordu.” (10/47)
- “O kadar hızlı çekmişti ki, ertesi gün bile yanıyordu. Kıpırmızı idi. **Hâlbuki** kabahatim yoktu.” (10/47-49)
- “Musluğu Ali koparmıştı, dedi, ben de biliyordum. **Ama** o çok zayıf, hem hastadır.” (10/81-82)
- “Hatta bazı kızlar **bile** kendi aralarında ant içmişlerdi.” (10/102)
- “Sakin yapma ha... Diye tembih etti. **Lâkin** ben dinlemedim.” (10/118-120)
- “Bu iki minimini beyit, benim hayalime **bile** tesir etmişti.” (10/135)
- “En birinci zevkim falaka tutmak! **Fakat** bir gün Hâkim Efendi ile setre pantolonlu, gülmez suratlı biri geldi.” (11/28-29)
- “Bu narayı yeniçeri kışlalarında, sipahi ocaklarında, geçit resimlerinde, hatta İstanbul'da, sarayın iç bahçesinde **bile** duymuştu.” (12/32)
- “Yarım saat evvel dağılan Dîvân'ın cenk için gösterdiği kahraman arzuyu düşünüyordu. Bugün, **yalnız** vezirleri değil, kazaskerleri, defterdarları, nişancıları, "ağa, kethüdâ, serdar, yayabaşı, bölükbaşı, vekilharç" gibi, yeniçeri zâbitlerini, hatta solakları bile çağırmış, hepsini huzurunda toplamıştı.” (12/8-9)
- “-Sanmak bilmek değildir. ... Padişah, sırasıyla âlim kazaskerlere **de** sordu.” (12/75-77)
- “Önüne baktı. "Yok!" diyecekti. **Fakat** işte sefer eğlentisi yapmaya başlayan büyük ordunun velvelesi içinde "Kızıl Elma'ya" naraları birbiri arkasına çakan şimşekler gibi gürlüyordu.” (12/120-122)
- “Asker yalnız sefere gideceği, muharebeye gireceği zaman değil, hatta şımardığı, isyan ettiği vakitlerde **bile** bu narayı savurmuyor muydu?” (12/123)
- “Lâkin hâkim padişah, kahraman, ârif, fâzıl, şâir olduğu kadar **da** insafliydi!” (12/157)

- “Kurtularak Sur kalesine kapağı atan halk düşmanı mutaassıpların adedi Avrupa'dan gelen imdatlarla çoğalıyor, milyonlara varıyordu. **Ama** artık İslam'ın yüzü gülmüştü.” (13/7-8)
- “Şam, her gün yeni bir fetih haberiyle seviniyor, camiler şenleniyor, Allah'a şükretmeye koşan halkı mâbedler almıyordu. O vakit bu şehir, fasılalı **fakat** mütarekesiz din muharebeleri yüzünden âdeta bir Türk ordugâhına dönmüştü.” (13/10-11)
- “Kılıçla, kalkanla, tolgayla, eysiz atlar üzerinde gelenlerin çocukları Arapça öğrenip medreselerde âlim oluyorlar, medeni bir zevk içinde, şiir, edebiyat, ticaret sahasında yaşıyorlardı. Doğan Bey de bunlardan biriydi.” (13/14-15)
- “Çocuklar, kadınlar, gençler sokakta küme küme dururlar, sık fıstık ağaçlarının tepelerinden havaya tüten kırmızı, sincabî, mor, yeşil dumanları korka korka seyrederdiler. Halkın telkininden kurtulamayan ulemalar **da** hiç yüzünü görmedikleri bu münzeviye fahri bir gazez bağlamışlardı.” (13/37-38)
- “Baalbek Emîri Ferruḫşah, vâkıa amcası kadar müthiş bir kahraman değildi. **Ama** amcasından daha adildi.” (13/57-58)
- “Vaâkıa içeriden bu burçların üstüne petrol, paçavra filan atıyorlardı. **Fakat** hiçbirisi tutuşmuyordu.” (13/156-157)
- ““Bana istediğimi veriniz, bu burçları yakayım” dedi. Ne istedi **ise** verdim; petrol, kireç, pamuk, kil...” (13/191-192)
- “Her tarafı evvela mor bir alev kapladı. İçindekiler **de** tutuştu.” (13/202-203)
- “Kudüs'ü **bile** bırakıp çöle çekilmeye mecbur olacaktık.” (13/252)
- “-Ben bu hizmeti Allah rızası için yaptım. Ödülümü **ancak** Allah'tan isterim!” (13/258-259)
- “Türklerle beraber Araplar **da** eziliyor, Sudan, Fas, Cezayir, Tunus ve nihayet Trablus ve Bingazi **de** alınıyordu.” (14/28)
- “Elektrik ışıklarıyla gündüzden **daha** aydınlık olan sokaklardan geçiyordum.” (14/45)
- “-Beni tanımadınız mı? -Affedersiniz, **fakat** hatırlayamıyorum.” (14/95-96)
- “Biraz yavaşça: -**Fakat** azizim, ben Türk değilim, dedi.” (14/122-123)
- “İnancını elbise gibi değiştirebilen, vicdanını adi bir eşya gibi satan insanlar bu dünyada az değildir. **Lâkin** İstanbul'da doğan, anası Türk, babası Türk olan,

- Türkçe konuşan bir aileden çıkan, damarlarında Türk kanı akan bir Ahmet Nihat milliyetini değiştiremez, Fransız olamaz, yalnız kendini aldatır.” (14/140-141)
- “-Bilseniz, doğru söylediğimi anlayacaksınız. **Ama** burada olmaz.” (14/146-147)
 - “Tamamıyla bir Fransız olduğumu anlayınız **da** şapka giydiğime kızmayınız, olur mu?” (14/151)
 - “Geceleri Avrupa ve Batı şehirleri rüyama girer, daima odama kapanır, bağırarak milli parçalar, operalar söyler, kalkar bazı **da** yapayalnız oynardım.” (14/189)
 - “Gelmezseniz mirasından mahrum kalacaksınız. Yine aldırmayacaktım; **fakat** miras meselesi midemi bulandırdı.” (14/221-222)
 - “Bavulumu **bile** almayarak şimendifere atladım.” (14/226)
 - “Gelmeseydin, yetişmeseydin, mukaddes bir sır **da** benimle beraber mezara gidecekti.” (14/267)
 - “Sağ olsam, ölüm döşeğinde yatmasam, ihtimal beni ayaklarının altına alacaksın, ezeceksin. **Ama** şimdi eminim, hiçbir şey, hiçbir şey... Elini bile kaldırmayacaksın.” (14/281-282)
 - “**Hâlbuki** ben yalnız sana söylemek isterim.” (14/294)
 - “Ölürken **bile** başımdan ayrılmayan, beni son nefesimde rahat bırakmayan herif bana o vakitler akla gelmez cefalar çektirmişti.” (14/296)
 - “Yataktan kalktıktan sonra **bile** her hafta beni görmeye geliyor, doktor olduğu için kimse bir şeyden şüphelenmiyordu.” (14/311)
 - “Eğer sağ **ise** söyle ki, son nefesinde onu hatırlayarak, onun adını söyleyerek, onunla geçirdiğimiz güzel ve tatlı saatleri düşünerek öldüm.” (14/352)
 - “Sanki tamamıyla benim fotoğrafım idi. **Yalnız** saçların kırlığı başka idi.” (14/364-365)
 - “Beni iyi buldu. Sevdi. **Meğerse** o da hiç evlenmemiş.” (14/393-395)
 - “Geri çekildim: -Anladım, **lakin** zaten Türk değilmişsiniz ki...” (14/406-407)
 - “Başka milletlerin elinde olsa, bizim içinde **yalnız** sıkıntı duyduğumuz bu eğlencesiz, bu zevksiz, bu neşesiz İstanbul, kim bilir nasıl bir dünya cenneti olurdu?” (15/4)

- “Biz şimdi babalarımıza benzemedikten başka, onların zevklerini ayıplamaya **bile** kalkıyorduk.” (15/6)
- “Yani, aile hayatında **da** mesut değil misiniz?” (15/51)
- “Uzun boylu, ela gözlü, ablak çehreli, kâfuri beyaz olsun... Filan gibi bir şey söylemedim. **Yalnız** sevmediğini şeyleri söyledim.” (15/66-68)
- “Hâlbuki ben mavi duvarlı cennet **bile** olsa içine girmek istemem.” (15/123)
- “Sümbül efendi dönüşünde tekrar eve uğramış. **Ama** bu sefer abdest almaya değil...” (15/164-165)
- “İndirilmiş perdelerin arkasında gizli gizli tutuşan, **fakat** hiç gürültüsü duyulmayan bir cehennem var sanılacak.” (16/4)
- “-Pekâlâ, **ama** pahalılığa ne diyeceksin?” (16/30)
- “-Sekiz, on sene evvel İstanbul'da bu kadar muntazam söz söyleyecek, bu kadar hikmeti bir ağızda etrafa saçacak bir müderris var mıydı? -**Hâlbuki** şimdi...” (16/138-139)
- “Niçin orada bulduklarını sorduk. **Meğerse** bir Osmanlı Bulgar neferi çok rakı içmiş.” (17/53-54)
- “Askerin hepsi acemi. Hatta silah doldurmasını bilmiyorlar. İhtiyatların çoğu **da** Pomak.” (17/91-93)
- “Hatta ömrümde bir elma ağacı **bile** görmemiştim.” (18/34)
- “Darıldığını, canını sıktığımı anladım. **Fakat** niçin darılıyordu.” (18/48-49)
- “Muallimlerin, memurların, zâbitlerin oturdukları kahvelere girer. Eczane **ise** eşrafın kulübüdür.” (19/11-12)
- “Eczane ise eşrafın kulübüdür. Büyük rütbeli memurlar **da** oraya uğrarlar. Avukat yazıhaneleri **de** bir dereceye kadar eczaneye benzer. Hâsılı taşra, başlı başına gayet hoş bir âlemdir. Yedi, sekiz, belki dokuz sene oluyor, ben **de** İstanbul'a pek uzak olmayan bir kasabada idâdi muallimi idim. Başlı başına bir âlem olan taşrada, mektep **de** başka bir âlemdir.” (19/12-17)
- “Her ırktan, her cinsten –lisanlarından başka hiçbir şeyleri Türkleşmemiş– bir sürü çocuk... **Fakat** bu kadar bariz tezatlar arasında o ne samimi ahenktir!” (19/23-24)
- “Çünkü ben her ne kadar milliyetperver bir liberal **isem** de "terbiye"nin daima "muhafazakârâne" olması lazım geldiğine mutekidim.” (19/52)

- “Eğleniyorduk. **Lâkin** kafamız kazan gibiydi!” (19/124-125)
- “Ne yapsak susmuyorlar **daha** ziyade azıtıyorlardı.” (19/143)
- “Kurbağalar birdenbire susmuşlardı. Koca havuzdan bir çıt **bile** çıkmıyordu.” (19/176-177)
- “Bâhir Hoca'nın nefesine Kemancı Aleko **bile** inandı.” (19/190)
- “Biz onun sirmalara, altınlara, elmaslara garkederek gönderdiği elçisine, padişahımızın elini öptürmedik; **ancak** dizini öpmesine müsaade ettik.” (20/5)
- “Şehzadeliğini ata binmekten, cirit oynamaktan, silah kullanmaktan ziyade, kitapla geçiren Bayezid-i Veli'nin tabiatı son derece halimdi. **Yalnız** şiiri, hikmeti, tassavvufu sever; muharebeden, mücadeleden nefret ederdi.” (20/32-33)
- “Vezirler, sevgili padişahlarının sükûnunu bozmamayı en büyük vazifeleri sanırlardı. **Bununla beraber** hudutlarda yine kavganın arkası alınamıyordu.2 (20/34-35)
- “Rahat istendikçe, gaile gaile üstüne çıkıyordu. **Hele** şark... Kan içinde, ateş, zulüm içinde kıvranıyordu.” (20/38-40)
- “Neye? -Bilmem **ama** belki "zevâli va" diye.” (20/77-78)
- “Kubbe vezirleri **bile** huzurunda iki büklüm dururlardı.” (20/109)
- “Acaba deli mi? diyordu. **Hâlbuki**... Hayır.” (20/118-121)
- “Dindardı. **Ama** mutaassıp değildi.” (20/126-127)
- “Şairdi. **Lâkin** ömründe daha bir kaside yazmamıştı.” (20/134-135)
- “Hatta bunları görmemek için merdümگیرiz olmuştu. **Yalnız** muharebe zamanları Guraba Bölüklerine kumandanlık için meydana çıkardı.” (20/146-147)
- “Huzurda serbest, tabii oturuşu sadrazamı çok şaşırttı. **Ama** kızdırmadı.” (20/148-149)
- “Bu kadar pervasız bir adam devletine, milletine yapılacak hakareti **de** çekemez, ölümden korkarak, göreceği hakaretlere eyvallah diyemezdi.” (20/189)
- “İhtimal işkenceyle idam eder. Çünkü Allah'tan korkusu yoktur. **Hâlbuki** elçimize yapılacak hakaret devletimize demektir.” (20/204-206)
- “Muhsin Çelebi hiç düşünmedi: -Ettim efendim, **fakat** bir şartla, dedi.” (20/210-211)

- “Konak konak ilerledikçe bu yeni elçinin debdebesi, dârâtı, **hele** incili kaftanının şöhreti bütün Anadolu'dan geçerek Şah İsmail'in diyarına taşıyordu.” (20/271)
- “Şah İsmail "Pembe İnci"yi **yalnız** masalarda işitmiş, daha nasıl şey olduğunu görmemişti.” (20/275)
- “Ertesi günü yedi bin altına geri almak için kendisini bulan Sırmakeş Toroğlu'na **da** kaftanı ne yaptığını söylemedi.” (20/362)
- “İki ateş arasında kaldığını anladı. **Hâlbuki** toz duman içinde yaklaşanlar ancak beş on gaziydi.” (21/223-224)
- “Dışarlarda kimse yoktu, **yalnız** uzakta palanga kapısındaki nöbetçi dolaşıyordu.” (21/308)
- “Beş vakit namazlarını **bile** cemaatine bu kabrin başında kıldırarak isterdi.” (21/351)
- “Yüzlerce beyitlik bir destan düzdü. **Ama** o zaman eski şevki kayboluverdi.” (21/359-360)
- “Serhadde değil, hatta Grişgal hisarında **bile** herkes Kuru Kadı'yı unuttu.” (21/392)
- “Eskiden cereyan etmiş bir vak'anın hep esbap ve şerait dâhilinde tekerrürüdür. Ulûm ve fûnun **bile** eskidir.” (22/8-9)
- “Meselâ fiziğın, tıbbın ilk kaideleri mazide vaz'olunmuş, **yalnız** bazı teferruatında keşfiyat ve teceddüdat vuku bulmuştur.” (22/10)
- “Tarih en can sıkıcı, en faydasız, mürteciâne bir meşgaledir, köhneliktir. Ben **de** dört sene evvel tamamıyla böyle düşünüyordum.” (22/15-16)
- “Tahsilimi ikmal ile hayata girdiğim vakit Kurunuvusta'nın nereden başladığını, Hannibal'ın kim olduğunu, hattâ Roma'nın kimler tarafından tesis edildiğini, İstanbul'u zapteden Fatih'in babasının hangi padişah olduğunu bilmiyordum. **Fakat** bugün? Sizin kadar malûmatım olduğunu iddia edemezsem de bizim bütün tarih muallimlerimizden, hattâ bazı ihtiyar müverrihlerimizden pek çok tarihî mütalâalara malik bulunduğumu iftiharsız söyleyebilirim.” (22/18-20)
- “Beş senedir hayatım **yalnız** tarih okumakla geçti.2 (22/21)
- “İnkâr ettiğim şeylerin içinde aşk **da** vardı. Ona **da** bütün ahlâk kanunları, bütün içtimaî itikatlar gibi mevzu, mevhum bir yalan diyordum.” (22/55-56)

- “Ona da bütün ahlâk kanunları, bütün içtimaî itikatlar gibi mevzu, mevhum bir yalan diyordum. **Fakat** Efser'i -bu, boşadığım karımın adıdır- görünce fikrim değişmişti.” (22/56-57)
- “Kadınlığa yakışmayacak ilmî, fennî meşguliyetlerini **bile** hoş görüyor, rasat dürbünlerini bizzat getiriyor, onun hoşuna gitmek için cahil, karanlık muhiti-mizde âlim şöhretini taşır adı, mutavassıt bir fizik muallimi olmadığımı tees-süfler ediyordum.” (22/79)
- “Eve getireceğimi, kendisine takdim edeceğimi Efser'e söyledim. Biraz hoşnutsuzlukla muvafakat etti. **Fakat** görünce, konuşunca memnun oldu.” (22/96-97)
- “Beraber geçirdiğimiz bir senelik hayatta nispeten beni **bile** kendine benzetmişti.” (22/114)
- “Bence ahlâkla, ilimle fena meyillerimizi, sevkıtabiilerimizi nasıl örtüyorsak, kalın esvaplarla **da** vücudumuzu öyle örtmek icap eder.” (22/197)
- “Katiyen hissetmek ihtimali yoktu. **Fakat** vazgeçtim. «Yarın gece yatakta uyanık görsün.» dedim.” (22/270-272)
- “Rahatsız olduğunu söyledi. **Hâlbuki** evvelden, ne vakit gazinoya gidecek olsam, refakat etmek isterdi.” (22/369-370)
- “İhtimal arkadaşlarımla geç vakte kadar kalacağımı, yolda gelirken yanımda bulanması fena olmadığını gülerek söyledi. -**Fakat** azizem, ben Kafdağı'na gitsen silâh almam, bilmiyor musun? dedim.” (22/377-378)
- “Sakin bir rezalet çıkarma. Sabaha **ancak** iki saat var.” (22/473-474)
- “Birlikte geçen hayatımıza ait hatıraları tekrar etmek tüylerimi ürpertecek derecede nefret verici **ise de** yine vazife duygusu bu ıstıraba katlanmaya beni mecbur ediyor.” (22/536)
- “Masumiyeti, doğruluğu, saf ahlâkı bende o kadar derin bir his uyandırıyor. **Hâlbuki** siz, ahlâk iflâsına uğramış, bozulmuş, hayvanlıktan başka her şeyi kaybetmiş, berbat, tahammül edilemez bir adamsınız.” (22/543-544)
- “Ah, kalbimden, ruhumdan vurulmuştum... **Lâkin** elemimi, tahammül edilmez kalp ağrımı büyük bir metanetle sakladım.” (22/568-569)
- “Candole'ün ahlâksız hodbinisi de tıpkı sizinki gibiydi. Hatta dekorlar **bile** benziyordu.” (22/581-582)

- “Gündüz yatak odasıyla salonun pek farklı olmadığını, **lâkin** geceleri büyük bir fark olması lâzım geldiğini manalı bir tebessümle söyledim.” (22/594)
- “Yeşil yazlı arklar, sık gül bahçeleri, alçak tarla çitleri, geniş taraçalı gürümsüz evler, arpa ambarlarını andıran üslupsuz kiliseler, başlan düşük zayıf semerli beygirler, müteferrik eşekler, semiz beyaz kazlar, hatta çamurlu pis domuzlar **bile** ruhuma aşınadır.” (23/2)
- “Bismarck'a "düşüncesiz” der. **Hele** Rusya'da katiyen akli başında bir adam olmadığına yeminler eder.” (23/41-42)
- “Bulgarlarla **bile** Bulgarca konuşmaz.” (23/72)
- “Biraz durakladı. **Fakat** Koştanof temin edince inandı.” (23/112-113)
- “-Türk değil misin? -Evet. Öyle **ise** bir şey olamazsın be oğlum.”(23/129-131)
- “O da bir katliam lazım fikrindeydi. **Hâlbuki** bu katliama layık olan Rumlardı.” (23/189-190)
- “Hatta kendilerine o kadar kötülük yapan Ruslara **bile** fenalık etmezler, yaralılarına su, ekmek, ilaç verirlerdi.” (23/198)
- “İnsana hiçbir zararı dokunmaz, kendi halinde bir mahlûkcağız... **Fakat** Türk bu zavallı hayvana öyle garezdir ki...” (23/204-205)
- “Ne çirkin ne vahşice hareketler... **Hâlbuki** bilmem ama Fransızların da taassubuna dokunan, tabii, bir şey vardı.” (23/262-263)
- “Geçen felaket ve bozgun yılının (1912, Balkan Savaşı) canlanmış **da** kalmış uğursuz ve karanlık damlalarına benzeyen birçok karga sürüleri, sahipleri öldürülen boş ve sürülmemiş tarlalarda dolaşıyordu.” (24/7)
- “-Allahın bildiği malum bir şey! diye güldü. **Lakin** kul da bilir ki, artık buralara Türk ayağı basamaz.” (24/38-39)
- “İslamlık **ise** fertlerindeki cemaat ve milliyet eğilimlerini bozarak hepsini karanlık bir taassubun görmez körlüğü içinde yaşatır.” (24/58)
- “Hâsılı bütün İslamlık bugün gelişmiş, kuvvetlenmiş, ilerlemiş Hıristiyan milletlerin boyunduruğu altında... **Yalnız** bizim Türkiye'nin yalancıkdan bir bağımsızlığı var.” (24/63-64)
- “İslamlar esir düşmüşler. **Fakat** her esir Müslüman'da İslamlık mefkûresi şursuz bir anane bir ümit, bir emel bırakmış.” (24/112-113)

- “İslam ruhu şursuz bir saflık ve güvenle her halasçı gibi sivrilen kahramana bu ad verir. Fakat o muvaffak olma "Mehdi" kelimesi "mütemehdi" olur. **Yine** hakiki Mehdi beklenilmeye başlanır.” (24/122-124)
- “Ve bizim gibi her İslam kavim **de** kendi hâdisini beklemekle haklıdır.” (24/151)
- “Zannederim hepimiz —hatta İslamlıktan ümidini kesmiş olan açık fikirli, şişman mutasarrıf emeklisi **bile**— hepimiz, mukaddes kitabın her kavme vaat ettiği hâdileri düşünüyor, Türklerin Mehdi'sinin ne vakit çıkacağım kendi kendimize soruyorduk.” (24/181)
- “Dik yokuşlarda **bile** ata yardım için bir dakikacık olsun inmiyor, habire kamçıyı yapıştırıyor, yanından geçen çift atlı, narin hafif paytonlarla yanşa kalkıyordu.” (25/16)
- “Dik yokuşlarda bile ata yardım için bir dakikacık olsun inmiyor, habire kamçıyı yapıştırıyor, yanından geçen çift atlı, narin hafif paytonlarla yanşa kalkıyordu. **Hele** ağırlığıyla yaylan birbirine yapıştirarak hiç elastikiyetlerini bırakmayan Masume Hanım, Himmet'in iki misli kadardı.” (25/16-17)
- “Aslında şişman değildi. **Fakat** o derece iri idi ki...” (25/18-19)
- “Bakayım **da** hiç olmazsa gözüm doysun!” (25/32)
- “Ufkun nihayetinde ağaçlıklar görünüyordu. **Ama** caddeden uzaklaştıkça, yolun gürültüsü azalıyor, hafif bir uğultu haline giriyor, tarla kuşlarının cıvıltıları işitiliyordu.” (25/67-68)
- “İçindeki şeyler silinmiş, süpürülmüş **de** sonra havaya mihlanmış gümüş bir tepsiye benzeyen ay, her tarafı aydınlatıyor, dargın denize uzun ve yaldızlı yansımasını bırakıyor; yorgun dağları, ışiksiz yalıları, bülbülsüz koruları mor ve serin sisle örtüyordu.” (26/3)
- “Orta yaşa gelmeden dökülmeye başlayan saçlarından şimdi, tepesinde tek bir kıl **bile** yoktu.” (26/6)
- “Yirmi beş yaşında vardı. **Ama** o kadar körpe görünüyordu ki...” (26/10-11)
- “O kadar hassasiyetine, teessür kabiliyetine **rağmen**, her gün şişmanlıyor, hiç zayıflamıyordu.” (26/39)

- “Otuz dokuz numara yakalık kullanırken, şimdi otuz iki numara yakanın içindeki boynu, İsveç jimnastiğinin en güç hareketlerini **bile** rahatça yapabiliyordu.” (26/43)
- “**Hâlbuki** benim teessürüm ne kadar duygusal ne kadar ruhsal...” (26/59)
- “Bir milyon kuruş değerinde bir hediye! **Fakat** alırken bir liraya alacağız.” (26/182-183)
- “-Yumuşak mı, katı mı? -Yumuşak, **ama** pamuk gibi değil.” (26/195-196)
- “O halde! Diye yüzüne baktım. -**Yalnız**, lütfediniz, ben ölürsem cenazemi erkeklerin çukuruna attırmayınız.” (27/16-17)
- “Üç ay sonra akrabamdan, dadısının namusuna tecavüz ettiğim **için** büyük serzenişleri içeren acı bir mektup aldım.” (27/31)
- “Çoğunlukla siyahlarda ölümden sonra **bile** devam eden bu koyu iffet endişesi biraz da bizim beyaz hanımlarda olsa...” (27/32)
- “İnce, kumral kaşlarının altında iri elâ gözleri necip bir sükût ile bakar, çehresinde herkesi hürmete mecbur eden asil bir vakar parlardı. Eğer birleşselerdi, Sütûde'yle ne bedii bir ahenk teşkil edeceklerdi. **Hâlbuki** İstanbul'un bu en güzel kızı gençlik gibi güzellikten de tiksiniyordu.” (28/173-175)
- “-O halde hakikaten fikrinde samimî **isen**, senin için ideal bir âşık var, dedim.” (28/213)
- “Gölgesiz dalların arasında sanki zavallı aldatanlarla aldanananların görünmez hayalleri dolaşır... **Fakat** o gün, bu gamlı kubbe, birdenbire yıkıldı.” (28/9-10)
- “Zannetmiyorum. **Fakat** yirmi yaşında sanılacak kadar olgun bir vücut...” (28/35-36)
- “Eğer birleşselerdi, Sütûde'yle ne bedii bir ahenk teşkil edeceklerdi. **Hâlbuki** İstanbul'un bu en güzel kızı gençlik gibi güzellikten de tiksiniyordu.” (28/174-175)
- “Sözde doktorlar bana alkolle, yorgunlukla, meşguliyetle beraber aşkı **da** katıyın menediyorlar, "kadın senin için zehirli bir hançerdir!" diyorlardı.” (28/184)
- “Hatta bir gün tahlil ettirmeye **bile** kalktı.” (29/14)
- “Ekmeği iyice muayene ettikten sonra: -Bunun içinde bir şey var... Var, evet var **ama** ne acaba? Dedi.” (29/20-21)

- “Hayatını **ancak** böyle kurtarabilmişlerdi.” (29/70)
- “Böyle fosforsu, azotsuz, karbonsuz yaşamak, sade suya bulgur tertibi, Cabi Efendinin zekâsını söndürememişti, **ama** biraz hafifletmişti.” (29/101)
- “Muhitin Her değişikliğe çabucak alışan Cabi Efendi, işte **yalnız** bu umumi terbiyesizliğe alışamadı.” (29/113)
- “Otomobildeki genç, herkese istediğini söyleyip **de** istemediğini işitmemiş şımarık bir toy şaşkınlığıyla sarardı.” (29/178)
- “Kıçında hiçbir şey fark edemedi. "...Dön bak **da** öğren!" diye tehdit edildiği korkunç şey ne idi?" (29/222-223)
- “Boyu uzundu, **yalnız** biraz fazla semizdi.” (30/31)
- “Bu yarım saatlik bir işti. **Lâkin** geriye güç bir şey kalıyordu.” (30/55-56)
- “En kaşarlanmış, birden fazla öldürmüş çete reisleri **bile**, Balkaneski'nin cehennemini andıran fırını karşısında kalplerinin ürperdiğini duyarlar, onun soğukkanlılığından titrerlerdi.” (30/79)
- “İşte bu ihtiyar Dimço da yılların üzerek yıpratmış sinirlerini; hastalanmış, kanı kurumuş gevşek kalbini dinliyordu. **Hâlbuki** genç olsaydı.” (30/121-122)
- “Fransızı biraz kazıyınız, altında Türk bulacaksınız. Diye düşmanlarını aşağılayan Bismarck, bu hakikaten bir dâhi olan büyük adam barış zamanlarında **da** harp zamanlarında **da** yalnız kuvvete inanıyordu.” (30/206)
- “Komitalar dipçiklerle vuruyorlar, çarşafımlarım, yeldirmelerini yırtıyorlar, **fakat** bir tane olsun soyamıyorlardı.” (30/345)
- “O daima “Rakam yalan söylemez” der, bütün Bulgarlar gibi, bütün tedbirli ve ciddi adamlar gibi en büyük hakikatin **ancak** oran ve istatistikte bulunacağına inanırdı.” (30/453)
- “O eğer böyle şeyler olacağını bilseydi, ordu ile çekilmez, Selanik'e kaçmaz mıydı? **Ama** Balkan ordularının medeniyet, meşrutiyet getireceğini ümit etmişti.” (30/532-533)
- “Genç ve esmer kız yüz yaşına girmeye birkaç adımı kalmış olan bu annesinin annesinin annesine, bu mükerrer büyük ninesine dalgın dalgın bakarak onun zamanındaki kadınların saadetinin ne olabileceğini tahayyül ediyordu. **Fakat** bunu bulamıyordu.” (31/133-134)

- “Mademki "terakkî" den ictinap kabil değildi; terakkî **ise** mutlaka değiştirmek, mutlaka eskiye benzememek idi, o halde asırlarca evvelki Türk kadınlığı da iptidâi, mebnâi halinde kalamazdı.” (31/200)
- “Kuklalıktan, bebeklikten, masumiyetten, hâsılı dişilikten çıkacak, hakiki kadın haline gelecek, erkeklere tefevvuk etmese **bile** müsâvî bulunacak, bütün mânâsıyla insan, insan olacaktı.” (31/201)
- “Tamamıyla düşünce ve hayretlerimden kurtulmuş, yan gözle ona bakıyordum. O kadar güzel, **bununla birlikte**, o kadar heyecan verici, o kadar tahrik edici idi ki!” (33/59-60)
- “Kırk yaşına yaklaştığı **halde** henüz Allah ona evlat ihsan etmemişti.” (34/17)
- “Aynı zamanda dayısının oğlu olan bu adam, çekilir şeylerden değildi. **Ama** "ehline itaat ibadetin en büyüğü" idi.” (34/23-24)
- “Evinin içinde **bile** namaz bezini çıkarmaz, kocasını abdestsiz yatağa almaz, "besmele"siz bir şey yapmaz, "Yarabbi şükür!" söz hiçbir işi bitirmezdi.” (34/33)
- “Artık onu gündüzleri zincirle bahçenin bir köşesine bağlıyorlar, **yalnız** geceleri el ayak çekildikten sonra bahçeye salıverebiliyorlardı.” (34/87)
- “Fakat gözünü kapının aralığında asılı bir maske gibi duran Makbule'nin suratından **da** ayırmıyordu.” (34/179)
- “Camekânın, camların kırılmasından, kadınların bağrıışmalarından daha beter hiddetlenen kurbanlık koç **ise** hâlâ hızını alamıyor, yere serdiği efendiyle Makbule'nin üzerine çıkmış, birinin eteklerini bırakıp, ötekinin saçlarını yakalıyor, ikisini de didik didik ediyordu.” (34/243)
- “Ben, böyle vaade maade kanmazdım **ama** galiba o tarafları görmek arzum da vardı.” (35/26)
- “Bunlar iyi! **Fakat** sevgili, sefalı İstanbul'dan üç ay ayrılık...” (35/30-31)
- “Doğma, büyüme vatanımmış gibi ısınmışım. **Lâkin** her şey için, her türlü teselli insanda, hazırdır.” (35/33-34)
- “"Paralarımı Atina'da yer, adamakıllı eğlenirim." düşüncesiyle burada eğlenmekten vazgeçtim. **Bununla beraber** sarıklı yolcular gibi geceleri de vapurda geçirmeye razı olamazdım.” (35/49-50)

- “Maymuna ilk defa hiddetlendim. **Meğerse** bu hiddetim sonuncu olacakmış.” (35/242-243)
- “Hatta padişahın otağı **bile** meydanda yoktu.” (36/6)
- “Fakat ayaklarındaki nikris sızılarını duymuyor, Kurban Bayramı namazını Semlin'de kılmayı düşünüyordu. **Artık** eskisi gibi ata binemiyor, hatta vezirle-riyle istişâre için bile gerdûnesinden çıkamıyordu.” (36/15-16)
- “Islak tuğlarıyla bayrak direkleri görünen sadrazam çadırına doğru saldırdı. **Ama** pek ileri gitmedi.” (36/111-112)
- “Tosun Bey az ışık veren kandilin ziyâsıyla **ancak** gördüğü satırları okudu.” (36/285)
- “Muhâsaradaki burçların içine, yüzlerce zırhlı düşmanın arasına, tek başına yalın kılıç atıldığı zamanlar ölmediği **halde**, şimdi bir celladın, âdî, köpek bir çingenenin satırı altında mı can verecekti?” (36/306)
- “Hepsinin kafasına ayrı ayrı indirdim. Çomarı **da** ikiye böldüm.” (38/78-79)
- “Namus uğrunda şehit olacak bu biçareye karşı herkesin kalbinde sanki gizli bir muhabbet, gizli bir hürmet vardı! **Hele** beyaz sakallı hâkimin gözlerinden şıpır şıpır yaşlar damlıyordu.” (38/98-99)
- “Konuşurken gözlerini kaldırıp insanın yüzüne **bile** bakamazdı.” (39/13)
- “Bir hafta içinde adamlarının on beşten fazla hırsızlığını, yolsuzluğunu tuttu. **Hele** Mehmet'i, komşu paşanın neferleriyle koca bir lenger pirinç pilavını atış-tırırken görünce, hiddetinden ne yapacağını şaşırıldı.” (39/44-45)
- “Bir ay geçmeden fikrim değişti. **Amma** öyle yavaş yavaş değil.” (40/2-3)
- “Birer köşeye çekilir, pineklerle. **Fakat** rahat ederler, demek istedim.” (40/93-94)
- “Saçlarım dağılmıştı. **Hele** vücudum.” (40/126-127)
- “Mazlumun duyduğu bir lezzet ki, zalim bunu hayalinde **bile** canlandıramaz.” (40/133)
- “Bağırarak, geceliğini parçalamak, yerlere atılmak istiyordu. **Fakat** ağır bir kâbus hareketsizliğiyle bir şey yapamıyor, dişlerini sıkıyor, zangır zangır titri-yor, inim inim inliyordu.” (42/6-7)
- “Şimdiye kadar hiç kendisini göstermemişti. **Ama** herkesten methini işitiyor-du.” (42/36-37)

- “-İçinize çekmezsiniz. **Hele** bir yakınız.” (42/71-72)
- “O vakit daha pek gençtiler. **Hele** kadın adeta bir çocuktur.” (42/19-20)
- “Kendilerine her rast gelişimde bir romancı gözüyle dikkat ederim. Değişmeyen **yalnız** aşklarıydı!” (43/28-29)
- “Gezerken birbirlerine sokuluşlarında, birbirlerine bakışlarında öyle ezeli bir hararet vardı ki... **Nihayet** bu çiftin hayatlarını öğrenip yazmayı kurdum.” (43/31-32)
- “Kızı bilmem **ama** Muhsin on beş sene daha bekleyebilir.” (43/99)
- “**Bununla beraber** bu insanı çok şişman tahayyül etmelidir ki, karın kısmı en fırlak cihetleri olabilsin!” (45/16)
- “Toprağı görmek için karları süpürmek icap ederdi. **Hâlbuki** bu ameliye yalnız sokaklarda yapılır.” (45/36-37)
- “İzmir'in bütün veterinerlerini saydım. **Hele** bir tanesinin iktidarını, ilmini de övmeye kalktım.” (46/58-59)
- “Vakıa yine ciddi bir işe elini sürmez, "Yiyeceğim var, içeceğim var! İş benim neme gerek? " derdi. **Ama** her sabah güneş doğmadan kendini sokağa atardı.” (47/2-3)
- “"Okur-yazar" güruhundandı. **Fakat** bu faziletini hiç kullanmıyordu.” (47/5-6)
- “Bu kitapların hepsini okumaya kalkmak ummanı içmek kadar imkânsızdı. **Yalnız** bir tanesinin bir faslını süzebilen insan şüphesiz en büyük bir irfanın sahibi olurdu.” (47/20-21)
- “Kitap gibi gazete **de** okumazdı.” (47/25)
- “Frengistan'da **bile** onun gibi mermer tezgâhta işleyen bir marangoz yokmuş" diyorlardı.” (47/214)
- “Belki beş kuzunun derisinden yapılmış korkunç siyah bir kalpak... **Korkmadığım halde** titremeğe başladım.” (50/52-53)
- “Sirklerde **bile** demir kafes içinde hornurdayan aslana bakarken insanın tüyleri ürpermez mi?” (50/99)
- “Sirklerde bile demir kafes içinde hornurdayan aslana bakarken insanın tüyleri ürpermez mi? **Bununla beraber** bu hayvanın malib esinden çıkıp bizi parçalamayacağını pekâlâ biliriz; fakat bu emniyet ne para eder?” (50/99-100)

- “Korkunç kasırgalardan sonra doğan bir sabahyıldızı gibi sarı saçlı mini mini, beyaz kız, gişesinin ufkunda görüldü. **Ama** bu sefer çok şen, çok parlaktı.” (50/223-224)
- “Şimdi yanında söğüt yaprağı bıçağı olsaydı da gidip bir... **Hâlbuki** yanında toplu iğne bile yoktu!” (51/112-113)
- “Ödlek Murat düşünmek istedi. **Lakin** insan tok karınla hiç düşünemiyordu istemeye istemeye gözleri lokantacıya kaçtı.” (51/449-450)
- “Zayıf, huysuz, esmer, çirkin **fakat** yalnız gözleri güzel bir kadın geçidir.” (54/71)
- “Minimini, güzel, şeytan Bedia'yı ailesi büyük bir adama vermek istiyordu. **Hâlbuki** o iki senedir, tıbbiye talebesinden olan kuzeni Namık'la işi pişirmişti.” (55/1-2)
- “Ağladı, sızladı, **amma** sonunda mağlup oldu.” (55/7)
- “Nişan günü köşke bütün aile efradı çağrılacaktı. **Fakat** bir gün evvel kuzen geldi.” (55/15-16)
- “**Evvela** dargın dargın bakıştılar.” (55/18)
- “Tepesi çıplak ama bu **da** zekâyâ delalet eder.” (55/34)
- “Kılıçtan, demirden, çelikten, ateşten başka laf bilmez, pazarlığa girişmez, müşterileri ne verirse alırdı. **Yalnız** muharebe zamanları ocağını söndürür, dükkânının kapısını kilitler, kaybolur; muharebeden sonra meydana çıkardı.” (56/12-13)
- “Koca Ali sade suya bulgur çorbasıyla bu kadar zahmetlere yıllarca göğüs gerebilecekti. **Fakat** Hacı Kasap'ın ikide bir:” (56/304-305)
- “Mihânikî bir huzur **ile** "Salâtü selam" çekerek beklediği, geç kalan Azrail'di.” (58/7)
- “Yemek yiyemiyordu. Boğazına kurşundan bir yumruk tıkanmıştı. **Yalnız** ara sıra su içerdi.” (58/30-32)
- “Sözde zavallılar serbestçe çekilip gideceklerdi. **Hâlbuki** İsmail Mirzâ haini, daha kalenin kapılarından çıkar çıkmaz hepsini, çoluk çocuk, kadın, ihtiyar...” (58/41-42)
- “-Olur, olur. -Ne emir almış **iseniz** hemen yapın.” (58/173-174)

- “İşte kaç hafta oluyor, kumandanının "Göndersdref Baronu Erasm Toft'u beraber vurmak" teklifini hâvî mektubunu, tek başına, Hadım Ali Paşa'ya götürmüştü. **Ama** paşa çok meşguldü.” (59/16-17)
- “Sıram olmadığı **halde** binbaşıya rica ettim. “(60/71)
- “Çavuşa akşam tembihini verirken, "Gece yattığınız yerin pencere kapaklarını iyice örtünüz. Hastalanırsınız. İşte ben bir kere pencereyi açtım. Nezleden kurtulamıyorum!" yalanını atıyordum. **Hâlbuki** bir ay içinde gündüzleri hiç pencereyi kapamadım.” (60/366-367)
- “Annesi ona hiddetli ve sert bir tavırla önemli bir konu konuştuklarını söyleyerek dışarı çıkarır. **Oysa** primo olayların farkındadır.” (61/89-90)
- “Orhan bu sineklerin bir şey yapamayacaklarını **ancak** taciz etmesini bildiklerini ve kendilerini rahat bırakmayacaklarını söyleyerek dışarı çıkmalarını tavsiye eder.” (61/108)
- “Fakirdi. **Ama** gençti, kuvvetli idi.” (62/2-3)
- “Suyun geçilecek yerini öğrendiler. **Meğerse** orası bir girdapmış.” (62/224-225)
- “Köyünün ağası oldu. Ama bir türlü evlenemiyor, yaşı otuzu geçtiği **halde** bir kız bulup alamıyordu.” (62/301-302)
- “Neler yapmayacaktı! Bir kere **yalnız** Bozkaya'nın değil, hatta bütün ilçenin birinci pehlivanı olacaktı.” (63/43-44)
- “Öğle yaklaştığı **halde** ortalıkta sanki yeni sabah oluyormuş gibi tatlı bir hayal vardı.” (63/52)
- “Dünyada yapyalnızdı, **ama** yine bir can yoldaşı vardı.” (64/7)
- “Kocasından bir şey kalmamıştı. **Lakin** can yoldaşı ile rahat rahat ömürlerini geçiriyorlardı.” (64/9-10)
- “Bazen biraz kehanet taslayan ve ekseriya sözleri çıkan bu bedbin, **bununla beraber** meşhur muharririn bizim için, zavallı Türklerin istikbali için verdiği insafsız ve kati hükümleri der-hatır ediyordum.” (66/92)
- “Müfit Bey'in lafı bitince Akil ve doktor -sivil oldukları için kalkıp gittiler. Kısa, **bununla beraber** şedit münakaşalar oldu. “(66/190-191)
- “Dün gecedен beri devam eden heyecanın ne olduğunu şüphesiz anlayamamışlardı. **Fakat** bir fevkaladelik hissettikleri hallerinden belli idi.” (66/203-204)

- “Zaten tarih bize göstermiyor mu ki hürriyet ve serpestnin her tarzına **ancak** rahipler karşı gelmiş ve nihayet mağlup olmuşlardır.” (66/242)
- “Bu cesareti, muhakkak ölüm karşısındaki bu pervasızlığı, şahsiyetini, ahdını muhafaza etmekteki bu inadı ne kıymetli bir hasletti! **Ancak** böyle bir adam, müşkül zamanlarda büyük işler yapabiliirdi.” (67/56-57)
- “Tabiatta onun kafasındaki mantık yoktur, hesap yoktur, rakam yoktur! **Bununla beraber** ben onun çok tuhaf görünen fikirlerini severim.” (69/33-34)
- “Bir idealistin ilk vasfı meyus olmamaktır. **Hâlbuki** ben bu saat meyusum.” (70/208-209)
- “Muharebenin başında, daha mektepten yeni çıkmış acemi bir doktordu. **Ama** en uzak hudutlara giderek, hiç durmadan çalışarak...” (72/9-10)
- “-Bugünkü askerler, zabıtlar, kumandanlar değil, doktorlar, sıhhiye neferleri, hatta nakliyeciler, mekkâreciler bile senin sipahinden bin defa fazla kahramanlardır.” (72/53)
- “Mazideki kağrı bugün nasıl otomobil şeklinde **ise**, sorduğun hararet de ateş şeklindedir.” (72/93)
- “Mazideki kağrı bugün nasıl otomobil şeklinde **ise**, sorduğun hararet de ateş şeklindedir.” (72/93)
- “Behzat- Ne basit! **Lakin** sizi arzu edeni ya siz sevmezseniz?” (73/60-61)
- “Benim İslam olmağım hiçbir mâni teşkil edemez; İslam erkekleri Hıristiyan kızlarıyla izdivaç edebilirler. **Hele** biz Türkler dinimizin bu müsaadesinden vaktiyle çok istifade etmişiz.” (72/83-84)
- “Surpik- Tekrar anladım ki Türklerin dini gayet mükemmel! **Hele** nikâhları o kadar tabii, tabiata o kadar muvafık ki...” (73/261-262)
- “Tabii ilimlerin galebesi bütün yalanları yıkıyor, en kuvvetli inatlar ve zulmetler **bile** artık mukavemet edemiyor...” (73/343)
- “Bu sabah kiliseden çıktıktan sonra bahçede yarım saat gezdim. Ah, aklıma geldi, **hele** o yeni vaiz...” (73/375-376)
- “Ben hiç kalkmadığımı **halde** onun her sabah kalkmasına taaccüp ettim.” (77/37)

- “Torbalara arpa koymak, yemliklere ot doldurmak, gübreleri kaldırmak eğlenceli bir oyundan ziyade, bizim hoşumuza gidiyordu. **Hele** tımar... Bu en zevkli şeydi.” (79/10-12)
- “Vücut soğuk alırsa tedavi mümkündür. **Fakat** ruh baharın tesirine kapılırsa iş berbattır.” (84/246-247)
- “Fuzuli'nin bir beytini okumak istedim. **Lakin** hatırlayamadım.” (84/262-263)
- “On beş gün hiç ısınmadım, yataktan çıkabilsem belki yazı **da** yazacaktım, fakat bu mümkün değildi.” (84/323)
- “Endamındaki o bedi incelik kırkını çoktan geçtiği **halde**, onu yine dinç bir kız gibi gösteriyordu.” (85/17)
- “Görüyorsun ya, Yumuğ'un, hürmet takdir hisleri kırılınca ideal bir aşk **bile** bir anda göçüyor.” (85/199)
- “Şiire, sanata karşı duyduğu meftunluğu biz, yeni adamlar, hatta tasavvur **bile** edemeyiz.” (86/32)
- “O ki hepsinden küflü bir mezar rutubeti çıkıyordu. Amcam, **hele** yalnız kaldı kalalı bütün hayatını kütüphanesine hasretmişti.” (86/86-87)
- “Mezarı taşsız kalır. **Hâlbuki** Durmuş Ağa çekmesinde bir çeşme parası bile ayırmıştı.” (88/51-52)
- “Yaşadığı neşe uykusundan uyanır. Hele bu zavallı bir kadın yahut bir kız olursa...” (89/16-17)
- “Mefkûre birdenbire kaybolmayıp yavaş yavaş zayıflarsa, şeker hastalığı, nevrasteni, isteri başlarmış. -**Hâlbuki** sizde muayyen bir ideal yok.” (89/232-233)
- “Bir haftadır ne okuyorum ne yazıyorum. **Amma** yine can sıkıntısı tehlikesi baş gösterdi.” (89/281-282)
- “İnsan zengin olunca, okumaktan olduğu gibi, yazmaktan da nefret ediyor. **Bununla beraber** bir hatıra olsun diye atmayacağım.” (91/215-216)
- “Dün Sermet'in takdim ettiği bir Türkle bu İstanbul'un en meçhul yerine geldim. **Meğerse** Jacques Casanova, Pierre Loti filân konaklarla yalıların selâmlık dairelerinde birer kahve içmekle Şarkı gördük sanıyorlarmış.” (94/179-180)
- “Fakat bu atasözü de Hüsam efendiyi kurtarmıyordu. Çünkü son derece çirkin **olmakla beraber** fakirdi de...” (95/29-30)

- “Kelimeleri ayrı ayrı söyleyerek sordu: **Öyleyse** kaymak gibi ıyâliniz dururken bir pis Servinur fellahına sataşmaya sıkılmıyor musunuz?” (95/111-112)
- “Köyüne dönmüştü, ama köyünde **de** kimseyi bulamamıştı.” (100/17)
- “Gülsüm'ün bir baldırı üç İstanbul hanımına değerdi. Beli değirmen taşı gibi, kalın kolları asma kabağı gibi kaskatıydı. **Hele** kazan kulpu kaşları...” (106/13-15)
- “Hâli tavrı son derece babayiğitvari olan bu kahraman, **meğer** ömründe hiçbir muharebeye girmemiş.” (119/83)
- “Bir ağızdan okumaya başladık mı, ne olursa olsun, ben **de** karışır, bağırmaya başladım.” (11/27)

6.4.2. Sebep İfade Eden Bağıntı Ögeleri

(*zira, çünkü, mademki, gerçekten, doğru, öyle, gerçekten de, gerçi, ki, diye*)

- “Vakit anladım **ki** burada, seninle, senin aşkınla yaşamak benim için mümkün değil.” (1/144)
- “Göreceksin **ki** o zaman, insanlık ne tatlı imiş!” (1/174)
- “Hayalimde o kadar çirkin ve kanlı levhalar var **ki**... Hâsılı burada, daima meçhul bir tehlike karşısında tedehhüş etmiş biçare, İdraksiz, şuursuz ve vahşi hayvanlar gibiyiz.” (1/202-203)
- “Baban aksilik ederse bize muavenet et **ki** fenalık yapmayalım.” (1/461)
- “İndim, başına gittim, bir de gördüm **ki**, ölmüş.” (2/94)
- “-Ama biz kabul etmezdik. -Neden? **-Çünkü** şanımızla mütenasip olmazdı.” (3/91-93)
- “-Mesela bakarsın **ki** ganimet ayağımıza gelir.” (4/48)
- “Hâlbuki yüz elli kişiyle günlerce düşmanın, martolosların, oskofların, morlokların, haydukların arasından nasıl geçilirdi? **Mademki** padişah henüz Rume- li'ye geçmemişti, artık bu yaz büyük ordu gelmeyecek demektir.” (4/57-58)
- “Bu kabiliyetsizliği az kaldı aile politikasını da bozuyordu. **Çünkü** kızlarıyla büyük hanım, kendisini açıktan açığa mıymıntılıkla itham ettiler.” (5/56-57)
- “Hâsılı hepsi ayrı ayrı birer pot kırdı. O kadar **ki**, Kadı İbrahim Efendi dayanamadı.” (6/24-25)

- 2Üzerinde üstünlü esreli birtakım yazılar vardı **ki**, okuyamıyordum.” (7/22)
- “Tutturdukları; ... o kadar candan ve gönülden haykırıyorlar **ki**, önümden geçtikçe hepsinin zayıf boyunlarında ince damarcıklarının şiştiğini, feslerinin altından kırmızı terler aktığını görüyordum.” (7/24)
- “Omuzlarımı silkiyor, yüzümü buruşturuyor, bu deruni sedaya kızılıyordum. **Çünkü** gittikçe küstahlaşıyor, adeta izzet-i nefsimde dokunuyordu.” (8/88-89)
- “Nice'te işittim **ki** bütün Paris' in yıldızları bu sene buraya düşmüş.” (8/139)
- “Bu adet yüzünden ihtimal **ki** bütün Amerika' da sakatsız bir halı yok gibiydi.” (8/329)
- “Hepsi bana minnettar kalacaktı. **Çünkü** işte bunu yapmak kimsenin aklına gelmiyordu.” (8/357-358)
- “Büyük Hoca'nın uzun sopası... **Ki** rasgeldiği kafayı mutlaka şişirirdi.” (10/42-43)
- “Kadar hızlı çekmişti **ki**, ertesi gün bile yanıyordu.” (10/47)
- “Padişah devam etti: -Bu bir hakikattir! **Mademki** halk söylüyor; halktan gelen ses, Hakk'ın sesidir!” (12/108-110)
- “İstanbul'da iken rüyalarımı süsleyen batı hayatı o kadar, o kadar hoşuma gidiyordu **ki**, memleketimi ve Türk olduğumu hatırlayınca mahzunlaşır ve titrerdim.” (14/196)
- 2-Herkes dışarı çıksın, herkes... **Diye** inledi.” (14/242-243)
- “-Ah sevgilim, bu benim çocuğum, fakat yazık **ki** göremeyeceğim dedi, hayat mutlaka üzüntü ve gözyaşı için yapılmıştır.” (14/331)
- “Eğer sağ ise söyle **ki**, son nefesinde onu hatırlayarak, onun adını söyleyerek, onunla geçirdiğimiz güzel ve tatlı saatleri düşünerek öldüm.” (14/352)
- “-Anladım, lakin zaten Türk değilmişsiniz **ki**...” (14/407)
- “Sekiz sene evvel, mektepten yeni çıktığım vakit gezdiğim bu yerleri bir gün böyle kaçarak terk edeceğimi hiç aklıma getirir miydim? Heyhat... **Mademki** biz asker değiliz, **mademki** bizde askerlik için lazım olan zekâ ve itaat yok, **mademki** bizde bir ideal, bir vatan hissi, nihayet bir lisan yok...” (17/245-247)
- “Rutubet o kadar çoktu **ki**, sabahleyin sırsıklam uyandım.” (17/519)

- “Tedfin ettiğimiz mukaddes aşk hatıralarının matemi bizim için o kadar muazzezdi **ki**, bir gecelik iftirak kurtuluşu mümkün olmayan bir vicdan azabı bırakacak bir günah olabilirdi.” (18/7)
- “Bir riyâziye muallimi vardı **ki**, aşırı derecede açık fikirliydi.” (19/26)
- “-Ne biliyorsun? -**Çünkü** kurbağalara nefes ettin.” (19/209-210)
- “İşte Dîvan'da bu kurnaz, bu zalim, gaddar türediye gönderilecek münasip bir elçi bulunamıyordu; **çünkü** kendini Osmanlı hakarıyla bir tutan, hatta bütün şarkta cihangirlik kuran bu serseri, karşısında devleti temsil edecek adama karşı şüphesiz birçok münasebetsizlikler edecek; münasebetsizliklerine mükâbele edeni ihtimal kazığa vuracak, derisini yüzecek, akla gelmedik kaba bir vahşetle öldürecekti.” (20/60)
- “Muhsin Çelebi biraz durdu. Yutkundu. Gülümsedi: -**Çünkü** ben boyun eğmem, el etek öpmem, dedi; hâlbuki zamanın devletlileri mevkilerine hep boyun eğip, el etek hatta ayak öpüp, bin türlü tabasbusla, riya ile tekâpu ile çıktıklarından etraflarına daima hep bu zelil mazilerinin çirkin hareketlerini tekrarlayanları toplarlar.” (20/158-161)
- “-Ettim efendim, fakat bir şartla, dedi. -Ne gibi? -**Mademki** bu bir fedakârlıktır, fedakârlık ücretle olmaz.” (20/211-213)
- “Büyük bir kütüphanem var **ki**, içinde tarihten başka kitap bulamazsınız.” (22/22)
- “Muhitimiz umumî bir güzellik müsabakasına müsait değildi **ki**, herkes de takdir etsin:” (22/120)
- “Temin ederim ki sen dünyanın en mes'udusun. **Çünkü** servetle, güzellikle, asaletle, kuvvetle elde edilemeyecek bir şeyi talih sana takdim etmiş.” (22/212-213)
- “Kucaklayışlanma o kadar şedit, samimî mukabele ediyordu **ki**, şüphe etmek kabil değildi.” (22/355)
- “**Zira** bütün eski kavimlerde olduğu gibi Lidyalılarca da çıplak görünmek, hatta bir erkek için bile en büyük fezahattir.” (22/639)
- “İşte size söylüyorum **ki**, Müslümanların yaşamaya hakkı yoktur.” (24/51)
- “Türkiye'de ağzıma alamayacağım hakikatleri burada sizden saklamaya lüzum yoktur. **Zira** hür ve medeni bir hükümet misindeyiz.” (24/53-54)

- “Esirlikten kurtulan, kafaları ilim ve akıl tutmaya başlayan İslam milletler, Hıristiyan milletler gibi, aralarında bir "Uluslararasılık" teşkil edecekler **ki** işte bu "İttihad-ı İslam" mefkûresinin hakikatidir.” (24/146)
- “Gizli, derin, teselli kabul etmez bir matem canını sıkıyordu. **Çünkü** işte, bu Hıdrellez’le otuz dokuz yaşına girmiş bulunuyordu.” (25/38-39)
- “Bu yalanları o kadar sahih gibi söylüyor, o kadar ciddi tafsilat veriyordum **ki**, Sütûde bana acımaya başladı.” (28/185)
- “-Ne vakit sizi bekleyeyim? -**Mademki** burada bana acıyan müşfik bir kalp buldum.” (28/202-203)
- “Konsoloshanelerin kıyafetleri değiştirilen, Türk elbisesi giydirilmiş nöbetçileri çıkarılacak, daima bunlar gözaltında bulundurulacaktı. **Zira** mutlaka bir fitne yapmaya çalışacaklardı.” (30/235-236)
- “Ve yukarıya doğru o kadar hızlı çekti **ki**, bir anda yanlan kanundan mide ve bağırsaklar, kırmızı ve kaim ip yumaklan halinde dışarı fırladı. Radko, iki adım geriledi, cebinden çıkardığı mendille ellerine bulaşan kanlan silerek haykırdı:” (30/433)
- “Rica ederim açınız. **Zira** vaktim geçiyor.” (30/727-728)
- “Seksen sene evvelki hayatı birden hatırladı; o vakit erkeklerden ayrı bir kadınlar âlemi vardı **ki**, şimdi tamamıyla dağılmıştı.” (31/107)
- “Hatta vezirler bile... **Çünkü** Tosun Bey, bu cesaretiyle yakında beylerbeyi olacak, vezirlik için çok beklemeyecek, ihtimal...” (36/69-70)
- “Size öyle bir ilâç vereceğim **ki**, bir anda hiçbir ıstırabınızı bırakmayacak.” (42/118)
- “Bununla beraber bu insanı çok şişman tahayyül etmelidir **ki**, karın kısmı en fırlak cihetleri olabilsin!2 (45/16)
- “Çünkü gizlice takip ettiğim için görüyordum **ki**, her gün Fransız postanesine gidiyor, mektup soruyor.” (46/15)
- “Ağzının etrafında açılan kirli çizgiler o kadar derindi **ki** uzamış tıraşının altında bile görünüyordu.” (51/311)
- “Annem, babam, kardeşlerim, akrabalarım, hepsi, hepsi bana çılgın nazarıyla bakıyorlar. **Çünkü** kocaya varmak istemiyorum!” (52/3-4)

- “Ben hemen senin profilini aradım, fakat bulamadımdı. -Ah, acaba ne? diyor, yüzüne bakıp bakıp bulamayınca seni sevmeye başlıyordum. **Mademki** sende bir hayvan profili yoktu.” (54/76-78)
- “Ama sipâhîlerle hoş geçinmek lazımdı. -**Mademki** siz istiyorsunuz, dedi, ben de önün kolu için diyet veririm.” (56/267-268)
- “Öldükten sonra dirileceğime nasıl inanıyorsam, elli yıl esirlikten sonra da memleketime kavuşacağıma **öyle** inanırım! derdi.” (57/38)
- “Daha sonra ise gerek kişisel menfaatlerini gerekse kızıyla yaptığı bir konuşma sonrasında Kenen Bey’i Rumeli ve Anadolu’da Türk namı altında yaşayan on yedi milyon Rum’dan biri olarak değerlendirir. **Zira** ona göre Türkiye’de sultanın ailesinden başka Türk bir familya yoktur.” (61/33-34)
- “Bu düşünceler doğrultusunda Kenan Bey’i kızıyla birlikte hayallerinde Rum olarak kabul eder **ve** bu evliliğe izin verir.” (61/35)
- “Şefika Molla için çok zengin deniliyordu. **Çünkü** bütün Selanik 'in hastaları ona gelirdi.” (64/11-12)
- “Biraz gerisindeki gayet büyük, tek çatılı binanın bir minare kadar yüksek olan hacasından duman çıkıyordu. Mutlaka bir fabrika olacaktı. **Zira** durmadan "puh, puh" diye sıkıcı, yorucu bir ses çıkarıyordu.” (64/119-121)
- “Evet, **mademki** nâdanla sohbet etmek cehennem ateşinden beterdi.” (67/87)
- “Onu azaptan kurtarayım **diye** ahdimi bozdum. “(67/159)
- “Hâlbuki o'nca bütün hayat yanlıştır! **Zira** düşüncesinin sistemi tabiatta bulunmaz.” (69/31-32)
- “Evet, nihayetsiz elemelerimiz, dayanılmaz sefaletlerimiz var. Fakat bizim bir ruhumuz var **ki** ölüm ona kanat geremez. Bizim bir ruhumuz var **ki** "öldü, öldü" sanılır da yine ölmez.” (70/231-233)
- “İşte tayyareler, işte zeplinler... -Fakat manevi faziletler... **diye** sözünü kesmek istedim.” (72/98-99)
- “-Evet, bu harp zamanında tekaüt olup bir köşeye atılacağım, levazıma filan verileceğim **diye** ödüm kopuyordu.” (72/288)
- “Hâlâ aşk dalgası geçmene bakılırsa hayatı anlamamış, açık ve bariz hakikatin farkına varmamışsın. **Mademki** hakikate bu kadar yabancı kalmışsın, mesut değilsin ve ölünceye kadar mesut olamayacaksın.” (81/73-74)

- “Bu küçük bir servetti. Er geç benim olacak bir servetti. **Zira** amcamın bizden başka varisi yoktu.” (86/113-115)
- “Dudaklarımı o kadar hızlı ısırışım **ki**, sıcak sıcak, çenemden kanların sızma-ya başladığını duydum.” (91/313)
- “Meşhur genç şair, mavi baygın gözlerini menekşe rengi maroken defterinden kaldırdı, sordu: "Niçin? " "**Çünkü** orda bir nokta var!" dedim.” (98/18-20)
- “Küçük Ali, sesin çıktığı tarafa doğru yürüdü. Daha güneş doğmamıştı. Beyaz torbaların arasında tüfek uçları görünüyordu. Torbaların üstüne çıktı. Bayırı atlayamadı. **Çünkü** pek derindi.” (100/514-519)
- “O vakit Muhsin Bey boğuk bir sesle karısına: -**Mademki** istiyorsun, söyleyeyim işte, dedi.” (109/320-321)
- “Fakat ilk zamanlar o kadar utandım ki, size tarif edemem. Hele ilk gün bir arkadaşına rast gelmeyeyim **diye** arka sokaklardan eve geldim.” (114/13-14)
- “Gâvur Ali kahveden ağıla gitmeğe kıyıladıkça, "Dur, rahmet dinsin de **öyle** gidersin... " diye tutuyorlardı.” (117/189)
- “Dayanamadı. -Artık gitsek, dedi, **zira** üşüyorum.” (122/138-139)
- “Beni de hiç olmazsa, şu köyde bulunduğum kadar, billur dereciğimin başında rahat bırak. **Zira** kuvvetli tabiatın güzel ve muhteşem büyüklüğü karşısında yavaş yavaş yükseldiğini duyan ruh, aczin ve küçüklüğün çırpınışlarını o kadar çirkin, o kadar adi görüyor ki...” (124/163-164)
- “Dört sene evvel yazılmış bir bunu bulduk tan sonra hissediyorum ki şu sıkılan ruhumu işgal için başka bir şey aramaya ihtiyacım yok...” (125/5)
- “"Zaten onu anlatacaktım" diye başladı, " fakat evvela inanmayacağınızı size ispat etmek, inanmamanıza tesir eden esbabı münhasıran size tekrar etmek için küçük bir mukaddime yapmak istiyordum. **Mademki** istemiyorsunuz, artık hacet kalmadı.” (126/143-144)

6.4.3. Sonuç İfade Eden Bağntı Öğeleri

(böyle düşünüldüğünde, böylece, bu açıdan bakıldığında, bu nedenle, buna göre, bundan şu sonuç çıkar ki, demek ki, demek, dolayısıyla, imdi, o halde, o sırada, o zaman, öyleyse, sonuç olarak, sonuçta, şu durumda, şu halde, artık, eğer, bunun için,

bir bakıma göre, bu yüzden, bunun için, biliyorsun ki, gerçi, ne olursa olsun, hasılı, meğer, netice, herhalde)

- “İssız ormanlarda, korkunç kayalıklarda, hep kamersiz gecelerin karanlıkları içinde geçen beş seneden sonra hür ve serbest, parlak ve yeşil köyü pek hoşuna gitmişti. **Artık** babası pek ihtiyardı.” (1/26-27)
- “Müsterih ol Magdacığım, **artık** hiç korkmayacak, mesut olacaksın!” (1/96)
- “Boris mesut ve mahzuz, "Anlatayım, inan" dedi. "**Artık** buradan gideceğiz.” (1/103-104)
- “Mutlaka Baba İstoyan'ı istiyorlar. **Eğer** gelmezse oraya gelir hem hepsini keseriz hem evlerini yakarız' diyorlar.” (1/302-303)
- “Boris onu öperek teselli ve teskin etmeye çalıştı. **Eğer** gitmezse gelip mutlaka bir edepsizlik edeceklerini, Baba İstoyan gitse zavallı ihtiyardan hakaret ve işkencelerle para isteyeceklerini anlattı ve ilave etti.” (1/331-332)
- “Kulağına müessir ve vahşi bir sesle, **Eğer** oynamaz, neşemizi kırarsan Boris'i göremezsin, gider keseriz...” (1/615)
- “Bacaklarını görsünler! **Artık** gidelim.” (1/631-632)
- “Aziz ahababı Müftü Hacı Ali Efendi ile dertleşirken: – Hepsini yanmış, kül olmuş farz ediyorum. **Artık** dünyada bir tane olsun doğru adam yok.” (2/3-5)
- “Sonra anlamadan bakan Mahmud Ağa'ya güldü: **-Artık** serbestçe Vire'yi konuşabiliriz.” (4/127-128)
- “Üç gün susuz duran kumandan kendine uzatılan şeyi reddedemezdi. **Artık** silahsız esirler kuyunun başına üşüşmüşlerdi...” (4/412-413)
- “İç eyaletlerden çok uzaklardaki bu garip kalecik, mutlaka Kızılelma'yı alacak büyük ordunun gelmesini, **artık** birkaç yıl daha rahat rahat bekleyecekti.” (4/425)
- “Paşam müsrif de değildir. **Eğer** iş devam etseydi, beş on para sahibi de olacaktı.” (5/51-52)
- “"Affedersiniz ama..." diye başladı ve coştı; **eğer** benim iddiam doğru olsaydı o kadar büyük adamlar bunu kabul etmezler miydi?” (7/161)

- “Kımıldayacak hali yoktu. İradesiz bir hayal gibiydi. Yalnız gülümsedi. **Eğer** Sabire'de kalsa, çalgı çağanak, içki, gürültü içinde ihtimal yemek zamanı uzayacak, gece yarısında bile sofraya oturulamayacaktı.” (9/515-518)
- “Fasih'in söylediklerini **artık** duymuyor, hep ayak sesleri işitiyor gibi oluyordu.” (9/634)
- “Yanında da dört senedir yemekten **artık** tiksindiği bir vesika ekmeği dilimi duruyordu.” (9/653)
- “Kendisini yalnız bir takdim **için** iki yüz lira veriliyordu.” (9/684)
- “Önünde bağlı duran ellerini sıktı. **Artık** "Kızıl Elma örfte yoktur" diyemezdi.” (12/129-130)
- “Doğruyu söyleyen bu üç kişiye hemen üçer yüz kese akçe ihsan etti. **Artık** "Kızıl Elma'ya, Kızıl Elma'ya" naraları çoğalıyor, taşıyor, daha ziyâde yaklaşıyordu.” (12/260-261)
- “Mukaddes Roma-Cermen İmparatoru **ile** Fransız kralı Filip, İngiliz Kralı Rişar...” (13/113)
- “Her tarafa istihkâmlar kazmışlar, muhasara ordusundan başka, arkalarını vuran Selahaddin'e karşı da iki büyük ordu kurmuşlardı. **Artık** Akkâ'yı kurtarabilmek ümidi sönüyor gibiydi.” (13/148-149)
- “Git, onu bul. **Eğer** sağ ise söyle ki, son nefesinde onu hatırlayarak, onun adını söyleyerek, onunla geçirdiğimiz güzel ve tatlı saatleri düşünerek öldüm.” (14/351-352)
- “Memnuniyetle kabul ettim. **Hâsılı** uzatmayayım, dinimi de değiştirdim.” (14/397-398)
- “Konuşurduk. **Artık** asabiliğim, Türk kafamı tutmuş, Türk hareminin erişilmez namusu hakkında beslediğim iman, bu masum ve mukaddes hayal artık kırılmış, artık perişan olmuştu.” (14/415-416)
- “Neferleri tanımıyor, isimlerini bilmiyorum. **Demek** muharebe olursa son derece münasebetsiz şartlar dâhilinde ateşe gireceğim.” (17/20-21)
- “Bugün ayın on üçü olduğunu taburun eczacısından şimdi öğrendim. **Demek** üç gün, kaçışın kâbusu içinde geçmiş.” (17/181-182)
- “**Artık** geceleri geç vakte kadar benim odamda beraber oturuyor, ben yarın dershanede talebelerime yazdıracağım notlarla, meselelerimi tertip ile uğraşı-

yor, o daima müteheyyiç ve mütelezziz olmak için sevinçli sevda ve seks romanlarını mütalâaya dalıyordu.” (18/5)

- “Bir gün yine perişan, kırlarda dolaşırken Deli Hüsrev'e rastgeldi. **Meğer** o da geziniyormuş.” (21/366-367)
- “Adam gördüğünü kâle geçirirse kazandığı hâli kaybeder. **Eğer** susaydın, gördüğün keramete ölünceye kadar şahit olacaktın.” (21/370-371)
- “Kendisini o kadar seven Vali Ahmed Bey bile, Budin'den gelince, onun hallerine dayanamadı. **Nihayet** "Bu meczup bir kişidir.” (21/387-388)
- “Saçlarını, omuzlarını, belini, ayaklarını, ellerini, çehresini, gülüşlerini, bakışlarını, **hâsılı** her şeyini samimiyetle, heyecanla münakaşa ediyor, ben, birikmiş meftuniyetimi, perestişlerimi anlatırken o, kendi hayretinin, takdirinin benim duygularımdan on kat fazla, kuvvetli olduğunu iddia ediyordu.” (22/177)
- “İnsan etinin tadına, lezzetine dair nasıl bugün bir şiir yazamıyorsak, vahşî kavimlerin muhitini, hayatım yâd ettirecek böyle çıplak resimleri, hayâsız heykelleri sanatkârların nezih elleri için muvafık, meşru bir meşgale tanımamalıyız... **Artık** Bidar benim mahremim olmuştu.” (22/198-199)
- “Efser annesinin evine gittiğini, bugün Bidar'ın da İtalya'ya hareket edeceği, **eğer** namuslu bir adam olursam, hareketinin esbabını bana izah edebileceği, nazarında, namusumu kurtarmaklığım ancak kendisini boşamama bağlı olduğunu, yoksa bana cevap, izahat vermeye tenezzül etmeyeceğini yazıyordu.” (22/510)
- “Hareketleriniz, konuşmalarınız, düşünceleriniz, **hâsılı** her şeyiniz gayri ahlâkî idi.” (22/558)
- “Söylüyor, söylüyor, elemle, teheyyüçle hıçkırıyordum. **Eğer** Candole'den intikam almazsa, vakıa kendisine bir şey yapamayacağımı, fakat behemehâl kendimi öldüreceğimi söyledim, onu inandırdım.” (22/685-686)
- “**Hâsılı** benim maksadım sizin adiliğinizden, ahlâksızlığınızdan doğan içten, yıkıcı hiddetimi teskin etmek, sizden intikam almaktı.” (22/712)
- “Namussuzluğu katiyen kabul etmem! **Eğer** namussuz yaşamaya biraz istidadım olsaydı, sizinle yaşardım.” (22/714-715)
- “Siz anlayamadınız. **Bununla beraber**, o gece benim yatağında gördüğünüz adam yarın meşru kocam olacaktır.” (22/718-719)

- “Ben Türklerin bu taassuplarından Bulgaristan'da çok istifade ettim. Eğer bugün hükumette olsam yine istifade ederdim.” (23/147-148)
- “Oğlum, **eğer** iftihar olunacak bir şeyse, hiç zahmet çekmeden ben de sizin kadar Müslüman ve mutaassıp olabilirim.” (24/48)
- “Rusya'daki Türkler, Bosna-Hersek, Rumeli, Hive, Buhara, Acemistan, Türkistan, Afganistan, Bulucistan, Hindistan Mısır, Trablus, Sudan, Tunus, Cezayir, Fas, Sahra-yı Kebir, Zengibar, Cava, Somali, Sumatra... Daha sayayım mı? **Hâsılı** bütün İslamlık bugün gelişmiş, kuvvetlenmiş, ilerlemiş Hıristiyan milletlerin boyunduruğu altında...” (24/61-63)
- “Hoca efendi, yabancı olmadığını garip bir tecvidin ağır ve hususi ahengiyle lafa başladı. Ama ben de **artık** dışarı bakamadım.” (24/99-100)
- “İşte bu dengeden dünya yüzünde **ancak** o vakit "hak ve hukuk" doğacaktır.” (24/148)
- “İşte tam on sene... **Artık** böyle kismetini bekleyeceğine...” (25/75-76)
- “İnce, kumral kaşlarının altında iri elâ gözleri necip bir sükût ile bakar, çehresinde herkesi hürmete mecbur eden asil bir vakar parlardı. **Eğer** birleşselerdi, Sütûde'yle ne bedii bir ahenk teşkil edeceklerdi.” (28/173-174)
- “Uzun, zayıf kollarını sallayarak otuz beş derecelik bir zaviye ile dört tarafa yalpa vurarak yürürken, onu gören çocuklar, korkularından bağırırlardı. **Hâsılı** bu bir insan değil, bir alâmet, bir rezaletti.” (28/242-243)
- “Acaba şuh gençlerin hasta ihtiyarları, en güzellerin en çirkinleri böyle delice sevmelerinde de bu ahlâksız, bu menfaatperest tabiatın gizli bir hilesi, gizli bir kârı mı var? İşte, **şimdi** ben bunu düşünüyorum.” (28/265-266)
- “İnce, kumral kaşlarının altında iri elâ gözleri necip bir sükût ile bakar, çehresinde herkesi hürmete mecbur eden asil bir vakar parlardı. **Eğer** birleşselerdi, Sütûde'yle ne bedii bir ahenk teşkil edeceklerdi.” (28/173-174)
- “Uzun, zayıf kollarını sallayarak otuz beş derecelik bir zaviye ile dört tarafa yalpa vurarak yürürken, onu gören çocuklar, korkularından bağırırlardı. **Hâsılı** bu bir insan değil, bir alâmet, bir rezaletti.” (28/242-243)
- “Gel zaman git zaman, ama çok değil, az bir müddet içinde Cabi Efendi parasızlığa, açlığa, çıplaklığa alıştı. **Artık** onun için doğal yaşam yoksulluktu.” (29/45-46)

- “Kârın en büyüğü şehirden, kalabalıktan, ahvalini **artık** hiç görmek istemediği sokaklardan kurtulmaktı. Şüphesiz mahalleleri saran "terbiyesizlik salgını" kır-lara taşamamıştı. "**Artık** kuşlar da kelebekler de insana küfür edecek değil ya..." diye düşünüyordu.” (29/122-124)
- “Aptal aptal karşısındaki Bulgar subayının yüzüne baktı. O **eğer** böyle şeyler olacağını bilseydi, ordu ile çekilmez, Selanik’e kaçmaz mıydı?” (30/531-532)
- “Mademki "terakkî" den ictinap kabil değildi; terakkî ise mutlaka değiştirmek, mutlaka eskiye benzememek idi, **o halde** asırlarca evvelki Türk kadınlığı da ip-tidâi, mebnâi halinde kalamazdı.” (31/200)
- “Kuklalıktan, bebeklikten, masumiyetten, **hâsılı** dişilikten çıkacak, hakiki ka-dın haline gelecek, erkeklere tefevvuk etmese bile müsâvî bulunacak, bütün mânâsıyla insan, insan olacaktı.” (31/201)
- “Büyük ninesinin "tarih-i mukaddes" hikâyeleri gibi garip vehimler içinde uza-yan sözlerini **artık** işitmiyordu.” (31/202)
- “Diğeri, bugünün bir asırlık mecburi ve meşum terakkinin tagayyürün narın ve tatmin olunmaz bir çiçeği idi. **Netice** itibariyle ikisinin de talihi bu kapalı تنها oda, bu muhteşem, süslü mezar idi.” (31/269-270)
- “Akşam sofrada sakallı bir efendinin bana dikkatle baktığını hisseder gibi ol-dum. **Hâsılı**, uzun uzadıya meraka lüzum kalmadı.” (35/52-53)
- “İşte kimse, şu güzelim hayvana, fiyatını vermemişti. **Artık** yolculuğum, ma-halli memuriyetime yaklaştıkça, rüyalaşıyor, hızlaşıyor gibiydi.” (35/136-137)
- “Ne vakit **olursa olsun**, her gelen yolcuya yemek çıkarmak âdetti.” (36/220)
- “**Demek**, gece gündüz, hiç durmadan koşarak getirdiği, rüyasında vücudunu yakan bu kırmızı kese, kendi idam fermanıydı.” (36/293)
- “Canını padişah ve devlet uğrunda vermeye ahdetmiş miydi? **O halde** bu canı kimden, nereye, niçin kaçıracaktı?” (36/376-377)
- “Mehmet diyor ki: -Ülen Gülter, **artık** sen şeker filan getirmeyon?” (39/57-58)
- “Son yediği şey, bahçeden geçen bir çocuğun elinden düşürdüğü pasta parça-sıydı. **Artık** işte ölecekti.” (45/48-49)
- “Hareketde hayatın ta kendisidir. **Eğer** arz dönmezse kıyamet kopar.” (45/59-60)

- “Tayyörle pazen donun dikmesini bir sanırlar. **Hâsılı** kocam her ay bana beş lira verir.” (49/84-85)
- “Mehtaplılarda sermayesinin iki mislini alır, mehtapsızlarda yarısını verirdi. **Neticede** kar muhakkaktı!” (51/49-50)
- “Pamuk rahattan, saadetten, fena muamele görmemekten o kadar şişti ki. . . **O artık** hızlı yürüyemiyor, ördek gibi sallanıyordu.” (52/90-91)
- “Horoz yine işi azıtmış, tavukların birisini bırakıp birisini altına alıyor, zavallıları kovalıyor, tuttuğunu dövüyor, hâsılı ortalığı altüst ediyordu. **Eğer** o olmasa bu güzel, bu sevimli, bu haluk, bu muti tavukçuklar mesut olacaklar.” (52/151-152)
- “Durmuş giderken efendisi tıpkı geçen seneki gibi: -Oğlum, **eğer** bir sene daha kalırsan, sana bir kuruşum, ama son bir öğüdüm daha var, dedi.” (62/150-151)
- “Karisına döndü: -**Eğer** gece orada bana el sürseydin hemen seni öldürecek-tim.” (62/446-447)
- “Bu hükümeti her ne kadar Türkler teşkil etmiş ise de tevsî ve terakkisi için bütün bu memleketteki kavimlerin, yani Arnavutların, Arapların, Bulgarların, Rumların, **hâsılı** bütün unsurların çalıştığını, vatanın bütün unsurlara ait olduğunu söyledi.” (66/248)
- “Müftünün emri varmış. **Artık** onun ismi katiyen hutbelerde geçmeyecekmış.” (66/286-287)
- “Harp esnasında yazıhanesini, evini, barkını, eşyasını, **hâsılı** nesi var, nesi yok, hepsini satmış, yemiş.” (70/64)
- “Konuşurken dilinin altında bir bakla olduğunun farkına vardım. Çok geçmedi. Açıldı. **Meğer** onlar da bir cemiyet yapmışlar.” (70/158-161)
- “Bize refakat eden nazik zabiti fark ettim. "**Artık** yine toplu gideceğiz.2 (71/38-39)
- “Fert, mensup olduğu cemiyetin, hatta bütün insanîyetin şuuruyla hissetmeye, düşünmeye başlamıştı. **Artık** faziletler de zihinlerin hacmine uymuş, inanılmaz derecelerde büyümüştü.” (72/130-131)
- “Perdelerde, duvarlarda, levhalarda, koltuklarda, **hâsılı** her şeyde görünmez ve tesmiye olunmaz bir ifrat gölgesi var.” (73/2)

- “Aşkta daima kaybeden, izdivaçta daima ilk ihtiyarlayan kadındır. **Eğer** erkek dehşetli bir rabıta ile birkaç sene sonra güzelliği salan kadına bağlanmazsa sadakat azabına tahammül edemez.” (73/167-168)
- “Altın Peri bana uzunca ve derin bir nazarla baktı ve cevap verdi: "**Eğer** arzu ederlerse memnuniyetle..." (80/85-86)
- “Lacivert dalgalar içinde bir masal, bir efsane köşkünü andıran Kızkulesi hayalime dokunuyor, ruhumu, hissimi beyaz ve aydınlık dualarıyla uyutarak dimağımdan bütün etrafımın, muhitimin akislerini siliyordu. **Artık** vapurda olduğumu unutuyordum.” (81/10-11)
- “Lafımıza karıştı. **Hâsılı** vaktin nasıl geçtiğini anlayamadım.” (84/153-154)
- “Berlin mekteplerinde tahsilini bitirip tamamıyla Almanlaşan bu adam, ağaçtan, hem kayın ağacından yapılmış bir manken kadar katı, hissiz, duygusuz, hayalsiz, zevksiz, **hâsılı** tatsız tuzsuz bir şeydi.” (85/31)
- “Üç yüz sahîfelik bir kitaptan otuz lira alıyorum. 7 Nisan... -Her gece muntazaman, on sahîfelik tercüme etmeye alıştım, **bunun için** dört saat kifayet ediyor.” (91/89-91)
- “Herkesin altındakini, üstündekini satıp yediğini, nihayet kimsesiz gariplerin böyle virane ocaklarına düşüklerini, öyle imdatsız, kimsesiz, ilaçsız ve aç, susuz, ateşsiz, köpekler gibi öldüklerini söyledi. -**Eğer** hainler, Allah'ın gazabına daha uğramazlarsa, dünyada Müslüman kalmayacak! Dedi.” (91/285-286)
- “Parke döşeli sokak tertemizdi. "**Demek** buranın belediyesi mill ananeyi bozmuş! " dedi.” (93/60-61)
- “Bu gayet sofı ve gayet stoik, gayet muhafazakâr bir kadındır, kendinden büyük eski Arap halayıkçıyla oturur, kocasından kalan ufacık bir iratla rahat rahat geçinir. -**Öyleyse** sizi hiç Avrupalılaştırmamış ihtiyar bir dulun evine götürüyüm! Dedim.” (94/34-35)
- “Tramvaya binmek istemedi. -Buradan aşağı hep Türk Mahallesi mi? Dedi. -Evet, hep Türk Mahallesi. -**O hâlde** rica ederim, yayan gidelim.” (94/48-51)
- “Sütannem bu Çerkezle hacca beraber gitmemi tutturdu. **Hâsılı** yemek zamanına kadar hep hacdan, hocadan falan bahsettik.” (94/94-95)
- “Mümkün olsa da sana oradan bir mektup gönderebilsem! **Herhalde** dünyadan daha rahat!” (97/29-30)

- “Ali dinlerine girer gibi yaptığı Rumlar'ın bu garazlarından heyecana geliyor, kiliseden kaçarak köyün aşağısından geçen ırmağın başına gidiyor, söğütlerin altına oturarak saatlerce düşünüyordu. **Demek** kıştan sonra dünyada bir Türk bırakmayacaklar, hepsini keseceklerdi.” (100/172-173)
- “Bir gün yine kiliseden çıkarken ihtiyar papaza rastladı: -Nereye gidiyorsun Aleko? -Hiç, buradayım, dedi. -**Öyleyse** gel, seninle konuşalım.” (100/182-185)
- “Şimdi sen çalmadığına yemin edeceksin. Eder misin? -Ederim. -**Öyleyse**, evvela senin istediğin dava görülmüş olur.” (101/153-156)
- “Ben davayı kazanmadım mı? -Kazandım. -Çakmağı benim almadığım meydana çıkmadı mı? -Çıktı. -**Öyleyse** ne parası istiyorsun?” (101/166-170)
- “Kendi kendime: "Acaba bir tanesini haberim olmadan yuttum mu? " dedim. Hayır. ... Bunu mutlaka hissedecektim. **O halde** eriğin birisi çekirdeksizdi!” (102/11-14)
- “Ümidi ile geceyi geçirdiği çoban kulübesinden aç çıkmıştı. **Her halde** yürümeli, bir an evvel bir köye yetişmeliydi!” (113/14-15)
- “Onun tatlı tesirli nasihatleriyle, ruhani vaatleriyle köyün halkı, hayatı, manzarası; **hâsılı** her şeyi, hatta ismi bile değişmişti.” (117/16)
- “Köylülerin hepsi bir ağızdan cevap verdi: "Razı değiliz, razı değiliz!" "**Öyleyse** ufak bir oğlan bulun bakalım...” (117/194-195)
- “Mirliva olduğu halde daha dilini düzeltememiş bir Kastamonulu idi... **O halde** bu Türk, niçin herkese kendini Çerkes zannettirmek istiyor? diye sordum.” (119/46-47)
- “Güldüm, dudaklarımı kıvırdım: -**O halde** âb-ı hayat içmiş olmalısınız.” (120/112-113)
- “Biliyordunuz ki, ben gayet afifim. Niçin o iftirayı geveze bir romancıya anlatıp yazdırdınız? İşte bu yara hâlâ içimde sızlıyor. -Ben söylemedim! -**O halde**, onun o kadar mübalâğaları yetmiyormuş gibi, keyfi için bana attığı iftiraya niçin "yalan" demediniz.” (121/431-435)
- “Ama cesedin başında herkes iyiliğine dair şehâdette ısrar ediyordu. Nihayet Deli Murat: -**O halde**, bu adam şimdi gayet büyük bir günah işlemeye gidiyormuş! Dedi.” (123/150-152)

- “Genç kadın şuh tebessümüyle sanki birden parlayan siyah ve gözlüklü nazarlarıyla bana bakarak ve nermin eliyle başını okşadığı köpeğin hiddetini teskine çalışarak "Hayır" dedi, "ne öyle ölmüş ebeveynden kalma bir yadigâr, ne bir hatıra! Hassaten köpek olduğu için seviyorum. Ve muhabbetimin şiddetini anladığımızdan dolayı size teşekkür ederim.” (126/91-93)

6.4.4. Zaman İfade Eden Bağını Öğeleri

(*önce, sonra, daha sonra, sonunda, nihayet, evvelki, evvel, bir zamanda, henüz, -e kadar, daha evvel, o anda, o zaman, evella, deminden beri, den beri, demin ki, o vakit*)

- “Beş sene **nihayetinde** potursuz ve kuşaksız dönen dinç ve güzel Boris babasının evinde, ihtiyar anasının yanında çok oturmamış, bir gün dağa çekilip gitmişti.” (1/20)
- “Üç ay **sonra** çocukları olunca kim bilir ne kadar mesut olacaktı.” (1/40)
- “İşte bu bir koyuna da gözüm gibi bakıyordum. **Evvelki** akşam sağdım.” (2/91-90)
- “Bütün kadınlar bol beyazî yenli sırma yelekli pazar esvaplarını giymişler, beyaz poturlu dinç erkeklerin dolu testilerle sundukları şarapları içerek coşuyorlardı. Genç, ihtiyar, kadın, çocuk... **Nihayetsiz** bir “hurra” zinciri, bağırarak, sallanarak kalabalığın içinden geçiyor, canlı bir girdap dalgası hâlinde, döne döne, sarayın meydanında birikiyordu.” (3/4-5)
- “İki saat **sonra** şövalyelerin gürültücü ordusu kaleyi iyice sarmıştı.” (4/95)
- “Sonlarını, akıbetlerini düşünmeye başladılar. **Nihayet** Vire şartını anlamak için silahlarının hepsini kalenin bedenlerinden aşağı atmaya karar verdiler.” (4/366-367)
- “Hani bir hafta **evvelki** ben?” (8/109)
- “Akla yelken ettim dedim. **Nihayet** borç vermeye razı oldu.” (8/20-321)
- “En **nihayet** seninle uzlaşırız, dedi.” (8/376)
- “Avukata yirmi fabrika birden müracaat etti. Uzatmayayım. **Nihayet** bir fabrikaya ihtiramı işletmek hakkını verdim.” (8/381-383)
- “Yolda gayet şık beyler, onlara eliyle selam veriyorlardı. Araba **nihayet** bir

- meydanlıkta durdu.” (9/403-404)
- “Hepimiz kırk çocuktuk. Kızları birkaç ay **evvel** bizden ayırarak başka yere kaldırmışlardı.” (11/15-16)
 - “Yarım saat **evvel** dağılan Dîvân'ın cenk için gösterdiği kahraman arzuyu düşünüyordu.” (12/8)
 - “Hemen karşıma gelsin! Dedi. Yarım saat **evvelki** büyük Dîvân'dan çıkan vezirler, niçin yine huzura çağırıldıklarını ürkek bir ıstırap ile merak ediyorlardı.” (12/36-38)
 - “Padişah, orduya getirdiği "kaplan postlu, kurt taçlı, çekirdek mahmuzlu, tekne kalkanlı, tepeden tırnağa kadar demire garkolmuş, elleri kostaniçeli, ak kızıl bayraklı", emsali görülmemiş mükemmel alayı ile iki gün **evvel** teveccühünü kazanan Rumeli Beylerbeyine sordu:” (12/69)
 - “Otağın kapısında, onlar da şimdiye **kadar** asla ulviyetinin, mehâbetinin farkında olmadıkları muazzam bir manzara karşısında donup kaldılar; sefer eğlencesi yapan yüz binlerce asker, kol kol olmuş, cirit oynayarak, kaynaşarak otağ etrafında geniş bir daire çeviriyorlar:” (12/269)
 - “-Halka hiç ziyanı dokunmayan bir mûtekif! cevabını verdi. -Sana şimdiye **kadar** şikâyet ettiler mi?” (13/61-62)
 - “Ramazanda, ordusu ile Şam'dan çıkan Selahaddin, birkaç hafta **sonra** Safad'la Kevkeb'i de aman vererek aldı.” (13/108)
 - “Selahaddin **evvelki** kanlı boğuşmalara saha olan meydana bakıyor, direklerin arasında yanan cesetlerin keskin kokularından tiksiniyor, vücudunun her tarafında yine müthiş kulunç ağrıları duyar gibi oluyordu.” (13/220)
 - “Geceleri Avrupa ve Batı şehirleri rüyama girer, daima odama kapanır, bağırarak milli parçalar, operalar söyler, kalkar bazı da yapayalnız oynardım. **Nihayet** hukuk tahsili için Paris'e gittim.” (14/189-190)
 - “Ölüyorum; bir saat **sonra** öleceğim.” (14/264)
 - “Ölmezden **evvel** bütün hayatımızca gizlediğimiz şeyleri söylemek insanların en mukaddes vazifeleridir.” (14/274)
 - “Beni iyi edemiyorlardı. **Nihayet** Dubois baktı”. (14/303-304)
 - “Annem ölmüştü. Cenazeden **evvel** ben evden çıktım.” (14/378-379)
 - “Otelde, yatağımda o gece sabaha **kadar** hemen hiç uyumadım.” (14/421)

- “Benim hiçbir şeyden haberim yokken iş olup bitmiş! **Evvela** karşı koymak istedim.” (15/169-170)
- “Hakkımı sana helal etmem, diye ayağa kalktı. **Nihayet** bu temiz evin, temiz kızıyla evlendim.” (15/174-175)
- “Biz de Süzun'la, bu sahih ve genç aktrisle günlerce, haftalarca, aylarca, hatta yıllarca seviştikten sonra yorulmuş, hastalanmış, bitap kalmıştık. **Evvelâ** yataklarımız, sonra odalarımız ayrılmıştı.” (18/3-4)
- “**Evvel zamandan** kalma, hani o bir tarafından güneş batarken öbür tarafından doğan eski kocaman imparatorluğumuzun en uzak köşelerinden gelme leylî talebe...” (19/22)
- “Bu elçi, yedi sene **sonra** takdirin "Yavuz" namındaki yaman sillesiyle her gururunun, her cinayetinin cezasını bir anda gören İsmail Safevi'ye gönderilecekti!” (20/31)
- “Sanki İstanbul Fâtîhi'nin azmiyle dehası -tahta geçer geçmez babasının heykelini "gölgesi yere düşüyor" diye kırdırıp sevaba girmeye kalkın- zâhit halefinin **zamanında** da sönmüyor; sönmeyen bir alev, ezeli bir ruh gibi yaşıyordu.” (20/37)
- “Sadrazamın sağındaki, **deminden beri**, bir mezar taşı gibi hareketsiz duran, kırmızı tuğlu kavuk yerinden oynadı.” (20/61)
- “Huzuruna kabul etmezden **evvel** tahtının arkasına cellatlarını hazırlattı.” (20/278)
- “-Nâmesini verdiğim büyük padişahım, Oğuz Kara Han neslindedir! diye haykırdı, dünya yaratıldığından **beri** onun ecdadından kimse kul olmamıştır.” (20/302)
- “Üsküdar'a girdiği **zaman**, Muhsin Çelebi'nin cebinde tek bir akçe kalmamıştı.” (20/332)
- “Çelebi kalkıp çekileceği **zaman**: -Ben satın almak istiyorum, oğlum, kaftanın burada mı?” (20/347-348)
- “Ölünceye **kadar** Üsküdar pazarında sebzevatçılık etti.” (20/369)
- “Palanga kapısının sağındaki beden siperinde sahipsiz bir gölge kadar sakin duran Kuru Kadı yavaşça kimıldadı; ikindiden **beri** rutubetli rüzgârın altında

düşünüyor, uzakta, belirsiz sisler içinde süzülen kurşuni kulelere bakıyordu.”
(21/10)

- “Islak gözlerini ovuşturdu. Şimdiye **kadar**, asker olmadığı halde, her muharebeye girmişti.” (21/18-19)
- “Biz aramızda anlaşalım, kararımızı size öğleden **sonra** bildiririz!” (21/137)
- “Cenk akşama **kadar** sürdü.” (21/291)
- “Kuru Kadı, sabahtan **beri** yemek yememiş, su içmemiş, durup dinlenmemişti.” (21/300)
- “Asırlarca **evvel** gelen Buda, bütün edyanın bütün felsefelerin, o yek-ahenk efsane-i hikmet ve faziletini teganni etmiş; sonrakiler, hattâ şimdikiler hep onun efkârını tekrar etmişlerdir.” (22/11)
- “Ben de dört sene **evvel** tamamıyla böyle düşünüyordum.” (22/16)
- “Büyük bir müverrih, bir muallim mi olmak istiyorsun. Maksudın ne? **Evvela** sizi temin edeyim ki, müverrih olmak niyetinde değilim, muharrir, muallim hiç...” (22/32-34)
- “Yedi sene **evvel** kavî, gürbüz kadınlara âşık, düşüncesiz bir genç idim.” (22/49)
- “Akşama **kadar** nasıl hareket edeceğini tekrar ettim.” (22/289)
- “Hâlbuki **evvelden**, ne vakit gazinoya gidecek olsam, refakat etmek isterdi.” (22/370)
- “Kelimeleri müfrit bir vuzuhla telaffuz ederek, cümlelerin **nihayetinde** manalı tevakkuflarla durarak okumaya başladım.” (22/604)
- “Bu da **evvelâ** hodbinliğinize indirilecek bir darbe ile başlayacaktı.” (22/689)
- “Pazar günleri tek başına yedi okka şarap içebilen babaç sarhoşlar dolduruyor, gece yanlarına, sabahlara **kadar** sesleriyle, hora gürültüleriyle bizi uyutmuyorlardı.” (23/11)
- “**Evvela** en zenginler taşı tarağı topladı.” (23/243)
- “İstanbul'a kapağı atan, bir-iki hafta **sonra** hemen akrabalarını gelip alıyordu.” (23/246)
- “On sene **evvel** Petersburg'a gitmiştim.” (23/265)
- “Yüz milyonlarca Müslüman ve bizim milletimiz olan elli milyon Türk, hâlâ on üç-on dört asır **evvelki** hurafeler ve efsanelerle çırpınıyor.” (24/60)

- “Çünkü işte, bu Hıdrellez’le otuz dokuz yaşına girmiş bulunuyordu. Tam on **seneden beri** duldu.” (25/39-40)
- “Ömrü bir rüya gibi geçiyor, günler, haftalar, aylar, yıllar bir saniye **kadar** hüküm sürmüyordu.” (25/41)
- “On sene **evvel** ölen ihtiyar, inmeli kocasından Edirnekapı'sında koca bir konak, birçok mal, bir han, iki hamam kalmıştı.” (25/43)
- “Kısmetini bekleye bekleye **nihayet** ihtiyarlayacak, şimdi kalbini böyle şiddetle çarptıran bu tatlı ateş, bu arzu, bu heves sönmeyecek miydi?” (25/73)
- “-Uyumaz**dan evvel** yahut uyanırken aklına şey gelmez mi?” (25/145)
- “Masume Hanım **nihayet** dayanamadı.”(25/150)
- “Elimde büyüyen, birkaç sene **evvel** denizde kucağıma alarak yüzme öğrettiğim çocuğun karşısında küçülüyor muydum?” (28/54)
- “Onun seferberlikten beri ekmeklerini, hizmet ettiği hastaneden aldığı, şimdiye **kadar** hiçbir vesika ekmeği görmediğini duyunca, daha beter şaşırıldı.” (29/36)
- “Muhit, telakkiler(anlayış), kıyafetler, hiç dört sene **evvelkileri** andırmıyordu. (29/44)
- “Harpten **önce** iki lafı bir araya getiremeyen bu aptalın, gayet mühim bir müessesede müdürlük mevkiini işgal ettiğini duyunca, Cabi Efendi kulaklarına inanmadı.” (29/72)
- “Cabi Efendi, muharebeden **evvelki** bir "devr-i âlem” masrafı ederek İstanbul'un bütün civarım dolaşu. Bakırköyü'ne, Ayastafanos'a, Kâğıthane'ye, Beykoz'a, Terkoz'a, Büyük- Küçük Çamlıcalara gitti.” (29/116)
- “Kenarında yürüdüğü, birkaç gün **evvel** yağın yağmurla temizlenmiş tozsuz şoseyi eğilip öpeceği geldi.” (29/132)
- “Cabi Efendi, bir dakika **evvel** cennet gibi gördüğü yerlerden birdenbire ürktü.” (29/213)
- “İstasyona bir an **evvel** yetişmek için geriye, geldiği tarafa döndü.” (29/217)
- “Hudutta bozulan ordu iki **günden beri** Serez'den geçiyordu.” (30/1)
- “Biraz sonra şehrin bütün sokaklarında süvariler dörtnala koşmaya başladılar. **Henüz** nizamiye ve gönüllü taburlarının neferleri dağılmamıştı.” (30/38-39)

- “Çırçıplak soyup, şarap içirtip hora teptirerek sabaha **kadar** eğlendiler.” (30/67)
- “En güzellerinden üç tane ayıracak, savaşın **nihayetine** kadar öldürmeyip keyif çatacağı.” (30/70)
- “Asırlarca **evvel** yaptıkları budalalıkların cezasını bugün görmeye başlayan bu sersem Türklerin hali, işte bize bir derstir.” (30/182)
- “-En büyük iki fırın yarım saate **kadar** yakılıp hazırlanacak.” (30/246)
- “İşte her yabancı ve ecnebi gözden uzak, gölgeler ve ipekler içinde adeta bir peri gibi büyümüş olan bu nefis Türk kızı bir saate **kadar** kendisinin olacaktı.” (30/480)
- “Atını biraz koşturursa, **deminki** hayalinden ruhunda, dimağında, sinirlerinde kalan o sarhoşluğa benzer lezzet bozulacak sanıyordu.” (30/613)
- “**Demini** sönen ve bütün evi ve eşyasını kendisine göstermeyen kırmızı duman, yavaş yavaş yine Radko’yu sarmaya başlıyordu.” (30/805)
- “Bir saatten **beri** ikisi de susuyor, öyle duruyorlardı.” (31/12)
- “Karşısındaki, senelerce **evvel** ihtiyarlayıp ölen torununun bu güzel, bu taze torununa bakıyordu.” (31/41)
- “Seksen sene **evvelki** hayatı birden hatırladı; o vakit erkeklerden ayrı bir kadınlar âlemi vardı ki, şimdi tamamıyla dağılmıştı.” (31/107)
- “Erkekler yalnız kadınlarını tanırlar, işlerinden **sonra** erkence evlerine gelirler.” (31/117)
- “Bir **an**, bu siyah, sıkı esaretten azat edileceklerini, insanlık hakkına nâil olacaklarını ümit etmişlerdi.” (31/205)
- “Ahmet Sühran Bey: -**O zaman** ancak yirmi yaşında bulunuyordum, dedi.” (35/9-10)
- “Gitmem, olamaz. Diye mukavemete kalkmak istedimse de annem, son kabahtimin bab-amda hâsıl ettiği müthiş tesiri anlatmaya başladı. Birkaç ay **sonra** mutlaka geri getirileceğimi, bunun için babama yalvaracağını, birçok yeminlerle vadetti.” (34/24-25)
- “-Şimdi çok eğlenirim. **O zaman** çocuktum.” (35/36-37)
- “O gece saat üçe **kadar** Kordon'da bir kahvede oturduk, konuştuk.” (35/65)
- “Benden **evvelki** memur galiba biraz feylesof meşrepmiş!” (35/150)

- “Daha İstanbul'dan çıkmaz**dan evvel** bir çavuş gönderilerek Semlin'e mülakat için çağrılan Zigismond'u, padişah nerde huzuruna kabul edecekti?” (36/138)
- “Sabahları cıvıldaayan tarlakuşlarının saklandığı ekin deryaları içinde yürüdü. **Nihayet** bir gece, pek uzaktan Niş'in aydınlıklarını gördü.” (36/209-210)
- ““Gün doğuncaya **kadar** şurada kalayım. Erken şehre girerim," dedi ve çiftliğe saptı.” (36/213)
- “Güldü: -Yarım saat **sonra** ısınırın! diye başını salladı.” (38/23-24)
- “Haykırdım. **O zaman** kâbus bozuldu.” (40/107-108)
- “İki sene **evvel** mektepten çıkmış, pek büyük bir şöhret kazanmıştı.” (42/39)
- “Hayalimin en ateşli zamanında, beyaz bir ayın gümüş gibi erittiği Moda Koyu'nda, küçük bir sandalda, onları öpüşürken görmüştüm. **O vakit** daha pek gençtiler.” (43/18-19)
- “Cabi Efendi, öyle her ihtiyar gibi, sabahtan akşama **kadar** evinde pineklemezdi.” (47/1)
- “...Yine bir bahar sabahı, güneş, bahçesindeki **evvel zamandan** kalma çitlembik ağaçlarının üstünden doğarken Cabi Efendi de kapısında göründü. (47/28)
- “İçi evkaf, gümrük-münrük kat ipleriyle doluydu. **Evvela**, bunlara kulak misafiri oldu.” (47/68-69)
- “**Nihayet**, "Kocan bunları kim yapıyor demez mi?" diye sordum.” (49/66-67)
- “Yanına koşan küçük çırağın omzuna bıraktı. **O anda** çirak çöktü, o kadar ağırdı.” (50/56-57)
- “Ansızın **demini ki** zelzeleden daha şedit bir gürültü kopmasın mı?” (50/117)
- “On sene **evvelki** külhanbeyi modasını o tek başına hala muhafaza ediyordu.” (51/153)
- “Sonra onlar büyüyünceye **kadar** yerlerde buldukları en güzel tanelerden -obur oldukları halde- nefislerini mahrum ederler.” (52/38)
- “Yine **deminki** gibi kümesi eri olması lazım gelen o küçük binanın arkasına koşular, muntazır durdular.” (53/47)
- “İzdivacımız**dan evvel**, muhabbet günlerinde, senin yüzüne uzun uzun dalışlarımı, ihtimal aşk buhranları sanıyordun.” (54/83)
- “İsmi bilmediği memleketler dolaştı. **Nihayet** Erzurum'da ihtiyar bir demircinin yanına girdi.” (56/38-39)

- “Otuz yaşına **kadar** Anadolu'da uğramadığı şehir kalmadı.” (56/40)
- “İşte bugün de sabah namazından **beri** durmadan on saat uğraşmıştı.” (56/56)
- “Geldiği yollardan hızlı hızlı dönen Koca Ali, ruhunda **demin** dinlediği ahengi tekrarlıyordu.” (56/146)
- “Kaldırdığı, ağır satırı öyle bir indirdi ki... **O anda** kopan kolunu tuttu.” (56/367-368)
- “Fakat işte, eskiden **beri** gördüğü rüyaları yine görmeye başlamıştı.” (57/64)
- “Beş hafta **evvelki** bozgunun şehri dolduran yaralıları, kuskunsuz atlar, aç kattırlar, kırık arabalar, topallayan askerler, kalkansız süvariler, tolgasız yeniçeriler, mızraksız sipâhîler; yüksek, beyaz duvarlara, geçici bir gölge kâbusu halinde, mahzun akislerini bir an sürüyorlar, sonra titreyerek, siliniveriyorlardı.” (58/4)
- “Fakat İskender Paşa, bir gün seccadesinin üstünde, iki büklüm, sülûke varmış bir derviş tevekkülüyle, muhakkak ölümünü unutmak istedi. **O an** mazisini hatırladı.” (58/66-67)
- “Pek gençken Hüsrev Paşa'nın yanındaki silahşörlüğü, sonra kapıcıbaşılığı, **daha sonra** çavuşluğu hayalinden geçti.” (58/68)
- “Sonra, Mirza ile karşılaşmazdan bir gece **evvel** gördüğü o rüya...” (58/83)
- “Cenk meydanında gece oluncaya **kadar**, tek başına kalıncaya **kadar** vuruştı.” (58/98)
- “Ordugâha yarım saat **evvel** dörtнала gelen bu adam, yaşlı, şişman bir askerdi.” (59/15)
- “-Paşa, muhafızlara **evvelâ** teslim teklif etmedi mi?” (59/35)
- “Askerler, zâbitlerinin emriyle, oldukları yerlerde bağdaş kurmuş bekliyorlar, gürültü ediyorlardı. **Nihayet**, Arslan Bey, terden sırlıklam olmuş atı ile duman içinde harp sıralarının arasında, adım adım göründü.” (59/210-211)
- “Rahat etsinler, **yarın** kendileriyle konuşuruz, dedi.” (60/243)
- “Gölgenin sahibi tahsilini Paris'te bitirip **daha sonra** dolgun bir maaşla İzmir'e giden ve orada âşık olduğu güzel bir İtalyan kızı olan Grazia ile evlenen genç mühendis Kenan Bey'dir. (61/5)
- “Primo dinler ve **o an** kendisinin, babasının Türk oluşundan derin bir iftihar duyar.” (61/105)

- “Dere tepe aştı. **Nihayet** İstanbul'a geldi.” (62/10-11)
- “Çocuğun yandığını söyleyenler şaşırdılar. **O vakit** Durmuş: -Gördünüz ya, yalancı alçaklar, niçin karımı kendimin bulunmadığı yere göndermiyormuşum, diye bağırdı.” (62/442-444)
- “Küçük Ayşe, sabahtan **beri** önünde mekik dokuduğu yüksek bez tezgâhından kalktı.” (63/1)
- “Çalılara etekleri takılıyor, elleri, yüzü gözü yırtılıyordu. **Nihayet** eleğimsağmaya elli adım kadar yaklaştı.” (63/91-92)
- “O kadar kuvvetlenmişti ki... **Demin** yarım saatte koşarak geçtiği yerleri üç adımda aştı.” (63/112-113)
- “-Zaimgiller'in düğününde güreş var dediler. -Üç gün **önce** onların düğünü olmadı mı be?” (63/130-131)
- “Anasının, babasının, köylülerin arkasına takıldı. **Demin** koştuğu yerlerden miskin misin köye döndü.” (63/262-263)
- “Feracesini giymezen **evvel** bir kere daha abdestini tazeledi.” (64/62)
- “Selanik artık onun hayalinde kalan yarım asır **evvelki** Selanik 'e hiç benzemiyordu.” (64/83)
- “Beyazkule'nin yanından, Sanayi Mektebi 'nin akaretleri önünden geçtiler. **Nihayet** Kışla Meydanı'na gelmişlerdi.” (64/91-92)
- “Akşam taliminden **sonra** gülüşerek aşağıya indik.” (66/1)
- “Beş on dakika öyle kaldık. **Nihayet** köşedekilerin arasından telgraf müdürü - bu gayet sevimli ve sahih bir Selaniklidir! -kalktı.” (66/75-76)
- “Otuz yıl **evvel** ölen lalası, hatırında kalan o aksakallı adama hiç benzemiyordu.” (67/79)
- “Bu, vezirin hapsedildiğinden **beri** söylediği ilk sözdü.” (67/120)
- “Hasan, on beş sene **evvel** benim riyaziye hocamdı.” (69/20)
- “Bugün karnımı doyurayım. Dedi. **O vakit** düşündüm.” (69/125-126)
- “Hani bizim Hukuk'a devam ettiğimiz zamanın İstanbul'u, on beş sene **evvelki** İstanbul artık yok!” (70/10)
- “Göğün **deminki** harikası unutuldu.” (71/64)
- “Bir hafta **evvel** gönderdiğim “mütalaa” için bugün beni çağırdılar.” (72/24)

- “Doktorun o kadar sevdiğim kahramanımı beğenmeyişi âdeta benim gücüme gitti. **Bir an** sustum.” (72/58-59)
- “Gayet zengin bir ailenin kıymetli, tek bir evladı... Harpten **evvel** Alman-ya’da okuyormuş.” (72/221-222)
- “Evvela bir kadınla bir erkeğin ölünceye **kadar** birbirlerine merbut olmalarında siz ali bir mana, bir fazilet görmüyor musunuz?” (73/287)
- “Polisler imdada gelinceye **kadar** dövdüm!” (75/45)
- “Mademki hakikate bu kadar yabancı kalmışsın, mesut değilsin ve ölünceye **kadar** mesut olamayacaksın.” (81/74)
- “-Hâkime güzel bir koç göndersem? -Ne? -**O vakit** davayı kazanamaz mıyım? -**O vakit** hiç şüphesiz kaybedersin işte!” (87/40-43)
- “Ben işte on beş gün **evvel** böyle gamsız, sıhhati yerinde, mesut, kuvvetli bir genç gibi uyandım.” (84/5)
- “Sofradan kalktığım **zaman** hakikaten neşeliydim.” (84/75)
- “Milliyet haline geçince asrîleşmek lâzım. **O vakit** de Frengi taklide kalkmışlar.” (89/259-260)
- “Ben şimdi elli yaşımı geçiyorum. **O vakit** pek ufaktım.” (90/51-52)
- “Sonra yüzünü yıkamaya giderken, sedefli dama kutusunun sofada, yerlerde süründüğünü görmüş, **o anda** kan başına sıçramış, avazı çıktığı kadar bağıırıp çağırmaya, sövüp saymaya başlamıştı.” (93/5)
- “Kumandana bir şey daha söyleyeceğim. **Demin** unutmuştum.” (100/688-689)
- “Gayet soluk, lekeli bir yeşil çuha örtülmüş kürsüye yaklaşan Mıstık yine yeşil bir bohçaya sarılı kitaba elini bütün kuvvetiyle bastı, çakmağı almadığına yeminler savurdu. **O anda** onun kazandığı davayı İboş kaybetti.” (101/160-161)
- “Son moda esvap giymeye, gayet güzel gördüğüm halde gözlük takmaya alıştım. Gözlük **o zamanlar** moda idi.” (108/105-106)
- “Korunun içine, ayın görmediği o siyah yere girince koştum. **O anda** artık ben, eski ben değildim.” (116/17-18)
- “Sınıf arkadaşımın Karamürsel’den getirdiği Çerkes kayışında sanki bir tılsım vardı. **O andan** itibaren Çerkeslik sevdasına düştü.” (119/80-81)

- “Ormanlardaki beşeriyetin düşman-ı bt-amanı olan akilü'l-lühüm siba-ı müfteriseden ayrıldı. **Henüz** akilü'l-fevakih olan insanların yanına geldi.” (126/160-161)

6.4.5. Birlik İfade Eden Bağınrtı Öğeleri

(*ve, hem... hem (de), ne... ne, ile, beraber, birlikte*)

- “Genç Türkler hiç beklenilmeyen Meşrutiyet'i ilan edince o da bütün arkadaşları gibi şehre inmiş, silahını hükümete teslim etmiş **ve** köyüne gelmişti.” (1/21)
- “Gözlerinin açık kaldığını **ve** papaz eliyle kapamağa çalıştığı halde muvaffak alamadığını komşular söylüyorlardı.” (1/24)
- “Konuştular **ve** çok sürmedi, seviştiler.” (1/33)
- “Magda çorabını örüyor **ve** düşünüyordu.” (1/39)
- “Dirseklerini bu şişliğe temas ettirerek saadetten titriyor **ve** ayıp bir şey yapıyormuş gibi gizlice Boris'e bakarak kızarıyordu.” (1/43)
- “İkisinin de gözleri küçülüyor **ve** titriyorlardı.” (1/93)
- “Bütün vücudu takallüs etti **ve** sordu:” (1/99)
- “Magda kocasının bacaklarını daha ziyade sıktı **ve** dönerek boynuna sarıldı.” (1/117)
- “Hakikaten korkudan titriyor **ve** ağlıyordu.” (1/217)
- “Karşı karşıya duran iki kapıdan birisine girecekler **ve** yatacaklardı.” (1/233)
- “Rüzgâra karışan köpek havlamaları daha ziyade şiddetleniyor **ve** daha ziyade yaklaşıyordu.” (1/242)
- “Eğer gelmezse oraya gelir **hem** hepsini keseriz **hem** evlerini yakarız' diyorlar.” (1/303)
- “Birden gözlerini kıza kaldırdı **ve** Haydi git söyle, ben geleceğim, dedi.”(1/317)
- “Boris onu öperek teselli **ve** teskin etmeye çalıştı.” (1/331)
- “Karanlık, elle tutulacak **ve** hissolunacak kadar siyah **ve** kesif idi.” (1/360)
- “Magda, Boris'i düşünüyor **ve** gizli gizli hıçkırıyor.” (1/385)
- “Baba İstoyan sıçradı **ve** çubuğunu düşürdü.” (1/411)

- “Onlar da tüfenklerini masanın üzerine koydular **ve** siyah beze sarılı yuvarlak şey de tüfenklerin yanına kondu.” (1/456)
- “Açtı **ve** içeri girdi.” (1/569)
- “Bu laftan bir şey anlamayan Magda'yı belinden tuttu **ve** öpmek istedi.” (1/577)
- “Magda mukavemet etti **ve** ağlamağa başladı.” (1/578)
- “Magda bu lafı işitince tekrar hıçkırmağa **ve** Raçof'a yalvarmağa başladı.” (1/588)
- “Kadeh kadeh içiyor **ve** tekrar tekrar öpüyordu.” (1/590)
- “Baba İstoyan bu manzarayı görmemek için ocağın kenarına çömeldi **ve** başını avuçlarının içine aldı.” (1/600)
- “Parmaklarının arasından mebzuliyetle kan sızıyor **ve** ağlıyordu.” (1/603)
- “Diğer iki haydu, durmadan içiyorlar **ve** gülererek Magda'nın oynayışını seyrediyorlardı.” (1/622)
- “Denemediğim **ne** hısım kaldı **ne** akrabam.” (2/14)
- “Köse yüzü **hem** zayıf **hem** buruştu.” (3/37)
- “Adımları **hem** seyrek **hem** ağırdı.” (3/164)
- “**Ne** asildi **ne de** kul...” (4/29)
- “Düşman, galiba burasını yalnız müdafaa için yapmış, çünkü **hem** kapısı çok dar **hem de** bir meydana doğru açılmıyor”. (4/174)
- “-Korkmayınız **ne** sarnıç **ne de** kuyu zehirlidir, dedi, ben sizi aldatmak için yalnız içine biraz siyah boya attım.” (4/408)
- “Eskisi gibi sağdan sola selamlar saçıyor **ve** mukabilini de bekliyordu.” (5/87)
- “Camı açtım **ve** oturdum.” (7/16)
- “O da yere inmiş, dinleniyor **ve** tabakasından cigara sarıyordu.” (7/54)
- “Bu teklifsizliğimi çok sever **ve** çok samimi bulurum.” (7/57)
- ““Affedersiniz ama...” diye başladı **ve** coştı; eğer benim iddiam doğru olsaydı o kadar büyük adamlar bunu kabul etmezler miydi?” (7/161)
- “Ben susuyor **ve** dinliyordum.” (7/215)
- “Artık **ne** onda **ne de** bende münakaşa edecek kuvvet **ve** neşe yoktu.” (7/276)
- ““Oh **ne** iyi **ne** iyi” dedi.” (8/43)

- “Kumral gencin sorduğu prima donna şimdi ötüyor, ötüyor **ve** orkestra hiç durmuyordu.” (8/250)
- “Ben Anadolulu olduğum için **hem** halıdan anlar **hem** halıları severim.” (8/326)
- “İlk elde bir milyon alıyor **ve** fabrikanın ihtiramdan istihlal edeceği kazanca da ortak oluyordum.” (3/382)
- “Yarım saat evvelki büyük Dîvân'dan çıkan vezirler, niçin yine huzura çağırıldıklarını ürkek bir ıstırap **ile** merak ediyorlardı.” (12/38)
- “Padişah, orduya getirdiği "kaplan postlu, kurt taçlı, çekirdek mahmuzlu, tekne kalkanlı, tepeden tırnağa kadar demire garkolmuş, elleri kostaniçeli, ak kızıl bayraklı", emsali görülmemiş mükemmel alayı **ile** iki gün evvel teveccühünü kazanan Rumeli Beylerbeyine sordu.” (12/69)
- “-**Ne** şeriatla **ne** ilimde böyle bir isim yoktur ki, müsemması olsun.” (12/114)
- “Sonra İskender Paşa, saf bir askerin basit mantığı **ile** "Kızıl Elma, Kızıl Elma!" diyen halkın mutlaka bir şey murad ettiğini, kuşların ötüşünde bile kendi dillerince bir mânâ olduğunu söyledi.” (12/195)
- “Mukaddes Roma-Cermen İmparatoru ile Fransız kralı Filip, İngiliz Kralı Rişar... O sonra Avrupa'nın bütün namdâr şövalyeleri haç alametleri taktılar.” (13/113-114)
- “Ciğerlerine milyonlarca verem mikrobu saldırmış üzgün **ve** halsiz yatan bir hastanın başucunda hiç eğlenilir, hiçbir yaralının akmış **ve** daha kurumamış kan selleri üzerinde badeler içilir, keyifler çatılır, naralar atılır mı?” (14/4)
- “Gündüz garsona gazeteleri aldırır, okur, bir koltuğa uzanarak saatlerce adı dünya yüzünden kaldırılmaya çalışılan Türklüğün talihini düşünür **ve** terlerdim.” (14/24)
- “Ah, ben niçin bir Fransız doğmadım... **Ve** Türk olduğumu düşünmek, kendimi öldürmek arzuları verirdi.” (14/200-201)
- “Veda için son defa evine gittiğim gün tam beş saat odasında kapandık. **Ve** yatağının içinde ağladık, ağladık.” (14/326-327)
- “Ağlıyor **ve** tıkanıyordu.” (14/353)
- “Ne sadakat, diyor **ve** titriyordu.” (14/391)

- “Benim gözlerim ağrıyor, nezleyim. **Ne** düşünebiliyor, **ne** hareket edebiliyomm.” (17/27-28)
- “Fakat kimsenin bir şeyden haberi yok. **Ne** telgraf geliyor **ne** gazete.” (17/30-31)
- “Hele diğer mahpus Yunan askerleri **ne** okumaya **ne** uyumaya rahat veriyorlar.” (17/1305)
- “Ağacın üstünden bu adamın ayaklarına bir elma düştü. **Ve** bir "deha" uyandırdı. Adam, Kepler'in yeni tedvin ettiği "muvazene-i ecram" konularını düşün-nen meşhur âlim Nüvton idi. Elmanın sukutunu gördü, düşündü, çalıştı **ve** "cazibe-i umumiye" kanununu keşfetti.” (18/39-42)
- “Rica ederim sus... **Ve** ağlamaya başlayacakmış gibi mavi gözlerini küçülterek ince kaşlarını çattı.” (18/46-47)
- “Mavi ve yorgun gözlerini, asla unutamayacağım müellim hüznü bir vaaz **ile** tabağımın içindeki elma kabuklarına dikerek:” (18/52)
- “**Ne** şen **ne** babayânî bir delikanlıydı. (19/98)
- “Yuttuğunu inkâr etmekle **beraber**, bu birkaç damla ona birkaç küp neşesi verdi.” (19/122)
- “Çamlıca ormanının arkasındaki büyük mandıra **ile** büyük çiftliğini işletir, namusuyla yaşar, kimseye eyvallah etmezdi.” (20/124)
- “-Çünkü ben boyun eğmem, el etek öpmem, dedi; hâlbuki zamanın devletlileri mevkilerine hep boyun eğip, el etek hatta ayak öpüp, bin türlü tabasbusla, riya **ile** tekâpu **ile** çıktıklarından etraflarına daima hep bu zelil mazilerinin çirkin hareketlerini tekrarlayanları toplarlar.” (20/161)
- “İnsafılı sadrazam, vicdanının ruhuna akseden sesini, gururunun karanlığı **ile** boğmadı.” (20/187)
- “Muhsin Çelebi, yaptığı **ile** iftihar edecek kadar küçük ruhlu değildi. (20/360)
- Palanganın kumandanı Ahmed Bey, öteki boy beyleriyle **beraber** Toygun Paşa ordusuna katılıp Kapuşvar fethine gitmişti.” (21/24)
- “Dönen gaziler içinde kılıcından kanlar damlayan Kuru Kadı, birkaç sipahi **ile** dışarıda kaldı.” (21/295)

- “Bu yeşil nurun içinde Deli Mehmed’in kanlı boynuna sarılmış beyaz kanatlı bir melâike **hem** onu nurdan elleriyle okşuyor **hem** açık alnını öpüyordu.” (21/313)
- “Artık **ne** hâcet dilese **ne** muradetsen, ona nâil oluyordu.” (21/352)
- “Asırlarca evvel gelen Buda, bütün edyanın bütün felsefelerin, o yek-ahenk efsane-i hikmet ve faziletini teganni etmiş; sonrakiler, hattâ şimdikiler hep onun efkârını tekrar etmişlerdir» **Ve** okurken insanın samiasında beyaz, mütevarid dişlere çarparak feveran eden bir nutk-ı huruşanın galat hayalini uyandıran rasîn **ve** murassa ifadenizle hislerimizin; iyi ve fena **ve** kavî memduh **ve** namakbul fikirlerimizin yeni bir kışbî olmayıp eskiden kalma olduğunu, hattâ sosyalizm **ve** anti-militarizm gibi gafletle yeni addolunan harekât-ı içtimaiyetinin bile pek eski olduğunu filozof Senegue’in **ve** ondan evvel gelenlerin esbabı ile ispat ediyorsunuz.” (22/11-12)
- “«**Ne** mesudum **ne** bahtiyarım!» Diyordum.” (22/117)
- “Bidar Bey’le **beraber** sabahleyin erkenden çıktıklarını söyledi.” (22/489)
- “Boşanma ile **beraber** bütün müşterek mukadderatımız, karşılıklı vazifelerimiz iflas etti.” (22/535)
- “Boşanma ile beraber bütün müşterek mukadderatımız, karşılıklı vazifelerimiz iflas etti. **Birlikte** geçen hayatımıza ait hatıraları tekrar etmek tüylerimi ürper-tecek derecede nefret verici ise de yine vazife duygusu bu ıstıraba katlanmaya beni mecbur ediyor.” (22/535-536)
- “Akşamlan kasabanın dışına **beraber** gezmeye çıkıyor, Kurtova Dağlarının üzerinde tutuşan bulutları seyrediyorduk.” (23/8)
- “Türk’te **ne** sosyalist olur **ne** nasyonalist... diye bir kahkaha attı.” (23/123)
- “**Ne** çirkin **ne** vahşice hareketler...” (23/262)
- “**Ne** tuhaf, fakat **ne** acıklı bir rastlantıydı!” (24/4)
- “Serez istasyonundan bindiğimiz ikinci mevki kompartımanda beş kişiydik. **Ve** beşimiz de Türk Müslüman’dık...” (24/5-6)
- “Tren hareket ettiği vakit hepimiz bir defacık selamlaşmış **ve** sonra, o yalnız esir ve perişan Müslüman memleketlerinden duyulan yakıcı ve dondurucu ağır tevekkülün taştan sessizliğiyle susmuştuk.” (24/8)

- “İşte size söylüyorum ki, Müslümanların yaşamaya hakkı yoktur. **Ve** Türkler asla bir daha buralara gelemez.” (24/51-52)
- “**Ne** şu muhterem hoca efendi ve **ne** de siz dinsizliğimi, İslamlığın aleyhinde olduğumu iddia ederek kafamın kesilmesini, asılmamı isteyecek bir evvel zaman adaletini burada bulamazsınız; medeniyetleri, terakkileri, itilaları, tarihleri hep dinler yapar.” (24/55)
- “Esirliğin ağır ve ateşli zincirleri altında inleyen her Müslüman, bir kurtuluş gününden ümidini kesmemiş. **Ve** bu ümidinin fiile çıkarılmasını tekrar bir gün meydana çıkacak olan on ikinci imama, Mehdi'ye atfetmiş.” (24/114-115)
- “İnce, kumral kaşlarının altında iri elâ gözleri necip bir sükût **ile** bakar, çehresinde herkesi hürmete mecbur eden asil bir vakar parlardı.” (28/173)
- “-**Ne** yazık **ne** yazık... Diyordu.” (28/189)
- “**Ne** akrabalarının mümanaatini **ne** ailesinin reddini dinledi.” (28/255)
- “Otomobil **hem** yaklaşıyor **hem** daha acı **hem** daha sık vanklıyordu.” (29/151)
- “Ellerini burunlarına boru çalar gibi götürerek kümeler arasında geçit resmi yapıyorlar, eğleniyorlar **ve** onlardan biraz uzaklaşınca arkalarına dönerek “Kopsi ha Keranadis Türkos... Okso... Okso... Okso...” diye haykırıyorlardı...” (30/11)
- “Koltuğun önündeki yeşil çuha örtülü masaya dayandı **ve** bekledi.” (30/82)
- “Eski Rus-Türk muharebesinde Samakov'dan çekilen Türkleri çevirmiş, hâlâ belinde taşıdığı bu iğri ve kısa pala ile kadın, erkek, bir tane kalmayınca kadar, öküzleriyle, atlarıyla, arabalarıyla **beraber** doğramış, parçalamıştı.” (30/124)
- “Oraya **hem** Alman **hem** Fransız **hem** İngiliz **hem** Rus bölükleri gitmişti.” (30/218)
- “İntizam, birlik **hem** işimizi kolaylaştırır **hem** bizi yormaz.” (30/243)
- “Katliamın programım hep **birlikte** kararlaştırdılar.” (30/296)
- “Mermerleşen bacakları, geriye bükük, seriliyordu. **Ve** öldükten sonra bu mahvolan mukaddes matemi gibi, lekesiz ve nurani kasıklarından, solgun ve renksiz kandamları sızıyordu.” (30/943-944)

- “Karşı sahilde mor, fark olunmaz sisler altındaki dağlar, korular, beyaz yalı- lar... **Ve** bütün bunların üzerinde bir esâtir rüyasının havâi hakikati gibi uçan martı sürüleri!” (31/6-7)
- “Hem memleket görürsün **hem** kendini toplarsın. **Hem** de terakkî...” (35/21-22)
- “Telgrafhanenin önündeki ağaçlıkta saatlerce **beraber** geziyorduk.” (35/209)
- “**Ne** çok zekiydi **ne** de aptal.” (35/211)
- “Karanlık ormanlara, sarp yokuşlara, uçurumlu dağlara alışkın olmayan nakliye develeri, yedekçileriyle **beraber** kaybolmuşlardı.” (36/4)
- “-Bir ferman-ı hümâyun getirdim. Dedi. **Ve** koynundan kırmızı keseyi çıkardı.” (36/400-401)
- “**Ne** canlarına **ne** mallarına dokunulmuştu.” (37/78)
- “Göztepe'deki köşkünü, hizmetçi Eleni ve evlatlığı Gülter'le her sabah **beraber** temizler, aşçısı Mehmet'i her gün tıraş ettirir, zavallı Bolulu oğlanı tepeden tırnağa kadar beyazlar giymeye mecbur ederdi.” (39/9)
- “Arap Salih **hem** mahallenin yamacısı **hem** de Fatma Hanım'ın uşağıydı.” (41/74)
- “Temiz, koyu, yeşil paltasının altında biraz yorgun gibiydi. Fakat gözleri **ne** parlak **ne** dinçti!” (43/54-55)
- “-Ben bunak ha? -**Hem** bunak **hem** terbiyesiz!” (46/112-113)
- “Mutluluğumuzu tekrar bize veren bu ihtiyara **hem** af dilemek **hem** bakma ücretini vermek ihtiyacı beni rahatsız etmeye başladı.” (46/159)
- “Kazara keseri kaçır. **Hem** mermer bozulur **hem** keser...” (47/136-137)
- “Dünden beri işte **ne** yemek yemiş **ne** de uyumuştum.” (51/73)
- “Hatta ezmemek için atımı birden yavaşlatırmış **ve** aralarında inmiştim.” (53/41)
- “Kalktı. **Ve** titreyerek, dolabın rafındaki küçük testiden birkaç yudum su içti...” (58/112-113)
- “**Ne** kaleniz kalacak **ne** de kendiniz.” (59/261)
- “**Ne** yeisim kaldı **ne** kederim!” (60/178)
- “İşte ben **ne** kızı kaçıracam **ne** de hatta onun ismini öğreneceğim!” (60/225)

- “Söylediği hava **ne** uzun **ne** galeyanlı şey!” (60/284)
- “Bu **ne** tatlı **ne** haris bir muanaka oluyor.” (60/319)
- “Bir odaya çıkar **ve** yatağa uzanır.” (61/22)
- “Kendisi on senedir **ne** Bursa’ya gitmiş **ne** akrabalarını görmüş, hatta mallarını bile İstanbul’dan gönderdiği bir vekil vasıtasıyla satmıştır.” (61/66)
- “Efe, Durmuş’un aptallığına **hem** güldü **hem** kızdı.” (62/265)
- “Zavallı kadın köşeye büzülmüş **hem** bağıyor **hem** tekme atıyordu.” (62/403)
- “Yanakları daha çok aldı **ve** gür siyah saçları dağınıktı.” (63/10)
- “Kenara dirseğini dayadı, hava **hem** açık **hem** bulutlu idi.” (63/50)
- “Rüküş Kadın isminde bir zenci otuz senedir onunla **beraber** yaşıyordu.” (64/8)
- “Ben **ve** Akil "Evet, evet... " diye gülüştük **ve** geçtik.” (66/27)
- “Aşağıdan tarih-i mukacidesin icat ve ızlal edemediği meçhul asırların bilinmez bir gününden beri akan Vardar değirmen setlerine çarparak çağlıyor **ve** çarpıntısı bu matem geceyi görünmez ürpermelerle titretiyordu.” (66/116)
- “Nöbetçi zabiti Hasan’la **beraber** Süvari Beşinci Bölük odasına gittik.” (66/162)
- “-**Ne** fena **ne** yanlış itikat...” (72/84)
- “-Fakat artık nasıl harbe gideceksiniz? -Pek rahat... **Ne** otomobille **ne** atla **ne** de yayan...” (72/290-292)
- “Hileye, bütün acizler gibi hileye müracaat etmeğe karar verir. **Ve** bütün acizler gibi muvaffak olur...” (72/91-92)
- “Surpik- **Ne** latife ediyorum **ne** mübalağa!” (73/265)
- “İslamlık, benim okuyup anladığıma göre ancak; düşünmek, bir fikrin üzerinde sabit kalmamak, bir itikat ve zanna bağlanmamak, daima doğruyu, hakikati taharretmekten ibarettir. **Ve** kim böyle yapıyorsa manen İslam’dır.” (73/346-347)
- “İki sene daha böyle giderse malımı **ne** satabileceğim **ne** de kiracı bulabileceğim.” (76/92)
- “Fecr-i kâzibin donuk, kırmızı sükûneti gecenin serâdik-i zalâm-ı bâridini parçalayarak büyüyor **ve** genişliyordu.” (77/9)

- “Güneş tıpkı yaz gibi kaldırımları ısıtıyor, omuzlarımda ve göğsümde sıcaktan kaşınmalar ürpertiyordu. **Ve** kendi kendime "İşte onları görmek için tam fırsat!" diyordum.” (80/11-12)
- “Gece تنها yollarda, karanlık bahçelerin şüpheli köşelerinde rüzgâr, soğuk, rutubet altında saatlerce beklerler **ve** nihayet korku ile karışık iki mânâsız kelime, tadı asla duyulmayan, acele, çabuk bir öpme...” (81/110)
- “Mediha imiş. Musikiden sonra **beraber** kalktık.” (84/133-134)
- “**Hem** babalarına **hem** birbirlerine dargındılar.” (88/64)
- “Rahmetli Durmuş Ağa hasislik etmeyip bu köpek kadar oğullarına da kendini sevdirseydi **ne** mezarı taşsız kalır **ne de** böyle mevlitsiz, hayırsız, hasenatsız toprak altında yatardı bugün...” (88/137)
- “Sa’yim, gayretim nazırın teveccühünü celbetti. **Hem** bana çok para kazandırmak **hem** de ilmimden istifade etmek için Mühendis Mektebi’nden de bir ders verdiler.” (89/93-94)
- “İstanbul’da garibim. **Ne** uzak **ne** yakın bir akrabam yok.” (89/106-107)
- “Evet, geçen sene **ne** milliyetperverdim **ne** de kozmopolit!” (89/243)
- “Bir haftadır **ne** okuyorum **ne** yazıyorum.” (89/281)
- “Yalnız Efe’ den kimsenin şikâyeti yokmuş. **Ne** kimseyi dağa kaldırmış **ne** de fidye istemiş.” (90/110-111)
- “Artık İstanbul’da **ne** Matlube gibi körpe, temiz, boyasız, masum, süssüz yosmalar kaldı; **ne** de Sabri gibi dostunu kesmeye gelen saldırmak, yemine inanır kabadayılar!” (96/179)
- “Çevirdin mi yarım saat içerisinde işlemeye başlar. Sen hemen kaç. Yarım saat sonra **ne** karargâh kalır **ne** paşa... Hepsi uçar.” (100/600-603)
- “Tercümanla **beraber** yandaki kapıdan girdiler.” (100/700)
- “Gâvur Ali'nin de buna aklı yattı. Ama **ne** abdest almasını **ne** namaz kılmasını biliyordu.” (117/145-146)
- “Bu sekiz liranın içinden **hem** ev kirası veriyorlar **hem** yiyorlar, içiyorlar **hem** evet **hem** de para biriktiriyorlardı.” (120/267)
- “Şimdi kim bilir neredeydi? **Ne** Türk olabilmişti **ne de** Alman...” (121/262-263)

- “Yanında bağa renginde ve orta hacimde bir köpek, bir buldak vardı. Hep **beraber** geziyorlar, **beraber** oturuyorlardı.” (126/36-37)

6.4.6. Almasım (Art Arda Gelme) İfade Eden Bağntı Ögeleri

(*ya... ya da veya ya da tersi, yahut, gerek... gerek(se), ister... ister, olsun... olsun, kah... kah, ya... ya, olsun... olsun, da... da*)

- “Bil ki o hain kafanı balta ile vücudundan koparacak, sana uyanların, seni sevenlerin eline vereceğiz. "Ah. . ." **Yahut** bize dehalet et.” (1/139-141)
- “Hesabın "cem" kaidesini bilmiyorsunuz. **Yahut** biliyorsunuz da bunların doğru ve esaslı şeyler olduğuna inanmıyorsunuz.” (7/121-122)
- “Erkek çocukların büyücekleri **ya** ismimi söylerler **yahut** "Yüzbaşıoğlu" diye çağırırlardı.” (10/34)
- “-**Ya** sinema? -**Ya** otomobil? -**Ya** gramofon?” (16/15-18)
- “Balkan Harbinde ancak bir şekil bulunacaktır. **Ya** Bulgarlar bizi ezip geçecekler **yahut** biz onları ezeceğiz.” (17/73-74)
- “Mahvolan askerî namusumuzun bugün kurtarılması icap ettiğinden bahsediyor; “**Ya** ölüm **ya** sebat” diyor.” (17/431)
- “Kolordumuzun kumandanı Sait Paşa, “Ordumu Avlonya’ya götüreceğim. Oradan İngiliz vapurlarıyla **ya** İzmir’e **yahut** İstanbul’a atacağım demiş.” (17/648)
- “Akli sıra **ya** cahilliği kabul edecek **ya** hakikati söyleyecekti.” (19/224)
- “Ama yine **ne** kimseye boyun eğdi **ne** de bütün servetini bir anda yere atmakla gösterdiği fedakârlığa dair gevezelikler yaparak boşu boşuna pohpohlandı!” (20/371)
- “Hiç tarih okumamış, mektepte iken tarih derslerinde **ya** uyumuş **yahut** meçhul istikbali tahayyül ederek muallimin saatlerce söylediklerini asla işitmemiştim.” (22/17)
- “**Ya** Candole’ü katledip benimle evlen, Lidya tahtını eline geçir. **Yahut** çabuk bir ölüm, Candole’ün hukukuna küçük bir riayet için, bundan sonra seni yasak olan bir şeye bakmaktan menedecek.” (22/647-648)

- “**Ya**, ahlâkı tahkiren sana bu tavsiyesi veren **yahut** beni çıplak gören sen!” (22/650)
- **Ya** kendisini **ya** Candole'ü mahvetmek lâzım geliyordu. (22/658)
- “Anadolu '**ya** hicret etti!”, **yahut** da "Verem oldu, yatıyor..." cevabım alıyordu.” (29/82)
- “Evet, tanıdığı fazilet sahipleri **ya** ölmüş **ya** ölmek için ocaklarını dağıtarak uzak ufuklara kaçmış **yahut** da ölüm döşeklerine serilmişlerdi.” (29/83)
- “İçinden, "**Ya** bu rezili gebertirim **ya** kendim geberirim!" dedi.” (29/169)
- “En feci ve en iğrenç şekilde... **Ya** ufak bir çakı ile kafasını keser **ya** ustura ile karnım yarar **yahut** yavaş yavaş parmakları ile boğar.” (33/147-148)
- “Ben uyurken **gerek** gündüz olsun **gerek** gece, muhabere çanı çalınınca koşup uyandırır.” (35/178)
- “Hayat **da** yani mutluluk **da** bundan başka bir şey miydi?” (40/160)
- “Yirmi yaşında **ya** vardım **ya** yoktum.” (46/4)
- “Hiç şüphe yok, burası eskiden **ya** bozacı **ya** muhallebici dükkânıydı.” (47/108)
- “Şüphesiz **ya** Nişantaşı'nda **yahut** Şişli'de durdu.” (49/17)
- “Evet **ya** kafası kesilecek **ya** boğulacaktı!” (58/21)
- “**Ya** ölürüm **ya** galip gelirim.” (59/60)
- “Kısa bir sessizlikten sonra Kenan Bey savaş çıktığını annesi ile tamamen ayrılacaklarını **ya** kendisi ile kalıp Türk olacağını **ya da** annesi ile gidip İtalyan olacağını söyler ve bu konudaki kararını sorar.” (61/133)
- “Artık senin açık dolaşman uygun değil, demişti. Yarın **yahut** öbür gün o da her büyüyen kız gibi, çarşıya girecek...” (63/31-32)
- “Akil, müstakbeli pek aciz ve mütevazı düşünüyor **yahut** öyle görünüyordu.” (66/58)
- “Neden bahsetseniz, sizin **yahut** bahse kahraman olanın hayatına ait makul bir tarz bulur.” (69/28)
- “Boyu uzundan biraz kısaydı. **Yahut** semizliğinden öyle görünüyordu.” (69/88-89)
- “Rupenyân (Sırıtarak)- **Ya** latife ediyorsunuz **ya** mübalağa...” (73/264)

- “Hürmet ettikleri, acıdikları **yahut** alıştıkları vücutları "seviyorum" zannediyorlardı.” (85/96)
- “Nefes alırken **ya** ağızından **ya** burnundan uçverecekti.” (88/28)
- “Hele bu zavallı bir kadın **yahut** bir kız olursa...” (89/17)
- “Amma insan için **ya** cennet lâzımdır **ya** cehennem!” (89/228)
- “Mefkûre iflâs eder etmez insan **ya** deli olur **yahut** intihar edermiş.” (89/231)
- “**Ya** ben akıllanmamışım **ya** bütün dünya zır deli olmuş! dedi.” (93/302)
- “Mutlaka şosenin üstünde han **yahut** karakol vardı.” (100/36)
- “Türkiye'de saadetin, yani servetin çıkacağı iki kapı vardı **ya** baba **ya** karı...” (108/104)
- “Ağır değil, yeni doğdu, beş, altı okka **ya** gelir **ya** gelmez, dedi; hem yokuşun başına kadar...” (113/160)
- “Benimle beraber çarşıdan o günkü zahireyi almak için çıkar. Pazar günleri yaz **olsun**, kış **olsun**, mutlaka dağlara gezmeye çıkarız.” (120/356-357)
- “Mesela bir bankere "Lira nedir?" desen, mutlaka "Yuvarlak ve sarı bir madendir!" der. Bu tarifi yapamayan **ya** hayvan **ya** yamyamdır.” (124/71-72)
- “Otururlarken köpek mutlaka uyuyor, sahibesi **ya** kitap okuyar **yahut** düşünüyordu.” (126/38)

6.4.7. Karşılaştırma İfade Eden Bağıntı Ögeleri

(böylece, aynı biçimde, aynı şekilde, -e göre, güya)

- “Ama dersten mersten hiç haberim yoktu. Bir ağızdan okumaya başladık mı, **ne olursa olsun**, ben de karışır, bağırmaya başlardım.” (11/26-27)
- “Dinlerin, ananelerin, âdetlerin, ırk teorisinin hep efsane olduğunu, milliyetlerine güven, terbiye ve menfaate **göre** değiştiğini, hangi milletin terbiyesi görürse, o milletin ruhuna sahip olunacağını ve nihayet medenilik isteyen bir adamın mutlaka Avrupalılaşması lazım geldiğini iddia edecekti.” (14/154)
- “Ve bu koku, yakılan adamın milliyetine **göre** değişiyordu.” (30/404)
- “-Senin bu kırık kalkanlı ihtiyar sipahin bugünkü hayata **göre** mümtaz bir kahraman mı?” (72/49)

6.4.8. Amaç İfade Eden Bağın Ögeleri

(amacıyla, için, -sin diye, -mesi için)

- “Bizimle beraber Balkan'a çık. Büyük vatan **için** çalış deniyordu.” (1/142-143)
- “Mesela işte seni o kadar severken, sana o kadar perestiş ederken dehşetle memlû dimağında aşkım **için** müsterih bir yer kalmıyor.” (1/200)
- ““Ben aramıyorum." "Kim arıyor?" "Komitalar... "Düşmernek **için** duvara dayandı.” (1/290-293)
- “Baba İstoyan bu manzarayı görmemek **için** ocağın kenarına çömeldi ve başını avuçlarının içine aldı.” (1/599)
- “İhtimal bu bombayı, ateş alması **için** , saniyeli tıpasını tanzim etmiş, öyle bırakmışlardı.” (1/716)
- “Kumandan kadar içmediği **için** Türklerin hakikatini hâlâ hatırlayabiliyordu.” (3/62)
- “Yeni mabeyinin adamları Türk elçisini görmek **için** kapılara üşüşüyorlardı.” (3/162)
- “Bir ay geçmeden rehin asilzadelerle şövalyeleri kurtarmak **için** Prens Petonleç'in gönderdiği büyük erzak kervanı kalenin önüne yıkıldı.” (4/423)
- “Hele o eskiden etek öpmek **için** fırsat bekleyenlerin bugünlerde yan gözle bakıp bıyık altından gülmelerini görüp de kalpler sızlamamak kabil değildi.” (5/15)
- “Zavallı Paşa hanımlara yaranmak **için** her şeyi yapıyor, kuyudan su çekiyor, bahçe suluyor, sebzevat ayıklıyor, yine makbul olamıyordu.” (5/64)
- “Ömründe hiç gülmeyen Kadı İbrahim Efendi, işittiklerini hep kendine, kendi üzerine alındı. Müdafaa **için** ağzını açacak oldu.” (6/15-16)
- “Cuma-yi Bâlâ piyade alayından bir müfreze, tebrik **için** hükümete gidiyordu.” (7/18)
- “Yüzüme şaşalamış gibi bakıyor, onun şüphesiz ilk defa işittiği bu kadar basit ve adi bir hakikatten şaşalamasını sersemliğe çevirmek **için** ben izahımda, daha mufassal ve hararetle devam ediyordum.” (7/142)
- “Oraya varmak **için** en aşağı bir saat lazımdı.” (7/226)
- “Bunlar hava aldirmek **için** güneşe asılmış kırmızıbiber dizileri idi.” (7/255)

- “Ben Anadolulu olduğum **için** hem halıdan anlar hem halıları severim.” (8/326)
- “İşleri bitirdikten sonra Türkiye'ye gitmek **için** yol harçlığımı aldım.” (8/330)
- “Patenti almak **için** bana bir beyanname yaz' dedim.” (8/361)
- “Artık ne vakit "hayat-ı hakikiye sahneleri" içinde -yani para sıkıntısı içinde- kalsam hemen o bir gecede birkaç yüz bin frank sarf eden muhteri milyoneri hatırlar bir fermejüpü, bir kopçayı, bir düğmeyi büyültüp bir anda milyonlar kazanacak bir zekâsı, bir dehası olmadığı **için**, şu boş kafamı -meşhur hakka-baz Casanova gibi- bizzat kendi elimle koparıp yerlere, yerlerden yerlere çarpmak isterim!” (8/415)
- “Sabun çok pahalı olduğu **için** kirlenmekten korkar, kara kışta abdestini soğuk suyla alırdı.” (9/276)
- “Naciye bir şey söyleyemiyor, gülümsüyor, güzelliği **için** söylenen sözleri biraz mübalağalı buluyor, "Acaba sahi mi?" gibi yan gözle, yavaşca, aynadaki hayaline bakıyordu.” (9/328)
- “Kendisini bir takdim **için** Sabire'ye iki yüz lira veren gencin zenginliğini düşünen Naciye, bu akşam oturacağı sofrayı da gözünün önüne getirmeye çalışıyordu.” (9/537)
- “Bir yemek **için** bu gece namusunu feda ediyordu. (9/683)
- “Pek uzun gurbetlerden sonra vatanına dönen bir adam doğduğu yerin ufkunu koyu bir sis altında bulup da sevdiği şeyleri uzaktan bir an evvel göremediği **için** nasıl mahzun olursa, ben de tıpkı böyle meraka, sabırsızlığa benzer bir elem duyarım.” (10/7)
- “Terimi silemediğim **için** yüzüm sırlıslık idi.” (10/189)
- “Baktırmak **için** Mıstık'ı Bandırma'ya götürdüler.” (10/234)
- “Andı için ölen, hayatını mahveden kahraman kan kardeşimin, sıcak dudaklarını tekrar parmağımın ucunda duyar, beni kurtarmak **için** o kendisinden büyük, kudurmuş, iri ve kara çoban köpeğiyle pençeleşen aslan ve bahadır hayalini görürüm.” (10/242)
- “Padişah, sırasıyla âlim kazaskerlere de sordu. Kızıl Elma **için** kimi "Çin", kimi "Maçın" diyordu.” (12/77-78)

- “Sıkışan halifelerin, ürkmüş emîrlerin seyrek saflarını doldurmak **için** Tu-
ran'dan taşan "bahadırlar tufanı" sanki burada birikmiş, karar kılmıştı.” (13/11-
12)
- “Ben hastalandım, iyi olmak **için** buradan uzaklaşmaya mecburum.” (113/132)
- “Bingazi'deki muharebeye karışmak **için** beraber yola çıktığım arkadaş Kahi-
re'de hastalanmıştı.” (14/18)
- “Hem Türk düşmanlarının, yani Avrupalıların hâkim bulunduğu bir yerde zaten
yakalanmak **için** aranan bir Türk'ü, bir kan kardeşimi yalnız bırakabilir miy-
dim?” (14/21)
- “İngiltere kralı yeniden Hindistan'daki eski Türk İmparatorluğunun tahtına
oturmak **için** Mısır sömürgesinden geçerken, şimdi cihan politikasında bir göl-
ge halinde kalan büyük hakanın oğlunu ayağına getiriyordu.” (14/27)
- “Etrafımı görmemek **için** pencerenin perdelerini indirmiştim.” (14/229)
- “Yataktan kalktıktan sonra bile her hafta beni görmeye geliyor, doktor olduğu
için kimse bir şeyden şüphelenmiyordu.” (14/311)
- ““Balık istifi” denilen o kımıldanmaz, o nefes almaz kalabalıkla taşacakmış
gibi dolu olan Şirket vapurunun kenarında, kaptan kulesinin altındaki dört ince,
beyaz demir direğin içine, üç arkadaş çömelmiş, savaştan, parasızlıktan, bul-
gurdan bahsetmemek **için** eski zamanları hatırlıyor, dertleşiyorduk!” (15/1)
- “Artık geceleri geç vakte kadar benim odamda beraber oturuyor, ben yarın
dershanede talebelerime yazdıracağım notlarla, meselelerimi tertip ile uğraşı-
yor, o daima müteheyyiç ve mütelezziz olmak **için** sevinçli sevda ve seks ro-
manlarını mütalâaya dalıyordu.” (18/5)
- “Muallimlerin vazifesi çocuklara, eski hayatın terbiyesini ibrâm etmektir. O da
işte benim gibi düşündüğü **için**, meclislerde ikimiz taraftarlarımızla bir kuvvet
teşkil eder, liberallere, yeni asrî terbiye taraftarlarına ağız açtırmazdık.” (19/54-
55)
- “Geçtiği yerlerde dikili ağaç bırakmayan, babasıyla büyük babası Cüneyd'in
intikamını aldığı **için** delice bir gurura kapılan bu kudurmuş Şah, akla gelmedik
canavarlarla sağına, soluna saldırıyordu.” (20/42)
- “Osmanlı toprağına geçtiği **için** özür diliyor, birbiri arkasına elçiler gönderi-
yordu.” (20/57)

- “-O halde biz de kendimiz **için** değil, devletine hizmet **için** çağırırız.” (20/95)
- “Önünde açılan ikbal yollarından **daha** hiçbirine sapmamıştı.” (20/138)
- “Yalnız muharebe zamanları Guraba Bölüklerine kumandanlık **için** meydana çıkardı.” (20/147)
- “Ye'simi uyutmak **için** dimağımı tarih okumakla yoruyorum.” (22/37)
- “Kadınlığa yakışmayacak ilmî, fennî meşguliyetlerini bile hoş görüyor, rasat dürbünlerini bizzat getiriyor, onun hoşuna gitmek **için** cahil, karanlık muhitemizde âlim şöhretini taşır adı, mutavassıt bir fizik muallimi olmadığımı teesüfler ediyordum.” (22/79)
- “İnsan etinin tadına, lezzetine dair nasıl bugün bir şiir yazamıyorsak, vahşî kavimlerin muhitini, hayatım yâd ettirecek böyle çıplak resimleri, hayâsız heykelleri sanatkârların nezih elleri **için** muvafık, meşru bir meşgale tanımamalıyız.” (22/198)
- “Nasıl arkasına saklanacağını, Efser yatağa girmek **için** arkasını kapıya döndüğü zaman nasıl çıkacağım mahir bir rejisör gibi ona talim ettim.” (22/284)
- “Bilmem eski bir derebeyinin torunu olduğum **için** mi, Bulgaristan'da gezerken hep kendimi öz babamın çiftliğinde sanırım.” (23/1)
- “Şimdi ezanın sustuğu bu öksüz yurtlara çanlarını ulutmak **için**, Selânik'e vapur vapur gelen Kafkasya Rumları yerleşiyorlardı.” (24/12)
- “Mehdi hakkında saçmalayacağı budalalıkları duymamak **için** başımı pencereye doğru çevirdim.” (24/98)
- “Yorulan irili ufaklı külhanbeyleri dinlenmek **için** bağdaş kurmuşlar, yazma mendilleriyle terlerini siliyorlar, geçenlerin arasından tanıdıklarına vakit vakit hep bir ağızdan, -Uç baba torik! diye bağırıyorlardı.” (25/10)
- ““İşte Himmet'e laf açmak **için** bir fırsat” diye düşündü.” (25/174)
- “Bu ay hediye **için** on lira mümkün değil veremeyecekti.” (26/141)
- “Namuslu tüccarlar yavaş yavaş piyasadan çekilmişler, yapılan cinayetin dehşetini halktan daha vazıh görebildikleri **için**, bazıları köşelerinde felce uğramışlardı.” (29/96)
- “Rum çocukları, bu müthiş afacanlar, beşikten beri ruhlarına akıtılan düşmanlığı meydana vurmak **için** tam fırsatı bulmuşlardı.” (30/10)

- “İstila muharebesi edilmediği halde kendilerini hiç müdafaa etmeyen zararsız ahali süngüleniyor; asker, süngülemekten yorulup şikâyet edince, bu ömründe eline silah almamış kör bir tavuk kadar korkak ahalinin nehirlere atılıp boğulması **için** emirler veriliyordu.” (30/225)
- “Elen'in yanına gitmek **için** kapıdan çıkıyordum.” (35/231)
- “Hiddetim tamamıyla geçtiği **için** bu kıymetli yadigâra acımaya başlamıştım.” (35/267)
- “Bir yortu günü pazar meydanında gürültü eden bir sarhoş Hıristiyanı dövdükleri **için**, iki başıbozuğun boynu vurulmuştu.” (37/82)
- “Siyah arabanın dar kapısından sokmak **için** kollarından yukarı kaldırıyorlardı.” (38/5)
- “Komiser, elindeki yaftayı katilin boynuna geçirmek **için** ilerledi. (38/97)
- “On üç yaşında iken altmış yaşında bir kocaya vardığı **için** "izdivaç" denen şeyden nefret etmişti.” (39/2)
- “Toprağı görmek **için** karları süpürmek icap ederdi.” (45/36)
- “Berber tıraşını tamamlamak **için** koltuğa çağırdı.” (50/216)
- “Profillerini bildiğim **için**, yeni nazırların iktidarda ne yapacaklarını aynıyle herkese söylerim.” (54/55)
- “Sonra canını çıkarıncaya kadar dövmüşler, hatta işkence **için** bir kolunu da kırmışlardı.” (56/229)
- “Yatsı namazı **için** abdest suyu taşıyan angaryacılar, meş'alelerle geçmeye başladılar.” (59/99)
- “Vaktiyle şehirde oturduğu **için** güzel Türkçe biliyordu.” (60/493)
- “Para kazanmak, tekrar çiftini düzebilmek **için** gurbete gitmeye karar verdi.” (62/5)
- “Artık şimdi kadınlar da her tarafları örtülü, koyu siyah çarşaflarının altında sanki şangırtıları işitilmemek **için** pamuklara sarılmış gayet ağır, gizli esirlik ve zulüm zincirleri taşıyan lanetlenmiş, hayattan kovulmuş, hasta, dilsiz heyulalar gibi sendeleyerek, titreyerek yavaş yavaş çıkıyorlar, başlarını önlerine eğerek düşmemek, bir şeye dokunmamak, birbirlerine çarpmamak, yanlış bir adım atmamak **için** kalın, kara peçelerinin altından bastıkları yeri görmeye çalışıyorlardı.” (81/247)

- “Rüzgâr azıcık sert esiyordu. Dinlenmek **için** bir birahaneye girmek aklıma geldi.” (84/84-85)
- “Gün ortasında öttükleri **için** hemen keserler.” (84/222)
- “Ahter, talihini biraz kendisine benzettiği **için** Yumuk'u çok severdi.” (85/29)
- “Her gece dört saat, ucuz **olsun diye** Almanlardan satın aldığım karpit lambasının başında, bir lira için nasıl terler döktüğümü hatırladım.” (91/114)

6.4.9. Katkı/Süreklilik İfade Eden Bağntı Ögeleri

(ardından, ayrıca, az önce, bir zamanlar, biraz önce, bugün, bundan başka da, bundan başka, bununla birlikte, daha sonra, dahası, -den önce, dün, eskiden, her şeyden önce, ilkin, -meden önce, nihayet, ondan sonra, oysa ki, oysa, önce, öte yandan, -sinden önce, sonra, sonuç olarak, sonunda, şimdi, üstelik, vaktiyle, ve, yarın, -den beri, daha, başka, bununla beraber, “ne kadar... o kadar”)

- “Köyünde, Sofya'dan gelen muallimden okuduktan **sonra**, genç papazın delaletiyle kendisi de Sofya'ya gitmiş, orada tahsilini bitirmişti.” (1/19)
- “Magda, Boris'e vardktan **sonra** mektebi terk etmiş, hayatını evine, zevcine hasretmişti.” (1/34)
- “Aşkları gittikçe ziyadeleşiyor, fikirlerinin tevafuku onları **daha** şedit bir iştiyak ile birbirleriyle rapt eyliyordu.” (1/35)
- “İşte aylardan **beri** böyle gece yarılarını bulurlar, konuşurlar, sevişirler uyumak istemezlerdi.” (1/36)
- “Alevlerle aydınlanan eteklerinin altındaki kalın bacaklarından **sonra** ayakları pek küçük ve nazik kalıyordu.” (1/53)
- “Gebelik onu daha güzelleştirmiş, **daha** nefis ve mükemmel bir kadın yapmıştı.” (1/54)
- “Magda kocasının bacaklarını **daha** ziyade sıktı ve dönerek boynuna sarıldı.” (1/117)
- “Söyle ne vardı? Neye korkacaktım? **Şimdi** söylesem yine korkacaksın.” (1/124-126)

- “Boris zevcesinin sevincinden memnun ve mahzuz, onu okşayarak, buseler içinde devam etti:"Evet Magdacığım. **Yarın** Amerika'ya gideceğiz, orada çalışacağız.” (1/160-162)
- “Mümkün değil bunları tahayyül edemezsin." Magda **daha** ziyade titreyerek dirsekleriyle şişmiş karnını, bacaklarıyla kocasının bacaklarını sıkarak, "Oh, tahayyül ediyorum!" dedi.” (1/183-184)
- “Kanlarla lekelenmiş nihayetsiz karlar, kara, müstekreh ve keskin baltalar, **sonra** siyah, müthiş Balkanlar, Perim... Gelecek!” (1/189)
- “Rüzgâra karışan köpek havlamaları daha ziyade şiddetleniyor ve **daha** ziyade yaklaşıyordu.” (1/242)
- “Bu komşunun kızıydı. **Acaba** şimdi niçin gelmişti?” (1/260-261)
- “Oda aydınlandıktan **sonra** birbirlerinin yüzlerine baktılar.” (1/273)
- “Boris sordu: "Acaba babamı ne yapacak?" "Bilmem, **şimdi** anlarız.”” (1/274-276)
- “Melina bir cevap vermedi. Evvela, "Dobra viçer!" dedi. **Sonra** alık alık etrafına bakındı.” (1/285-287)
- “" Kız "Sıs zdrave" dedikten **sonra** çıktı.” (1/319)
- “Ve paraların da henüz alınmadığını, bir hafta **sonra** elimize geçeceğini anlatır ve kandırırım.” (1/338)
- “Ve paraların da henüz alınmadığını, bir hafta sonra elimize geçeceğini anlatır ve kandırırım. **Yarın** akşam bizi burada bulamazlar...” (1/338-339)
- “Mutlaka kandıracağını, böyle hareketten **başka** çare olmadığını, Baba İstoyan giderse işte asıl fenalık o vakit olacağını uzun uzadıya anlattı.” (1/342)
- “Magda ateşi yaktıktan **sonra** ortada, kaba ve kalın ayaklı masanın yanındaki bir sandalyeye oturdu.” (1/375)
- “Harap ve eski saat durmuş da sanki yeniden kendi kendine işlemeğe başlamış gibi, hazin tik taklarını tekrar işittiriyor, tutuşan odunlar, yine odanın içine kırmızı gölgeler, kırmızı hayaller dolduruyor, soğuk rüzgâr daha vahşi, **daha** hain haykırıyor, pencerenin kapağını **daha** ziyade sarsıyordu.” (1/383)
- “Şimdi birden patlayacak ve zavallı Borisciği gelince, yıkılmış bir evle tanınmaz, kanlı et ve kemik parçalarından **başka** bir şey bulamayacaktı.” (1/717)
- “Küçük payitahtın karışık sokakları **bugün** çok kalabalıktı.” (3/1)

- “Sabahtan **beri** çektiği şaraplarla epeyce başı dönen meşhur kumandan tolgasının siperini geri itti.” (3/8)
- “Kuşkulanmaya da hacet yok! Biz **daha** resmen ihtilale kalkmadan onlar haber gönderdiler.” (3/46-47)
- “Sıkıya geldi mi nasıl küçülürler. Hani eski gururları? **Şimdi** dünya değişti.” (3/79-81)
- “İşte prensimize büyük bir imparator muamelesi yapıyorlar! Birinci zabıt **daha** beter sarararak sordu.” (3/83-84)
- “Kumandan sarayın önündeki atlılarına, onların etrafında sıkışık nizamda duran dalkılıç piyadelerine bir göz gezdirdi. **Sonra** atını oynatarak zabite döndü.” (3/117-118)
- “Prens huzurunda nasıl eğileceklerini işaretle anlattı. **Sonra** iki tarafında yalnız kılıç nöbetçiler duran yüksek kapı perdesini açtı.” (3/174-175)
- “**Daha** erzak bitmeden Adelsberg, Riskinç yahut Breg kasabalarına bir akın yapılmasını teklif ediyordu.” (4/16)
- “İçinde elli kişi muhafız bırakınız. **Sonra** yüz kişiyle nasıl akın ederiz?” (4/21-22)
- “On dakika **daha** geçti.” (4/232)
- “**Sonra** biz çıkınca evvela silahlılarınız, **sonra** silahsızlarınız kaleye girsin.” (4/264)
- “Silahların, kılıçların şıkırtısından **başka** hiçbir sada işitilmiyordu.” (4/275)
- “Derin bir sükût... **Sonra** müthiş bir uğultu...” (4/296-297)
- “Şimdi Vire’yi reddedip teslim olmazsanız, üç gün **sonra** susuzluktan öleceksiniz.” (4/323)
- “Artık "Pes" demekten **başka** çare yoktu!” (4/340)
- “Kalede kapalı kalanlar, Barhan Bey’in karşısında, ümitsiz bir inatla üç gün **daha** dayandılar.” (4/359)
- “Her taraf gündüzden **daha** aydınlıktı.” (4/362)
- “Prens Petonleç, **daha** beter sarardı, dudaklarını ısırıldı.” (4/399)
- “İşin içyüzünü bilenler, o kolunda taşıdığı kat kat sırmaları Saraylı Hanımın sayesinde kazandığını; yani, düşün olmadan evvel el öpmelik binbaşılığı, **sonra** da kandillerde, bayramlarda münasebet düştükçe kaymakamlığı, miralaylığı,

livâlığı, Meşrutiyet'ten bir sene evvel de ferikliği yakalamış olduğunu hikâye ederler.” (5/2)

- “Bu musibetten **sonra** evin kadrosu kendi kendine küçüldüğünden ilk günleri tekaüt maaşı biraz işe yarıyordu.” (5/7)
- “Câbir Paşa, bu vakadan **sonra** mahalle bakkallığına tövbekâr oldu.” (5/31)
- “En sakın lafi bile havlar gibi hamle hamle söyler, **sonra** birdenbire susuverirdi.” (6/4)
- “Bir diğeri **daha** beter saçmaladı.” (6/21)
- “Ben namazdan **sonra** aldırırım.” (6/86)
- “Genç yürük, basacak bir yer arıyormuş gibi etrafına bakındı. **Sonra** arkasına baktı, ellerini önüne kavuşturdu.” (6/91-92)
- “Bir saat **sonra** Papaz Bayırı'na çıkan dik yokuşu tırmanıyordum.” (7/35)
- “Söyledikçe müdafaasında ve mantığında kendini haklı sanıyor, haklı sandıkça **daha** ziyade coşuyor ve biraz eğlenir gibi.” (7/166)
- “Kadın aynı hain gözlerle bize bakıyor, etrafımızda çırpındıkça **daha** ziyade kuduran köpek havlamasında devam ediyor, domuzlar gayet adi ve ehemmiyetsiz mahlûklar olduğumuzu anlamışlar gibi sahiplerini taklit ederek bize bakmaktan vazgeçiyorlar, gübrelerde ezeli gıdalarını araştırmaya başlıyorlardı.” (7/269)
- “Ömrümde ilk defa olarak Viyana'yı, Berlin'i, Paris'i, Londra'yı görecektim. **Daha** İstanbul' da iken "Sefahat yapmam.” (8/13-14)
- “Gündüzleri çokça tıklar, akşam yemeklerini yemem" diyordum. Fakat **daha** kapıdan çıkmadan evdeki Pazar çarşuya uymuyordu.” (8/16-17)
- “Orkestra takımından, heykellerden, garsonlardan **başka** içerisinde kimse yoktu.” (8/213)
- “Bizden **başka** bu salonda kimse bulunmayacak.” (8/217)
- “İşleri bitirdikten **sonra** Türkiye'ye gitmek için yol harçlığımı aldım.” (8/330)
- “Bana büyük bir 'fermejüp' resmi yapmasını söyledim. **Sonra** çalıştığım fabrikanın kâtibine koştum.” (8/360-361)
- “Sonra ayrıldık. -**Şimdi** kiminle oturuyorsun?” (9/160-161)
- “Onlarla konuştuğça, kendi talihsizliği, sefaleti gözünde **daha** ziyade büyüyor, felaketinin birdenbire farkına varıyordu.” (9/229)

- “Yıllar vardı ki, ta bozgundan **beri** tatlıya, böreğe hasretti.” (9/231)
- “Hatta zeytinden peynirden **başka** bir şeyin tadını unutmuş gibiydi.” (9/232)
- “Naciye, sabahtan **beri** bir şey yememişti.” (9/247)
- “Kapıdan çıktıktan **sonra** çok yürümediler.” (9/261)
- “Karnı fena hâlde acıkmıştı. **Şimdi** kalkıp kaçsa, evinde ne yiyecekti?” (9/372-373)
- “Gözünün önüne o kart Miloviç'i getir de **sonra** dikkatle istediğin kıza bir bak.” (9/458)
- “Onunla gitmek **daha** hayırlı değil miydi?” (9/521)
- “-Bahçivandan **başka** kimse yok.” (9/565)
- “Arnavut çekildikten **sonra**, Fasih, Naciye'ye döndü.” (9/622)
- “Arnavut, köşkün köpeğine verilen, vesika ekmeğinden **başka** bir şey bulamamıştı.” (9/660)
- “Caddeden **daha** karanlık bir sokağa saptı.” (9/690)
- “Evet, buraya kendini atmaktan **başka** çare yoktu.” (9/706)
- “Yirmi yıldan **beri** görmediğim bu kasaba hayalimde artık seraplaştı.” (10/2)
- “Pek uzun gurbetlerden **sonra** vatanına dönen bir adam doğduğu yerin ufkunu koyu bir sis altında bulup da sevdiği şeyleri uzaktan bir an evvel göremediği için nasıl mahzun olursa, ben de tıpkı böyle meraka, sabırsızlığa benzer bir elem duyarım.” (10/7)
- “Bu vehim ile rüya dinlemek, tâbir etmek merakında olan zavallı anneme, her sabah ayılı rüyalar uydurur; ırı, kızgın bir ayının beni kapıp dağa götürdüğünü, ormandaki inine kapadığını, kollarımı bağladığını, burnumu, dudaklarımı yediğini, **sonra** Bayramiç yolundaki su değirmenin çarkına attığını söyler, ona birçok: "Hayırdır inşallah..." dedirtirdim.” (10/17)
- “Sınıf kapısının açılmayan kanadında sallanan "geldi-gitti" levhası yassı, cansız bir yüz gibi bize bakar, kalın duvarların tavana yakın dar pencerelerinden giren donuk bir aydınlık durmadan bağırır, haykırarak okuyan çocukların susmaz, keskin çığlıklarıyla sanki **daha** ziyade ağırlaşır, bulanırdı...” (10/35)
- “İnşallah iyi olunca yine oynarsınız, **şimdi** rahatsız etmek ayıptır.” (10/229)

- “Saatlerce Mıstık'ın hatırasıyla, bu muazzez ve necip matemini eskiyip unutuldukça **daha** ziyâde kıymeti artan tatlı ve mahzun acısıyla mütelevviz olurum.” (10/245)
- “Hepsi "... Kafdağı'na kadar arkandan gelmeye hazırız, padişahım!" diye ayaklarına kapanmışlar, gözlerinden sevinç yaşları dökmüşlerdi. İşte **şimdi** "sefer kararı" ordu içine yayılmış olacaktı.” (12/10-11)
- “Ordunun velvelesini dikkatle dinledi. "Kızıl Elma, Kızıl Elma..." Bu ismi şehzadelikten **beri** binlerce defa duymuştu.” (12/21-23)
- “Bu ismi şehzadelikten beri binlerce defa duymuştu. **Sonra** tekrar tahta oturdu.” (12/23-24)
- “Bu daima taşan, kabaran, coşan bir kuvvetin ne olduğu bilinmeyen bir gayesi idi. **Daha** medresede minimini bir çömezken sipahi, yeniçeri bölüklerinin bu narayı bastıklarını işitirdi.” (12/124-125)
- “Artık "Kızıl Elma'ya, Kızıl Elma'ya" naraları çoğalıyor, taşıyor, **daha** ziyâde yaklaşıyordu.” (12/261)
- “Bu daima taşan, kabaran, coşan bir kuvvetin ne olduğu bilinmeyen bir gayesi idi. **Daha** medresede minimini bir çömezken sipahi, yeniçeri bölüklerinin bu narayı bastıklarını işitirdi.” (12/124-125)
- “Büyük Selahaddin, kendisinden aman dileyen Kudüs'ü aldıktan **sonra** hiç durmamıştı.” (13/1)
- “Ferruhsah, Doğan'ın yıllarca süren sessiz itikâfını, asaletini, gençken medresede kimya ilmiyle hendese ilmine çalıştığını, gayet derin bir âlim olduğunu, **şimdi** madde ile yanar cisimlerle uğraşıp bilinmeyen şeyler keşfine savaştığını amcasına uzun uzadıya anlattı.” (13/81)
- “Fıçı fıçı petrolerden, şişe şişe renkli sulardan, türlü türlü tozlardan, ne olduğunu anlayamadıkları birtakım cetvellere, pergellerden, hendese aletlerinden **başka** bir şey bulamadılar.” (13/104)
- “Hakiki bir zindan hayatı geçirir, yıllardan **beri** düşmanların eline düşmüş olan bu kıymetli vatanın sönmez matemlerini tutar, elemeler içinde kıvrılmaktan acı bir zevk duyarım.” (14/16)

- “İngiltere kralı yeniden Hindistan'daki eski Türk İmparatorluğunun tahtına oturmak için Mısır sömürgesinden geçerken, **şimdi** cihan politikasında bir gölge halinde kalan büyük hakanın oğlunu ayağına getiriyordu.” (14/27)
- “Günler geçtikçe **daha** ziyade asabileşiyor, sararıyor, yine başıma sanki görünmez oklar saplanıyordu.” (14/38)
- “Aynaların üzerindeki kralının ve kraliçesinin, Galler Prensi'nin büyük ebatta yapılmış resimleri göze çarpıyordu. Yanlarında **başka** küçük resimler de vardı.” (14/63-64)
- “Hemen karar verdim. Bir sene **sonra** avukat olacaktım.” (14/207-208)
- “Küçükten **beri** son derece menfaatimi bilir, menfaatimi her şeye tercih ederdim.” (14/224)
- “Ama **şimdi** eminim, hiçbir şey, hiçbir şey... Elini bile kaldıramayacaksın.” (14/282)
- “Yataktan kalktıktan **sonra** bile her hafta beni görmeye geliyor, doktor olduğu için kimse bir şeyden şüphelenmiyordu.” (14/311)
- “Hiçkırıklar içinde devam etti: -O vakitten **beri** yirmi beş sene geçti.” (14/343-344)
- “Ayrılmak, bilhassa 'ezberden evlenme' usulünü kabul ettikten **sonra** ayrılmak, büyük bir cinayetti; zavallı kızın ne kabahati vardı?” (15/113)
- “Abdest aldıktan **sonra**, bu kızcağız hemen karşısına koşmuş, gayet temiz, gayet beyaz, ütülü, mükemmel bir havlu tutmuş.” (15/154)
- “Doğrusu **şimdi** yalımızın her yeri bir hamam kadar temiz...” (15/177)
- “Sokaktan gelen ses **daha** yanık bir hararet, daha azametli bir şiddetle:” (16/88)
- “Dışarıda, daima değişen, asla eskiye benzemeyen hayatın hiç **şimdiye kadar** görülenlerini andırmayan yeni dilenci susmaz.” (16/126)
- “Çavuşlara vesaireye lazım gelen tembihleri verdim. **Yarın** Güzeyil'e gideceğiz.” (17/34-35)
- “Âteşin, hummalı, şedit muhabbetler iftiraksız bir vefa bağının yakarak yelpazeleyen hararetleli kanatları altında söndükten **sonra**, aşkın o nûşin ve muhrib heyecanları, fasılasız nöbetleri ebedî ve mutlak, saf bir sahiplenmeyle tatmin ve tedavi olunduktan sonra duyulan nekahat dinginliği...” (18/1)

- “Hatıratımı yoklamak için geriye, çocukluğuma doğru hayalen dönerek **şimdi** muzlim ve ehemmiyetsiz bir mazi olan yirmi altı seneyi bir anda yaşadım.” (18/31)
- “Mutaassıplar, mürteciler, liberaller, **sonra** hiçbir muayyen mesleği, meşrebi olmayanlar birbirleriyle kardeş gibi geçinirlerdi.” (19/25)
- “Medreseden **sonra** darülfünunu da tamamlamıştı.” (19/48)
- “Mesela içildikten **sonra** üzeri çıkarıldı mı, sürahiye benzesin, lüle cebe girebilsin...” (19/65)
- “Büyük kubbeli serin Dîvan, **bugün** daha sakin, daha gölgeliydi.” (20/1)
- “Sabah namazından **sonra** sarayının selamlığında, Hint kumaşından ağır perde-
li küçük, loş bir odada kâtibinin bıraktığı kağıtları okurken, sadrazama, Muhsin Çelebi'nin geldiğini haber verdiler.” (20/100)
- “Bizim elçimizin atları, hademeleri, esvabı **daha** muhteşem, **daha** ağır olmak icap eder.” (20/222)
- “Çaldıran'da kırılacak gururu, **bugün**, bu tek Türk'ün ateş nazarları altında erimişti.” (20/315)
- “Bir gece içinde şu kaleyi alıvermek işten bile değildi! **Şimdi** vâkıa müstakildi.” (21/21-22)
- “Diye elçiyi aşağı gönderip kapıdan attırdı. **Sonra** etrafındakilere döndü.” (21/138-139)
- “Dünü tamamıyla unutuyor, yarını asla düşünmüyor; **bugünü** memnun, müsterih hayranlıkla geçiriyordum.” (22/54)
- “Yıldızların sanki bu serin rüzgârla **daha** ziyade parlayan, ketum, teşvik edici gözleri karşısında 'dudaklarımı öpüyordum.’” (22/305)
- “Bidar'ın paravanın arkasında olduğunu bildiğimden **şimdi** öpmüyordum.” (22/313)
- “Efser **daha** ziyade şenlenmiş; bilmem niçin her vakit ifratla üzerine düştüğü mütalâasını terk etmiş, çok konuşuyor, çok gülüyor, şimdiye kadar kendisinde asla müşahede etmediğim suni bir hoppalık, tuhaf bir fazlalık gösteriyordu.” (22/365)
- “Yemekten **sonra** gitmeğe kalktım.” (22/367)

- “Uyanık olsaydı, o kadar şiddetle çektiğim zili işitecek, mutlaka sofaya çıkacaktı. **Daha** ziyade muhakeme edemedim.” (22/424-425)
- “**Bugün** artık tamamıyla birbirimize yabancı bulunuyoruz.” (22/534)
- ““Bunu Goşpodin Kepazefe götür!” diye eline verdi. **Sonra** bana döndü, mektubu gönderdiği diplomatın hayatını anlatmaya başladı. Evvela ihtilalci imiş. **Sonra** prenslik yapınca dâhiliye memuru olmuş. Daha **sonra** milletvekili...” (23/31-35)
- “Bu köyler uzaklarda, ta ufkun nihayetindeki mor sislerin içinde idi. **Şimdi** ezanın sustuğu bu öksüz yurtlara çanlarını ulutmak için, Selânik'e vapur vapur gelen Kafkasya Rumları yerleşiyorlardı”. (24/11-12)
- “İki senedir sanki hiçbir şey değişmemişti. Bir **an** içinde "Türkiye idaresindeki Selânik'e gidiyorum." hayaline kapılıyor ve kapıyı kırmızı fesli bir kondüktörün açacağı bekliyordum.” (24/30-31)
- “Ve Türkler asla bir **daha** buralara gelemez.” (24/52)
- “Yolcu mösyö, sigarasının küllerini üzerimize fırlatıyor, tükürüyor, **sonra** avazı çıktığı kadar Bizans İmparatoru ve Yunanistan Kralı XII'inci Konstantin için bestelenmiş Fransızca bir şarkıyı haykırıyordu.” (24/176)
- “**Bugün** hıdrellezdi...” (25/4)
- “Böyle kukumav gibi, yapayalnız yaşadıkdan **sonra**, paranın, rahatın, malın, mülkün ne önemi vardı?” (25/72)
- “İçindeki şeyler silinmiş, süpürülmüş de **sonra** havaya mihlanmış gümüş bir tepsiye benzeyen ay, her tarafı aydınlatıyor, dargın denize uzun ve yaldızlı yansımaları bırakıyor; yorgun dağları, ışsız yalılar, bülbülsüz koruları mor ve serin sisle örtüyordu.” (26/3)
- “Otuz dokuz numara yakalık kullanırken, **şimdi** otuz iki numara yakanın içindeki boynu, İsveç jimnastiğinin en güç hareketlerini bile rahatça yapabiliyordu.” (26/43)
- “Uslu akıllı, İstanbul'a geçti. **Daha** mahalleye gelmeden, dört senedir olup biten şeylerin esaslarını yolda tamamıyla anlamış gibiydi.” (29/3-4)
- “Odaya kazara bir dızdız girince, tepesinde şarapnel patlamış gibi korkup dışarı kaçan bu kahramanın ihtiyat subayı olduğunu, Irak cephesinde bir hücum ta-

- burunda bölük kumandanı bulunduğunu duyunca "lâ havle..." çekerek gülümsemi. **Sonra** bir hafta kadar genel durum belirlemesiyle uğraştı." (29/6-7)
- "İşte tımarhaneye gitmeden, odacı bıraktığı bu serseri herif, **şimdi** bilmem ne zâde namı altında, İstanbul'un en büyük zenginlerinden biriydi." (29/61)
 - "Harp başladığı zaman iki üç yaşında bulunan çocuklar, **bugün** yedi sekiz yaşına girdikleri halde, nasıl madeni çeyrek, mecrediye, ikilik, kuruş, metelik görmemişlerse, biraz sonra atı, eşeği, katın bilmeyen bir nesil türeyecekti." (29/108)
 - "Onun getirdiği kızarmış eti, şarabı, iri ve sulu elmaları acele yuttu. **Sonra** Türk kumandanının daha toz konmamış olan yumuşak ve geniş koltuğuna yerleşti." (30/43-44)
 - "Yapılacak operasyon bu hain ve ahlaksız Avrupalıların gözlerine görünmemeliydi. **Şimdi** hemen ne kadar zengin varsa hepsi bir binada toplatılacaktı." (30/98-99)
 - "O vakit niçin kestirse **bugün** de onun için keseceksin." (30/130)
 - "Bu sayede değil miydi ki, **şimdi** dünyaya, bütün dünyaya hükmediyorlar." (30/216)
 - "Adlarım bilmediği, hatta ömründe ilk defa gördüğü çiçekler, gölgeli tarhlarda **henüz** doğmamış peri yavrulan gibi uyuyorlar, sarhoş edici, keskin ve tatlı kokular çıkarıyorlardı." (30/654)
 - "Taze hayatının, emsalsiz güzelliğinin ulvi ve mehtaptan rengi **henüz** duruyordu." (30/917)
 - "Sol eliyle siyah, parlak saçlarını düzelden torununun torununa **şimdi** pek elemli bakıyordu; bu kız tıpkı büyük matemler geçirmiş, felaketler görmüş bir zavallı gibiydi." (31/61)
 - "Küçük çocuklara şapka giydiriliyordu. **Yarın** ihtimal ki bu zavallı yavrucakları sünnet de ettirmeyeceklerdi." (34/42-43)
 - "Evet, ilk Beyrut, daha **sonra** Pire..." (35/39)
 - "Sadrazam en tehlikeli işlere onu saldırır, büyük ve harikulâde muvaffakiyetlerden **sonra** padişahın huzuruna sokar, ona iltifat ettirirdi." (36/60)
 - "-Hiç olmazsa **şimdi** yüreğim rahat ya, diyordu." (39/90)
 - "Birdenbire! **Bugün** anneme hak veriyorum." (40/4-5)

- “Her ötüşünde titriyordum. **Sonra** tıpkı bir insan gibi kalın sesli, gürbüz bir savaşçı gibi, eski bir şövalye gibi bana sordu.” (40/43-44)
- “Horoz sağken dövüşmezlerdi. **Şimdi** birbirlerinin gözlerini oyuyorlardı.” (40/149-150)
- “Gıt gıdak sesleri kesildi, "**Yarın** mutlaka bir horoz bulmalıyım" diyordum.” (40/158)
- “Sabahleyin vurdumduymaz kocasıyla yine bir fasıl gürültü etmişti. **Şimdi** sınırları çekiliyor, kalbi sızlıyor, başı çatlayacak gibi ağrıyordu.” (42/2-3)
- “Türkiye'de bedbaht olduktan **sonra** âşıkıyla İsviçre'ye itikâfa çekilen bir hanımdan bahsettiler.” (42/99)
- “Zavallı serçe **o kadar** aç, **o kadar** bı-ılaçtı ki...” (45/51)
- “İhtiyar veteriner, pirelerin hayattaki bütün görevini sırasıyla anlattı. **Sonra** sineklere, farelere, vızvızlara, kedilere geçti.” (46/222-223)
- “Mahalle mektebinden diplomasını aldıktan **sonra** mukaddes, gayr-ı mukaddes hiçbir kerpici eline almamakla iftihar eden Cabi Efendi işte bu, yalnız hayatı okuyan ariflerden biriydi!” (47/22)
- “Peride'den Raika'ya mektup **Dün** seni gördüm.” (49/1-2)
- “Kocası **nihayet** üç bin kuruş maaşlı bir memurcuk...” (49/45)
- “Menekşe rengindeki ipek hırkamı daha **dün** yetmiş liraya aldım.” (49/91)
- “Orada duyulan bedii heyecan **ne kadar** temiz **ne kadar** kibardır.” (49/141)
- “Senin miden nasıl alıyor. -Ben **o kadar** ihtiyar görmüyorum.” (55/31-32)
- “Bedia'nın eline döktüğü su ile güle güle ağzını, bıyıklarını yıkadı. **Sonra** cebinden çıkardığı ipek mendille kuruladı.” (55/84-85)
- “Koca Ali en kalın, en katı demirleri mısır yaprağı gibi incelten, kâğıt gibi yumuşatan sanatını kimseden öğrenmemiş, kendi kendine bulmuştu. **Daha** oniki yaşındayken, sert bir beylerbeyi olan babasının başı vurulmuş, öksüz kalmıştı.” (56/27-28)
- “Daima üç kandil yakılırken bu akşam Ramazan gibi bütün kandiller yanmıştı. **Daha** namaz safları dizilmemişti.” (56/75-76)
- “Yakın akıbetinin bu uzvî hatırası **o kadar** bariz, **o kadar** kuvvetliydi ki...” (58/26)

- “Çocukluğunun saf muhayyilesini süsleyen cennet bahçelerini, hûri, gılman alaylarını, Tûba ağacını, Sırat köprüsünü **şimdi** düşünemiyordu bile...” (58/27)
- “Çocukları daha pek küçüktü. **Şimdi** acaba neredeydiler?” (58/71-72)
- “Bulduğum yer, mevcudiyetim, **şimdi** bana galat bir hayal, korkunç bir serap, karanlık bir kâbus gibi geliyor.” (60/96)
- “Karanlık merdivenden inerken, haberim olmadan ruhuma, vicdanıma vurulmuş zehirli bir kamçının öldürücü şakırtısını **şimdi** bütün vuzuhuyla duyuyor gibi oluyordum.” (60/552)
- “Kenan Bey yıllarca ruhunu zapteden bu toplumun, Avrupalıların naçiz bir kulu, hizmetçisi olduğunu düşündükçe kahrolmaktadır. **Düne** gelinceye kadar kendisine bile Türküm demeye sıklığı ve bu memlekette kendisi gibi tarihinin büyüklüğünü, mazisinin şerefini, dedelerinin şanını bilmeyen, inkâr eden, milliyetinden uzak ve hatta utanan ne kadar Avrupalılaştırmış renksiz olduğunu düşünerek yürür.” (61/18-19)
- “Grazia bunları çabuk anlatır, tercümanın korkularını tekrar eder. **Şimdi** hükümet genç Türklerin elindedir.” (61/80-81)
- “Davullar, zurnalar çalıyor, orada çiftler çiftler pehlivanlar güreşiyordu. **Önce** kim olduğunu söylemedi.” (63/143-144)
- “-Hoş geldin efe, kimlerdensin? Diyenlere gülüyor: -**Sonra** anlarsınız, diyor-du.” (63/145-146)
- “Hafifçe kaldırdı. **Sonra** gayet ağır hareketlerle kahvesini pişirmeğe başladı.” (64/27-28)
- “On iki sene askerlik ettikten **sonra** istifa edecek ve hoca olacaktım. Gençliğimi orduda geçirdikten **sonra** ihtiyarlığımı mektepte, dersanelerde geçirmek istiyordum.” (66/55-56)
- “Siyah gözlüklü bir Bulgar çıktı. **Sonra** bir şapkalı, **ondan sonra** bir daskal...” (66/219-220)
- “Çünkü bu kadar sukut ettikten **sonra** yaşamak hakikaten bir rezaletti.” (68/11)
- “Bomonti'ye kadar uzandık. **Daha** kış uykusundan uyanmamış sisli Kâğıthane'ye, mavi mahmur Haliç'e yükseklerden baktık.” (69/6-7)
- “Mektepten çıktuktan **sonra** arkadaşım oldu.” (69/21)

- “**Şimdi** onunla konuşurken kübistlerin yaptığı tuhaf levhalar karşısında hissettiğimiz o «yarı-bediî, yarı-hendesi» zevke benzer bir tat duyarım.” (69/22)
- “Hayatın hakiki manası olan mefkûre var. **Sonra** rebabiyet var...” (72/77-78)
- “Mazideki fert, asırların içinde, hisçe büyümüş, civanlıktan, uzviyetten çok uzaklaşmış, değişmiş... **Şimdi** onun ruhu, onun vicdanı büyük bir kâinatı istiap eden başlı başına bir dünya...” (72/116-117)
- “Doktor sağ taraftaki kanepelerde birisini selamladı. **Sonra**, birdenbire sözlerinin konferans edasını değiştirerek bana sordu.” (72/135-136)
- “Herhalde birçok muhakemeler, tereddütlerle vakit geçirerek birçokları gibi yirmi beş yaşını beklememek. **Sonra**, beni son derece arzu eden ve ketum olan bir adama hemen muvafakat göstermek.” (73/58-59)
- “Beni üzen şeylerin hiçbirini unutmadım. Anılarım sanki yalnız hüzün için yapılmış. Evet, acaba dört yaşında var mıydım? **Ondan önce** hiçbir şey bilmiyorum.” (78/5-8)
- “Fakat türbedar bir daha anahtarını ağzıma sokmadı. **Ondan sonra** ben mankafa oldum.” (83/73-74)
- “Ben işte on beş gün evvel böyle gamsız, sıhhati yerinde, mesut, kuvvetli bir genç gibi uyandım. **Daha** ortalık yeni ağarıyordu.” (84/5-6)
- “Fenerbahçesi 'ne geçtim. Hala yorulmamıştım. **Sonra** Kalamış Koyu'ndan yürüdüm.” (84/31-33)
- “İçimden: "İşte yirmi senedir aradığım meçhul kadın!" dedim. **Şimdi** neler olduğunu bir türlü hatırla yamadığım şeylerden konuşmağa başladık.” (84/129-130)
- “Gördüm ki münderecatları [içerik] tamamıyla bir. **Sonra** bu zahmetten de vazgeçtim.” (89/91-92)
- “Sonra yüzünü yıkamaya giderken, sedefli dama kutusunun sofada, yerlerde süründüğünü görmüş, o anda kan başına sıçramış, avazı çıktığı kadar bağırıp çağırmaya, sövüp saymaya başlamıştı. **Daha sonra** ne yapmış ne olmuş, nasıl buraya getirilmişti?” (93/5-6)
- “Hürmette kusur göstermezler. **Bundan başka**, bitte insanı hayrete düşürecek bir mahsuldarlık var.” (107/82-83)

- “Bitleri öldürmek cezaya layık bir cinayettir! **Bundan başka** bilirsiniz ki fanilerin en zekileri olan Yahudiler de şarkıların bu telakkisine iştirak ederler.” (107/86-87)
- “O söyledikçe gözlerim açılıyor, kristal, arjante kapların içinde **şimdiye kadar** neler yediğimizi öğreniyordum.” (110/158)
- “Dört beş sene geçmeden Balkan Harbi patladı. **Hemen** annesiyle İstanbul'a kaçtı.” (111/13-14)
- “Bu dik yokuş karşısında duyduğu feci ümitsizlik onun arif ruhunu kararttı. **Şimdiye kadar** eğilmeyen boynunu menfaatperver, tekâpucu, hesapçı bir zahit gibi büktü.” (113/89-90)
- “Sarı abasının, **şimdiye kadar** kirli, temiz hiçbir tarafa dokunmamış eteklerini sımsıkı toplayıp belinin üstüne ağır bir kambur gibi yerleştirmek en birinci merakıydı.” (117/9)
- “Hepsi Orhan Bey'in çehresini tabîî büyüklükte ilk sahifelerine basmışlardı. Fon Sadriştayn, **şimdiye kadar** bu meşhur genç dâhinin kendisini hiç görmemişti.” (121/130-131)
- “İsmail'in elçisi **şimdi** bu tecavüzden de şikâyet ediyor; Osmanlı toprağına son akınlarının, padişahın devletine karşı değil, sırf Alâüddevle aleyhine olduğunu tekrarlıyordu.” (20/59)

6.4.10. Benzerlik İfade Eden Bağıntı Ögeleri

(*Gibi, sanki, san, adeta, nasıl ki, güya*)

- “Her sabah Çarşı Camii'nin arkasındaki harap zaptiye ahırlarının önünden, bir serçe sürüsü **gibi** cıvıldayarak geçerdik.” (11/1)
- “Her sabah bizim **gibi** erkenden mektebe gelir, akşama kadar kalır; evlerimizden nöbetle getirdiğimiz kucak kucak otları, yazsa ağaçların, kışsa sol taraftaki abdestlik sundurması altında yavaş yavaş yerdı.” (11/9)
- “İçeri girilince ta karşıya Hoca Efendi'nin rahlesi gelirdi. Rahlenin önünde top yavrusu, müthiş, tuhaf bir tüfek **gibi**, siyah kayışlı, ağır falaka asılı dururdu.” (11/13-14)
- “Gökten inen, mânâsı anlaşılmaz bir sese kulak verir **gibi** başını büktü.” (12/20)

- “Türklerin çekilmesiyle beraber hain ve zehirli bir çekirge bulutu **gibi** oraya üşüşen Avrupalılar, bu zavallı İslam memleketinin bütün hayat damarlarını ellerine geçirmişler, doymak bilmez kudurmuş bir açlıkla, azgın bir hırsıyla din kardeşlerimizin kanlarını emip dururlar...” (14/11)
- “Mısır **gibi** hiç olmazsa isimce Müslüman sayılan bir memlekette bir Türk'ün şapka giymesinde ne vardı?” (14/103)
- “İnancını elbise **gibi** değiştirebilen, vicdanını adi bir eşya **gibi** satan insanlar bu dünyada az değildir.” (14/141)
- “Yine o iğrenç ciğer **gibi** fesi giyecek, yine budala bir Türk'e kırmızı başlı duygusuz bir şampanya şişesine benzeyecektim.” (14/227)
- ““Balık istifi” denilen o kımıldanmaz, o nefes almaz kalabalıkla taşacakmış **gibi** dolu olan Şirket vapurunun kenarında, kaptan kulesinin altındaki dört ince, beyaz demir direğin içine, üç arkadaş çömelmiş, savaştan, parasızlıktan, bulgurdan bahsetmemek için eski zamanları hatırlıyor, dertleşiyorduk!” (15/1)
- “Boğaz'ın tepelerindeki tek tük korular parlıyor, deniz düz mavi bir kadife **gibi** uzanıyordu.” (15/3)
- “Kavga eder gibi konuşur, kelimelerine **sanki** yumruk şeklinde vücutlar vermek istiyormuş gibi sağ kolunu (bir Karagöz çevikliğiyle) sallardı.” (19/57)
- “Burası eski mesut zamanlarda taptaze kalmış bir cennetin hayaline benziyordu. **Sanki** tarih denen fırtınanın rüzgârları bu asırlık çınar ağaçlarının arasından, beyaz münzevî binanın sakin çatısı üstünden hiç geçmemişti.” (19/102-103)
- “Doğrudan doğruya kendisine sorsam, eminim ki, yine "Gözlerine de mi itimadin yok! Nefes ettim, kör müydün?" diyecek, beni de kurbağalar **gibi** susturacaktı.” (19/196)
- “Bosna, Eflak, Karaman, Belgrad, Transilvanya, Hırvatistan, Venedik seferleri birbirini takip ediyor; Modon, Koron, Zonkiyo, Santamavro fetholunuyordu. **Sanki** İstanbul Fâtihî'nin azmiyle dehası -tahta geçer geçmez babasının heykelini "gölgesi yere düşüyor" diye kırdırıp sevaba girmeye kalkan- zâhit halefinin zamanında da sönmüyor; sönmöz bir alev, ezeli bir ruh gibi yaşıyordu.” (20/36-37)

- “O vakit Trabzon valisi bulunan Şehzade Yavuz, babası **gibi** sabredememiş, Tebriz hududunu geçmiş; Bayburd'a, Erzincan'a kadar her tarafı talan etmiş, hatta Şah'ın kardeşi İbrahim'i esir almıştı.” (19/58)
- “Oturduğu mor çuha kaplı sedirin daima öpülen ağır sırma saçağındaki yumağı, altından, içi boş küçük bir kafa **gibi** şaşkın duruyordu.” (20/106)
- “Yarım mil ötede Toygun Paşa'nın son muhasarasından çılgın kışın hiddeti sayesinde kurtulan Zigetvar Kalesi, sönmüş bir yanardağ **gibi**, simsiyah duruyordu.” (21/6)
- “Sürü sürü geçen kargalar tam hisarın üstünden uçarken **sanki** gizli bir kara haber götürüyorlarmış gibi, acı acı bağıryorlardı”. (21/9)
- “Yıkılmaz bir ölüm seddi halinde "Kızılelma" yolunu kapatıyordu. **Sanki** bu uğursuz kargalar hep onun mazgallarından taşıyor, anlaşılmaz bir lisanın çirkin küfürlerine benzeyen sesleriyle her tarafı gürültüye boğuyorlardı.” (21/13-14)
- “İncecik, sinirli boynunun üstünde bir taş topuz **gibi** duran çıkık alınlı, iri kafasını salladı.” (21/16)
- “Bütün gaziler bu iki delinin arkasına üşüştü. **Sanki** hepsi bir anda deli oldular...” (21/175-176)
- “Bütün o kitapları okuyanlar **gibi** ben de artık her şeyi inkâr eden, hiçbir şeye inanmaz, paradoksal, münasebetsiz bir herif olmuştum.” (22/53)
- “En mütekâmil olmak üzere yapılanlarında bile **sanki** görünmez bir kusuru vardı.” (22/133)
- “İntikal etmemiş **gibi** sordum:” (22/151)
- “Nasıl arkasına saklanacağını, Efser yatağa girmek için arkasını kapıya döndüğü zaman nasıl çıkacağını mahir bir rejisör **gibi** ona talim ettim.” (22/284)
- “Yıldızların **sanki** bu serin rüzgârla daha ziyade parlayan, ketum, teşvik edici gözleri karşısında 'dudaklarını öpüyordum.” (22/305)
- “Yarı çıplak Bidar yatıyordu. Bu **sanki** bir rüya idi.” (22/430-431)
- “Suyun başında çamaşırlarım döven kalın çıplak baldırlı kadınları, evinin önünde ezeli çoraplarım ören hiddetli kızları, batan güneş, fundalıkları neftiye boyarken birdenbire karşıma çıkarak "Dobra veçer!" diye beni selamlayan köylüleri **sanki** ezelden tanırım.” (23/3)
- “Koştanof, bir marş temposu tutar **gibi** vurmaya başladı.” (23/58)

- “Hepsi ateş önünden kaçarmış **gibi** yüzlerce senelik yerlerinden, yurtlarından uzaklaştılar.” (23/252)
- “Kapalı camların ince buğularından, minareleri yıkılmış, mescitlerinin üzerine haçlar asılmış تنها köyleri görüyor **gibi** oluyorduk.” (24/10)
- “İki senedir **sanki** hiçbir şey değişmemişti.” (24/30)
- “O halde Türkiye'nin de diğer Müslüman hükümetleri **gibi** mahvolacağı, tarihten namı silineceği ve biz Türklerin de bütün Müslümanlar **gibi** yakında İstanbul'u alacak olan Hıristiyan efendilerimize sadakatle dua ederek hayatımızı diğer dindaşlarımız **gibi** miskin miskin taassup, cehalet ve rezalet içinde geçireceğimiz muhakkak...” (24/71)
- “Ben yeryüzünün dümdüz olduğunu, balığın üzerinde öküzün boynuzunda tıpkı bir tepsi **gibi** durduğunu fenle ispata kalkacak bunak bir yobazım.” (24/97)
- “Sözünü tamamlayamayan ihtiyar hoca yaralı ve can çekişen düşkün bir aslan **gibi** yeniden uyuklamaya başlamıştı.” (24/174)
- “Ve Türklerden kalma **san** badanalı eski karakollar, bu yollardan kaçarken mahvolmuş gafil bir milletin dinsiz ve yıkık mabetleri gibi, ikişer, üçer kilometre ara ile sıralanmış hâlâ duruyordu.” (24/179)
- “Tek atlı arabasının pufla, ipek şiltesine uz kuştüyünden, iri, pembe yastıklara dayanmış; gözleri açık, uyur **gibi** duran Masume Hanım, yoldan yaya geçenleri hiç görmüyordu.” (25/2)
- “Masume Hanımın arabasını çeken yağız at denizden çıkmış **gibi** sırlısklandı.” (25/12)
- “Böyle kukumav **gibi**, yapayalnız yaşadıktan sonra, paranın, rahatın, malın, mülkün ne önemi vardı?” (25/72)
- “Aklında anasıyla memleketten **başka** hiçbir şey yoktu.” (25/148)
- “Öbek öbek yığılmış gübre piramitlerinin üstünde tavuklar eşiniyor, harap ahırların önünde dilleri dışarıda, **san**, iri köpekler dolaşıyordu.” (25/168)
- “Karı koca, kahvelerini, her vakit ki **gibi** yalının balkonunda içtiler.” (26/2)
- “Kafası ayın ışığıyla bir balkabağı **gibi** parlıyordu.” (26/7)
- “Düşün babam, düşün... **Sanki** senin düşünmenle fiyatlar düşecekmiş gibi...” (26/57-58)

- “Cevriye Hanım, pencereden yarı beline kadar sarkarak balkona atılacakmış **gibi** kocasına bakıyor, düşünüyor düşünüyor, bir türlü bulamıyordu.” (26/194)
- “Hâlbuki İstanbul'un bu en güzel kızı gençlik **gibi** güzellikten de tiksiniyordu.” (28/175)
- “Sihhatim, rengim, afiyetim ciddi değildi. **Âdeta** hepsi bendeki hastalığın zahirî maskeleriydi.” (28/180-181)
- “Hava, penceresiz bir türbe kubbesi **gibi** karanlık, gamlı, meyustur.” (28/7)
- “Kurşuni podösüet iskarpinleri, ince ipek çoraplarıyla öyle muharrik öyle füsunlu bir ahenk hâsıl ediyordu ki... **Sanki** "şiir" mefhumunun mücessem bir manasıydı.” (28/46-47)
- “İşitmiyor **gibi** dinliyordu.” (28/85)
- “Kuvvetli, yakışıklı, **âdeta** eski Yunan heykellerinin canlı bir numunesiydi.” (28/172)
- “Sihhatim, rengim, afiyetim ciddi değildi. **Âdeta** hepsi bendeki hastalığın zahirî maskeleriydi.” (28/180-181)
- “Evet, tanıdığı fazilet sahipleri ya ölmüş ya ölmek için ocaklarını dağıtarak uzak ufuklara kaçmış yahut da ölüm döşeklerine serilmişlerdi. **Sanki** dön sene içinde korkunç bir "kötülük salgını", bir "fazilet kıranı" tımarhanenin dışarısını yakmış, kavurmuştu.” (29/83-84)
- “Burada ufuk, birbirlerinden uzak fasılalarla ayrılmış bahçelerin beyaz duvarı, hayata açılmayan panjurlarıyla, **sanki** daima samimi bir rüya gören müstakil köşklerin ebedi uykularıydı.” (29/136)
- “Tıpkı aheste bir ördek vakvaklamasının vezniyle sorulan: "Ulan, alçak kerata! Sağır mısın, söyle bakayım?" sualini işitince tepesine kulplarından kopmuş kaynar su dolu bir kazan devrilmiş **gibi** sarsıldı.” (29/166)
- “Dursalar düşeceklermiş **gibi**, omuzlarındaki çamurlu tüfeklerin altında iki büklüm olmuş; yorgun ve perişan, ağır ağır yürüyorlardı.” (30/7)
- “Az lakırdı söyler, sık ve siyah kaşlarının altında asla kırpmadığı iri, parlak, sabit ve siyah gözlerim hep önüne diker, **sanki** hep önündeki Tuna'dan Korrent'e, Boğaziçi'nden Drac'a kadar yeşil Bulgar rengine boyanmış hayali bir haritayı tetkik ederdi.” (30/33)

- “Merhamet, dantela, küpe, fistan, bilezik **gibi**, elmas **gibi**, kadınlara yakışır.” (30/131)
- “Bir saat somaki saadetin hülyası **sanki** damarlarındaki bütün kanlan fişkirtmiş, altüst etmişti.” (30/487)
- “Önünden geçtiği **san** badanalı uzun ve yüksek bir duvarın ortasındaki büyük ve yeşil kapıyı görünce, “Burası olacak” dedi.” (30/621)
- “Küçük salonun fes renginde kalın ve ağır perdeli penceresinden dışarı muhteşem, parlak bir suluboya levhası **gibi** görünüyordu.” (31/1)
- “Okumuyor, irsi, intisâlî bir vehim ile kelebeklerin yalan söylemediğine; zavalı yeni neslin, şimdiki Türk kadınlığının talihi ancak felaket, keder, ölüm olduğuna, ebediyen siyah kefenini yırtamayacağına, tesettürden kurtulamayacağına, evlerin boş ve تنها duvarları arasında, meçhul çiçekler **gibi** açmadan solacağına, doğmadan öleceğine kanaat getirir **gibi** oluyordu...” (31/257)
- “Boynuna aynalı tasmalar taktı. **Âdeta** kurbanlık koyun onun evladı yerine geçti.” (34/75-76)
- “Huysuz, münasebetsiz kocası, bu melek **gibi** uslu hayvanın ahlakını bozmuş, tosa alıştırmıştı.” (34/85)
- “Hava tebdîli **gibi** bir şey...” (35/20)
- “Bununla beraber sarıklı yolcular **gibi** geceleri de vapurda geçirmeye razı olamazdım.” (35/50)
- “Gök delinmiş **gibi** fasılasız yağmurlar yağıyor ve bütün ordu Semlin'e doğru sel, çamur, sis ve bora içinde ilerliyordu.” (36/2)
- “Konak yerinde otağ-ı hümâyunu görmeyen bütün ordu, âsumânî bir gazap karşısında donakalmış; günahkâr bir cemaat **gibi** birdenbire sustu.” (36/17)
- “Durmadan yağın yağmurun sayısız ve asabi damlaları tıpır tıpır çadırın üstüne düşüyor, orduğâhın müphem uğultusu içinde, **sanki** hayali bir akının uzak ve muntazam ayak seslerini duyuruyordu.” (36/145)
- “Etrafta devriye takımları uzun mızraklarıyla cirit oynar **gibi** koşuşuyorlar, aydınlıktan huylanan atlar şaha kalkarak, deli **gibi** dörtnala ileri atılıyorlardı.” (36/8)
- “Tarlalarında, ticaretlerinde rahat rahat çalışan Yayçelileri **sanki** "adalet" azdırdı.” (37/83)

- “Çobanyıldızı derinlerden dünya üzerindeki uyumuş sürülere bakan tek bir göz **gibi** parlıyor, koyu karanlıklara mavi bir ışık akıtıyordu.” (38/2)
- “Evet, bu Çingene **gibi** içlerinde bir iki namuslu adam olsaydı, bütün kasaba halkını, Hıdırellez günü yaylada kılıçtan geçirmek icap edecekti.” (38/85)
- “Yaklaşan siyah ölümün soğukluğu hepsini **sanki** dondurmuş, taş kesmişti.” (38/145)
- “Fakat boyu çok kısa olduğu için evin içinde de bir karışa yakın ökçeli iskar-pinler giyerdi. **Adeta** bir cambaza dönmüştü.” (39/26-27)
- “Deli **gibi** kalk, zavallı horozu öldür, sonra erkeklerin doğası, temel olarak bu hayvana benziyor diye, ölünceye kadar kocaya varmaktan vazgeç...” (40/17)
- “Sivri gagasından kelimeler çıkarken **sanki** birer ok oluyordu.” (40/56)
- “Kafamı gagasının çift uçlu bir hançer **gibi** deldiğini, pençelerindeki tırnakların, omuzlarıma, kaburgalarıma saplandığını duyuyordum.” (40/111)
- “Hele vücudum... **Adeta** kıyıdayamıyordum.” (40/127-128)
- “Belkıs, geniş yatağında, mavi ipek kaplı yorganının altında sıkılmış bir yumruk **gibi** yusyumu yatıyordu.” (42/1)
- “Kar her tarafı beyaz bir keçe **gibi** örtmüştü.” (45/34)
- “İşte bu at serçenin bir metre yetmiş beş santimetre kadar uzağından geçiyorken, **sanki** ruhanı bir ilhama mazhar olmuş gibi, gayet hayırlı bir şey yaptı.” (45/71)
- “Fakat namusuna pek büyük kıymet veriyor, sakın bir ev kadını olmasını her hayali mutluluğa tercih ediyordu. **Güya** ben de onun gibi sessizliği seviyordum.” (46/25-26)
- “Cabi Efendi, öyle her ihtiyar **gibi**, sabahtan akşama kadar evinde pineklemezdi.” (47/1)
- “Süssüz bir kadın uyuz bir tavuk **gibi** zavallıydı.” (49/33)
- “Korkunç kasırgalardan sonra doğan bir sabahyıldızı **gibi** sarı saçlı mini mini, beyaz kız, gişesinin ufkunda göründü.” (50/223)
- “Sonra yürüdüğümü görünce hepsi birden, **sanki** bir kumanda verilmiş gibi koşarak kaçtılar.” (53/21)
- “Koca Ali en kalın, en katı demirleri mısır yaprağı **gibi** incelten, kâğıt **gibi** yumuşatan sanatını kimseden öğrenmemiş, kendi kendine bulmuştu.” (56/57)

- “Hacı Kasap, **âdeta** bu sözleri "aferin" tarzında diline pelesenk etmişti.” (56/321)
- “Batıdan gelen büyük düz yolun tâ ağzındaki taş konak, zairsiz bir türbe **gibi** sakindi.” (58/1)
- “Kapakları örtülü ıssız pencerelerin arkasında **sanki** derin, duyulmaz bir matem feryadı gizliydi.” (58/3)
- “Kâhya dışarı çıkınca odanın eski sanduka sükûtu, sabahsız bir bela gecesi **gibi**, yine karardı.” (58/135)
- “Alaca karanlık içinde sivri, siyah bir kayanın müphem hayali **gibi** yükselen Şalgo burcu uyanıktı.” (59/1)
- “Ocağı, tavanı **sanki** kömürden yapılmış gibi simsiyah...” (60/89-90)
- “Ruhtan daha derin bir yerden geliyor. **Sanki** masivanin ötesinden aksediyor.” (60/293-294)
- “Beyazları azalan kömür gözleri uykudan henüz kalkmış **gibi** uykuluydu.” (63/9)
- “Selanik'in ta en yukarısındaki bu harap, küçük evceğizinde o canlı bir evliya **gibi** otururdu.” (64/37)
- “İmadeddin Efendi, kıblenin karşısında, seccadesine diz çökmüş **san** iskelet elleriyle, önüne çöreklenmiş binbirlik bir tespihi çekiyordu.” (65/65)
- “Topkapı Sarayı'nı, açık kül rengi kalın bir bulut sarmış, **sanki** bütün dünyadan ayırmıştı.” (67/3)
- “Kaybettiği imanına kavuşan bir günahkâr **gibi** sevinerek döndü.” (68/132)
- “Köprü **adeta** beynelmilel bir meşher...” (70/20)
- “Türk Ocağı **adeta** cigara içmeğe mahsus bir kulüpmüş! (70/180)
- “Her gelen arabayı **sanki** uzak bir gurbetten dönüyormuş gibi karşıladık. (71/43)
- “Doktorun o kadar sevdiğim kahramanımı beğenmeyişi **âdeta** benim gücüme gitti.” (72/58)
- “Mazinin ulviyeti, mazinin fazileti, hâlin azameti karşısında tabii böyle çocuk oyuncağı **gibi** kalır.” (72/102)
- “Yeni filozofların marazi fikirleriyle dimağları zehirlenen birtakım gençler **gibi** izdivacı itibari bir yalan değil, içtimai bir hakikat addederim.” (73/47)

- “Fikirleriniz pek, pek berbat... **Adeta** ürküyorum.” (73/350-351)
- “Haziran’ın yakıcı güneşi vapurun, dumanlardan ve yağmurdan esmerleşmiş tentelerine düşüyor, bazı duran ve yine birden esmeye başlayan kararsız rüzgârı **sanki** ılıklaştırıyor, **sanki** ona sarhoşluk verici, tahrik edici, şuh ve fettan bir şey katıyordu.” (81/8)
- “Orada sizi beyaz çiçekler, ezeli, yeşil baharlar içinde bekleyen kızlar var, geliniz, haydi oraya...” diyen ve çok derinlerden acele acele inleyerek gelen seslerini işittikçe hayalim bütün bütün dumanlanıyor, **âdeta** başım dönüyor.” (81/15)
- “Bizim yüzbaşının mislini hatırlayamıyor, "Allah aşkına doğru söyle" diye **adeta** inanacak gibi oluyordu.” (83/149)
- “Ben işte on beş gün evvel böyle gamsız, sıhhati yerinde, mesut, kuvvetli bir genç **gibi** uyandım.” (84/5)
- “Karşımdaki şuh hayali gittikçe daha ziyade barizleşiyor, **adeta** bir bir sam haline giriyordu.” (84/184)
- “İçinde tek tük gümüş aklar görünen kumral kıvrıkcık, çok saçları, hayali bir çiçek demeti **gibi** meydana çıktı.” (85/13)
- “Şimdiye kadar hiç düşünmediğim bu hazır miras birdenbire bütün hayalimi doldurdu. **Sanki** kafam şişti, sersem oldum.” (86/124-125)
- “Bir av arıyormuş **gibi** tereddütlü adımlarla bodur böğürtlen dallarını hışırdatarak şoseye indi.” (100/7)

6.4.11. Başkalık İfade Eden Bağntı Ögeleri

(*başka, özge, gayri, ma'da*)

- “Kızları birkaç ay evvel bizden ayırarak **başka** yere kaldırmışlardı.” (11/16)
- “Nefsine uyanların, zevkten **başka** bir şey tanımayanların, hayvanlardan ne farkı var?” (16/82)
- “Büyük bir kütüphanem var ki, içinde tarihten **başka** kitap bulamazsınız.” (22/22)
- “Hâlbuki siz, ahlâk iflâsına uğramış, bozulmuş, hayvanlıktan **başka** her şeyi kaybetmiş, berbat, tahammül edilemez bir adamsınız.” (22/544)

- “Ben sağ, aciz kalıyordum İfratla perestiş etmekten **başka** bir kusurum olmadığı halde o vücudun Giges'e ait olduğunu görüyorum.” (22/741)
- “Türklerin körü körüne kara taassuplarından **başka** hiçbir siyasi fikirleri olmadığı, vatani, yurt olarak bilmediklerini, İstanbul'daki her Türk mahallesine bir aile Bulgar yahut Rus yerleştirip yanlarına da serbest gezebilmek şartıyla birer sürü domuz verirlerse, az vakitte bütün Türklerin çil yavrusu gibi dağılacaklarını anlattım.” (23/282)
- “Diyor ki: "Ve likülli kavmin hâd. " Evet, bütün kavimlerin kendilerine **özgü** hâdileri vardır.” (24/133-135)
- “Cevriye Hanım kocasının **başka** bir şey düşüneneğine hiç ihtimal vermezdi.” (26/91)
- “Kapıdan girince halime gülen hizmetçi kız, evde küçük hanımdan **başka** kimse olmadığı söyledi.” (28/14)
- “Ve girişe falan lüzum görmeksizin serbest ve büyük adamlara **özgü** bir akıcılıkla hal ve durumu açıklamaya başladı.” (30/95)
- “Davetliler, hizmet eden başörtülü sofu komşu kızlarından **maada** yirmi yedi hanım idi.” (34/118)
- “Sesinin boğuk akislerinden **başka** bir cevap alamadı.” (36/155)
- “Etrafta devriye takımları uzun mızraklarıyla cirit oynar gibi koşuyorlar, aydınlıktan huylanan atlar şaha kalkarak, deli gibi dörtnele ileri atılıyorlardı. **Sanki** bütün ordugâhta, dört gündür güneşi göstermeyen ıslak sisin hapsettiği birikmiş bir neşe canlanmıştı.” (36/8-9)
- “Kılıçtan, demirden, çelikten, ateşten **başka** laf bilmez, pazarlığa girişmez, müşterileri ne verirse alırdı.” (56/12)
- “Bir güllesiyle kaleyi yıkacak olan bu korkunç top, siyaha boyanmış, kocaman bir kütükten **başka** bir şey değildi!” (59/317)
- “Komitelerin erzak ambarlarını, yemek pişirmek için yaktıkları ateşlerin küllerinden **başka** bir şey keşfedemedik.” (60/75)
- “Pencerenin içine Latin harfleriyle onunla bir aydır beraber söylediğimiz şarkının nakaratını yazdım, bir gün benim gibi bu yazıları okumağa kalkanların içinde bir Bulgarca bilen bulunursa burada bir aşk rüyası görüldüğünü anlar.

Zaten **başka** ne yazsam, ruhumun sergüzeştini bu dört kelime kadar asla ifade edemez.” (60/392-393)

- “Evet, hiç şüphesiz, benim; ahmak, şehvetten **başka** bir şey düşünmez, bir şeyden anlamaz budala genç zabitin hediyesini şimdi almıştı.” (60/555)
- “Cebinde üç kuruşundan **başka** on para yoktu.” (62/190)
- “Bıktıktan sonra beni bırakmazsanız, bu ancak marazı bir merhamet hissinden **başka** bir şey değildir!” (73/207)
- “O gece evin içinde Sermet Bey'den **başka** kimse uyuyamadı.” (76/159)
- “Sırtındaki tozlu deri torbada yarım ekmekle bir soğandan **başka** bir şeysi yoktu.” (100/12)

6.4.12. Miktar/Derece/Mesafe İfade Eden Bağıntı Ögeleri

(*Kadar*)

- “Hepsi "... Kafdağı'na **kadar** arkandan gelmeye hazırız, padişahım!" diye ayaklarına kapanmışlar, gözlerinden sevinç yaşları dökmüşlerdi.” (12/10)
- “Padişah, orduya getirdiği "kaplan postlu, kurt taçlı, çekirdek mahmuzlu, tekne kalkanlı, tepeden tırnağa **kadar** demire garkolmuş, elleri kostaniçeli, ak kızıl bayraklı", emsali görülmemiş mükemmel alayı ile iki gün evvel teveccühünü kazanan Rumeli Beylerbeyine sordu.” (12/69)
- “Baalbek Emîri Ferruḥşah, vâkıa amcası **kadar** müthiş bir kahraman değildi.” (13/57)
- “Ötede temiz ve sade bir lokanta gördüm. Hemen boş denecek **kadar** تنها idi.” (14/49-50)
- “Yanımızda büyük bir saksı vardı, içinde tanımadığım bir bitki büyük yapraklarını tavana **kadar** çıkarıyor, iri ve tuhaf gölgelerini üzerimize düşürüyordu.” (14/164)
- “Sevinçlerinden avazları çıktığı **kadar** bağırıyorlar.” (17/156)
- “Artık geceleri geç vakte **kadar** benim odamda beraber oturuyor, ben yarın dershanede talebelerime yazdıracağım notlarla, meselelerimi tertip ile uğraşıyor, o daima müteheyyiç ve mütelezziz olmak için sevinçli sevda ve seks romanlarını mütalâaya dalıyordu.” (18/5)

- “Cenk istemeyen padişah, Ankara'ya, Yahya Paşa kumandasında bir ordu göndermekten başka bir şey yapmadı. Bu şah, zalim olduğu **kadar** da kurnazdı.” (20/55-56)
- “Elli altmış adam **kadar** kendisinden uzaktı.” (21/237)
- “Cevriye Hanım, pencereden yarı beline **kadar** sarkarak balkona atılacakmış gibi kocasına bakıyor, düşünüyor düşünüyor, bir türlü bulamıyordu.” (26/194)
- “Bu yalanları o **kadar** sahil gibi söylüyor, o **kadar** ciddi tafsilat veriyordum ki, Sütüde bana acımaya başladı.” (28/185)
- “Yirmi yaşına girdiği halde daha salyasını, sümüğünü toplayamıyor, kambur kambur, dirseklerine **kadar** elleri pantolonunun cebinde, cami avlularında, vi-ranelerde dolaşıyordu.” (29/71)
- “Elbise giydirilmiş bir tunç **kadar** güzel ve mütenasip vücudu vardı.” (30/30)
- “Belden başlayan saçların ucu baldırların üstüne **kadar** iniyordu.” (30/422)
- “İran'a, Turan'a **kadar** vura kıra gider, nâmına birçok şanlar, şerefler ilave ederdi...” (36/320)
- “Tepeden tırnağa **kadar** zırhlar giymişti.” (37/145)
- “İşte bu at serçenin bir metre yetmiş beş santimetre **kadar** uzağından geçiyor-ken, sanki ruhanı bir ilhama mazhar olmuş gibi, gayet hayırlı bir şey yaptı.” (45/71)
- “Bu kitapların hepsini okumaya kalkmak ummanı içmek **kadar** imkânsızdı. (47/20)
- “Zabitler rüştiyelerden gelen yüz elli **kadar** çocuğu yukarıya koğuşlara çıkar-dılar.” (83/91)
- “Onların içinden bir koca tahayyül etmek büyük ikramiyenin çıkmasını bekle-mek **kadar** bir hülya...” (49/42)
- “Mavi aba terliklerinden boynunun görebildiği yerlerine **kadar** bütün vücudu-nu dikkatlice süzdü.” (63/15)
- “Açık bıraktığı kapıdan girdi. Önce kanıncaya **kadar** su içti.” (63/116-117)
- “Logaritmacı Hasan'la Hürriyet Tepesi'ne gittik. Bomonti'ye **kadar** uzandık.” (69/5-6)
- “Hizmetçi Artemisya, avazı çıktığı **kadar** haykırarak yukarı koştu.” (76/131)
- “Kan beynine sıçradı. Avazı çıktığı **kadar** haykırdı.” (106/79-80)

6.5.Örtük Anlatım

Örtük anlatım, söylemek istenenin doğrudan değil de dolaylı olarak anlatılmasına denir. Önvarsayımlar cümleden söylenenden çıkartılabilir ama sezdirime bağlı çıkarsama daha çok anlatılanla ilgili söylemden hareketle tahminde bulunma durumudur. Ömer Seyfettin'in hikâyelerini incelediğimizde örtük anlatımlara da yer yer rastlanılmaktadır.

6.5.1. Önvarsayım

Ömer Seyfettin hikâyelerinde önvarsayım genellikle soru yoluyla yapıldığını söyleyebiliriz. Hikâyelerdeki birkaç örneğe bakacak olursak:

- **“Kupayı kumandana verdi. Üç gün susuz duran kumandan kendine uzatılan şeyi reddedemezdi.” (4/411-412)**

Bu cümleler de üç gün susuz kalan kumandan kendisine verilen suyu geri çevirmediği kabul ettiği sonucuna varırız.

- **“Kasabada Kadı İbrahim Efendi'den hazzeden kimse yoktu. Dört parmak siyah, çatık kaşlarıyla, küçük parlak gözleriyle, sık siyah sakallarının, ürpermiş canlı bıyıklarının arasından görünen iri beyaz dişleriyle, insana hemen saldıracak, ısıracaktı gibi gelirdi. Yüzü daima buruştu, buz tutmuş sirke kadar ekşiydi, hiç gülmezdi; pek sertti. En sakın lafı bile havlar gibi hamle hamle söyler, sonra birdenbire susuverirdi.” (6/1-4)**

Bu cümlelerde Kadı İbrahim Efendi Kasabada sevilen biri olmadığını ve fiziksel olarak da hoş görünüme sahip olmadığını çıkarabiliriz. Aynı zamanda tatlı bir dille sahip olmadığı nerede nasıl konuşulması gerektiğini bilmediği ortaya çıkmaktadır.

- **“Kadının dünyada kimseye iyilik edebileceğine ihtimal vermeyen eşraf, baştan aşağı kulak kesildi.” (6/63)**

Kadının şimdiye kadar kimseye iyilik yapmadığını çıkarabiliriz.

- **“Kuruş kuruş kazandığım liraları avuç avuç harç etmek benim elimden gelmez.” (8/1)**

Yazarın bu cümlesinde zor kazanılan bir paranın müsrif bir şekilde harcamak kendisinin elinden gelmediğini gönlünün buna razı olmadığını çıkarabiliriz.

- **“Fakat bunun gibi, hayattaki her gülünç şeyin altında görünmez bir facia yok mudur?” (11/261)**

Hayatta bulunan her gülünç şeyin altında facianın olduğu çıkarsamı yapılabilir.

- **“Asker yalnız sefere gideceği, muharebeye gireceği zaman değil, hatta şımardığı, isyan ettiği vakitlerde bile bu narayı savurmuyor muydu?” (12/123)**

Yazar burada askerin bu narayı sadece sefere giderken ve muharebeye gittiği zaman değil sevindiği ve kızgın olduğu zamanlarda da bu narayı savurduğu söylemektedir.

- **“Ciğerlerine milyonlarca verem mikrobu saldırmış üzgün ve halsiz yatan bir hastanın başucunda hiç eğlenilir, hiçbir yaralının akmış ve daha kurumamış kan selleri üzerinde badeler içilir, keyifler çatılır, naralar atılır mı?” (14/4)**

Yazar, yukarıdaki cümlede hastaların ve yaralı olanların yanında badelerin içilemeyeceği ve eğlenilmeyeceği bildirmektedir.

- **“Bingazi'deki muharebeye karışmak için beraber yola çıktığım arkadaş Kahire'de hastalanmıştı. Doktor on gün istirahat lazım geldiğini söyledi. Onu beklemeye mecburdum. Hem Türk düşmanlarının, yani Avrupalıların hâkim bulunduğu bir yerde zaten yakalanmak için aranan bir Türk'ü, bir kan kardeşimi yalnız bırakabilir miydim?” (14/18-21)**

Hasta ve yaralı da olsa dostunu düşmanlarının içinde bırakmayacağını söylemektedir.

- **“Mısır gibi hiç olmazsa isimce Müslüman sayılan bir memlekette bir Türk'ün şapka giymesinde ne vardı? Hatta burada bazı ecnebler bile fes giymiyorlar mıydı?” (14/103-104)**

Mısır gibi isimce Müslüman sayılan bir ülkede ecnebler bile fes giyebiliyorsa Türkler de şapka giyebilir çıkarımı yapılabilir.

- **“Ah, bu, hayal yorgunluğu ne kadar mahzun ve tatlıdır, bilir misiniz?” (18/2)**

Hayal yorgunluğu mahzun ve tatlı olduğu olduğu çıkarılabilir.

6.5.2. Sezdirim

Ömer Seyfettin'in hikâyelerinde örtük anlatımın sezdirim yoluyla da yapılmıştır. Sezdirim, bağlamdan hareketle tahminde bulunarak çıkartılabilir. Birkaç örneğe bakacak olursak:

- **“O üç ay evvel, "Ah Boris! Ah Boris! " diye ölmüştü. Gözlerinin açık kaldığını ve papaz eliyle kapamağa çalıştığı halde muvaffak alamadığını komşular söylüyorlardı.” (1/24-25)**

Annesi oğlunu aylarca gözü yolda beklediği için ölümlerinde gözleri açık bir şekilde ölmüş. Bu cümlede anne oğlunu göremediğini çıkarabiliriz.

- **“Genç Türkler hiç beklenilmeyen Meşrutiyet'i ilan edince o da bütün arkadaşları gibi şehre inmiş, silahını hükümete teslim etmiş ve köyüne gelmişti.” (1/22) “Hele burada, bu pis ve vahşî yerde, bu zalim Makedonya'da rahatla çalışmak mümkün değil.” (1/75) “Sekiz yüz lira ile Amerika' da bir insan çalışırsa çok mesut olur. Yarın Amerika'ya gideceğiz, (biz) orada çalışacağız.” (1/162) “Küçük, rahat, asude bir evimiz olacak. (1/163) Ne komite ne eşkıya ne vahşet ne cinayet!” (1/164)**

Olayın geçtiği zaman dilimi meşrutiyetin ilan edildiği dönemdir. Bu dönemde Makedonya gibi ülkelerde halkın rahat bir yaşam sürmediği Amerika'da ise bu durumun tam tersi olduğu hatırlatılmaktadır.

- **“Üç ay sonra çocukları olunca kim bilir ne kadar mesut olacaktı.” (1/40)**

Bu cümlede Boris'in eşi olan Magda'nın hamile olduğu sezdirilmiştir.

- **“Boris yine sosyalist marşını çalıyordu. (1/45) Acaba sosyalistlerin hayali ne vakit hakikat olacak!” (1/58)**

Boris'in sosyalizmden yana olduğunu ve Boris' in sosyalist biri olduğu bu cümlelerden çıkarılabilir.

- **“Kuduzun çelik zırhları kâğıt gibi yırtan pençeleri, kalın demir kalkanları bir dokunuşta delen yumruğu, çeki taşı pamuk torbası gibi zahmetsizce kaldırıp, yirmi adım öteye atıveren bazusu Barhan Bey'de yoktu.” (4/32)**

Kuduz' un çok güçlü olduğu vurgulanmıştır.

- **“Barhan Bey'in kısa vücudu, yuvarlak omuzları üstünde, hatta biraz sakil görünen kocaman bir başı vardı.” (4/33) “Ağırlığından daima bir tarafa eğilmiş gibi duran bu başın içinde sönmez ateş, sönmez bir zekâ alevi tutuşuyordu.” (4/34) “İşte bu mukaddes alev, onu daha pek genç iken en namlı kumandanların sırasına yükseltti.” (4/35)**

Barhan Bey' in çok zeki olduğu dolaylı olarak dile getirilmiştir.

- **“Türk, ölmeyi teslim olmaya tercih eder...” (4/145) “Evet, Vire'ye kimse razı olmayacaktı.” (4/146)**

Türkler bağımsızlığı, hür yaşamayı düşkün bir millettir. Esir olmaksızın ölmeyi tercih eder. Ömer Seyfettin bu cümleler okuyucuya bu mesajı vermiştir.

- **“Paşada ne kabahat var? Her iş sık sık şeklini değiştiriyordu. O da ne yapacağını şaşırırdı. Hakiki ticaretin hiç ehli değildi. Aczini bilmek de bir meziyettir. Paşa bu hallerle bocalarken, evdeki itibarı azaldıkça azaldı. Zavallı paşa hanımlara yaranmak için her şeyi yapıyor, kuyudan su çekiyor, bahçe suluyor, sebzevat ayıklıyor, yine makbul olamıyordu.” (5/58-64)**

Paşa'nın ticaretle ilgili işlerde başarılı olamadığı zaten ticaretten de pek anlamadığı bu cümlelerden çıkarabiliriz. Ticaret dışında ev işlerinde başarılı olmadığı ve ev halkı tarafından takdir edilmediğini sonucuna varırız.

- **“Onun gibi müsrifçe yaşamak senin için mümkün mü?” "İstanbul'da tramvay parasını düşünerek yüzlerce metre yayan yürüdüğünü unutmuyor musun? " "Bu paraları nasıl dışından tırnağından arttırdığını hatırlamıyor musun? ""Eey... "Omuzlarımı silkiyor, yüzümü buruşturuyor, bu deruni sedaya kızıyordum.” (8/84-88).**

Yazarın ekonomik durumunun iyi olmadığı elinde bulunan paraları rahat bir şekilde kazanmadığını bu cümlelerden çıkarabiliriz.

- **“Tıpkı "hayat-ı hakikiye Sahneleri" için de bunalan bir muharrir gibi, "Ah zengin olsaydım... " diye içimi çekiyordum. İşte bu kadın, kumar, içki, rahat, zevk, eğlence cennetinde iki günden ziyade yaşayamıyordum. Her sene iki ay burada yaşayabilmek... Acaba dünyada bundan büyük sadet tasavvur olunabilir miydi?” (8/103-106).**

Yazar için dünyadaki en büyük saadetin Monaco da yılda iki ay yaşamaktır. Bunu için de çok paranın olması ve zengin olman gerekli. Bu yüzden yazar böyle bir hayat sürmek için zengin olmak istediği çıkarılmaktadır.

- **“Artık ruhum tamamıyla değişmişti. Bunu sarıh bir hüzn ile görüyordum. Hani bir hafta evvelki ben? Paraya, menfaate ehemmiyet vermeyen, yalnız fikrinin galebesini saadet sanan masum ben? Hani lüksü, sefahati hayatın en yorucu bir angaryası telakki eden ben? Hani sükûnu, sadeliği seven; gürültüden, kalabalıktan kaçan ben?” (8/107-112)**

Monaco'ya gelmeden evvelki ruh hali şimdikinden çok farklı olduğu görülmektedir. Eskiden paraya menfaate önem vermeyen biri iken burayı gördükten sonra yazarın ruh hali tamamen değiştiğini bu cümlelerde çıkarılmaktadır. Paraya düşkünlüğü artmıştır.

- **“- Artık ne vakit "hayat-ı hakikiye sahneleri" içinde -yani para sıkıntısı içinde- kalsam hemen o bir gecede birkaç yüz bin frank sarf eden muhterî milyoneri hatırlar, bir fermejüpü, bir kopçayı, bir düğmeyi büyültüp bir anda milyonlar kazanacak bir zekâsı, bir dehası olmadığı için, şu boş kafamı -meşhur hakkabaz Casanova gibi- bizzat kendi elimle koparıp yerlere, yerlerden yerlere çarpmak isterim!” (8/416)**

Yazar burada çok fazla para sahibi olmak insanın zekâsına bağlı olduğu, insan zekâsını kullanarak zengin olabileceğini mesajını vermektedir. Milyoner zekâsını kullanarak zengin olduğunu çıkarılır.

- **“-Evvla bir tanesini getir bakalım. İskender Paşa, otağın mehâbetinde ürkererek sapsarı kesilmiş, başında perîşânîsi dağılmış, tirtir titreyen bir adamı soktu. Bu, uzun boylu, pala bıyıklı, kuvvetli bir garipti.” (12/203-206)**

Padişahın karşında kişinin çok korktuğu bu cümlelerle sezdirilmiştir.

- **“Türklerle beraber Araplar da eziliyor, Sudan, Fas, Cezayir, Tunus ve nihayet Trablus ve Bingazi de alınıyordu.” (14/28)**

Sudan, Fas, Cezayir, Tunus düşmanlar tarafından alındığı gibi Trablus ve Bingazi de alındığı okuyuculara sezdirilmiştir. Hikâyede daha önce Sudan, Fas, Cezayir, Tunus'un alındığı söylenmemiştir. Söylemin içinde Trablus ve Bingazi kullanılarak diğer yerlerinde alındığı söylemiş. Doğrudan değil de dolaylı olarak anlatılmıştır.

- **“Bu çelebi gayet akıllı bir insandı! Çamlıca ormanının arkasındaki büyük mandıra ile büyük çiftliğini işletir, namusuyla yaşar, kimseye eyvallah etmezdi. Fukaraya, zayıflara, gariplere bakar; sofrasında hiç misafir eksik olmazdı.” (20/123-125)**

Yukarıdaki cümlelerde yazar, hikâye kahramanı olan Çelebinin yardımsever, misafirperver olduğu ve güçsüzlerin yanında olduğu okuyucularına sezdirmeye çalışmıştır.

7. SÖZCÜKSEL BAĞDAŞLIK

7.1.Yinelemeler

“Bir varlığı veya bir eylemi karşılamak üzere eş görevli iki sözün oluşturduğu söz öbeğidir. Şekil ve anlam bakımından birbiriyle bağlantılı ve aynı türden olan iki veya daha çok sözün bir araya gelerek oluşturdukları yapı, yineleme öbeği olarak bilinir. Türkçede yinelemeler iki sözle yapılır; ancak, az da olsa, üçlü ve dördü yinelemeler de görülür. Yineleme öbeğindeki iki veya daha çok söz, birbirlerine gelişigüzel değil, belirli ses bilgisi kurallarıyla bağlanmaktadır. Anlamı kuvvetlendirmek, abartmak, süreklileştirmek veya denkleştirmek gibi, bazı değişiklikleri yapmak için; bir sözün, öbeğin veya cümlenin sesçe, yapıca veya anlamca aynılık, zıtlık ya da yakınlık ilişkisi içinde bulunduğu bir başka ses, öbek ve ya cümle ile birlikte kullanımı, Türkçede oldukça yaygındır” (Karaağaç, 2012: s.195-196).

Muharrem Ergin’e göre tekrarların başlıca şu üç fonksiyonu vardır:

1. Kuvvetlendirme,
2. Çokluk,
3. Devamlılık.

Bir tekrar o tekrarı meydana getiren kelimenin ya mânâsını kuvvetlendirmek için ya bir çeşit çokluğunu ifade için veya devamlılığını belirtmek için yapılır (Ergin, 2006: s.377).

Bir cümlede kullanılan herhangi bir birim, bir başka cümlede olduğu gibi ya da değişmiş olarak karşımıza çıkabilir. CBB’de (Cümede büyük birim) yer alan cümlelerde sesten cümleye kadar her türlü dil birliğinin tekrarlandığı görülür. Seslerin, eklerin, sözcüklerin, sözcük öbeklerinin tekrarı, cümle kuruluşlarının tekrarını koşullandırır. Aynı kuruluşlu cümlelerin gelişmesi, anlam tekrarına yol açtığı gibi cümle anlamlarını birbirine yakınlaştırmayı sağlar. Bütün bunlar, birden çok cümleyi birbirine sımsıkı bağlar ve ayrılmaz bir bütün yapar; CBB’yi metin içindeki diğer CBB’lerden ayırır. Tekrarların en büyük özellikleri, CBB’nin oluşumuna hizmet etmektir. Anlamla ilgili sınırlar, CBB’deki cümlelerin anlamlarının birbirine uygunluğundan doğar. Başka bir deyişle aynı ya da yakın anlamların tekrarı, anlam sınırının göstergesine döner. Tekrarlar olmadan CBB; sınırını, bütünlüğünü koruyamaz (Üstünova, 2014: 26).

Ömer Seyfettin’in incelenen hikâyelerinde yineleme kelimeler 462 tane olup kullanılan kelimeler ve cümlelere göre oranlar Tablo 14. de belirtilmiştir.

KONU	KELİMENİN KULANIM SAYISI	TOPLAM KELİME SAYISI	TOPLAM KELİMEYE GÖRE ORAN	TOPLAM CÜMLE SAYISI	TOPLAM CÜMLEYE GÖRE ORAN
Aynı sözcüklerin yinelenmesi	1.063	226.782	0,47	28.889	3,68
Eş/yakın anlamlı sözcüklerle yapılan yinelemeler	79	226.782	0,03	28.889	0,27
Sesleri birbirini andıran sözcüklerle kurulan yinelemeler	46	226.782	0,02	28.889	0,16
Zıt anlamlı sözcüklerle yapılan yinelemeler	104	226.782	0,05	28.889	0,36
Kısmi yinelemeler	210	226.782	0,09	28.889	0,73
Alt/üst terimlerin ilişkisine dayanılarak yapılan yinelemeler	10	226.782	0,00	28.889	0,03
Genel kavramlar kullanılarak yapılan yinelemeler	56	226.782	0,02	28.889	0,19
Sözcük öbeklerinin tekrarıyla yapılan yinelemeler	25	226.782	0,01	28.889	0,09
Aynı cümlelerin tekrarıyla yapılan yinelemeler	105	226.782	0,05	28.889	0,36
Toplam	1.698		0,75		5,88

Tablo 14-Yinelemeler Kullanım Oranları.

7.1.1. Aynı Sözcüklerin Yinelemesi

Bir sözcüğün arka arkaya iki defa tekrarlanmasıyla ya da bir söylem içinde bir sözcüğün birkaç defa tekrarı ile yapılan yinelemelerdir. Ömer Seyfettin'in hikâyelerine bakıldığında aynı sözcüğün yinelenmesi yoğun bir şekilde görülmektedir.

Bir sözcüğün arka arkaya iki defa tekrarlanmasıyla kurulan yinelemesi:

- “Magda, Boris’i düşünüyor ve **gizli gizli** hıçkırıyor.” (1/387)
- “**Kadeh kadeh** içiyor ve **tekrar tekrar** öpüyordu.” (1/592)
- “Yoğurt kabını eline aldı, **yavaş yavaş** doğru çobanın önüne geldi.” (2/106)
- “**Tekmeleme tekmeleme** kapıdan dışarı attı!” (2/110)
- “Nihayetsiz bir “hurra” zinciri, bağırarak, sallanarak kalabalığın içinden geçiyor, canlı bir girdap dalgası hâlinde, **döne döne**, sarayın meydanında birikiyordu.” (3/5)
- “Yukarıdan **koşa koşa** gelen sipahi zâbiti Mahmud Ağa kumandana yaklaştı.” (4/111)
- “Şaşkın galipler, dışarıdaki ağırlıklarının, cephanelerinin zapt olunduğunu, yük muhafızlarından kesilmeyenlerin bağlanarak esir edildiğini görünce, **bütün bütün** şaşırıldılar.” (4/301)
- “**Yavaş yavaş** silah sesleri kesildi.” (4/313)
- “Yeniçeriler, sipahiler, azepler için bu silahları **kucak kucak** toplayıp tümseğin arkasına taşıdılar.” (4/370)
- “Üç gündür kirli renginden korkup tadamadıkları suları **kana kana** içince biraz canlanan silahsız düşmanlar, önlerinde yayan kumandanları, gözleri yerlerde, dalkılıç sipahilerin şakaları arasında, dar kapıdan, **ikişer ikişer** çıkarak, geldikleri tarafa doğru, **miskin miskin** gittiler.” (4/422)
- “Dolu çuvalar, şişkin kazeviler, ağır tulumlar, **birer birer** içeri taşınyordu.” (4/424)
- “İç eyaletlerden çok uzaklardaki bu garip kalecik, mutlaka Kızılelma’yı alacak büyük ordunun gelmesini, artık birkaç yıl daha **rahat rahat** bekleyecekti.” (4/425)
- “Bu kaparozlar, **sokak sokak** fink atan kokona kızlarının tango çarşaflarına, havaleli iskarpinlerine gidiyor.” (5/28)

- “Her iş **sık sık** şeklini değiştiriyordu.” (5/59)
- “-Mütareke, müsâlâha, derken işler **bütün bütün** değişti...” (5/70)
- “Sen kasavet etme birader, yine bu öksüz milleti yine bir mucize kurtarır filan derken Bekirağa Bölüğü **dolup dolup** boşalıyor, katiller, kanlılar bacadan kaçıyor, kaçıyor...” (5/78)
- “Mağdurlar da **bucak bucak** aranıyordu ya...” (5/80)
- “En sakın lafı bile havlar gibi **hamle hamle** söyler, sonra birdenbire susuverirdi.” (6/4)
- “**Hemen hemen** kasabanın bütün eşrafı oradaydı.” (6/12)
- “... Hâsılı hepsi **ayrı ayrı** birer pot kırdı.” (6/24)
- “Kadı, yürüğe "Deli olmasın?" diye **dikkatli dikkatli** baktı.” (6/69)
- “Binbaşı —kır saçlı, esmer ve saf çehreli bir adam— beyaz atının üzerinde şaşırmış bir gelin gibi sallanarak ve önüne bakarak gidiyor, arkasından **dörder dörder** gelen ezeli acemiler, amirleri gibi önlerine bakarak, mızıkanın çaldığı; Ordumuz etti yemin, Titredi hak ü zemin parçasını tekrarlayarak geçiyorlardı.” (7/19)
- “Mülazımın bakışı **bütün bütün** değişti.” (7/124)
- “Şu köycükte sallanan **kırmızı kırmızı** hürriyet bayraklarını görmüyor musunuz?” (7/185)
- “Dikkat ediyor, **dikkatli dikkatli** bakıyordum.” (7/187)
- “**Kuruş kuruş** kazandığım liraları avuç avuç harç etmek benim elimden gelmez.” (8/1)
- “**Kuruş kuruş** kazandığım liraları **avuç avuç** harç etmek benim elimden gelmez.” (8/1)
- “Yani **bile bile** varımı yoğumu sarf ettim.” (8/9)
- “**Vakit vakit** galeyan ederek "Mısır Mısırlılarındır, biz Arap falan değiliz, biz Kıpti 'yiz... " dedikçe gayr-i ihtiyari hayalime küçükken kuş tuttuğum yıkık kalle bedenlerini, siyah çakıllı Sulukule Deresi 'ni tedai ettiren bu muhterem genç gibi sarfiyata başladım.” (8/76)
- “Böyle kaybettiğim eski "kendimi" **araya araya**, farkında olmadan, taraçadan içeri girmişim.” (8/113)
- “İsimlerini bilmediğim **nevi nevi** çiçekler, billur şampanya kovaları, gözleri

- kamaştırarak elektrik süsleri, beyaz örtüler, narin tabaklar...” (8/234)
- “**Ben muhteriyim, ben muhteriyim**, ben dâhiyim, ben dâhiyim.” (8/288)
 - “Ben muhteriyim, ben muhteriyim, **ben dâhiyim, ben dâhiyim.**” (8/288)
 - “Ben milyonlarımı, başka milyonerler gibi, **dolar dolar** kazanmadım.” (8/296)
 - “Gidip **afal afal** sokaklarda gezeceğine hizmetçilere yardım edeceksin burada.” (8/323)
 - “**Söküle mihlana, söküle mihlana**, bu güzel halıların uçları yıpranmıştı.” (8/328)
 - “Sofra, opera heyeti, orkestra takımı, sahne, hâsılı, her şey etrafımda **yavaş yavaş** dönmeye, karışmaya başladı.” (8/404)
 - “Aktrisler işi azıtıyor, kucaklarımızdan sofranın üzerine çıkıyorlar, aktörler kol kola etrafında dans ederek dönüyorlar, garsonlar mütemadiyen çalan orkestra sanatkârlarına da **şişe şişe** şampanya taşıyorlardı.” (8/406)
 - “Bir dakika durmadan, beni buraya getiren Bacanak Bey er-Rıza'ya bile veda etmeden, bavulum elimde, geniş peronun mermer basamaklarını **dörder dörder** atlayarak indim.” (8/411)
 - “Gür, kıvrıkcık, kumral saçları, mermer kadar beyaz omuzlarına dökülmüş, celledini bekleyen bir masum gibi, **derin derin** düşünüyor; çürük kafesli, çarpık cumbadan sokağa bakıyordu.” (9/3)
 - “Öyle **acı acı** havladı ki...” (9/203)
 - “İçinden, "Bir gecelik misafirlik! Ne olur? Bari **doya doya** bir yemek yerim!" diyordu.” (9/230)
 - “**Sıkıla sıkıla** bu mazereti söyledi.” (9/236)
 - “**Utana utana** giydi.” (9/257)
 - “Her akşam mahalle çeşmesinden taşıdığı soğuk sularla **bol bol** yıkanırды.” (9/276)
 - “Aniden kalkıp soyunmak, yine kendi paçavralarını giymek, **koşa koşa** evine kaçmak istedi.” (9/359)
 - “Sonra **uzun uzun** öpüşmeye başladılar.” (9/391)
 - “Gözlerinin önünde **siyah siyah** lekeler uçuyordu.” (9/492)
 - “Avazı çıktığı kadar **hıçkıra hıçkıra** ağlıyordu.” (9/658)

- “Baktıkça bu ziya gözlerinin içinde büyüyor, altın tepsi gibi kırmızılaşıyor, sanki gözlerinden giren tatlı baygın aydınlığı, taş kesilmiş donuk kalbini **yavaş yavaş** ısıtıyor, eritiyordu.” (9/712)
- “**Bağıra bağıra** sopaları yedi.” (10/60)
- “Büyük Hoca, arkasını bize çevirmiş, **yavaş yavaş**, bir sümüklüböcek kadar ağır, namazını kılıyordu.” (10/106)
- “**Sıçrata sıçrata** taş merdivenin önüne doğru götürdüm.” (11/171)
- “Tam bu esnada Abdurrahman Çelebi nezleye tutulmuş bir insan gibi, "**Pişih pişih**..." diye başını sarstı, bütün çocuklar gülmeye başladı.” (11/183)
- “"- **Kızıl Elma**'ya... -**Kızıl Elma**'ya! -**Kızıl Elma**'yacak...” (12/14-16)
- “**Acı acı** gülümsedi.” (12/89)
- “Padişah yine **acı acı** güldü: -Dünya ne tuhaftır! dedi.” (12/146-148)
- “Çocuklar, kadınlar, gençler sokakta **küme küme** dururlar, sık fıstık ağaçlarının tepelerinden havaya tüten kırmızı, sincabî, mor, yeşil dumanları **korka korka** seyrederdiler”. (13/37)
- “Ansızın iki ateş arasında ürken düşmanlar, mücahitlerin keskin kılıçları altında **kırıla kırıla** kaçtılar.” (13/179)
- “Ara sıra, sanki parlak ve medeni esirliklerinin dehşetini duymuş gibi neşesiz ve dalgın geçen tek tük sarıklı ve entarili yerlilere bakarak, Şark'ın hakkını istemeyen, **hakkı için** vurmayan, **hakkı için** kırmayan, **hakkı için** yakmayan, **hakkı için** öldürmeyen, hakkı için haksızlık yapmayan azimsiz ve budala ruhuna lanetler eder, yalnız Şark'ta yaşayan bu miskin ve alçak "tevekkül"ün granitten ağırlığını kendi omuzlarımda, kendi tembel başımda hisseder gibi olurdum.” (14/32)
- “Sarı ölüm rengi **yavaş yavaş** soğuk ve korkunç bir menekşe rengine dönüyordu.” (14/255)
- “Bir şey anlamıyor **dalgın dalgın** yüzüne bakıyordum.” (14/269)
- “**Acı acı** gülümseyen kumral, çocukluk arkadaşım canlı tahtelbahirler gibi bata çıka vapurla yarış yapmaya çalışan yunus balıklarını göstererek ...” (15/30)
- “İkisi de **manalı manalı** gülümsedi.” (15/42)
- “Nefret ettiğim üç hal vardı. İhtimal bu üç hal **ayrı ayrı** birer güzellikti.” (15/69-70)

- “Rahmetli annem dikkat edeceğine **tekrar tekrar** yemin etti.” (15/77)
- “Sesimi çıkaramadım. Kumral şişman **acı acı** güldü.” (15/126-127)
- “Annem bu ikrama, bu terbiyeye **bütün bütün** bayılmış.” (15/155)
- “Tavanlar bile sabunla ovulmaktan **parıl parıl** parlıyor.” (15/178)
- “Tıpkı oğullarına kız aramaya giden romatizmalı anneler gibi, **badikleye badikleye** yürümeye çalışıyorduk.” (15/193)
- “İndirilmiş perdelerin arkasında **gizli gizli** tutuşan, fakat hiç gürültüsü duyulmayan bir cehennem var sanılacak.” (16/4)
- “Güzel evlerin içinde, temiz karyolalarda, **rahat rahat** gündüz uykularına yattınız.” (16/94)
- “Tabiat muallimi hepimize kara cahil nazarıyla bakıp **için için** acıyan ciddi bir gençti.” (19/27)
- “**Sürü sürü** geçen kargalar tam hisarın üstünden uçarken sanki gizli bir kara haber götürüyorlarmış gibi, acı acı bağıryorlardı.” (21/9)
- “Dünü okudukça, bugünün, yarının safhaları önümde **perde perde** açılıyor.” (22/27)
- “-**Haydi, haydi** öyleyse Hoca...” (19/167)
- “Bektaşî dervişleri **dalgın dalgın**, nefes sahibine bakıyorlar, kim bilir akıllarından neler geçiriyorlardı.” (19/193)
- “Gözlerime **dik dik** baktı.” (19/214)
- “Doktorun bile şüpheleri **yavaş yavaş** gevşedi, eridi.” (19/246)
- “Rahat istedikçe, **gaile gaile** üstüne çıkıyordu.” (20/38)
- “**Konak konak** ilerledikçe bu yeni elçinin debdebesi, dârâtı, hele incili kaftanının şöhreti bütün Anadolu'dan geçerek Şah İsmail'in diyarına taşıyordu.” (20/271)
- “Sadrazam ısrar etti, **tekrar tekrar** sordu.” (20/358)
- “Değişen bir baharın müteheyyiç geceleri muharrik rüzgânıyla küçük salonumuzu doldururken üçümüz saatlerce sanata, tarihe dair musahabelere dalar, ben hep yatacak zamanımızı düşünerek elleriyle cesim abidelerin hayalî şekillerini tersim ederek anlatan zevcemın bedî' vücudunu **derin derin** temaşa ederdim.” (22/105)

- “**Yavaş yavaş** yaz geçiyordu.” (22/106)
- “Türkler baktılar ki, bu mahlûklardan kurtuluş yok, **birer birer** hicrete başladılar.” (23/242)
- “İhtiyar diplomat sigara üstüne sigara yakıyor, her defasında bize de zorla birer tane yaktırıyor, eski başarılarını **anlata anlata** bitiremiyordu.” (23/295)
- “Ateşsiz bir humma her tarafımı yakıyor, **soğuk soğuk** terliyordum.” (23/310)
- “Şimdi ezanın sustuğu bu öksüz yurtlara çanlarını ulutmak için, Selânik'e **vapur vapur** gelen Kafkasya Rumları yerleşiyorlardı.” (24/12)
- “O halde Türkiye'nin de diğer Müslüman hükümetleri gibi mahvolacağı, tarihten namı silineceği ve biz Türklerin de bütün Müslümanlar gibi yakında İstanbul'u alacak olan Hıristiyan efendilerimize sadakatle dua ederek hayatımızı diğer dindaşlarımız gibi **miskin miskin** taassup, cehalet ve rezalet içinde geçireceğimiz muhakkak...” (24/71)
- “Bütün vücudundaki kanlar altüst olmuş taşmak istiyor, kulakları çınlıyor, gözlerinin önünde **kırmızı kırmızı**, menekşe renginde noktalar dolaşıyordu.” (25/70)
- “Kısmetini **bekleye bekleye** nihayet ihtiyarlayacak, şimdi kalbini böyle şiddetle çarptıran bu tatlı ateş, bu arzu, bu heves 'sönmeyecek miydi?’” (25/73)
- “Vatandaşlarının her gün **geveleyip geveleyip** de yutmaya çalıştığı şeyi göremeyecek kadar kendi işiyle meşgul olan bu âlim, şüphesiz bağnaz, tutucu bir "iş bölümü” uzmanıydı.” (29/37)
- “Karınlara delik açılan kadınlar hiç yaşamıyorlar, bir-iki saat içinde inleye inleye, **kıvrana kıvrana** ölüveriyorlardı.” (30/464)
- “Ben, **hârelene hârelene** karşımda değişmesine bakarken susmuyor, yine söyleniyordu.” (40/71)
- “Ama hayalim bu kıvancımınla durmuyordu; **istemeye istemeye** bu yetişkin kızını on sene, yirmi sene daha büyülttüm.” (50/32)
- “Gelip geçen askerle alışveriş **ede ede** Türkçe söyleneni biraz anlıyordu.” (60/448)
- “Çifter çifter karşısına çıkan pehlivanları **kaldırıp kaldırıp** yere çarptı.” (63/155)
- “Sandıkta **dura dura** küf kokan feracenin rengi ağarmıştı.” (64/63)

- “Birbirlerini kucaklar gibi **sıkışa sıkışa** çıkan halk sanki mevcut bir cennete gidiyor gibi acele ediyordu.” (84/55)
- “Karnımın fena halde acıktığını duydum. **Yürüye yürüye** Beyoğlu'na çıktım.” (84/56-57)
- “İhtiyar paşa babasının çılginca muhabbeti içinde lalaların, dadıların kucaklarında **şmartıla şmartıla** büyütülen bu kızcağızda daha on sekizini doldurmadan abus bir zabite verilmişti.” (85/30)
- “İngiliz yaverle tercüman **konuşa konuşa** açık kapının yanına gitmişlerdi.” (100/629)

Ömer Seyfedin’ in hikâyelerinde, bir söylem içinde aynı sözcüğün tekrarıyla yapılan yinelemelere de sıkça rastlanır.

- “**Bir an, bir dakika, uzun bir dakika** böyle kaldılar.” (1/90)
- “**“Amerika'ya." "Amerika'ya mı? " "Evet, Amerika'ya, Magdacığım.”** (1/108-110)
- “**Ne komite ne eşkıya ne vahşet ne cinayet!**” (1/164)
- “Köpekler **havlıyorlardı**. Dinledi. Oh! Boris geliyordu. . . Birkaç dakika kırmılamadı, öyle kaldı. Şimdi köpek sesleri yaklaşıyordu. Kendi köpekleri de **havlıyorlardı**. Fakat niçin? Boris'e niçin **havlıyorlardı**? Acaba yanında bir yabancı mı vardı? Köpek sesleri daha ziyade yaklaştı. Magda ayağa kalktı. Pencerenin yanına gitti. Kapağı açmağa cesaret edemiyor, meçhul bir korku onu hareketsiz bırakıyordu... Köpekler pek yaklaşmışlardı.” (1/393-407)
- “Bunlar **en müthiş, en kanlı, en merhametsiz, en gaddar komitalardı.**” (1/429)
- “-Biz **on** gün içinde döneriz. -**On** gün değil, **on** saat içinde neler olur...” (4/25-26)
- “Barhan Bey bunları sayıp topladıktan sonra kalenin içinde herkesin silahsız kaldığına emniyet getirirse bir "**şart**" ile canlarını bağışlayacaktı. -**O şart** ne? Diye haykırdılar. -Silahlarınızın hepsi aşağıya atılmadan bu **şart** söylenilmez.” (4/354-357)
- “Aç **gözünü**, yoksa açarlar **gözünü...**” (5/20)
- “Benim gibi ağızsız, dul kadınların, saçı bitmedik yetimlerin beş, on dirhem şekeri sana kan **olsun, irin olsun...**” (5/24)

- “Abus çehreli bir adamın **ne** namazı **ne** niyazı **ne** zekâtı **ne** orucu makbuldür.” (6/22)
- “Evet, ‘**Ben** muhteriyim, **ben** dâhiyim, **ben** dâhiyim!’ **Ben** Edison'dan büyük bir adamım. O ne yaptı? Fonograf, gramofon... Daha buna benzer oyuncak neviden şeyler... **Ben** ne buldum?” (8/388-393)
- “Artık ne vakit "hayat- ı hakikiye sahneleri" içinde -yani para sıkıntısı içinde- kalsam hemen o **bir** gecede **birkaç** yüz bin frank sarf eden muhteri milyoneri hatırlar, **bir** fermejüpü, **bir** kopçayı, **bir** düğmeyi büyültüp **bir** anda milyonlar kazanacak **bir** zekâsı, **bir** dehası olmadığı için, şu boş kafamı -meşhur hakka-baz Casanova gibi- bizzat kendi elimle koparıp yerlere, yerlerden yerlere çarpmak isterim!” (8/416)
- “**Yürü** bakkallar paşası, **yürü**...” (5/97)
- “Bu teklifsizliğimi **çok** sever ve **çok** samimi bulurum.” (7/58)
- “Bu bizim **en** büyük, **en** şanlı, **en** âlî bir günümüz, **en** mukaddes milli bayramımızdır.” (7/80)
- “Kim bilir, akşam bu büyük günün şerefine **nasıl** eğlenecekler, **nasıl** içecekler ve "Yaşasın Osmanlılık, kahrolsun nifak!" diye bağıracaklar...” (7/216)
- “Artık **ne** onda **ne** de bende münakaşa edecek kuvvet ve neşe yoktu.” (7/278)
- “**Başka** hava, **başka** muhit, **başka** ufuk bizde **başka** temayüller uyandırıyor.” (8/5)
- “Çünkü Avrupa'ya **gayet** ağır, **gayet** mühim, **gayet** müşkül işler için gidiyor-muş.” (8/48)
- “**En** kısa, **en** ucuz yoldan İstanbul'a dönmek benim için artık **en** mübrem bir ihtiyaçtı.” (8/97)
- “**Hani** bir hafta evvelki ben? Paraya, menfaate ehemmiyet vermeyen, yalnız fikrinin galebesini saadet sanan masum ben? **Hani** lüksü, sefahati hayatın en yorucu bir angaryası telakki eden ben? **Hani** sükûnu, sadeliği seven; gürültüden, kalabalıktan kaçan ben?” (8/109-112)
- “**İşte** deham... **İşte** bu mukaddes ateş... **İşte** benim deham meydana çıkacak...” (8/342-344)
- “Ama **bütün** Amerika, **bütün** Avrupa beni tanır.” (8/294)
- “-**Vah** Naciye, **vah**... dedi.” (9/72)

- “Köşede yırtık **bir** hasırın üstüne birkaç yatak yığılmıştı. Hasırın ucunda **bir** gaz sandığı vardı. Büyücek **bir** testi, yanında **bir** vesika ekmeği, yeşil **bir** çanak dolusu zeytin duruyordu.” (9/111-113)
- “Açlık, sefalet içinde **bu** renk, **bu** güzellik, **bu** vücut nasıl dayanıyor, solmuyordu.” (9/144)
- “Bu **tebdil** hanım da kim? -**Tebdil** değil, kendi üstü başı... -Eğlenmeyiniz. Sabire yemin ediyordu. -Vallahi **tebdil** değil!” (9/302-306)
- “-**Efendum**. -Gel buraya ulan, çabuk diyorum. -**Efendum!** -Haydi, biraz yiyecek bir şey uydur. Naciye yemek lafına iyice kulak kabarttı. -Ne yapalım **efendum**? -Ne yaparsan yap! -Gece yarısı oldu **efendum**, şimdi her taraf kapalı. -Ulan kafa ağrıtmı, diyorum, git, ne bulursan bul, çabuk yemek odasına getir. -**Efendum** her taraf şimdi kapalı...” (9/611-620)
- “Tâbir ederken benim **büyük bir** adam, **büyük bir** bey, **büyük bir** paşa olacağımı, bana kimsenin fenalık yapamayacağını temin ettikçe, yalan söylediğimi unuttur, ne kadar sevinirdim!” (10/18)
- “Bu **hem** en âlimleri **hem** en cesurlarıydı.” (12/98)
- “Bu hem **en** âlimleri hem **en** cesurlarıydı.” (12/98)
- “**Ne** aslı vardır **ne** faslı...” (12/100)
- “**Ne** şeriatta **ne** ilimde böyle bir isim yoktur ki, müsemması olsun. **Ne** şeriatta **ne** ilimde böyle bir isim yok diyorsun.” (12/114-115)
- “**Her** şeyi evvela kendi nefsinde muhakeme eder; **her** hükmü, **her** kararı vermezden evvel bir kere kendi vicdanından geçirirdi.” (12/158)
- “Orası **ne** Hind **ne** Sind **ne** Çin **ne** Maçin **ne** Viyana **ne** de Romaydı. Padişah, huzurundakilere:” (12/254)
- “**Bütün** servet, **bütün** kuvvet, **bütün** mutluluk onlarıdır...” (14/12)
- “Ara sıra, sanki parlak ve medeni esirliklerinin dehşetini duymuş gibi neşesiz ve dalgın geçen tek tük sarıklı ve entarili yerlilere bakarak, Şark'ın hakkını istemeyen, **hakkı için** vurmayan, **hakkı için** kırmayan, **hakkı için** yakmayan, **hakkı için** öldürmeyen, **hakkı için** haksızlık yapmayan azimsiz ve budala ruhuna lanetler eder, yalnız Şark'ta yaşayan bu miskin ve alçak "tevekkül"ün granitten ağırlığını kendi omuzlarımda, kendi tembel başımda hisseder gibi olurdum.” (14/32)

- “Hiç heyecan falan göstermiyor, **eski** dininden, **eski** soyundan, **eski** memleketinden bir arkadaşla bulunmak onda herhangi bir yesir yapmıyordu.” (14/167)
- “**Ne** mizacıma **ne** zevkime **ne** arzuma önem verdi.” (15/141)
- “Talihimi bir temiz **havlu** temin etti. Evet, ben bir temiz **havlu** uğruna yandım. Bir temiz **havlu** uğruna...” (15/186-188)
- “Sokaktan gelen ahenkli ses **aynı** şiddet, **aynı** letafet, **aynı** azamet, **aynı** belâgatle devam eder.” (16/57)
- “Gittikçe bana uzun görünmeye başlamış olan narin burnu sanki **daha** ziyade uzamış, kaşları **daha** ziyade incelmış, boynu **daha** ziyade zayıflamıştı.” (18/15)
- “Gittikçe bana uzun görünmeye başlamış olan narin burnu sanki daha **ziyade** uzamış, kaşları daha **ziyade** incelmış, boynu daha **ziyade** zayıflamıştı.” (18/15)
- “Her sınıfın, her zümrenin **ayrı** kahvesi, **ayrı** eğlencesi, **ayrı** zevki vardır.” (19/8)
- “Aramızda lakabı "**zımnında**" idi. Son derece ehemmiyet verdiği meclis günleri, odasında toplandığımız vakit, hiçbirimize laf söyletmez, hepimize "**zımnında, zımnında, zımnında**" diye ayrı tahrîratlar yazdırır, herhangi mesele olsa, aynı kelimelerle, aynı cümlelerin nihayetine mâhut "**zımnında**"yı takarak bir şey kaleme aldırınca hallettim sanırdı.” (19/45-46)
- “**Pek** fakir, **pek** acı, **pek** mahrum bir hayat geçirdi.” (20/370)
- “Bu nara **o kadar** müthiş, **o kadar** müessir, **o kadar** yanıktı ki...” (21/711)
- “Her şey nazarımda **bir** fantezi, **bir** serap, **bir** rüya idi.” (22/51)
- “**O kadar** muntazam, **o kadar** bedî, **o kadar** âlî ki, Venüs'ün en eski, cazip statüsü onun yanında hasta, aciz kalır.” (22/66)
- “-Artık **böyle** vücutlar, **böyle** sırtlar, **böyle** kalçalar **böyle** kollar, **böyle** çehreler yalnız sanatkârların hayalhanelerinde mevcut Maatteessüf hakikatte yok! dedim.” (22/138)
- “**Daha** aşağılara indirdiğim elimin altında yumuşak adaleli kalçasının sıcaklığım duyuyor, şimdilik meçhul bir şahidin gözü göreceği için bu bedî vücudu **daha** kıymetli, **daha** müstesna, **daha** leziz, **daha** nefis hissediyordum.” (22/307)

- “Biliyorsunuz ki, Bidar bize geldiği zaman **bir** kız kadar mahcup, **bir** melek kadar âli, **bir** köylü kadar saf, mertti.” (22/540)
- “**Aynı** kanunlar, **aynı** şeylere tesir edince neticeler de **aynı** olur.” (24/70)
- “Kısmetini bekleye bekleye nihayet ihtiyarlayacak, şimdi kalbini böyle şiddetle çarptıran **bu** tatlı ateş, **bu** arzu, **bu** heves 'sönmeyecek miydi?’” (25/73)
- “-Başüstüne **efendum**. -Sen türkü bilir misin hiç? -Hiç bilmem **efendum**. - Ulan Himmet, senin gözlerin ne kadar güzel? -Anamın gözlerine benzer, **efendum**. -Kaşların ne kadar güzel? -Halamın gaşlarına benzer, **efendum**. -Yanakların ne al? -Sayenizde **efendum**, yiyoruz, içiyoruz... Al olmasın mı? - Sen gece hiç rüya görür müsün ulan? -Rüya ne **efendum**? -Düş... -Hiç görmem, **efendum**. -Yatınca hemen uyur musun? -Uyurun, **efendum**. - Uyumazdan evvel yahut uyanırken aklına şey gelmez mi? -Memleket gelür, anam gelür, babam gelür, **efendum**.” (25/129-146)
- “Dayanamadı: -Ulan Himmet, senin nezlen **var**, dedi. -Yoh, efendum. -**Var** ulan, **var**. -Yoh, efendum. -**Var** ulan, o çitteki öküz kadar kokudan anlamıyorsun.” (25/199-204)
- “**Ne** genç **ne** güzel **ne** zengindim.” (28/142)
- “O an bilmem, **nasıl** münasebetsiz, **nasıl** uğursuz, **nasıl** şenî bir fikir dimağımı doldurdu.” (28/208)
- “Hâsılı bu **bir** insan değil, **bir** alâmet, **bir** rezaletti.” (28/243)
- “Bu güzel, bu emsalsiz kız, **o** gudubet, **o** bitkin, **o** iğrenç herifin, kovulmuş yedi karıdan arta kalmış, pis yatağına kaçtı.” (28/254)
- “**Eski** zenginler, **eski** muteberler, şimdi kırmızı mangıra muhtaç zavallılardı. **Eski** zavallılar, cahiller, sefiller nasıl zengin olmuşlarsa, birtakım aptallar, budalalar, ahmaklar da birer mevki sahibi olmuşlardı.” (29/66-67)
- “Boş bir öküzgözünden **daha** boş, **daha** baygın, **daha** manasız, **daha** hayvansı gözleri, eskisi gibi bakmasaydı, onu tanıyamayacaktı.” (29/76)
- ““**Kendim** ekerim, **kendim** biçerim, **kendim** yerim, ne kadar pahalı olsa yine kâr!” diyordu.” (29/121)
- “Etrafı tarlalarla çevrilmiş **bu** تنها, **bu** temiz, **bu** asil şose...” (29/138)
- “**Bu ne** haksız **ne** manasız **ne** arsız bir tecavüzdü!” (29/167)

- “Duvarlarda askerliğe ait **ne** bir levha **ne** bir program **ne** bir timsal vardı.” (30/48)
- “Ezeli ve görülmez bir sır içinde gizli gizli büyüyen bu kıymetli çiçeklerin kokulan **başka, başka, pek başka** olmalıydı...” (30/72)
- ““İnsaniyet” fikri dünyanın **en** büyük, **en** münasebetsiz, **en** eski, **en** rezil bir saçmasıydı.” (30/198)
- “Bu ciddi, akıllı millet, bıçağının altına giren mağlubun hiçbir şeyine **ne** asaletine **ne** güzelliğine **ne** ihtiyarlığına **ne** çocukluğuna bakardı.” (30/215)
- “Onlara yarın gece kız **lazım**, kadın **lazım**, eğlenme **lazım**.” (30/274)
- “Gözleri fırlayan mahkûm son kalan kuvvetini kısık sesine veriyor: **-Allah, Allah, Allah!** diye kıvranıyordu. Radko gülererek: **-Allah** benim, **Allah** benim! diye kurbanına cevap veriyordu.” (30/427-430)
- “Eşyamızı, esvaplarımızı değiştirirken ruhlarımızı da değiştirmişti; **her şey** yalan, **her şey** sahte, **her şey** taklit oldu.” (31/124)
- “**Eski** günleri, **eski** saadetleri düşünüyorum. **-Eski** zamanda, sizin zamanınızda bugünden fazla ne vardı, nineciğim?” (31/138-139)
- “Torununun torunu, genç **kız**, güzel **kız**, esmer **kız** hâlâ hıçkırığını zaptediyor, donmuş gibi, şezlonguna uzanmış duruyordu.” (31/274)
- “**-Tos, tos**, haydi **tos...** Diye hayvancığı delirtiyordu. Ne vakit kocasını böyle kurbanlıkla uğraşırken görse, aklına zehirli, pis cehennem meyveleri halinde sarı sarı, sıkılmış, mıncığı çıkarılmış birçok limon yığınları gelir, ne vakit sofrada, mutfakta, manavda, gezdiricide limon görse, yüreği çarpmaya başlar, kocasının arsız arsız, **"tos, tos**, haydi **tos..."** dediğini işitir gibi olurdu.” (34/90-91)
- “Onun **beyaz** ölüsü karşısında, **beyaz** ellerinin, **beyaz** ayaklarının, **beyaz** başının mazlum bükülüşü karşısında, o vakte kadar hiç duymadığım bir teessürle ağlamak istedim.” (35/275)
- “Mahkûm, yarasına dokunulmuş bir adam gibi haykırdı: **-Namus**, bre ağam, **namus, namus, namus!** Yerinden kalkıyor, çırpınıyordu. Bu **namus** heyecanı jandarmanın canını sıktı: **-Ulan, Çingene'de namus** olur mu? dedi.” (38/37-41)
- “Fatma Hanım işte bu dünya yurdunda tek başına kalan Sabri Beyi sokakta bırakmadı. **-Şimdi han yok, hamam yok, otel yok...**” (41/50-51)

- “Horozun yanındaki tavuklar **yine** hep tüyleri yoluk, **yine** sıska, **yine** kirliydi-ler.” (52/96)
- “Hayır, ben yalnız **profilleri** tanırım... Eşek **profilli** bir adam mutlaka eşekçe, arslan **profilli** bir adam mutlaka arslanca hareket eder. Bir adamda, hangi hayvanın **profilli** varsa, mutlaka o hayvanın ahlakı da vardır. Öküz **profilli** bir adamda asla kurnazlık, hile, zekâ olamaz. Eşek **profilli** olan inatçı, yani kibar mânâsıyla sebatkârdır. Arı **profilli** sokar, köpek **profilli** gürültü eder, dişlerini gösterir. Kaplan **profilli** sezer ve merhamet bilmez, papağan **profilli** durmaz taklit çıkarır, güvercin **profilli** durmaz aşk ve şefkat komedyası oynar. Tilki **profilli** herkesi aldatır. Domuz **profilli** yer, içer keyfine bakar. Kadınların da hepsi erkekler gibi birer hayvandır. Onlarda da mutlaka bir hayvanın **profilli** vardır.” (54/59-69)
- “Bir **gün**, iki **gün**, üç **gün** dişini sıktı.” (56/309)
- “**Ölümden** pek güç, **ölümden** pek acı, **ölümden** pek ağırdı...” (56/329)
- “Güzellik: irilik **demek**, sıhhat **demek**, can **demek**, kan **demek**...” (60/381)
- “Durmuş: -Ben çok para istemem efendim, dedi. -Ama ben pek az para veririm. -Ne kadar verirsiniz? -Bir **kuruş**. -Günde bir **kuruş** mu? -Hayır. -Haftada bir **kuruş** mu? -Hayır. Durmuş biraz şaşaladı. Tekrar sordu: -Ayda bir **kuruş** mu, efendim? -Hayır! Senede bir **kuruş**.” (62/43-56)
- “Bir **gece**, iki **gece**, üç **gece**...” (62/155)
- “Yavaş yavaş düşündükçe, efendisinin **ne kadar** büyük **ne kadar** akıllı bir adam olduğunu anlamaya başladı.” (62/291)
- “-Ben **Ayşe**'yim... Halk uğuldadı. -Hangi **Ayşe**, hangi **Ayşe**... -Hacı Mehmet'lerin **Ayşe**... Köy ahalişi bir türlü inanamıyordu. **Ayşe** bağıra bağıra nasıl koştüğünü, nasıl gökkuşağının altından geçtiğini, nasıl erkek olduğunu anlattı; niha-yet sordu ki:” (63/172-177)
- “Tabiatta onun kafasındaki mantık **yoktur**, hesap **yoktur**, rakam **yoktur!**” (69/33)
- “Genç şairler karargâhlarında kumandanlara, siperlerde zabıtlere, neferlere hep parlak, mavi göğün -o gelirken gördükleri **büyük** müjdesini **büyük** bir imanla, **büyük** bir samimiyetle anlatıyorlar, onları da kendileri gibi bu **büyük** mucize-ye inandırıyorlardı.” (71/104)

- “**Mazideki** kağını bugün nasıl otomobil şeklinde ise, sorduğun hararet de ateş şeklindedir. **Mazideki** ok, bugün mitralyözdür. **Mazideki** kulübe bugün muhteşem bir abidedir. **Mazideki** sal bugün dretnottur. **Mazideki** masalcının bir kutuya binip memleketten memlekete uçmak hülyası bugün bir hakikattir.” (72/93-97)
- “Buradaki fazilet, orada cinayet; oradaki yararlık, burda fenalık sayılıyor; mukaddes kitapların bütün tabiat, uzviyet, tekâmül kanunlarına inat olarak hiç değişmez kalması lâzım gelen emirlerine bile her yerde başka türlü boyun eğiliyor; esasları bir olan Hıristiyanlık, Avrupa'da **başka**, Amerika'da **başka**, Afrika'da **başka**... İslâmlık da böyle! Hindistan'da **başka**, Liverpool'da **başka**... Buhara'da **başka**, Türkiye'de de **başka**... Arabistan'a ve Acemistan'a git, oralarda bütün bütün **başka**...” (81/96-100)
- “En ziyade tuhafıma giden lakabıydı. **Meh-ma-emken**... Evet, **Meh-ma-emken!** Bu ne demektir? Lakaplarla şahıslar arasında bir münasebet bulunur. **Meh-ma-emken** tabiri ne bir hayale ne bir sığfata tekabül ediyordu. Alayda, kahvede, gazinoda onun ismi anılıyordu. "**Meh-ma-emken** bu gece yine çok içmiş! " "**Meh-ma-emken**' i nneferi takım çavuşuna karşı gelmiş!" "**Meh-ma-emken**' i Bulgarlar hükümete şikâyete çıkmış" diyorlardı. Bir cuma günü Subaşı'ndaki kahvede **Meh-ma-emken**' i nargile içerken gördüm.” (83/13-23)
- “"Hele o '**birdenbire**...' nazariyesi, çok saçma! " dedi. "Niçin?" "Anlamadan, bilinmeden, duymadan, hissetmeden nasıl sevilir?" "**Birdenbire** işte! İlk görüşte, yıldırım gibi..." "Saçma, saçma... **Birdenbire** sevillemez ama..." "Ne olur?" "Yıllarca devam etmiş hakiki bir aşk ölebilir." "Nasıl?" "Tıpkı yılların, mevsimlerin gıdasıyla yetişmiş bir fidana **birdenbire** indirilmiş bir balta darbesi gibi. Evet, **birdenbire** sevillemez, fakat **birdenbire** insan soğur.” (84/117-129)
- “Açık duran kitabı bana uzattı. Tekrar, "**Mücevher, mücevher**... Emsali bulunmayan bir **mücevher!**" dedi. Bu **mücevher** çamura düşmüş bir bakkal defterine benziyordu.” (86/60-62)
- “Ya bu ihtiyarcık evlenmeğe filan kalkarsa... Fakat **mümkün** mü? Dimağımın içinden tiz, keskin bir şeytan sesi "Niçin **mümkün** olmasın?" dedi. Ben, "**Mümkün** değil, **mümkün** değil! " diye dişlerimi sıktım. "Hayır, pek **mümkün!**" (86/143-147)

- “Bu tuhaf doktor, bana idealin insana tıpkı kalp **gibi**, yürek **gibi**, ciğer **gibi** lâzım olduğunu anlattı.” (89/229)
- “Zenginlere, kadınlara haber gönderir, “**filan** fakire yardım ediniz. **Filan** öksüzü evlendiriniz. **Filan** köprüyü yapınız. **Filan** köyde bir mektep kurunuz.” gibi emirler verirmiş.” (90/99)
- “Top **değil**, tüfek **değil**, kılıç **değil**, kama **değil**. . .” (92/149)
- “Mal **vardı**, mülk **vardı**. At **vardı**, araba **vardı**.” (95/6-7)
- “-Malı **olmasın**, mülkü **olmasın**, parası **olmasın**, pulu **olmasın**.” (95/14)
- “Kadınlar **başka**, erkekler **başka**, ruhlarımız **başkaydı**.” (96/4)
- “**Hepsi**, **hepsi** unutuldu, **hepsi** hayal, **hepsi** birer hikâye oldu.” (105/20)
- “Odamda her şey bana meyus görünüyor. **İşte** kitaplarım, **işte** defter-i hatıra-tım, **işte** gazetelerim, hep matemzede birer zavallı kimsesizliğiyle düşünüyorlar... **İşte** tiyatro dürbünüm bu akşam da istimal olunamamak bedbahtisiyle pür-girye!” (105/28-30)
- “Bir yere gidemiyorum **ne** tiyatroya **ne** bir kahveye **ne** hiçbir yere...” (105/31)
- “Mendilini devşirdi. Büyük bir intizam ile iki **kat**, dört **kat**, sekiz **kat**, nihayet on altı **kat** yaptı.” (120/35-36)
- “Köpek olmasa **ne bu** cemiyetler **ne bu** memleketler **ne bu** akvam **ne bu** saadet ve servet **ne bu** müessesat ve şimendiferler olacaktı.” (126/184)

7.1.2. Eş / Yakın Anlamlı Sözcüklerle Yapılan Yinelemeler

Bir söylem içinde aynı manaya gelen veya yakın manalı iki ayrı kelimenin kullanılmasıyla meydana gelen yinelemelere eş veya yakın anlamlı yinelemeler denir. Ömer Seyfettin’in hikâyelerine bakıldığında aynı sözcüğün yinelenmesi yoğun bir şekilde görülmektedir.

Eş veya yakın anlamlı sözcüklerle yapılan yinelemelere bakıldığında yalın halde sözcüklerle yapılan yinelemelerin yanında çekim eki veya yapım eki olarak oluşturulan eş veya yakın anlamlı sözcüklerle yapılan yinelemelerde karşımıza çıkmaktadır.

Yalın halde bulunan sözcüklerle yapılan eş veya yakın anlamlı sözcüklerle yapılan yinelemeler:

- “Hızla tutuşarak uzanan ve sönen alevler mandolinle heyecanlı sosyalist marşını çalan genç Boris'i, karşısında **ezeli ve nihayet** bulmaz milli çorabını ören güzel karısı Magda'yı hafif ve akıcı bir kırmızıya boyuyor, bütün odayı kaplayan büyük ve kötürüm gölgelerini titretiyordu.” (1/2)
- “Ortadaki kalın ayaklı, **kaba ve iri** masanın etrafında yine kaba ve biçimsiz san-dalyeler duruyor, çalınan mandolin in keskin sesini dinler gibi uyukluyorlardı.” (1/5)
- “İssız ormanlarda, korkunç kayalıklarda, hep kamersiz gecelerin karanlıkları içinde geçen beş seneden sonra **hür ve serbest**, parlak ve yeşil köyü pek hoşuna gitmişti.” (1/26)
- “Boris **mütereddit ve müteaccip**, durdu.” (1/239)
- “Boris onu öperek **teselli ve teskin** etmeye çalıştı.” (1/331)
- “İhtiyar **mütereddit ve korkak**, tekrar sordu.” (1/425)
- “Baba İstoyan, yalnız Bulgar köylülerine has olan o **esir ve mazlum** tavır ile eğildi, yine bu köylülere has olan o çolak ve sahte selamla voyvodayı selamladı.” (1/436)
- “Denemediğim ne hısım kaldı ne akrabam.” (2/14)
- “-Bir emir, **lütuf**, bir **ihsan** gibi...” (3/94)
- “Tekrar deminki **garip ve mahzun** dalgama düştüm!” (7/35)
- “Sarı ve akim topraklar, **cılız ve sıksa** ağaçlar, çalılar, çalılıklar, yine çalılıklar.” (7/48)
- “Bir "su-i tefehhüm" korkusuyla kimseye, en genç fikirli, en yeni kafa bir arkadaşına söylenemeyecek şeyleri senin bitaraf ve taassuptan **ari, pak** ve beyaz sahifelerine yazabilir ve müteselli olurum.” (66/138)
- “Terbiye, hürmet, **namaz, niyaz**, ne olduğunu bilmez; "Allah'ın kim?" dendiği zaman, "Ne bileyim ben ülen..." diye sırtırdı.” (67/97)
- “**Ara sıra** itiraz eder gibi görünüyor, تنها yolun esmeyen bir rüzgâr gibi serin serin duyulan temiz havasını kokluyordum.” (69/38)

Sözcüklerden birinin veya iki sözcüğün de yapım eki olarak oluşturulan eş veya yakın anlamlı yinelemeler:

- “**Mütereddit ve şüpheli** İslav gözleriyle kocasına baktı.” (1/15)

- “Meraktan kıvranan karısının yüzüne bakarak **şen** ve **keyifli** bir kahkaha attı.” (26/210)
- “On dönümlük koca bir bahçenin ortasında süslü beyaz bir türbeye benzeyen küçük köşkünde **sessiz sedasız** oturuyor, gece gündüz ibadet ediyor, paralarını tekkelere, dervişlere, fakirlere, mollalara, öksüzlere dağıtıyordu.” (34/12)

Sözcüklerden birinin veya iki sözcüğün de çekim eki olarak oluşturulan eş veya yakın anlamlı yinelemeler:

- “**Sonlarını, akıbetlerini** düşünmeye başladılar.” (4/366)
- “Makamını Karamanlı Bodos'a terk ederek, ertesi günü **tası tarağı** topladı, kaçış hâlâ o kaçış.” (5/32)

Sözcüklerin her ikisinin de yönelme eki olarak oluşturulan eş ve yakın anlamlı yinelemeler:

- “**Öteye beriye** sordum, hiçbiri beni çağırılmıştı.” (35/229)

Sözcüklerin her ikisinin de bulunma eki olarak oluşturulan eş ve yakın anlamlı yinelemeler:

- “O, bu halden bîhaber, yalnız öne doğru birkaç derece meyleden vücudunu doğrultmaya gayret ederek **arada sırada** boyalı bıyıklarına çeki düzen vererek, mehabet-i askeriyesine yakışan bir gururla tren yoluna doğru ilerliyordu.” (5/86)
- “Her taraftan seller akıyor, askerler sırayla yerlerine geliyorlar, çadırlar kuruyor, kazanlar indiriliyor, **ötede beride** ateşler parlıyordu.” (36/79)

7.1.3. Sesleri Birbirini Andıran Sözcüklerle Kurulan Yinelemeler

Ömer Seyfettin’in hikâyelerinde sesleri birbirini andıran sözcüklere kurulan yinelemelerinin sayısı çok olmamakla beraber rastlanır.

- “Evet, **Çingene, mingene...**” (38/101)

- “Dönüşte, Rose, **yorgun argın** ayakkabılarımızın altını çamaşır sulu suyla siler, Koton'un ayaklarını yıkamakla kalmaz, bazı geceler zavallı hayvancağınızı tepeden tırnağa kadar gıcır gıcır sabunlardı.” (46/39)
- “İhtimal şu bizim ihvanın milyonlarını alırlar da...! 'Alırlar da sana mı verirler?' 'Hayır, fakat. . .' 'Fakat. ' '**Anca beraber, kanca beraber...**'” (70/78-82)
- “Rumca, yanında boğaz tokluğuna çiraklık etmek istediğimi söyledim; **mırın kırın** etti.” (110/109)

7.1.4. Zıt Anlamlı Sözcüklerle Yapılan Yinelemeler

Bir söylem içinde birbirine zıt olan kelimelerin bir arada kullanarak yapılan yinelemelerdir. Ömer Seyfettin'in hikâyelerine bakıldığında zıt anlamlı sözcüklerle yapılan yinelemeler yoğun bir şekilde kullanıldığı görülmektedir.

Ömer Seyfettin'in hikâyelerinde zıt anlamlı sözcüklerle yapılan yenilenmeler farklı şeklide oluşturulduğunu görmekteyiz.

Sözcüklerin yalın halde kullanılarak oluşturulan zıt anlamlı yinelemeler:

- “**Gel zaman, git zaman** bir gün gelecekti ki, artık kimse kimseye inanmaz olacaktı.” (2/27)
- “Çağır Yasefi, Halil Efendi ver **aşağı**, tut **yukarı**, bayıl paraları.” (5/49)
- “Tırmandığımız tepeden artık aşağıları görünüyor, Karaali hanlarının üstündeki beyaz jandarma karakolu, Simitli'ye doğru akan çakıllı dere parlıyor, uzakta **seyrek** ve **sık** ormanların nispetsiz ve boş alanlarında yanmış tahta yığınları halinde küçük köyler görünüyordu.” (7/159)
- “**Eski** ve **yeni** bütün hükümetçi memurlara "büyük adamlar" diyordu.” (7/164)
- “Memleketimizin hududunu aşınca her türlü fikirlerimiz, umdelerimiz **alt üst** oluyor.” (8/4)
- “Sınıf kapısının açılmayan kanadında sallanan "**geldi-gitti**" levhası yassı, cansız bir yüz gibi bize bakar, kalın duvarların tavana yakın dar pencerelerinden giren donuk bir aydınlık durmadan bağırır, haykırarak okuyan çocukların susmaz, keskin çığlıklarıyla sanki daha ziyade ağırlaşır, bulanırdı...” (10/35)
- “**Yaz-kış** orada oturuyorduk.” (22/81)
- “Lakin bu mehdi sahiden gelecek mi? **Hayır ve evet...**” (24/120-121)

- “Beyaz top sakalıyla, kısa boyuyla, şişman vücuduyla en beklenilmez yerlerde yuvarlanır gibi dolaştığı görülür, yakaladığına, ufacık tombul elleriyle okşayarak, nasihatler verir, ilminden, irfanından **büyük küçük** herkesi müstefit ederdi.” (47/24)
- “Nereden geldiği belli olmayan derin bir gürültü sis içinde kaynıyor, **ileri geri** yaklaşıyor, uzaklaşıyor, dalgalanıyordu.” (59/202)
- “Köşenin öbür tarafında bir dükkânın peykesine oturmuş olan bekçi, yıldızlada aydınlanan bu kamersiz gece içinde bir karanlık yığını halinde duruyor, **ara sıra** çektiği sigarası yetim ve muhtazır bir ateş böceği gibi parlıyordu.” (66/102)
- “Harp esnasında yazıhanesini, evini, barkını, eşyasını, hâsılı **nesi var, nesi yok**, hepsini satmış, yemiş.” (70/64)
- “Birbirini tutmayan eski yeni hatıralar, kadın çehreleri, kuş sesleri, açmayan laleler, unutulmuş muhabbetler, ölmüş sevgililer hayalimi **alt üst** etti.” (84/28)
- “**Er geç** benim olacak bir servetti.” (86/114)
- “Bugün ne kadar bedbahtım! Karımın nesi **var**, nesi **yok**, sattık, yedik. Annesinin evinden getirdiği çeyizlerden bir keten havlu bile kalmadı.” (91/38-40)
- “Ne vakitten beri buradasın? -Bir ay var... -Ben de **aşağı yukarı** bir aydır buradayım...” (101/28-30)
- “Köşkün kapısından kazara postacı geçse sapsarı kesilirdi. **Gece gündüz** bir felaket haberi bekler gibiydi.” (109/26-27)

Birinci sözcüğe zaman eki, ikinci sözcüğe ise zaman ekinin olumsuzu getirilerek yapılan zıt anlamlı yinelemeler:

- “Magda kayın babasının sesini **işitir işitmez** kalktı.” (1/370)
- “Ama hâlbuki ben hududu **geçer geçmez** en esaslı, en irsi seviyemin yani "masrafımı iradıma uydurmak" faziletimin bozulduğunu, sıcak havada başıma dökülen buzlu bir duş banyosu kadar sarıh bir tahassüsle duydum.” (8/8)
- “**Durur durmaz**, o an, kırk adım kadar yaklaştığı kesik başlı şehidin yerden fırladığını gördü.” (21/259)
- “Evet, tanıdığı fazilet sahipleri **ya ölmüş ya ölmemek** için ocaklarını dağıtarak uzak ufuklara kaçmış yahut da ölüm döşeklerine serilmişlerdi.” (29/83)

- “Çingene, bu manzarayı **görür görmez**, gölgesinden ürkmüş bir Arap atı gibi şahlandı.” (38/93)
- “Sokağa **çıkır çıkmaz**, gece geçen zerzevatçı, sütçü beygirlerinin bozuk kaldırımında bıraktığı şeyleri cıvıldayarak yiyen serçelere gözü kaçtı.” (47/40)
- “Gişedeki kız, dışarı çıkandan parayı **alır almaz** başını aşağı çekti.” (50/89)
- “Dün gece daha masaya **oturur oturmaz** sermayesinin yarısını vermişti.” (51/76)
- “**Kalkar kalkmaz** pencereye koştum.” (60/327)
- “Lahari'den **ayrılır ayrılmaz** mektepte iken senin hiç sevmediğin bir arkadaşımıza daha rast geldim.” (70/110)
- “Daima bir gün Türkiye'nin istibdattan kurtulacağını, Meşrutiyet ilan **edilir edilmez** gizli membalar gibi bütün istidatlarımızın ortaya fişkiracağını, beş on sene içinde Avrupa'ya yetişebileceğimizi tahayyül ederdik.” (70/98)
- “Bir şeyi zihnine koydu mu aksini dinlemez, Nuh **der** peygamber **demezdi**.” (88/59)
- “Kendisi **ölür ölmez** miras kavgasına düşecekler, mezarına taş diktirmek, arkasından bir mevlit, bir Yasin okutmak değil hatta nereye gömüldüğünü bile sorup araştırmayacaklardı.” (88/65)
- “Kapıda **görünür görünmez**, masanın üstündeki yamru yumru bir çıkını göstererek, "İşte efendim, bu da bohçanız. . . " dedi.” (93/20)
- “Cebinden maroken kaplı bir defter çıkardı. -Bak **görmüş müyüm, görmemiş miyim?** Dedi.” (94/174-175)
- ““**Ne olur ne olmaz**” diye dün gece yemeyip sakladığı ekmeğin parçasını torbadan çıkardı.” (100/24)
- “Emniyet düğmesini ittikten sonra yarım saat **geçer geçmez** hemen patlar.” (100/717)
- “Lamba **söner sönmaz** aynanın önündeki büyük saati gördüm.” (108/162)

İki sözcüğün ya da sözcüklerden birinin yönelme eki alarak oluşturan zıt anlamlı yinelemeler:

- “Ben, böyle **vaade maade** kanmazdım ama galiba o tarafları görmek arzum da vardı.” (35/26)

- “**Merde, namerde** muhtaç olmayacak kadar bir serveti vardı.” (20/123)
- “Yirmi senedir, **çoluğa çocuğa** kavuşalıdan beri, hep böyle bir yuva tahayyül ederdi.” (76/23)
- “Babam, her sabah dışarıya giderken bir kere ahıra uğrar, **öteye beriye** bakardı.” (79/68)
- “**Düşe kalka** geçtiğimiz sarp keçi yolları bazen sel yarıkları içinde kayboluyor, bazen sık fundalıklardan ayrılarak, dibinde sivri sivri çam tepeleri görünen karanlık çukurlara sapıyordu.” (90/2)
- “Etrafı derin hendeklerle çevrilmiş tozlu yoldan yanyana yürümeye başladılar, ama iki şaşş göz gibi biri **sağa**, biri **sola** bakıyordu.” (101/140)
- “Tekrar, durduğu yolun **ilerisine, gerisine** baktı.” (113/45)

İki sözcüğün belirtme ekini alarak oluşturulan zıt anlamlı yinelemeler:

- “Yani bile bile **varımı yoğumu** sarf ettim.” (8/9)
- “Ah o siygalar, o muhacir siygaları... **Geliri, gideri**, yaperi, ideri!” (15/92-93)

İki sözcüğün uzaklaşma ekini alarak oluşturulan zıt anlamlı yinelemeler:

- “Kumlu yol, **sağdan ve soldan** gelen öbür yollarla birleşerek burada meydanlaşıyordu.” (30/656)

Sözcüklerden birinin uzaklaşma eki, diğerinin yönelme eki alarak oluşturulan zıt anlamlı yinelemeler:

- “Eskisi gibi **sağdan sola** selamlar saçıyor ve mukabilini de bekliyordu.” (5/87)

İki sözcüğe yapım eki olan –lı – li getirilerek yapılan zıt anlamlı yinelemeler:

- “**İrili ufaklı** taşlar ayaklarımı acıtıyor, atların yürümesine mâni oluyordu.” (7/42)
- “Küçük, büyük, harple, âmânla şimdiye kadar elli kale alan bu kahraman, sevgili Akkâ'sının can çekişmesine dayanamıyor, **geceli gündüzlü**, az kuvvetleriyle bu çok düşmana saldırıyordu.” (13/162)

Sözcüklere –en sıfat-fiil eki getirilerek yapılan zıt anlamlı yinelemeler:

- “Ne **gelen** vardı ne **giden**...” (113/46)
Sözcüklerden biri zarf-fiil diğer sözcük ise olumsuzluk eki alarak oluşturulan zıt anlamlı yinelemeler:
- “Eğer **gitmezse gelip** mutlaka bir edepsizlik edeceklerini, Baba İstoyan gitse zavallı ihtiyardan hakaret ve işkencelerle para isteyeceklerini anlattı ve ilave etti:” (1/332)
- “Grazia’nın kendi tabiiyetini bırakmaya razı **olup olmayacağı** aklına gelir.” (61/42)
- “Cabi Efendi, "Acaba **akıllanıp akıllanmadığımı** denemek için mi yapıyor? " diye şüphelendi.” (93/44)
- “Köye girdi, ertesi gün için kendisine ekmek azık falan tedarik etti. Rast geldiği köylü hastalığının **geçip geçmediğini** soruyor, insanın hasta iken yattığı yerde nasıl namaz kılabileceğini tarife girişiyorlardı.” (117/301-302)

7.1.5. Kısmi Yinelemeler

Bir metin içerisinde sıralanan cümleler içerisindeki aynı kökteki kelimelerin tekrarlanmasıyla yapılan yinelemelere kısmi yinelemeler denir. Ömer Seyfettin’in hikâyelerine bakıldığında kısmi yinelemeler yoğun bir şekilde görülmektedir.

- “Mutlaka dayak yemeden, ayakların yanmadan, tırnakların çıkarılmadan **söylemeyeceksin**. Eğer yine **söylemezsen** oğlun Boris bizim elimizde mahpustur.” (1/498-499)
- “Magda ağlıyor, "Ben **oynamak** bilmem kaptan!" diyordu. Raçof kalktı. Magda'nın yanına gitti. Kulağına müessir ve vahşi bir sesle, "Eğer **oynamaz**, neşemizi kırarsan Boris'i göremezsin, gider keseriz... “Maga'nın bütün vücudu sarıldı. Gözlerinin yaşı dindi. Ve mütevekkil bir sesle, "**Oynayayım**, ah Boris... " dedi. Raçof oturdu. Mandolini çalmağa başladı. Diğer iki haydu, durmadan içiyorlar ve gülererek Magda'nın **oynayışını** seyrediyorlardı.” (1/615-624)
- “Göndereceğim, lakin bu bombayı sadıkane **hıfzedecek misin?**" "**Hıfzedeceğim**.” (1/694-695)
- “-Hücum başlayacak, beyim, emret, **toplari** dolduralım! -Hayır, **toplara** lüzum yok. -Onlar **toplari** kurdular.” (4/112-114)
- “Buna **razi** mısınız? -**Raziyız, raziyız**...” (4/181-182)

- “Bir kısmınız bütün **silahlarını** öteki kısma versin. **Silahlarımızın** adedi müsâvi olsun. O vakit emniyetle kapıdan çıkarız. Sonra biz çıkınca evvela **silahlılarınız**, sonra **silahsızlarınız** kaleye girsin.” (4/261-264)
- “Barutsuz, susuz, bir **kale** ne işe yarardı? Bu **kaleyi** alıp içine girmek zaten tuzağa düşmek demektir. İşte buna kendileri bir misaldi! Şövalyeler, Barhan Bey'e şartlarını sordular. Onun şartları gayet makul, gayet basitti. **Kalede** kapalı kalanlar tüfek, ok, kılıç, kama, meç, topuz, kalkan, piştov gibi ne kadar silahları varsa hepsini bedenlerden aşağı atacaklardı. Barhan bey bunları sayıp topladıktan sonra **kalenin** içinde herkesin silahsız kaldığına emniyet getirirse bir "şart" ile canlarını bağışlayacaktı.” (4/348-354)
- “Aaa, **nasıl olur?** -**Nasıl olacak**, bayağı! -Kocamdan izin almadan... -Haydi, deliliği bırak, gel bir gece bizde kal. Ye, iç sonra bak bir daha buraya dönebilir misin? -A, aaa... -Haydi, haydi diyorum. Naciye'nin evden çıkıp izinsiz bir yere gitmeyi aklı almıyordu. Vâkıâ, kocası bu gece gelmeyecekti. Fakat **nasıl olurdu?**” (5/211-220)
- “Ona büyük bir **iyilik etmişsiniz**. Kadının dünyada kimseye **iyilik edebileceğine** ihtimal vermeyen eşraf, baştan aşağı kulak kesildi. Kadı İbrahim Efendi de tanımadığı bir adama nasıl **iyilik ettiğini** merak etti. -Ne **iyilik etmişim?** -Koyunlarını kurtarmışsınız efendim. -Ne vakit? -Dün gece. Kadı, yürüğe "Deli olmasın?" diye dikkatli dikkatli baktı. Dün gece evinden dışarı çıkmamıştı. Yalanını tutmak için sordu: -Nerede? -Rüyasında efendim. Eşraf, gülmekten katılıyordu. Kadı, haysiyetinin incindiğini duydu. Suratını daha beter astı. Fakat **"iyilik etmek"**, ret olunacak bir şey değildi. ... Kendi **iyi** idi... **İyiliği** işte rüyalara giriyordu.” (6/62-83)
- “-Sonra kocaman bir **kurt** peyda olmuş. Koyunları parçalayacakmış, o vakit siz gelmişsiniz işte... Kocaman, azgın, dehşetli bir yaban domuzu olmuşsunuz. Bu **kurda** saldırmışsınız. **Kurt** kaçmış... Siz kovalamışsınız. Sonra... Tutunca **kurdun** karnını azı dişlerinizle yarmışsınız.” (6/99-106)
- “Sarı ve akim topraklar, cılız ve sıska ağaçlar, **çalılar**, **çalılıklar**, yine **çalılıklar**.” (7/48)
- “Bu bizim en büyük, en şanlı, en âli bir günümüz, en mukaddes milli **bayramımızdır**. Keşke üç gün olsaydı... Çünkü bir gün bir gece, pek az... -Demek

- On Temmuz'a bu kadar ehemmiyet veriyorsunuz? Diye gülümsedim. İddialarının aksini söyleyerek asabi münakaşacıları kızdırmak hoşuma gittiğinden ilave ettim: -Hem bu nasıl milli **bayram**? Hangi milletin **bayramı**?" (7/80-87)
- “Hangi **milletin** bayramı? -Osmanlı **milletinin**... -Osmanlı **milleti** demekle Türkleri mi kastediyorsunuz?" (7/87-89)
- “-**Osmanlı milletinin**... -**Osmanlı milleti** demekle Türkleri mi kastediyorsunuz? ... Bunlar demek hep **bir millet**? -Şüphesiz... Tekrar güldüm. -Fakat ben şüphe-leniyorum. -Niçin? -Söyleyiniz Ermeniler, **bir millet** değil midir? Biraz durdu. Tereddütle cevap verdi: -Evet, **bir millettir**. -Arnavutlar da **bir millet**?" (7/88-108)
- ““İşte bizim **feslerin** tesiri! Ben bilirim. Anladınız ya, niçin **fesleri** size çıkartmadım. Avrupa'da kadınlar **fese** bayılırlar.” (8/154-157)
- “Yanında yüz kadın bulunur belki, Pekâlâ sen de **gelirsin**." "Gelmem." "**Gelirsin**." "**Gelirsin** be..." "Ordu bozanlık yapma." Bana, " Siz de **gelir** misiniz?" dediler.” (8/172-177)
- “Hepimize, bütün sofraya, "Mösyönün **milyonları** aş kına!" Diye haykırdı. **Milyoner**, “Hayır” dedi, “**milyonların** ne ehemmiyeti var? **Milyonları** bulan benim zekâmın, benim aklımın aşkına! Deyiniz..." Sarhoş kadın, ihtimal şuhluk olsun diye küstahça haykırdı: "Zekânızın ne ehemmiyeti var; asıl ehemmiyeti olan **milyonlarınızın** aşkına! Müsaade ediniz. **Milyonlarınızın** aşkına!" Kadından daha sarhoş olan **milyoner** hiddetlenir gibi oldu.” (8/271-279)
- “Avukata yirmi **fabrika** birden müracaat etti. Uzatmayayım. Nihayet bir **fabrikaya** ihtiramı işletmek hakkını verdim. İlk elde bir milyon alıyor ve **fabrikasının** ihtiramdan istihsal edeceği kazanca da ortak oluyordum.” (3/381-384)
- “Söyleyiniz, ben Edison' dan dan **büyük** değil miyim?" Hepimiz, bütün sahne, hatta garsonlar, orkestra takımı, hepimiz bir ağızdan haykırdık: "Edison' dan dan **büyüksün!**" "Hem çok **büyük!**"” (8/396-399)
- “-Aaa, **nasıl olur**? -**Nasıl olacak**, bayağı! -Kocamdan izin almadan. -Haydi, deliliği bırak, gel bir gece bizde kal. Ye, iç sonra bak bir daha buraya dönebilir misin? -A, aaa... -Haydi, haydi diyorum. Naciye'nin evden çıkıp izinsiz bir yere gitmeyi aklı almıyordu. Vâkiâ, kocası bu gece gelmeyecekti. Fakat **nasıl olurdu**? (5/211-220)

- “-Rıza, bu kıza bir gece için bin lira **verir**. Muazzez reddediyordu: -**Vermez!** Pis, kurum satar, ama paraya gelince cesareti yoktur. -Miloviç'e on bin lira vermiş! -O başka... -Niçin başka! -İnat üzerinedir belki... -Ey, Hacı İbrahim görse ne yapar? -İşte ondan korkarım. Para **vermez**, ama o saatte köşk filan almaya kalkar.” (9/346-356)
- “Evet, musluğu **koparıırken** gözümle görmüştüm. Akşam azadında dayağı yiyen çocuğu tuttum: -Niçin beni yalancı çıkardın? Dedim. Musluğu sen **koparmamıştın...** -Ben **koparmıştım**. -Hayır, sen **koparmamıştın**. Öbür çocuğun **kopardığını** ben gözümle gördüm.” (10/66-73)
- “-Biz **birbirimizin** kanlarını içeriz. Buna "ant içmek" derler. Ant içenler kan kardeşi olurlar. **Birbirlerine** ölünceye kadar yardım ederler, imdada koşarlar. Sonra dikkat ettim, mektepte birçok çocuk, **birbirleriyle** ant içmişlerdi.” (10/96-100)
- ““**Hapşırın** için...” "Ne **hapşırın?**" "Eşek **hapşırdı**." "Eşek mi **hapşırdı?**" "!!!" Çocuklar hem **hapşıyor** hem gülüşüyorlardı.” (11/240-245)
- “Zamanın hâkim Süleyman'ı altın koltuğa dayalı elini kaldırdı: -"**Halkın** dediği! Hakkın dediği!" -... Bodur kazasker, bu sözden bir şey anlamadı. Padişah devam etti: -Bu bir hakikattir! Mademki **halk** söylüyor; **halktan** gelen ses, Hakk'ın sesidir!” (12/104-110)
- “Garip, işledim sandığı cürümden beraat için: -Herkes **bağırır**, padişahım. Ben de **bağurdım**, dedi. -Neye **bağırıldığını** sormam. Kızıl Elma neresidir? Onu söyle! Garip tereddüt etmedi: -Padişahımızın bizi götüreceği yer! Dedi.-Orası neresi?” (12/215-224)
- “Padişah sordu: - "Kızıl Elma, Kızıl Elma" dersiniz, bu, neresi? Garip, işledim sandığı cürümden beraat için: -Herkes **bağırır**, padişahım. Ben de **bağurdım**, dedi. -Neye **bağırıldığını** sormam. Kızıl Elma neresidir? Onu söyle! Garip tereddüt etmedi: -Padişahımızın bizi götüreceği yer! Dedi. (12/212-228)
- “Huzurunda bugünkü muzafferiyetten sevinen yorgun kale kumandanına, -Bu kuleleri biz **yanmaz** biliyorduk. Nasıl **yaktınız?** Diye sordu. -Evela **yakamadık** sultanım! Melunlar sirkeyle, çamurla her tarafını sıvamışlardı. Kale içinde bir ihtiyar garip çıktı: “Bana istediğimi veriniz, bu burçları **yakayım**” dedi. Ne istedi ise verdim; petrol, kireç, pamuk, kil... Bir ay içinde üç bin tane humbara

döktü. On beş gün de çalıştı, yedi oluklu, hiç görülmemiş bir mancınık yaptı. Bu sabah "Artık işim bitti. İsterseniz **yakayım**" dedi. "Haydi, **yak**" dedim. **Yaktı**. Selahaddin merakla, -Nasıl **yaktı**?" (13/184-199)

- "Hep, hep bu **yabancı** müesseseler bende ağır bir kâbus yaratır. Gözle görülen her şeyin **yabancı** olduğunu, **yabancılara** ait bulunduğunu düşünmek sinirlerime dokunur." (14/7-8)
- "**Ölüyorum**; bir saat sonra **öleceğim**. Bırak ağlayayım. Sevincimden ağlıyorum. Gelmeseydin, yetişmeseydin, mukaddes bir sır da benimle beraber mezara gidecekti. Senin haberin olmayacaktı. Bir şey anlamıyor dalgın dalgın yüzüne bakıyordum. O, zorla kaldırdığı elleriyle gözlerini kapayarak devam etti: - Sakın hiddetlenme, kızma... Düşün ki, işittiklerin bir **ölünün** ağzından çıkıyor. **Ölümler** sırlarını saklamazlar. **Ölmezden** evvel bütün hayatımızca gizlediğimiz şeyleri söylemek insanların en mukaddes vazifeleridir. Ben yine bir şey anlamıyordum: -Anneciğim, dedim, niçin hiddetleneceğim. Ne söylersen seve seve dinleyeceğim. Vasiyetini noktası noktasına yapacağım. İşte vaat ediyorum. Hayır, biliyorum, darılacaksın, diye cevap verdi. Sağ olsam, **ölüm** döşeğinde yatmasam, ihtimal beni ayaklarının altına alacaksın, ezeceksin." (14/264-281)
- "**Baban**, senin asıl **baban** değildir... Gözlerimi açtım. Ve şaşırdım. Zayıf kolunu tutarak: -Benim **babam** değil mi? Öyleyse **babam** kim?" (14/284-289)
- "Eğer sağ ise söyle ki, son nefesinde **onu** hatırlayarak, **onun** adını söyleyerek, **onunla** geçirdiğimiz güzel ve tatlı saatleri düşünerek öldüm." (14/352)
- "Sizin **ruhunuzu** görmek, tanımak istedim. Bu **ruh**, katiyen bir insan **ruhu** değildi. Sizde din, duygu, ahlâk, fazilet, teessür kabiliyeti yoktu. Bu bir domuz **ruhu** idi. Yalnız şehveti, hayvanlığı takdir ediyordu. İnsanlık şekliniz bu karanlık **ruha** ikinci bir karanlık daha ilâve etmişti." (22/547-552)
- "Oh, bu tıpkı, tıpkı **benimki**, **benim** hareketimdi. **Ben** de biçare Candole gibi onun emsalsiz güzelliğini ikinci bir şahide göstermek, harikulade meftunluğunu tatmin etmek istiyordum. Fakat o... O... Barbar mahlûk bunu bir cinayet telâkki etti. İntikam aldı. Vakıa **beni** öldürtmedi." (22/731-737)
- "Himmat'in terle **parıl parıl parlayan** ensesine dikkatle baktı." (25/90)
- "**Düşün** babam, **düşün**... Sanki senin **düşünmenle** fiyatlar düşecekmiş gibi..." (26/57-58)

- “Şu havada parlayan **aya** bakıyorum, bu gülümseyen **ay** şimdi dünyanın yarısına bakıyor... Kim bilir ne kadar aşk ve alaka tablosu seyrediyor. Sadi Bey omuzlarını büzerek sinirli bir tavırla. -Bize ne? dedi. Ne seyrederse etsin... Cevriye Hanım, kocasına baktı. Sonra ellerini **aya** kaldırarak: -Ey, ilahi çehre! Gülen gözlerinin altında ne kadar hayvanlar bulunduğunu anlıyor musun? dedi. Yıldızsız semada yalnız başına bakan **ay**, "Anlıyorum, anlıyorum..." der gibi sanki daha beter gülümsüyor, hafif bir rüzgâr denizdeki uzun aksini genişletiyordu.” (26/60-69)
- “Bu ay üçüncü **hediyeyi** alacağız. Cevriye Hanım birden anlamadı. -Ne **hediyesi**? -Dayının çocukları sünnet oldular. Yarın akşam davetliyiz... Ne hediye götüreceğiz? Bu ay düğünleri olan iki akrabamıza beşer liralık **hediye** götürdük. Cevriye Hanım, -Mutlaka maddi bir **hediye** götürmek lazım mı? dedi. Manevi bir **hediye** götürelim.” (26/100-109)
- “-Hayır, eğlenmiyorum. -**Yenir** mi? **Yenmez** mi? -**Yenmez** be... Bir milyon liralık şey hiç **yenir** mi?” (26/187-191)
- “-**Ondan** nefret ederim. -**O** genç! -Evet. -**O** zengin! -Evet. -**O** güzel! -Evet. -**O** çok güzel. Tam sana lâyıık! Senin kadar güzel. Yüzünü ekşitti. Tekrar: -**Ben ondan** nefret ederim, dedi.” (28/153-165)
- “İnsanlar ihtiyarladıkça, **ölüme** yaklaştıkça pek tabii bir değişim olayından başka bir şey olmayan **ölümü** sevmezler, vukuuyla mutlaka diğer bir hayatı başlatan **ölümden** çekinirlerdi.” (30/120)
- “Ezemeyen ezilecek, **öldüremeyen ölecekti**. Tabiatın değişmeyen, asla gizli kapaklı olmayan yüce kanunu zayıfın düşmanıydı. Bütün kâinat bir mücadeleden ibaret değil miydi? **Ölümden** hayat çıkıyordu. Yutulan zaatlardan kuvvet doğuyordu.” (30/192-196)
- “**Babanız** bu asil misafire evini vermeye razı oldu. Kendisi hükümette, generalin yarımdadır. -Niçin **babamla** beraber gelmediniz? -**Babanızın** şimdi hükümette işi var.” (30/710-713)
- “Biz **namuslu** adamlar, başkalarının **namusunu** kendi **namusumuzdan** mukaddes ve üstün tanırız.” (30/739)

- “Yine haykırdı: -Oh, **öpmeyiniz**, bari **öpmeyiniz!** diyordu-, **öpülürken** beni parçalıyorlar korkusuyla titrerim. Bilseniz **öpücükten** ne kadar dehşete kapılıyorum.” (33/132-134)
- “Susuyor, dinlenir gibi başını koluma koyuyor, rica eder gibi bir bakışla yavaşça soruyordu: -**Vadeder** misin? Beni öpmeyeceksin, **vadeder** misin... Göğsümün üstünde bütün kuvvetimle sıkarak **vadediyor**, **vadimi** en doğu ve samimi yeminlerle pekiştiriyorum. Fakat ne yazık ki yerine getirilebilecek bu **vadimi** tutamadım.” (33/230-234)
- “**“Uyumayan** genç, **uyuyan** ihtiyar hastadır" düsturunu hatırlayarak bol bol gelen **uykulara** mukavemet etmez, hemen koltuğumun üstünde dalar giderdim.” (35/174)
- “**Ben** "Ne diyorsun?" dedim. "**Benim** dediğimi söyle!" dedi. **Ben** de onun dediğini anlamadan söyledim.” (38/12-14)
- “-**Hamama** mı gidiyoruz? -**Hamama** ama senin bildiğin **hamam** değil... -Nasıl?.. -Sabunu var, suyu yok...-Benim abdestim var be ağam, niye beni **hamama** götürüyorsunuz?” (38/27-31)
- “-Nasıl uçurmayalım? -**Yıkama**. -**Yıkamam**. Rose bir hafta sabretti. Hakikaten **yıkamadı**.” (46/149-153)
- “Vücudunda hiç pire kalmadı. Rahat **uyumaya** başladı. **Uyandı**, tekrar **uyudu**. **Uyandıktan** sonra onu **uyutturmayacak** hayvanlar üzerinde yoktu. **Uyuya uyuya** iştahı kapandı.” (46/212-216)
- “**“Düşüncesizliğinden...** "Düşüncesizliğimden mi?" "Evet." Marangozun kalın, siyah kaşları çatıldı. Keserini mermer tezgâhın üstüne yavaşça bıraktı. Suratını buruşturdu. Hakareti andıran bir tavırla Cabi Efendi'ye sordu: “Ne bildin?" "Neden bileceğim? Biraz **düşüncen** olsa her vakit bu kadar dikkatli keser kullanamazsın." "Benim **düşüncem** olmadığını ne biliyorsun? (47/170-180)
- Ali Usta'ya mermer tezgâhını kırdırmak için tasarladığı planını **düşüne düşün** Yenicami'nin avlusuna girdi. Bu **düşüncesiz** herifi bir dakikacık düşündürmek kâfiydi! Cabi Efendi'nin birçok tecrübesi vardı. Ufacık bir **düşüncenin** en büyük bir dikkati iflas ettirdiğini dini gibi bilirdi. Bu tecrübelerden bir tanesini bu **düşüncesiz** herifte tekrarlayarak, ona da bu hakikati zorla kabul ettirecekti.” (47/217-221)

- “**“Kocaya var!”** dedi. "Beni senin gibi giydirecek **kocayı** nerede bulayım? " **“Kocan** giydirmez. Sen kendin giyinirsin... " "Nasıl? " "Benim gibi..." "Sana esvaplarını **kocan** yapmıyor mu?"” (49/52-58)
- “Kalpaklı adam durmuş, hiç cevap vermiyor, dik dik onun yüzüne bakıyordu. Badik, "Ne o? **Tanıyamadın** mı?" diye sordu. Yabancı "**Tanıdım**" dedi. "**Tanıdın** mı? " "Evet." " " Bu, ona meydan okumaktı! **Tanıyordu** ha..." (51/126-133)
- “**“Ne yapacağım ne yapacağım?”** hülyasına öyle dalmıştı ki... Kasabın geldiğini duymadı. Ansızın uğursuzun boğuk sesi yüreğini ağzına getirdi: -**Ne yapıyorsun** be? Döndü. Efendi köşesinde oturmuş, çubuğunu tütürüyordu: -Bıçakları biliyorum, dedi. -Hay tembel miskin hay! Sabahtan beri **ne yaptın?**” (56/336-344)
- “Senin iki **topunun** güllelerine ihtiyacımız yok. Yalnız bize çok gürültü yap. -Nasıl gürültü beyim? -**Toplarını** nafile yerinden kımıldatma. **Topçularını** kalenin bedenlerine doğru yaklaştır.” (59/173-177)
- “**“Uyandığımı, uyanır uyanmaz** kendisini hatırladığımı anlatmak için yine ıslıkla "Fire doriviyerra"yı çalacaktım.” (60/331)
- “-**Boşamam. -Boşa** diyorum. Ve birden kırmızı kuşağından yakaladı. Havaya kaldırdı. -Ay, ay, ay... Ama efe... -**Boşa** diyorum, yoksa şimdi yere çarpar, beynini parçalarım. -**Boş** olsun! **Boş** olsun...” (63/191-199)
- “Sonra Kurt Hoca'ya döndü: -**Kıy bakalım** Gülsüm'le benim nikâhımı! Dedi. -**Kıyamam...** -Yapma Hoca! -**Kıyamam. -Kıy** diyorum. -**Kıymam. -Niçin kıymıyorsun?** -Uygun değil, filan tanımam, **kıyacaksın. -Kıymayacağım.** Ayşe bir saldırdı; Hasan'a boşattırdığı gibi, havada nikâhını **kıydırmak** için Kurt Hoca'nın kuşağından yakaladı. Havaya kaldırdı: -**Kıy bakayım** çabuk, yoksa şimdi yere çarparım. -**Kıymam. -Kıy** diyorum, yoksa fena olacak. -**Kıymayacağım, kıymayacağım.**” (63/202-217)
- “Bunu örtüye sokmalı bunu böyle gezmesi **uygun değildir.** Avlunun içindeki halk, karınca kümesi gibi birdenbire çoğalıyor, kaynaşiyor. Kurt Hoca'nın sesiyle: -**Uygun değil, uygun değil...** diye korkunç bir uğultu çıkarıyor.” (63/228-231)

- “-Söylemem **darılırsın...** dedi. -Söyle oğlum derdini bana, ne **darılacağım?** - Vallahi **darılırsın.** -**Darılmam** diyorum. Çoban derdini söylemiyor, daha ziyâde heyecana gelerek avazı çıktığı kadar ağlıyordu. Köse Vezir, biraz düşündü. Başkasını ağlatan bir sebebe kendisi nasıl **darılabilirdi?** Merak etti. Tekrar: -Söyle oğlum. Senin derdinden bana ne? -**Darılırsın** baba. - **Darılmam**, söyle...” (67/122-135)
- “Soğukkanlı: **Çalış**, daha **çalış!** Dedi. **Çalışacağım.**” (69/67-69)
- “Evet, nihayetsiz elemlerimiz, dayanılmaz sefaletlerimiz var. Fakat bizim bir ruhumuz var ki **ölüm** ona kanat geremez. Bizim bir ruhumuz var ki "**öldü, öldü**" sanılır da yine **ölmez**. En umulmadık bir zamanda birdenbire dirilir. Bugünün İstanbulluları bizim bu **ölmez** ruhumuzu bilmiyorlar.” (70/231-235)
- “Surpik- Hayır, şeklin, zahiri tebeddülün hiç ehemmiyeti yoktur; fakat emin olunuz, bütün **düşünenler, düşünebilenler** hakikatte İslamdır. İslamlık, benim okuyup anladığıma göre ancak; **düşünmek**, bir fikrin üzerinde sabit kalmamak, bir itikat ve zanna bağlanmamak, daima doğruyu, hakikati taharr etmekten ibarettir. Ve kim böyle yapıyorsa manen İslam' dır. Siz, azizim, siz hiç **düşünmez**, her şeyde hakikat denilen heyulayı takip ederek birçok mevzu yalanların ne kadar gülünç ve budalaca olduğunu muhakeme etmez misiniz?” (73/345-348)
- “Mektepte **herkesi** güldüren, **herkesle** alay eden, **herkese** ad takan, şen ve sevimli arkadaşım çok değişmişti.” (81/34)
- “Hâlâ aşk dalgası geçmene bakılırsa hayatı anlamamış, açık ve bariz **hakikatin** farkına varmamışsın. Mademki **hakikate** bu kadar yabancı kalmışsın, mesut değilsin ve ölünceye kadar mesut olamayacaksın. -Hangi **hakikat?** diye gü-lümsedim. -Hangi **hakikat** mi dedin? İçtimaî **hakikat**... Eğer sen bu **hakikati** sezebilseydin asla aşkla uğraşmayacaktın.” (81/73-78)
- “**Yemek** zamanını bekleyemedim. Çıktım. Bir lokantaya kendimi attım. Daha **yemekler** hazır değildi. Tenha masaların birinin başında bekledim. Biraz sonra tam yirmi yaşında iki gün aç kalmış sporcu bir genç iştihasıyla **yemeğe** başladım. **Yedim. Yedim. Yedim.** Midemi filanı unutmuştum. Çok **yemek** beni tıpkı rakı gibi sarhoş eder.” (84/64-74)
- “Ahter bu **parıl parıl parlayan** yuvarlak mavi elmasların ateşinden kurtulmak için başını çevirdi.” (85/198)

- “Ne aradıklarını sordum. -**Ölü** arıyoruz! Dediler. -Ne **ölüsü**? Aralarındaki kır sakallı, kısa boylu ihtiyar cevap verdi: -İnsan **ölüsü**. -İnsan **ölüsü** mü? -Evet... Şaşığımı görünce durdu. Beni baştan aşağıya bir süzdü. Sonra başını salladı: -Hey, gidi hey! dedi. Efendi, senin de haberin yok galiba. Biz belediye adamlarıyız. Her gün gelip buralarda açlıktan **ölenleri** toplarız.” (91/263-276)
- “Topal, o bütün kara çete teşkilatı, o bir ejderha gibi memlekete sarılmış! Kanımızı, iliğimizi, kemiğimizi emiyor. Evet, **öldürmeliyim**. Onlardan bir tanesini **öldürmek**, siperde bin düşman neferini **öldürmekten** çok, hem pek çok hayırlı... 19 Mart... -Onları **öldüremedim**. Onları, ancak yaşarsa, millet **öldürecek!** Hepsini ipe çekecek! Onları **öldürmek** bir kişinin harcı değil! Hainler yedi başlı, dokuz canlı bir ejderha kuvvetinde! Korkunç bir teşkilat! Fakat kendimi **öldürdüm!** Yani muhtekir beni! Nem var, nem yok hepsini sattım. Bütün milletimi açlıktan **öldürerek** soyduğum paraları aşhanelere, fikaraperver cemiyetlerine dağıttım.” (91/334-348)
- “Gardiyan birdenbire akıllandığını gördüğü bu **deli** ile, bu **deliyi deli** gibi seven akıllının üstünden demir kapıyı kilitledi.” (92/196)
- “Hele hiç **hiddetlenmeyin!** Adam kendi **hiddetlenmez, hiddetlendirirler!**” (93/23-24)
- “Yalancıların gözleri kör olsun. **Sürüm sürüm sürünsünler** inşallah!” (96/102-103)
- “Zebanilerin kırbaçları altında, **inim inim iniyor.**” (97/15)
- “Mektepten çıktıktan sonra **okumaya** başlamış, **okudukça** ümidini kaybetmiş, **okuyup** düşündükçe intihan kurmuştu; ama -kuvvetli tahsilin neticesi olan- ilm-i fikri ona hâkimdi.” (99/17)
- “-Pekâlâ ama hazırlıksız, nişansız, filan... Herkes bize deli **diyecek...** -Ne **derlerse desinler**, herkes benim umurumda değil!” (109/161-163)
- ““Ne kadar koyunun varsa az zamanda iki misli daha artmasını **ister misin, istemez misin?**” **“İsterim.”**” (117/118-119)
- “Ayağa kalkacakları zaman imamın, ağzına uzattığı eli gayr-i ihtiyari öptü; **“Yarın inşallah! ”** dedi. **“Ne yarını?”** **“Yarın camiye gelirim.”** **“Niçin yarın gelesin be oğul!”** (117/155-158)

- “-Ya nereden? -Kırk sekiz saatlik bir yerden, **Almanya'dan!** -... Bu laftan birşey anlamadım. Anlamadığımı o da gördü, güldü: -Açık söyleyeyim, dedi, **Almanya'ya** gittim. Bir **Alman** kızıyla evlendim. **Alman** kadınının ne olduğunu siz bilmezsiniz. Bütün **Almanya**, bütün **Almanlık**, bütün **Almanlığın** zenginliği, **Alman** ordusunun kuvveti **Alman** kadınının eseridir... Ben **Alman** kadınıyla evlenmezden evvel tartılır, tamam otuz okka gelirdim. Bugün doksan beş kilo geliyorum. **Almanya'nın** yirmi milyon nüfusunu yarım asırda altmış yetmiş milyon yapan **Alman** kadını, beni de üç sene içinde otuzdan doksan beşe çıkardı. Eğer **Alman** kadınıni tanışanız buna asla şaşmaz, hem de pek tabî görürdünüz. Hararetle **Alman** kadınıni anlatırken dolgun bileklerine, geniş kalçalarına, iri göğsüne, kalın boynuna, kıpkırmızı yüzüne bakıyor, mektepteki mahut sıska, solgun "Serçe Pehlivan" dan böyle bir harikanın nasıl zuhur edebileceğini düşünüyor, bir türlü gözlerime, kulaklarıma inanamıyordum.” (120/115-128)

7.1.6. Alt / Üst Terimlerin İlişkinine Dayanılarak Yapılan Yinelemeler

Ömer Seyfettin'in hikâyelerine bakıldığında üst terim alt terim ilişkisine dayalı yinelemelere rastlanmaktadır.

- “Sarı ve akim topraklar, cılız ve sıska **ağaçlar**, çalılar, çalılıklar, yine çalılıklar. Yalnız telgraf direkleri bu iklimlerden vaktiyle yanılıp da bir kerecik geçmiş zannolunan medeniyet heyulasının belirsiz izlerinde dikilmiş büyük ve öksüz taaccüp işaretleri gibi yükseliyor, onun kaçtığı **ormanlı** ufuklara doğru birbiri arkasına sıralanıp gidiyordu.” (7/48-49)
- “**Kuruş kuruş** kazandığım **liraları** avuç avuç harç etmek benim elimden gelmez.” (8/1)
- “Bu bir **an**, bir **asır** kadar uzadı.” (8/351)
- “**Naciye** de sedire oturdu. -Ne oldu sana böyle **kız?**” (9/121-122)
- “Birden yaşlı, kumral **kadına** döndü. -Gördün ya, **Füsün Hanım**, Allah'ın ne iyi kulları var, dedi.” (9/141-142)
- “-Bir milyon **kuruş** kıymetinde, ama tanesi bir **liraya...**” (26/168)
- “Avrupa'da, Amerika'da olduğu gibi frankla, dolarla değil, rayiç (geçer, tedavülde bulunan) **akçe lira** ile birkaç defa "arşı milyoner" olan bu eyyam ağala-

rından tanıdıkları hep sefiller, cahiller, ipten kazıktan kurtulmuş baldırı çıplaklardı.” (29/51)

- “On **metreden** geniş şosenin en kenarında, belki on **santimetrelilik** bir yer tutuyordu; mümkün değil kendisi koca otomobile bir mâni olamazdı.” (29/159)
- “Şimdi ne vakit kendimden başka birisini taklide kalksam bu maskara **hayvan** aklıma gelir, içimden: -**Maymunlaşmışım!** derim.” (89/32-33)
- “-Şimdi ay nihayetinde masanızın üstüne cop bırakılan altmış **lirayı**, çalışırken **kuruş kuruş**, muhtelif yerlerden toplayacaksınız.” (89/173)
- “Eve, çıktığını haber vermek için telgraf şöyle dursun, yirmi **paralık** bir mektup göndermeye bile, şüphesiz yarım **lira** lazımdı! “(93/276)

7.1.7. Genel Kavramlar Kullanarak Yapılan Yineleme

Bu yineleme çeşidi olan genel kavramlar kullanarak yapılan yinelemeler Ömer Seyfettin’in hikâyelerinde kullanımına rastlanır. Genel kavramlarının kullanım şekli genelden özele ya da özelden genelle doğru bir seyir izler.

- “**Magda**, Boris'e vardıktan sonra mektebi terk etmiş, hayatını evine, **zevcine** hasretmişti.” (1/34)

Hikâye kahramanı olan Boris’in eşi olan Magda’nın yerine genel bir kavram olan zevce kelimesi kullanıldığını görmekteyiz.

- “Maî gözleriyle **karısına** baktı. Ve marşın nakaratını tekrar etti: "Dajivea trada... "**Magda** çok saçlı güzel başını kaldırdı.” (1/47-50)

Yine hikâye kahramanı olan Magda özel ismin yerine genel bir kavram olan karı kelimesi kullanılmıştır.

- “Magda **kocasının** bacaklarını daha ziyade sıktı ve dönerek boynuna sarıldı. "Niçin benden sakladın?" dedi. "Oh, ne kadar mesut olacağız! "**Boris** karısının dudaklarını öperek cevap verdi.” (1/117-120)
- “**Kocasının** bacaklarını sıkarak dolgun bacakları gevşedi. Kolları yanına düştü. Gözleri uzak hayallere bakıyordu. **Boris** yine onu kucağında sıktı.” (1/192-195)

Hikâye kahramanı olan Boris özel ismin yerine koca kelimesinin kullanıldığını görmekteyiz.

- “Eğer gitmezse gelip mutlaka bir edepsizlik edeceklerini, **Baba İstoyan** gitse **zavallı ihtiyardan** hakaret ve işkencelerle para isteyeceklerini anlattı ve ilave etti.” (1/332)
- “Raçof bir işaret etti. Kısa boylu, esmer tüfeği aldı. Dipçikle **ihtiyarın** sırtına dehşetli bir darbe indirdi. Raçof da ayağa kalktı. Şiddetle sordu: "Haydi, **Baba İstoyan**, dayağa başlayacağız.” (1/544-549)
- “Raçof, "Allah'a ısmarladık **Baba İstoyan!**" dedi. **İhtiyar köylü** sanki ölmüştü.” (1/656-657)
- “**Hoca Efendi**, aksakallı, uzun boylu, bağırtnan bir **ihtiyardı**.” (11/20)
- “Sultanın arkasından, atlılar arasındaki Şamlılar bir ağızdan, -Büyücü! -Büyücü Doğan! -**Büyücü Doğan** bu! Diye haykırıştılar. Sonra, ansızın çöken derin bir sessizlik, bu hayreti daha beter ağırlaştırdı. Selahaddin, atından atladı, **ihtiyara** doğru birkaç adım attı.” (13/234-240)

Hikâye kahramanı olan Boris’in babası olan Baba İstoyan, Hoca Efendi, Büyücü Doğan özel isimlerin yerine daha genel kavramlar olan zavallı ihtiyar, ihtiyar, ihtiyar köylü kelimeleri kullanıldığını görmekteyiz.

- ““ Haydi, **Magda**, bunu da yap! Bacaklarını görsünler! Artık gidelim. Boris'ini gönderelim... **Genç kadın** bir an durdu.” (1/630-634)

Hikâye kahramanı olan Magda özel ismin yerine genel bir kavram olan genç kadın kelimesi kullanılmıştır.

- “-Allah aşkına **Fusun**, bir kere şuna bak! Bu paçavraların içinde bile sultan gibi durmuyor mu? Diyordu. Kapıdan çıktıktan sonra çok yürümediler. Küçük caddenin önünde bir araba onları bekliyordu. Binerken **Sabire** arabacıya, - Doğanlılar'a çek! Dedi. Naciye karşılına oturdu. Yolda hep eğlenceden, esvaptan, modadan konuştular. Fakat Naciye pek bunları dinlemiyor, bu akşam bir zengin yemeği yiyeceğini hayal ediyordu. **Ötekiler** hep onun güzelliğine bakıyor, kollarını tutuyorlardı.” (9/259-270)

Hikâye kahramanı olan Füsun, Sabire özel isimler yerine genel bir kavram olan ötekiler kelimesi kullanılmıştır.

- “Evvela **Füsun'a** sarıldı. Sonra **Sabire'yi** kucakladı. Öpüştüler. -Nereden estik, bil bakalım? -Bilmem... Gece burada mısınız? -Hayır. Bu, fazla boyanmış, oldukça yaşlı, oldukça güzel, yorgun bir kadındı. Büyük gözlerine kuyruklu sürmeler çekmişti. Naciye'ye baktı. Sonra gözlerini kapayarak misafirlerine sordu: -Bu tebdil hanım da kim? -Tebdil değil, kendi üstü başı... -Eğlenmeyiniz. Sabire yemin ediyordu. -Vallahi tebdil değil! Senden giyecek; etek, çarşaf, ayakkabı almaya geldik. Bu gece bizim misafirimiz! -Yalan, yalan... -Vallahi diyorum... Kadın, kızaran Naciye'ye bakıyor, inanamıyordu. Bir erkek tavrıyla, -Ne güzellik yahu! Diye haykırdı. **Hepsi** birden tekrar dönüp Naciye'ye baktılar. **Füsun**, -Giyinsin de siz ona o vakit bir bakın! Geniş bir yatak odasında, gayet büyük bir aynalı dolabın karşısında, **üç kadın** Naciye'yi soydular. Onu çıplak görünce deli oluyorlardı. Ev sahibi **Muazzez**, ellerini oyuklarına vuruyor.” (9/292-320)

Hikâye kahramanı olan Füsun, Sabire, Muazzez özel isimlerin yerine genel bir kavram olan hepsi ve üç kadın kelimesi kullanılmıştır.

- “**Naciye** dinliyor, saf bir **kadın** düşüncesiyle içinden "Galiba bunlar kötü" diyordu.” (9/335)

Hikâye kahramanı olan Naciye özel adın yerine genel bir kavram olan kadın kelimesi kullanılmıştır.

- “Ben **Gönen'de** doğdum. Yirmi yıldan beri görmediğim bu **kasaba** hayalimde artık seraplaştı.” (10/1-2)

Hikâyede geçen bir yer adı olan Gönen özel adın yerine kasaba kelimesi kullanılmıştır.

- “O zaman genç bir **yüzbaşı** olan **babamla** her vakit önünden geçtiğimiz Çarşı Camii'ni, karşısındaki küçük, harap şadırvanı, içinde binlerce kereste tomruğu yüzen nehirciği, bazı yıkanmaya gittiğimiz sıcak sulu hamamın derin havuzunu şimdi hatırlamaya çalışıyorum.” (10/4)

- “Yemeklerimizi pişiren, çamaşırlarımızı yıkayan, tahtalarımızı silen, babamın atına yem veren, av köpeklerine bakan **hizmetçimiz Abil Ana'nın** her gece anlattığı korkunç, bitmez hikâyelerdeki ayıyı, bu karanlık pencerede görür gibi olurdum.” (10/16)

Yukarıdaki örneklerde kavramlar arasında genelden özele doğru olan bir ilişki görmekteyiz. Yüzbaşı genel olan bir kavram özelleştirilerek babam kelimesi kullanılması, yine genel bir kavram olan Hizmetçi kelimesi özelleştirilerek Abil Ana kelimesi kullanılmıştır.

- “Ben bu **Dubois'yi** sevdim. Yataktan kalktıktan sonra bile her hafta beni görmeye geliyor, **doktor** olduğu için kimse bir şeyden şüphelenmiyordu.” (14/310-311)

Hikâye kahramanı olan Dubois özel ismin yerine doktor kelimesi kullanılmıştır.

- “Nasıl oldu bilmem, gözüm **Süzun'a** kaçtı. Gittikçe bana uzun görünmeye başlamış olan narin burnu sanki daha ziyade uzamış, kaşları daha ziyade incelmış, boynu daha ziyade zayıflamıştı. Ve gözlerini garip ve şedit bir dalgınlıkla soyduğum elmaya dikmiş, kırpmadan bakıyordu. Gayri ihtiyarî sordum: -Ne daldın, **azizem** öyle?” (18/14-17)

Hikâye kahramanı olan Süzan özel adın yerine genel bir kavram olan sevgili anlamına gelen azize kelimesi kullanılmıştır.

- “Hele **Müdür...** Ben dünyada bu kadar intizamperver, kanunperver, usulperver bir **adam** görmedim.” (19/42-43)

Müdür kelimesinin daha genelleştirilerek yerine adam kelimesinin kullanılmıştır.

- “**Bâhir Hoca'nın** bir üfürüşte kurbağaları susturduğundan bahsolunduğu vakit, **zavallı** boynunu büküp: -Dünyada ne kadar meçhul var.” (19/247-248)

Hikâye kahramanı olan Bahir Hoca özel adın yerine genel bir kavram olan zavallı kelimesi kullanılmıştır.

- “Bunu **Goşpodin Kepazef'e** götür! diye eline verdi. Sonra bana döndü, mektubu gönderdiği diplomatın hayatını anlatmaya başladı. Evvela ihtilalci imiş. Sonra prenslik yapınca dâhiliye memuru olmuş. Daha sonra milletvekili... Birkaç ay da adalet bakanlığı yapmış... İstanbulof'un en aziz arkadaşlarındanmış. -Kısacası antika bir **herif!** diyordu.” (23/31-38)

Hikâye kahramanlarından olan Gospodin Kepazef özel adın yerine herif genel kavramı kullanılmıştır.

- “Komşumuzun gayet tuhaf bir **maymunu** vardı. Sabahtan akşama kadar onunla oynardım. Adı “**Yakut**”tu.” (89/23-25)

Hikâyede geçen yakut adındaki hayvanı genelleştirip maymun kelimesini kullanmıştır.

- “Yatak takımlarımız, karyolamız, benim baba yadigârı ceviz kütüphanem, hatta **çocuğumun**, zavallı **Orhancığın** arabası bile sıra ile Bit Pazarı'na gitti.” (91/41)

Hikâyede bulunan Orhan adındaki küçük kahramanın yerine Çocuk genel kavramını kullanılmıştır.

- ““Terbiyesiz, edepsiz, hayâsız, maskara! **Herife (Cabi Efendi)** bak! Deli sensin be!”” (93/165-167)
- “Evet, öyle bir şaklaban olmuştu ki. **Hamdune hanım**: Estağfurullah, estağfurullah, buyurunuz azıcık! diye kapının yanındaki kanepeye oturtmasa kim bilir daha ne maskaralıklar edecekti. **Kaynana** yere baktı.” (95/88-90)

Hikâyede adı gecen Hamdune Hanım özel adın yerine genel bir kavram olan kaynana kelimesi kullanılmıştır.

- “**Gülsüm'ün** bir baldırı üç İstanbul hanımına değerdi. Beli değirmen taşı gibi, kalın kolları asma kabağı gibi kaskatıydı. Hele kazan kulpu kaşları... Hasan Ağa, karısının daha başka yerlerini de aklından geçirince: -Gözünü seveyim...

Diye coşar, uzun uzun gerinir, yatıp dinlenmek için hemen evine koşardı. Bir gün hemşerileri Tavukpazarı'nda verecekleri bir ziyafete onu da davet ettiler. - Olmaz, gelemem! Bizim **avrat** yalnızdır! Dedi. Arkadaşları ısrar ettiler. "Bir geceden ne olur. Yanına bir kişicik korsun!" dediler." (106/13-23)

Hikâyede bulunan Gülsüm adındaki özel adın yerine genel kavram avrat kelimesi kullanılmıştır.

- "Muhsin Bey sofradan kalkınca, büyük ceviz büfeye dayanmış, kendilerini gülümseyerek dinleyen **hizmetçiye**: -**Eleni**, nargilemi kameriyeye getir, kahveden evvel..." (109/1-2)

Hikâyede bulunan Eleni adındaki özel adın yerine genel kavram hizmetçi kelimesi kullanılmıştır.

- "**Hamdune Hanım**; —narin, süzgün, **yaşlı bir kadın**— elmasını soyuyordu." (109/7)

Hikâyede bulunan Hamdune Hanım adındaki özel adın yerine genel kavram yaşlı bir kadın kelimesi kullanılmıştır.

- "Bu, Hamdune Hanım'ın daha memede iken alıp kendine evlat ettiği **bir kızdı**. Tam on sekiz sene Muhsin Bey onu oğlu Suat'tan ayırdetmemiş, belki daha ziyâde sevmişti. Bu muhabbet karşılıklıydı. Aile içinde Muhsin Bey'in taraftarı, hatta fedakârı **Resan'dı**." (109/40-43)

Hikâyede bulunan Resan adındaki özel adın yerine genel kavram bir kız kelimesi kullanılmıştır.

7.1.8. Sözcük Öbeklerinin Tekrarıyla Yapılan Yinelemeler

- "Fakat yavaş yavaş fiyatlar **o kadar yükseldi, o kadar yükseldi** ki. . . ." (110/51)
- "Bu, **ihtilal komitesi tarafından** yazılmıştı." "Ah... " "Evet, **ihtilal komitesi tarafından...**" (1/132-134)
- "Ah, **ne vakit gideceğiz?** Söyle buradan **ne vakit gideceğiz?**" (1/148-149)
- "Bakalım **bu akşam**." "**Bu akşam**." (8/147-148)
- " "**Patlayıncaya kadar** içeceğiz." "**Patlayıncaya kadar**." (8/225-226)

- ““**Sabaha kadar.**” **"Sabaha kadar... "**”(8/228-229)
- “**Bir anda, evet bir anda...**” (8/297)
- “**Bahtiyar Efendi'nin** kızı! -Hangi **Bahtiyar Efendi'nin?** -Sandık emini **Bahtiyar Efendi'nin.**” (9/29-31)
- “İçinden, **"Yemek için... Yemek için..."** diyor, tehlikede kalacak namusunu aklına getirmek istemiyordu.” (9/379)
- “İçeri giren Arnavut’un **ayak sesleri** işitildi. Fasih'in söylediklerini artık duymuyor, hep **ayak sesleri** işitiyor gibi oluyordu.” (9/634-635)
- ““**Kaymakam Bey! Kaymakam Bey!**” dediler.” (11/30)
- “Bineceği zamanlar, **"Oh benim Abdurrahman Çelebi, oh benim Abdurrahman Çelebi!"** diye diye sevgiyle okşadığı eşeğine dehşetle baktı.” (11/202)
- “-**Halkın dediği! Hakkın dediği!**”(12/104-105)
- “Bugünkü mevzuda **benim hakkımı o kadar teslim etti ki...** -Bilakis o **benim hakkımı o kadar teslim etti ki...**” (22/185-186)
- “İçinden duyulmaz bir ses damarlarına yayılıyor, dimağında, kalbinde, “**Bir saat sonra... Bir saat sonra... Bir saat sonra...**” diye tatlı bir akis bırakıyordu.” (30/505)
- “Çift şeylerin **birini biri, birini biri** alıyor, lakin tek şeyleri bir türlü pay edemiyorlardı.” (88/103)
- “**Onlar gibi** nişanlanacağım. **Onlar gibi** güvey gireceğim. **Onlar gibi** çocuklarım olacak. **Onlar gibi** aile sahibi baba olacağım. **Onlar gibi** ihtiyarlayacağım, **onlar gibi**, heyhat... **Onlar gibi** öleceğim.” (89/311-316)

7.1.9. Aynı Cümlelerin Tekrarıyla Yapılan Yinelemeler

Ömer Seyfettin’in hikâyelerine bakıldığında aynı cümlelerin tekrarıyla yapılan yinelemelere de rastlanılmaktadır.

- “Ve tekrar oturarak ilave etti: " Bilmem niçin, içimde bu gece **bir sıkıntı var.**" Magda birden durdu. Çorabını dizlerinin üzerine indirdi. Mütereddit ve şüpheli Slav gözleriyle kocasına baktı. Kaşlarını çatarak, "Benim de içimde **bir sıkıntı var!** " diye söylendi.” (1/12-16)
- “**Korkuyorum Boris, korkuyorum.**” (1/223)
- ““Ah **gitme, gitme, gitme** Borisciğim " diye yalvarıyordu.” (1/330)

- “**“Hani şarap, hani şarap?”** diye haykırdılar.” (1/568)
- “**Baktı, baktı, dikkatle baktı. . .**” (1/737)
- “**-Yok, yok, yok!** -Vallahi, billahi yok!” (2/11-12)
- “**“Göreceksin, göreceksin!”** (2/59)
- “**“Geriye ne kaldı? –Otuz sekiz Otuz ikisi geçen sonbahar kelebek oldu, öldüler. – Ey? – Geriye ne kaldı? – Altı. – Beşini kurt yedi... Geriye ne kaldı?”** (2/81-88)
- “**“-Ne demektir, biliyor musun? -Ne demektir?”** (3/96-97)
- “**“-Başüstüne. -Başüstüne...”** (3/217-218)
- “**“-Allah kerim... -Ama kışın akın güç olur, beyim. -Allah kerim... -Nasıl? -Mesela bakarsın ki ganimet ayağımıza gelir. -Ya ganimet gelmeden bir muhâsaraya uğrarsak? -Yine Allah kerim...”** (4/44-50)
- “**“-Bana emniyetiniz var mı? (4/183) -Var, var.”** (4/184)
- “**“Su yoktu. Barut yoktu. Kalenin dar kapısından çıkmak imkânı yoktu. Öyle korkunç bir kündeğe gelmişlerdi ki... Artık "Pes" demekten başka çare yoktu!”** (4/337-340)
- “**“Oh olsun... Oh olsun...”** (5/75)
- “**“Tutturdukları; Arş ileri, arş ileri! Alalım düşmandan eski yerleri... Nakaratını o kadar candan ve gönülden haykırıyorlar ki, önümden geçtikçe hepsinin zayıf boyunlarında ince damarcıklarının şiştiğini, feslerinin altından kırmızı terler aktığını görüyordum.”** (7/25)
- “**“Herkes yanılıyor da aldanyor da hakikati yalnız siz anlıyorsunuz, tebrik ederim, tebrik ederim öyleyse...”** (7/170)
- “**“-Ah bakınız, azizim... diye haykırdı, bakınız, işte Osmanlılığın şahidi!”** (7/179)
- “**“-Ah görmüyor musunuz, dedi, görmüyor musunuz?”** (7/184)
- “**“Hakikaten, zehir kadar acı olan bu kırmızıbiber dizileri uzaktan pek cazibeli ve al hürriyet bayrakları gibi parlıyor, insana ne olursa olsun bir şeyi alkışlamak "Yaşasın! Yaşasın!" diye haykırmak arzuları veriyordu.”** (7/283)
- “**““Niçin Avrupa’ya gidiyorsunuz, kâğıt almaya mı?" Kâğıt almaya mı?”** (8/39-40)
- “**““Çok ala, çok ala...”** diye alkışladım.” (8/61)

- “**“Yarın elveda!”** (8/100) **“Yarın elveda!”** diyor, gazinonun peri saraylarındaki esirden bahçeleri andıran taraçasında sigaramı içerek dolaşıyordum.” (8/101)
- “Kumral gencin sorduğu prima donna şimdi **ötüyor, ötüyor** ve orkestra hiç durmuyordu.” (8/251)
- **“Nasıl yaşarsın! -Bayağı! -Canım, nasıl yaşarsın?”** (9/189-191)
- **“-Daha çık! Daha çık!”** (9/452-453)
- **“-Söyle, söyle.”** (9/464)
- **“Karanlık denize baktı, baktı, baktı.”** (9/706)
- **“Ağladım. Ağladım.”** (10/63-64)
- **“Bize, “Kaçınız, kaçınız, ısıracak! ... ” diye bağırdılar.”** (10/195)
- **“Gelmiş, gelmiş...”** (11/6)
- **““Bilmiyoruz, bilmiyoruz!”** dedik. **“Bilmiyoruz, bilmiyoruz!”** “Kimse söylemeyecek mi?” **“Bilmiyoruz ki, bilmiyoruz ki...”**” (11/65-69)
- **““Kim hapşırırsa, şart olsun ki öldürünceye kadar döveceğim! Diye haykırdıyordu. “Şart olsun, kim hapşırırsa...” “Şart olsun!””** (11/83-86)
- **““Ya sen ne yapacaksın?” “Görürsünüz...” “Ne yapacaksın ne yapacaksın?””** (11/118-120)
- **““Karınız boş düşer! Karınız boş düşer!”** diye bir ağızdan tekrarlıyorlardı.” (11/207)
- **“Küçük meşe ormanının nihayetindeki mahşerde, deminki Dîvân'ın sevinci, büyük bir heyecan ummanı gibi kaynıyor, kabarıyor, kabarıyor; bu ummanın görünmez, işitilir dalgaları, yakın ufukların bulutlu sahillerine değil, sanki bütün cihanın tâkına çarpıyordu.”** (12/13)
- **“Gülün, gülün...”** (16/127)
- **“-Daha doğrusu bu küstahlık! -Olur, iş değil...-Olur, iş değil** vallahi...” (16/142-144)
- **“Bunda şüphesi olan var mı? -Hayır. -Hayır, asla... -Hayır.”** (21/193-196)
- **“Mümkün değil, mümkün değil.** Diyordu.” (22/260)
- **“Çeviriniz, çeviriniz, kamun çeviriniz! Dedi.”** (30/426)
- **“Şüphesiz, arkamdan, “Deli kız! Deli kız!”** diye gülümsedi.” (40/197)
- **“Ders verir gibi söylenmeye başladı: -Siz isterseniz muska... Siz istersiniz üfürük... Siz istersiniz ilaç!”** (46/189-192)

- ““**Öyle tahammül ettim, öyle tahammül ettim ki...** " dedi.” (51/246)
- “Kendi de herkes gibi, haline şaşıyor, "**Ne oldu bana? Ne oldu bana?**" diyor-du.” (68/40)
- “**Havaya bakın**, arkadaşlar, **havaya bakın!**” (71/72)
- “Nasihatini hatırladı. **Yürüdü, yürüdü, yürüdü, yürüdü...** Saatlerce **yürüdü.**” (113/72-73)
- “Bülbül haykırıyor, "**Birisi var, birisi var!** " diye avazı çıktığı kadar ötüyor; fakat o duymuyordu.” (116/13)
- “Çakır İmam, "**Zarar yok, zarar yok?**" diyordu.” (117/148)
- “Köylülerin hepsi bir ağızdan cevap verdi: "**Razı değiliz, razı değiliz!**” (117/194)
- “Kapıyı hiddetli bir beceriksizlikle kilitledi. "**Ah bire boş kafa, ah bire boş kafa!** " diye anahtarı başına vurdu.” (117/334-335)
- “-Pek yaklaştı, artık bir adam tutsak, dedim. **-Daha vakit var, daha vakit var!** Diyordu.” (120/393-394)
- “Başını yere eğdi, elleriyle yüzünü kapadı: **-Beni affediniz, beni affediniz!** Diyebildi.” (121/423-424)

7.2.Eşdizimsel Örüntüleme

“Eşdizimlilik, aynı bağlamda kullanıldıkları için ilişkilendirilen sözcüklerin arasındaki bağlantıları kapsar” (Taşgüzel, 2004: 77).

Aynı bağlamda, aynı kavram alanında kelimelerin bir arada kullanılmasına eşdizimsel örüntüleme denir. Başka bir deyişle, bir metinde ya da bağlam içinde aynı kavramı ilgilendiren sözcüklerin veya söz grupların bir arada bulunması ve anlamsal olarak birbirine yakın olup aynı zamanda birbirlerini anlamsal olarak bütünleyen sözcüklerdir. Ömer Seyfettin hikâyelerinde eşdizimsel örüntüleme kullanımına sıkça rastlanır.

- “**Duvarları** ve **tavanı** uzun bir kışın isleriyle kararmış bu yer **odasında** mahpus gibi duran bodur ve çirkin ocak, içindeki odunları sanki hiddetle yakıyor, bir an evvel yutmağa çalışıyordu. Hızla tutuşarak uzanan ve sönen alevler mandolinle heyecanlı sosyalist marşını çalan genç Boris' i, karşısında ezeli ve

- nihayet bulmaz milli çorabını ören güzel karısı Magda'yı hafif ve akıcı bir kırmızıya boyuyor, bütün odayı kaplayan büyük ve kötürüm gölgelerini titretiyordu. Dışarıda vahşi ve soğuk bir şubat gecesine vardı. Kudurmuş bir rüzgâr küçük **pencerenin** örtülmüş kapaklarına çarpıyordu.” (1/1-4)
- “Hızla **tutuşarak** uzanan ve **sönen alevler** mandolinle heyecanlı sosyalist marşını çalan genç Boris' i, karşısında ezeli ve nihayet bulmaz milli çorabını ören güzel karısı Magda'yı hafif ve akıcı bir kırmızıya boyuyor, bütün odayı kaplayan büyük ve kötürüm gölgelerini titretiyordu. Dışarıda **vahşi ve soğuk bir şubat gecesine** vardı. **Kudurmuş bir rüzgâr** küçük pencerenin örtülmüş kapaklarına çarpıyordu.” (1/2-4)
- “Duvarları ve tavanı uzun bir **kışın isleriyle kararmış** bu yer odasında mahpus gibi duran bodur ve çirkin **ocak**, içindeki **odunları** sanki hiddetle **yakıyor**, bir an evvel yutmağa çalışıyordu. Hızla **tutuşarak** uzanan ve **sönen alevler** mandolinle heyecanlı sosyalist marşını çalan genç Boris' i, karşısında ezeli ve nihayet bulmaz milli çorabını ören güzel karısı Magda'yı hafif ve akıcı bir kırmızıya boyuyor, bütün odayı kaplayan büyük ve kötürüm gölgelerini titretiyordu. Dışarıda **vahşi ve soğuk bir şubat gecesine** vardı. **Kudurmuş bir rüzgâr** küçük pencerenin örtülmüş kapaklarına çarpıyordu.” (1/1-4)
- “Ortadaki kalın ayaklı, kaba ve iri masanın etrafında yine kaba ve biçimsiz sandalyeler duruyor, çalınan mandolinin **keskin sesini** dinler gibi **uyukluyorlardı**. Ocağın üstündeki harap ve ihtiyar saat **gece yarısının** geçmiş olduğunu gösteriyordu. Boris, mandolinini duvara dayadı. Ayağa kalktı. Birden tavanı kaplayan gölgesiyle gerindi. Magdas seri tığlarının ucundan güzel gözlerini kaldırdı: "**Uykun** mu geldi?" Genç ve iri Boris gerinmesine devam ederek cevap verdi: "Hayır, hiç **uykum** yok. . . " Ve tekrar oturarak ilave etti : " Bilmem niçin, içimde bu **gece** bir sıkıntı var."” (1/5-12)
- “Köyünde, Sofya'dan gelen **muallimden okuduktan** sonra, genç papazın delaliyetiyle kendisi de Sofya'ya gitmiş, orada **tahsilini bitirmişti**.” (1/19)
- “**Genç Türkler** hiç beklenilmeyen **Meşrutiyet'i ilan edince** o da bütün arkadaşları gibi şehre inmiş, **silahını hükümete teslim etmiş** ve köyüne gelmişti.” (1/22)

- “Boris tekrar **mandolinini** aldı. **Çalmağa başladı**. Magda çorabını örüyor ve düşünüyordu. Üç ay sonra çocukları olunca kim bilir ne kadar mesut olacaklardı. Tığlardan ayırdığı gözleriyle kabarmış karnına bakıyordu. Eteğinin altında, karnında, kendi içinde Boris'in yavrusu duruyordu. Dirseklerini bu şişliğe temas ettirerek saadetten titriyor ve ayıp bir şey yapıyormuş gibi gizlice Boris'e bakarak kızarıyordu. Ocaktaki odunlar çatırdayarak yıkılıyor, birden alevler çoğalıyor, sanki bütün oda kırmızı gölgelerle doluyordu. Boris yine **sosyalist marşını çalıyordu**. Bitirdi. Maî gözleriyle karısına baktı. Ve **marşın nakaratını tekrar etti:**” (1/37-48)
- “**Ocaktaki odunlar çatırdayarak** yıkılıyor, birden **alevler** çoğalıyor, sanki bütün oda kırmızı gölgelerle doluyordu.” (1/44)
- “Üç ay sonra **çocukları** olunca kim bilir ne kadar mesut olacaklardı. Tığlardan ayırdığı gözleriyle **kabarmış karnına** bakıyordu. Eteğinin altında, karnında, kendi içinde **Boris'in yavrusu** duruyordu. Dirseklerini bu şişliğe temas ettirerek saadetten titriyor ve ayıp bir şey yapıyormuş gibi gizlice Boris'e bakarak kızarıyordu. Ocaktaki odunlar çatırdayarak yıkılıyor, birden alevler çoğalıyor, sanki bütün oda kırmızı gölgelerle doluyordu. Boris yine sosyalist marşını çalıyordu. Bitirdi. Maî gözleriyle karısına baktı. Ve marşın nakaratını tekrar etti: “Dajivea trada... ” Magda çok saçlı güzel başını kaldırdı. İnce kaşları, muntazam bir burnu, pembe ve taze bir rengi vardı. Geniş omuzları, kabarık memeleri esvabının altından taşmak istiyor gibiydi. Alevlerle aydınlanan eteklerinin altındaki kalın bacaklarından sonra ayakları pek küçük ve nazik kalıyordu. **Gebelik** onu daha güzelleştirmiş, daha nefis ve mükemmel bir kadın yapmıştı.” (1/40-54)
- “Eteğinin altında, **karnında**, kendi içinde Boris'in yavrusu duruyordu. **Dirseklerini** bu şişliğe temas ettirerek saadetten titriyor ve ayıp bir şey yapıyormuş gibi gizlice Boris'e bakarak kızarıyordu. Ocaktaki odunlar çatırdayarak yıkılıyor, birden alevler çoğalıyor, sanki bütün oda kırmızı gölgelerle doluyordu. Boris yine sosyalist marşını çalıyordu. Bitirdi. Maî **gözleriyle** karısına baktı. Ve marşın nakaratını tekrar etti: “Dajivea trada... ” Magda çok **saçlı** güzel **başını** kaldırdı. İnce **kaşları**, muntazam bir **burnu**, pembe ve taze bir rengi vardı. Geniş **omuzları**, kabarık **memeleri** esvabının altından taşmak istiyor gibiydi.

- di. Alevlerle aydınlanan eteklerinin altındaki kalın **bacaklarından** sonra **ayakları** pek küçük ve nazik kalıyordu.” (1/42-53)
- “**Ocağın odunları yıkılmış ve alevler sönmüştü.**” (1/204)
 - “**Ocağın** içindeki **ateşler** bir zebaninin dili ve kanlı dişleri gibi **parlamağa** başladı. Açılan pencereden şiddetli bir rüzgâr giriyor, bu **ateş** dişleri **tutuşturuyor**, bu siyah ağıza görünmez tehditler söyletiyordu.” (1/251-252)
 - “Ve **ocağa** koştu. **Odun** attı, **tutuşturmağa** başladı. İhtiyar, çubuğunu dolduruyordu. Magda **ateşi yaktıktan** sonra ortada, kaba ve kalın ayaklı masanın yanındaki bir sandalyeye oturdu.” (1/375-378)
 - “Haydi, ben **mandolin çalayım**, bize biraz **raks et...**” Ve ocağın yanından **mandolini** olarak bir **polka çalmağa** başladı.” (1/613-614)
 - “**Köydeki** tarlaları, **bağları, bahçeleri** ortak elinde kalmıştı.” (2/2)
 - “**Çobanı** kasabaya çağırtdılar. Mehmet Efendi, müftünün karşısında onunla anlaştı. Elli koyunu bu çoban gezdirecek, elli koyunun verdiği kârdan beşte biri kendine ait olacaktı. Koyunlar köyden getirtildi. Bu küçük **sürü** ile çoban çıktı, gitti.” (2/50-54)
 - “**Yünlerini** ne yaptın? – Daha kırpmamıştım. Mehmet Efendi anlamadı: – Ne demek? – On iki tanesini çaldılar. – Ey? – Geriye ne kaldı? – Otuz sekiz. – Otuz ikisi geçen sonbahar kelebek oldu, öldüler. – Ey? – Geriye ne kaldı? – Altı. – Beşini kurt yedi. ... Geriye ne kaldı? – Bir! – İşte bu bir koyuna da gözüm gibi bakıyordum. Evvelki akşam sağdım. **Sütüyle** şu yoğurdu yaptım. Dün sabah yayladan inerken zavallı uçuruma yuvarlandım. İndim, başına gittim, bir de gördüm ki, ölmüş. Daha soğumadan yüz-düm. İşte postu. Çoban eliyle pencerenin yanındaki ıslak deriyi gösteriyordu.” (2/75-97)
 - “**Genç, ihtiyar, kadın, çocuk...**” (3/4)
 - “Atının ağır **üzengileri** üstünde biraz kalktı. İleriye baktı. Yanındaki birinci zabıtine: — Daha görünmüyorlar dedi. — Geç kaldılar. — Evet. — Niçin acaba? — Mankafa Türkler işte... Teşrifattan, merasimden ne anlarlar? — Hem de “Bizans’a layıkız!” derler. — Nerede o incelik? — Nerede? ... — ...

- Önlerinde birdenbire genişleyen sık bir “hurra” halkası ikisini de susturdu. **Gemlerini** kastılar. **Atlarını** biraz çektiler.” (3/9-25)
- “Yarım baygın kızlar şen delikanlıların kucaklarında, **gaydaların ahengine ayak uyduruyorlar**, “yaşasın prens, yaşasın prens!” **nakaratını haykırarak** yeni hükümdarlarının şerefine testileri deviriyorlar, **oynuyorlar**, sıçıyorlardı.” (3/28)
 - “-“**Berat, sancak, davul, topuz**” göndermek bir “cemile” mi?” (3/51)
 - “Sebebi bilinmez bir korkunun şaşırtıcı heyecanıla dilleri tutulmuş kurt kürklü zengin **boyar reisleri**, büyük kılıçlı **cesur muharıpler**, çelik zırhlı **voyvodalar** iki dakika evvelki hükümdarlarının daha soğumayan na’sını çiğneyerek, bir anda, bir darbeye bütün Eflak’ı zapt ediveren bu korkunç Türk’ün elini öpüyorlar, yüzüne bakamıyorlardı.” (3/231)
 - “Kuduzun çelik zırhları kâğıt gibi yırtan **pençeleri**, kalın demir kalkanları bir dokunuşta delen **yumruğu**, çeki taşını pamuk torbası gibi zahmetsizce kaldırıp, yirmi adım öteye atıveren **bazusu** Barhan Bey’de yoktu. Barhan Bey’in kısa **vücudu**, yuvarlak **omuzları** üstünde, hatta biraz sakil görünen kocaman bir **başı** vardı.” (4/32-33)
 - “Ağırlığından daima bir tarafa eğilmiş gibi duran bu başın içinde **sönmez ateş**, sönmez bir zekâ **alevi tutuşuyordu**.” (4/34)
 - “Hâlbuki yüz elli kişiyle günlerce düşmanın, **martolosların, oskofların, morlokların, haydukların** arasından nasıl geçilirdi?” (4/57)
 - “Şövalyeler. Dedi; bizi **muhâsaraya** geliyorlar. İyi görmeyen Mahmud Ağa sordu: -Nereden anladınız? -**Mızraklarından, bayraklarından...** Yanlarında iki de **top** var...” (4/86-90)
 - “İki saat sonra **şövalyelerin** gürültücü **ordusu kaleyi** iyice sarmıştı. Barhan Bey, **demir kapıyı** kapattı. **Müdafaadan** başka çare yoktu. Zira kalenin medhali pek dardı. **Huruç hareketi** imkânsızdı. Hafif bir **yaylım ateşi** bile buradan kimseyi çıkartmazdı. Herkes silah başında tetik duruyor, yirmi kişi, hiç dinlenmeden palanganın iç avlusundaki büyük dibekte evvelce hazırlanmış kömürleri dövüyordu. Bu kömürlerin dövülmesi bitince **kumandan, cephaneliği** açtırdı. Kapının önüne gelen ilk on iki çuvalın üst taraflarından birer karış kadar **barut** aldırdı. Başka bir **çuvala** koydurdu. İçlerinden barut alınan **çuval-**

ların üst taraflarını da dövülen kömür tozlarıyla doldurttu. Ağzılarını yine eskisi gibi bağlattı. Sonra **sarnıcın** başına koştu. Yanından hiç ayrılmayan genç **silahtarına:**” (4/95-107)

- “Yukarıdan koşa koşa gelen **sipahi zâbiti** Mahmud Ağa **kumandana** yaklaştı. -**Hücum** başlayacak, beyim, emret, **toplari dolduralım!** -Hayır, toplara lüzum yok. -Onlar toplarını kurdular. -Kursunlar. -Ey, biz ne yapacağız? -Bekleyeceğiz. **Gaazîlere** söyle, ben yukarı gelinceye kadar **ateş etmesinler.** -Başüstüne. Mahmud Ağa ayrılmadan **silahtar** kutuları getirdi.” (4/111-120)
- “-**Zâbitleri, bölükbaşları, çavuşları** çağır.” (4/150)
- “Diz çökmüş dışarıya bakan **askerin** sırtından **şövalyeler ordusunu** tetkik etti. Üç yüz kişiden fazla idiler. **Formaları, silahları** muntazamdı. Hiç çapulcuya filan benzemiyorlardı. İki dakika sonra **zırhlarını** giymiş, **tolgalı zâbitler çavuşlar** etrafına toplandılar.” (4/155-159)
- “Diye ayrılan **zâbitler, bölükbaşları**, siperin arasındaki **askerin** yanına koştu- lar.” (4/191)
- “Hepimiz **harp eriyiz.** İçimizde çoluk çocuk, kadın, ihtiyar yok. Siz **hücumla** bu **kaleyi** bizden alamazsınız. **Cephaneliğimiz** ağzı ağzına **barut dolu.** **Erzakımız** var. **Silahlarımız** mükemmel. Adamlarınızdan birini gönderin. İçeri girsin. Biz de size bir rehin veririz. Adamınız **cephaneliği, silahlarımızı, askerlerimizi** gözüyle görsün, yalan mı söylüyoruz, sahi mi? Anlasın. Sonra Vire’yi konuşuruz. Aralarında bu teklifin tercümesi biraz uzun sürdü. Şövalyeler kabul ettiler. Kapıdan silahsız bir düşman askeri içeri alındı. Bir sipahi de rehin olarak dışarı verildi. Barhan Bey, kendi eliyle bu askere kalenin her tarafını gezdirdi. **Dolu cephaneliği, topları, silahları, askeri** ayrı ayrı gösterdi: - Haydi, yiğidim, git, **kumandanlarına** gördüklerini aynıyla söyle...” (4/208-226)
- “Sonra biz çıkınca evvela **silahlılarınız**, sonra **silahsızlarınız** kaleye girsin.” (4/264)
- “Arkasından, **tüfekleri, okları, kalkanları, tolgaları, zırhları parlayan, kaplan postlarına** bürünmüş yüz elli **cengâver** göründü. **Silahların, kılıçların** şı-kırtısından başka hiçbir sada işitilmiyordu.” (4/274-275)

- “Kalede kapalı kalanlar **tüfek, ok, kılıç, kama, meç, topuz, kalkan, piştov** gibi ne kadar **silahları** varsa hepsini bedenlerden aşağı atacaklardı.” (4/353)
- “Dördüncü günü sabahı burcun etrafında ansızın bir **ok, yay, kılıç, kalkan, tüfek, meç** yağmuru başladı.” (4/368)
- “**Yeniçeriler, sipahiler, azepler** için bu silahları kucak kucak toplayıp tümseğin arkasına taşıdılar.” (4/370)
- “Fakat sabahleyin **zurna** ve **davul seslerine** karışan **naralar, türküler** beni uyandırdı.” (7/4)
- “Biraz ileride Yahudi'nin Kızılı Kahvesi'ndeki **gramofon** bu hareket ve **nümayişlerden** haberi varmış gibi bütün kuvvetiyle, eskisinden ziyade bir gürültü çıkararak **haykırıyor**; uzaktan, **el şakırtılarıyla** ve "**Yaşasın!**" feryatlarıyla, uğuldayan bir **mızıka sesi** yaklaşıyordu.” (7/17)
- “**Araplar, Arnavutlar, Rumlar, Bulgarlar, Sırlar, Ulahlar, Yahudiler, Ermeniler, Türkler...**” (7/97)
- “**Kuruş kuruş kazandığım** liraları avuç avuç **harç etmek** benim elimden gelmez.” (8/1)
- “Ömrümde ilk defa olarak **Viyana'yı, Berlin'i, Paris'i, Londra'yı** görecektim.” (8/13)
- “Naciye'nin **yemek, aşçı, tatlı, börek** laflarıyla hayali alevlenmişti. Artık bir şey düşünemiyor, "Ah, bu gece kim bilir neler **yiyeceğim?**" diyordu. Birdenbire evine gelen bu talihli arkadaşının nasıl zengin olduğunu muhakeme edemiyor, dimağında sabit bir fikri, altın bir **sofra** gibi doluyor, ağırlaşıyordu. Gayri ihtiyarî gözünün önüne beyaz örtülü bir **masa** geliyor, bu hayali masanın üstünde dumanlı **külbastılar, hoşafklar, tepeleme pilavlar, kompostolar, dondurmalar** görüyor gibi oluyordu. Daldığı **yemek hülyasıyla** tamamıyla sersemlemiş gibiydi.” (9/251-255)
- “Her akşam **mahalle çeşmesinden** taşıdığı **soğuk sularla** bol bol **yıkanırdı**. **Sabun** çok pahalı olduğu için **kirlenmekten** korkar, kara kışta abdestini **soğuk suyla alırdı**.” (9/276-277)
- “Senden **giyecek; etek, çarşaf, ayakkabı** almaya geldik.” (9/307)
- “Kim bilir **sofraları** nasıldı? Gümüş tepsinin üzerinde altın kakmalı **şeker kutusuna** bakıyor, sabahtan beri ağzına hiçbir şey atmamış bir **oruçlu** muhayyi-

lesiyle **külbastılar, pilavlar, tatlılar, börekler** düşünüyordu. Yine hıçkrmaya başladı. Evet, bu akşam o da bu sıcak, bu **yağlı yemeklerden yiyecekti.**” (9/307-342)

- “Yine onların sözlerini duymuyor, dört senedir hasret kaldığı **etleri, tatlıları, muhallebileri** hatırlıyordu. **Karnı** fena hâlde **acıkmıştı.** şimdi kalkıp kaça, evinde ne **yiyecekti?** Gözünün önüne odasında, gaz sandığındaki yeşil çanak geldi. Bu **siyah zeytinler** sanki birer azap aletiydi. **Vesika ekmeğini çiğniyor** gibi, bir an **dişleri gıcrdadı...** Yutkundu. Ne olursa olsun, bu gece, bunlarda kalacaktı. İçinden, "**Yemek için... Yemek için...**" diyor, tehlikede kalacak namusunu aklına getirmek istemiyordu.” (9/371-379)
- “**Güneş** ağaçların arkasında kayboluyor, **denizin** sonunda **gök,** pembe, kırmızı **bulutlarla** doluyordu.” (9/493)
- “Ortasında **köşk** tarzında yapılmış bembeyaz bir **ev...** Sağ köşesinde her vakit oturduğumuz beyaz perdeli **oda...** Sabahları annem beni bir bebek gibi **pencerenin** kenarına oturtur, dersimi tekrar ettirir, sütümü içirirdi. Bu pencereden görünen **avlunun** br tarafındaki büyük toprak rengindeki binanın **camsız,** kapaksız tek bir **penceresi** vardı.” (10/11-14)
- “Sabahları **annem** beni bir **bebek** gibi pencerenin kenarına oturtur, dersimi tekrar ettirir, **sütümü içirirdi.**” (10/13)
- “**Yemeklerimizi pişiren, çamaşırlarımızı yıkayan, tahtalarımızı silen, babamın atına yem veren, av köpeklerine bakan** hizmetçimiz Abil Ana'nın **her gece anlattığı korkunç, bitmez hikâyelerdeki ayıyı,** bu karanlık pencerede görür gibi olurdum.” (10/16)
- “Sanki adı gibi her tarafı yuvarlaktı; **başı, kolları, bacakları, vücudu...** Hatta **elleri...**” (10/140-141)
- “**Erken kalktığım** açık, bulutsuz **sabahlar,** herkes gibi bana da çocukluğumu hatırlatır.” (10/238)
- “Benim sebebime hocalıktan **kovulan,** ihtimal **a kalan** bu aksakallı, **fakir** ihtiyaın **zavallı** hayali karşıma dikilir.” (11/258)
- “Selahaddin merakla, -Nasıl **yaktı?** Diye tekrar sordu. -Burcun en dolusuna, bir anda, yaptığı tuhaf mancınıkla humbaralar yağdırmaya başladı. Her tarafı evvela mor bir **alev** kapladı. İçindekiler de **tutuştu.**” (13/198-203)

- “Biz de Szun'la, bu sahih ve genç aktrisle **günlerce, haftalarca, aylarca**, hat-
ta **yıllarca** seviştikten sonra yorulmuş, hastalanmış, bitap kalmıştık.” (18/3)
- “şimdi **Michelet'den, Saint-Guillaume'dan, Lavaisse'den** tutunuz de en mu-
tavassıt müverrihlere kadar hepsini büyük bir zevk ile okuyorum.” (22/24)
- “Artık **P. Clement, F. Masson, J. Turquand, Loliee, P. de Nolhac, Dr. Ca-
banis** en sevdiğim, en perestiş ettiğim muharrirler...” (22/26)
- “**Dn** okudukça, **bugünün, yarınım** safhaları önümde perde perde açılıyor.”
(22/27)
- “mr bir rüya gibi geçiyor, **günler, haftalar, aylar, yıllar** bir saniye kadar
hüküm sürmüyordu.” (25/41)
- “**Neferler, onbaşılar, avuşlar, subaylar** keyif atsınlar da onlar Katolik pa-
pazları gibi pineklesinler mi?” (30/275)
- “Dört beş sene evvel bir **camide vaaz dinlerken, kurban edilecek koyunun**
daha kuzu iken alınarak evde beslenmesinin **sevaplarını** duymuş, hemen en iyi
cinsten bir kuzu aldırmıştı.” (34/71)
- “**Kmesin** düzenini bozmak olmayacak! -Ne demek bu, diye hayretle yüzüme
baktı. Aıkladım: -Bir **horoz** lazım anne! **Tavuklar**, işte bir aydır **yumurtayı**
kestiler. şu rezalete bakın, yatalak gibi uzanmışlar. Hepsinin gözleri bahçe ka-
pısında... **Yemden** başka bir şey bilmiyorlar.” (40/169-176)
- “Bu veteriner İslam olduğu halde **santur** mu, **keman** mı, **mandolin** mi ne idi,
şimdi unuttuğumuz bir çalgı ismi taşıyordu.” (46/60)
- “Beş hafta evvelki **bozgunun** şehri dolduran **yaralıları, kuskunsuz atlar, a
katırlar, kırık arabalar, topallayan askerler, kalkansız süvariler, tolgasız
yeniçeriler, mızraksız siphiler**; yüksek, beyaz duvarlara, geçici bir gölge
kâbusu halinde, mahzun akislerini bir an sürüyorlar, sonra titreyerek, siliniveri-
yorlardı.” (58/4)
- “Ama muhakkak bir ölümü **her gün, her saat, her dakika**, hatta **her saniye**
beklemek...” (58/19)
- “Padişah, eski kahramanlıklarını anlatıyor, uğradığı hezimet felaketi için teselli
veriyor, üzülmesin diye kendisine **bir hil'at, bir altın kılıç, bir murassâ topuz**
ihsan ettiğini yazıyordu.” (58/229)
- “**Kadırgaların, yelkenlerin, küreklerin** biçimine dikkat etti.” (59/89)

- “**Nefer, onbaşı, çavuş, zabıt**, buradan kim geçmişse, hepsinin arasında bir elem akrabalığı var gibi!” (60/163)
- “Onun nazarında her şey vazıhtır: **Mazi, hâl, istikbal.**” (69/23)
- “Pencerenin kenarındaki garip ve ihmal edilmiş **yatağında** belli belirsiz bir baş ağrısı ile mutlaka tamamıyla **sabah olduktan** sonra **uyanırım**, çünkü her gece pek geç, yorgun yatarım. Daha **gözlerimi açmadan** o kadar geniş ve uzun gerinirim ki, **deliksiz uykumun** telafi edemediği tembellik hastalığı vakitsiz **esnemeler** ve derin teneffüsler tarzında- gayr-i ihtiyari beni terk eder. Soluma dönerim, bitkin ve hareketsiz böyle kalır **yatağınım, yorganla yastığın** arasından firar eden bana ait vefakâr sıcaklığını, samimi ve teselli verir hissederim. Evet, hissederim ki artık **uyanmalı...** Yavaş yavaş, tereddüt ederek, dinlenerek, parmaklanımın tersiyle ovuşturarak **gözlerimi açmaya** çalışırım.” (74/1-5)
- “Önümdeki kutuda **elmas; akik, zümrüt, nefes, sedef, kehribar** vesaire gibi yüz kadar küçük küçük taşlar vardı.” (80/116)
- “**Çoluk çocuk, ihtiyar, genç**, zengin, fakir, hepsi erkekti.” (81/236)
- “Beş senedir **tarih okuttuğum** için birçok **kitapları** gözden geçirmeye mecbur oldum. **Rimbaud'nun, Lavissey'in eserlerini** daha **mektepten** çıkar çıkmaz getirtmiştim. O vakitten beri tedricen alıştığım sahaf bezirgânlığı, **kütüphanemi** oldukça büyüttü. Şimdi bu kitapların hemen hepsini **okumuş** bulunuyorum.” (91/5-8)
- “**Mektepten** çıktıktan sonra okumaya başlamış, okudukça ümidini kaybetmiş, okuyup düşündükçe intihan kurmuştu; ama -kuvvetli **tahsilin** neticesi olan- **ilm-i fikri** ona hâkimdi.” (99/17)
- “**İlkbaharlar, sonbaharlar, yazlar, kışlar** tabiatın birer efsanesiydi.” (113/27)

8. DİLBİLGİSEL ŞEKİL VE ZAMAN EKLERİ

Anlatıdaki bir durumun oluşu, olma biçimi, vericinin sözcüğü ile ilgili tutumu ya da eylemin hangi zamanda olduğu gibi bilgiler eylem çekimleri ile ilgilidir. Eylemlerin değerlendirilmesi üç bakımdan ele alınır: Zaman, kip ve görünüş. Tümcedeki zaman, görünüş ve kip işlevlerinin anlatımı genelde yüklemine ardına getirilen ek-

lerle gösterilir. Anlatıdaki kipsel yapıların incelenmesi ile anlatanın ya da anlatı kişinin alıcısına söylediği sözün belirttiği gerçeğe karşı takındığı tutumunu ortaya koyacaktır. Bu da çözümleme açısından önemlidir. Kullanılan kipsel yapılar yoluyla alıcı (bir metin söz konusu olduğunda okuyucuya), sözceleme öznesinin bir konuya dair tutumunu (istek, niyet, beklenti vb.) öğrenmesini sağlar (Günay, 2013: s.93).

Türkçedeki eylemler zaman bakımından yalın zamanlı ve bileşik zamanlı olmak üzere iki başlıkta incelenir.

8.1.Yalın Zamanlar:

Fiil kök veya gövdelerine bir zaman eki getirilerek yapılır. Yalın zamanlar şunlardır: Geçmiş zaman, şimdiki zaman, gelecek zaman, geniş zaman vardır.

Ömer Seyfettin'in ele alınan hikâyelerinde yalın zaman kelimeler 1.198 tane olup kullanılan kelimeler ve cümlelere göre oranlar Tablo 15'te belirtilmiştir.

KONU	KELİMENİN KULANIM SAYISI	TOPLAM KELİME SAYISI	TOPLAM KELİMEYE GÖRE ORAN	TOPLAM CÜMLE SAYISI	TOPLAM CÜMLEYE GÖRE ORAN
Geçmiş Zaman	5.176	226.782	2,28	28.889	17,92
Belirli Geçmiş Zaman (Görülen Geçmiş Zaman)	2.352	226.782	1,04	28.889	8,14
Ad Eylem Yoluyla Yapılan Görülen Geçmiş Zaman	120	226.782	0,05	28.889	0,42
Belirsiz Geçmiş Zaman (Öğrenilen Geçmiş Zaman)	2.392	226.782	1,05	28.889	8,28
Ad Eylem Yoluyla Yapılan Öğrenilen Geçmiş Zaman	47	226.782	0,02	28.889	0,16
Şimdiki Zaman	288	226.782	0,13	28.889	1,00
Sürekli Belirten Şimdiki Zaman	14	226.782	0,01	28.889	0,05
Ad Eylemler Yoluyla Belirtilen Şimdiki Zaman	11	226.782	0,00	28.889	0,04
Gelecek Zaman	1.198	226.782	0,53	28.889	4,15
Geniş Zaman	150	226.782	0,07	28.889	0,52
Emir	36	226.782	0,02	28.889	0,12
Dilek/Koşul	17	226.782	0,01	28.889	0,06
İstek	120	226.782	0,05	28.889	0,42
Gereklilik	48	226.782	0,02	28.889	0,17
Toplam	11.969	226.782	5,28	28.889	41,43

Tablo 15-Yalın Zamanlar Kullanım Oranı.

8.1.1. Geçmiş Zaman:

Eylemin bildirdiği zaman, içinde bulunulan zamandan önceyi belirtir. İki türde geçmiş zaman vardır.

8.1.1.1. Belirli Geçmiş Zaman (Görülen Geçmiş Zaman):

Eylemin yaptığı işin geçmiş zamanda yapıldığını kesin olarak bildiren zamandır. (-dı, -di) eki ile yapılır. Ömer Seyfettin hikâyelerinde belirli geçmiş zaman sıkça kullanılmıştır.

- “Yalnız ocağın içindeki ateşler gözüne çarptı.” (1/264)
- “Melina, gitmek isteyerek, "Bilmem, işte silahlı adamlar. . . " **dedi.**” (1/295)
- “Çalınan palkaya ayaklarını uydurarak sıçramaya **başladı.**” (1/637)
- “Silahlarını yerlere atıp **teslim oldular.**” (3/235)
- “... Hâsılı hepsi ayrı ayrı birer pot **kırdı.**” (6/24)
- “Kadı İbrahim Efendi de sıkıldı, **bozuldu.**” (6/51)
- “Kapıdan girilince üstü kapalı bir avlu **vardı.**” (10/22)
- “Elimden aldığı çakıyla kolunu, hatta biraz derince **kesti.**” (10/173)
- “O zaman kalktık, rahlenin üzerindeki enfiye kutusunu aldık, hepimiz **çektik.**” (11/60)
- “Kükremiş bir tufan halinde akseden bu naraları **duydu.**” (12/6)
- “-Halka hiç ziyarı dokunmayan bir mütekif! Cevabını **verdi.**” (13/61)
- “-Yalnız beni bunların elinden kurtar! **Dedi.**” (13/263)
- “Doktor on gün istirahat lazım geldiğini **söyledi.**” (14/19)
- “"Biraz hava alayım" **dedim.**” (14/42)
- “Paltomu giyerek sokağa **çıktım.**” (14/43)
- “Ötede temiz ve sade bir lokanta **gördüm.**” (14/49)
- “Ansızın bir Türk lokantasına benzeyen bu تنها yere girmek arzusunu **duydum.**” (14/52)
- “Dikkatle bakmaya **başladım.**” (14/73)
- “Paltosunu ve şapkasını giydikten sonra garsona para ve bahşiş **verdi.**” (14/86)
- “Kenarda bir masaya **oturduk...**”(14/163)

- “Ah, ben niçin bir Fransız **doğmadım...**” (14/200)
- “Yine aldırmayacaktım; fakat miras meselesi midemi **bulandırdı.**” (14/222)
- “Beyoğlu'ndaki evine de gitmeye **başladım.**” (14/312)
- “Sabahleyin uyuduğum kanepede gözlerimi açınca, bütün evi bir feryat kaplamış **gördüm.**” (14/377)
- “Merhamet, mürüvvet, insaniyet **kalmadı.**” (16/50)
- “-Sekiz, on sene evvel İstanbul'da bu kadar muntazam söz söyleyecek, bu kadar hikmeti bir ağızda etrafa saçacak bir **müderris var mıydı?**” (16/138)
- “Deli Hüsrev'in kalkması Kuru Kadı'ya baştan can **verdi.**” (21/288)
- “Akşam yemeğinden sonra Koştanof, meyhaneciden kâğıt kalem **istedi.**” (23/29)
- “Ağır bir masraftan birdenbire kurtulan züğürtlere mahsus samimi bir sevinçle ellerini oğuşturarak içeri girdi ve o gece pek rahat bir uyku **uyudu.**” (26/212)
- “Mendilimle üstümü başımı **sildim.**” (28/23)
- “İri, siyah gözleri birdenbire **bulutlandı.**” (28/223)
- “Birkaç ay Guraba Hastanesinde **yatırıldı.**” (29/58)
- “Cabi Efendi, muharebeden evvelki bir "devr-i âlem" masrafı ederek İstanbul'un bütün civarım dolaşu. Bakırköyü'ne, Ayastafanos'a, Kâğıthane'ye, Beykoz'a, Terkoz'a, Büyük- Küçük Çamlıcalara **gitti.**” (29/116)
- “Tıpkı aheste bir ördek vakvaklamasının vezniyle sorulan: "Ulan, alçak kerata! Sağır mısın, söyle bakayım?" sualini işitince tepesine kulplarından kopmuş kaynar su dolu bir kazan devrilmiş gibi **sarsıldı.**” (29/166)
- “Aşçıyı **susturdu.**” (34/63)
- “Birdenbire fena halde **gazaplandı.**” (34/236)
- “Yeni uyanmış erkek bir arslan sükûnuyla gülümseyen Tosun Bey'in parlak çehresi birdenbire **karardı.**” (36/448)
- “Yine yüksek ökçeli iskarpinlerini **giydi.**” (39/85)
- “Önceki gece müthiş bir kâbus **gördüm.**” (40/22)
- “Onun bu ümitsiz hali bütün kâinatı yaratan Allah'ın gözünden **kaçmadı.**” (45/66)
- “Sevgili köpeğimizin pireleri az zamanda bütün apartmana **yayıldı.**” (46/242)

- “Cabi Efendi "Aldanmayayım" diye gözlerini **ovuşturdu.**” (47/96)
- ““Kocan bunları kim yapıyor demez mi?" diye **sordum.**” (49/67)
- “Birden faniliğin yeisini dayanılmaz bir kum sancısı acılığıyla **duydum.**” (50/38)
- “Yanına koşan küçük çırağın omzuna **bıraktı.**” (50/56)
- “Yirminci asırda, vücudunda kablettarihî adaleleri olan, tıpkı bugünün maymunları gibi ayaklarını el diye kullanan, tekâmül etmemiş bir mahlûktan, yani senden **kaçtım.**” (54/138)
- “Ne yaptı yaptı, sefirle salonun yanındaki küçük odada yalnız **kaldı.**” (55/65)
- “Ne olduğunu anlarsınız, **dedi...**” (55/124)
- “Geçen gün hava ne **güzeldi!**” (69/4)

8.1.1.1.1. Ad Eylem Yoluyla Yapılan Görülen Geçmiş Zaman:

İsim kök veya gövdelerine -dı -di eki getirilerek yapılır. Ömer Seyfettin hikâyelerinde ad eylem yoluyla yapılan görülen geçmiş zamanı sıkça kullanılmıştır.

- “O tuttuğu şey, oğlunun, güzel ve kumral Boris' in vücudundan koparılmış kesik ve kanlı **kafası idi.** . .” (1/736)
- “Bu, mavi cepkenli, kırmızı kuşaklı, hasta, zayıf bir **çocuktu.**” (10/53)
- “Onu beklemeye mecbur**dum.**” (14/20)
- “Bütün Turan, bütün Hindistan **esirdi.**” (14/26)
- “Hemen boş denecek kadar **tenha idi.**” (14/50)
- “Galiba Mısır'ın ehramları, Sfenks'in yağlıboya **manzaraları idi.**” (14/65)
- “Gayet şık ve uzun **boylu idi.**” (14/69)
- “Bu, benim okul **arkadaşımdı.**” (14/99)
- “Göz kamaşacak kadar **aydınlıktı.**” (14/162)
- “Gayet tenhalığı sever bir **adamdı.**” (14/319)
- “Yalnız saçların kırlığı başka **idi.**” (14/365)
- “Bugün Grişgal'den altı mil **uzaktaydı.**” (21/26)
- “Yarası, neresinden olduğu belli **değildi.**” (21/298)
- “Ne tuhaf, fakat ne acıklı bir **rastlantıydı!**” (24/4)

- “Serez istasyonundan bindiğimiz ikinci mevki kompartımanda beş **kişiydik.**” (24/5)
- “Artık onun için doğal yaşam **yoksulluktu.**” (29/46)
- “Bu, küçük çapta bir **arabaydı.**” (29/164)
- “Diğeri, bugünün bir asırlık mecburi ve meşum terakkinin tagayyürün narin ve tatmin olunmaz bir **çiçeği idi.**” (31/269)
- “Böylece bir ilerleme çağında, böyle bir hoşgörü çağı ve uygun bir hayat ortamında da doğduğumuz için kendimizi gerçeken mutlu saymaya hakkımız **yok muydu?**” (33/38)
- “Maymunum bana uslu, mutî bir **arkadaştı.**” (35/175)
- “İhtiyar padişah **hastaydı.**” (36/14)
- “Kahramanlık şiirlerini okuduğu Perviz Efendi, çadırın içinde **ayaktaydı.**” (36/117)
- “Bunlar tam harp **adamlarıydı.**” (37/58)
- “Ölmek, genç yaşında sakat kalmaktan çok **iyiydi.**” (37/185)
- “Hatice Hanım, köşkten hiçbir yere çıkmadığı için işi gücü adamlarını **teftiştı.**” (39/14)
- “Evet, bu güzel, gayet güzel bir **ejderhaydı.**” (40/70)
- “Sen çirkindin, ben **güzeldim.**” (40/74)
- “Hâlâ, evet hâlâ saçlarımın dibi, alnım ter taneleriyle **sırılsıklamdı.**” (40/186)
- “Merhum Mahmut Bey **Ankaralıydı.**” (41/8)
- “Son yediği şey, bahçeden geçen bir çocuğun elinden düşürdüğü pasta **parçasıydı.**” (45/48)
- “Minimini serçecik açlıktan ölmek, soğuktan donmak **üzere idi.**” (45/65)
- “Beyaz, çatal sakallı bir **adamcağızdı.**” (46/79)
- “Süssüz bir kadın uyuz bir tavuk gibi **zavallıydı.**” (49/33)
- “Eksantrik görünmek en birinci **düşüncesiydi.**” (55/64)
- “Uzun boylu, iri pençeli, kalın bazulu, geniş omuzlu bir **pehlivandı.**” (56/2)
- “Alaca karanlık içinde sivri, siyah bir kayanın müphem hayali gibi yükselen Şalgo burcu **uyanıktı.**” (59/1)
- “Selanik' in aşağı tarafı, deniz kenarları hep gâvur **memleketiydi.**” (64/44)

- “Memurlar telgraf odasında mütemadiyen **meşgul idiler.**” (66/200)
- “İttihat ve Terakki Cemiyeti Kaza Merkez-i İdaresi'nin pencereleri **kapalı idi.**” (66/229)
- “Açlığı yüzünden **belliydi.**” (69/175)
- “Gözlerinin altı **simsiyahı.**” (69/176)
- “Dudakları **bembeyazdı.**” (69/177)
- “Ben daha **arabadaydım.**” (71/70)
- “Hepsi, Allah'ın işaretini gören müminler gibi **dalgındı.**” (71/99)
- “Bu, yerde bulduğu kırık bir kalkanla zırhlı iki düşman süvarisine esirken hücum ederek kafalarını kesen ihtiyar bir sipahinin **hikâyesiydi.**” (72/37)
- “Fakat ben, bilakis o kadar zi-hayat, o kadar zinde ve **faal idim ki. . .**” (82/4)
- “Ormanın yapraksız ağaçları artık etrafımda geçici bir çizgi **fırtınasıydı.**” (82/7)
- “Beni, önümdeki geçecek günlerde bekleyen ve mukaddes olduğu zannolunan **vazifelerim yok muydu?**” (82/44)
- “Sermet'in dairesi ikinci **kattaydı.**” (84/104)
- “Bilmediğim yalnız birkaç sima vardı, o kadar **neşeliydim ki. . .**” (84/107)
- “Bu Hacı Ağa ona her vakit hayır hasenat için bir şey ayırmasını tavsiye eden **komşusuydu.**” (88/45)
- “Aşağısı baş döndürecek kadar derin bir **uçurumdu.**” (90/153)
- “Derviş Hasan, işte bu erenlerden **biriydi.**” (113/35)
- Karım **gebeydi.**” (120/381)
- “O yalnız İstanbul'un değil, bütün Türklerin millî bir **bayramıydı!**” (121/9)
- “Hacca gitmek **niyetindeydi.**” (123/6)

8.1.1.2. Belirsiz Geçmiş Zaman (Öğrenilen Geçmiş Zaman):

Konuşan öznenin görmediği ama duyduğu eylemleri belirtir. Geçmişte yapılan bir işin başkalarından öğrenildiğini ya da belirsiz olduğunu açıklar. -mış, -miş ekleriyle yapılır. Ömer Seyfettin hikâyelerinde Belirsiz geçmiş zamanı sıkça kullanılmıştır.

- “Ona büyük bir iyilik **etmişsiniz.**” (6/62)

- “Bir de baktım ki seyahat param yüz elli liradan başka seksen lira da çekin beş yüzünden **eksilmiş...**” (8/92)
- “Böyle kaybettiğim eski "kendimi" araya araya, farkında olmadan, taraçadan içeri **girmişim.**” (8/113)
- “-Naciye Hanım'ın elleri de **bozulmamış...**” (9/272)
- “Yanımıza **binmiş** işte.” (9/418)
- “Kızcağızın ezilip büzülmesi daha ziyade hoşuna **gitmiş.**” (15/158)
- “Altıncı Kolordu, Yunan taraflarına **gitmiş.**” (17/270)
- “Gençliğinde İstanbul'da **okumuş.**” (23/21)
- “O da banyo için **gelmiş.**” (23/25)
- “Acele ile emir ters **anlaşılmış.**” (30/723)
- “-Otağcılar fırtınadan yolu **kaybetmişler.**” (36/31)
- “Muhâsaradaki kalelere gece gizlice kurulan ince merdivenlerden çıkmış, yalınkılıç, tek başına, düşman arasına **atılmış.**” (36/65)
- “-Otağ-ı hümâyun nerede **kurulmuş?**” (36/94)
- “-Otağ-ı hümâyun **kaybolmuş.**” (36/122)
- “-Karım, kız kardeşim, anam, halam, küçük kızlarım, yengem **toplanmışlar.**” (38/64)
- “İşte kızı **bulmuş** ya...” (43/89)
- “-Paris'ten bir Ermeni doktorunun peşine **takılmış**, doktorun ailesi kabul etmemiş, **kovmuşlar.**” (46/9)
- “-Sana ne **olmuş**, dedi, betin benzin **solmuş!**” (48/46)
- “Kelepir kumaş **bulmuş** derim.” (49/71)
- “Karınları **acıkmış.**” (53/71)
- “-Anlaşıldı, dedi, sen abanoz bıyıklara **vurulmuşsun!**” (55/36)
- “-Bu gece Budak Bey'in mandırasında hırsızlık **olmuş.**” (56/184)
- “-Sonra, elimize diri geçen esirlerden işittik; kalenin avlusuna silahlarını, gümüş takımlarını, en kıymetli eşyalarını yığarak **yakmış.**” (59/79)
- “İstanbul'dan **getirmemiş.**” (59/294)
- “Lokmalarımız boğazımızda kaldı, iştahımız birdenbire kesildi, zabitin cevabı pek müthişti: "Harbiye nazırıyla sadrazamı **vurmuşlar.**” (66/65)

- “Mektepteki kamburu daha ziyade **büyümüş.**” (70/57)
- “İşte Türklerin dini tabiata karşı **gelmemiş.**” (73/281)
- “Rupenyan- Lakin kadını hiç **düşünmemiş.**” (73/283)
- “Ben oturduğum koltukta sabaha doğru **dalmışım.**” (108/206)
- “Kuvvetli rüzgâr bu aciz sivrisineğin bu derece küstahlaşmasına evvel şaşırılmış, sonra **acımış.** (124/117)

8.1.1.2.1. Ad Eylem Yoluyla Yapılan Öğrenilen Geçmiş Zaman:

İsim kök veya gövdelerine -miş -miş eki getirilerek yapılır. Ömer Seyfettin hikâyelerinde ad eylem yoluyla yapılan öğrenilen geçmiş zamanı sıkça kullanılmıştır.

- “Göreceksin ki o zaman, insanlık ne **tatlı imiş!**” (1/172)
- “Baba İstoyan **hasta imiş!** de.” (1/316)
- “Aksaraylı Câbir Paşa'yı bir zamanlar tanımayan yoktu; zevcesi, Cennetmekânın gözdelelerinden mi, hazinedar ustalarından mı **ne imiş...**” (5/1)
- “Meşguliyetleri başından **aşkınmış.**” (8/49)
- “Anladım ki Bacanak Bey er-Rıza **milliyetperver imiş.**” (8/54)
- “-Kız, sen **budala imişsin!**” (9/137)
- “Yattığımız köyün ismi **Pirogil imiş.**” (17/536)
- “Efser'e karşı beslediği ihtiram katiyen buna **mâni imiş...**” (22/230)
- “İstanbulofun en aziz **arkadaşlarındanmış.**” (23/37)
- ““Hürmet edilecek adamlar” **demekmiş.**” (30/181)
- “-Senin evin **güzelmiş.**” (30/566)
- “-Onlar **kimmiş?**” (31/57)
- “Yanya vilayetindeki müfettiş, babamın **adamlarındanmış!**” (35/14)
- “Babası Atina'da **bakkalmış...**” (35/201)
- “Bu kalenin **kumandanı imiş...**” (37/25)
- “Hâlbuki onun zulmü, aynı **lütufmuş!**” (40/154)
- “Sığır vebası **uzmanıymış.**” (46/75)
- “-Sâhi, âlicenap bir **adammış...**” (59/78)
- “Bende şimdiye kadar böyle insanı bir fikir **yokmuş.**” (60/408)
- “Burada yatanların hemen hepsi benim gibi **meyusmuş!**” (60/138)

- “Hepsinin ruhunda bir daüssıla sıtması **varmış.**” (60/139)
- “Köylerinde düğün **varmış.**” (62/328)
- “Meğerse orası bir **girdapmış...**” (62/225)
- “Onun da içi altın **dolu imiş.**” (62/286)
- “Şimdi bir yeni zengin yanında **kâtipmiş!**” (70/65)
- “Adliyede bir **odacıymış.**” (70/67)
- “Cemiyetlerinin ismi '**Tevhit ve Ahlak' imiş.**” (70/168)
- “Türk Ocağı adeta cigara içmeğe mahsus bir **kulüpmüş!**” (70/180)
- “Ama Erenköyü’nde oturan komşularından işittim, harikulade bir **sanatkâr-
mış...**” (72/224)
- “Bazı hükümdarlarımızın zevceleri bile Hristiyan **prensesleri imiş.** (73/85)
- “O kadar serbest, o kadar **serbestmiş ki...**” (73/127)
- “Sözde burası eskiden **kabristanmış.**” (76/178)
- “Aradan uzun seneler geçer, o kadını sokakta gördüler mi yollarını değiştirirler, bazıları yüzüne tükürmeye kalkar, en insafılları biraz acır, "Ah zavallı kötü oldu, alınının **yazısı imiş**" der.” (81/181)
- “Galiba kitabın **sonu imiş!**” (83/103)
- “Sonradan anladım ki 'Meh-ma-emken' ada, nehir, şehir, körfez mörfez **değil-
miş.**” (83/140)
- “**Mediha imiş.**” (84/133)
- “Bu zat rüşvetin, hediyenin korkunç bir **düşmanıymış!**” (87/49)
- “Dağa çıktığı zaman daha on altı **yaşındaymış.**” (90/61)
- “Babası gençliğinde bize köye göçmüş, kızından başka kimsesi **yokmuş.**” (90/62)
- “O vakit, nereden geldiği, nereli olduğu belli olmayan sarhoş bir zaptiye müla-
zım varmış, Eseoğlu’nun **ahbabıymış.**” (90/75)
- “Hem çok **sofuymuş.**” (90/100)
- “Arkasında erkek elbisesi varmış, yamaçta namaz kılıyormuş, peri gibi **güzel-
miş...**” (90/104)
- “Yalnız Efe’ den kimsenin şikâyeti **yokmuş.**” (90/110)

- “İstediği hep fakirler, kimsesizler, dullar, öksüzler **içinmiş.**” (90/112)
- “Her köyün korusunda gizli bir ağaçta bir heybe **asılı imiş.**” (90/115)
- “Yalnız Efe’nin kaza içinde belki elli dalda heybesi **varmış.**” (90/117)
- “Ben hakikaten **deliymişim!**” (93/284)
- ““Heyhat! ” dedi, "Siz de malıdut fikirli bir **muharrirmişsiniz!**” (98/24)
- “Hem de **çalışkanmış.** . .” (108/265)
- “Son derece **korkakmış.**” (119/84)
- “-Hayır, hayır, dedi, bu adam ölüme lâayık bir **günahkârmış!**” (121/141)

8.1.2. Şimdiki Zaman:

Fiilin içinde bulunulan zamanda başladığını ve sürdüğünü belirten bu zaman bildirme kipi olarak da biçimlenir. –yor ekiyle yapılır. Ömer Seyfettin hikâyelerinde şimdiki zaman, geçmiş zamana göre daha az kullanılmıştır.

- “Yuf borusu seni **bekliyor...**” (5/98)
- “İstanbul'da tramvay parasını düşünerek yüzlerce metre yayan yürüdüğünü **unutuyor musun?**” (8/85)
- “-Allah'a çok şükür, geçinip **gidiyoruz!**” (9/133)
- “Ben de idare **ediyorum.**” (9/194)
- “Fakat boşuna **çalışyorsunuz.**” (14/115)
- “Sevincimden **ağlıyorum.**” (14/266)
- “Tavanlar bile sabunla ovulmaktan parıl parıl **parlıyor.**” (15/178)
- “Gözlerini müstakbel-i na-mahduda dikip maziye asla ehemmiyet vermeyen bugünkü gençliğe güzel bir ders **veriyorsunuz.**” (22/4)
- “İşte, şimdi ben bunu **düşünüyorum...**” (28/266)
- “-Dur, dur, bırak, fena **oluyorum...**” (30/862)
- “Çünkü ne kadar gelişse ne kadar değişse yine atavizma ona bir hastalık eseri, biraz sadizm hatıra **bırakıyor.**” (33/227)
- “Horozsuz kümes, mezarlığa **benziyor** vesselam!” (40/202)
- “Ben sana insan gibi hasta hayvanı getiriyorum, sen gevezelik **ediyorsun.**” (46/114)
- “Kaç senedir mermer tezgâh üzerinde **çalışyorsun?**” (47/141)

- “Gözümün önüne dar smokinli, mavi çuha çakşırlı, âbânî sarıklı Memiş Paşa'nın kabaran hayali **geliyor...**” (48/163)
- “Ben horozsuz bir kümes yani kocasız bir ev **istiyorum.**” (52/204)
- “Hem annem, kırk yaşında bile olmadığına yemin **ediyor.**” (55/28)
- “Vakit vakit inlettiği trampete, boru seslerini akşamın hafif rüzgârı, derin bir uğultu halinde, her tarafa **yayıyor...**” (59/2)
- “Ruhtan daha derin bir yerden **geliyor.**” (60/293)
- “Fakat paradan daha çok kıymetli olan bir öğüt **veriyorum.**” (62/87)

8.1.2.1.Sürerlilik Belirten Şimdiki Zaman:

Şimdiki zaman için bugün bu fiil çekiminde başka bir de iki fiil isminin lokati-fine bildirme şahıs ekleri getirilerek yapılan bir şekil kullanılmaktadır: gelmekte-y-im, gelmekte-sin, gelmekte-dir, gelmekte-y-iz, gelmekte-siniz, gelmekte-dirler ve gelmede- y-im, gelmede-sin vs. gibi. Bu –makta, -mekte ve –mada, -mede’li şekilde –yor çekimi arasında belirli bir fonksiyon farkı yoktur. İkisi de hareketin şimdiki zamanda yapılmakta olduğunu gösterir (Ergin, 2006: 297-298). Ömer Seyfettin hikâyelerinde sürerlilik belirten şimdiki zaman örneklerine az da olsa rastlanır.

- “Bugün hacılarımız Arafat'ta, diğer müminler camilerde bizim gibi gazilerin nusreti için dua **etmekteler...**” (21/192)
- “Serin ve karanlık eylül gecesinin yıldızsız seması altında Selanik, sanki gündüzkü heyecanlardan, gürültülerden yorulmuş gibi, baygın ve sakin **uyumaktadır.**” (61/1)
- “Tramvay yolunu tamir için yığılmış parke taşlarının ilerisinde, denize inen küçük merdivenin başında, hareketsiz bir gölge dimdik **durmaktadır.**” (61/4)
- “Hayran olduğu, insaniyet hizmet ettiğine inandığı Avrupalıların önceden önem vermediği hatta bazen çok doğal bulduğu hareketleri aklına **gelmektedir.**” (61/13)
- “Daima fazilete, insaniyete hizmet ettiğini haykıran bu millet, yüz senedir Afrika'yı kana boyamakta, masum, silahsız insanları öldürmekte onları esir edip hayatlarını, ruhlarını zapt **etmektedir.**” (61/15)

- “Kenan Bey yıllarca ruhunu zapteden bu toplumun, Avrupalıların naçiz bir kulu, hizmetçisi olduğunu düşündükçe **kahrolmaktadır.**” (61/18)
- “O bu sırada Primo içeri girer, yavaş yavaş **yürümektedir.**” (61/88)
- “Primo Türkçe **bilmemektedir.**” (61/99)
- Türklerin eski deniz muharebelerinden vaktiyle Akdeniz’i bir Türk gölü yaptıklarını, büyük paşa babasından, mülazım ağabeyinden duyduğu şeyleri oldukça büyüterek, mübalağalaştırarak, uzun uzadıya hikâye **etmektedir.**” (61/104)
- “Kapının yanındaki parmaklık setine siyah esvaplı, sarı bıyıklı, küçük fesli bir adam çıkmış, namussuz, alçak, korsan İtalyanların haberleri yokken, araları iyiyken dostları iken birdenbire vatanlarına hücum ettiklerini **anlatmaktadır.**” (61/110)
- “Onların büyük ve kavi zırhlılarına karşılık, kendilerinin de mukaddes bir hakları olduğunu bunun onların zırhlılarının karşısındaki kuvvetinden **bahsetmektedir.**” (61/111)
- “Kapıya döner içeride şiddetli ve heyecanlı konuşma devam **etmektedir.**” (61/118)
- “Kenan Bey gözlerine ve kulaklarına **inanamamaktadır.**” (61/137)
- “En sevinçli, en talihli devirlerin içinde bile bir facia, bir hıyanet, bir acı, bir zehir **bulunmakta, mâhir!**” (91/12)

8.1.2.2.Ad Eylemler Yoluyla Belirtilen Şimdiki Zaman:

Ad eylemler yoluyla belirtilen şimdiki zaman, bildirme ekleriyle yapılmaktadır. Ömer Seyfettin hikâyelerinde yer yer örneklerine rastlanır.

- “Necip Araplık, yükselmek isteyen Türklüğün o kuvvetli ve mukaddes kanadı, orada kendi vatanında esirden başka bir şey **değildir.**” (14/10)
- “Bütün servet, bütün kuvvet, bütün mutluluk **onlarındır...**” (14/12)
- “Ölümü **muhakkaktır.**” (14/213)
- “Arkasında babanın, sevgili Dubois'nin adresi **yazılıdır.**” (14/350)
- “Dünyaya minneti **yoktur.**” (20/91)
- “Eskiden cereyan etmiş bir vak'anın hep esbap ve şerait dâhilinde **tekerrürüdür.**” (22/8)

- “-Şimdi kımıldamayacak, söylenen şeyi anlamayacak kadar **sarhoşsun.**” (22/471)
- “İşte ben de bu cehaletin yaşayan bir **şahidiyim.**” (22/759)
- “Evvvela biraz **sağırdır.**” (23/64)
- “-**Kimsin?**” (56/110)
- “O nasıl harp adamı ise, ben de harp **adamıyım.**” (59/59)
- “-Bugünkü askerler, zabıtlar, kumandanlar değil, doktorlar, sıhhiye neferleri, hatta nakliyeciler, mekkâreciler bile senin sipahinden bin defa fazla **kahramandırlar.**” (72/53)

8.1.3. Gelecek Zaman:

Fiilin anlattığı iş, oluş ve kılışın geleceğe ilişkin olduğunu anlatır. -ecek, -acak ekleriyle yapılır. Ömer Seyfettin hikâyelerine bakıldığında geçmiş zamana göre örnekleri azdır.

- “Küçük, rahat, asude bir evimiz **olacak.**” (1/161)
- “-Maiyetin burada **kalacak.**” (3/143)
- “-Kızıl-Elma'yacak **gideceğiz!**” (12/3)
- “-Bilseniz, doğru söylediğimi **anlayacaksınız.**” (14/146)
- “Fakat ben sizi sıkmamak için uzatmayarak **anlatacağım.**” (14/169)
- “-Anneciğim, dedim, niçin **hiddetleneceğim.**” (14/276)
- “Ne söylersen seve seve **dinleyeceğim.**” (14/277)
- “Vasiyetini noktası noktasına **yapacağım.**” (14/278)
- “Sağ olsam, ölüm döşeginde yatmasam, ihtimal beni ayaklarının altına alacaksın, **ezeceksin.**” (14/281)
- “-Yavaş Nihat'çığım, dışarıdan **işitecekler.**” (14/293)
- “Orada mavi bir zarfın içinde fotoğrafı **bulacaksın.**” (14/349)
- “İndirilmiş perdelerin arkasında gizli gizli tutuşan, fakat hiç gürültüsü duyulmayan bir cehennem var **sanılacak.**” (16/4)
- “-Âdeta insan gözlerine **inanamayacak.**” (16/11)
- “Altınlara gark olsak, demirden, çelikten kaleler içine saklansak, mutlaka ölüm oku gelip bizi **bulacak.**” (16/77)

- “Bunlar için mutlaka hazineden sana birkaç bin altın **vereceğiz.**” (20/223)
- “Tetebbu ile kısalan kıymettar zamanınızı suiistimal etmediğime emin olarak hikâyemi, kendi tarihimi, Milâttan evvel, sekizinci asırda cereyan etmiş bir vak'anın, haberim olmadan benim zavallı başımda nasıl tekerrür ettiğini size **anlatacağım.**” (22/43)
- “Gözlerinle görünce, mübalâğalarımın birer hakikat olduğuna hiç şüphen **kal-mayacak.**” (22/222)
- “Bütün dünyayı Müslüman **yapacak.**” (24/86)
- “Bu ay üçüncü hediyeyi **alacağız.**” (26/100)
- “-Şu yağmur geçinceye kadar **oturacağım.**” (28/19)
- “-Kaptan, haydi kalk, gayet çabuk Hacı Hasan Bey'i benim yanıma **getirecek-sin.**” (30/490)
- “-Ama bu sefer mutlaka **alacağız.**” (37/94)
- “Ne başınızda ağrı ne içinizde sıkıntı ne gönlünüzde, üzüntü **kalacak!**” (42/119)
- “Mermer tezgâhını **kıracaksın...**” (47/200)
- “Sa'yime mahsuben bana kumaş **vereceksiniz.**” (49/112)
- “Damatları büyükelçi **olacak!**” (55/27)
- “-Onun için işte dükkânı **arayacağız.**” (56/186)
- “Ben de beraber cenge **çıkacağım.**” (57/174)
- “-Vereceğiniz öğüdü merak ettim, dedi, bir sene size hizmet **edeceğim.**” (62/101)
- “-Bana bak nine sana bir şey **soracağım.**” (62/359)
- “İhtimal bizim tabur da hareket **edecek.**” (66/260)
- “Bu yaz acaba buralarda **eğlenebilecek miyiz?**” (69/11)
- “Son defa yalanlarımla aldattığım zavallı büyük ihtiyar da benim gibi mahiyetinin fiilinden ürküp kaçan korkak bir sefili yine "faziletkâr" **bilecek!**” (86/272)

8.1.4. Geniş Zaman:

Fiilin geniş zamanda ortaya çıktığını ya da çıkacağını bildirir. -r, -ar, -er ekleriyle yapılır. Ömer Seyfettin hikâyelerine bakıldığında geniş zamanın kullanıldığını görmekteyiz.

- “Sekiz yüz lira ile Amerika' da bir insan çalışırsa çok mesut **olur.**” (1/114)
- “Eğer o gelmezse açlıktan ve ümitsizlikten **ölürüz.**” (1/657)
- “-Fakat elli kişi bu kaleyi **tutamaz.**” (4/24)
- “Ne vakit istersen beni muhasaraya **gel.**” (4/420)
- “-Ayinesi iştir kişinin lafa **bakılmaz...**” (6/28)
- “-Naciye'yi alır, Doğancılar'a Muazzez Hanım'a **gideriz.**” (9/239)
- “Renkleri siler, şekilleri **kaybeder...**” (10/6)
- “Pek uzun gurbetlerden sonra vatanına dönen bir adam doğduğu yerin ufkunu koyu bir sis altında bulup da sevdiği şeyleri uzaktan bir an evvel göremediği için nasıl mahzun olursa, ben de tıpkı böyle meraka, sabırsızlığa benzer bir elem **duyarım.**” (10/7)
- “Saatlerce Mıstık'ın hatırasıyla, bu muazzez ve necip matemini eskiyip unutuldukça daha ziyâde kıymeti artan tatlı ve mahzun acısıyla mütelezziz **olurum...**” (10/245)
- “Zaman geçtikçe hafifleyecek yerde, daha ziyade ağırlaşan bir vicdan azabı **duyarım.**” (11/259)
- “Bu halkı idare **edersiniz.**” (12/150)
- “Bazı Türkler oraya eğlenmeye, hava değişimine **giderler!**” (14/2)
- “Bu manevi zindandaki tutuklu kardeşlerimin arasında serbest gezmek hoşuma **gitmez.**” (14/14)
- “Ama burada **olmaz.**” (14/147)
- “Fakat yine beni **tanırsınız.**” (14/175)
- “Hâlbuki ben yalnız sana söylemek **isterim.**” (14/294)
- “Ben her zaman gizli gizli bu fotoğrafa **bakarım.**” (14/345)
- “Sizi bütün kuvvetimle, bütün maddiyetimle tasdik **ederim.**” (22/3)

- “Bilmem eski bir derebeyinin torunu olduğum için mi, Bulgaristan'da gezerken hep kendimi öz babamın çiftliğinde **sanırım.**” (23/1)
- “Bulgarlarla bile Bulgarca **konuşmaz.**” (23/72)
- “-Allah **bilir!**” (24/36)
- “Lakin kul da bilir ki, artık buralara Türk ayağı **basamaz.**” (24/39)
- “-Yatınca hemen **uyur musun?**” (25/143)
- “Dedim, kızlığına bir şey **olmaz.**” (27/24)
- “Mahkemeye havale edeceğim, orada bülbül gibi **söylersin.**” (30/536)
- “Çaresizliğinizi izah etseniz **anlamaz.**” (33/28)
- “Kâbus ile rüya arasındaki farkı **bilirim.**” (40/23)
- “Ama boğazları doydu mu, yine hepsi umutsuz **olur.**” (40/92)
- “Sanki kiremit kaplı bir çatıymış gibi toprağın üstünü de **örter.**” (45/26)
- “Ama denize düşen köpüğe **sarılr!**” (46/68)
- “Ne olsa ben keserimi indirecek yeri **bilirim.**” (47/181)
- “Mesela arşını yirmi liraya alınan bir şeyi bir liraya diye **gösteririm.**” (49/72)
- “Gözlerinden **öperim.**” (49/160)
- “Sanki bu mütemadiyen **öter.**” (54/47)
- “-Pekâlâ, oğlum, sene nihayeti kuruşunla öğüdünü **alırsın...**” (62/102)

8.1.5. Tasarlama (İsteme) Kipleri

“Tasarlama kiplerinde zaman ifadesi bulunmaz. Tasarlama kipleri yapan şekil ekleri sadece bazı şekillerle yapılır. Bu şekiller de tasarlamanın şart, istek, gereklilik veya emir şeklinde meydana gelir. Bu durumda dört tasarlama kipi olup bunlar da eylemlerin şart, istek, gereklilik, emir şekilleridir” (Ergin, 2006: 289). Ömer Seyfettin hikâyelerine bakıldığında tasarlama kiplerinin kullanıldığını görmekteyiz.

8.1.5.1.Emir

Bu kipe giren fiiller, birinci şahıstan mahrumdur. Ayrıca emir kipini teşkil için özel bir ek de yoktur. Tekil ve çoğulları farklı olmak üzere, ikinci ve üçüncü şahıslarına mahsus şahıs ekleri göze çarpar. İkinci şahsa ait ekler, sesli harflerden

birıyla biten bir kök veya gövdeyi takip edecekse, yardımcı ses olarak araya “y” kaynaştırma harfi ilave edilir (Bilgegil, 2009: 262).

- “Haydi, çabuk onları **getir.**” (4/109)
- “Gaazîlere söyle, ben yukarı gelinceye kadar **ateş etmesinler.**” (4/118)
- “-Sadrazama söyle, vezirlerle beylerbeyini, kazaskerleri **toplasın.**” (12/35)
- “Hemen karşıma **gelsin!**” (12/36)
- “Buradan çekilip **gitsin...**” (13/88)
- “Yastığımın altındaki anahtarları al, şu konsolu **aç.**” (14/348)
- “Dışarıdaki mahrumiyetlerimi evimde unutabilir miyim, **söyleyin...**” (15/125)
- “Uyanın, kâinata ibretle **bakın.**” (16/60)
- “Susmazlarsa yüzüme **tükürün...**” (19/166)
- “Varsın, nefes ettim diye **bilsinler**” (19/241)
- “Öyle bir adam ki, ölümden **korkmasın.**” (20/12)
- “Devletin şanına dokunacak hareketlere karşı **koysun.**” (20/13)
- “Ölüm korkusu ile uğrayacağı hakaretlere boyun **eğmesin...**” (20/14)
- “Bize öyle bir adam lazım ki, hakaret görünce başından **korkmasın...**” (20/207)
- “Teklif ettiği "Vire"yi kabul etmek isteyenler varsa ellerini **kaldırsın!**” (21/145)
- “Vicdansızlığına, alçaklığına, namussuzluğuna bir de adilik, rezalet, gürültü **katma!**” (22/454)
- “Hemen şimdi karar **ver.**” (22/646)
- “Sokaklarda, bahçelerde, tarlalarda, kendilerine yiyecek **bulsunlar!** Dedim.” (23/227)
- “-Karnıma bas da canım ağzımdan ‘ah’ **çıksın.**” (25/30)
- “Varsın Bey, efendi **olmasın!**” (25/81)
- “Ölürsen erkekler **korksun.**” (27/26)
- “Küçük hanıma **haber verme.**” (28/20)
- “Gün doğmadan beni **uyandırın!**” (36/218)
- “Padişah'ın emrinden dışarı **çıkma.**” (36/364)
- “-Benim atımla mızrağımı **getirin...**” (37/190)

- “Sakın bir daha mektup göndermeye **kalkma.**” (54/144)
- “Sakın bana laf **söyletme...**” (58/153)
- “Nafile yere kanınızı **döktürmeyin...**” (59/243)
- “-Sarık odasına **hapsetsinler.**” (67/52)
- “Yanına kitap, kalem, kâğıt **vermesinler.** Dedi.” (67/53)
- “-Çabuk bir nâdan **buldurulsun.**” (67/90)
- “Onun yanına **kapatılsın!** dedi.” (67/91)
- “-**Götür** bunu eve; sakın bunu bir daha buraya **sokma.**” (79/109)
- “**Bırakın,** babanızın canına ulusun dursun!” (88/129)
- “Bırakın, babanızın canına ulusun **dursun!**” (88/129)
- “Yarın mektepte beni istedikleri kadar **beklesinler!**” (91/161)
- “-Matlube evde **kalsın!**” (96/29)
- “Sevgili kraliçemiz dünyaya hemen bir veliahtçık **getirsinler.**” (105/62)

8.1.5.2.Dilek/Koşul:

Fiil kök veya gövdesiyle şahıs eki arasına –sa, -se eklerinden birinin gelmesiyle oluşur.

- “– Bari şu benim koyunları ona **versek.**” (2/47)
- “Acaba ibret gözüyle şu dünyaya bir **baksanız...**” (16/133)
- “-Bir kere kendisini **görsek...**” (20/87)
- “İçinden, “Şunun başını **vurdursam...**” dedi.” (20/177)
- “«Benim zevcemi **görerseniz,** dünyanın en güzel kadım olduğunu tasdik edeceksiniz.» Diye haykırmak ister, zorla kendimi tutardım.” (22/124)
- “İçinden, “Kendim **arasam...**” dedi.” (25/77)
- “Gözlerini **görse...**” (31/100)
- “Bari **hazzetsem...**” (35/111)
- “Bari zırhını **giyse...**” (37/209)
- “Çocuğun üzerine **bassa** değil, kaldırıma hızlı **vursa** ezecekti.” (50/69)
- “İşte bu kadar, köyün yakınına inmiş olan bu gökkuşağının koşup bir kere altından **geçse...**” (63/69)
- “Edebiyatla **uğraşsanız** matmazel...” (80/56)

- “-Bari jimnastik **yapsam**, doktor bey...” (89/186)
- “Onun adamlarından birinin adamına **çatsan** kâfi...” (91/134)
- “Balkan trenleri, Anadolu hattı bir ay insan için **çalışsa**...” (91/213)
- “Bunların bir tanesinde ben **sallansam!**” (91/370)
- “Ben yalnız ne yapayım, Hacı Nine! -diyecek **olsam**...” (96/30)
- “Kilisede edilen duâları **bilseler**...” (100/177)
- “Çünkü artık bıyıkların **çıkrsa** bile namusun yerine gelmez...” (114/61)
- “-Bir hizmetçi **tutsak**...” (120/383)

8.1.5.3.İstek

İstek kipi, fiil kök veya gövdesiyle şahıs eki arasına –a, -e eklerinden birinin gelmesiyle oluşur.

- “Biz şimdi işimizi **konuşalım**...” (1/447)
- “-Padişahıtan getirdiğim şeyleri ben nasıl yalnız **taşıyayım?**” (3/146)
- “Buraya gelsinler, kendileriyle **konuşalım**.” (4/151)
- “Kaleyi size **bırakalım**.” (4/203)
- “Vire’yi **söyleşelim**.” (4/204)
- “-Ne var, söyle **bakayım?**” (6/41)
- “-Hendeseden, cebirden, müsellesattan **vazgeçelim**.” (7/120)
- “-Şöyle yanıma gel **bakayım**.” (9/118)
- “-Ne **diyeyim**, dünya işte bu!” (9/198)
- “Takdim et, şunu bana; birkaç gün sayende **yaşayayım**...” (9/444)
- “-Haydi, artık çocuklar, **gidelim**, dedi”. (9/496)
- “Abdurrahman Çelebi’yi **hazırlayalım mı?**” (11/156)
- “-Canına **dokunmayalım**.” (13/87)
- “Bu sabah "Artık işim bitti. İsterseniz **yakayım**" dedi.” (13/195)
- “Bırak **ağlayayım**.” (14/265)
- “Sebebi görünür bir şey değil ki, **söyleyeyim**.” (15/53)
- “Şu ayağımıza gelen gaza fırsatını **kaçırmayalım**.” (21/172)
- “-O halde münasip olan budur ki, biz de namazlarımızı eda **edelim**.” (21/197)
- “Ahirette Peygamberimizin alemi dibinde **toplanalım**...” (21/204)

- “«Hakkın var, dünyanın en güzel kadım sana aittir.» Densin, ben de iftihar **edeyim**, saadetim tezauf etsin.” (22/121)
- “Bana böyle bir güzellik harikası ithaf eden büyük, mukaddes tesadüfe teşekkürler **edeyim**.” (22/122)
- “Artık müsaade ediniz de **susayım**.” (22/761)
- “Hür düşüncelerin, vicdan cesaretinden mustarip olan biçarelerin, bilhassa zavallı kendimin tesellisi kabil olmayan matemlerini **tutayım**...” (22/762)
- “Daha **sayayım mı**?” (24/62)
- “-Ah anam, yıkıl da altında **kalayım!**” (25/29)
- “-Ben bir şiir **yazayım**.” (26/112)
- “Onu **götürelim**.” (26/113)
- “-Kendini atmaya gerek yok, de ki, "Bende sürati intikal yok!" **söyleyeyim**.” (26/207)
- “-Ne vakit sizi **bekleyeyim**?” (28/202)
- “Söyle **bakayım**?” (29/177)
- “Bırak, şu keratayı **geberteyim**.” (29/193)
- “Onun ayaklarına **kapanayım**.” (33/172)
- “Beni kovsun, ben **yalvarayım**.” (33/175)
- “Ben yerlerde **sürüneyim**.” (33/177)
- “-Ben de yardım **edeyim**.” (42/61)
- “Ahmet, gel buraya **girmeyelim**.” (51/373)
- “Hatırın hoş **tutasın**...” (58/226)
- “Öğüdünü **vereyim**.” (62/112)
- “Onu da getirin **bakayım**.” (63/186)
- “Şimdi ekmek peynir **alayım**.” (69/153)
- “Bütün apteshaneleri **temizleyeyim**.” (69/167)
- “-Ver, ben **okuyayım**, sen dinle.” (72/32)
- “Sana kısaca kim olduğunu **söyleyeyim**.” (72/220)
- “Durunuz, sizi **takdim edeyim**.” (73/223)
- “İyice düşününüz **bakayım**.” (75/29)
- “-Haydi, öyleyse, git kitabımı getir, dersini **dinleyelim**.” (77/79)

- “-Eve **götürelim**, belki yaşar, diyor, ama sakın sıkma yavrum.” (78/61)
- “-Uyan yahu, ver elini **bakayım**.” (81/23)
- “Sormadan, istersen başından geçenleri sana **söyleyeyim**.” (81/72)
- “Bu muhitin, bu içtimaî vicdanın kuvvetini, dehşetini, sana nasıl **anlatayım**?” (81/88)
- “Yere şak diye **tükürmeyeyim mi**?” (83/68)
- “İstersen bunu sana ispat **edeyim**.” (84/267-269)
- ““Pekâlâ!” dedi, " kütüphanemi millete **vereyim**.” (86/257)
- “-Derdini anlat bana **bakayım**.” (87/9)
- “Edebiyat **oynamayalım!**” (89/40)
- “**Gideyim** onlara **bakayım**.” (91/223)
- “Size bir lira borç **verelim**.” (93/33)
- “-O hâlde rica ederim, yayan **gidelim**.” (94/51)
- “Ben yalnız ne **yapayım**, Hacı Nine! -diyecek olsam.” (96/30)
- “Taze aptesimle sana yemin **edeyim**.” (96/101)
- “-Seni telefoncuların yanına **vereyim**.” (100/407)
- “Ben kaçıp köye gidince papazımıza **anlatayım**.” (100/707)
- “-Resan'cığım, sen biraz yukarı yahut bahçeye çık, ben annemi **çağırayım**.” (109/127)
- “-Şimdi Resan'ı da **çağıralım**.” (109/180)
- “Ben de onu yukarıya **alayım**.” (109/222)
- “-Suat balkona **çıkmalıyım**.” (109/236)
- “Babamdan evvel **davranalım**.” (109/240)
- “-Haydi, şimdi aktörleri **bekleyelim**, diye Resan'ı balkona çekti.” (109/251)
- “Belki ev mutfaklarında olan bir şey yoktur, onu bul **bakayım**.” (110/212)
- “Sana şimdiden unutmadan **söyleyeyim**.” (111/109)
- “Yeniçeri ağasına bir emir **göndereyim**.” (112/11)
- “Yalnız şu yokuşu **aşayım**.” (113/96)
- “«Bari gidip ona misafir **olayım**» dedim.” (114/66)
- “Bak sana **anlatayım** niçin, dedi.” (119/49)
- “Sana bir Alman kızı **bulalım**.” (120/283)

- “-Hanımefendiye haber **vereyim**. Diye çekildi.” (121/394)
- “-O halde mesleğimizden **bahsedelim**.” (122/64)
- “Dur sana ispat **edeyim**.” (124/58)

8.1.5.4.Gereklilik

Gereklilik kipi, fiil kök veya gövdesiyle şahıs eki arasına –malı, -meli eklerinden birinin gelmesiyle oluşur

- “-Hayduklar **olmalı**.” (4/77)
- “Ama şimdi mahüvelhakkını **söylemeli**.” (5/79)
- “Bunu da falakaya **yıkmalı**sınız.” (11/190)
- “Hangisine **inanmalı**?” (17/729)
- “Artık harp sayfasını **kapamalı**.” (17/1120)
- “-Vay anasını... dedi, bunları nasıl **susturmalı**?” (19/131)
- “Saf adamların itikatlarını **bozmamalı**.” (19/238)
- “İnsan etinin tadına, lezzetine dair nasıl bugün bir şiir yazamıyorsak, vahşî kavimlerin muhitini, hayatım yâd ettirecek böyle çıplak resimleri, hayâsız heykelleri sanatkârların nezih elleri için muvafık, meşru bir meşgale **tanımamalıyız**.” (22/198)
- “İntikamımı **almalıyım!** dedim.” (22/500)
- “Halk tabakası, o tek ve hayali Mehdi'yi beklerken biz, Türk, Arap, Fas ve diğer İslam düşünürleri, kendi hâdilerimizi, hakiki Mehdileri **beklemeliyiz**.” (24/157)
- “Ve onların ortaya çıkıp çıkmayacaklarından bir an için olsun **şüphelenmemeliyiz**...” (24/158)
- “Bu akşam mutlaka İstanbul'da **bulunmalıyım**.” (28/201)
- “Onların canlarını **bağışlamalıyız**.” (30/115)
- “Ben de her kız gibi mutlaka bir kocaya **varmalıyım**.” (40/7)
- “Fakat pireyi nerede **bulmalı**?” (46/133)
- “Artık büyük yerleri, hele İstanbul'u bütün bütün **unutmalı**...” (60/59)
- “Akşamları birer tek **atmalı**.” (60/60)
- “Ense **yapmalı**.” (60/61)

- “Gülüp **oynamalı.**” (60/62)
- “Hep bana bakarak tekrarlamasına bakılırsa bir hitap **olmalı.**” (60/296)
- “”Seni çok seviyorum, senin için ölüyorum! " demek **olmalı.**” (60/297)
- “Sonra ona astarını nerden bulup **vermeli?**” (60/302)
- “Biz terakki edip hatta oralarını istirdat etmeğe gayret **etmeliyiz.**” (66/251)
- “”Artık ben **ölmeliyim!** " dedi.” (68/10)
- “Buradaki Türkler hiç milliyetlerinden **bahsetmemeli!**” (70/154)
- “İrfan merkezi, hars ocağı böyle manevi bir anarşi içinde kalmış fert **yaşamamalı!**” (70/215)
- “Bunlar hep birer vazife... dedi, milyonlarca asker vazifesini yapıyor, öyleyse hepsinin fotoğraflarını çıkarıp gazetelere **basmalı...**” (72/245)
- “Behzat- Evet, size serbestçe **söylemeliyim...**” (73/75)
- “Evet, hissederim ki artık **uyanmalı...**” (74/4)
- “-Uçamıyor **olmalı.**” (78/56)
- “Dimağımın içinde çınlayan şeytan sesi, "Böyle bir hareketin önüne **geçmelisin!** " diye adeta korkunç bir emir verdi.” (86/154)
- “Adam sağken vasiyetini filan etmeli, namının hayır ile anılması için bir şeyceğiz **ayırmalı.**” (88/49)
- “-Fakat artık **evlenmeliyim.**” (89/297)
- “-Evet, **evlenmeliyim.**” (89/298)
- “Ben, artık bu “yalnızlık”tan **kurtulmalıyım.**” (89/324)
- “**Uzatmayalım...**” (90/119)
- “-Yalnız Efe askerinin eline düşmemek için buradan kendisini aşağıya atmış **olmalı...** dedim.” (90/156)
- “İ”tiyâdımı kaybetmiş **olmalıyım** ki, iki senedir çektiklerimi buraya geçirmemişim.” (91/35)
- “Bir iş **bulmalıyım.**” (91/82)
- “Gidip onu **görmeliyim.**” (92/60)
- “Fakat ah sen **olmalısın!**” (97/63)
- “-Adam anası, babası için her türlü fedakârlığı **etmeli.**” (100/217)
- “Hatta canını bile **vermeli.**” (100/218)

- “Bence bir hastayı hava tebdiline falan **göndermemeli.**” (108/13)
- “Mümeyyiz **yapmalı.**” (108/14)
- “Aklıma bir şey koydum mu, hemen **yapmalıyım.**” (109/158)
- “Fakat nasıl nefis yemekli lokantaların birine aşçı yamağı gibi **girmeli?**” (110/64)
- “Bana, sesi duyulmayan sihirli bir kahkaha ile gülüyor, sanki "Aferin, aferin, böyle **yapmalı** işte... " diyordu.” (116/57)
- “-O halde âb-ı hayat içmiş **olmalısınız.**” (120/113)
- “Masraf da o ihtiyaca **uymalı.**” (120/379)

8.2.Bileşik Zamanlar:

Hikâye bileşik zamanı, rivayet bileşik zamanı, koşul/ istek bileşik zamanı ve katmerli bileşik zaman vardır. Yalın zamanlı ve çekimli bir fiilin ekeylem olarak yeni bir zaman oluşturduğu durumu belirtir. Bu tür yapıda, ekeylem –di (idi), -miş(imiş), -se(ise) biçimbirimlerden birisini alır (Günay, 2013: 16).

Ömer Seyfettin’in incelenen hikâyelerinde birleşik zaman kelimeler 3.214 tane olup kullanılan kelimeler ve cümlelere göre oranlar Tablo 16’da belirtilmiştir.

KONU	KELİMENİN KULANIM SAYISI	TOPLAM KELİME SAYISI	TOPLAM KELİMEYE GÖRE ORAN	TOPLAM CÜMLE SAYISI	TOPLAM CÜMLEYE GÖRE ORAN
belirli geçmiş zaman	2	226.782	0,00	28.889	0,01
belirsiz geçmiş zaman	1.221	226.782	0,54	28.889	4,23
şimdiki zaman	1.249	226.782	0,55	28.889	4,32
geniş zaman (anlatımsal kullanım)	0	226.782	0,00	28.889	0,00
gelecek zaman	431	226.782	0,19	28.889	1,49
tasarlama kipleri	0	226.782	0,00	28.889	0,00
dilek-koşul	28	226.782	0,01	28.889	0,10
İstek	4	226.782	0,00	28.889	0,01
gereklilik	16	226.782	0,01	28.889	0,06
rivayet bileşik zaman (öğrenilen geçmiş zamanın anlatımsal kullanımı)	0	226.782	0,00	28.889	0,00
belirsiz geçmiş	0	226.782	0,00	28.889	0,00
şimdiki zaman	12	226.782	0,01	28.889	0,04
geniş zaman	30	226.782	0,01	28.889	0,10
gelecek zaman	38	226.782	0,02	28.889	0,13
dilek-koşul	0	226.782	0,00	28.889	0,00
İstek	1	226.782	0,00	28.889	0,00
gereklilik	0	226.782	0,00	28.889	0,00
Emir	0	226.782	0,00	28.889	0,00
koşul/istek bileşik zaman	0	226.782	0,00	28.889	0,00
belirli geçmiş	4	226.782	0,00	28.889	0,01
belirsiz geçmiş	2	226.782	0,00	28.889	0,01
şimdiki zaman	15	226.782	0,01	28.889	0,05
geniş zaman	82	226.782	0,04	28.889	0,28
gelecek zaman	0	226.782	0,00	28.889	0,00
gereklilik zaman	0	226.782	0,00	28.889	0,00
ad eylem yoluyla yapılan koşul	2	226.782	0,00	28.889	0,01
katmerli bileşik zaman	0	226.782	0,00	28.889	0,00
anlatım zamanının koşul durumu	4	226.782	0,00	28.889	0,01
güçlendirme ve olasılık	73	226.782	0,03	28.889	0,25
Toplam	3.214	226.783	1,42	28.890	11,12

Tablo 16-Bileşik Zamanlar Kullanımı Oranı.

8.2.1. Hikâye Bileşik Zamanı (Yalın Zamanların Anlatımsal Kullanımı):

Yalın zamanlı eylemle ekeylemin -dı biçiminin oluşturduğu bileşik zamandır. Yalın zamanlı eylemin anlattığı kavramı hikâye etmeye yarar. (Bildirme kipleri, hikâye bileşik zamanına göre çekilebilir.)

8.2.1.1. Belirli Geçmiş Zaman:

Belirli geçmiş zamana göre çekilmiş fiilin sonuna ekeylemin -dı eki getirilerek yapılır. Ömer Seyfettin'in hikâyelerine bakıldığında Belirli geçmiş zaman yok denecek kadar azdır.

- “Ben sana, mavi gözlü olmasın, **demedim miydi?**” (15/102)
- “Ben hemen senin profilini aradım, fakat **bulamadımdı.**”(54/76)

8.2.1.2. Belirsiz Geçmiş Zaman:

Belirsiz geçmiş zaman -mış ekini alan çekimli eylemin, sonuna ekeylemin -dı eki getirilerek yapılır. Ömer Seyfettin'in hikâyelerinde belirsiz geçmiş zaman sıkça kullanılmıştır.

- “Bu sefer de yine kendimi böyle **hapsetmiştim.**” (14/17)
- “Bingazi'deki muharebeye karışmak için beraber yola çıktığım arkadaş Kahire'de **hastalanmıştı.**” (14/18)
- “İşte Asya'daki Türk hükümetlerini bitiren Avrupalılar, onların din ve şan kardeşlerine, Araplara da saldırmaya **başlamışlardı.**” (14/25)
- “...Yine bir akşam, başım böyle fena halde **tutmuştu.**” (14/39)
- “Caddenin kalabalığı beni çok **sıkmıştı.**” (14/51)
- “Bunlara **dalmıştım.**” (14/66)
- “Onun da gülümsemesi **garipleşmişti...**” (14/130)
- “Bu hicran dudaklarıma ezelî bir nakarat **yapıştırmıştı.**” (14/198)
- “En nazik damarımı **bulmuşlardı.**” (14/223)
- “Etrafımı görmemek için pencerenin perdelerini **indirmiştim.**” (14/229)
- “Ölürken bile başımdan ayrılmayan, beni son nefesimde rahat bırakmayan herif bana o vakitler akla gelmez cefalar **çektirmişti.**” (14/296)
- “Ben sana gebe **kalmıştım.**” (14/314)
- “İstanbul'a bile bu tabiatın şevkiyle **gelmişti.**” (14/338)
- “Hikâyesi ve mazinin tekrarı zavallıyı çok **yormuştu.**” (14/342)
- “Hiçkırması falan **kesilmişti.**” (14/371)
- “Sadi Bey, gerçekten karısını iyice **anlamamıştı.**” (26/38)

- “Vâkıâ işte o büyümüş, koca bir kız **olmuştu.**” (28/55)
- “Dört beş ay vardı evlerine **gelmemiştım.**” (28/101)
- “Bu esnada, Sermet'in spor arkadaşı Tefvik Çesban tarafından Sütûde'nin, istenildiğini, sonra reddolunduğunu **duymuştım.**” (28/102)
- “Ali Bey, on senedir bu unvanı muhafaza **etmişti.**” (28/229)
- “Kerrat cetvelini bir türlü ezberleyemediği için mektepte adını ‘Beş kere beş, dübeş’ **koymuşlardı.**” (29/18)
- “Mahallenin en fakirlerinden daha ziyade **fakirleşmişti.**” (29/48)
- “Bir gece Samatya'dan sarhoş dönerken, bir kireç kuyusuna düşmüş, yan belinden aşağısı **yanmıştı.**” (29/55)
- “Evet, tanıdığı fazilet sahipleri ya ölmüş ya ölmek için ocaklarını dağıtarak uzak ufuklara kaçmış yahut da ölüm döşeklerine **serilmişlerdi.**” (29/83)
- “Mütenekkiren -yani tebdil olarak- memleketlerinden geçen melâikelere karşı yaptıkları o rezilce tecavüz için "Lut" kavmini yerlere **geçirmemiş miydi?**” (34/47)
- “Onun ömründe kulakları böyle fena bir şey **işitmemişti.**” (34/62)
- “Mevlidin ruhanî tesiriyle ruhları gayri nasutî yüksekliklere uçmuş bulunan davetliler, bu nagehanî gürültüden, korkunç manzaradan birdenbire abdestleri bozulmuş, şaşkın, perişan, avazları çıktığı kadar haykırışmaya **başlamışlardı.**” (34/241)
- “Duasının bu kadar dehşetle kabul olunduğunu gören Fatma Hanım, hemen şak diye **bayılmıştı.**” (34/242)
- “Beş sene vardı ki, İstanbul'dan dışarı **çıkmamıştım.**” (35/32)
- “Doğma, büyüme vatanımmış gibi **ısınmıştım.**” (35/33)
- “Sanatları içinde o kadar **kaybolmuşlardı ki...**” (37/60)
- “Rus Muharebesine girdi; fakat barıştan sonra o kadar **ihtiyarlamıştı ki...**” (41/11)
- “İstirahat için İstanbul'a gelmiş, bu konağı alıp **yerleşmişti.**” (41/13)
- “Esasen bina o vakte göre yeni bir üslupla **yapılmıştı.**” (41/14)
- “Hayalimin en ateşli zamanında, beyaz bir ayın gümüş gibi erittiği Moda Koyu'nda, küçük bir sandalda, onları öpüşürken **görmüştüm.**” (43/18)

- “On beş sene evvelki gibi daha konuşacak sözleri **bitmemişti!**” (43/30)
- “Adalar tarafındaki kıyıda bir ağacın dibine **oturmuşlardı.**” (43/107)
- “Kafamdan —velev ehemmiyetsiz olsun— bir "meçhul"un ağırlığı kalkınca, o kadar **ferahlamıştım ki...**” (48/159)
- “Şiddetle acıkan karnını bol yumurta ve kızarmış tavuklarla doyurmuş ve hazmı tesri için sağ tarafıma uzanarak muhal, hakikatten baid, fakat tatlı ve necip hülyalara **dalmıştım.**” (53/2)
- “Abanoz bıyıkları fildişi gibi bembeyaz **olmuştu.**” (55/103)
- “On senedir bu karanlık in içinde ham demirden dövdüğü kılıç namluları bütün Anadolu'da, bütün Rumeli'de, Serhat boylarında büyük bir nâm **kazanmıştı.**” (56/3)
- “Ama o kadar terlemiş, o kadar fena şeyler **görmüştü.**” (64/148)
- “Abdesti **sakatlanmamış mıydı?**” (64/149)
- “Köşeye İttihat ve Terakki Cemiyeti'nin azasından olan yahut olması lazım gelen eşraf ve başıbozuklar **toplanmışlardı.**” (66/69)
- “İki gündür bir şey **yememişti.**” (68/134)
- “Biriktirdikleri paraları oğlu çalıp **kaçmamış mıydı?**” (121/366)

8.2.1.3.Şimdiki Zaman:

Şimdiki zaman -yor ekini almış bir eylemin sonuna ekeylemin -dı eki getirilerek oluşturulan bileşik zamandır. Ömer Seyfettin'in hikâyelerinde Şimdiki zaman sıkça kullanılmıştır.

- “Sırtlarda beyaz hudut kuleleri parlıyor, hafif bir rüzgâr estikçe sanki güneşin sıcaklığını **arttırıyordu.**” (7/40)
- “Aksi gibi, benim hiç durmadan esneyeceğim geliyor, hapşürmek **istiyordum.**” (11/80)
- ““Falaka, falaka...” diye **bağırıyorlardı.**” (11/193)
- “Ne "evet" ne "hayır" diyebiliyorlar, önlerine **bakıyorlardı.**” (12/68)
- “Kalkanlardan kanatlarıyla uçmaya **hazırlanıyorlardı!**” (12/273)

- “İngiltere kralı yeniden Hindistan'daki eski Türk İmparatorluğunun tahtına oturmak için Mısır sömürgesinden geçerken, şimdi cihan politikasında bir gölge halinde kalan büyük hakanın oğlunu ayağına **getiriyordu.**” (14/27)
- “Türklerle beraber Araplar da eziliyor, Sudan, Fas, Cezayir, Tunus ve nihayet Trablus ve Bingazi de **alınıyordu.**” (14/28)
- “Evet, bu tevekkül zindanında yaşamak beni hasta **ediyordu.**” (14/37)
- “Günler geçtikçe daha ziyade asabileşiyor, sararıyor, yine başıma sanki görünmez oklar **saplanıyordu.**” (14/38)
- “Karşısındaki aynada hayalini **görüyordum.**” (14/72)
- “Çünkü ben bu çehreyi **tanıyordum.**” (14/74)
- “Bu tedbiri garip **buluyordum.**” (14/249)
- “Çocuğu **olmuyordu.**” (14/297)
- “Yataktan kalktıktan sonra bile her hafta beni görmeye geliyor, doktor olduğu için kimse bir şeyden **şüphelenmiyordu.**” (14/311)
- “Anasının yanına, doğduğu köye çekilmek **istiyordu.**” (14/321)
- “Hep Ahmet Nihat'ın mektepteki tatsız, biçimsiz hallerini ve soğuk reveranslarını, garip vaziyetlerini düşünüyor ve sonra İstanbul'da Türklüğünü inkâr eden, Türklükten nefret eden, Türklüğü hakir görüp bütün varlıklarıyla Avrupalılaşmaya çalışan uzun tırnaklı, son moda giysili, tek gözlüklü züppeleri hatırlıyor, içinden: "Acaba bunların da hepsi piç mi? Hepsinin anneleri Beyoğlu'nda mı gebe kaldı?" diyor; korkunç kâbuslar arasında yırtılmış al ve harap hilaller içinde yükselen tunç ve ateş renginde büyük; siyah ve kanlı haçlar **görüydüm.**” (14/422)
- “Tıpkı oğullarına kız aramaya giden romatizmalı anneler gibi, badikleyle badikleyle yürümeye **çalışıyorduk.**” (15/193)
- “Bu kayadan yine koyu, uzun bir karartı süzülüyor, palangaya doğru **akıyordu.**” (21/84)
- “Bir gün kahvemizde oturmuş, portatif bir nargile şekli **düşünüyorduk.**” (19/64)
- “Akşamları kasabanın dışına beraber gezmeye çıkıyor, Kurtova Dağlarının üzerinde tutuşan bulutları **seyrediyorduk.**” (23/8)
- “Caddeye **bakıyordu.**” (23/56)

- “Bütün halk Çırpıcı Çayırına **akıyordu.**” (25/5)
- “Araba Çırpıcı Çayırına doğru **koşuyordu.**” (25/209)
- “”Dondurma, davul, dama, def, damızlık koyun, duvar saati, dev aynası, darı, diba, demir, dem çeken güvercin, dikiş makinesi... vs..” söyledikçe Sadi Bey gülüyor; "Bu milyon kuruş kıymetinde mi?" diye karısını **üzüyordu.**” (26/201)
- “Çılgın yağmur, pancurları, camları tokatlıyor, fasılalı ısıklarla acı bir fırtına gürültüsü **koparıyordu.**” (28/25)
- “Sofraya yağsız bulgur lapasıyla bol bol su **konuyordu.**” (29/42)
- “Muhit, telakkiler (anlayış), kıyafetler, hiç dört sene evvelkileri **andırıyordu.**” (29/49)
- “Ev, miskinler tekkesine dönmüştü, ortalığı pislik **götürüyordu.**” (29/103)
- “Karısı, kızları, evlatlıkları yerlerinden kalkamıyorlardı, yataklarında **inliyorlardı.**” (29/104)
- “Manevra aletini birdenbire, ancak kazan kulpu kaşların görebildiği şık bir genç tutuyor, yanında uşak tavırlı bir herif **oturuyordu.**” (29/165)
- “Yoksa yeni icat bir alet makinesi miydi? diyor, dönüp de bir kere bakmadığına pişman **oluyordu.**” (29/227)
- “Büyük nine ateh getirmiş ihtiyarların yalnız çenelerine mahsus olan o yorulmaz faaliyetle devam ediyor, sözünü **uzatıyordu.**” (31/160)
- “Çoraplarım **çıkartıyordu.**” (33/31)
- “-Hiç olmazsa şimdi yüreğim rahat ya, **diyordu.**” (39/90)
- “Kafamı gagasının çift uçlu bir hançer gibi deldiğini, pençelerindeki tırnakların, omuzlarıma, kaburgalarıma saplandığını **duyuyordum.**” (40/111)
- “Babam öldükten sonra anneme bağlanan altı yüz kuruşla **geçiniyorduk.**” (49/30)
- “Bedia, sinir darbesine uğramış gibi katılırcasına **gülüyordu.**” (55/91)
- “Dar kapısından başka aydınlık girecek hiçbir yeri olmayan dükkânında, tek başına, gece gündüz kıvılcımlar saçarak çalışan Koca Ali, tıpkı kafese konmuş terbiyeli bir arslanı **andırıyordu.**” (56/1)
- “Karşıdan yeniçeri çavuşları dörtnala **geliyorlardı.**” (112/84)

- “Dışarıda kar fırtınasının kopardığı çığlıklarla titreyen buğulanmış camlar sanki ılık odanın hararetiyle **terliyorlardı...**” (115/2)

8.2.1.4. Geniş Zaman (Anlatımsal Kullanım):

Geniş zaman eki -ır alan çekimli eylemin sonuna ekeylem -dı getirilerek oluşturulan bileşik zamandır. Ömer Seyfettin’in hikâyelerinde geniş zaman sıkça kullanılmıştır.

- “Bir zamanlar paşanın yanına kuş **uçmazdı.**” (5/13)
- “Hususiyle "Osmanlılık" fikri söylediğim kadar boş, suni ve hülya olsaydı muvafık ve muhalif bütün siyasi fırkalar programlarına bunu esas **yaparlar mıydı?**” (7/165)
- “Nasıl sokaklardan, kiminle **giderdim?**” (10/19)
- “Biz de bazen bu beyitleri bağırarak tekrarlar, **eğlenirdik.**” (10/134)
- “Öyle bir dua okuyarak yüzüme üfledi ki, sarımsak kokusundan **aksırdım.**” (10/224)
- “Selahaddin, hayatını cihatta **geçirirdi.**” (13/52)
- “Hem Türk düşmanlarının, yani Avrupalıların hâkim bulunduğu bir yerde zaten yakalanmak için aranan bir Türk'ü, bir kan kardeşimi yalnız **bırakabilir miydim?**” (14/21)
- “Yatakta **duramazdım.**” (14/23)
- “Geceleri uykusuz kalır ve bu ıstırapla balkona çıkar, aşağıda yönünü kestiremeyen bir nehir gürültüsüyle akıp giden ahaliye **dalardım.**” (14/30)
- “Çokluğu hep şapkalılar, yabancılar teşkil **ederdi.**” (14/31)
- “Ara sıra, sanki parlak ve medeni esirliklerinin dehşetini duymuş gibi neşesiz ve dalgın geçen tek tük sarıklı ve entarili yerlilere bakarak... Kendi tembel başımda hisseder gibi **olurdum.**” (14/32)
- “Garsonun yardımıyla şapkasını ve paltosunu **çıkardı.**” (14/70)
- “Tam yanımdaki masaya **oturdu.**” (14/71)
- “Hep Fransızca konuşur, tatil zamanlarımı Beyoğlu'nda **geçirirdim.**” (14/179)
- “Okuldan ziyade evde azap **çekerdim.**” (14/181)

- “Babam, iri vücudu, geniş omuzları, kuvvetli kolları, ablak çehresi, kalın dudaklarıyla tıpkı budala bir Türk pehlivanını **andırırdı.**” (14/182)
- “Küçükten beri son derece menfaatimi bilir, menfaatimi her şeye tercih **ederdim.**” (14/224)
- “Taarruza uğrayan bir palanga hemen "işaret topu" atarak etraftaki kuleleri imdadına **çağırırdı.**” (21/106)
- “Candole, onu yatılacak saatte odasına **götürdü.**” (22/631)
- “-Ne yapıyorsun? dedim, **kızar.**” (23/61)
- “Bizi görünce geniş bir kahkaha **savurdu:**” (23/83)
- “Bir Türk bu sözü söylese belki hiç **aldırmazdım.**” (23/125)
- “Eğer bugün hükumette olsam yine istifade **ederdim.**” (23/148)
- “Cevriye Hanım kocasının başka bir şey düşüneneğine hiç ihtimal **vermezdi.**” (26/91)
- “Yüzüme: 'Tuhaf, utanmaz herif!' diye **tükürdü.**” (27/29)
- “Bu kız sevildikten sonra mümkün değil **unutulamazdı.**” (28/195)
- “Onun seferberlikten beri ekmeklerini, hizmet ettiği hastaneden aldığı, şimdiye kadar hiçbir vesika ekmeği görmediğini duyunca, daha beter **şaşırdı.**” (29/36)
- “Zevcelerine doyulmaz aşk ve muhabbet sahneleri ibda **ederlerdi.**” (31/118)
- “-Evet, yavrum biz sizin gibi: 'Ne yapalım?' diye **düşünmezdik.**” (31/163)
- “Can sıkıntısının ne olduğunu **bilmezdik.**” (31/165)
- “... Ansızın ruhuna meçhul bir elem hücum etti, gözleri **karardı.**” (31/250)
- “Ben uyurken gerek gündüz olsun gerek gece, muhabere çanı çalınca koşup **uyandırırđı.**” (35/178)
- “Halkın ağzında kendisine dair birçok efsaneler **dolaşırdı.**” (36/75)
- “Fakat boyu çok kısa olduğu için evin içinde de bir karışa yakın ökçeli iskarpinler **giyerdi.**” (39/26)
- “O vakit içinde bu kaymakamın -kocası dışarıda zabıt olan- kızıyla yedi sekiz yaşındaki bir torunu **otururdu.**” (41/7)
- “Sabri rakının neşesiyle, her gece başka bir eğlence **çıkardı.**” (41/115)
- “Bize doğru gelen çifti **gösterdim.**” (43/50)

- “Kapıdan girince doğru sofraya **otururdu.**” (47/261)
- “Başkalarının süslerini gördükçe hiddetten, hasetten, gazaptan yüzüm kızarır, gözlerimden yaş **gelirdi.**” (49/34)
- “Tavukların tepelerinden kopmuş tek bir tüy gagasında her vakit sönmüş bir sigara gibi takılı **dururdu.**” (52/74)
- “Bu bıyıklar abanoz olmayıp fildişi gibi beyaz olsa yine **varır mıydın?**” (55/37)
- “Fakat uyanırken rüya **görülür müydü?**” (57/98)
- “Titrer, gözlerini oğuşturur, yine salât-ü selamlarını çekmeye **başlardı.**” (58/25)
- “Üfürükçülüğü, sofuluğu, büyücülüğü kalplerde meçhul bir korku **uyandırır-
dı.**” (64/20)
- “Hiçbir türbeye, bir evliyanın yanına gâvur **girer miydi?**” (64/159)
- “Hacı İmadeddin Efendi, “dünya kelâmı” da **etmezdi.**” (65/13)
- “Çile”nin bundan korkuncu **olabilir miydi?**” (65/81)
- “Selam verseler gelincik çiçeği gibi **kızarıverirdi.**” (95/21)
- ““Feylesof, ümitsiz, derviş, sinirli ve saire...” **derlerdi.**” (99/15)
- “Ona "Bir pire için yorgan yakan" **derlerdi.**” (101/116)
- “Ancak nâdanlar bu rüya ile seraba aldanırlar, beyhude yere **üzülürlerdi.**” (113/31)
- “Mektepte siz, bütün arkadaşlarım benim cıızlığımla eğlenir, arkamdan hep "Yuha! Serçe Pehlivan!" diye **haykırırdınız.**” (120/87)
- “Sana bir mektup **getirdiler,** al be...” (124/21)
- “Bu kadar güzel ve genç bir kadın bu pis köpeği nasıl kucağına alır ve **sevebi-
lirdi?**” (126/53)

8.2.1.5. Gelecek Zaman:

Gelecek zaman eki -acak alan çekimli eylemin sonuna ekeylem -dı getirilerek oluşturulan bileşik zamandır. Ömer Seyfettin’in hikâyelerinde gelecek zaman kullanımını da görmekteyiz.

İsteme kipleri de buyrum kipleri dışında, hikâye bileşik zaman çekimine girerler.

- “Dinlenmek için **duracaktım.**” (7/52)
- “Eğer hocaya söylemeyeceğime yemin edersem, **saklamayacaktı.**” (10/77)
- “Şayet benim de kan kardeşim olsa idi, hocaya kulağımı çektirmeyecek, ihtimal falakaya yatacağım zaman beni **kurtaracaktı**”. (10/113)
- “İşte şimdi "sefer kararı" ordu içine yayılmış **olacaktı.**” (12/11)
- “Yanılp da bir gün dışarı çıksa, ihtimal üzerine atılıp **parçalayacaklardı.**” (13/45)
- “Kudüs'ü bile bırakıp çöle çekilmeye mecbur **olacaktık.**” (13/252)
- “Dinlerin, ananelerin, âdetlerin, ırk teorisinin hep efsane olduğunu, milliyetlerine güven, terbiye ve menfaate göre değiştiğini, hangi milletin terbiyesi görürse, o milletin ruhuna sahip olunacağını ve nihayet medenilik isteyen bir adamın mutlaka Avrupalılaşması lazım geldiğini iddia **edecekti.**” (14/154)
- “Bir sene sonra avukat **olacaktım.**” (14/208)
- “Yine o iğrenç ciğer gibi fesi giyecek, yine budala bir Türk'e kırmızı başlı duygusuz bir şampanya şişesine **benzeyecektim.**” (14/227)
- “Gelmeseydin, yetişmeseydin, mukaddes bir sır da benimle beraber mezara **gidecekti.**” (14/267)
- “Senin haberin **olmayacaktı.**” (14/268)
- “Evlenişim hem ilk hem son **olacaktı.**” (15/80)
- “Aklı sıra ya cahilliği kabul edecek ya hakikati **söyleyecekti.**” (19/224)
- “Bir numaralı oda, hanın en muhteşem odası **olacaktı.**” (23/55)
- “Kaf dağının arkasından insanların içine gezmeye gelmiş bir dev padişahının kızı **sanılacaktı.**” (25/20)
- “Diye nazik bir cümleye **başlayacaktım.**” (28/52)
- “Boş bir öküzgözünden daha boş, daha baygın, daha manasız, daha hayvansı gözleri, eskisi gibi bakmasaydı, onu **tanıyamayacaktı**”. (29/76)
- “Biraz soma şu beyaz ve hazır yatağın içinde tamamıyla benim **olacaktı.**” (33/36)

- “Ah, yoksa bizde “jüri” usulü olsaydı, hemen bu dokuz canı birden alan Azrail'den müthiş katili beraat **ettirecekti.**” (38/106)
- “Ben zavallı tavuklara ettiğin zulümlere kızdım, diye **haykıracaktım.**” (40/76)
- “Genç kadın azıcık daha «Duygulu bir koca, hisli bir erkek!» **diyecekti.**” (42/155)
- “Acaba yalnız asit ürik mi ifraz **edeceklerdi?**” (45/82)
- “Canımın sıkıntısından az daha ihtiyarı **dövecektim.**” (46/111)
- “Gündelik **almayacaktım.**” (49/106)
- “Çıplak ayakları topraktan yoğurulmuş **sanılacaktı.**” (57/14)
- “Tombul elleriyle trabzanlan tutuyor, gözyaşlarıyla bozulan aptesini çabucak tazelemek için yuvarlanarak merdivenleri iniyordu; yarın erkenden bekçiye kazıcıları **bulduracaktı.**” (65/83)
- “Kötü Tahsin’i **parçalayacaklardı.**” (65/176)
- “Köpek olmasaydı bugün dünya yüzünde insan **göremeyecektiniz.**” (124/115)

8.2.1.6.Tasarlama Kipleri

Tasarlama kipleri emir kipi dışında, hikâye bileşik zaman çekimine girerler. Ömer Seyfettin hikâyelerine bakıldığında Dilek-Koşul, İstek, Gereklilik hikâye bileşik zamanın kullanıldığını görmekteyiz.

8.2.1.6.1. Dilek-Koşul

Dilek- koşul eki -sa alan çekimli eylemin sonuna ekeylem -dı getirilerek oluşturulan bileşik zamandır. Eyleme dilek ve koşul anlamlarını yükleyen kiplerdir.

- “-Keşke müsavi olmasaydı... da bu üç yüz atlı Eflak’a **girmeseydi!**” (3/99)
- “-Ah yarabbi, erkek **olsaydım!**” (9/321)
- “Ah keşke **kaçsaydım...**” (14/324)
- “Bari bir şey **içseydiniz.**” (14/414)
- “Ah keşke biz o vakitler dünyaya **gelseydik...**” (15/9)
- “Uyanık **olsaydı**, o kadar şiddetle çektiğim zili işitecek, mutlaka sofaya çıkacaktı.” (22/424)
- “Keşke **öldürtseydi...**” (22/738)

- “Hâlbuki genç **olsaydı...**” (30/122)
- “Evet, bir gecesi üç yüz frank eden bu benzersiz güzeli **sevseydim?**” (33/62)
- “-Keşke **ölseydi...**” (37/119)
- “Ah bari şu zavallıya ikram edecek bir sigarası **bulunsaydı.**” (51/284)
- “Ah keşke senden önce **kalkmasaydım...**” (54/91)
- “Ama keşke **kurtulmasaydı.**” (58/49)
- “-Paşa, Türk elçisi **gönderseydi**, Zondi, bunu yapmazdı.” (59/51)
- “Keşke yanıma bir kitap **alsaydım.**” (60/99)
- “Ah bu tenha, bu kuşsuz ormanların içinde keşke bir çeteye rast **gelseydim...**” (60/570)
- “Eğer bir sene hizmet ederek aldığı "Yolunu, izini bilmediğin yere gitme!" öğüdünü aklına **getirmeseydi** girdapta boğulacaktı.” (62/289)
- “-Eğer gece orada bana el **sürseydin** hemen seni öldürecektim.” (62/447)
- “-Ah, erkek **olsaydım...** dedi.” (63/40)
- “Ah nasıl girseydi de oradan **içseydi.**” (64/147)
- “Eğer sen bu hakikati **sezebilseydin** asla aşkla uğraşmayacaktın.” (81/78)
- “Öyle taş benzer katı bir şey **olsaydı** anlaşılacaktı.” (92/343)
- “Sevmek, ah sevebilse idim, birisini, yalnız birisini **sevebilseydim**; belki mesut olur, belki hep dertlerimi unutturdum, hey hat.” (105/18)
- “Ah, keşke yalnız bu sırrı **öğrenmeseydim...**” (110/205)
- “Daima hayalin fevkinde, olmayacak şeyleri isteyen marazî bir baba gıptasıyla: "Ah, benim Hasip de böyle bir dâhi **olsaydı...**" diyordu.” (121/268)
- “Senin imzanı **görmeseydim**, hemen yırtıp atacaktım.” (124/28)
- “Keşke anlattığın tesadüf sana bulunduğum yeri **öğretmeseydi...**” (124/36)
- “Ah, eğer köpek **olmasaydı...**” (126/108)

8.2.1.6.2. İstek

İstek eki -a alan çekimli eylemin sonuna ekeylem -dı getirilerek oluşturulan bileşik zamandır.

- “-Sen eskiden **geleydin**, Peygamber olurdu, derler.” (54/57)
- “-Keşke beni de iftara davet **edeydin!**” (111/146)

- “Babamın hiddeti karşısında ne yapacağımı şaşırıyor, «bıyıklarımı keseceğime keşke kafamı **kesitydim!**» diye içimi çekiyordum.” (114/57)

8.2.1.6.3. Gereklilik

Gereklilik eki -malı alan çekimli eylemin sonuna ekeylem -dı getirilerek oluşturulan bileşik zamandır.

- “Fakat nasıl ispat **etmeliydi?**” (2/25)
- “Bu hakarete nasıl mukâbele **etmeliydi?**” (20/296)
- “Türklerin halini bir **görmeliydin.**” (23/229)
- “Himmat'i yavaşça açmalı, gönlünü **gıdıklamalıydı.**” (25/124)
- “Yapılacak operasyon bu hain ve ahlaksız Avrupalıların gözlerine **görünmemeliydi.**” (30/98)
- “En güzel, bu beyaz hanesindeki Lâle **olmalıydı.**” (30/475)
- “Acaba bu ilacı **yapmalı mıydım?**” (46/125)
- “Herhalde öğle çoktan geçmiş **olmalıydı.**” (51/62)
- “Bir vukuat çıkarmamak için sabretmeli, **aldırmamalıydı.**” (51/140)
- “Şimdi kırkbeş yaşında **olmalıydı.**” (57/49)
- “Bu ateşte Köse Vezir'i yakmalı, fakat **öldürmemeliydi.**” (67/88)
- “**Ömeliydi!**” (68/62)
- “Ah, zavallı dostum, sen şimdiye kadar piyangoyu çekmeli, kısmetine düşen et yığıntısına, et tarlasına razı olmalı, orduya askercikler **yetiştirmeliydin.**” (81/216)
- “Lâkin bu saadetin üzerine bazen biraz kara bulutlar **gelmeliydi.**” (89/163)
- “-Bu uğursuz defteri tekrar yazmaya **başlamamalıydım.**” (91/61)
- “Her halde yürümeli, bir an evvel bir köye **yetişmeliydi!**” (113/15)
- “Şimdi martinini, heybeleri omuzlayıp Gâvur İzmir'in yolunu tutmalı, orada birkaç para **kazanmalıydı.**” (117/299)

8.2.2. Rivayet Bileşik Zamanı (Öğrenilen Geçmiş Zamanın Anlatımsal Kullanımı):

Bu eylemlerin genellikle geniş zaman değeri taşıdıkları görülür. Kimi zaman da eylemin anlattığı kavramın bir başkasından aktarıldığı ya da olasılık anlamı verdiği olur. Rivayet bileşik zaman anlatımında kesin bir yargı yoktur. Yalın zamanlı bir eylemle ekeylemin belirsiz geçmiş zamanını gösteren -miş ekinin bir arada kullanılmasından oluşan bir bileşik zamandır. Yalın zamanlı tasarlama kipleri, belirli geçmiş zaman haricinde, rivayet bileşik zamanla çekimlenir (Günay, 2013: 97).

8.2.2.1. Belirsiz Geçmiş:

Belirsiz geçmiş zaman eki –miş alan çekimli eyleme ekeylemin almış -miş eki getirilerek yapılan bileşik zamandır. Ömer Seyfettin’in hikâyelerine bakıldığında belirsiz geçmiş zamanın rivayeti örneklerine rastlanılmamaktadır.

8.2.2.2. Şimdiki Zaman:

Şimdiki zaman eki {-(1)yor} alan çekimli eyleme ekeylemin -miş eki getirilerek yapılan bileşik zamandır. Ömer Seyfettin’in hikâyelerine bakıldığında şimdiki zamanın rivayeti örneklerine sıkça kullanıldığını görmekteyiz.

- “Çünkü Avrupa'ya gayet ağır, gayet mühim, gayet müşkül işler için **gidiyor-**
muş.” (8/48)
- “Hep **diyormuş** ki, “Ahval vahimdir...” (17/85)
- “Havadis bir erkânıharpten **çıkıyormuş.**” (17/112)
- “Hep Edirne tarafındaki muzafferiyeti **bekliyormuşuz.**” (17/266)
- “Ona bir suvare tertip **ediyorlarmış.**” (17/293)
- “Bu zat büyük bir zafer vaat **ediyormuş.**” (17/294)
- “Diyorlar ki, tahkimat **yapıyormuş.**” (17/353)
- “Sonra gene diyorlar ki, Şam Kolordusu Selânîk'ten Köprülü'ye doğru **yürü-**
yormuş.” (17/354)
- “Düşman bütün kuvvetiyle oraya **yükleniyormuş.**” (17/451)
- “Yedinci Kolorduya takviye **gidiyormuşuz.**” (17/462)
- “Muzafferiyetten **dönülüymüş** gibi herkes mesut ve şen.” (17/513)

- “Hatta ticaret vapurlarına bile müsaade **etmiyormuş.**” (17/685)
- “Fakat hep **kaçıyorlarmış.**” (17/773)
- “Yunan’a muharebeye **gidiyormuşuz.**” (17/782)
- “Aydonan’da şiddetli muharebeler **oluyormuş.**” (17/800)
- “Meğerse açlıktan bir nefer **ölüyormuş.**” (17/805)
- “Bizim müfrezeyle beraber hareket **ediyorlarmış.**” (17/847)
- “Düşman bozguna uğrayarak aşağılara doğru **kaçıyormuş.**” (17/861)
- “Sol cenah şiddetle sebat **ediyormuş.**” (17/877)
- “Mahmut Şevket Paşanın muzafferiyetlerini Rum gazeteleri **yazıyormuş.**” (17/1030)
- “Düşman muhasara yapmakla kaleyi düşürmeye **çalışıyormuş.**” (17/1046)
- “İstanbul’a **dönüyormuş.**” (35/63)
- “Dayım birinci katta **yatıyormuş.**” (35/67)
- “Demek bu top **geliyormuş...**” (59/267)
- “Sanki sahiden Bulgarca biliyor da güfteyi kelime kelime Türkçeye **çeviriyormuşum** gibi içimde bir emniyet var.” (60/314)
- “Gelen posta neferinden öğrendim ki alayca Manastır’a **gidiyormuşuz.**” (60/350)
- “Gerinirken bütün bütün süzülen gözlerini, titreyen, gerilen inci dudaklarını beyaz billur gerdanını sanki ilk defa **görüyormuş** gibi şaştı.” (63/12)
- “-Bu yağmurda orada ne **yapıyormuş** ki...” (63/272)
- “Zaten dünden beri böyle bir haber **bekleniyormuş.**” (66/79)
- “İşittiğime göre onlar şahsi servetlerinin selameti için İstanbul’un bütün bütün başka bir devlete verilmesini **istiyorlarmış.**” (70/86)
- “Melamiliğe dair bir eser **yazıyormuş.**” (70/143)
- “Boğaziçi’nde gayet büyük bir mütefekkirin yalısında sık sık **toplaniyorlar-mış.**” (70/169)
- “Azayı Masonluk gibi muayyen devrelerden **geçiriyorlarmış.**” (70/171)
- “Harpten evvel Almanya’da **okuyormuş.**” (72/222)
- “Mutfağın olduğu yerde beşyüz senelik bir evliya **yatıyormuş...**” (76/179)
- “Gizli bir şey **söylüyormuş** gibi yavaşça.” (90/38)

- “İhtiyar deşilmek **istiyormuş.**” (91/282)
- “Meğerse Jacques Casanova, Pierre Loti filân konaklarla yalıların selâmlık dairelerinde birer kahve içmekle Şarkı gördük **sanıyorlarmış.**” (94/180)
- “Matlube başka birisine **çıkıyormuş!**” (96/70)
- “Bir gün bulunduğu şehirden bir hekim **geçiyormuş.**” (110/33)
- “Kokoreç yapmasını **biliyormuş.**” (110/75)
- “İnsan anadilini bile **kaybediyormuş!**” (111/197)
- “Karım tavrını bozmadan gayet tabî bir şey **söylüyormuş** gibi.” (120/407)
- “-O halde, onun o kadar mübalâğaları **yetmiyormuş** gibi, keyfi için bana attığı iftiraya niçin "yalan" demediniz.” (121/435)
- “-O halde, bu adam şimdi gayet büyük bir günah işlemeye **gidiyormuş!** Dedi.” (123/152)
- “Kuvvetin görünmez, elle tutulmaz bir ruhu olan kahraman rüzgâr bir gün kır-lardan, içeklerden, çamlardan, ormanlardan topladığı güzel kokuları etrafa da-ğıtı dağıta gidiyor, tatlı tatlı **esiyormuş.**” (124/105)
- “Tesadüfen bir çatının önünden **geçiyormuş.**” (124/141)

8.2.2.3. Geniş Zaman:

Geniş zaman eki -ır alan çekimli eyleme ekeylemin -miş eki getirilerek yapılan bileşik zamandır. Ömer Seyfettin’in hikâyelerine bakıldığında geniş zamanın rivayeti örneklerine sıkça kullanıldığını görmekteyiz.

- “Bahaî körfezinden, Kör Tahsin Bey yalılarının önünden **geçilemezmiş.**” (15/27)
- “Gazeller, sazlar, ahlar şafağa kadar devam eder, bu genel ahenkten asabileşen bülbüller, sabahleyin güneş doğduktan sonra bile ötmekten **vazgeçmezlermiş.**” (15/28)
- “Mağlup olursak muharebe bitmiş **sayılırmış.**” (17/268)
- “Bizim zırhlılar Yunanın İpsala zırhlısını **batırmış...**” (17/1064)
- “Bu horoz, babamın fikrinde tavukları o kadar güzel idare **edermiş ki...**” (52/189)

- “Aralarında galiba "Kızılbaş" namıyla dalalette kalmış gayet küçük bir fırka varmış ki "promiscuite "yi terviç **edermiş...**” (73/309)
- “Düşmanlarım, köşk kiracısız kalsın diye peri lafı **çıkarmışlar.**” (76/87)
- “Daha çocukken beraber **oynarlarmış.**” (85/159)
- “Zaten o vakit böyle dertlere doğrudan doğruya, "namussuzluk" **derlermiş.**” (85/162)
- “"Ne o, rahatsız mısın?" dedi, "**Sararmışsın!**"" (86/224)
- “Neye binayı yaparken sesini **çıkarmamış?**” (87/25)
- “İnsan “mefkûre” siz **yaşayamazmış.**” (89/230)
- “Mefkûre iflâs eder etmez insan ya deli olur yahut intihar **edermiş.**” (89/231)
- “Mefkûre birdenbire kaybolmayıp yavaş yavaş zayıflarsa, şeker hastalığı, nev-rasteni, isteri **başlarmış.**” (89/232)
- “Dağda erkekle karşılaşınca, uzaktan “gözlerini yum!” diye **bağırırmış,** sonra yanına **gelirmiş.**” (90/96)
- “Dağda erkekle karşılaşınca, uzaktan “gözlerini yum!” diye bağırırmış, sonra yanına **gelirmiş.**” (90/96)
- “Kim gözünü açarsa hemen öldürürmüş, gözünü açmayan erkeğe; “size zulüm eden kim? Rüşvet alan memurunuz var mı?” diye **sorarmış.**” (90/97)
- “Onun korkusundan kaza da kimse kötülük **yapamazmış.**” (90/98)
- “Zenginlere, kadınlara haber gönderir, “filan fakire yardım ediniz. Filan öksüzü evlendiriniz. Filan köprüyü yapınız. Filan köyde bir mektep kurunuz.” gibi emirler **verirmiş.**” (90/99)
- “Haksızlığa uğrayan düşmanını, “gider Yalnız Efe’ye söylerim!” diye **korku-turmuş.** (90/106)
- “Öşürçüler, ağnamcılar, tahsildarlar, zaptiyeler köylerde kuzu gibi namuslu **dolaşırlarmış.**” (90/108)
- “Rüşvet değil, ikram olunan yemişi bile kimse alamaya cesaret **edemezmiş.**” (90/109)
- “Camisine bakmayan köye haber gönderir; “Gelecek Ramazana kadar mescit-leri tamir etmezlerse samanlıklarını yakarım.” **dermiş.**” (90/113)

- “Kimseye ağırlık olmaz, kimseyi sıkıştırmaz, herkesin gönlünden kopanla **geçirmiş.**” (90/118)
- “İtiyâdımı kaybetmiş olmalıyım ki, iki senedir çektiklerimi buraya **geçirmemişim.**” (91/35)
- “Vaktiyle öyle **zannedilirmiş.**” (102/67)
- “Allah sekizde verdiği dokuzda **almazmış!**” (109/34)
- “İhtiyar şair zihninde o kadar yıldızlayıp da terennüm ettiği güzelliklerin hakikatini görünce bir feryat **koparmış.**” (110/35)
- “Okkasını sekiz on liraya yediğimiz o nefis havyarlar meğerse hep öküz dalağından **yapılmış.**” (110/193)
- “Bıyıklarını farmasonlar **keserlermiş.**” (114/30)

8.2.2.4. Gelecek Zaman:

Gelecek zaman eki -acak alan çekimli eyleme ekeylemin -mış eki getirilerek yapılan bileşik zamandır. (Rivayet bileşik zaman çekimine giren yalın zamanlı bildirme kiplerine girmiş eylemlerin soru ve olumsuz soru biçimleri kullanılmamaktadır. Belirli geçmiş zaman kipiyle rivayet bileşik zaman kullanılmaz. Rivayet bileşik zamanı yalnızca tasarlama kipleriyle yapılır.)

İsteme kipleri de rivayet bileşik zamanıyla çekimlenebilir. Ama buyrum kipi nin sadece 3.tekil ve çoğul kişileri bileşik zaman eki ili çekimlenir, ancak kullanımlarda çok fazla görülmez. Ömer Seyfettin’in hikâyelerine bakıldığında geniş gelecek zamanın rivayeti örneklerine sıkça kullanıldığını görmekteyiz.

- “Avrupa'nın cenubu bu büyük imparatorluğun müstemlekeleri **olacaktı.**” (8/59)
- “Eğer orada galibane muharebe edersen ileri **gidebilecektiniz.**” (17/267)
- “Sözde düşman bu taraftan **gelecekti.**” (17/286)
- “Onu Otuz Sekizinci Alay **püskürtecekti.**” (17/479)
- “Sözde Tepedelen’e **gidecekti.**” (17/653)
- “Leskovik’te **toplanacaklardı.**” (17/682)
- “Yunanla harbe devam **oluncaktı.**” (17/722)
- “Bize iki top bataryası **verilecekti.**” (17/771)

- “Bunun için çabuk **gidecekmışız.**” (17/798)
- “Biz onları **püskürtecekmışız.**” (17/878)
- “İşitiyoruz ki efrençi ayın sonuna kadar Avrupa harbe müsaade **edecekmış.**” (17/1014)
- “Şimdi yeniden düzenli bir fırka **yapacaklarmış.**” (17/1026)
- “İki gün sonra, yani efrençi yılbaşında mütareke **olacakmış.**” (17/1028)
- “İlk icap eden hatta biz sevk **olunacakmışız.**” (17/1052)
- “Romanya konsoloshanesi tercümanından çıkan bu haberler resmi olarak teyit **edilecekmış...**” (17/1065)
- “Bir saate kadar Preveze’ye **gelecekmışız.**” (17/1239)
- “Sözde bir haftaya kadar mutlak barış **olacakmış.**” (17/1357)
- “Birkaç güne kadar Reşit Bey imzalamak için sözde Atina’ya **gelecekmış.**” (17/1418)
- “Cuma günü Bektaşî Tekkesi’ne **gideceklermiş.**” (19/77)
- “Mektuplarını **yazacakmış.**” (22/280)
- “İhtiyar babasına buraya sağ ve salim geldiğine dair, tel **vuracakmış.** (35/197)
- “Kendisi Yanya’da teyzelerinin yanına misafir gelmiş, burada tebdîl-i hava **yapacakmış.**” (35/202)
- “Cemiyet’in kaza merkezi, Merkez-i Umumi ile muhabere ediyormuş, ordu ve ahali ile İstanbul’a gidilecek ve Meşrutiyet iade **olunacakmış.**” (66/80)
- “Anladım ki sabahleyin miting akdolunacak, protesto olunacak; redif taburu toplanacak, Hıristiyanlardan gönüllü **yazılacakmış.** (66/168)
- “Üsküp’ten tren-i mahsus **gelecekmış.**” (66/264)
- “Artık onun ismi katiyen hutbelerde **geçmeyecekmış...**” (66/287)
- “İstanbul beynelmilel **olacakmış.**” (70/37)
- “Türkler Konya’ya tehcir edilerek iptidai bir aşiret şekline **konulacakmış.**” (70/38)
- “Sanki dünyaya kazık **çakacakmışım** gibi!” (109/263)

8.2.2.5.Dilek- Koşul:

Dilek- koşul eki -sa alan çekimli eyleme ekeylemin -mış eki getirilerek yapılan bileşik zamandır. Ömer Seyfettin'in hikâyelerine bakıldığında Dilek-Koşulun rivayeti kullanımına rastlanmamaktadır.

8.2.2.6.İstek:

İstek eki -a alan çekimli eyleme ekeylemin -mış eki getirilerek yapılan bileşik zamandır. Ömer Seyfettin'in hikâyelerine bakıldığında istek kipinin rivayetin kullanımını yok denecek kadar azdır.

- “Evet, keşke yazacak hâtıratım **olmaymış!**” (91/31)

8.2.2.7.Gereklilik:

Gereklilik eki -malı alan çekimli eyleme ekeylemin -mış eki getirilerek yapılan bileşik zamandır. Ömer Seyfettin'in hikâyelerine bakıldığında gereklilik kipinin rivayeti kullanımına rastlanmamaktadır.

8.2.2.8.Emir:

Üçüncü tekil/çoğul buyrum eki -sın alan çekimli eyleme ekeylemin -mış eki getirilerek yapılan bileşik zamandır.(3.tekil ve çoğul).(Rivayet bileşik zaman çekimine giren isteme kiplerine girmiş eylemlerin soru ve olumsuz soru biçimleri kullanılmamaktadır.) Ömer Seyfettin'in hikâyelerine bakıldığında emir kipinin rivayeti kullanımına rastlanmamaktadır.

8.2.3. Koşul/İstek Bileşik Zaman:

Bileşik zamanların koşul ve istek kavramlarını taşıyanıdır. Çekimli eylemlere ekeylemin -sa eki getirilerek yapılan bileşik zamandır. Yalın zamanlı tasarlama kipleri ikinci bir zaman olarak koşul/istek bileşik zamanla çekimlenebilir ve anlatıma koşul anlamı katarlar.

8.2.3.1.Belirli Geçmiş:

Belirli geçmiş zaman eki -dı alan çekimli eyleme ekeylemin -sa eki getirilerek yapılan bileşik zamandır. Ömer Seyfettin'in hikâyelerine bakıldığında belirli geçmiş zamanın şartı kullanımı yok denecek kadar azdır.

- “Ya **öldüyse...**” (30/897)
- “Evet ya **öldüyse?**” (30/898)
- “Nerede **buldumsa** buldum.” (92/222)
- “-Vallahi, billahi, tallahi, bu kitap beni çarpsın; eğer senden başka, Matlube'nin yüzünü kimse **gördüyse...** -dedi.” (96/114)

8.2.3.2.Belirsiz Geçmiş:

Belirsiz geçmiş zaman eki -mış alan çekimli eyleme ekeylemin -sa eki getirilerek yapılan bileşik zamandır. Ömer Seyfettin'in hikâyelerine bakıldığında belirsiz geçmiş zamanın şartı kullanımı yok denecek kadar azdır.

- “Çiftlikte papaz **aramışlarsa** da bulamamışlar.” (17/56)
- “-Ne emir **almış iseniz** hemen yapın.” (58/174)

8.2.3.3.Şimdiki Zaman:

Şimdiki zaman eki -iyor alan çekimli eyleme ekeylemin -sa eki getirilerek yapılan bileşik zamandır. Ömer Seyfettin'in hikâyelerine bakıldığında şimdiki zamanın şartı kullanımı yok denecek kadar azdır.

- “Eğer **uyuyorsam** uyandır, abdest alayım.” (58/125)
- “-**Biliyorsan** iyi...” (62/121)
- “**Biliyorsan** şimdi de hatırladın.” (62/148)
- “Gülümsüyor ve şaka söylüyorum **sanıyorsanız**, hayır.” (108/17)

8.2.3.4.Geniş Zaman:

Geniş zaman eki -ır alan çekimli eyleme ekeylemin -sa eki getirilerek yapılan bileşik zamandır. Ömer Seyfettin'in hikâyelerine bakıldığında geniş zamanın şartı kullanımına sıkça rastlanır.

- “-Ya ganimet gelmeden bir muhâsaraya **uğrarsak?**” (4/49)
- “İnşallah o kokorozlar nasibimden geçmesin, eğer onları tükürüklere **boğmazsam**, bana da Fitnat demesinler...” (5/30)
- “Kalpte iman nuru sönünce, yüz **kararırmış!**” (6/23)
- “Erkânıharpler, âmirler, kumandanlar, zabitler ne **olurlarsa** olsunlar.” (17/72)
- “Netice muzafferiyet **olursa** hayret etmekten memnun olamayacağım.” (17/97)
- “Eğer yanlarımız bir şey yapmaya **çalışırlarsa**, düşman bütün kuvvetiyle bizim üzerimize yüklenecek.” (17/425)
- “Nerede bol su ve odun **bulursak** hemen molayı veriyoruz.” (17/661)
- “Eğer yağmur **yağarsa** sefaletimiz iki kat olacak...” (17/763)
- “Çünkü hiç **olmazsa** yetmiş, seksen sene rahat etmek ister.” (17/777)
- “**İstersem**, ben onları bir anda sustururum.” (19/151)
- “Söylediğim gibi hareket **ederse**, Efser'in kendini görmeyeceğine mutmain oldu.” (22/263)
- “Ya taht **bulunmazsa...**” (36/137)
- “İstirhamım kabul **olunmazsa** kendi başımın kesilmesini isteyeceğim.” (36/434)
- “Ya bu uğursuz **gelirse!** -dedi.” (41/92)
- “Valide-i Atik Bostanı'na bitişik, kırmızı aşı boyalı, tek katlı, yedi numaralı evde **otururmuş.**” (47/207)
- “Bir "meçhul", bir "sır" insana ne kadar ızdırıp verir; bâhusus masum bir iman da **olursa...**” (48/29)
- “Ama bir kere tifüs mikrobu vücuduna **girerse...**” (50/189)
- “Alimallah bir yumruk **inensem!**” (51/138)
- “Artık kalkalım, **istersen.**” (51/430)
- “Hemşerilerime sor, **istersen...**” (62/262)

- “Meselâ «herkes kendi işini kendi kendine **görürse**, kimsenin kimseye ihtiyacı kalmaz!»” (69/106)
- “Ne **dersen** de...” (70/26)
- “Behzat- Ya ihtiyar **olursa?**” (73/65)
- “Behzat- Çirkin **olursa?**” (73/67)
- “Behzat- Genç, güzel, zengin ve zeki **olursa?**” (73/69)
- “Kim **oturursa** erkek çocuğu dünyaya gelir.” (76/13)
- “**İsterseniz...**” (76/104)
- “Taşların başladığını duyan komşular: "Daha **çıkılmazsanız** camlarınızı da kırar" diyorlardı.” (76/172)
- “"Hayır, hayır" dedim, "lakin anneniz ve babanız bizi böyle **görürlerse?**"" (80/113)
- “Sormadan, **istersen** başından geçenleri sana söyleyeyim.” (81/72)
- “**İstersen** bunu sana ispat edeyim.” (84/267-269)
- “Fakat ya buraya temmuza doğru bahar **gelirse!**” (84/337)
- “Ya ben yine baharın yaşadığı bir yere **kaçarsam!**” (84/340)
- “Ya bu ihtiyarcık evlenmeğe filan **kalkarsa...**” (86/143)
- “Evet, ya **evlenirse...**” (86/150)
- “-Hâkime güzel bir koç **göndersem?**” (87/40)
- “Hele bu zavallı bir kadın yahut bir kız **olursa...**” (89/17)
- “Sanıyorum ki **evlenirsem** bitivereceğim.” (89/305)
- “-"Taraf-ı takrîb"ini **bulursan** çok kolay!” (91/111)
- “Ne vakit **istersen** gel.” (92/190)
- “Sivrileri **alrsan** güçlük çekersin, dedi.” (92/242)
- “Eğer taş **alrsam** sana yuttururum.” (92/256)
- “-Bugün, hatta **isterseniz** şimdi.” (94/39)
- “-Ya **ararsa?**” (96/53)
- “-Şüphelenip arayacağı **tutarsa?**” (96/55)
- “Hatta geçen askerlerin zâbitleri yolda papaza **rast gelirlerse** muhabbetle selam veriyorlar.” (100/175)
- “-Ya bomba ateş **almazsa?**” (100/715)

- “Kraliçe efendimiz hazretleri hangi kulunu arzu **buyururlarsa...**” (104/99)
- “Böyle bir hareketin sebebini araştırarak **olursak**, birçok hususta haksız olan 'efhar-ı umumiye' den başka bir şey bulamayız.” (107/25)
- “Eğer bütün hayatımı daim! Bir mümeyyizlik içinde, bir imtihan sahnesinde **geçirsem** iki yüz sene yaşayacağıma eminim.” (108/12)
- “-**İsterseniz** gelin.” (109/13)
- “-Burada **otursak** ne olur?” (109/264)
- “Çabuk **evlenirse** çok iyi olacaktı.” (109/272)
- “Hamdune Hanım, nihayet iki gencin birbirlerini sevdiklerini, izdivaç **etmezlerse** bedbaht olacaklarını söyledi.” (109/314)
- “-Ne vakit **istersen...**” (111/180)
- “İşit, hem bil ki, bana bir «binecek» **göndermezsen**, buradan bir yere kımlıdamayacağım, gebereceğim.” (113/113)
- “Koyunların iki misli daha **artmazsa** yine namazdan vazgeç, ama bir kere de ne.” (117/121)
- “Sen namaza **başlarsan** benim bir faydam olur mu?” (117/132)
- “Karımı **boşarsam** birkaç yüz lira nikâh verecek param olmadığını anlattım.” (120/289)
- “Neden **bahsederse** kendi söylüyor, muhatabını bîzâr ediyordu.” (122/18)
- “Beni de hiç **olmazsa**, şu köyde bulunduğum kadar, billur dereciğimin başında rahat bırak.” (124/163)

8.2.3.5. Gelecek Zaman:

Gelecek zaman eki -acak alan çekimli eyleme ekeylemin -sa eki getirilerek yapılan bileşik zamandır. Ömer Seyfettin'in hikâyelerine bakıldığında gelecek zamanın şartı kullanımına rastlanmamıştır.

8.2.3.6. Gereklilik Zaman:

Gereklilik kipi -malı alan çekimli eyleme ekeylemin -sa eki getirilerek yapılan bileşik zamandır. Soru ve olumsuz soru çekimleri pek kullanılmaz.

İsteme kipleri, istek, dilek, koşul anlamı verdiklerinden ikinci kez koşul bildirilen ek almazlar. Sadece az da olsa gereklilik kipinin koşul/istek bileşik zamana göre çekimlendiğine rastlanır. Ömer Seyfettin'in hikâyelerine bakıldığında gereklilik zamanın şartı kullanımına rastlanmamıştır.

8.2.3.7.Ad Eylem Yoluyla Yapılan Koşul:

İsim kök veya gövdelerine –sa se eki getirilerek yapılır. Ömer Seyfettin'in hikâyelerine bakıldığında ad eylemle yapılan koşul kullanımı yok denecek kadar azdır.

- “Bugün **değilse** yarın, hele yarın **değilse** öbür gün, düşmana şüphesiz rasgeleceğiz.” (17/824)

8.2.4. Katmerli Bileşik Zaman:

Bileşik zaman çekimine girmiş eylemin ikinci kez ekeylemlenmesiyle katmerli bileşik meydana getirilir. Hikâye ve rivayet bileşik zaman çekimlerine ekeylemin -se biçiminin eklendiği görülür. Katmerli bileşik zaman örnekleri metinlerde çok seyrek kullanıldığı görülür. Ömer Seyfettin'in hikâyelerine bakıldığında katmerli bileşik zaman kullanımı pek azdır.

8.2.4.1.Anlatım Zamanının Koşul Durumu:

Ömer Seyfettin'in hikâyelerine bakıldığında anlatım zamanının koşul durumu kullanımı pek azdır.

- “-Memnuniyetle, tenezzül **ederlerse!**” (9/511)
- “-Nargilemi **götürürseniz** gelirim.” (19/92)
- “Ya otağı suya **kaptırdılarsa...**” (36/136)

8.2.5. Güçlendirme ve Olasılık:

“Ekeylemin bildirme koşacı olan, eklenmiş -dir biçimi de kimi kez yalın zamanlı bir eylemin genellikle 3.tekil ve çoğul kişi çekimlerinde ve 1. , 2. kişi çekimlerinde de kullanılarak bir tür bileşik zamanlı eylem tümceleri oluşturur. Çoğunlukla

olasılık kavramı taşıyan bu anlatımlarda yalın zamanlı eylemle anlatılan yargının pekiştirildiği görülür” (Günay, 2013: 98).

Ömer Seyfettin’in hikâyelerine bakıldığında güçlendirme ve olasılık kullanımına sıkça rastlanmaktadır.

- “Kuyu ile sarnıçın suları da **zehirlenmiştir.**” (4/320)
- “Bu gece bizde kalabalık çok, Naciye gürültüye **alışmamıştır.**” (9/508)
- “-Ah sevgilim, bu benim çocuğum, fakat yazık ki göremeyeceğim dedi, hayat mutlaka üzüntü ve gözyaşı için **yapılmıştır.**” (14/331)
- “Artık Rumeli bir daha yapışmamak üzere Türk ilinden **kopmuştur.**” (17/243)
- “Biz Aydonan’a mürettep imişiz ki burası düşman tarafından muhasara altına **alınmıştır.**” (17/881)
- “-Nâmesini verdiğim büyük padişahım, Oğuz Kara Han neslindedir! diye haykırdı, dünya yaratıldığından beri onun ecdadından kimse kul **olmamıştır.**” (20/302)
- “Meselâ fiziğın, tıbbın ilk kaideleri mazide vaz'olunmuş, yalnız bazı teferruatında keşfiyat ve teceddüdat vuku **bulmuştur.**” (22/10)
- “Asırlarca evvel gelen Buda, bütün edyanın bütün felsefelerin, o yek-ahenk efsane-i hikmet ve faziletini teganni etmiş; sonrakiler, hattâ şimdikiler hep onun efkârını tekrar **etmişlerdir.**” (22/11)
- “Bununla beraber, o gece benim yatağında gördüğünüz adam yarın meşru kocam **olacaktır.**” (22/719)
- “Artık en mülevves, hodbinane bir inanış, ahlâka uymaz boş bir iftira derecesini asla tecavüz **etmeyecektir.**” (22/720)
- “İşte bu dengeden dünya yüzünde ancak o vakit "hak ve hukuk" **doğacaktır.**” (24/148)
- “Bu müjdeyi biz Müslümanlara Kur'an-ı Kerim **vermiştir.**” (24/152)
- “Çünkü İspanya'da örnek için, müzeler için olsun bir tek Arap **bırakmamışlardır.**” (30/170)
- “Göreceksiniz, prensimiz oturduğu müddet evinizden bir iğne olsun **kaybolmayacaktır.**” (30/735)
- “Gagalıların hepsi sanki bu hastalığa **tutulmuşlardır.**” (33/151)

- “Belki dünyanın her tarafına verem bunlardan sirayet **etmiştir.**” (45/31)
- “İnsan bir (...) yediği zaman damın üzerine çıkıp **bağırmalıdır!**” (45/110)
- “Daha ömründe yanlış bir çivi **vurmamıştır.**” (47/211)
- “Kim bilir nasıl ateşiere girmiş, nasıl düşman sürülerini önüne katarak sürmüş, er meydanında ne hayale sığmaz yararlıklar **göstermiştir!** diyordum.” (50/106)
- “Benim kadar dünyada hiçbir kız, hiçbir kadın, bu zalimi **anlayamamıştır.**” (52/22)
- “Ama bu ulviyetleri, bu ahlakıyederi sanki bir günahmış gibi Allah zavallıların başına korkunç bir bela musallat **etmiştir:** Horoz...” (52/40)
- “Hayatınız **bağışlanmıştır.**” (59/276)
- “- "Bey bu topu kaç günde İstanbul'dan buraya **getirmiştir?**" diyor.” (59/292)
- “Söke kasabasının Cami-i Atik Mahallesi 'nden Mehmet oğlu Recep üç gece bu kâfir yerde **yatmıştır.**” (60/140)
- “Dün Kavaklı Orman' da göğsünden vurulan mülazımımız İrfan Efendi bugün saat üç buçuğu on geçe burada vefat **etmiştir.**” (60/155)
- “Fakat bu ne bir şikâyet ne de bir ah **olacaktır!**” (60/188)
- “Olimpos Palas'ın, Kristal'in, Splandit Palas'ın, diğer küçük gazinoların lam-baları çoktan **sönmüştür.**” (61/3)
- “Çünkü savaş **çıkıştır.**” (61/11)
- “İtalya Trablus'a **saldırmıştır.**” (61/12)
- “Yaşadığı olaylar onu şaşırtmış, mevcudiyetini perişan **etmiştir.**” (61/23)
- “Hakaretin, tecavüzün, itisafın şiddetinden ansızın uyanan millet, İtalyan mektebinin, acentesinin, hastanesinin, hatta konsolosluğunun armalarını parçalamış, bayrak direklerini kırmış, sancaklarını **yırtmıştır.**” (61/24)
- “Ne kadar İtalyan varsa şüphesiz **kovulacaktır.**” (61/25)
- “İtalyan dostu görünecek bir Türk şüphesiz lanetler, nefretler, içinde tahkir olunacak, memleketten dışarı **çıkacaktır.**” (61/26)
- “O hiç böyle bir günü düşünmemiş bu ana kadar mesut **yaşamıştır.**” (61/29)
- “Bir İtalyan'la izdivaç etmek, hayatını birleştirmek ona doğal görünmüş, hatta iftihar edebilecek bir mümtazlık gibi **gelmiştir.**” (61/31)

- “Gerçi Grazia ile evlenmek istediğinde Grazia’nın babası Kenen Bey’in Türk oluşundan dolayı bir barbar, bir medeniyet düşmanına kızını vermeyi şiddetle **reddetmiştir.**” (61/32)
- “Birbirlerini çok **sevmektedirler.**” (61/44)
- “Sabah olmaktadır, ayağa kalkar **uyuyamamaktadır.**” (61/47)
- “Tahsilde iken annesi ve babası ölmüş, amcasının yanına giden hemşiresi de oranın yerlilerinden bir beyle **evlenmiştir.**” (61/65)
- “Kendisi on senedir ne Bursa’ya gitmiş ne akrabalarını görmüş, hatta mallarını bile İstanbul’dan gönderdiği bir vekil vasıtasıyla **satmıştır.**” (61/66)
- “Vicdan azapları içinde geçen yarım saat ona bir gün gibi **görünmüştür.**” (61/68)
- “Avrupalılar aralarında Fransa’ya Fas’ı, Almanya’ya Anadolu’yu, İtalya’ya Trablus’u, İngiltere ve Rusya’ya da Acemistan’ı taksim **etmişlerdir.**” (61/76)
- “Birkaç ay sonra Rumeli’nin her tarafında bombalar patlayacak, Girit Yunanistan’a başışlanacak, Arnavutluk’a, Makedonya’ya, Suriye’ye, Arabistan’a muhtariyet **verilecektir.**” (61/77)
- “Sultanlık Avrupalıların himayesine alınarak Türkiye’de de ‘Beynelmîlel bir idare’ tesis **olunacaktır.**” (61/78)
- “İki üç ay içinde Selanik’i terk edip İstanbul, İtalya ve yahut başka bir Avrupa memleketine gidilmelidir, pasaportları bile **hazırlatmıştır.**” (61/82)
- “Çünkü sabah mektebe gitmemiş Rum çocuklarıyla rıhtımda balık tutmaya çalışırken mektep arkadaşlarından Orhan’ı görmüş ve yanındaki biraz büyükçe olan bir Türk çocuğuyla **tanışmıştır.**” (61/91)
- “İtalyanların Trablus’ta iki harp gemisi kayalıklara çarparak **batmıştır.**” (61/114)
- “Daha sonra nümayişçiler yukarılara doğru **çekilmişlerdir.**” (61/115)
- “İtalyanca **söylemiyordur.**” (61/131)
- “Öldükten sonra bir mutaassıbın, bir vatandaşın eline geçersen tahkir etmek için, tekfir etmek için beni bulamayacak belki seni parça parça **edecektir!**” (66/143)
- “Lakabı, "hayatım" **kalmıştır.**” (66/153)

- “Zaten tarih bize göstermiyor mu ki hürriyet ve serpestnin her tarzına ancak rahipler karşı gelmiş ve nihayet mağlup **olmuşlardır.**” (66/242)
- “Milliyeti, milliyet denen birliği Allah **yapmıştır.**” (70/243)
- “Behzat- Fakat tekrar ediyorum, bu mecburi değil; birçok Türkler, ama birçok zengin ve kuvvetli Türkler vardır ki bütün hayatlarında bir kadınla iktifa **etmişlerdir.**” (73/141)
- “Bu hakikati de kabul ve ihtiva etmiş ve erkeği istediği kadar, muktedir olabilirdiği kadar kadın almakta serbest **bırakmıştır.**” (73/282)
- “Evet, Türklerin dini asla tabiata düşman olmamış, onunla muharebeye, musarraaya **kalkmamıştır!**” (73/305)
- “Bize hakikatten bahsederken: "Çocuklarım! Sakın başka bir hakikat aramayınız. Bütün hakikat Hazret-i Mesih ile gelmiş ve artık dünyada aranılacak ve bulunacak bir şey **kalmamıştır!** " derdi.” (73/354)
- “Eski edebiyata Acemistan'dan, yeni edebiyata Fransa'dan gelen aşk masalları, şiirler, hikâyeler şifa bulmaz bir frengi gibi bu kaçakçıların bütün varlığına **geçmiştir.**” (81/112)
- “Oraya da eminim, şairlerin hiçbirisi **gitmemiştir.**” (81/131)
- “"Ama Ahterciğim, sen artık bu lezzete **doymuşundur**" dedi.” (85/20)
- “Babasından kalan büyük serveti kardeşi gibi sefahet âlemlerinde yememiş, devlete hizmet etmiş, hayatını kaymakamlıklarda, mutasarrıflıklarda, uzak vilayetlerin valiliklerinde **geçirmiştir!**” (86/31)
- “Bu öksüz Rum çocuğu bizim tarafımızdan **yetiştirilmiştir.**” (100/383)
- “Cephaneleri bizimki gibi karargâhlarına yakınsa, onlar da ateş **alacaktır.**” (100/714)
- “Her zaman çıldırasıya sevdiğim bu hayatın bütün acılıkları, bütün boşlukları gözlerimin önüne geliyor: Ah ailem; kim bilir onlar şimdi ne kadar bahtiyardılar. İhtimal ki henüz yemek **yemişlerdir.**” (105/7)
- “Fakat ey kıymettar maden, niçin benden bu kadar korkuyor, uzaklaşıyorsun, emin ol ki seni tevdi edeceğim eller; pek nermin, pek rakik eller **olacaktır.**” (105/47)
- “Şarkta bazı mezhepler bu masum böceğin faikiyetini **anlamışlardır.**” (107/80)

- “Maddi faide endişesi, menfaat düşüncesi, nihayet en tabii, en muhik bir akıbet olan ölümün o manasız çirkin korkusu bizi adeta **vahşileştirmiş.**” (107/99)
- “Kullarından pek çok fazla hâkim olan Allah bütün mideli mahlûkatını zevklerine lezzetli gelen şeyleri yesinler, içsinler, hazmersinler diye **yaratmıştır.**” (110/23)
- “Kâinatın, hilkatın bu basit, bu muazzam manasını sezmeyen budala filozoflar mahut meslekleri uydurarak hakikatten ne kadar **uzaklaşmışlardır.**” (110/24)
- “İhtimal yirmi okkaya kadar **inmişimdir!**” (120/224)
- “Şarktan bir veba rüzgârı gibi gelen ve kökleşen efkâr ve itikadata karşı garp bir asırdan ziyadedir mücadele ettiği halde hala galip **gelememiştir ve gelemecektir.**” (126/121)
- “Bugünkü hakayık-ı mevcudenin ekserisini beşeriyere şerh eden Hegel, Buchner, Darwin, Novel, Rabod, Karl Vogt, Romansi, Rossi, Sanson, Skodler ve ilah... Gibi muharrir ve mütefekkirlerden bir kelime lisanınıza **geçmemiştir.**” (126/124)

9. METNİ BÖLÜMLERE AYIRAN BELİRTİCİLER

Metni bölümlere ayıran belirticiler, olayın oluşum aşamalarına göre bulunabilir. Belirticiler için bağdaşıklık ilişkisi terimi de kullanılır. Metinler, kurgusu gereği belli bir sıralama içindedir. Bu sıralamada bir bağdaşıklık vardır ve aralarında ilişki de belirticilerle sağlanır (Günay, 2013: 106). Ömer Seyfettin’in hikâyelerinde metni bölümlere ayıran belirticiler mevcuttur.

- “– Hepsini yanmış, kül olmuş farz ediyorum. **Artık** dünyada bir tane olsun doğru adam yok.” (2/4-5)
- “Perde çavuşları, odacılar, yaverler, nöbetçiler, atlar, arabalar, dalkavuklar, arasında geçen debdebelerle; şimdiki kırk paralık bulama, altmış paralık peynir müşterilerine meram anlatmak arasında ne büyük tezat vardı. **Hele** o eskiden etek öpmek için fırsat bekleyenlerin bugünlerde yan gözle bakıp bıyık altından gülmelerini görüp de kalpler sızlamamak kabil değildi.” (5/14-15)
- “-”Ayinesi iştir kişinin lafa bakılmaz...” **Diye** kadıya itiraz etti.” (6/28-29)
- “Buralarda hiç yol yoktur. **Hatta** bir keçi yolu bile...” (7/43-44)

- “Ben vazgeçmesini, kendi fikirlerini kabul ettiğimi, kendisiyle bir fikirde olduğumu, deminki sözlerimin şakadan başka bir şey olmadığını söyledikçe o ısrar etti. **Nihayet** dayanamadım.” (7/233-234)
- “Kendi dışarıya hiç çıkmaz, kimseyle görüşmez, kimseyle tanışmazdı. **Ama** bütün mahalle, hatta bütün şehir halkı yine onunla meşguldü.” (13/24-25)
- “Mutlaka o da beni tanımak istiyordu. **Artık** rahatsız oluyor, halledilemeyen muammaların karşısında bizi üzen o tatsız sıkıntıya benzer bir şey duyuyordum.” (14/80-81)
- “Onun da benim gibi sıkıldığını görüyor, rahatsızlığının farkına varıyordum. Nihayet yemeğini bitirdi.” (14/82-83)
- “Bozulduğumu anladı. **Ve** aradaki soğuk ve sıkıcı sessizliği yırttı: -Burada ne arıyorsunuz, gezmeye mi geldiniz?” (14/105-107)
- “Onun da gülümsemesi garipleşmişti... -**O halde** nesiniz?” (14/130-131)
- “İnancını elbise gibi değiştirebilen, vicdanını adi bir eşya gibi satan insanlar bu dünyada az değerlidir. **Lâkin** İstanbul'da doğan, anası Türk, babası Türk olan, Türkçe konuşan bir aileden çıkan, damarlarında Türk kanı akan bir Ahmet Nihat milliyetini değiştiremez, Fransız olamaz, yalnız kendini aldatır...” (14/140-141)
- “Tamamıyla bir Fransız olduğumu anlayınız da şapka giydiğime kızmayınız, olur mu? **Sanki** alay ediyordu...” (14/151-152)
- “Bu milliyetinden çıkmış herif, denizden çıkmış veya patlamış ölü bir köpek balığına benziyordu. **Âdeta** bir kokuşmuşluk duyuyor, iğreniyor, iğreniyordum.” (14/159-160)
- “Dikkatle dinleyiniz. **Gerçi** okulda sizinle çok sıkı görüşmezdik.” (14/170-171)
- “Babam, iri vücudu, geniş omuzları, kuvvetli kolları, ablak çehresi, kalın dudaklarıyla tıpkı budala bir Türk pehlivanını andırırdı. Bütün hareketleri adi, kaba ve bayağı idi. **Gayet** narin ve nazik bir Çerkez olan annem, ondan dehşetle nefret ederdi.” (14/182-184)
- “Geceleri Avrupa ve Batı şehirleri rüyama girer, daima odama kapanır, bağırarak milli parçalar, operalar söyler, kalkar bazı da yapayalnız oynardım. **Nihayet** hukuk tahsili için Paris'e gittim.” (14/189-190)

- “Paris'te ufak bir mevki bulur, rahatça yaşayabilirdim. **Artık** hep kararımı dalga geçiriyor, İstanbul'a, Türk muhitine hiç dönmeyeceğim için tarif olunmaz bir sevinç duyuyordum.” (14/209-210)
- “Gelmezseniz mirasından mahrum kalacaksınız.” **Yine** aldırmayacaktım; fakat miras meselesi midemi bulandırdı.” (14/221-222)
- “O, bir elini dudaklarına götürerek rica eder gibi bana baktı: -Yavaş Nihat'çığım, dışarıdan işitecekler. **Hâlbuki** ben yalnız sana söylemek isterim.” (14/292-294)
- “Saçlarına kır düşmüştü. **Gayet** tatlı ve yanlıştır bir Türkçe konuşuyor, beni gülmekten katıltıyordu. Uzatmayayım.” (14/307-309)
- “Subaylar candan ve gönülden çalışmıyorlar. **Yahut** ben öyle görüyorum.” (17/65-66)
- “Ne intizamsızlık Yarabbi! Zabitlerin bile tavırları başka idi. **Ve** belki sarhoştu- lar.” (17/108-110)
- “Boş ve müteredit bir sükût dakikası geçti. **Sonra** tuhaf ve garip bir sesle dedi ki: -Bu elma sana bir şey ihsas etmiyor mu, sevgilim?” (18/23-25)
- “Eskiden san'at, edebiyat sevdasıyla tetebbu ettiğim meşhurları unuttum. **Şimdi** Michelet'den, Saint-Guillaume'dan, Lavaisse'den tutunuz de en mutavassıt müverrihlere kadar hepsini büyük bir zevk ile okuyorum.” (22/23-24)
- “Efser'in sesini işitiyordum, gülüyor, birisiyle konuşuyordu. **Acaba** hizmetçi kız yanında mıydı?” (22/422-423)
- “-Konuşuruz, hangimiz olduğunu anlarsın! dedi. **Sonra** yatağın içinde doğrulan Bidar'a döndü: -Haydi, Bidar Bey, siz gidiniz...” (22/457-459)
- “Ellerim sararıyor, yüzümün kızardığını duyuyorum. **Evet**, bana karşı en umumî, en hayâsız bir kadına lâyük görülemeyecek bir harekette bulundunuz.” (22/564-565)
- “-Mesela doktorun evine! **Zaten** bizi çağırıp duruyor.” (23/15-16)
- ““Bunu Goşpodin Kepazefe götür!” diye eline verdi. **Sonra** bana döndü, mektubu gönderdiği diplomatın hayatını anlatmaya başladı.”(23/31-32)
- “Eğer bugün hükumette olsam yine istifade ederdim. **Hatta** İstanbulof, benim dâhi olduğuma inanırdı.” (23/148-149)

- “Susuyorduk. **Ve** sanki bize, milyonlarca kan ve din kardeşlerimizin ölümünü hatırlatan dışarısını, bu düşmanın öz vatanımızdan zorla kopardığı altın sahraları görmemek için önümüze bakıyorduk.” (24/13-14)
- “Çırpıcı Çayırının daimî seyircileri onu iyice tanırlardı. **Daha** arabasının yağız atım, mavi perdelerini uzaktan görür görmez, -Hişt ulan!” (25/23-25)
- “Bütün vücudundaki kanlar altüst olmuş taşmak istiyor, kulakları çınıyor, gözlerinin önünde kırmızı kımızı, menekşe renginde noktalar dolaşıyordu. **Evet**, otuz dokuz yaşında idi...” (25/70-71)
- “Mukaddes bir rüya beyazlığı! **Acaba** on altı yaşında var mıydı? (28/33-34)
- “Kurşuni podösüet iskarpinleri, ince ipek çoraplarıyla öyle muharrik öyle füsunlu bir ahenk hâsıl ediyordu ki... **Sanki** "şiir" mefhumunun mücessem bir manasıydı.” (28/46-47)
- “İri, siyah gözleri birdenbire bulutlandı. **Öyle** durdu.” (28/223-224)
- “Gel zaman git zaman, ama çok değil, az bir müddet içinde Cabi Efendi parasızlığa, açlığa, çıplaklığa alıştı. **Artık** onun için doğal yaşam yoksulluktu.” (29/45-46)
- “Boş bir öküzgözünden daha boş, daha baygın, daha manasız, daha hayvansı gözleri, eskisi gibi bakmasaydı, onu tanıyamayacaktı. **Evvelki** sıskalığından eser kalmamış, tulum gibi şişmiş, yüzünü koyu kırmızı bir renk kaplamış, parıl parıl altınlar, elmaslar parlayan göğsüyle, kollarıyla, parmaklarıyla şık bir canlı kuyumcu vitrinine dönmüştü.” (29/76-77)
- “Evet, tanıdığı fazilet sahipleri ya ölmüş ya ölmek için ocaklarını dağıtarak uzak ufuklara kaçmış yahut da ölüm döşeklerine serilmişlerdi. **Sanki** dön sene içinde korkunç bir "kötülük salgını", bir "fazilet kıranı" tımarhanenin dışarısını yakmış, kavurmuştu.” (29/83-84)
- “O vakit hissiyat sahnesinde yalnız hayvanî bir galebe hırsı, bir kazanç hissi fadiyette kalıyordu. **Bu hal**, yalnız harp meydanında değil; iktisat, ahlak, muâşeret (olumlu ilişkiler) meydanında da aynı idi.” (29/92-93)
- “Maarif Nezareti büyük fedakârlıklarla müzeye gümüş bir "sikke koleksiyonu" tedarik edebilirdi. **Fakat** Cabi Efendi, bu hicret imkânsızlığı karşısında da ümitsiz olmadı.” (29/109-110)

- “Sırma dalgalı bir başak deryası üstüne kurulmuş, geniş, tehlikesiz bir Sırat Köprüsüne benziyordu. **Evet**, bu köprü "şehir" denen kötülük, terbiyesizlik, fenalık cehenneminden insanı sanki ezeli bir sükût, bir asalet cennetine götürüyordu.” (29/139-140)
- “Fakat göğsünün görünmez bir cendere ile sıkıldığını duydu. Boğazı tıkanı. **Sanki** ferman sahiden ateş almış, vücudunu yakıyordu.” (36/267-269)
- “Aşağısını okuyamadı. **Demek**, gece gündüz, hiç durmadan koşarak getirdiği, rüyasında vücudunu yakan bu kırmızı kese, kendi idam fermanıydı.” (36/292-293)
- “Rus Muharebesine girdi; fakat barıştan sonra o kadar ihtiyarlamıştı ki... **Artık** gözleri görmüyordu.” (41/11-12)
- “-Varın kendisine söyleyin. **Eğer** ben ölünceye kadar bana bedava hizmetçilik, çıraklık etmeye razı olursa...” (56/271-272)
- “Sakin bana laf söyletme... **Haydi**, şimdi şu pencerelerin kapaklarını aç.” (58/153-154)
- “Ben mutlaka yıkılacak kalenin taşları altında kalmak isterim." -**Sâhi**, namuslu bir askermiş...” (59/63-64)
- “Bu heyecan verici şarkının ezberlemediğim diğer kıtalarından, kulağıma pek yabancı olmayan "Balkan, Şipka, Maritsa" kelimeleri geçiyor. **O halde** Rus yahut İtalyan musiktsinden çalma bir şey değil.” (60/303-304)
- “Yarın yahut öbür gün o da her büyüyen kız gibi, çarşafa girecek... **Ve** demek kendini sıkkan bu evde, bu kez tezgâhının başında ölünceye kadar mahpus kalacaktı.” (63/32-33)
- “Her sabah zamanla sönmeyip artan sevgileriyle birbirlerinin gözlerine, ruhlarının derinliklerine bakarak kucaklaşır, öpüşürler. **Ve bilmem**, işitilmeyen o kalbî “hu hu’lanıyla neler konuşurlar!” (74/8-9)
- “Torbalara arpa koymak, yemliklere ot doldurmak, gübreleri kaldırmak eğlenceli bir oyundan ziyade, bizim hoşumuza gidiyordu. **Hele** tımar...” (79/10-11)
- “Ben içimdeki zehirden vicdan azabını boşaltmak için acele ediyordum. **Yazık ki**, zavallı masum kardeşim, o gece ölmüştü.” (79/166-167)

- “Lacivert dalgalar içinde bir masal, bir efsane köşkünü andıran Kızkulesi hayalime dokunuyor, ruhumu, hissimi beyaz ve aydınlık dualarıyla uyutarak dimağımdan bütün etrafımın, muhitimin akislerini siliyordu. **Artık** vapurda olduğumu unutuyordum.” (81/10-11)
- “Sormadan, istersen başından geçenleri sana söyleyeyim. **Hâlâ** aşk dalgası geçmene bakılırsa hayatı anlamamış, açık ve bariz hakikatin farkına varmamışsın.” (81/72-73)
- “Yabancıların kadınlarına, yabancı güzelliklere, yabancı göğüslere hasretle bakarlar. **Uzatmayalım**, Türkler’in gecesi yoktur.” (81/127-128)
- “Berlin mekteplerinde tahsilini bitirip tamamıyla Almanlaşan bu adam, ağaçtan, hem kayın ağacından yapılmış bir manken kadar katı, hissiz, duygusuz, hayalsiz, zevksiz, **hâsılı** tatsız tuzsuz bir şeydi.” (85/31)
- “Beli değirmen taşı gibi, kalın kolları asma kabağı gibi kaskatıydı. **Hele** kazan kulpu kaşları...” (106/14-15)
- “Külhanbeyi artık korkusundan titremiyor, imdat için haykırarak bir ses çıkarıyordu. **Biliyordu** ki, karısıyla yattığı bu herif onu kesmeye götürüyor...” (106/123-124)

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

SONUÇ

“Ömer Seyfettin, yaşadığı, duyduğu, okuduğu veya hayalinden geçen her şeyden kolayca bir hikâye çıkarabilir. Yine hatıralarında "Ben her şeyden, en ehemmiyetsiz fıkralardan, bir cümleden bir hikâye, koskoca bir roman çıkarabilirim. Sanat, o hikâyeyi, o romanı çıkardığım ehemmiyetsiz şey değil, benim o şey etrafında canlandırdığım hayattır" demektedir. Bu asla küçücük bir şeyi balonlaştırmak, içi boş vakalar icat etmek değildir. Sanatını bu biçimde açıklamakla, sanatkârlığın herkes için ortada olan malzernede değil, onu amaca göre şekillendirmede saklı bulunduğunu ifade eder. Maupassant tarzı diye bilinen giriş (serim), gelişme (düğümler) ve sonuç (çözüm) bölümlenmeli, vakayı ön plana çıkararak, karakter tahlili ve mekân tasvirini

geri planda tutan hikâyeyi Türk okuyucusuna, Ömer Seyfettin sevdirmiştir. Önceleri, bir kısmını "fantezi" diye vasıflandırdığı tahkiyeli metinler veya Maupassant tarzına tam uygun hikâyeler yazmış olsa da onun şahsi damgasını taşıyan hikâyeleri 1911'deki Yeni Lisan hareketinden sonra yazdıklarıdır” (Polat, 2015: 22).

Ömer Seyfettin hikâyelerinde metindilbilimsellik Bağdaşıklık adlı çalışmamda Ömer Seyfettin'in toplam 125 hikâyesi ele alınarak incelenmiştir. Metindilimsel bağdaşıklık sağlayan dilsel öğeler; artgönderim, öngönderimler, eksilteli yapı, yinelenme, eylem zamanı, tümceler arası bağlantı öğeleri, metnin belirtecileri ve çıkar-samalar gibi durumlardır. Metindilbilimsel bağdaşıklık sağlayan dilsel öğeler tek tek ele alınıp metinlerde örnek vererek anlatılmıştır. Ömer Seyfettin'in hikâyeleri incelendiğinde bağdaşıklık dilsel öğelerinin ustalıkla kullandığını görmekteyiz.

Ömer Seyfettin ele aldığımız hikâyelerinde toplam 226.782 kelime ve 28.889 cümle kullanılmıştır.

Ömer Seyfettin hikâyelerinde ilk olarak bağdaşıklık öğelerinden biri olan artgönderimsel yapılar tespit edilmiştir. Hikâyelerde adıl kullanımı ile yapılan artgönderimler yoğun bir şekilde kullanılmıştır. Hikâyelerde bir cümlede bazen birden fazla adıl kullanımı ile artgönderim yapılmıştır. Bazen de art arda gelen cümlelerde birçok adıl kullanımı ile yapılan artgönderime rastlamaktayız. Adıllar önceki cümlede söylenen sözcükleri karşılayarak artgönderim yapılmıştır. Artgönderim yapısı sayesinde hikâyelerde sözcük, sözcük öbeği ve cümlelerin tekrarı azalmıştır. Yazar böylece anlatımı sıkıcılıktan kurtarıp daha da akıcı hale getirmiştir. Tablo 1' de görüldüğü gibi adıllarla yapılan artgönderimlerde en fazla birinci tekil şahıs adılı (%5,58) ve üçüncü tekil şahıs adılı (%5,89) kullanılmıştır. Hikâyelerde rastladığımız bir diğer adıl da dönüşlülük adılı olan “kendi” dir. Hikâyelerde dönüşlülük adılıyla yapılan artgönderimlere de rastlanılmaktadır. Hikâyelerde dönüşlülük adılı kullanım oranı Tablo 10 da gösterildiği gibi % 2,73 oranında kullanılmıştır.

Hikâyelerde göndergenin yenilenmesiyle yapılan artgönderimler de mevcuttur. Hem hikâyedeki birinci derecedeki hikâye kahramanlarına yönelik göndergenin yenilenmesi hem de ikinci derecede kahramanlara yönelik göndergenin yenilenmesiyle yapılan artgönderimler hikâyelerde yoğun bir şekilde kullanılmıştır. Hikâyelerde

cümlelere yönelik göndergenin yenilenmesiyle yapılan artgönderimlere de rastlanılmaktadır. Tablo 3'te görüldüğü gibi ele alınan hikâyelerde göndergenin yenilenmesiyle yapılan artgönderimlerden en fazla birinci derecedeki hikâye kahramanlarına yönelik göndergenin yinelenmesiyle yapılan artgönderimler kullanım oranı % 0,81 kullanılmıştır. Bunun yanında ikinci derecede kahramanlara yönelik göndergenin yinelenmesiyle yapılan artgönderimler kullanım oranı % 0,35 ve hikâyelerde cümlelere yönelik göndergenin yenilenmesiyle yapılan artgönderimler kullanım oranı % 0,44'dür.

Hikâyelerde karşılaştığımız bir diğer artgönderim türü ise çok bağımlı art gönderimlerdir. Aynı sözcüğün metnin farklı yerlerinde, çeşitli ekler alarak kullanılmasıyla yapılan artgönderim türüdür. Bu gönderim türü adıyla yapılabildiği gibi farklı sözcüklerle de yapılmıştır. Adlarla yapılan çok bağımlı artgönderimlere yoğun bir şekilde kullanılmıştır. Tablo 4'te de görüldüğü gibi adlarla yapılan çok bağımlı artgönderimlerin kullanım oranı % 1,22 iken farklı kavramlara yönelik çok bağımlı artgönderimlerin kullanım oranı % 0,43'tür.

Hikâyelerde karşılaştığımız bir diğer artgönderim türü ise belirteçle yapılan artgönderimlerdir. Hikâyelerde belirteçle yapılan artgönderimlerin kullanım tespitlerine bakıldığında daha çok "orada", "burada", "buradan", "orasını" kelimeler kullanımıyla yapıldığı sonucunu çıkartabiliriz. Hikâyelerde belirteçle yapılan artgönderimlere yer yer rastlanır. Kullanım oranı bakıldığında ise Tablo 5'te de görüldüğü gibi belirteçle yapılan artgönderim kullanım oranı % 1,45'tir.

Hikâyelerde gösterenin yinelenmesi olarak yapılan artgönderimler daha çok işaret adılı ile yapılan artgönderimlerdir. Gösterenin yinelenmesiyle yapılan artgönderimler sözcük, söz öbeği ve cümleleri karşılayan gösterenin yinelenmesiyle yapılan artgönderimlerdir. Hikâyelerde bu artgönderim türüne de rastlanılmaktadır. Kullanım oranı çok sık olmasa da yer yer kullanıldığını görmekteyiz. İşaret adılı ile yapılan artgönderimler "bu", "şu", "o", "bunlar", "şunlar", "onlar" adılı ile yapılmıştır. Sözcüğü karşılayan gösterenin yinelenmesiyle yapılan artgönderim, Sözcük öbeğini karşılayan gösterenin yinelenmesiyle yapılan artgönderim ve cümle karşılayan gösterenin yinelenmesiyle yapılan artgönderim kullanım oranları Tablo 6, Tablo 7 ve Tablo 8 de ayrıntılı olarak gösterilmiştir.

Gösterilenin yinelenmesi olarak yapılan artgönderim türü hikâyelerde yok denecek kadar azdır. “-ki” ekiyle yapılan bu yapı hikâyelerde en az kullanılan artgönderim türüdür.

Ömer Seyfettin’in hikâyelerinde artgönderimsel yapılar ustalıkla kullanılmıştır. Bunun yanında Ömer Seyfettin’in hikâyelerini incelediğimizde öngönderimsel yapılarının da kullanıldığını görmekteyiz. Artgönderimsel yapılar kadar sık kullanılmasa da kullanım alanları tespit edilmiştir. Tablo 11’de gösterildiği gibi Öngönderimsel yapılarının kullanım oranı % 0,24’tür.

Hikâyelerde incelediğimiz bir diğer bağdaşıklık sağlayan dilsel öge de eksiltili yapılardır. Eksiltili yapılar şu başlıklar altında incelenmiştir:

1.Roman kahramanlarına yönelik olarak yapılan özne eksikliği, sözcük ve söz öbeklerine yönelik yapılan özne eksikliği.

2.Noktalama işareti ile yapılan yüklem eksikliği, tasvir edici anlatımın kullanımıyla yapılan yüklem eksikliği.

3.Sözcüğün ifade edilmediği nesne eksikliği, Sözcük öbeğinin ifade edilmediği nesne eksikliği.

4. Uzaklaşma tümlecine yönelik tümleş eksikliği.

5.Yönelme tümlecine yönelik tümleş eksikliği.

6. Bulunma tümlecine yönelik tümleş eksikliği.

7. Zarf tümlecine yönelik tümleş eksikliği

8.Tamlayan- tamlanan eksikliği.

Hikâyede en çok rastlanan eksiltili yapı türü özne eksikliği, noktalama işareti yapılan yüklem eksikliği ve tamlayan-tamlanan eksikliğidir. Tümleş eksikliği hikâyede kullanılan bir diğer eksiltili yapı türüdür. Yönelme, bulunma ve ayrılma tümleşlerinin hepsi bu eksiltili yapı içinde değerlendirilmiştir. Tümleş eksikliği yapısına yoğun olmasa da kullanıldığı tespit edilmiştir. Zarf Tümlecine yönelik eksiltili yapı yok denecek kadar azdır. Tablo 12’de ele alınan hikâyelerde eksiltili yapı incelendiği başlıklar şeklinde kullanım oranı ayrıntılı bir şekilde gösterilmiştir.

Bağıntı ögeleri her metinde olduğu gibi hikâyelerde de çok önemli bir yere sahiptir. Çok sık ve çeşitli olan bu bağıntı ögeleri cümlelerin anlam ve yapı bakımından

birbirlerine bağlanmasını sağlamıştır. Bunlar da kendi içlerinde bildirdikleri görevler bakımından çeşitlidirler. Hikâyelerde bu dilsel ögeler, tümceler arasında karşıtlık, amaç, sebep, sonuç, katkı, zaman, karşılaştırma, birlik, benzerlik, başkalık, miktar, derece ve alışım ilişkisi kurmak amacıyla kullanıldığı tespit edilmiştir. Kullanım tespitlerine kullanılan bağıntı ögelerin kullanım oranları Tablo 13'te de gösterildiği gibi katkı/süreklilik ifade eden bağıntı ögeleri % 14,47, birlik ifade eden bağıntı ögeleri %11,01, benzerlik ifade eden bağıntı ögeleri %9,75, karşıtlık ifade eden bağıntı ögeleri % 6,73, zaman ifade eden bağıntı ögeleri %5,76, sebep ifade eden bağıntı ögeleri %5,33, sonuç ifade eden bağıntı ögeleri %2,54, amaç ifade eden bağıntı ögeleri %2,43, alışım (art arda gelme) ifade eden bağıntı ögeleri %0,26, karşılaştırma ifade eden %0,12'dir. Ömer Seyfettin'in ele alınan hikâyelerinde bağıntı ögelerinin sıkça kullanıldığını görmekteyiz.

Hikâyeleri incelediğimiz bir diğer bağdaşıklık sağlayan dilsel öge de sözlüksel bağdaşıklıktır. Sözlüksel bağdaşıklık yineleme ve eşdizimsel örüntüleme başlıkları altında ele alınmıştır. Sözlüksel bağdaşıklık hikâyelerde yineleme yapısı oldukça ustaca kullanılmıştır. Yazar özellikle vurgulamak istediği olay ve durumlarda yinelemeye sıkça başvurmuştur. Bu yinelemeyi metin içinde adeta yoğurmuştur. Ömer Seyfettin'in hikâyelerinde en fazla aynı sözcüğün yineleme yapısı kullanılmıştır. Tablo 14'te de gösterildiği gibi aynı sözcüğün yineleme kullanım oranı %3,68'dir. Diğer yinelemelere de rastlanmaktadır. Tablo 14'te kullanım oranı ayrıntılı olarak gösterilmiştir.

Dilbilgisel şekil ve zaman ekleri metinlerde önemli bir yere sahiptir. Ömer Seyfettin'in hikâyelerini incelediğimizde en fazla kullanılan zaman eki geçmiş zaman olduğu görülmektedir. Ömer Seyfettin'in hikâyelerinde kullanılan dilbilgisel şekil ve zaman eklerinin kullanım oranları Tablo 15'te ve Tablo 16'da ayrıntılı şekilde gösterilmiştir.

Metinlerde bir bilgi ya da olay açık olarak alıcıya aktarılabilceği gibi, örtük bir biçimde de aktarılır. Hikâyelerde örtük biçimde aktarılır bilgi ya da olaylar önvaryasım ve sezdirimsel yapılar olarak karşımıza çıkmaktadır. Hikâyelerde örtük anlatımlarla olaylar zenginleştirilmiştir. Hikâyelerde dikkati çeken diğer bir dilsel öğede metni ayıran belirtecilerin kullanılmasıdır. Metni ayıran belirteciler genelde

cümle başında kullanılmış olup olay ve durumları farklı bir yöne çekmeyi görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

Ömer Seyfettin'in hikâyelerini inceleme sebebimiz, Türk Dili ve Edebiyatı için önemli inceleme sahası olan metindilbilimin bağdaşıklık boyutlarını Ömer Seyfettin hikâyelerinde ustalıkla kullanılmasıdır. Bu çalışmamda da Türk edebiyatında önemli bir yere sahip olan Ömer Seyfettin hikâyelerini incelemeye metindilbilimsel bağdaşıklık boyutunu ortaya çıkarmaya çalıştık.

KAYNAKÇA

- Akbayır, S. (2007). *Cümle ve Metin Bilgisi*, Ankara, Pegem A Yayıncılık.
- Akbayır, S.(2004).*Metin Bilgisi*, Ankara, Deniz Kültür Yayınları.
- Aksan, D.(1999).*Anlambilim-Anlambilim Konuları ve Türkçenin Anlambilimi*, Ankara, Engin Yayınevi.
- Aksan, M., Aksan Y. (1991).”Metin Kavramı ve Tanımları”. *Dilbilim Araştırmaları*. 90-104.
- Aktulum, K. (2004).*Parçacılık Metinlerarasılık*, Ankara, Öteki Yayınevi.
- Alangu, T. (1968).*Ülkücü Bir Yazarın Romanı*, İstanbul, May Yayınları.
- Ayata Şenöz, C. (2005). *Dilbilim Metinbilim ve Türkçe*, İstanbul, Multilingual Yayınları.
- Beaugrande, R. A. , Dressler, W. U. (1981). *Introduction To Text Linguistics*. London And New York: Longman.
- Bilgegil, M. K. (2009).*Türkçe Dilbilgisi*, Erzurum, Salkım Söğüt Yayınevi.
- Cunbur, M. (1992). “Ömer Seyfettin’in Hayatı ve Eserleri”, *Doğumunun Yüzüncü Yılında Ömer Seyfettin*, Ankara, Atatürk Kültür Merkezi Yay.
- Cunbur, M.(1985). "Ömer Seyfettin'in Hayatı ve Eserleri", *Doğumunun Yüzüncü Yılında Ömer Seyfettin*, Ankara, Atatürk Kültür Merkezi Yay.
- Çoşkun, E. (2005). *İlköğretim öğrencilerin öyküleyici anlatımlarında bağdaşıklık, tutarlılık ve metin elementleri*, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Doğan, G.(2013). *Metin Bilgisi Hem Metin Çözümleme Hem De Yaratıcı Yazma*, İstanbul Multilingual Yayınları.
- Ergin, M. (2003). *Türk Dil Bilgisi*, İstanbul, Bayrak Yayınları.
- Esmer, E. (2010). *Okuma anlama becerisi ile yazılı anlatı metni üretme becerisinin etkileşimi: 6. sınıf öğrenci metinleri üzerine betimsel bir çalışma*,(Yayımlanmamış Doktora Tezi), Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Hengirmen, M. (1999).*Dilbilgisi Ve Dilbilim Terimleri Sözlüğü*, Ankara, Engin Yayınevi.

- Huyugüzel, Ö. F. (2000). *İzmir Fikir ve Sanat Adamları (1850-1950)*, Ankara, Kültür Bakanlığı Yay.
- Huyugüzel, Ö.F. (2004). *İzmir' de Edebiyat ve Fikir Hareketleri Üzerine Araştırmalar*, İzmir, İzmir Belediyesi Yay.
- Hümer E., Uzun L. S. (2001).Metin Türü ve Yazma Edimi İlişkisi: Bilimsel Metin Yazma Edimi. Dilbilim Araştırmaları, İstanbul.
- İnci, E. (1992). "Ömer Seyfettin'in Hayatı ve Eserleri", *Doğumunun Yüzüncü Yılında Ömer Seyfettin*, Ankara, Atatürk Kültür Merkezi Yay.
- Kaplan, M. (1983). Kültür ve Dil, İstanbul, Dergâh Yayınları.
- Karaağaç, G. (2012).*Türkçenin Söz Dizimi*, Ankara, Kesit Yayınları.
- Kılıç, N. (2009a). *Ömer Seyfettin Bütün Hikâyeleri 1*, İstanbul, Üç Harf Yayıncılık.
- Kılıç, N. (2009b). *Ömer Seyfettin Bütün Hikâyeleri 2*, İstanbul, Üç Harf Yayıncılık.
- Kılıç, N. (2009c). *Ömer Seyfettin Bütün Hikâyeleri 3*, İstanbul, Üç Harf Yayıncılık.
- Kılıç, N. (2009d). *Ömer Seyfettin Bütün Hikâyeleri 4*, İstanbul, Üç Harf Yayıncılık.
- Kılıç, N. (2009e). *Ömer Seyfettin Bütün Hikâyeleri 5*, İstanbul, Üç Harf Yayıncılık.
- Kılıç, N. (2009f). *Ömer Seyfettin Bütün Hikâyeleri 6*, İstanbul, Üç Harf Yayıncılık.
- Kılıç, N. (2009g). *Ömer Seyfettin Bütün Hikâyeleri 7*, İstanbul, Üç Harf Yayıncılık.
- Kılıç, N. (2009h). *Ömer Seyfettin Bütün Hikâyeleri 8*, İstanbul, Üç Harf Yayıncılık.
- Kılıç, N. (2009ı). *Ömer Seyfettin Bütün Hikâyeleri 9*, İstanbul, Üç Harf Yayıncılık.
- Kılıç, N. (2009i). *Ömer Seyfettin Bütün Hikâyeleri 10*, İstanbul, Üç Harf Yayıncılık.
- Kıran, Z. Kıran, A. E.(2001). *Dilbilime Giriş*, Ankara, Seçkin Yayıncılık.
- Kıran, Z.(2001). *Dilbilimine Giriş, Dilbilgisinden Dilbilimine*, Ankara, Seçkin Yayıncılık.
- Korkmaz, Z. (2003).*Türkiye Türkçesi Grameri (Şekil Bilgisi)*, Ankara, TDK Yayınları.
- Maigneueau, D. (2000). *Eléments De Linguistique Pour Le Texte Littéraire*, Paris, Nathan

- Onursal, İ.(2003). “Türkçe Metinlerde Bağdaşıklık ve Tutarlılık”, *Günümüz Dilbilim Çalışmaları*, İstanbul, Multilingual Yayınları.
- Oralış, M., Ozil Ş. (1992). “Metindilbilimsel Yaklaşımla Yazınsal Bir Metni Çözümleme Denemesi”, *Dilbilim Araştırmaları*, Ankara.
- Önertoy, O. (1992). “Ömer Seyfettin’in Hayatı ve Eserleri”, *Doğumunun Yüzüncü Yılında Ömer Seyfettin*, Ankara, Atatürk Kültür Merkezi Yay.
- Özkan, B. (2004).” Metindilbilimsel Bağdaşıklık ve Haldun Taner’in “On ikiye Bir Var” Adlı Öyküsünde Metindilbilimsel Bağdaşıklık Görünümler”, *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 13/1, 167.
- Özkan, M., Sevinçli, V. (2015).*Türkiye Türkçesi Söz Dizimi*. İstanbul.
- Polat, N. H. (2011).*Ömer Seyfettin Bütün Hikâyeleri*, İstanbul, Yapı Kredi.
- Polat, N. H. (2015).*Ömer Seyfettin Bütün Hikâyeleri*, İstanbul, Yapı Kredi Yayınları.
- Rifat, M. (2007). *Metnin Sesi*, İstanbul, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Şenöz, C. A. (2005). *Metindilbilim ve Türkçe*, İstanbul, Multilingual Yayınları.
- Tansel, F. A. (1992). “Ömer Seyfettin’in Hayatı Ve Eserleri ”, *Doğumunun Yüzüncü Yılında Ömer Seyfettin*, Ankara, Atatürk Kültür Merkezi Yay.
- Taşgüzel, S. (2004). İlköğretim Türkçe Ders Kitaplarında Öğretici Nitelikteki Metinlerdeki Eşdizimsel Örüntülemelerin Görünümü. *Dil Dergisi*, 125,72-87.
- Tural, S. (1984). "Ömer Seyfettin'in Hayatı ve Eserleri", *Doğumunun 100. Yılında Ömer Seyfettin*, İstanbul. Marmara Üni. Yay.
- Türk Dil Kurumu.(1988). *Türkçe Sözlük (II. Cilt)*, Ankara, TDK Yayınları.
- Uzun, L.S.(2006). “Öğrencilerin Yazılı Anlatım Sürecindeki Metinleştirme Sorunları”, *II. Ulusal Çocuk Ve Gençlik Edebiyatı Sempozyumu Bildirileri*, Ankara, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi, s.693-701
- Üstünova, K. (2002).*Dil Yazıları*, Ankara, Akçağ Yayınları.
- Üstünova, K. (2014).*Türkiye Türkçesinde Yapı Kavramı ve Söz Dizimi İncelemeleri*, Bursa, Sentez Yayınları.
- Vardar, B. (1998). *Açıklamalı Dilbilim Terimleri Sözlüğü*. İstanbul, ABC yayınları.
- Vardar, B. (2002), *Açıklamalı Dilbilim Terimleri Sözlüğü*, İstanbul, Multilingual Yayınları.

Yardıml, M. N.(2002). *Ömer Seyfettin Hayatı-Sanatı-Eserlerinden Seçmeler*, İstanbul, Hikmet Neşriyat LTD. ŞT.

Yöntem, A.C. (1947). *Ömer Seyfeddin. Remzi Kitabevi*, İstanbul.

Yücebaş, H.(1960). *Ömer Seyfettin Hayatı - Hatıraları - Şiirleri*, İstanbul, Kâğıtçılık ve Kitapçılık T.L.Ş.

ÖZGEÇMİŞ

01.09.1983 tarihinde Bingöl’de doğdu. İlk ve orta öğrenimini Erzurum Aşkale İbrahim Polat ilköğretim okulunda tamamladı. 2003 yılında Malatya Turgut Özal Anadolu Lisesini bitirdi. 2007 yılında Balıkesir Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümüne girerek lisans öğrenimine başladı. 2011 yılında bu programdan mezun oldu. 2011-2012 yıllarında Erciyes Üniversitesinde Pedagojik Formasyon eğitimi aldı. 2012 yılında Bingöl İli Karlıova ilçesinde Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışama vakfında göreve başladı. Halen Karlıova Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfında görev yapmaktadır. 2016 yılında Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Türk Dili Edebiyatı Ana Bilim Dalında Yüksek Lisansa başladı.